

අතිධම්පිටකයෙහි

01 වන ග්‍රන්ථය

ධම්මසංඛ්‍යායේ පපකරණය

ලඞ්කා බෞද්ධමණ්ඩලයේ ආරාධනයෙන්

**වාදදූව මොල්ලිගොඩ සුවචනොදය පිරිවෙන්හි උපසුධානාවාසී,
කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණිසාවග්‍රිහමීමහාසඤ්ඤායෙහි අනුනායක මුරකිර
ත්‍රිපිටකවාගීශ්වරාවාසී**

ලබ්‍රෙගම ලඞ්කානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ ද

**තිගුල, මාකඩවර විහාරාභිවාසී ජණනික
කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ ද**

විසිත් කරන ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් සුක්ත සි

**බු. ව. 2550
ක්‍රි. ව. 2006**

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 41

The First Book in the
Abhidhamma-Pitaka

1

DHAMMASANGANIPPAKARANA

With the Sinhala translation by

The Venerable Pandita Labugama Lankānanda Thera

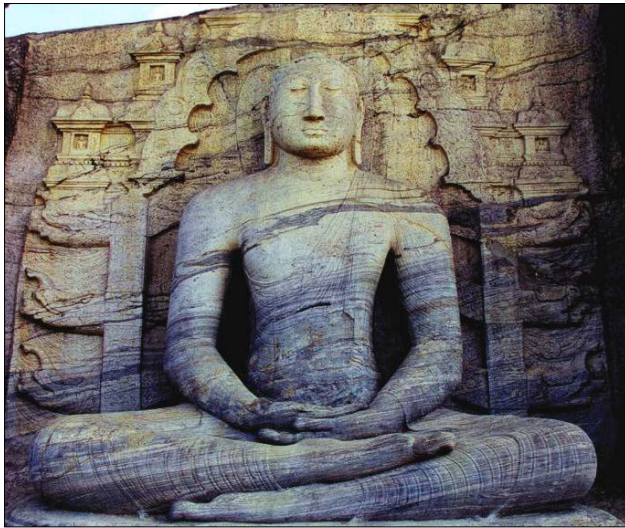
Anunāyaka of Kōtte Srikalyanisamagri Dharma Mahā Sanghasabhā

Vice Principal of the Pravacanodaya Pirivena, Molligoda Wadduwa

&

The Venerable Pandita Karahampitigoda Sumanasāra Thera

Makadawara Vihara, Hingula

නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!!

මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව,
 නිවනේ සැනසීම සොයන සෑම ලොවසියෙකුටම
 පරිහරණය කළහැකි ලෙස සැකසීමට නන් අයුරින් ආයතනවල දැක්වූ
 සෑම උතුමන්ටම පළමුව ස්තූතිය පුදකරන අතරම
 යමෙක් මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව පරිහරණයෙන්,
 යම් සත් කටයුත්තක් කරන්නේනම් එහි ද,
 නිවනේ සැනසීම ලබනම් එහි ද
 සියලු ආනිසංසයෝ මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව
 මේ අයුරින් සැකසීමට ආයතනවල දැක්වූ
 ඔවුන් සෑම දෙනාටම අනුමෝදන් වෙත්වා!!!
 නිවන් දකින තුරු අභිවුර්ධියක්ම වෙත්වා!!!
 පතනා බෝධියකින් වහා වහා නිවනේ සැනසීම ම අත්වේවා!!!

ඔබ සැමට යහපතක්ම වෙත්වා!!!

සැලකිය යුතුය :

මෙම පොතේ පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත. එහි පිටු මත ඇති මාතෘකා මත click කිරීම මගින් ඊට අදාළ පිටුව වෙතට යොමුවේ.

නැවත පිටු වෙතට යොමුවීමට Table of Contents හෝ පිටු අංකය (33) සටහන් කර යොමු වන්න.

**අතිබලවිප්ලවක
බලවසලිගනීපපකරණං**

**අතිබලවිප්ලවකයනි
බලවසලිගනීප්පකරණය**

පටුන

CONTENTS

	පිටුව
කංතකාරක නිවේදනය	IX
ක්‍රිස්ටික සම්පාදකමණ්ඩලය	XI
කංඥපනය	XIII - XXXIV
කෙටිකතනිරූපණය - ABBREVIATIONS	XXXVI
පාළිකේතනික - PALI ALPHABET	XXXIX
මහාසූත්‍ර	XLI - XLV
පෙළ හා පරිවර්තනය	2 - 561
නිද්දිට්ඨපදානුක්‍රමණිකා	563 - 574
මහාපදානුක්‍රමණිකා	575 - 577
ඥාතිපත්‍රය	579

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සංස්කාරක නිවේදනය

අභිධම්මපිටකයෙහි පළමුවන ප්‍රකරණය වූ “ධම්මසංඛ්‍යාණීපකරණය” බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලායෙහි එක්සැලිස්වන ග්‍රන්ථය වෙයි. බුද්ධජයන්ති උත්සවසංවිධානය සඳහා ලබකාරජය මගින් පත්කරන ලද ලබකා බෞද්ධමණ්ඩලයේ සමාජාධිපති පරිදි ධම්මසංඛ්‍යාණීපකරණය සිංහලයෙන් ව්‍යාඛ්‍යාන කරන ලද නමුදු එම බෞද්ධමණ්ඩලයෙන් සම්මත වූ සැලැස්ම අනුව නො ගිය හෙයින් ත්‍රිපිටකසංස්කාරක මණ්ඩලය විසින් ධම්මසංඛ්‍යාණීපකරණයෙහි පාඨශෝධනය හා සිංහල අනුවාදය ද කළ මෑතාවැසි අප වෙත පවරන ලද්දේ විය.

ධම්මසංඛ්‍යාණී පරිවර්තනය අත්‍යාවශ්‍යතාවයක් වූයෙන් ත්‍රිපිටක සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි උද්ඥාතිමත් සාමාජිකයකු වූ පණ්ණීන සාරකම්පිටිගොච්ඡුමනසාර ස්වරයන් වහන්සේ ද සහාය කොටගෙන ගර්භාකෘත කාන්තීය අප විසින් සපුරාලන ලද්දේ ය.

ප්‍රච්ඡේදය පිරිවෙන්නි උපායායීබුරිණ වැ සිටි පණ්ණීන සුමනසාර ස්වරයන් වහන්සේ ඉතිහාස පුරාවිද්‍යායෙහි ද තඤ්ඤානාදියෙහි ද විශේෂ කුශලතායෙන් යුක්තය. ඒ ස්වරයන් ධම්මසංඛ්‍යාණීපකරණය සඳහා ලියූ දීඨි සංඥාපනය නවනසතට මතු නො වැ ප්‍රවීණයනට පවා වැඩද වූයෙකි. එහි “අභිධම්ම” ශබ්දාදිය පෙළ අවුරුද්දක් ගෙන විශද කොට ඇත. කාලානතරයෙහි සිටි චිත්තචාර්යන් අභිධම්මපිටකය සඳහා ඉදිරිපත් කරන දුමිත මෑතාවිත් නිරාකරණය කරන ලද වෙයි. ලක්දිව අභිධම්මපිටකය සඳහා එන චේතියාසික සටහනුද නො දක්වති. ධම්මසංඛ්‍යාණීපකරණයෙහි එන ධම්මවිභාගය සංග්‍රහ කොට දක්වන ලද්දේ ද වෙයි.

ත්‍රිපිටකග්‍රන්ථ මුද්‍රණය ඉක්මනින් නිමවාලනු වස් ශෝඛිත ධම්මභණ්ණපෙළ හා සිංහල පරිවර්තනය ද 1960 දී පමණ එක්තරා මුද්‍රණාලයකට භාරදෙන ලදුව බොහෝ දුරට මුද්‍රණය අවසාන වී තිබිය දී අප නො දත් ගම් කිසි හේතුවක් නිසා මුද්‍රණකාන්තීය නැවතීගියේ ය. මද කලකට පසු දතහැකි වූයේ මුද්‍රණයට සකස් කළ අත්පිටපත් මතු නො වැ මුද්‍රිත කොටත් පවා සොයාගත නො හැකි වූ බවෙකි. එහෙයින් දෙවැනිවරට ද ධම්මසංඛ්‍යාණී පරිවර්තනය සපුරාලන්නට සිදුවිය.

ධම්මසංඛ්‍යාණීපකරණයේ මුද්‍රණය වහා නිමවම් කිරීමට මහත් පරිශ්‍රමයක් දැරූ ත්‍රිපිටක සංස්කාරක මණ්ඩලයේ සමාජක වූ විද්‍යාදායකවිභාගීන්ගේ විනෝදාත්මක දර්ශනවිශාරද පරවාහාර සිරිවජ්ජරණ නායිකාවන් වහන්සේ පූජිමුද්‍රිත කොටගෙහි අවසාන සංස්කරණය සිදු කළහ. මේ කාන්තීයෙහි ලා වර්මාන ත්‍රිපිටක සංස්කාරක මණ්ඩලයේ සහායක අභංගම විද්‍යාවන්ත පරිවේණිකවිපකී පණ්ණීන කෝදගොච්ඡ ඥානාලොකාභිධාන දක්ෂිණලබකායෙහි ප්‍රධාන සහකාරයක ස්වරයන් වහන්සේගේ ඥානාලොකය ද මේහි වැටී ඇත. ත්‍රිපිටක සමාජක මණ්ඩලයේ ලොකාධිකාරී පණ්ණීන දොරගමුවේ ධම්මපාල නායක ස්වරයන් වහන්සේ ද මේ කාන්තීයෙහි සහාය වූහ. මේ මුද්‍රණය අඩාල වැ හෙළිදක්වාලියැ නො හැකි වැ තුබූ ධම්මසංඛ්‍යාණීපකරණය සපුරාලීමට උපාංගවූ ක්‍රියාදේශීය මුද්‍රණශිල්පීහු ද, ලබකා බෞද්ධමණ්ඩලයේ සුද්‍රිහු ද, මෙය පළකරවාලූ සංස්කාරක දෙපාර්තමේන්තුවේ අධිකාරීහු ද අභිධම්මප්‍රකාශනයෙන් ජනිත කුශලයෙන් සුඛසාහිත්‍ර වෙන්වායි අනුමත කරමින.

ලබ්‍රහ්ම ලබකානන්ද ස්වර

ත්‍රිපිටක සමාජක මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන සමාජක.

1972-12-30

ත්‍රිපිටක කාන්තීය,
සහායකවාරිකාරාමය,
115, විජේරාම මාවත,
කොළඹ. 7.

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

උපදෙශන:

එක්සත් අමරපුරමහානිකායේ සභාපති අග්ගමහාපණ්ණීත බලන්ගොඩ අනන්දමේත්‍රෙය මහානායක මහාඥවීරපාදගන් වහන්සේ.

සභාපති:

අභංගම් විද්‍යාවන්‍යපරිවේණාධිපති ත්‍රිපිටකවාගීඤ්චර පණ්ණීත කෝදගොඩ ශ්‍රී සුභාලොක දක්ෂිණලංකායෙහි ප්‍රධාන සංඝනායක ඥාණවීරගන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක:

මොල්ලිගොඩ ප්‍රච්චනොදය පිරිවෙන්හි උපප්‍රධානාචාර්‍ය ත්‍රිපිටක-වාගීඤ්චර පණ්ණීත ලබ්‍රහම් ලංකානන්ද - කෝච්චේ ශ්‍රී කල්‍යාණිකාමිත්‍රි-ධම්මසංඝසංඝායෙහි අනුනායක ඥාණවීරගන් වහන්සේ.

සම්පාදක:

දෙමටගොඩ ධම්මසංඝම් විද්‍යාලාධිපති පණ්ණීත පරවාහාර පඤ්ඤානන්ද (බී. ජී. ලක්ඛන්) කොළඹ නවකෝරළයේ ප්‍රධාන සංඝනායක ඥාණවීරගන් වහන්සේ.

හිතුලේ - මාකඩවර විහාරාධිපති පණ්ණීත කරහම්පිටිගොඩ සුමිනසාර ඥාණවීරගන් වහන්සේ.

ලෙඩකාධිකාරී:

බොඳ්ධාලොක මාවෑන් බොඳ්ධාලොක විහාරාධිපති පණ්ණීත දොරගමුවේ ධම්මපාල කොළඹ පළාතේ ප්‍රධාන සංඝනායක ඥාණවීරගන් වහන්සේ.

සංඥා පනිස

විජම්බණ: ශ්‍රීතනුසාරක තථාගත සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ සමඟ-
 සියයන් සමාභි වහා රජගහනුවර සීමිතර මහරජතු විසින් කරවා,
 දුන් චේඨවන අරමිනි වැඩවසන දවස් රජගහ සිටු 'තමන් රහත්ත' යි පිළිග
 කරන විවිධ දෘටිවාදීන් පිරික්සනුවට සැටරියක් හුණදඩියෙකා ලා රත්-
 ගදුන් පාත්‍රයක් අහස්සි නොලා 'රහත්ත ඇත් නම් ඉදුහයෙන් ගොස්
 ගනිත්ව' යි නුවර බෙර ලැබී. සද්දෙනක් ඉක්මනියේ ගා, සදුන්පය නන්හෝ
 හැකි. එකරැහිත් 'ලොවැ සැඟිමත් රහත්ත හැකා' යි නුවරවැස්සෝ
 කිසිත්තට වත්ත. සත්වන දවස එනුවර පිඩුසිතා වඩනා මහමුතලන්
 තෙරණුවනටත් පිණෙලාගාරආච තෙරණුවනටත් එබස් ඇසිණ. එකල
 මහමුතලන් තෙරණුවන්ගේ බසින් පිණෙලාගාරආච තෙරණුවෝ ඉදුහ-
 යෙන් ගොස් පාත්‍රය ගෙන ලොව සැඟිමත් රහතුන් විසින් ගොසින් බව
 පළ කළහ. බුදුහු එපවත් අතා "හිතූන් සැඟිප්‍රාතිතාගාරී ගොපායුතු යැ" යි
 යිනා පැනවූහ. 'ප්‍රාචීනගන් විසින් ගො කළයුතු යැ" යි පනවන ලද්ද
 බුදුහුදු ගො කෙරෙයි" යි සිතූ තිළිකයෝ සැඟිප්‍රාතිතාගාරී පිණිස බුදුරදුනට
 වාදරොපණ කළහ. සීමිතර මහරජතු විසින් දන්වනලද බුදුහු උන්ගේ
 වාද පිළිගෙන ඉන් සාරමිගෙකින් මොබ ඇසැල මැදිපොහෝ දවස්සි සැවැත්
 නුවර ගඩබැස්මුල්ලි දී ගමාමහපෙළහර දක්වා තිළිකයන්ගේ මාන
 මිදින කොට සත්වැනි වස සදහා තමිනිසා දෙව්ලොවට වැඩියහ. එහි
 පරසතුරැක්මුල්ලි පබ්බාසුල්ලියෙකෙහි වැඩහිද මාතෘදිවාරාජයා කායසාසන
 කොට දසදහසක් සක්වල දෙවියනට 'කුසලා ධම්මා, අකුසලා ධම්මා,
 අව්‍යාකතා ධම්මා' ආදීන් තෙමසක් මුළුල්ලෙහි අභිධම්මදේශනා කළහේනා
 දවස දවස පිඩු පිණිස මිනිස්ලොවට වඩනා බුදුහු තුනත්දහනලාගෙහි දී
 උවටත් පිණිස තමන්වහන්සේ වෙත එළැඹෙන දම්සෙතෙව් සැරියුත්
 තෙරණුවන් අමතා: 'ශාරිපුත්‍රගෙනි, අද මා විසින් මෙතෙක් දහම් දෙහන
 ලද' යි තෙරණුවනට එදහම් හය විසින් වදාරයි. තෙරණුවෝ එ නග
 ගෙන එද ගමාමහපෙළහරෙහි පැහැදෑ තමන් වහන්සේ වෙත පැවිදි වූ
 පන්සියක් අතැවැසියනට එදහම් සිග, දහස්, සුවහස් නගින් විහාග කොට
 හදාරවයි. මෙසෙසින් සම්බුදුරදුන් තවිනිසාගෙහි විජම්බෙසුන් නිමිත්ත මැ
 මිනිස්ලොවැ සැරියුත් තෙරණුවන්ගේ අතැවැසියෝ සප්තප්‍රකරණොක්ක
 විජම්බණ හදාරා නිමැවූහ. මෙසේ සම්බුදුරදුන් විසින් දෙවියනට දෙසු
 අභිධම්මයෙහි වැඩනාමාගිය මිනිස්ලොවැ දම්සෙතෙව් සැරියුත් මහරහත්
 තෙරණුවන් ප්‍රභව කොට පහළ වී. සම්බුදුරදුන් විසින් දෙසු හය විහාග
 කොට දේශන වන බැවින් එය බුද්ධවචනයෙහි මැ වැටෙයි. ප්‍රථම ගඤ්ඤි-
 යෙහි දී මහසුර් තෙරණුවන්ගේ පිළිවිසිමෙන් ධම්මාණ්ඩාගාරික අතද
 තෙරණුවන් විසින් විසදන ලදුව පන්සියක් මහරහතුන් විසින් ගඤ්ඤ වූ
 අභිධම්මපිටකය දඩ්ඩුවැ ඇදුරොල්ලි පිළිවෙලින් සැරියුත් තෙරණුවන් පටන්
 කොට හදුරු, සොහිත, සියන්ලි, සියපාල, සියදසයි, කොසියපුත්ත,
 සිග්ගව, සදෙක, මොග්ගලිපුත්තනිසා, සුදත්ත, ධම්මිය, දසක,
 සොණක, රෙවත යන මහ තෙරහු තුන්වැනි සබ්බසාසනායකයන්
 වැඩනා කොටගෙන ඇත. දෙවනපැනිස් මහරජුන් දවස දඩ්ඩුවැ දම්සෝ
 මහතිරිදු පුත් අනුබුදු මිනිසුමහරහතුන් විසින් ලක්දිවට ගෙන එන ලද

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුලත් කර ඇත.

එදහම ලක්දිවැ ඇදුරොල්ලි වාචනාමාගියෙහි ආගේ චලනමඟ අඩංගු මහරජුන් දවස මාතුලජනපදයෙහි අඳුරෙන් හි දි ගුණාරාභ කරන ලද වැ මෙතෙක් තිබේ වැ පවත්නේ යි. මේ තැනෙහිත් දක්වන ලද්දේ අභිධම්ම පිළිබඳ අර්ථකථාගත ඉතිවෘත්ත යි.

අභිධම්මාදි: අභිධම්මාදියෙහි අර්ථවර්ණනායෙකක් අයුරින් අවුවාහි දක්නට ඇත. “අභිධම්මෙති නාමරූප පරිච්ඡේද” යි අභිධම්ම යනු නාමරූපපරිච්ඡේද බව සමන්තපාසාදිකා¹ විනය අවුවාහි ද සාරස්ථිපතී² විනයවිකාහි ද එයි. “අභිධම්මෙති අභිවිසිට්ඨො ධම්මො, ඉමෙසු සත්තනිං - සමොධිපක්ඛියධම්මෙසුති අනෙං”³ යි අභිධම්ම යනු විශිෂ්ට ධර්මයෙහි - සත්තනිං සමොධිපක්ඛියධම්මයෙහි යන අර්ථ බව පසඤ්චසූදනී මජ්ඣිමනිකා - සට්ඨකථායෙහි දක්වෙයි. “අභිධම්මොති උත්තමධම්මකථං”⁴ යි අභිධම්ම යනු උත්තමධම්මකථා යැ යි මනෝරොප්පුරණී අභිතුත්තරනිකාසට්ඨකථායෙහි එයි. එහි මැ අත්තානෙකා අභිධම්මාපි ඉතා පැහැදිලි ලෙස විවරණය කෙරෙමින්: “අභිධම්මො අභිවිනයෙති එත්ථ ධම්මො - අභිධම්මො - විනයො - අභිවිනයොති වතුක්කං වෙදිතබ්බං, තත්ථ ධම්මොති සුත්තපිටකං, අභිධම්මොති සත්තපාකරණානි, විනයොති උභයො විහරිතං, අභිවිතුයොති ඛනිකපරිවාරා”⁵ යි කියු.

“අභිධම්මො අභිවිනයො යන මෙහි ධම්මො - අභිධම්මො - විනයො - අභිවිනයො යන වතුක්කය දතයුතු යැ. එහි ‘ධම්ම’ යනු සුත්තපිටක යැ, ‘අභිධම්ම’ යනු සත්තපාකරණයෝ යැ, ‘විනයො’ යනු භික්ෂු - භික්ෂුණී උභය විහරිත යැ, ‘අභිවිනයො’ යනු වුලුවක - මහාවක - සබ්බාසා ඛනික හා පරිවාර හා මේ දෙක යි” යනු එහි අර්ථ යි.

ඇදුරොල්ලි ආ ගෙයින් අභිධම්ම ශබ්දයෙහි පූජෝක්ක අර්ථවර්ණනය කරන අවුවා ඇදුරු බුදුගොස් තෙරණුවෝ ‘අත්ථසාලිති’ නම් ධම්මසබ්බයෙහි අර්ථකථායෙහි “තත්ථ අභිධම්මොති කෙනෙට්ඨන අභිධම්මො? ධම්මොතිරෙක ධම්මවිශෙසෙට්ඨන” යි ධම්මොතිරෙකාර්ථයෙන් හා ධම්මවිශෙසාර්ථයෙන් අභිධම්ම නම් වන සේ නිරුක්තාර්ථ ද දක්වති.

‘අභිධම්ම’ පදයෙහි ‘අභි’ ශබ්දය “බාලා මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභික්ඛාමනානි නො පටික්ඛමනානි” යන තත්ති ගෙයින් අතිරෙකාර්ථ ද “අභික්ඛානා - වණණා” යන තත්ති ගෙයින් විශෙසාර්ථ ද කියති එයින් අතිරෙකධම්ම විශෙසධම්ම ‘අභිධම්ම’ නම් වෙයි.

ඒ එසේ මැ යි: සුත්තානතො පෑමිණ පඤ්ඤාසංකප්පයෙහි එකදේශයෙහිත් විභාග කරනලද යැ. අභිධම්මයෙහි දී සුත්තානතොප්පාදික, අභිධම්මොප්පාදික, පඤ්ඤාපුච්ඡක යන ත්‍රිවිධ ගත විධිත් නිෂ්ප්පදේශ කොට (සමාකාරයෙන්) විභාග කරනලද වෙයි. මෙතෙයින් මැ දෙළොස් ආයතන, අටළොස් බාහු, සිවුසත්, සතර සමිපට්ඨාන, සතර සමාස්ප්‍රධාන, සතර සාද්ධිපාද, සත්‍ය බොධ්‍යාධික, ආරාධනාධික, සතර බාහු, සතර අප්‍රාමාණ්‍ය, සිවුපිළි - සිහිය, ඥාන, කෙලක, භූමිසත්තරපරිච්ඡේද යන මොහු අභිධම්මයට පෑමිණ නිෂ්ප්පදේශ කොට විභාග කරන ලදහ. හුදෙක් ඉන්ද්‍රියවිභව, සිත්තාපද විභව යන මෙහි සුත්තානතොප්පාදික ද ප්‍රත්‍යයාකාරයෙහි පඤ්ඤාපුච්ඡකය ද නැත. මෙසේ සුත්තානතොප්පාදික අතිරෙක කොට විශිෂ්ට කොට විභක්ත වන බැවින් ධම්මොතිරෙක ධම්මවිශෙසාර්ථයෙන් අභිධම්ම නම් වෙයි.

1. සමන්තපාසාදිකා - කෙළවු 789 පිටුව 2 සාරස්ථිපතී - මෙහි 40 පිටුව
3. පසඤ්චසූදනී, භික්ඛසුත්තවණ්ණනා - කෙළවු 4-10 පිටුව
4. මනෝරොප්පුරණී - කෙළවු 618 පිටුව 5. මනෝරොප්පුරණී - කෙළවු 820 පිටුව.

අභිධම්මසංග්‍රහය: අභිධම්ම පිටක විසින් 'අභිධම්මපිටක' හමුදා දේශනා විසින් පරමාර්ථ බහුලකොට දේශනා වන බැවින් 'පරමාර්ථ-දේශනා' හමුදා ශාසන විසින් ධර්මප්‍රඥාප්තියෙහි 'මම' යැ 'මාණේ' යැ යන තංඤ අැති සත්ත්වයන් මෙහි ලා ධර්මානුරූප කොට අනුසන්ධාන ලද වන බැවින් 'ශබ්දාබ්‍රමිකාසන්ධාන' හමුදා රාශාදියට ප්‍රතිපක්‍ෂ වූ නාමරූපපරිච්ඡේදය කියන ලද වන බැවින් 'නාමරූපපරිච්ඡේදසන්ධාන' හමුදා වෙයි.

කෘතිය: අභිධම්මපිටකයෙහි ලා අභිධම්ම, අභිවිතත, අභිප්‍රඥා සංකීර්ණයක් වූයේය. අතුරෙහි 'අභිප්‍රඥාශික්‍ෂා' කියන ලද වෙයි. ව්‍යාච්ඡිකාව, පඤ්චාන, අනුශය සංකීර්ණයක් වූයේය. කෙල්ලප්‍රකාශයන් අතුරෙහි 'අනුශය-ප්‍රකාශය' කියන ලද වෙයි. තද්විත, විකල්පය, සමුච්ඡේද ප්‍රකාශයන් අතුරෙහි 'සමුච්ඡේදප්‍රකාශය' කියන ලද වෙයි. දුශ්චරිත, නාමය, දුර්විකල්පයන් අතුරෙහි 'දුර්විකල්පප්‍රකාශය' කියන ලද වෙයි.

සමයය: සමයය අර්ථයෙන් ගනුත් විනයයෙහි සුපිටිපත් මහණ ශිල්පයෙන් නිසා ක්‍රිස්තු වච පැමිණෙයි. සුත්‍රාන්තයෙහි සුපිටිපත් මහණ සමාධිසමයයෙන් නිසා සමාධිසමය පැමිණෙයි. අභිධම්මයෙහි සුපිටිපත් මහණ ප්‍රඥාසමයයෙන් නිසා සිසුපිටිපතිසමයයට පැමිණෙයි.

අර්ථය: තවද මේ අභිධම්ම දිස, මජ්ඣිම, සංයුතත, අභිග්‍රහන, බුද්ධක යන පඤ්චවිධ නිකායයන් අතුරෙහි බුද්ධකනිකායෙහි බැගහනි. සුත්‍රා, ගෙය, වේදානාකරණ, ශාඛා, උද්ගත, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්‍රහ්මභිම, වේදානා යන නවවිධ ශාසනාධිකයන් අතුරෙහි වේදානාකරණාධිකයෙහි බැගහන සිටී. පිටක විසින් වෙන් කොට ගනුත් සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි අනන්තර ග්‍රන්ථයෝ දිසනිකාය, මජ්ඣිමනිකාය ආදී විසින් 'නිකාය' නමින් හෝ 'ආගම' නමින් ද විනයපිටකයෙහි අනන්තර ග්‍රන්ථයෝ පාරාජිකපාළි, පාච්ඤානපාළි ආදී විසින් 'පාළි' නමින් ද අභිධම්මපිටකයෙහි අනන්තර ග්‍රන්ථයෝ ධම්මසංකීර්ණසංකරණ, විකල්පසංකරණ ආදී විසින් 'පකරණ' නමින් ද වේදයෝ හදුන්වනු ලැබෙත්.

ප්‍රකරණ ගබ්දාව: පාළියෙහි 'පකරණ' ගබ්දය දෙම, කාරණ, ප්‍රත්‍යාව, ග්‍රන්ථවිශේෂය යන අරුත්හි දක්නා ලැබේ "කිංචිඤ්ඤාදෙව පකරණෙ"1 යන තත්ත්වය දෙමයෙහි වැටෙයි. "කිංචිඤ්ඤාදෙව පකරණෙති කිංචිඤ්ඤාදෙව දෙමෙ" යනු සුමඛනලවිලාසිනී අබ්ධිසංග්‍රහයෙහි කියනු ලැබේ. "පකරණෙති රාශාදී විනයෙහි පද්ධතිය පකරණෙති කාරණෙ" යි එ මැ රිකායෙහි2 එයි. "එතස්මිං නිද්දෙහි එතස්මිං පකරණෙ"3 යන තත්ත්වය කාරණයෙහි වැටෙයි. "පකරණෙති කායවිඤ්ඤානන්තරයෙහි විකල්පයෙහි නාය අභිප්‍රඥානන්තරයෙහි"4 යනු සංරක්ෂිතවිකල්පයෙහි දක්වෙයි. පළමු කි සුමඛනලවිලාසිනී අර්ථය ද මෙහි නො ගෙදෙන්නේ නො වේ.

"සංගොතා විපාකොතා ව සාහවරියා විරෝධතො අනිං පකරණං ලිඛිතං සද්දන්තරං සම්පතො"5

යන තත්ත්වය ප්‍රත්‍යාවයෙහි වැටෙයි. "සත්‍යපකරණයෙහි" යන තත්ත්වය ග්‍රන්ථවිශේෂයෙහි වැටෙයි. ජාතකප්‍රබන්ධයෙහි පද්ධතියෙහි "නත් ප්‍රභේද-යෙන් බුත් අර්ථයෝ ප්‍රකාරයෙන් කියනු ලැබෙත් නු යි යථෝක්ත ධම්මසංකීර්ණ ආදී 'පකරණ' නම් වේ"6 යනුවෙන් නොගෙත් ප්‍රභේදයෙන් හිතන වූ අර්ථයන් ප්‍රකාරයෙන් කියනු ලබන හෙයින් ධම්මසංකීර්ණ ආදීය ප්‍රකරණ නම් වන දේ දක්වන ලදී.

1. දිසනිකාය - අභිධම්මසංග්‍රහය 2. දිසනිකාය සිලකාණ්ඩකවග්ගපිකා - මජ්ඣ. 305 පිටුව.
3. පාරාජිකපාළි - කඨිකපාරාජිකා. 4. සාරත්ථිපති - ජෙසා, 256 පිටුව
5. පඤ්චානපාළි - බසා, 20 පිටුව. 6. ජාතකප්‍රබන්ධයෙහි - ම. ජාතකපිකා 48 පිටුව.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සාමාන්‍යයෙහි: “ප්‍රමාණප්‍රකරණ, ප්‍රමේයප්‍රකරණ”¹ ආදී තත්වී ග්‍රන්ථ-සාහිත්‍යයෙහි වැටෙයි. මේ අරුත්හි ‘පාද’ ශබ්දය ද යෙදෙයි. මුග්ධබෝධියෙහි ග්‍රන්ථයකි ‘පාද’ නමින් දක්වෙයි. පාද ලක්ෂණ දක්වන මුග්ධබෝධිපිකාකාර දුෂ්ඨයෙක්: “එකාච්චවර්තන සුත්‍රසමූහා පාදා” යි ‘එකාච්චයෙහි කැපී කොටගත් සුත්‍රසමූහය පාද නම්’ යි කියති. පාදපයාරිය හෙයින් ‘ප්‍රකරණ’ ශබ්දයෙහිද මේ අරුත් යෙදෙයි. එකාච්චපාදක බමි සමූහ වන බැවින් බම්බසකාණී ආදිය හා යෙදෙන ප්‍රකරණ ශබ්දයෙහි ද මේ අරුත් යෙදේ ද යි විමසනු වේ.

සමහාවනා: දිවම්පු සම්බුදුරජන් සමයෙහි මෑ අභිධම්ම මහත් සමාචාරා ලද්දේ යැ. එදවස ‘බම්බසකා’ යනු ආභිධර්මිකයෙකුට නමෙකි. ‘බම්බසකා’ නමින් වෙන මෑ ආචාර්යගණයෙක් ද වී. කොතඹා නුවර කෝෂිකාරාමයෙහි පත්සියක් අතැවැසියන්ගෙන් සමන්විත බම්බසකා ගණයෙක් වී. මෙහි බම්බසකා ගණයන් විහාරධර ගණයන් අතර උපත් වන පිළිබඳ මතභේදයක් නිසා බුදුරජන් පාරිලෝමාවනට වැඩි හේ බම්බපද්ධකාරා කොතඹකවද්දුගෙහි දක්වේ. මහාගොසිඛ සුත්‍රයෙහි දී සම්බුදුරජන් විසින් මෑ ආභිධර්මිකයා ‘බම්බසකා’ යයි නම් කරන ලද්දේ යැ.

කීතෙයින් මහණහු විසින් ගොසිඛසංඝචනය හොබවේ දැ යි දම-සෙනෙවි සැරියුත් තෙරණුවන් විසින් පුළුවන් මහමුගලන් තෙරණුවෝ:

“ආචාර්ය, ශාරිපුත්‍රයෙහි, මේගස්සෙහි මහණහු දෙදෙනෙක් අභිධම්ම කථා කෙරෙත් ද, ඔහු ඔවුනොවුන් පැන පුළුවියන් ද ඔවුනොවුන් පැන පුළුවියන් ලදහු විසඳත් ද නො පසුබියන් ද උන්ගේ දූතාමිකථාත් පවත්නි වේ ද, ආචාර්ය ශාරිපුත්‍රයෙහි, මෙවන් මහණහු විසින් ගොසිඛසංඝචනය හොබවේ යැ”² යි අභිධම්මකථා කරන මහණහු විසින් ගොසිඛසංඝචනය හොබවන හේ දක්විණ. මහමුගලන් තෙරණුවන්ගේ විසාදුම සැරියුත් තෙරණුවන් විසින් සම්බුදුරජන් හමුගෙහි දක්වාලූ කල්හි ‘භාග්‍යවත් බුදුහු: “සාධු සාධු ශාරිපුත්‍ර, එය මුගලන්හු පැවැසූ හේ මානැවැ. ශාරිපුත්‍ර, මොහොල්ලාන බම්බසකයෙකි”³ යි වදාළහ. මෙහි සම්බුදුරජන් විසින් අභිධම්ම කථා පසක්වේ ‘ආභිධර්මිකයෝ මෑ බම්බසකයෝ’ යි ද වදාරන ලද වෙයි.

ආභිධර්මික මෑ බම්බසක විමට හේතුද අචිකථායෙහි මෙසේ දක්වෙයි: “සුක්ඛ වු විතතානතර, සකකානතර, ඛානතර, ආයතනානතර, ඛානාචක්‍රානති, ආලම්බනාචක්‍රානති, අභිච්චාචක්‍රානති, ආලම්බනාචක්‍රානති, අභිච්චානානති, ආලම්බනානති, එකතොච්චිත, උභතොච්චිත යන මොවුන් ආභිධර්මිකයනට මෑ සුකට වෙයි. ආභිධර්මික නො වූයේ බමිස් කීතතුද මේ ස්වභාවය මේ පරවාද යැ යි නො දනි”⁴ යයි.

අත්තාලියෙහිද ආචාර්යයෝ: “ආභිධර්මික මහණහු මෑ බම්බසක නම් වෙති. යෙස්සෝ බමිකථා කියන්නාහු නමුදු යථාර්ථයෙන් බමිකථා නො වෙති. කවර හෙයින් යත්: ඔහු බමිකථා කියන්නාහු කමානතර විපාකානතර රූපාරූපපරිවේද බමිකතර ආලෝලන කොට කියති. ආභිධර්මිකයෝ බමිකතර නො අලලති. එහෙයින් ආභිධර්මික මහණ බමිස කියන්නේ වේවයි නො කියන්නේ වේවයි පිළිවිසි කල්හි පැන විසද හු යි මේ මෑ එකානන බමිකථික වේ”⁵ යයි ආභිධර්මික මහණ මෑ බමිකථික වන හේ තර කොට කියති.

1. ගෞතමසාංගදර්ශන, 2. මුග්ධබෝධිපිකා - 15 පිටුව. ජලානතු වදාහාර, 1901
3. මජ්ඣිමනිකාය - මහාගොසිඛසුත්ත. 4. පට්ඨප්පදනි - මහාගොසිඛසුත්ත-
විකිණ්ණා. 5. අත්තාලිය - නිදහවණ්ණසා, හෙවිටු. 24 පිටුව.

නිකායානතර බෞද්ධයන් අතුරෙහි සමාසන්නිවේදන විසින් අභිධම්ම ආදාන යැ. ඔවුනට ද අභිධම්මයෙහි සන්නාප්තකරණයක් වෙයි: ඥානප්‍රත්‍යාන යැ සංකීර්ණපාදය යැ ප්‍රකරණපාදය යැ විඤ්ඤානාය යැ වාතුකාය යැ ධර්මකාය යැ ප්‍රඥාපටිශාලාය යැ යන මේ සන්නාප්තකරණයෝ යි. කතිකා-රාජකම්මයෙහි දී ඥානප්‍රත්‍යානට 'විභාෂා' නමින් අභිකථාවක් ද යළි එයට ටිකාතුනක් ද ලියන ලදහ. එහි විශාලතම ටිකාව 'මහාවිභාෂා' නමින් හැඳින්වෙයි. පඤ්චාස්කාලින පඬිවරුන් විසින් ලියනලද පරිවාර ශ්‍රවණ රාශියෙකිනුදු සමාසන්නිවේදන අභිධම්ම පොතක වෙයි.

ලක්දිව බෞද්ධයන් අභිධම්ම කෙරෙහි දැක්වූයේ අතිමාත්‍ර හඤ්ඤායෙකි, සමානාදානායෙකි. එහි ලා මෙරට රජවරුන් මැ පුරෝහතී වූ හේ ඉතීහාස-යෙහි දැක්ක හැකි ය. තෙවලා බුදුවදන්හි නිපුණ වූ සිංහල රජදරුවෝ බොහෝ දෙනෙක් මෙරට පාලනයෙහි නියුක්ත වූහ. බුදුදහම ව්‍යාප්ත කරලීම ද ඔවුන්ගේ රජදහමෙහි අඩංගුයක් වී. දහම් දෙසන්නටත් ධර්ම-ව්‍යාප්ත කරන්නටත් ධර්මාධ්‍යාපනය කරන්නටත් මෙරට රජවරු ඉදිරිපත් වූ අවස්ථා ඉතීහාසයෙහි සඳහන් වූ ඇත. කුමරුවන් නිවාසයෙන් උපලාලනය කොට දහම් හැදෑර වූ රජවරු ද වූහ.

දුටුගැමුණුරජ (බු. ව. 382 - 406) අනුරාධපුර ලොහප්‍රාසාදයෙහි යටි-මහල්හි මහසභන මැද දහම් දෙසන්නට ධර්මාධ්‍යාපනය වී.¹ සුඵමුභලන්රජ (බු. ව. 1089 - 1109) ධර්මාණ්ඩකයට අතිරේක පූජා කොට අභිකථා සහිත තුන්පිටකය වාචනා කරවී. කුමරුවන් නිවාසයෙන් උපලාලනය කොට දහම් හැදෑරවී. තෙමේ දහම් කවියට නහා රාත්‍රිධර්මාධ්‍යාපනයෙහි ඇතුන් පිට පුරුෂයන් හිදුවා නගරයෙහි කීරැවී.² දෙවුනිස් iii රජ (බු. ව. 1180 - 81) සුදයෙන් පැරැද සිරියෙන් ගෙල සිද සියදිවි නසාගනුයේ ඇමැති අත මෙහෙ-සියට සහෙදයෙක් යවමින් "පැවිදිවැ ආගම හදාරා අභිධම්ම කීයා පින්පෙන් දෙව" යි කීයායවී.³ කසුප්මහරජ ii (බු ව. 1196 - 1205) මිරිසවැටි වෙහෙරෙහි පහසක් කරවා එහි නාගසාලනිවැසි 'මහාධම්මකපි' නම් මහ තෙරුන් වස්වා සිවුපහසෙන් උපස්ථාන කොට ඔබ ලවා අභිකථා සහිත අභිධම්ම කීයායී. නාගසාලයෙහි දු ආවාසයක් කරවා 'මහානිසිල්' ශ්‍රාමය එයට ප්‍රත්‍යය පිණිස පිදී.⁴

දෙව්ගෙඩියා සලමෙවන් අහං මහරජ (v කසුප් බු. ව. 1445 - 1455) මිරිසවැටි වෙහෙරෙහි දී නුවරවැසියන් හා සිංහලන් පිරිවරා විවිත්‍ර මණ්ඩප-යෙකැ හිඳ විජම්බණ දෙසී. විජම්බෙල රත්පත්ති ලියවා ධර්මසංග්‍රහ පෙළ හත්රුවනින් සද නුවර මැද උත්තමසාහසක් (ධම්මවක්කගෙහ) කරවා එහි තබා පෙරහැර කරවී. තමා පුතුහට 'සක්කසෙතාපති' නැත් දී එයට පුද පෙරහැර කරවීමෙහි යෙදවී. හවුරුදු පතා නුවර අලඛකාර කරවා සමානකරණයෙන් සැදි හෙත් පිරිවරා ඇතුපිට හිඳ ධර්මසංග්‍රහ වඩාගෙන වීජි සඤ්ඤාරය කොට තමන් කරවූ (මිරිසවැටි) විහාරයට මහපෙරහැරින් පමුණුවා එහි වාතුකරයෙහි විවිත්‍රමණ්ඩපයෙකැ තබා පුදපෙරහැර පැවැත්වී.⁵ මහාවංශයෙහි එන මේපුවත v කසුප් රජුගේ අභයගිරිපෙළුම්පියෙකිනුදු

1. මහාවංශ - 32 පරි. 42, 43 කථා. 2. මහාවංශ - 40 පරි 53-50 කථා.
3. මහාවංශ - 42 පරි. 109 කථා. 4. මහාවංශ - 43 පරි. 149-151 කථා.
5. මහාවංශ - 50 පරි. 45-56 කථා.

“..... දෙවිසෙව්පා සලකේවන් අබහව් මහරජසුතාර්
දසාණෙන් බුද්දරුවන් රජියේ බිමුරුවන් කවරිසෙයෙකින් පුජනෙමි හො
ඥා අදහස් පුරේ අභිමි දෙසුන් කසුන්පත් අරව් මහපුජ කොට සසුන්
පිහිටවමි යන සිත් දෙල්නෙන් ඇපරපය හමුයෙහි එ මෙ බමිදෙසුන්
විසක්හන් කළ ” යනු දක්නට ඇත. මෙයින් එරජු අභිමි-
ව්‍යාඛ්‍යාතයකුදු කළ බව හෙළි වෙයි.

මිහිඳු මහරජ iv (බු. ව. 1491 - 1507) සිත්තමාවාසි ‘දහමිහි’
තෙරුන් පුද බබලවා අභිමිවණිනාවක් කරවී. අරණ්‍යවාසි ‘දසානාග’
තෙරුන් ලවා අභිමිම කියවී (උගන්වී)¹ එයට වැඩුප් තැබූ සැටිද
බබණේ මිහින්තලා පුවරු ලියියෙහි එයි:

“..... වනවිලා කියන බික්කහ හිමියනට කහින් පිහිත් වසන්
පසක් ඉසා සුතත්විලා කියන බික්කහ හිමියනට කහින් පිහිත් වසන් සතක්
ඉසා බිදමිවිලා කියන බික්කහ හිමියනට කහින් පිහිත් වසන් දෙලසක්
ඉසා ” යි.

මෙහි දැක්වෙන පරිදි විනයපිටකය කියන (උගන්වන) මහණක්හට
වසන් පසක් ද සුත්‍රානුපිටකය කියන මහණක්හට වසන් සතක් ද
අභිමිපිටකය කියන මහණක්හට වසන් දෙලසක් ද දියයුතු වෙයි.
විනයපිටකයත් සුත්‍රපිටකයත් දෙක මැ සඳහා කළ වැය එක් මැ අභිමි-
පිටකය සඳහා කළ වැය හා සම වෙයි. එයින් අභිමිය කෙරෙහි මහත්
සමාචාරය දැක්වූ හේ පෙනෙයි.

මහාවිජයබාහු රජ (බු. ව. 1594 - 1649) දවස්පතා උදයන විවෙකී වැ
බමාහාරයට වැද ‘බමමහබහණිය’ පරිවර්ත කෙළේ යා.^{*}

මෙහෙයින් බලත් මැ අභිමිපිටකය ලක්දිවහි දී ලද සමාචාරය
ඉමහතී. ඉතිරි බමමහබහණියපකරණය විශිෂ්ට වෙයි. එය සඳහා බමම-
හබහණියගෙහි නමින් වෙනමැ ගෘහයක් ද එහි අරක්කාවට ‘සකකසෙතාපති’
නමින් වෙන මැ සෙනෙවි බුරුගෙක් ද වී. මෙකල ඇතැළු පෙරහැර තෙයින්
පැවැත්වෙන වාර්ෂික පූජාසංඝරාජයක් ද වූයේ යි. එහි දී බමිසතුණු වඩා
හෙන ගියේ මහරජ තෙමේ යි.

විරුද්ධවාද

බමිවිනයෙහි නිපුණ විශාරද පරිවරැන්ගේ අත්‍යන්ත බහුමානයට
පාත්‍ර වැ ඇත ද අභිමිපිටකය පමණ විවේචකයන්ගේ මතභේදයට ලක් වූ
අත් පිටකයෙක් නැත. තුන්වැනි සබ්බසාසිකයන් පළමු ඇරැඹුණු විවේචනය
මෙතෙක් නැවැතී නැත. නිකායානතර බෞද්ධයන්ගේත් අනාගරිකයකු
සුරෝපිත පබ්බත්තේත් විවේචනයට ලක්වීම ආශ්වාසී නො වෙයි. ඔවුන්
අනුකරණය කරන මෙරට ජේරවාදී තෙරවරැන්ගේත් ගිහිපබ්බත්තේත්
ප්‍රහාරය ද දැන් එයට නො අඩු වැ වදනා සැටි පෙනෙයි ! ‘අභිමිය බුද්ධ-
ගාමින හො වෙයි’ කියනුවන්ගේ මූඛ්‍යවාද ගැන හෙතෙසකති එළවා කළ
ප්‍රාමාණික මතබණිතයක් බුද්ධජයන්හි ත්‍රිපිටකමුද්‍රණාචාර්ය මහාචාර්‍ය-
පාළි ප්‍රකාශනයෙහි එයි. බමිවිනයෙහි මෙන් මැ දර්ශනයෙහි දු විශාරද වූ,

1. මහාවංශ - 52 පරි. 35, 36 ගාථා. 2. මහාවංශ - 59 පරි. 17 ගාථා.

වාදනිරාය

අභිධම්මය බුද්ධිභාෂිත නො වේ ද? 'අභිධම්මය බුද්ධිභාෂිත නො වේ' යයි ප්‍රතිඥ කරනුමුත් එහි නිදහන නැති බව හේතු විසින් දක්වයි. සුත්‍රාන්තය එයට වෛවම්බද්‍රවංචන කොට එළවයි. තකිංකුකුල වැගන් කලා මේ මෙසේ සිටුවෙත් යැ:

'අභිධම්මය බුද්ධිභාෂිත නො වෙයි,
නිදහන නැති හෙයින්,
(වෛවම්බද්‍රවංචන) සුත්‍රාන්තය මෙකී' යි.

මෙයින් මේ කියනලද වෙයි: 'ඉදින් අභිධම්මය බුද්ධිභාෂිත වී නම් සුත්‍රාන්තයට "එවං මේ සුත්තං එකං සමයං භගවා සාවච්ඡිතං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ" ආදිය සෙයින් අභිධම්මයට ද නිදහනයක් විය යුතු යැ. නිදහන නැති හෙයින් අභිධම්මය බුද්ධිභාෂිත නො වේ' කියා යි. ඔවුන්ගේ හේතු මෑ සදෙස් වෙයි. ප්‍රතිඥාපිණ්ඩයට එළවන හේතු ඒකාන්ත වියයුතු යැ. බුද්ධිභාෂිතයට නිදහන ඒකාන්ත හේතු නො වෙයි. 'යමෙක් බුද්ධිභාෂිත වී නම් ඒ සතිදහන වියයුතු යැ' යි ව්‍යාප්තිකියාවෙන් නැති ද්‍රවංචන කොටගත් සුත්‍රාන්තයෙහි ද නිදහන අව්‍යවහාරි නො වෙයි. නිදහන නැති සුත්‍රාන්ත ද ඇති හෙයින්. ජාතක, සුත්තනිපාත, ධම්මපද ආදියෙහි නිදහන නැත, බුද්ධිභාෂිතයට සතිදහනක් හේතු වී නම් එ හැම බුද්ධිභාෂිත බැවින් බැහැර කළයුතු වෙයි.

මහාසාංඝිකයන්ගේ තෙරණුවන්ගේ අතැවැසි සොණ්ඩ තෙරණුවන් සුත්තානිපාතය උගෙන එහි එන අට්ඨකච්ඡයන්ගේ වෘත්තාන්තය වදාල පරිදි මෑ උත්ථවනන්ගේ හමුගෙහි මවුරුසවරයෙන් සජ්ඣායනා කොට කල්‍යාණ-වාසකාරණ ඇති ප්‍රාචීන මහණුවන් අතුරෙහි අගනැත් ලදහ. අභිභූතානන්තරාය එතදග්‍රහණයෙහි උත්ථවනන්ගේගේ නම් සදහන් වූ ඇත. අට්ඨකච්ඡයෙහි ප්‍රචිත විහාර විසින් එයි. මෑත දී දඹදිවැසි සංඝචිත්තපායෙහි පුරාවිද්‍යා අතර තිබී 'සත්පුරුෂ මහාසාංඝිකයන්ගේ අතැවැසි සොණ්ඩ' යන අරුත් ඇති "සපුරුෂ මහාසාංඝිකයන්ගේ අතැවැසි සොණ්ඩ" යන ලිපිය සහිත බාහු කරවුවක් සොයා ගෙන ඇත. මහාසාංඝිකයන්ගේ තෙරණුවන් පැවිද්දට පෙර අවනතිජනපදයෙහි වංශිකපරේශ්වර රජුගේ පුරොහිත බ්‍රාහ්මණ වූහ. සොණ්ඩ තෙරණුවන් ප්‍රථම සෝවන් උච්චි වූ කුරුමරයෙහි කාලී උච්චිකයන් පුතණුවන් යි. සංඝචිත්තපායෙහි උත්ථවනන්ගේගේ නම් ගෞරවයෙන් අනුසාරණය කිරීමට හෙතුව ජනබ්‍රහ්මයෙහි සම්බන්ධ වියයුතු යැ. එයින් පෙළ අවුලායි ආ පවන් ඓතිහාසික සත්‍යභාවයෙන් තර වෙයි. මේ අනුව අත් කුණක් හැර පිහකුදු සුත්තනිපාතයෙහි අට්ඨකච්ඡයන්ගේ බුද්ධිභාෂිතයේ ගතයුතු වෙයි. එයට ද නිදහනයක් නැත. මෙසෙයින් බුද්ධිභාෂිතයෙහි නිදහන අනෙකාන්තය වෙයි. හේතු මෑ සදෙස් බැවින් වාදය බිඳ වැටෙයි.

නිදහන නො දක්වීමට හේතු: අභිධම්මයට නිදහන එකක් නො වූ දෙකක් ඇති හේ අට්ඨකච්ඡයෙහි දක්වන ලදී. එය එසේ නම් ඇති නිදහන නො දක්වුයේ කිම? නිර්වික හෙයින්. නිදහන දක්වනුයේ අට්ඨකච්ඡයෙහි සදහා යි. සාංඝික, පුද්ගල, වස්තු ආදීන් නානාකියෙන් ඇති තනැති නිදහන දක්වීම ග්‍රහණශීලීන්ගේ පහසු පිණිස පවතී. එද අවශ්‍යයෙන් මෑ දක්වියයුතු යැ යි තිබෙන්නේ නැති. ප්‍රථමකච්ඡිකයෙහි දී ධම්මසමුදායකතෙරාගට පිහි හේ නිදහන තබනලදී අභිධම්මයෙහි සුත්‍රාන්තයෙහි සෙයින් සාංඝිකපුද්ගලාදී නානාභාවයෙන් නැති. එයින් නිදහන අවශ්‍ය නො වෙයි.

තවද කරුණක් ඇති: සුත්‍රාන්ත බමිසබ්බස කරන ලද්දේ බුදුන් පිරිනිව්ණයෙන් පසු ය. එයින් එය අනුග්‍රහ විසින් සනිටුහන් කොට තිබිය යුතු වෙයි. බමිස සායනයෙන් වහන්සේ ප්‍රභව කොට පවත්නා හෙයින් හා උත්තරාශ්වයේ හෝ හමුගෙහි සබ්බස කළයුතු වූ ද බැවිනි. අභිධම්මපිටකය වාචනාමායාවට නොගතලද්දේ සම්බුදුරජුන් හමුගෙහි ය. ප්‍රථම සබ්බසයෙහි සබ්බසායනා කරනු මිස සබ්බස කිරීමට කිසිවක් එහි නො වී. එයින්ද නිදහස් කිරීමක් වෙයි.

මෙහිදී ‘අභිධම්මයේ ප්‍රභවය’ (THE ORIGIN OF THE ABHIDHAMMA) නමින් බෞද්ධවිච්ඡේදකයෙහි (ENCYCLOPAEDIA OF BUDDHISM) එහා ලිපිය ද විමසනු වටී. “බුදුරජාණන් අභිධම්මය හෝ දෙසුන යනු මහාඥානරාමවංශයේ නිකායානුගත තෙරුන්ගේ මතය විය. උත්තරාශ්වයේ සමාජය සනාථ කිරීමට පදෙසවිහාර සූත්‍රය නිදසුන් කොට ගත්හ. සුමනදෙව නම් තෙර කෙනෙකුන් විසින් ‘අභිධම්මයෙහි කතී, බුදුරජාණන් වහන්සේ මැ යැ’ යි පිළිගන්නා ලෙස සාධකය අනුගාමිකයෝ පොළොබවන ලදහ.”¹ යි ලියුම්කරු මතය කියයි. දැන් අපි මෙයට සම්බන්ධ අඩුවා පාඨ ගෙන බලමු.

“මහාඥානරාමවංශයේ නිකායානුගත තෙරුන්ගේ මතය විය. උත්තරාශ්වයේ සමාජය සනාථ කිරීමට පදෙසවිහාර සූත්‍රය නිදසුන් කොට ගත්හ. සුමනදෙව නම් තෙර කෙනෙකුන් විසින් ‘අභිධම්මයෙහි කතී, බුදුරජාණන් වහන්සේ මැ යැ’ යි පිළිගන්නා ලෙස සාධකය අනුගාමිකයෝ පොළොබවන ලදහ.”¹ යි ලියුම්කරු මතය කියයි. දැන් අපි මෙයට සම්බන්ධ අඩුවා පාඨ ගෙන බලමු.

අනුසංඝයාගේ එහා මේ පාඨයෙන් බෞද්ධවිච්ඡේදකයෙහි ලියුම්කරු හඟාගත් පුළුල්කරන අර්ථය හාස්‍යාත්මක ය. මෙහි එනුයේ: “අභිධම්මයට නිදහසෙන් කියෙන්නා වූ” යි කරුණු ගත්වනු හෝ හැකි, එහි නිදහස මැ සොයා වෙහෙසෙන විරුද්ධවාදීන්ට මහාඥානරාමවංශයේ නිකායානුගත තෙරුන් විසින් පදෙසවිහාරසූත්‍රාන්තය එළවා මහාඥානරාම නිදහස අභිධම්මයට නිදහස හේ දුන් වූ බව යි. එසේ මැ මහාඥානරාම තෙරණුවන් විසින් ලොහප්‍රාසාදයෙහි සම්මතයට දී අභිධම්මයට නාමිකානුකූලයක් එළ වූ බව යි. මෙතරම් කරල පාලිපාඨ දු වරදවාගෙන අභිධම්මය වැනි ගැඹුරු විෂයයක් විවේචන කෙරෙමින් ඇවුනිකයන් විශ්වාසයෙහි ගෙවීම බලවත් අපරාධ යෙකි.

අභිධම්මය පිළිබඳ ජේරවාද මතයට විරුද්ධ වූ බෞද්ධවිච්ඡේදකයෙහි අභිධම්ම ලිපියෙහි දක්වන තවත් අදහස් කිහිපයක් මෙසේ ය:

iv “අභිධම්මය වැඩිහිටියේ සුත්‍රාන්තයෙහි දෙයනා කොට ඇති බමිය පැහැදිලි කිරීමට ගත්තා ලද උත්සාහයෙහි ප්‍රතිඵලයක් වියයෙති”²

1. බෞද්ධ විච්ඡේදක 41 පිටුව, 2. අනුසංඝයා - හෙමිඳු 25 පිටුව.
3. බෞ ව කො. 63 පිටුව

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

- v “නිද්දෙසයන් පරිසමන්දමනනගත් පාළු අභිබම්ම ග්‍රන්ථ සහ පහළ විමට පළමු සුගයකට අගත් වෙයි”¹
- vi “මේ ග්‍රන්ථ දෙකෙහි මැ දේශනාව සම්පූර්ණයෙන් ආකූල යැ”²
- vii “නිද්දෙසය බුදුදහමෙහි ඉපැරැණි කොටසට අගත් වන අවස්ථා පාරායණ වැනි බිම් කොටස්ගෙන් අභිබම්ම අර්ථ විවරණ සපයන ග්‍රන්ථයක් යි”³ යනු යි.

අභිබම්මපිටකය පසුකලෙක දී සුත්‍රාන්තපිටකයට කරනලද අර්ථවිවරණයක් සේ ලියුම්කරු මහතා සලකන බව මෙයින් පෙනේ. ඒ අනුව නිද්දෙසයන් පරිසමන්දමනනගත් ඉපැරැණි අභිබම්ම අර්ථවිවරණ දෙක යි. අභිබම්මපිටකයට ගුරු වූයේ ද එ දෙක මැ යි. ‘නිද්දෙසයන් පරිසමන්දමනනගත් පාළු අභිබම්ම ග්‍රන්ථ සහ පහළ විමට පළමු සුගයකට අගත් වෙති’ කියන්නේ එහෙයින් අභාග්‍යයකට මෙන් නිද්දෙසය මැ ඒ මහතාට හරස් වෙයි. බම්මසංඛ්‍යාණීයෙන් උභ්‍යාතපාඨ සවිස්සකට (26) හෝ අඩු ගණනක් ද විභවනයෙන් උභ්‍යාතපාඨ සහශ්‍රොත (17) කට හෝ අඩු ගණනක් ද නිද්දෙසයෙහි දක්නා ලැබේ. එ හැම බුද්ධත්වයන්හි ත්‍රිපිටක මුද්‍රණයෙන් නිද්දෙසයෙහි පෙන්වා ඇත. මේ පාඨයන් නිද්දෙසයට ඇතුළු වූයේ නිශ්චය කිරීමේ දී පළමු නිගමනයන් වෙතත් කොට අර්ථකථායෙහි පිහිටි ගොයන්හට සිදුවනු ඇත.

‘අභිබම්ම සුත්‍රාන්තයට කළ අර්ථවිවරණයෙහි’ යන විමර්ශන බොහෝ දෙනා තුළ පහළ වැ ඇත්තේ නිද්දෙසයන් පරිසමන්දමනනගත් අභිබම්ම ග්‍රන්ථ දෙකක් සේ වරදවා ගැනීමෙන් විශාසනා යැ. නිද්දෙසයන් පරිසමන්දමනනගත් තේරුම් ගැනීමට හෝ කැඩී විම නිසා ඔවුන් මහ අටුලෙකැ වැටී සිටිනා බව නම් පැහැදිලි යැ. ‘මේ දෙකෙහි දේශනාව සම්පූර්ණයෙන් ආකූල යැ’ යි කියන්නේ ද එහෙයින්. දහම් නග දතුමෝ හම් එහි කිසි අටුලක් නුදුටුවීරැ ය.

නිද්දෙසයෙහි හෝ පරිසමන්දමනනගති හෝ අභිබම්මලක්ෂණයක් එ දෙක පහළ වූ තැන් පටන් මෙතෙක් එක ද අභිබම්මලක්ෂණයක් හෝ දුටුයේ යි. බිම් විසින් ගනුත් සුත්‍රාන්තයත් අභිබම්මයත් අතර කිසි වෙනසක් නැතී. වෙනස ඇත්තේ විභාගනයෙහි පමණි. සුත්‍රාන්ත සප්තදේශ කොට ද අභිබම්ම නිෂ්ප්‍රදේශ කොට ද විභක්ත වෙයි. එයින් ඒ බමෝතිරෙක ද බිම් විශේෂ ද විය සුත්‍රාන්තය ව්‍යවහාරදේශනා යැ. අභිබම්ම පරමාපදේශනා යි. මේ වෙනස හොඳින් හෝ හොඳින් තකා හෝ අභිබම්ම විවේචනයට බැසීම අදුරෙහි අත ඔවුනු වැන්න නිද්දෙසයෙහිත් පරිසමන්දමනනගතිත් සප්තදේශ නග මහ නිෂ්ප්‍රදේශ නගයක් හෝ වේ.

සුඵම සංඛිතියට පෙර මෙ ද අර්ථකථායෙහි නිරාකාර ප්‍රශ්නයෙහි. එහෙත් අභිබම්ම නොවී ද? : ‘අභිබම්ම ප්‍රථම සංඛිතියෙන් පෙර හෝ වී’ යයි කියන්නේ අදත් ඇත. ඔවුන් අභිබම්මෙහි පශ්චාත්කාලීනත්වය කීමට බුද්ධානුමත අටුවාවටත් වන්නේ ‘අභිබම්ම’ යයිද යට දැක්වූ නිරාකාරාභය ද වහල් කොට ගන්නා බව පෙනේ. අභිබම්ම යයිද යෙහි අරුත් දක්වන තෙරණුවෝ අත්තසංලිඛි හම් බම්මසංඛ්‍යාණී අටුවායෙහි: “තථ අභිබම්මොති කෙතවෙතින් අභිබම්මො, බම්මොතිරෙක බම්මවිසෙයවෙතින. අතිරෙක විසෙයත්තදීපකො යි එත් අභිබද්ධො”⁴. එහි-

¹ බො. වී කො. 66 වටුව. ² අත්තසංලිඛි - හෙවතු 2 වටුව

අනුව නො වූ ශ්‍රවණයාගේ පහසු පිණිස ස්වභාවික අනුව සි. දේශනා අනුව පිළිවෙල ගන්නා ලද නම් 'බමුවකකපාවනත' සූත්‍රය සම්පූර්ණ කළයුතු වන්නේ ස්වභාවිකයෙකු නො වූ දික්කසායෙකු ප්‍රථම සූත්‍රයාගේ ය. මේ බව නො සිතන ත්‍රිපිටක විවේචකයන් ප්‍රථම සම්මතයෙන් පසු වූ දේශන මුහුරුප්, කොට්ඨක, මධුර වැනි සූත්‍රයන්හි මූලා වූ අභිතුනරනිකායන් මැනවින් සිතාගත් 'පඤ්චාස්සාලිත රචනා' යයි සිතනු විගතය. එහෙත් යථොක්ත සූත්‍ර එකක් හෝ ප්‍රථම සම්මතයෙන් පෙර දේශන වූ බව දැක්වීමට කිසි වෑයමක් ස්වභාවිකයාගේ සිතට පැමිණියේය. පසු දේශන කිසි දහමක් වූයේ කාලය හා සම්මත කොට දක්වා ඇති බවක් සහතික වූ කිසිම මෙතෙක් කිසිදු විවේචකයෙක් ගමන් නො වී.

ත්‍රිපිටකයෙහි සුග බෙදවුවත් පෙළ බස්න් දහමකගේ නො දැන මූලා වූ හේ නම් පැහැදිලි වූ පෙනේ. අපදනපාලියෙහි නවතම සහයකරු කිරීමට එයින් මෑ 'පඤ්චාස්සාලිත රචනා' බුදුරජුන් කෙරෙහි හෝ උන්-වහන්සේගේ සම්ප්‍රදායකයන් කෙරෙහි හෝ අපදනපාලියෙහි කිරීමට ස්වභාවිකයාගේ කොට ඇතැයි කීමටත් අනෙකුත් සාධකයන් බොහෝ උතුරු ප්‍රමාණ කොට ගන්නා අපදන ගාථාවක් මෙහි ලා තිබුණත් කළ හැක්ක.

අපදනපාලිය:

“අභිධම්මනසංකල්පනං කථාචන්ද්‍රිකාදිත්තං
සංකල්පනං විඤ්ඤාපෙතොන විහරාමි අනාසවො”

ගන්න නිසායෙන් මෑ කථාචන්ද්‍රිකාකරණය සඳහන් කරන සි ද කථා-චන්ද්‍රිකාකරණය සම්පාදිත වූයේ මොහොල්පුත්තනිකා තෙරුන් විසින් වන බැවින් අපදනපාලියෙහි වර්ග සකස් වූයේ තාත්විකයෙකුගේ පසු කලෙකැ යි ද කිවහොත් ඇත. පුළුස්සාගේ ගාථායෙහි අරුත් විමසා බොහෝ එයින් මොහොල්පුත්තනිකා තෙරණුවන් විසින් සම්පාදිත කථාචන්ද්‍රිකාකරණය සඳහන් වන බවක් නිසායෙන් නව සාධකයෙකුගේ ගත නො හැකි. ඔවුන් ගාථායෙහි එන 'අභිධම්ම' ශබ්දයෙහිත් 'කථාචන්ද්‍රිකා' ශබ්දයෙහිත් මූලා වූ හේ ය. අධ්‍යක්ෂකයෙහි එන 'කථාචන්ද්‍රිකාකරණ' යන්නෙහි වඩාලා මෑ මූලා වන්නට ඇත. ගාථායෙහි අරුත් විමසන ලද නම් නිසාගේ අනෙකුත් සාධකයන් සහ සිතා නැගෙනු ඇත. 'කථාචන්ද්‍රිකා' යනු කථාචන්ද්‍රිකාකරණ (මොහොල්පුත්තනිකා සම්පාදිත) යයි ගනුත් 'විඤ්ඤා' යන්නට කවර අරුතක් ගනී දැ යි නො දනුමන. එයින් 'කථාචන්ද්‍රිකාකරණයෙහි ශෝධනයක් අදහස් කෙරේ' යයි නො කිව මැනවි.

පුළුස්සාගේ ගාථායෙන් මහනාහිසුනු පුණ්ණ තෙරණුවෝ: 'අභිධම්මන දන්නා මම (දශ) කථාචන්ද්‍රිකා විඤ්ඤායෙන් හැමදෙනාට විඤ්ඤා කොට අනාසව වූ බවෙහි' යි කියති. උන්වහන්සේ දශකථාචන්ද්‍රිකායෙහි ලා සහ විඤ්ඤාත් ද සහ විඤ්ඤායෙහි ලා දශකථාචන්ද්‍රිකා ද දේශනා කරන බව කිසිකු තෙරකෙනෙකුත් විශ්වාස නො කෙරෙහි ප්‍රකාශයට පත්වූහ. රථවිනිසු සූත්‍රයෙහි¹ එය පැහැදිලි ලෙස දැක්වෙයි. කථාචන්ද්‍රිකා විඤ්ඤා අධ්‍යක්ෂකයෙහි විහාර කොට ඇත. බුදුරජුන් හමුගෙහි බව කිසිකු තිසුන් අතුරෙහි අගනාත් ලද පුණ්ණ තෙරණුවන්ගේ අපදනපාලිය බුදුන් පිරිනිව් හවුරු ද දෙසියසිය (236) කට පසු සම්පාදිත ප්‍රකාශයක් සම්මත කිරීම සිදු වූ ඇතැයි විසින්

1. මහනිකාය 2. පපඤ්ඤාදී, රථවිනිසුකතවණ්ණනා - කෙළවු 2-131 පිටුව

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කරනු ඇද්ද? මෙතරම් සුළු කරණු පවා වරදවා ගනුවත්තේ සුග බෙදීම කරා ප්‍රතිචාර වර්තන ප්‍රලාප පමණි. තෙවලා බුදුදහමට ඉන් වන හැකි හැක ද ආබුතිකතාවට නම් මහත් හැකි වෙයි. දහමිනි සැක දහවන හෙයිනි.

ප්‍රථමසම්මතියෙන් පෙර අභිධම්ම නොවී' යයි කියන්නේ සහෙතුක වැ එය තර කිරීමට නො හමන් වෙයි. ඔහු මැ විනයපිටකයන් සුත්‍රාන්තපිට- යන් ප්‍රථමසම්මතියෙහි සම්මත වූ බව පිළිගනී. විනයෙහි ද සුත්‍රාන්ත- යෙහි ද නොයෙක් තැන අභිධම්ම ගැන සඳහන් වෙයි. පළමු ද එබඳු කීම්පතැනක් දක්වායුමක. එ ද මෙහි ලා ගන්නේ යැ තවද,

සංවිතතියපාළියෙහි: “අනාපතති න විවණේණුකාමො, ඉධික තාව ආවුතො සුත්තන්තං වා ගාථායො වා අභිධම්මං වා පරියාපුණ්ණු, පච්ඡාපි විනයං පරියාපුණ්ණසීති හණති.”¹ යන පාඨයෙහි අභිධම්ම සඳහන් වෙයි. ඔල්බන්බර්ග් මහතා සිතන පරිදි ‘අභිධම්මං’ යනු පසුකලෙකැ ඇතුළු කරන ලදැ යි පිළිගත නො හැකි යැ. ශික්ෂා පැනවීම හෝ වෙනත් කිරීම ශ්‍රාවකවිෂය නො වෙයි. බුදුහුබුදුකසිකතා සමූහනන- යටි බුදුරජන්ගෙන් ලද අවසරය ද ප්‍රථමසම්මතියෙහි දී ප්‍රතික්ෂෙප කරන ලදී. ශ්‍රාවකයන් ශික්ෂා පැනවූ හෝ වෙනත් කළ බවට වෙනත් සාධක ද නො ලැබෙයි

මහාවග්ගපාළියෙහි: “පඤ්චති භික්ඛවෙ අබ්බතති සමන්තාගතෙන භික්ඛුනා න උපසම්පාදෙතබ්බං න තිස්සයො දතබ්බො න සංඝණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො, න පටිබලො තොති අනෙතවාසිං වා සද්ධිවිහාරිං වා ආභිසම්මාචාරිකාය සිකතාය සිකතාපෙත්තුං, ආදිබුග්ගවරිය කාය සිකතාය විනෙත්තුං, අභිධම්මෙ විනෙත්තුං, අභිවිනයෙ විනෙත්තුං, උපාන්තං දිට්ඨිතං ධම්මනො විවෙචෙත්තුං.”² යන පාඨය එයි. මෙහි දැක්වෙන සේ උපසම්පත් කරන, තිස දෙන, හෙරණුන්ගෙන් උවටාත් ගත්තා ආවායාරී උපාධාරායෙන් කෙරෙහි අවශ්‍යයෙන් තිබියයුතු අභිග අතුරෙහි අනෙතවාසි- කයා හෝ සද්ධිවිහාරිකයා හෝ අභිධම්මයෙහි විනයතත කරන්නට ප්‍රතිබල වීම ද එකෙකි. “අභිධම්මෙති භාමරුපපරිචේද” යි අභිධම්ම යනු භාමරුපපරිචේද බව එහි අර්ථකථායෙහි එයි නාමරුපපරිචේද යනු අභිධම්මයෙහි පරිචේදයෙහි.

මජ්ඣිමනිකායෙහි: මහාගොසිඛසුත්තයෙහි “ඥො භික්ඛු අභිධම්මකථං කථෙන්නති” ආදීන් අභිධම්ම පිළිබඳ සඳහන පළමු දක්වුමක එහි මැ ගුලිකානි සුත්‍රයෙහි “ආරඤ්ඤකෙනගාමුතො භික්ඛුනා අභිධම්මෙ අභිවිනයෙ යොගො කරණීයො.”³ යන පාඨයෙහි අභිධම්ම දක්වෙයි. “අභිධම්මෙ අභිවිනයෙහි අභිධම්මපිටකෙ වෙව විනයපිටකෙ ව”⁴ යි. ‘අභිධම්ම’ යනු අභිධම්මපිටකය බව අර්ථකථායෙහි පැහැදිලි වැ එයි.

අඤ්ඤානොඤ්ඤා තෙරණුවත්තේ බැනැණුවේ - මනනාතීප්‍රත්‍ර පුණ්ණ තෙරණුවේ සම්බුදුරජන් හමුයෙහි ධම්මකපික භික්ෂුන් අතුරෙහි අගතැන් ලදහ. අභිගුහනවර්ණිකායෙහි එතදග්‍රපාළියෙහි උන්වහන්සේගේ නම සඳහන් වෙයි මෙහි ‘ධම්මකපික’ යනු ආභිධම්මක යන අර්ථයෙහි යොදනලද වෙයි.

1. පාචනතියපාළි - විලෙඛන සිකාපද 2 කොටසපාළි - ජලු 160 පිටුව
2. මජ්ඣිමනිකාය ගුලිකානිසුත්ත - ඤා. 2-107 පිටුව
3. පඤ්ඤාදානි ගුලිකානිසුත්තවණ්ණනා.

ඇත. පුද්ගලයෙකුට පවරන ලද දිනපතකටදී නිකාය සතර සඛිනියකට පළමු සඛිනිය වූ පැවැති බවක් හෝ පුද්ගලයෙකුට පැවැරී තුළුණ බවක් හෝ නොපෙනේ. විනයයෙහි උදෙසා පරිසරය පහත ශික්ෂා හැර හෙත් සඛිනිය වූ තුළුණු බවට ද කරුණු නොපෙනේ. ප්‍රථම සඛිනියෙහි දී ශික්ෂා පිළිවෙලින් සුත්‍ර පිළිවෙලින් ගෙන සම්ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ සඛිනිය අවසන් සි පුද්ගලයෙකුට පවරන ලද්දේ එයට පෙර සඛිනිය නොවූ සි පුද්ගලයෙකුට නොපවරන ලද්දේ නම් ධර්මිකයෙකු සිතිය යුතු ය. සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සමානුකූල කොට වැඩිමැනවින් නගන ලද වෑ සාරියුත්තරයෙන් අනුමාන කර ඇත පැවැති අභිධර්මපිටකය අත් කිසිවකුට පැවැරිය යුතු නොවේ. එහෙත් ජේරුනුමයී සදහා සඛිනියකට නගන ලද්දේ ය. අවසාන කාලයෙහි සඛිනිය නමුත් පමණක් දක්වා පැවැරූ පුද්ගලයන් සදහන් නොකිරීමට හේතු වූයේ මේ කරුණ යැයි දත යුතු ය.

ද්විතීය සඛිනියෙහි දී සත්තෙන් බැහැර කරන ලද විජ්ජිකයන් විසින් පිහිටුවා ගන්නා ලද මහාසඛිනිය නිකායවාසීන් අභිධර්මප්‍රකරණ සහ නොපිළිගත් බව දිවංගතයෙහි දක්වෙයි. එයින් එදා ස්වර්ණයාණන් කෙරෙහි අභිධර්මප්‍රකරණ සහ තුළුණු බව කියවෙයි, ද්විතීය සඛිනියකට රැස් වූ තෙර-වරුන් අතුරෙහි අට නමක් බුදුරජාණන් වහන්සේ සම්බුද්ධත්වයෙන් සිටි සඛිනියෙකුට මහරහතුන් වහන්සේ උපසංඝයන් එක්සියවසියවක් ඇති වූහ. එවිට යටත් පිරිසෙයින් උත්තරයෙන් ජනමයෙන් එක්සියවසියවක් (140) වත් පිරිසිටිය යුතු ය. බුදුන් පිරිනිව් සියක් වන හවුරුද්දෙහි සඛිනිය නම කරන ලද බැවින් සඛිනියෙකුට තෙරණුවනට බුදුන් ප්‍රත්‍යක්ෂයෙහි සතළිස් වසක් ගෙවී ඇත. උත්තරයෙන් ධර්මාණ්ඩාගාරික අනෙකු තෙරණුවන්ගේ සද්ධර්මානුකූල වෙයි. ප්‍රථම සඛිනිය පවත් මැනවින් දැන සිටියහ. අභිධර්මපිටකය ප්‍රථම සඛිනියෙහි සඛිනිය නොවී නම් ද්විතීය සඛිනියකට නොගනු ඇත.

ධම්මසංඝයාණී සංඝෙය

සංඝප්‍රකරණයන් අතුරෙහි පළමු වන්නා ධම්මසංඝයාණීපකරණ නම්. 'ධම්මසංඝයාණී' යනු ධර්මසම්ප්‍රකාශයක් අර්ථ දැක්වේ ය. සුමංගලවිලාසිනියෙහි එය 'ධම්මසංඝයාණී' යි නම් කොට ඇත.¹ මෙහිලා වෙදනා, සංඥා, සංයාමාර, විඤ්ඤා සංඝායන වතුර්විධ නාමසංකල්පයන් පහත වෑ විනයාධික විසින් පෙළෙහි ඇතැයි සඳහන් (56) ධර්මයෝ යැ පෙළෙහි නොඑතුළු සෙවන පහක විසින් හත්තාරාද ජතුර්විධ නවධර්මයෝ යැයි පත්සැටක් (65) පමණ වූ නාමධර්මයෝ ද වතුර්විධ භූතරූප යැ නෙවිසි උපාදයරූප යැයි සත්විසි වැදුරුම් වූ භූතොපාදයරූපයෝ ද යන නාමරූපධර්මයෝ සඛිනිය වෙයි.

ධම්මසංඝයාණීපකරණයෙහි විනයවිනයනී යැ රූපවිනයනී යැ නිකායපරාධී යැ අනුභවිකා යැ යි විනයනී (විනය) සතරකි. සතර භූමියෙහි වූ එකුත් අනු විනයයන්ගේ විනයනී විනයවිනයනී නම්. විනයනී පාදකාණ්ඩු යනු එයට නම්. එද මානාකා පදනාපතිය විසින් ද්විවිධ වෙයි.

මානාකා: අභිධර්මමානාකා යැ සුත්‍රානුමානාකා යැ යි මානාකා ද්විවිධ ය. එහි පරිච්ඡේද පසළොස්කි. භූතලක්ෂණ දි විසින් ආරාධන දෙවිසි ක්‍රියාමානාකා එක් පරිච්ඡේදයකි. ද්විතීය මානාකා තුළයකි. එහි 'හෙතු ධර්ම, හෙතු ධර්ම' ආදී ද්විතීය සංගණන වූ විසින් ද අර්ථ විසින් ද අනෙකුත්

1. සුමංගලවිලාසිනි - සං. 12 පිටුව.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සමබන්ධ බැවින් කලාප සෙසින් සිටියේ ‘කෙතුගොව්වක’ යයි කියනු ලැබෙයි. ඉක්බිති ‘සප්තවයා ධම්මා අප්පච්ඡයා ධම්මා’ ආදී අනෙකුත් සමබන්ධ නොවූ ද්විතීය සතෙක් ද්විතීය සාමාන්‍යයෙන් ගෙන වෙන් වෙන් වූ ගොව්වක අතුරෙහි තබන ලද වන බැවින් ද මහනතර ද්විතීයත්වයට වඩා කුඩා වූ බැවින් ද ‘චූලභතර ද්විතීය’ නම් වෙයි. අනතුරු වූ ආසුර, සංයෝජන, ග්‍රහය, ඔස, යෝග, නිවරණ, පරාමිති යන එකෙකි ගොව්වකයෙහි ද්විතීය සය බැවින් කියන ලද වෙයි. ඉක්බිති ‘සාරමණා ධම්මා’ ආදීන් අරබි තුළ ද්විතීයයෙක් ‘මහනතර ද්විතීය’ නම් වෙයි. තදනතර වූ ‘උපාදානා ධම්මා’ ආදී ද්විතීය සයෙක් ‘උපාදානගොව්වක’ නමුදු ‘කිලෙසා ධම්මා’ ආදී ද්විතීය අටෙක් ‘කිලෙස-ගොව්වක’ නමුදු වෙයි. ඉක්බිති ‘දසසනෙන පභාතබ්බා’ ආදී අටලොස් ද්විතීයයෙක් අභිධම්මානායා අවසන්ති ස්ථාපිත වන බැවින් පිටසිද්ධ නම් වෙයි. ‘විජ්ජාසංඛාරා ධම්මා’ ආදී දෙසැලිස් ද්විතීයයන්ගේ සහස්‍රයක සුත්‍රානුමානායා නමු. මෙසේ විතතවිකනිමානායා පසලොස් පරිච්ඡේද-යෙකින් සමන්විත වේ.

සප්තදෙශ නිෂ්ප්‍රදේශ විසිතුදු මාතෘකා ද්විවිධ වෙයි. උද්දිඝට්ඨයෙන් අතුරෙහි ත්‍රික නවයෙක් ද ද්විතීය එක්සාත්තාවෙන් දූ යි අභිතිබ්‍රමි කෙතෙක් සප්තදෙශ රූපාරූපධර්මයන් ගන්නා ලද බැවින් සප්තදෙශ වෙයි. ත්‍රිකයන් අතුරෙහි: වේදනා, ත්‍රික යා විතකීත්‍රික යා ප්‍රිතිත්‍රික යා උත්පන්නත්‍රික යා අතීතත්‍රික යා අලම්භත්‍රික සතර යා යන නවත්‍රිකයෝ සප්තදෙශයෝ යි. ද්විතීයයෙන් අතුරෙහි කෙතුගොව්වකය පටන් උපාදානගොව්වකය හිමි කොට ඇති නව ගොව්වකයෙහි අවසන් තුන් තුන් ද්විතීය විසින් සත්විසි ද්විතීයයෝ යා කෙලයගොව්වකයෙහි අවසන් සතර ද්විතීයයෝ යා “විතතවිප්ප-සුත්තා ධම්මා විතතසම්පසුත්තා ධම්මා, විතතසංසරිතා ධම්මා විතතවිසංසරිතා ධම්මා” යන මහනතර ද්විතීය දෙක යා, දෙසැලිස් සුත්‍රාන්ත ද්විතීයයන් අතුරෙහි අභිවචන, ප්‍රඥපති, නිරුක්ති, නාමරූප යන මේ සතර ද්විතීයයන් තබා අටකින් ද්විතීයයෝ යා යන මොහු සප්තදෙශ වෙයි. අවශේෂධර්මයෝ නිෂ්ප්‍රදේශ වෙත්.

පදහාජනිත: මාතෘකාවට අනතුරු වූ මාතෘකායෙහි සහසාහිත ධර්මයන් ප්‍රභේද විසින් දක්වන්නට පදහාජනිත එයි. පදහාජනී නිර්දේශයෙහි ධම්මවචනා:සචාර යා සහසචාර යා සුඤ්ඤතචාර යා යි තුන් මහාචාරයෙක් වෙයි. ධම්මවචනා:සචාරය උද්දෙස නිද්දෙස විසින් ද්විවිධ යා. උද්දෙසයෙහි පුච්ඡා යා සමයනිද්දෙස යා ධර්මද්දෙස යා අප්පච්ඡා යා යි පරිච්ඡේද සතරෙකි. එහි “කතමෙ ධම්මා කුසලා” යනු පුච්ඡා යා, “සමමිං සමයෙ කාමාවචරං - පෙ- තසමිං සමයෙ” යනු සමයනිද්දෙස යා, “එසෙසා කොති-පෙ- අවිකෙඛපො කොති” යනු ධර්මද්දෙස යා. “යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤපි අත්ථි පථිව්වසම්ප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා” යනු අප්පච්ඡා යි.

උද්දෙසයට අනතුරු වූ නිර්දේශය එයි. එ ද උද්දෙසයෙකින් මා පුච්ඡා යා සමයනිද්දෙස යා ධර්මනිද්දෙස යා අප්පච්ඡා යා යි පරිච්ඡේද සතරෙකින් සුත්ත වෙයි. මෙහි දී උද්දිඝට්ඨ පරොපණ්ණාය ධර්මයන් එකක් එකක් ගෙන විභාග කෙරෙත්. එහි තුන් කාරුණිකයින් විභාගය ද සතර කාරුණිකයින් භාෂානික ද දෙතැනක අපර දීපනා ද වෙයි.

විශාලය වනාහි ව්‍යාප්ත යැ උපසගී යැ අපි යැ යන තුන් කරුණින් වෙයි. “කොටො, කුණ්ඩනා, කුණ්ඩනතනං” ආදී තත්ති ව්‍යාප්ත විසිනුදු “වාරො, විවාරො, අනුවිවාරො, උපවිවාරො” ආදී තත්ති උපසගී විසිනුදු ‘පණ්ඩිවං, කොසලං, නෙපුණ්ණං, වෙහව්‍යා, විතතා, උපපට්ඨකා” ආදී තත්ති අපි විසිනුදු විභක්ත වෙයි.

නානාකෛය නාම යැ ලක්ෂණ යැ කාත්‍ය යැ ප්‍රතික්ෂෙප යැ යන සතර සැටියෙන් වෙයි එහි “කතමො තසමිං සමයෙ බ්‍යාපාදො හොති යො තසමිං සමයෙ දෙකො දුස්සනා” යන මෙහි ‘බ්‍යාපාද’ යනුත් ‘දෙස’ යනුත් ශ්‍රෝධි මැ යි. වෙනස නමින් පමණි. මෙහෙයින් “නාමනානාකෛය” දතයුතු යැ රාශ්‍යවීමෙන් හඳුන් රූප වෙදනා සඤ්ඤා සංඛාර විඤ්ඤාණ යන පඤ්ච-සක්කයෝ මැ එක් මැ සක්ක වෙයි. එතෙකුදු වත් රූප රූපාන ලක්ෂණ ද වෙදනා වෙදසිත ලක්ෂණ ද සඤ්ඤා සඤ්ඤානන ලක්ෂණ ද වෙතනා වෙතසිත ලක්ෂණ ද විඤ්ඤාණ විජානන ලක්ෂණ ද යි ලක්ෂණ විසින් වෙතයි. මේ ‘ලක්ෂණනානාකෛය’ යි. “විතතාරො සම්මපට්ඨානා, ඉධ භික්ඛු අනුප්පානානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදං -පෙ- විතතං පණ්ණාසාති පදහති” යන මෙහි එක් මැ විග්‍රහ කාත්‍ය විසින් සතර තැනෙක ආයෝ යි. මේ ක්‍යාත්‍යනානාකෛය යි. විතතාරො, අසඬ්චමා, කොටගරුතා න සඬ්චම-ගරුතා, මකඬගරුතා න සඬ්චමගරුතා, ලාගගරුතා න සඬ්චමගරුතා, සක්කාරගරුතා න සඬ්චමගරුතා යන මෙහි ප්‍රතික්ෂෙප විසින් නානාකෛය වෙයි.

අපරදීපනා යනු පුනපුනා කීම යි එය පදංගුව විසින් හෝ දෘෂිකරණ විසින් හෝ කරනු ලැබෙයි. “එකො, චුතනා, සච්චුතනා, සම්චුසිතතනං” ආදී තත්ති හෙයින් ව්‍යාප්ත වශයෙන් හෝ උපසගී වශයෙන් හෝ අපි වශයෙන් හෝ කරන පුනරුක්තිය පදංගුව නම. “ආවුසො, ආවුසො, හනෙත හනෙත” ආදී විසින් අරුත් දෘෂි කරන පිණිස තබන පුනරුක්තිය දෘෂි කරණ නම.

ධම්මවිචන්දනවාරයට අනතුරු වැ “තසමිං බො පන සමයෙ විතතාරො, ඛකා, හොතති” ආදීන් සම්මුභවාරය එයි. එය උද්දෙස යැ නිද්දෙස යැ පටිනිද්දෙස යැ යි ත්‍රිවිධ වෙයි. “තසමිං බො පන සමයෙ විතතාරො, ඛකා, හොතති” යනු උද්දෙස යි. “කතමෙ තසමිං සමයෙ විතතාරො, ඛකා, හොතති” ආදිය නිද්දෙස යි. “කතමො, තසමිං සමයෙ වෙදනාකඛකො” ආදිය පටිනිද්දෙස යි. කොට්ඨාසවාර යනුද මෙයට නමෙකි.

ඉක්බිති “තසමිං බොපන සමයෙ ධම්මා, හොතති” ආදීන් සුඤ්ඤාන-වාරය එයි. එද උද්දෙස නිද්දෙස විසින් ද්විවිධ යැ. එහි “ධම්මා, හොතති” ආදී සුචිති උද්දෙසයක් ඇත. උද්දෙසයට අනතුරු වැ එකෙකි උද්දේව-ධම්මයක් නිර්දේශ කරනලද වෙයි. විතතාඛක විසින් උපදනා පරොපණ්ණාස ධම්මයන් සතති පුදාලාදී භාව යුත්‍ය වැ ධම්මානුදී බැවින් කියන ලද හෙයින් මේ යුත්‍යවාර නම වෙයි.

මෙතෙකින් දක්වන ලද්දේ ප්‍රථම මහාකුශල විතතයෙහි ධම්මසම්මුභ වන අයුරු යැ. හෙයු විතතයෙහි දු මෙ නයින් මැ යථායොග යෙයින් ධම්මසම්මුභ වන සේ දතයුතු.

භූමිගෙදයෙන් විතතය වතුර්විධ වෙයි. කෘමිවවර, රූපවවර, අරූපවවර, ලොකුතතර විසිති. එහි කෘමිවවරය කුශල, අකුශල, විපාක, ක්‍රියා විසින් වතුර්විධ ය. රූපරූප විතතයෝ කුශල, විපාක, ක්‍රියා විසින් ත්‍රිවිධ වෙති. ලොකුතතර ක්‍රියා විතතයෙක් නැත. ප්‍රභේද විසින් කෘමි-වවරයෙහි කුශල අටෙක, අකුශල දෙළොහෙක, කුශලවිපාක සොළොහෙක, අකුශලවිපාක සතෙක, ක්‍රියා එකොළොහෙකි. රූපවවරයෙහි කුශල පහෙක, විපාක පහෙක, ක්‍රියා පහෙකි. අරූපවවරයෙහි කුශල සතරෙක, විපාක සතරෙක, ක්‍රියා සතරෙකි. ලොකුතතරයෙහි කුශල (මාග්) සතරෙක, විපාක (එල) සතරෙකි. මේභූමි සිත් එකුත් අනුවෙයි.

අකුශල විතතය ලොහමූල, දෙසමූල, මොහමූල විසින් ත්‍රිවිධ ය. එහි ලොහමූලය දිට්ඨි, මාන, සංඛාර විසින් ප්‍රභේද වෙයි. කෘමිවවර සහෙතුක කුශල විපාක ක්‍රියාවෝ වේදනා, ඤාණ, සංඛාර විසින් ප්‍රභේද වෙයි. රූපවවරකුශල විපාක ක්‍රියාවෝ ධ්‍යානාඛ්‍ය විසින් ප්‍රභේද වෙති. ලොකුතතරවිතතය පඤ්ච ධ්‍යානාඛ්‍ය විසිනුදු සතර ප්‍රතිපද විසිනුදු තුන් විමොක්‍ෂ විසිනුදු විසි මහනග විසිනුදු විභාග කරන ලද වෙයි.

කුශල අකුශල අව්‍යාකාත විසිනුදු විතතය ත්‍රිවිධ වෙයි. කුශලාකුශලයෝ ප්‍රසිද්ධාහ. මෙහි අව්‍යාකාත යනු විපාක ක්‍රියාවනට නමෙකි. විතතුපාද කාණ්ඩය වාචනාමාග්‍යෙහි අපමණින් සාධරෙක බණවර සහෙකි.

රූපවිභක්ති: විතතවිභක්තියට අනතුරු වූ රූපවිභක්තිය එයි. 'රූපකණ්ණි' යනුද එයට නමෙකි. එද උද්දෙස නිද්දෙස විසින් ද්විවිධ ය. උද්දෙසයෙහි එකවිධරූප පටන් එකාදශවිධරූප තෙක් රූපධර්මයන් සහිත කොට එකක දුක අදි විසින් මාතෘකා තබන ලදී. එකකසහිතයෙහි ලා තෙසාලීන් පද කෙතෙක් උද්දෙසය. ඔවුනතුරෙහි පශ්චිමපදත්‍රය මාතෘකා-මුක්ත වෙයි. සෙසු සාලීන් පදයෝ මාතෘකාගතයෝ යි.

ද්විතීයසහිතයෙහි ද්විත රූප එක්සිය සතරෙකි. ඔවුනතුරෙහි අනෙසා'භ්‍ය අසබ්බකි ද්විකරූප තුදසක් ගෙන 'ප්‍රතිණිකද්වික' නමින් අදියෙහි තබන ලද ය. ඉක්කිති වග්ග අවග්ග විමසනුට පැවැති පත්විසි ද්විකයක් ගෙන 'වග්ගද්වික' නමින් ද අලබ්ධින අනාලබ්ධි විමසනුට පැවැති පත්විසි ද්විකයක් ගෙන 'අලබ්ධිනද්වික' නමින් ද අයතන අනා-යතන විමසනුට පැවැති දස ද්විකයක් ගෙන 'අයතනද්වික' නමින් ද ධාතු අධාතු විමසනුට පැවැති දස ද්විකයක් ගෙන 'ධාතුද්වික' නමින් ද ඉන්ද්‍රිය අතින්ද්‍රිය විමසනුට පැවැති අට ද්විකයක් ගෙන 'ඉන්ද්‍රියද්වික' නමින් ද සුක්කමාසුක්කමරූප විමසනුට පැවැති දෙළොස් ද්විකයක් ගෙන 'සුක්කම-රූපද්වික' නමින් ද තබන ලද වෙයි.

තෘතීයසහිතයෙහි එක්සිය තුනක් ත්‍රිකරූපයෝ වෙති. ඔහු ප්‍රතිණික-ද්වික සහිතයෙහි කියන ලද අධ්‍යාත්මිකද්විකය ගෙන සෙසු ද්විකරූපයන් හා සමග යෝගයෙන් සහිත කරන ලද්දහු ය. එහි අධ්‍යාත්මිකද්විකය සෙසු ප්‍රතිණිකද්වික තෙලෙස හා සමග යෙදීමෙන් තෙලෙස් ප්‍රතිණිකත්‍රිකයෝ කියන ලදහ. මෙතෙසින් මෑ වග්ග, අලබ්ධින, අයතන, ධාතු, ඉන්ද්‍රිය, සුක්කමරූප යන ද්විකරූපයන් ද වෙත වෙත ගෙන ඔවුන් හා සමග අධ්‍යාත්මිකද්විකය යෙදීමෙන් පත්විසි වග්ගත්‍රිකයෝ ය, පත්විසි අලබ්ධි-ත්‍රිකයෝ ය, දස අයතනත්‍රිකයෝ ය, දස ධාතුත්‍රිකයෝ ය, අට ඉන්ද්‍රිය-ත්‍රිකයෝ ය, ආදාන සුක්කමරූපත්‍රිකයෝ ය යන එක්සිය තුනක් ප්‍රභේද වූ ත්‍රිකරූපසහිතය දක්වන ලද වෙයි.

වතුනිසබ්බකයෙහි දෙවිසි වතුසකයෙක් එයි. එ ද ප්‍රතික්ෂිප්‍යාදිකරුප-
යන්ගේ යෝගයෙන් මෑ සබ්බක කරන ලද්දේ ය. ප්‍රතික්ෂිප්‍යාදිකසබ්බක-
යෙහි ආදි තුන් දිකයෙහි එකෙකි දිකයක් ගෙන පස් පස් දිකයන් හා
සමග යෝගයෙන් ආදියෙහි පසළොස් වතුසකයෙක් තබන ලද ය. ඉක්බිති
පටිකදිකය ගෙන ඉන්ද්‍රිය, මහාභූත දිකයන් හා යෝගයෙන් වතුසක
දෙකක් ද ඉන්ද්‍රියදිකය ගෙන ඔලාරික, දුර දිකයන් හා යෝගයෙන් වතුසක
දෙකක් ද මහාභූතදිකය ගෙන ඔලාරික දුර දිකයන් හා යෝගයෙන්
වතුසක දෙකක් දැයි වතුසක සයෙක් සබ්බක කරන ලද ය. අවසන්ති
දිව්‍ය, සුත, මුත, විඤ්ඤාන වතුසකය හා සමග වතුසක දෙවිස්සෙක් වෙයි.

තදනන්තර වෑ පඤ්චකයෙහි පටන් එකාදශක සබ්බකය තෙක් අමිත්‍ර වෑ
එයි. උදෙසයට ඉක්බිති තිදෙසයෙහි ලා උද්ධට්ඨරුප එකක් පායා විභාග
කොට දක්වනු ලැබේ. රූපවිභක්තිය වාචනා මායියෙහි ආ පමණින්
සාතිරෙක දෙබණ්ඩරෙක් වෙයි. මෙතෙකින් මාතෘකායෙහි “කුශලා ධම්මා,
අකුශලා ධම්මා, අව්‍යාකතා ධම්මා”යි කියන ලද කුශලත්‍රිකය විභාග කරන
ලද වෙයි. සෙසු ත්‍රිකදික ධම්මයන්ගේ විභාගය ද මෙතෙකි. විභාග කරන
හොත් ඒ ඉතා මහත් වන බැවින් එය තබා නායාන්තරයෙකින් උත්තේ
විභාග කරනු වට රූපවිභක්තියට අනතුරු වෑ නික්ෂෙපරාශි ආරබ්ධ යි.

නික්ෂෙපරාශි: නික්ෂෙපකාණ්ඩයට අනතුරු වෑ නික්ෂෙපරාශියට නමෙකි. ඒ වහාහි
මාතෘකායෙහි ආ ත්‍රික දික ධම්මයන් ගෙන නායාන්තර-
යෙකින් කෙරෙන විභාගයෙකි. මූල විසින් ඝනක විසින් ආර විසින් භූමි
විසින් අභි විසින් ධම්ම විසින් නාම විසින් ලිඛිත විසින් නික්ෂෙප කොට (බහාලා)
දෙසන ලද බැවින් මේ නික්ෂෙපරාශි නම් වෙයි. කුශලත්‍රිකය සෙසින් විභාග
කරත් මෑ ඉතා මහත් වන බැවින් විශාර විභාගය නික්ෂිප්‍යා කොට (තබා)
නායාන්තරයෙකින් විභාග කරන ලද වන බැවින් නික්ෂෙපරාශි නම් වෙයි ද
යෙකි. වාචනාමායියෙහි ආ පමණින් නික්ෂෙපකාණ්ඩය බණ්ඩර තුනෙකි.

අභිකපාකාණ්ඩ: නික්ෂෙපකාණ්ඩයට අනතුරු වෑ ධම්මයෙහි අභිකපාකාණ්ඩයට
විසින් කල දේශනාව අභිකපාකාණ්ඩ නම් වෙයි.
‘අභිකපාකාණ්ඩ’ යනු මෙයට මෑ නමෙකි. ‘කුශලත්‍රිකය’ පටන් ‘සරණදිකය’
හිමි කොට මාතෘකායෙහි ආ සියලු ත්‍රික දික ධම්මයන් ගේ අභි උද්ධරණ
කොට මෙහි තබන ලද ය. අභිකපාකාණ්ඩය දම්සෙතෙවි සැරිසුත්
තෙරණුවන් විසින් දේශන ය. තෙරණුවෝ ‘නික්ෂෙපකාණ්ඩයෙහි
අභිකපාකාණ්ඩයට සලකනු නො හැකි, නමින් වහන්සේගේ සද්ධිවිභාගිකයක්වට
අභිකපාකාණ්ඩය වදාලන’යි යෙකි. මේ අදහස මහඅටුවාහි ප්‍රතික්ෂිප්‍යා ය.
‘අභිකපාකාණ්ඩය මුදුරුන් විසින් මෑ දේශන ය’ යනු මහඅටුවාහි පිළිගත්
මතය යි. අභිධම්ම ප්‍රාචිනවිභාග නොවෑ මුද්ධවිභාග බවත් සැරිසුත් තෙරණු-
වන් සාධකය සද්ධිවිභාගිකය මුදුරුන් වෙතැ පැමිණ වූ කල්හි උත්තරයන්ගේ
විසින් මෑ අභිකපාකාණ්ඩය දෙසන ලද බවත් මහ අටුවාහි ආ සේ මුදුකොත්
තෙරණුවෝ අත්තසාලිකයෙහි දක්වති. වාචනාමායියෙහි ආ පමණින්
අභිකපාකාණ්ඩය බණ්ඩර දෙකෙකි. මෙසෙසින් සියලු ධම්මසබ්බකසං-
කරණය හෙළෙත් බණ්ඩරෙකින් සමන්තත වේ.

පටිවාරලුප්‍යා: අභිධම්මපිටකයෙහි විභවසාදි ඡවප්‍රකරණය මෑ ධම්මසබ්බකණී
නාය අනු වෑ විභාග කරන ලද වෙයි. එයින් ධම්මසබ්බකණීය-
කරණය එ හැමට මූලාශ්‍රය වූයේ අභිධම්මපිටකය පුරා පැතිරු සිටී. ධම්ම-
සබ්බකණීයට අභිකපාකාණ්ඩය මුදුකොත් තෙරණුවන් විසින් ලියන ලද

‘අත්තංචිති’ නම් අට්ඨකථාවක් ද එහි ලිඛනානුපද වශීතා කෙරෙහිත් ‘අංකඤ්ඤා’ නම් තෙර කෙනෙකුත් විසින් කරන ලද ‘අභිධම්මවූලපිකා’ නම් ලිඛනපදවණ්ණනාවක් ද එයට ‘ධම්මපාල’ නම් තෙර කෙනෙකුත්ගේ කාර්යාලකාලීන සාමාජිකයෙකු කනී. නො හඳුනා අනුරූපතාවක් ද ඇත. පත්වැනි කපුල් (බු. ව. 1445-1455) රජු විසින් කරනලද අභිධම්මව්‍යාකෘතයක් හැට එරජුගේ අගයනිති සෙලලිපියෙහි හඳුනා වෙයි. සිව්වැනි මිහිදු (බු. ව. 1491-1507) රජු විසින් සිත්තංගමාවාසි ‘ධම්මනිකා’ නම් තෙර කෙනෙකුත් ලවා අභිධම්මවණ්ණනාවක් කරවනලද යි මහාවංශයෙහි හඳුනා වෙයි.¹ මේ ව්‍යාකෘත දෙක දැන් නාමයෙන් වැ පවතී.

‘අත්තංචිති අට්ඨකථා වූයෙකැ’ තෙරණුවන් විසින් ලබනාගමනට පළමු දඹදිවිහිදී මැ කරනලද බව මහාවංශයෙහි දැක්වෙයි.² එහෙත් මෙකල විද්‍යාමාන ‘අත්තංචිති’ ලක්දිව මහාවිහාරයෙහි දී ලියන ලද්දෙකි. “අගමෙඨ භග්ගිකපා වික්‍රමාරා පන විසුද්ධිමග්ගෙ චුත්තනාගෙනෙව වෙදිතමෙකො”³ “අගමෙඨ භග්ගිකපා, වික්‍රමාරා පන භමනනපාසාදි-කායං චුත්තනා”⁴. ආදීන් එහි ‘විසුද්ධිමග්ග’ ද ‘භමනනපාසාදිකා’ ද නිර්දේශය. ලක්දිවට පැමිණ උත්තරාගමයේ ලියූ පළමු වන ග්‍රන්ථය ‘විසුද්ධිමග්ග’ බව ප්‍රකට ය. ‘භමනනපාසාදිකා’ විග්‍රහයකට සිටිනවාක් මහානාම (බු. ව. 950-972) රජුගේ එක්විසි වන වර්ෂයෙහි ලියා තිබෙන ලද්දෙකි. ‘අත්තංචිති’ යනු ඉන් පසු ලියා යුතු වෙයි. දඹදිවිහිදී ලියූ අත්තංචිතිය යළි මෙහිදී සකසා ලියූ ගේ ද සිතියමකි. අංකාංකවද අනුරෙහි ‘රෙවත’ තෙරණුවන්ගේ මත ද එහි දක්නා හෙයකි. ‘ඉදං අභි-කථාමුත්තං අච්ඡිකානං මතං න පනතං ආරතො දුට්ඨමො”⁵ යන තත්හි “අච්ඡිකානං මතං” යනු රෙවතාංකාංගයන්ගේ මතය බව ‘අභිධම්මවූලපිකා’ යෙහි දැක්වෙයි.⁶ මෙහි රෙවතාංකාංගයන් නම් දඹදිව බෝමාල වෙහෙර වැඩ විසූ බුදුගොස් තෙරණුවන්ගේ අයුරු තෙරණුවෝ යි.

‘අභිධම්මවූලපිකා’ ලියූ ‘අංකඤ්ඤා’ තෙරණුවෝ දඹදෙණියේ දෙවැනි පැරැකුමො (බු. ව. 1779-1814) රජු දවස විසූ ‘අංකඤ්ඤා වහරන’ තෙරණුවෝ යයි කෙනෙක් සිතති. ඒ නො මැනවි. වූලපිකාකාර ‘අංකඤ්ඤා’ තෙරණුවෝ වූ කලී රුපසිඳ්ධි කනී, ‘දිපඛකර වූඳ්ධිපය’ තෙරණුවනට ඇයුරු වූ ‘තම්බපණ්ණිකා’ යනුවෙන් පසන්තා ලද ‘අංකඤ්ඤා’ තෙරණුවෝ යි. ඔබ ‘ධම්මනිකා’ නම් තෙර කෙනෙකුත්ගේ අගයනිති ‘අත්තංචිති ලිඛන-පදවණ්ණනා’ ලියනලද බව ග්‍රන්ථයෙහි හඳුනා කෙරෙයි. සිව්වැනි මිහිදු (බු. ව. 1491-1507) රජුගේ අරාධනයෙන් අභිධම්මවණ්ණනාවක් කළ ‘සිත්තංගමාවාසි ධම්මනිකා’ තෙරණුවෝ ද මුත් වහන්සේ මැ විශාලෙකි. ‘විසුද්ධි-මග්ගපිකාව’ ලිවීමට ‘බදරානිකා ධම්මපාල’ තෙරණුවනට අරාධනා කළ ‘දුකානාග’ තෙරණුවෝ ද ‘ධම්මනිකා’ තෙරණුවනට සමකාලීන වෙත්.

1. ම. ව. 52 පරි. 35 කථා.
2. ම. ව. 37 පරි. 225. කථා.
3. අං. 612 පිටුව.
4. අං. 108 පිටුව.
5. අං. 115 පිටුව.
6. මු. ව. 85 පිටුව.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

බම්මසංඛ්‍යාණී බුද්ධිජයනතී අනුවාදය: ලබ්‍යාබෝධමණ්ඩලය විසින් 2500 බුද්ධිජයනතී නිමිත්තෙන් ආරම්භ කළ බුද්ධිජයනතීත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ-මාලායෙහි බම්මසංඛ්‍යාණී සිංහල අනුවාදයත් පාඨශෝධන සහිත පාළියත් ශ්‍රී ලංකා රජයේ සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුග්‍රහයෙන් මෙසේ පළවෙයි. පාඨශෝධනයේ දී සිංහල තල්පත් පිටපත් හා මූද්‍රිත පිටපත් මරම (බුරුම) ජර්නලිස්තියෙන් ශෝධිත පොත සියළු රට මූද්‍රිත පොත එංගලන්තයේ පාළිපොත් සමාගමෙහි (PTS) මුද්‍රණය අවුරු වසර හය සමඟ සහදායෙන් විසදාශ්‍යපාඨ අබොලිපි වශයෙන් දක්වන ලදී. අනුවාදයෙහි දී අභිධම්ම පාරිභාෂික වචනයන්ට ප්‍රමුඛත්වය දෙන ලද්දේ යැ. පරමානුබම්ම ව්‍යාඛ්‍යා හෙයින් පශ්චාත් වචනයෙන් අනිවේෂණිකත්වය අවකාශ නො තබනු සඳහා යි. දුර්ග්ගමානසෙහි අනි ප්‍රකට කරනු පිණිස පශ්චාත් වරහන් තුළ යොදා ඇත. අනිව්‍යාකෘතිය පිණිස පාළියට අතිරේක වැ අනි-කථායෙන් හන්තාලද ව්‍යාඛ්‍යාන ද වරහන් තුළ දක්වන ලද්දේ යි. මේ උදර කාශ්‍යීයෙහි සහාය වූ ත්‍රිපිටකසමාදායක මණ්ඩලය ද ලබ්‍යා බෝධි මණ්ඩලය ද ශ්‍රී ලබ්‍යා රජය හා එහි සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුවේ නිර්වාහිමණ්ඩලය ද සාධකය මුද්‍රණාලයෙහි කාශ්‍යීමණ්ඩලය ද සුධිත්තේ පාඨසුමට ලක්විය යුත්තාහ.

සියලු සත්‍යයෝ නිදුක් වෙත්වා!

කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර

1972. 12. 30

ත්‍රිපිටක කාශ්‍යීලය,
මහානායක වාරිකාරාමය,
විජේරාම මාවත,
කොළඹ 7.

සංකීර්ණ

ABBREVIATIONS

සි. 1.	—	බෙත්තර සංඛ්‍යා සංස්කරණය, 1929.
සි. 2.	—	ප්‍රියංගු සංස්කරණය
සි. 3.	—	හේමචරිතය සංස්කරණය, 1953
සං.	—	සංස්කරණයට ලක්වූ පොත.
ම. සං.	—	මුද්‍රාණයට ලක්වූ පොත
ප. සි.	—	පරමානුකූලව පිටුකොට පොත.
අ. සං.	—	අනුකූලව, වගන්තිවලින් අනුකූලව.
PTS.	—	Pali Text Society - Dhammasanganippakarana
හේමචරිතය.	—	හේමචරිතය සංස්කරණය.
ව. සං.	—	වගන්තිවල සංස්කරණය.
සං.	—	සංස්කරණයට ලක්වූ සංස්කරණය.
බෞ. වි. සං.	—	බෞද්ධ විශ්වකෝෂය - ENCYCLOPAEDIA OF BUDDHISM VOL. i
ම. ව.	—	මහාවංශය.
ම. ව.	—	අභිධම්මසංකල්පය.

THE PALI ALPHABET

IN SINHALA CHARACTERS.

VOWELS

ආ ඈ ඉ ඊ උ ඉඹ එ ඔ

CONSONANTS

කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ඞṅa
චca	ඡcha	ජja	ඣjha	ඤṇa
ටta	ඨtha	ඨda	ඨdha	භbha
තta	ථtha	දda	ධdha	ණṇa
පpa	ඵpha	බba	භbha	මma
යya	රra	ලla	වva	ශsa
හha				ආa

කka	කාkā	කිki	කීkī	කුku	කූkū	කෙke	කෝkō
ඛkha	ඛාkhā	ඛිkhi	ඛීkhī	ඛුkhu	ඛූkhū	ඛෙkhe	ඛෝkhō
ගga	ගාgā	ගිgi	ගීgī	ගුgu	ගූgū	ගෙge	ගෝgō

Conjunct - Consonants

කකka	කඤකkaṇṇa	භුtra	ඵඨmpha
කඛkha	භණnha	ඳදda	ඵඨ,ඵඹmba
කඃkya	ඳචcna	ඳඨddha	ඵඹmbha
භුkri	ඳඡ,ඡඤcha	ද්දra	ඵඹmma
භුkva	ඳඡ,ඡඤja	ඳ,ඳdva	ඵඹmha
ඛකhya	ඳඤඤjha	ධධdha	භ,භsya
ඛඵkha	ඵඵtta	භභnta	භyha
ගගga	ඵඨ,ඵඨtha	භභntha	ලලlla
ගඃgha	ඵඨddha	භභnda	ලlya
ඛකnka	ඵඨddha	භභndha	ලlyha
භුgga	භණṇna	භභnna	ඵඹmha
ඛකkha	භභnta	භභnha	භsssa
ඛභnga	භභntha	පපpa	භssma
ඛභgha	භභ,ඵඨnda	පඵppha	භssva
ඵඵcca	භභnha	ඛඛbba	භඵhha
ඵඵccha	භභtta	ඛඛbbha	භඵhva
ඡඡja	භඵtta	භුbra	ලlyha
ඡඤjjha	භඵtva	ඵඵmpa	

ආ ආ ආ ආ ආ ආ ආ ආ

ධම්මසංගහණිපපකරණං.

විසයසූචි

විසයා	මානිකා	පිට්ඨකං
		1-24
අභිධම්මමානිකා	...	1- 18
තික්කමානිකා	...	2- 6
හෙතුගොව්ඡකං	...	6
චුල්ලනාරදුකං	...	6- 8
ආසවගොව්ඡකං	...	8
සංඝොජනගොව්ඡකං	...	8
ගත්ථගොව්ඡකං	...	10
බ්බගොව්ඡකං	...	10
යොගගොව්ඡකං	...	10- 12
නිවරණගොව්ඡකං	...	12
පරාමාසගොව්ඡකං	...	12
මහනාරදුකං	...	14
උපාදාගොව්ඡකං	...	14- 16
කිලෙසගොව්ඡකං	...	16
පිට්ඨිදුකං	...	16- 18
සුභතනනමානිකා	...	20- 24

මානිකා නිවසිතා.

විසයපපාදකණං.	26-254
කාමාවචර අධිමනාමිතනානි	26- 72
සඨමං මිත්තං	26- 64
පදභාජනියං	26- 42
කොට්ඨාසවාරො	44- 60
සුඤ්ඤතවාරො	60- 64
දුතියං මිත්තං	64
තතියං මිත්තං	64- 66
චතුර්ථං මිත්තං	66
පඤ්චමං මිත්තං	66- 70
ස්වකං මිත්තං	70
සත්තමං මිත්තං	70- 72
අට්ඨමං මිත්තං	72
රූපාවචරාසුඤ්ඤමිත්තං	74-118
චතුක්කනගො	74- 78
පඤ්චක්කනගො	78- 84
චතසෙකා පටිපදා	84- 86

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

විෂයය	පිටුවක
චතතාරි ආරම්භණංති ...	86- 88
සොළසකතතුකං ...	88- 94
අට්ඨකර්ණං සොළසකතතුකං ...	94
අභිභාගතනානි ...	96-118
අභිභාගතන චතසොස් පටිපදා ...	96- 98
,, ආරම්භණංති ...	98
,, අට්ඨකතතුකං ...	100-102
ඉදම්පි අට්ඨකතතුකං ..	104
චතසොස් පටිපදා ...	104-106
ආරම්භණංති ...	106-108
අපරම්පි අට්ඨකතතුකං ...	108-112
ඉදම්පි අට්ඨකතතුකං ...	112
ඉමංතිපි අභිභාගතනානි සොළසකතතුකානි ...	112-114
ඉමංතිපි තිණි විමොක්ඛානි සොළසකතතුකානි ...	114
චතතාරි ඉත්ථවිභාරජ්ඣානානි සොළසකතතුකානි...	114-118
අසුභජ්ඣානං සොළසකතතුකං ...	118
අරුපංචවර කුසලං ...	120
චතතාරි අරුපජ්ඣානානි සොළසකතතුකානි ...	120
නෙඤ්ජුමස කුසලං ...	120-126
කාමංචවරකුසලං ...	120-122
රූපංචවරකුසලං ...	122
අරුපංචවරකුසලං ...	124-126
ලොකුතතරචිතතං ...	126-158
සුද්ධිකපටිපදා ...	126-148
සුඤ්ඤතං ...	148
සුඤ්ඤතමුලක පටිපදා ...	148-150
අපාණිහිතං ...	150
අපාණිහිතමුලක පටිපදා ...	152
විහරි මහානගං ...	154
අභිපති පඨමො මග්ගො ...	154-156
දුතියො මග්ගො ...	156
තතියො මග්ගො ...	156
චතුර්ථො මග්ගො ...	156-158
ද්වාරදස අකුසලචිතතානි ...	158-182
අව්‍යාකතවිසංකචිතතානි ...	182-244
කුසලවිපාකානි පඤ්චවිඤ්ඤාණානි ...	182-190
කුසලවිපාකා මහොධාතු ...	190-194
කුසලවිපාකා මහොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්සකතතානි ...	194-198

විෂය	පිටිබඩක
කුසලවිපාක: මනෝවිඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛාසහගතා	198-202
අධිමිභාවිපාක:	204
රූපාවචරවිපාක:	204
අරූපාවචරවිපාක:	206-208
ලොකුතතරවිපාක:	208-240
සුඤ්ඤානපටිපද	208-210
සුඤ්ඤාන සුඤ්ඤාන	210-212
සුඤ්ඤානපටිපද	212-216
සුඤ්ඤාන අපරාධිනිත	216-218
අපරාධිනිතපටිපද	218-220
විසතිමිභාවය:	222
ඡන්දාධිපතෙය්‍ය සුඤ්ඤානපටිපද	222-226
ඡන්දාධිපතෙය්‍ය සුඤ්ඤානසුඤ්ඤාන	226-228
පරමමග්ගවිපාක:	228-238
දුතිය, තතිය, චතුර්ථමග්ගවිපාක:	238-240
අකුසලවිපාකපඤ්චවිඤ්ඤාණානි	240-242
අකුසලවිපාක: මනෝධාතු	242-244
අකුසලවිපාක: මනෝවිඤ්ඤාණධාතු	244
කිරිය: මනෝධාතු	246
කිරිය: මනෝවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්සහගතා	246-248
කිරිය: මනෝවිඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛාසහගතා	250
කාමාවචරකිරිය:	250-252
රූපාවචරකිරිය:	252
අරූපාවචරකිරිය:	252-254

	රූපකණ්ඩං	256-380
	මංඛිතං	256-276
එකකං.	...	256
දූතංභි	...	256-262
පක්ඛණ්ණකදුතං	...	256-258
වජ්ජුදුතං	...	258
අරමමණ්ණදුතං	...	258
අංතතදුතං	...	260
බංචුදුතං	...	260
ඉඤ්චිදුතං	...	260
සුමුඵරූපදුතං	...	262
තිකංභි	...	262-270
පක්ඛණ්ණතිකං	...	262-264
වජ්ජුතිකං	...	264-266
අරමමණ්ණතිකං	...	266

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

විකුණුම්		පිටුවක
අංකනයකින.	...	266-268
බාහුකින.	...	268
ඉදිකින.	...	268
ප්‍රතිමාපකින.	...	268-270
වතුකින.	...	272-274
පසුකින.	...	274
ජනකින.	...	276
සහකින.	...	276
අටකින.	...	276
නවකින.	...	276
දසකින.	...	276
එකදසකින.	...	276
රූපවිකුණකින.		278-310
එකකිනදසකින.	...	278
දසකිනදසකින.	...	278-326
පතිණකිනදසකින.	...	278-312
වතුකින.	...	312
අරමකිනදසකින.	...	312-314
අංකනයකින.	...	314-316
බාහුකින.	...	316-318
ඉදිකින.	...	318-320
ප්‍රතිමාපකින.	...	320-326
නිකකිනදසකින.	...	326-354
පතිණකිනකින.	...	326-334
වතුකින.	...	334-336
අරමකිනකින.	...	336-338
අංකනයකින.	...	338-340
බාහුකින.	...	342-344
ඉදිකින.	...	344-346
ප්‍රතිමාපකින.	...	346-354
වතුකින.	...	354-374
පසුකින.	...	374-376
ජනකින.	...	376
සහකින.	...	376
අටකින.	...	376

විෂයය	පිටුවකය
නවකය.	878
දසකය.	878
එකදසකය.	878-899

නිකේතන පොතකරණය.

380-498

නිකය.	...	850-499
දසකය.	...	400-498
ගෙතුගොව්වකය.	...	400-410
වුලකතරදසකය.	...	410-416
ආකවගොව්වකය.	...	416-420
සංගොජ්ඣගොව්වකය.	...	420-430
ගක්භගොව්වකය.	...	430-436
කිසගොව්වකය.	...	436
ගොභගොව්වකය.	...	436
නිවරණගොව්වකය.	...	436-444
පරාමිතගොව්වකය.	...	444-446
මහකතරදසකය.	...	446-452
උපාදානගොව්වකය.	...	452-456
කිලෙකගොව්වකය.	...	458-468
පිටිසිද්ධකය.	...	468-478
සුභතනගමනකය.	...	478-498

අවධානයට පොතකරණය.

500-561

නිකය.	...	500-516
ගෙතුගොව්වකය.	...	516-520
වුලකතරදසකය.	...	520-522
ආකවගොව්වකය.	...	522-524
සංගොජ්ඣගොව්වකය.	...	524-528
ගක්භගොව්වකය.	...	528-532
කිසගොව්වකය.	...	532
ගොභගොව්වකය.	...	532
නිවරණගොව්වකය.	...	532-534
පරාමිතගොව්වකය.	...	536-538
මහකතරදසකය.	...	538-542
උපාදානගොව්වකය.	...	544-546
කිලෙකගොව්වකය.	...	540-550
පිටිසිද්ධකය.	...	550-560

අභිධම්මපිටකේ
ධම්මසංඛ්‍යායෝජනපටිකරණං

අතිධම්මපිටකේ ධම්මසංඛිග්ගෝප්පකරණං

අතිධම්මමානිකා

නමෝ නසස භගවතො අරහතො සම්මාසම්මදාසස

1. කුසලා ධමමා, 989, 1383*
අකුසලා ධමමා, 990, 1384
අව්‍යාකතා ධමමා. 991, 1385
2. සුඛාය වේදනාය සම්පයුත්තා ධමමා, 992, 1386
දුක්ඛාය වේදනාය සම්පයුත්තා ධමමා, 993, 1387
අදුක්ඛම්පුඛාය වේදනාය සම්පයුත්තා ධමමා. 994, 1398
3. විපාකා ධමමා, 995, 1389
විපාකධම්මධමමා, 996, 1390
භෙට්ඨිපාකතවිපාකධම්මධමමා. 997, 1391
4. උපාදිනනුපාදනීයා¹ ධමමා, 998, 1392
අනුපාදිනනුපාදනීයා² ධමමා, 999, 1393
අනුපාදිනනඅනුපාදනීයා ධමමා. 1000, 1394
5. සංඛිලිට්ඨසංඛිලෙසිකා ධමමා, 1001, 1395
අසංඛිලිට්ඨසංඛිලෙසිකා ධමමා, 1002, 1396
අසංඛිලිට්ඨ අසංඛිලෙසිකා ධමමා. 1003, 1397
6. සපිතකකසවිචාරා ධමමා, 1004, 1398
අපිතකකවිචාරමානාධමමා, 1005, 1399
අපිතකක අවිචාරා ධමමා 1006, 1400
7. පිඨිසහගතා ධමමා, 1007, 1401
සුඛසහගතා ධමමා, 1008, 1402
උපෙක්ඛාසහගතා³ ධමමා. 1009, 1403

* එනමින් අනෙකුත් උපරි නිකායඅනුදාරකයන්ගේ සු
මාඨිකාභා විභාගධර්මානාහි යථාකල්ප දැක්වෙයි.

1. උපාදිග්ගුපාදනීයා, මජ්ඣ. 2. අනුපාදිග්ගුපාදනීයා, මජ්ඣ.
3. උපෙක්ඛා - සාපරිදි.

අභිධම්මපිටකයෙහි

ධම්මසංඛගණිප්පකරණය

ඒ භාග්‍යවත් අභීන් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේට
නමසකාර වේවා.

අභිධම්මානුකා

1. කුශලධර්මයෝ යැ,
අකුශලධර්මයෝ යැ,
අව්‍යාකාතධර්මයෝ යි.
2. සුඛඵලදාතෘ හා සම්ප්‍රසුක්කධර්මයෝ යැ,
දුඃඛඵලදාතෘ හා සම්ප්‍රසුක්කධර්මයෝ යැ,
අද්‍යාබද්‍යසුඛ ඵලදාතෘ හා සම්ප්‍රසුක්කධර්මයෝ යි.
3. විපාක ධර්මයෝ යැ,
විපාක සංඛ්‍යාවධර්මයෝ යැ,
තොමි, විපාක වූ විපාකසංඛ්‍යාව තො වූ ධර්මධර්මයෝ යි.
4. උපාදිත්තඋපාදානිකධර්මයෝ යැ,
අනුපාදිත්තඋපාදානිකධර්මයෝ යැ,
අනුපාදිත්තඅනුපාදානිකධර්මයෝ යි.
5. සංඛිතිලිංගසංඛිතිලෙසික ධර්මයෝ යැ,
අසංඛිතිලිංගසංඛිතිලෙසික ධර්මයෝ යැ,
අසංඛිතිලිංගඅසංඛිතිලෙසික ධර්මයෝ යි.
6. සවිතකීභවිචාරධර්මයෝ යැ,
අවිතකීභවිචාරමාත්‍රධර්මයෝ යැ,
අවිතකීභවිචාරධර්මයෝ යි.
7. ප්‍රිතිසහගතධර්මයෝ යැ,
සුඛසහගතධර්මයෝ යැ,
උඤ්ජායානගත ධර්මයෝ යි.

8. දක්ෂතෙත පහතබා බලා, 1010, 1404
හා ව්‍යාය පහතබා බලා, 1014, 1405
තෙව් දක්ෂතෙත නි හා ව්‍යාය පහතබා බලා. 1015, 1406
9. දක්ෂතෙත පහතබා බලා, 1016, 1407
හා ව්‍යාය පහතබා බලා, 1017, 1408
තෙව් දක්ෂතෙත නි හා ව්‍යාය
පහතබා බලා. 1018, 1409
10. ආවයගාමිතො බලා, 1019, 1410
අපවයගාමිතො බලා, 1020, 1411
තෙව් ආවයගාමිතො නි අපවයගාමිතො බලා. 1021, 1412
11. සෙබා¹ බලා, 1022, 1413
අසෙබා බලා, 1023, 1414
තෙව් සෙබා නාසෙබා බලා. 1024, 1415
12. පරිත්තා බලා, 1025, 1416
මහග්ගා බලා, 1026, 1417
අපමාණා බලා. 1027, 1418
19. පරිත්තාරමණා බලා, 1028, 1419
මහග්ගාරමණා බලා, 1029, 1420
අපමාණාරමණා බලා. 1030, 1421
14. භික්ඛා බලා, 1031, 1422
මජ්ඣිමා බලා, 1032, 1423
පඤ්ඤා බලා. 1033, 1424
15. මිච්ඡන්තිකා බලා, 1034, 1425
සමමන්තිකා² බලා, 1035, 1426
අතිකා බලා. 1036, 1427
16. මහාරමණා බලා, 1037, 1428
මහාසෙතා බලා, 1038, 1428
මහාසිංහනා බලා. 1038, 1428
17. උප්පාදා බලා, 1040, 1429
අනුප්පාදා බලා, 1041, 1429
උප්පාදිකො³ බලා. 1042, 1429
18. අතිකා බලා, 1043, 1430
අනාගතා බලා, 1044, 1430
පච්චුප්පාදා බලා. 1045, 1'30

1. සෙබා - සිටු 2, මජ්ඣ. සං.

2. සමමන්තිකා - PTS.

3. උප්පාදිකො -

8. දඤ්ඤයෙන් (සෝවන් මහින්) ප්‍රභාතව්‍යධම්මයෝ යැ,
භාවනායෙන් (භෙෂමාභීත්‍රයෙන්) ප්‍රභාතව්‍යධම්මයෝ යැ,
නො මැ දඤ්ඤයෙන් නො ද භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ධම්මයෝ සි.
9. දඤ්ඤයෙන් ප්‍රභාතව්‍යභේදා ඇති ධම්මයෝ යැ,
භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍යභේදා ඇති ධම්මයෝ යැ,
නො මැ දඤ්ඤයෙන් නො ද භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍ය භේදා
ඇති ධම්මයෝ සි.
10. ආවයගාමි (ප්‍රතිසන්ති ව්‍යුති ගති ප්‍රවාහනීන්ට පමුණුවන)
ධම්මයෝ යැ,
අපවයගාමි (නිවනට පමුණුවන) ධම්මයෝ යැ,
නො මැ ආවයගාමි නො ද අපවයගාමි ධම්මයෝ සි.
11. ශෛක්‍ෂධම්මයෝ යැ,
අශෛක්‍ෂධම්මයෝ යැ,
නො මැ ශෛක්‍ෂ වූ නො ද අශෛක්‍ෂ වූ ධම්මයෝ සි.
12. පරිත්ත (කාමාවචර) ධම්මයෝ යැ,
මහද්ගත (රූපාරූප) ධම්මයෝ යැ,
අප්‍රමාණ (ලොකොත්තර) ධම්මයෝ සි.
13. පරිත්තාලබ්භධම්මයෝ යැ,
මහද්ගතාලබ්භධම්මයෝ යැ,
අප්‍රමාණාලබ්භධම්මයෝ සි.
14. භිත (ලාමකඅකුශල) ධම්මයෝ යැ,
මධ්‍යම (අවශේෂප්‍රේමාසංක) ධම්මයෝ යැ,
ප්‍රණීත (ලෝකෝත්තර) ධම්මයෝ සි.
15. මිථ්‍යානුනිසත (මිථ්‍යාසංභාව) ධම්මයෝ යැ,
සම්‍යක්‍යනුනිසතධම්මයෝ යැ,
අනිසතධම්මයෝ සි.
16. මාභීලබ්භධම්මයෝ යැ,
මාභීභේදාකධම්මයෝ යැ,
මාභීතිපතිධම්මයෝ සි.
17. උත්පන්නධම්මයෝ යැ,
අනුත්පන්නධම්මයෝ යැ,
උත්පාදී (අවශ්‍යයෙන් උපද්‍රව්‍ය) ධම්මයෝ සි.
18. අතිතධම්මයෝ යැ,
අනාගතධම්මයෝ යැ,
ප්‍රත්‍යුත්පන්නධම්මයෝ සි.

19. අනිකරමණ, 1046, 1431
අනිකරමණ, 1047, 1432
පවුරුපනාගමණ, 1048, 1433
20. අනිකරමණ, 1049, 1434
බන්ධන, 1050, 1434
අනිකරමණ, 1051, 1434
21. අනිකරමණ, 1052, 1435
බන්ධන, 1053, 1436
අනිකරමණ, 1054, 1436
22. අනිකරමණ, 1055, 1437
අනිකරමණ, 1056, 1438
අනිකරමණ, 1057, 1439

නිකරමණ.

1. අනිකරමණ,¹ 1058, 1440
අනිකරමණ, 1077, 1441
2. අනිකරමණ, 1078, 1442
අනිකරමණ, 1079, 1443
3. අනිකරමණ, 1080, 1444
අනිකරමණ, 1081, 1445
4. අනිකරමණ, 1082, 1446
අනිකරමණ, 1083, 1447
5. අනිකරමණ, 1084, 1448
අනිකරමණ, 1085, 1449
6. අනිකරමණ² ලබා ගත නොහැකි, 1086, 1450
අනිකරමණ, 1087, 1451

අනිකරමණ.

1. අනිකරමණ, 1058, 1452
අනිකරමණ, 1089, 1453
2. අනිකරමණ, 1090, 1454
අනිකරමණ, 1091, 1455
3. අනිකරමණ, 1092, 1456
අනිකරමණ, 1093, 1457

19. අතිතාලබනබමුණෝ යැ,
අනාගතාලබනබමුණෝ යැ,
ප්‍රත්‍යක්ෂානාලබනබමුණෝ යි.
20. අධ්‍යාත්මබමුණෝ යැ,
බාහ්‍යබමුණෝ යැ,
අධ්‍යාත්මබාහ්‍යබමුණෝ යි.
21. අධ්‍යාත්මාලබනබමුණෝ යැ,
බාහ්‍යාලබනබමුණෝ යැ,
අධ්‍යාත්මබාහ්‍යාලබනබමුණෝ යි.
22. සතිදර්ශනප්‍රතිබිම්බයෝ යැ,
අතිදර්ශනප්‍රතිබිම්බයෝ යැ,
අතිදර්ශනඅප්‍රතිබිම්බයෝ යි.

ක්‍රියාමාත්‍රයා යි.

1. හේතු නම් වූ බමුණෝ යැ,
හේතු නො වූ බමුණෝ යැ,
2. (සම්ප්‍රසක්ත) හේතු සහිත වූ බමුණෝ යැ,
හේතු නැති බමුණෝ යැ,
3. (ඵකොත්පාදදිවශයෙන්) හේතු සම්ප්‍රසක්ත වූ බමුණෝ යැ,
හේතු විප්‍රසක්ත වූ බමුණෝ යැ,
4. හේතු ද වූ සම්ප්‍රසක්තහේතු සහිත ද වූ බමුණෝ යැ,
සහේතුක වූ ද හේතු නො වූ ද බමුණෝ යැ,
5. හේතු වූ ද හේතු සම්ප්‍රසක්ත වූ ද බමුණෝ යැ,
හේතු සම්ප්‍රසක්ත වූ ද හේතු නො වූ ද බමුණෝ යැ,
6. සළු හේතු නො වූ සහේතුක ද වූ බමුණෝ යැ,
(හේතු නො වූ) අහේතුක ද වූ බමුණෝ යි.

හේතුගොච්ඡනය යි.

1. සප්තරාශ්‍ර වූ බමුණෝ යැ,
අප්‍රතරාශ්‍ර වූ බමුණෝ යැ,
2. සංඛත (ප්‍රතරාශ්‍ර විසින් සකස් කළ) බමුණෝ යැ,
අසංඛත (ප්‍රතරාශ්‍ර විසින් සකස් නො කළ) බමුණෝ යැ,
3. නිදර්ශන (දක්ෂ යුතු බව) සහිත වූ බමුණෝ යැ,
අනිදර්ශන වූ බමුණෝ යැ,

4. සප්පට්ඨාංකා ධම්මා, 1094, 1458
අප්පට්ඨාංකා ධම්මා, 1095, 1459
5. රුපිප්පට්ඨාංකා ධම්මා, 1096, 1460
අරුපිප්පට්ඨාංකා ධම්මා, 1097, 1461
6. ලොකීයා ධම්මා, 1098, 1462
ලොකුත්තරා ධම්මා, 1099, 1463
7. කෙනවි පිඤ්ඤායාංකා ධම්මා, 1100, 1463
කෙනවි නව්ඤ්ඤායාංකා ධම්මා, 1100, 1463

මුලානන්තරුකං.¹

1. ආසවා ධම්මා, 1101, 1464
නොආසවා ධම්මා, 1106, 1465
2. සංසවා ධම්මා, 1107, 1466
අසංසවා ධම්මා, 1108, 1467
3. ආසවසම්පයුත්තා ධම්මා, 1109, 1468
අසවපිප්පයුත්තා ධම්මා, 1110, 1469
4. ආසවා වෙව ධම්මා සංසවා ව, 1111, 1470
සංසවා වෙව ධම්මා නො ව ආසවා, 1112, 1471
5. ආසවා වෙව ධම්මා ආසවසම්පයුත්තා ව, 1113, 1472
අසවසම්පයුත්තා වෙව ධම්මා නො ව ආසවා, 1114, 1473
6. ආසවපිප්පයුත්තා බො පන ධම්මා සංසවාපි, 1115, 1474
අසංසවාපි, 1116, 1475

ආසවගොච්ඡකං.

1. සඤ්ඤාප්පට්ඨාංකා ධම්මා, 1117, 1476
නොසඤ්ඤාප්පට්ඨාංකා ධම්මා, 1128, 1477
2. සඤ්ඤාප්පට්ඨාංකා ධම්මා, 1129, 1478
අසඤ්ඤාප්පට්ඨාංකා ධම්මා, 1130, 1479
3. සඤ්ඤාප්පට්ඨාංකා සම්පයුත්තා ධම්මා, 1131, 1480
සඤ්ඤාප්පට්ඨාංකා සම්පයුත්තා ධම්මා, 1132, 1481
4. සඤ්ඤාප්පට්ඨාංකා වෙව ධම්මා සඤ්ඤාප්පට්ඨාංකා ව, 1133, 1482
සඤ්ඤාප්පට්ඨාංකා වෙව ධම්මා නො ව සඤ්ඤාප්පට්ඨාංකා, 1134, 1483
5. සඤ්ඤාප්පට්ඨාංකා වෙව ධම්මා සඤ්ඤාප්පට්ඨාංකා සම්පයුත්තා ව, 1135, 1484
සඤ්ඤාප්පට්ඨාංකා සම්පයුත්තා වෙව ධම්මා
නො ව සඤ්ඤාප්පට්ඨාංකා, 1136, 1485
6. සඤ්ඤාප්පට්ඨාංකා සම්පයුත්තා බො පන ධම්මා
සඤ්ඤාප්පට්ඨාංකා, 1137, 1486
අසඤ්ඤාප්පට්ඨාංකා, 1138, 1487

සඤ්ඤාප්පට්ඨාංකාගොච්ඡකං.

1. මුලානන්තරුකං - මජ්ඣිම.

4. සප්තක (ගැට්ටි සහිත) වූ ධර්මයෝ යැ,
අප්තක වූ ධර්මයෝ යැ,
5. රූපි වූ ධර්මයෝ යැ,
අරූපි වූ ධර්මයෝ යැ,
6. ලොකික (ලොකයෙහි ඇතුළත්) වූ ධර්මයෝ යැ,
ලෝකෝත්තර වූ ධර්මයෝ යැ,
7. කිසි විඤ්ඤානසංකල්පයක් දැක්වූ වූ ධර්මයෝ යැ,
කිසි විඤ්ඤානසංකල්පයක් නො දැක්වූ වූ ධර්මයෝ යි

විඤ්ඤානසංකල්පය යි.

1. ආසුච වූ ධර්මයෝ යැ,
ආසුච නො වූ ධර්මයෝ යැ,
2. ආසුච සහිත වූ ධර්මයෝ යැ,
ආසුච රහිත වූ ධර්මයෝ යැ,
3. ආසුච සම්ප්‍රසූත වූ ධර්මයෝ යැ,
ආසුච විප්‍රසූත වූ ධර්මයෝ යැ,
4. ආසුච වූ ද ආ ච සහිත වූ ද ධර්මයෝ යැ,
ආසුච සහිත වූ ද නො ද ආසුච වූ ද ධර්මයෝ යැ,
5. ආසුච වූ ද ආසුචසම්ප්‍රසූත වූ ද ධර්මයෝ යැ,
ආසුච සම්ප්‍රසූත වූ ද නො ද ආසුච වූ ද ධර්මයෝ යැ,
6. සූරි ආසුච විප්‍රසූත වූ සාසුච ද වූ ධර්මයෝ යැ,
(ආසුච විප්‍රසූත වූ) අසාසුච ද වූ ධර්මයෝ යි.

ආසුචසංකල්පය යි.

1. සංයෝජන (පුද්ගල සංයුක්ත) වූ ධර්මයෝ යැ,
සංයෝජන නො වූ ධර්මයෝ යැ,
2. සංයෝජනික (සංයෝජනයන්ට හිත) වූ ධර්මයෝ යැ,
සංයෝජනික නො වූ ධර්මයෝ යැ,
3. සංයෝජනසම්ප්‍රසූත වූ ධර්මයෝ යැ,
සංයෝජනවිප්‍රසූත වූ ධර්මයෝ යැ,
4. සංයෝජන වූ ද සංයෝජනික වූ ද ධර්මයෝ යැ,
සංයෝජනික වූ ද නො ද සංයෝජන වූ ද ධර්මයෝ යැ,
5. සංයෝජන වූ ද සංයෝජනසම්ප්‍රසූත වූ ද ධර්මයෝ යැ,
සංයෝජනසම්ප්‍රසූත වූ ද නො ද සංයෝජන වූ ද ධර්මයෝ යැ,
6. සූරි සංයෝජනවිප්‍රසූත වූ සංයෝජනික ද වූ ධර්මයෝ යැ,
(සංයෝජනවිප්‍රසූත වූ) අසංයෝජනික ද වූ ධර්මයෝ යි.

සංයෝජනසංකල්පය යි.

1. ගැණු, බලමා, 1139, 1488
නොගැණු, බලමා, 1144, 1489
2. ගැණුකීයා බලමා, 1145, 1490
අගැණුකීයා බලමා, 1148, 1491
3. ගැණුකම්පසුතනා බලමා, 1147, 1492
ගැණුපිපසුතනා බලමා, 1148, 1493
4. ගැණු වෙව් බලමා ගැණුකීයා ව, 1149, 1494
ගැණුකීයා වෙව් බලමා නො ව ගැණු, 1150, 1495
5. ගැණු වෙව් බලමා ගැණුකම්පසුතනා ව, 1151, 1496
ගැණුකම්පසුතනා වෙව් බලමා නො ව ගැණු, 1152, 1497
6. ගැණුපිපසුතනා බො පන බලමා ගැණුකීයාපි, 1153, 1498
අගැණුකීයාපි. 1154, 1499

ගණිතය, ව්‍යංග්‍යය.

1. ඔසා ධම්මා, 1155, 1500
නොඔසා ධම්මා,
2. ඔසනීයා ධම්මා,
අනොසනීයා ධම්මා,
3. ඔසකම්පසුත්තා ධම්මා,
ඔසවිපාසුත්තා ධම්මා,
4. ඔසා චේට්ඨ ධම්මා ඔසනීයා ච,
ඔසනීයා චේට්ඨ ධම්මා නො ච ඔසා,
5. ඔසා චේට්ඨ ධම්මා ඔසකම්පසුත්තා ච,
ඔසකම්පසුත්තා චේට්ඨ ධම්මා නො ච ඔසා,
6. ඔසවිපාසුත්තා ඔබ්බා උත ධම්මා ඔසනීයාපි,
අනොසනීයා පි

ବିଜୟଦାସ, ପି.ଏ.

1. සොයා බලමා, 1156, 1501
නෑසොයා බලමා,
2. සොයන්නා බලමා,
අසොයන්නා බලමා,
3. සොයන්නා බලමා,
සොයන්නා බලමා,

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. ග්‍රන්ථ (ව්‍යුත්පන්න) විසින් සකර ගැනීමට බලයක් ඇති බවට
ග්‍රන්ථ නො වූ බවටත් සාධක ඇත,
2. ග්‍රන්ථය (අරමුණු කිරීම් වශයෙන් ග්‍රන්ථයක් විසින්
ගෙවිය යුතු) බවටත් සාධක ඇත,
ග්‍රන්ථය නො වූ බවටත් සාධක ඇත,
3. ග්‍රන්ථයට ප්‍රකාරයක් වූ බවටත් සාධක ඇත,
ග්‍රන්ථයට ප්‍රකාරයක් වූ බවටත් සාධක ඇත,
4. ග්‍රන්ථ වූ ද ග්‍රන්ථය වූ ද බවටත් සාධක ඇත,
ග්‍රන්ථය වූ ද නො වූ ද ග්‍රන්ථ වූ බවටත් සාධක ඇත,
5. ග්‍රන්ථ වූ ද ග්‍රන්ථයට ප්‍රකාරයක් වූ ද බවටත් සාධක ඇත,
ග්‍රන්ථයට ප්‍රකාරයක් වූ ද නො වූ ද ග්‍රන්ථ වූ බවටත් සාධක ඇත,
6. යම් ග්‍රන්ථයට ප්‍රකාරයක් වූ ග්‍රන්ථය ද වූ බවටත් සාධක ඇත,
(ග්‍රන්ථයට ප්‍රකාරයක් වූ) ග්‍රන්ථය ද නො වූ බවටත් සාධක ඇත.

ග්‍රන්ථයෝජනාය සි.

1. බස (ප්‍රකාරය සකර ගැනීම) වූ බවටත් සාධක ඇත,
බස නො වූ බවටත් සාධක ඇත,
2. බසය (බසයෙන් යුක්තය) වූ බවටත් සාධක ඇත,
බසය නො වූ බවටත් සාධක ඇත,
3. බසයට ප්‍රකාරයක් වූ බවටත් සාධක ඇත,
බසයට ප්‍රකාරයක් වූ බවටත් සාධක ඇත,
4. බස වූ ද බසය වූ ද බවටත් සාධක ඇත,
බසය වූ ද බස නො වූ ද බවටත් සාධක ඇත,
5. බස වූ ද, බසයට ප්‍රකාරයක් වූ ද බවටත් සාධක ඇත,
බසයට ප්‍රකාරයක් වූ ද නො වූ ද බස වූ බවටත් සාධක ඇත,
6. යම් බසයට ප්‍රකාරයක් වූ බසය ද වූ බවටත් සාධක ඇත,
(බසයට ප්‍රකාරයක් වූ) බසය ද නො වූ බවටත් සාධක ඇත.

බසයෝජනාය සි.

1. සොග (ගුණ සකර ගැනීම) බවටත් සාධක ඇත,
සොග නො වූ බවටත් සාධක ඇත,
2. සොගය බවටත් සාධක ඇත,
අසොගය බවටත් සාධක ඇත,
3. සොගයට ප්‍රකාරයක් වූ බවටත් සාධක ඇත,
සොගයට ප්‍රකාරයක් වූ බවටත් සාධක ඇත,

4. යොගා වෙව ධම්මා යොගනීයා ව,
යොගනීයා වෙව ධම්මා නො ව යොගා,
5. යොගා වෙව ධම්මා යොගසම්පයුතතා ව,
යොගසම්පයුතතා වෙව ධම්මා නො ව යොගා,
6. යොගවිපයුතතා බො පත ධම්මා යොගනීයාපි,
අයොගනීයාපි.

යොගගොව්‍යකං.

1. නිවරණා ධම්මා, 1157, 1502
නොනිවරණා ධම්මා, 1168, 1503
- 2 නිවරණීයා ධම්මා, 1169, 1504
අනිවරණීයා ධම්මා, 1170, 1505
3. නිවරණසම්පයුතතා ධම්මා, 1171, 1506
නිවරණවිපයුතතා ධම්මා, 1172, 1507
4. නිවරණා වෙව ධම්මා නිවරණීයා ව, 1173, 1508
නිවරණීයා වෙව ධම්මා නො ව නිවරණා, 1174, 1509
5. නිවරණා වෙව ධම්මා නිවරණසම්පයුතතා ව, 1175, 1510
නිවරණසම්පයුතතා වෙව ධම්මා නො ව නිවරණා, 1176, 1511
6. නිවරණවිපයුතතා බො පත ධම්මා නිවරණීයාපි, 1177, 1512
අනිවරණීයාපි. 1178, 1513

නිවරණගොව්‍යකං.

1. පරමාසා ධම්මා, 1179, 1514
නොපරමාසා ධම්මා, 1181, 1515
2. පරමෙයා ධම්මා, 1182, 1516
අපරමෙයා ධම්මා, 1183, 1517
3. පරමාසසම්පයුතතා ධම්මා, 1184, 1518
පරමාසවිපයුතතා ධම්මා, 1185, 1519
4. පරමාසා වෙව ධම්මා පරමෙයා ව, 1186, 1520
පරමෙයා වෙව ධම්මා නො ව පරමාසා, 1187, 1521
5. පරමාසවිපයුතතා බො පත ධම්මා පරමෙයාපි, 1188, 1522
අපරමෙයාපි. 1189, 1523

පරමාසගොව්‍යකං.

4. සෝග වූ ද සෝගනීය ද ධර්මයෝග්‍ය,
සෝගනීය වූ ද සෝග නො වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
5. සෝග වූ ද සෝගසම්ප්‍රසූක්ත වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
සෝගසම්ප්‍රසූක්ත වූ ද නො ද සෝග වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
6. යළි සොගවිප්‍රසූක්ත වූ සොගනීය ද වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
(සොගවිප්‍රසූක්ත වූ) අසොගනීය ද වූ ද ධර්මයෝග්‍ය.

සොගගොච්ඡකය සි.

1. නිවරණ (සිත භාත්පසින් බැඳගන්නා) වූ ධර්මයෝග්‍ය,
නිවරණ නො වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
2. නිවරණීය (නිවරණයන්ට හිත) වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
අනිවරණීය වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
3. නිවරණසම්ප්‍රසූක්ත වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
නිවරණවිප්‍රසූක්ත වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
4. නිවරණ වූ ද නිවරණීය වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
නිවරණීය වූ ද නො ද නිවරණ වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
5. නිවරණ වූ ද නිවරණසම්ප්‍රසූක්ත වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
නිවරණසම්ප්‍රසූක්ත වූ ද නො ද නිවරණ වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
6. යළි නිවරණවිප්‍රසූක්ත වූ නිවරණීය ද වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
(නිවරණවිප්‍රසූක්ත වූ) අනිවරණීය ද වූ ද ධර්මයෝග්‍ය.

නිවරණගොච්ඡකය සි.

1. පරමභි (නිත්‍යාදි වෘත්තන් වරදවා ගන්නා) ධර්මයෝග්‍ය,
පරමභි නො වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
2. පරමාභට (පරමාසසන් විසින් අරමුණු කළ) ධර්මයෝග්‍ය,
අපරමාභට (පරමාසසන් විසින් අරමුණු නො කළ) ධර්මයෝග්‍ය,
3. පරමාසසම්ප්‍රසූක්ත වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
පරමාසසවිප්‍රසූක්ත වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
4. පරමභි වූ ද පරමාභට වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
පරමාභට වූ ද නො ද පරමභි වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
5. යළි පරමභි විප්‍රසූක්ත වූ පරමාභට ද වූ ද ධර්මයෝග්‍ය,
(පරමභි විප්‍රසූක්ත වූ) අපරමාභට ද වූ ද ධර්මයෝග්‍ය.

පරමාසගොච්ඡකය සි.

1. සාරමණ, බමුණ, 1190, 1524
අනාරමණ, බමුණ, 1191, 1525
2. විතත, බමුණ, 1192, 1526
නොවිතත, බමුණ, 1193, 1527
3. වෙනසික, බමුණ, 1194, 1528
අවෙනසික, බමුණ, 1195, 1529
4. විතතසමස්තත, බමුණ, 1196, 1530
විතතවිසමස්තත, බමුණ, 1197, 1531
5. විතතසංසථ, බමුණ, 1198, 1532
විතතවිසංසථ, බමුණ, 1199, 1533
6. විතතසමුච්ඡාය, බමුණ, 1200, 1534
නොවිතතසමුච්ඡාය, බමුණ, 1201, 1535
7. විතතසහසුත, බමුණ, 1202, 1536
නොවිතතසහසුත, බමුණ, 1203, 1537
8. විතතානුප්පවතනික, බමුණ, 1204, 1538
නොවිතතානුප්පවතනික, බමුණ, 1205, 1539
9. විතතසංසථසමුච්ඡාය, බමුණ, 1206, 1540
නොවිතතසංසථසමුච්ඡාය, බමුණ, 1207, 1541
10. විතතසංසථසමුච්ඡායසහසුත, බමුණ, 1208, 1542
නොවිතතසංසථසමුච්ඡායසහසුත, බමුණ, 1209, 1543
11. විතතසංසථසමුච්ඡායානුප්පවතනික, බමුණ, 1210, 1544
නොවිතතසංසථසමුච්ඡායානුප්පවතනික, බමුණ, 1211, 1545
12. අර්ථකතක, බමුණ, 1212, 1546
බාහිර, බමුණ, 1213, 1547
13. උපාද, බමුණ, 1214, 1548
නොඋපාද, බමුණ, 1215, 1549
14. උපාදිත, බමුණ, 1216, 1550
අනුපාදිත,¹ බමුණ, 1217, 1551

මහනගරය.

1. උපාදත, බමුණ, 1218, 1552
නොඋපාදත, බමුණ, 1223, 1553
2. උපාදනික, බමුණ, 1224, 1554
අනුපාදනික, බමුණ, 1225, 1555

1. නොඋපාදිත - සි.ප්. 1

1. සාරමමණ (ආලමඛන සහිත) වූ ධම්මෝ යැ,
අනාරමමණ (ආලමඛන රහිත) වූ ධම්මෝ යැ,
2. විතතධම්මෝ යැ,
විතත නො වූ ධම්මෝ යැ,
3. භෙවතසික (සිත්ති යෙදුණු) ධම්මෝ යැ,
භෙවතසික නො වූ ධම්මෝ යැ,
4. විතතසම්ප්‍රසුක්ත වූ ධම්මෝ යැ,
විතතප්‍රසුක්ත වූ ධම්මෝ යැ,
5. විතතසංසංච (සිත හා භිඤ්ඤා) වූ ධම්මෝ යැ,
විතතසංසංච (සිත හා භිඤ්ඤා නො වූ) ධම්මෝ යැ,
6. විතතසමුච්ඡාන (සිතියන් හටගන්නා) ධම්මෝ යැ,
විතතසමුච්ඡාන නො වූ ධම්මෝ යැ,
7. විතතසහග්‍ර (සිත හා එක් ව උපදනා) ධම්මෝ යැ,
විතතසහග්‍ර නො වූ ධම්මෝ යැ,
8. විතතානුපරිවර්තී (සිත අනුව පෙරලෙන සුළු) ධම්මෝ යැ,
විතතානුපරිවර්තී නො වූ ධම්මෝ යැ,
9. විතතසංසංචසමුච්ඡාන වූ ධම්මෝ යැ,
විතතසංසංචසමුච්ඡාන නො වූ ධම්මෝ යැ,
10. විතතසංසංචසමුච්ඡානසහග්‍ර ධම්මෝ යැ,
විතතසංසංචසමුච්ඡානසහග්‍ර නො වූ ධම්මෝ යැ,
11. විතතසංසංච - සමුච්ඡාන - අනුපරිවර්තී වූ ධම්මෝ යැ,
විතතසංසංච - සමුච්ඡාන - අනුපරිවර්තී නො වූ ධම්මෝ යැ,
12. ආබ්‍යාන්තික වූ ධම්මෝ යැ,
බාහ්‍ය වූ ධම්මෝ යැ,
13. උපාද්‍ය (භූතයන් නිසා පවත්නා) ධම්මෝ යැ,
උපාද්‍ය නො වූ ධම්මෝ යැ,
14. උපාදිත (කම්ම පිසින් එලඟාවයෙන් ගන්නා ලද) වූ ධම්මෝ යැ,
අනුපාදිත වූ ධම්මෝ යි.

මහනගරදුකිය යි.

1. උපාද්‍ය (දැඩි වැ ගන්නා) වූ ධම්මෝ යැ,
උපාද්‍ය නො වූ ධම්මෝ යැ,
2. උපාද්‍යනික (උපාද්‍යනයන්ට නිත) වූ ධම්මෝ යැ,
අනුපාද්‍යනික ධම්මෝ යැ,

3. උපාදනසම්පයුතතා ධම්මා, 1228, 1556
උපාදනවිපයුතතා ධම්මා, 1227, 1557
4. උපාදනා වෙව ධම්මා උපාදනියා ව, 1228, 1558
උපාදනියා වෙව ධම්මා නො ව උපාදනා, 1229, 1559
5. උපාදනා වෙව ධම්මා උපාදනසම්පයුතතා ව, 1230, 1560
උපාදනසම්පයුතතා වෙව ධම්මා නො ව උපාදනා, 1231, 1561
6. උපාදනවිපයුතතා ඛො පන ධම්මා උපාදනියාපි, 1232, 1562
අනුපාදනියාපි. 1233, 1563

උපාදනගොව්ඡකං.

1. කිලෙසා ධම්මා, 1234, 1564
නොකිලෙසා ධම්මා, 1245, 1565
2. සඬ්ඛිලෙසිකා ධම්මා, 1246, 1566
අඬ්ඛිලෙසිකා ධම්මා, 1247, 1567
3. සඬ්ඛිලීට්ඨා ධම්මා, 1248, 1568
අඬ්ඛිලීට්ඨා ධම්මා, 1249, 1569
4. කිලෙසසම්පයුතතා ධම්මා, 1250, 1570
කිලෙසවිපයුතතා ධම්මා, 1251, 1571
5. කිලෙසා වෙව ධම්මා සඬ්ඛිලෙසිකා ව, 1252, 1572
සඬ්ඛිලෙසිකා වෙව ධම්මා නො ව කිලෙසා. 1253, 1573
6. කිලෙසා වෙව ධම්මා සඬ්ඛිලීට්ඨා ව, 1254, 1574
සඬ්ඛිලීට්ඨා වෙව ධම්මා නො ව කිලෙසා, 1255, 1575
7. කිලෙසා වෙව ධම්මා කිලෙසසම්පයුතතා ව, 1256, 1576
කිලෙසසම්පයුතතා වෙව ධම්මා නො ව කිලෙසා, 1257, 1577
8. කිලෙසවිපයුතතා ඛො පන ධම්මා සඬ්ඛිලෙසිකාපි, 1258, 1578
අසඬ්ඛිලෙසිකා පි. 1259, 1579

කිලෙසගොව්ඡකං.

1. දස්සනෙන පභානඛා ධම්මා, 1260, 1580
න දස්සනෙන පභානඛා ධම්මා, 1264, 1581
2. භාවනාය පභානඛා ධම්මා, 1265, 1582
න භාවනාය පභානඛා ධම්මා, 1266, 1583
3. දස්සනෙන පභානබ්බිඝ්ඤානා ධම්මා, 1267, 1584
න දස්සනෙන පභානබ්බිඝ්ඤානා ධම්මා, 1271, 1585

3. උපාදානසම්ප්‍රසුක්ක වූ ධර්මයෝ ය,
උපාදානවිප්‍රසුක්ක වූ ධර්මයෝ ය,
4. උපාදාන වූ ද උපාදානීය වූ ද ධර්මයෝ ය,
උපාදානීය වූ නො ද උපාදාන වූ ධර්මයෝ ය,
5. උපාදාන වූ ද උපාදානසම්ප්‍රසුක්ක වූ ද ධර්මයෝ ය,
උපාදානසම්ප්‍රසුක්ක වූ ද නො ද උපාදාන වූ ධර්මයෝ ය.
6. යළි උපාදානවිප්‍රසුක්ක වූ උපාදානීය ද වූ ධර්මයෝ ය,
(උපාදානවිප්‍රසුක්ක වූ) අනුපාදානීය ද වූ ධර්මයෝ යි.

උපාදානගොච්ඡකය යි.

1. කෙල්ල ධර්මයෝ ය,
කෙල්ල නො වූ ධර්මයෝ ය,
2. සාංකල්පික ධර්මයෝ ය,
අසාංකල්පික ධර්මයෝ ය,
3. සංකල්ප ධර්මයෝ ය,
අසංකල්ප ධර්මයෝ ය,
4. කෙල්ලසම්ප්‍රසුක්ක ධර්මයෝ ය,
කෙල්ලවිප්‍රසුක්ක ධර්මයෝ ය,
5. කෙල්ල වූ ද සාංකල්පික වූ ද ධර්මයෝ ය,
සාංකල්පික වූ ද නො ද කෙල්ල වූ ධර්මයෝ ය,
6. කෙල්ල වූ ද සංකල්ප වූ ද ධර්මයෝ ය,
සංකල්ප වූ ද නො ද කෙල්ල වූ ධර්මයෝ ය,
7. කෙල්ල වූ ද කෙල්ලසම්ප්‍රසුක්ක වූ ද ධර්මයෝ ය,
කෙල්ලවිප්‍රසුක්ක වූ ද නො ද කෙල්ල වූ ධර්මයෝ ය,
8. යළි කෙල්ලවිප්‍රසුක්ක වූ සාංකල්පික ද වූ ධර්මයෝ ය,
(කෙල්ලවිප්‍රසුක්ක වූ) අසාංකල්පික ද වූ ධර්මයෝ යි.

කෙල්ලගොච්ඡකය යි.

1. දර්ශනයෙන් (සෝචන් මගින්) ප්‍රත්‍යක්ෂ වූ ධර්මයෝ ය,
දර්ශනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ නො වූ ධර්මයෝ ය.
2. භාවනායෙන් (සෙසු තුන් මගින්) ප්‍රත්‍යක්ෂ වූ ධර්මයෝ ය,
භාවනායෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ නො වූ ධර්මයෝ ය,
3. දර්ශනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ වූ හෙතු ඇති ධර්මයෝ ය,
දර්ශනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ වූ හෙතු නැති ධර්මයෝ ය,

4. භාවනාය පතානබ්බසෙතුකා බමුණ, 1272, 1586
න භාවනාය පතානබ්බසෙතුකා බමුණ, 1273, 1587
5. සප්තකකා බමුණ, 1274, 1588
අප්තකකා බමුණ, 1275, 1589
6. සප්චාරා බමුණ, 1276, 1590
අප්චාරා බමුණ, 1277, 1591
7. සප්පිතිකා බමුණ, 1278, 1592
අප්පිතිකා බමුණ, 1279, 1593
8. පිතිසහගතා බමුණ, 1280, 1594
න පිතිසහගතා බමුණ, 1281, 1595
9. සුඛසහගතා බමුණ, 1282, 1596
න සුඛසහගතා බමුණ, 1283, 1597
10. උපෙක්ඛාසහගතා බමුණ, 1284, 1598
න උපෙක්ඛාසහගතා බමුණ, 1285, 1599
11. කාමාවචර බමුණ, 1286, 1600
න කාමාවචර බමුණ, 1287, 1601
12. රූපාවචර බමුණ, 1288, 1602
න රූපාවචර බමුණ, 1289, 1603
13. අරූපාවචරා බමුණ, 1290, 1604
න අරූපාවචර බමුණ, 1291, 1605
14. පරිසාපනා බමුණ, 1292, 1606
අපරිසාපනා බමුණ, 1203, 1607
15. නිශ්සානිකා බමුණ, 1294, 1608
අනිශ්සානිකා බමුණ, 1295, 1609
16. නිශ්චයා බමුණ, 1296, 1610
අනිශ්චයා බමුණ, 1297, 1611
17. සඋත්තරා බමුණ, 1298, 1612
අනුත්තර බමුණ, 1299, 1613
18. සරණා බමුණ, 1300, 1614
අරණා¹ බමුණ, 1301, 1615

පිටසිද්ධකං.

අතිබලමොනිකා.

4. භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍ය වූ භේද ආභි ධම්මෝ ය,
භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍ය වූ භේද නැති ධම්මෝ ය,
5. විතති සහිත වූ ධම්මෝ ය,
විතති රහිත වූ ධම්මෝ ය,
6. විවාර සහිත වූ ධම්මෝ ය,
විවාර රහිත වූ ධම්මෝ ය,
7. ප්‍රිති සහිත වූ ධම්මෝ ය,
ප්‍රිති රහිත වූ ධම්මෝ ය,
8. ප්‍රිති සහගත වූ ධම්මෝ ය,
ප්‍රිති සහගත නො වූ ධම්මෝ ය,
9. සුඛ සහගත වූ ධම්මෝ ය,
සුඛ සහගත නො වූ ධම්මෝ ය,
10. උපේක්‍ෂා සහගත වූ ධම්මෝ ය,
උපේක්‍ෂා සහගත නො වූ ධම්මෝ ය,
11. කාමාවචර වූ ධම්මෝ ය,
කාමාවචර නො වූ ධම්මෝ ය,
12. රූපාවචර වූ ධම්මෝ ය,
රූපාවචර නො වූ ධම්මෝ ය,
13. අරූපාවචර වූ ධම්මෝ ය,
අරූපාවචර නො වූ ධම්මෝ ය,
14. පයඝාපන්න (තුන්වටෙහි ඇතුළත්) වූ ධම්මෝ ය,
අපයඝාපන්න ධම්මෝ ය,
15. නෙතෙය්‍යාණික වූ (නිව්‍යත අරමුණු කොට සසරින්
නික්ම යන) ධම්මෝ ය,
අනෙතෙය්‍යාණික වූ ධම්මෝ ය,
16. නිශත (ව්‍යුතියව අනතුරුව එල දීමෙහි නිශත) වූ ධම්මෝ ය,
අනිශත වූ ධම්මෝ ය,
17. සඋත්තර (උතුරුදිගම සහිත) වූ ධම්මෝ ය,
අත්‍රත්තර වූ ධම්මෝ ය,
18. සරණ (රහාදී රණයන් සහිත) වූ ධම්මෝ ය,
අරණ වූ ධම්මෝ යි.

පිටතිදුකය යි.

අභිධම්මානාමාකිමි.

1. විජ්ජාභාසිකා බමමා, 1302
අවිජ්ජාභාසිකා බමමා, 1303
2. චිත්ඤ්ජපමා බමමා, 1304
චජ්ජරූපමා බමමා, 1305
3. බාලා බමමා, 1306
පණ්ඩිතා බමමා, 1307
4. කණ්ණා බමමා, 1308
සුක්කා බමමා, 1309
5. කපනීයා බමමා, 1310
අකපනීයා බමමා, 1311
6. අභිචචකා බමමා, 1312
අභිචචකපථා බමමා, 1312
7. කීරුතති බමමා, 1313
කීරුතතිපථා බමමා, 1313
8. පඤ්ඤාතති බමමා, 1314
පඤ්ඤාතතිපථා බමමා, 1314
9. නාමඤ්ච, 1315
රූපඤ්ච, 1316
10. අවිජ්ජා ච, 1317
භවනණ්ණා ච, 1318
11. භවදිට්ඨි ච, 1319
ඵභවදිට්ඨි ච, 1320
12. සංස්කරදිට්ඨි ච, 1321
උච්ච්ඤ්චි ච, 1322
13. අනතවා දිට්ඨි ච, 1323
අනතතවා දිට්ඨි ච, 1324
14. පුබ්බන්තානුදිට්ඨි ච, 1325
අපරන්තානුදිට්ඨි ච, 1326
15. අභිරිකඤ්ච, 1327
අනොත්තප්පඤ්ච, 1328
16. නිරි ච, 1329
මහත්තප්පඤ්ච, 1330
17. ඥාච්චස්සතා ච, 1331
පාපමිත්තතා ච, 1332

1. විද්‍යාහි (විද්‍යාව හඳුනා කරන) බමයෝ ය,
අවිද්‍යාහි (අවිද්‍යාව හඳුනා කරන) බමයෝ ය,
2. විදුලිය උපමා කොට ඇති බමයෝ ය,
වජ්‍රය උපමා කොට ඇති බමයෝ ය,
~~3. බාල (බාලයන් කෙරෙහි සිටි) බමයෝ ය,
පණ්ඩිත (පණ්ඩිතයන් කෙරෙහි සිටි) බමයෝ ය,~~4. කෘෂණ (සිත අප්‍රහාසාර කරන) බමයෝ ය,
ශුක්ල (සිත ප්‍රහාසාර කරන) බමයෝ ය,
5. තපනීය (මෙලොව පරලොව තවන) බමයෝ ය,
අතපනීය බමයෝ ය,
6. අසිච්චිත (වචනමාත්‍රය මැ ප්‍රධාන කොට පවත්නා) බමයෝ ය,
අසිච්චිතපථ බමයෝ ය,
7. නිරුක්ති බමයෝ ය,
නිරුක්තිපථබමයෝ ය,
8. ප්‍රඥපති බමයෝ ය,
ප්‍රඥපතිපථ බමයෝ ය
9. (නමන ලක්ෂණ වූ) නාමය ද,
(රූපන ලක්ෂණ වූ) රූපය ද,
10. (දූර්වාදියෙහි නොදැනීම වූ) අවිද්‍යාව ද,
(භවය ප්‍රාප්තා කරන) භවකෘෂණාව ද,
11. භව (ශාශ්වත වශයෙන් උපදනා) දෘෂ්ටිය ද,
චිභව (උචෙත්ත වශයෙන් උපදනා) දෘෂ්ටිය ද,
12. ශාශ්වත දෘෂ්ටිය ද,
උචෙත්ත දෘෂ්ටිය ද,
13. අනතවත් දෘෂ්ටිය ද,
අනන්තවත් දෘෂ්ටිය ද,
14. සුචිත්තය අනුව නිශ්චය දෘෂ්ටිය ද,
අපචිත්තය අනුව නිශ්චය දෘෂ්ටිය ද,
15. අක්‍රීඩක (ලජා නැති බව) ද,
අනපක්‍රමාව (නිශ්චය නො වන බව) ද,
16. ශ්‍රීය (ලජාව) ද,
අපක්‍රමාව (නිශ්චය වීම) ද,
17. දුර්ව බව ද,
සුර්ව බව ද,

18. සොවච්ඡය්‍යතා ව, 1333
කලයාණමිත්තතා ව, 1334
19. අපතතිකුසලතා ව, 1335
අපතතිවුට්ඨානකුසලතා ව, 1336
20. සමාපතතිකුසලතා ව, 1337
සමාපතතිවුට්ඨානකුසලතා ව, 1338
21. බාහුකුසලතා ව, 1339
මනසිකාරකුසලතා ව, 1340
22. අශතතකුසලතා ව, 1341
පට්ඨකමුඤ්ඤාදකුසලතා ව, 1342
23. ණානකුසලතා ව, 1343
අට්ඨානකුසලතා ව, 1344
24. අජ්ජවො ව, 1345
මද්දවො ව, 1346
25. බන්ධි ව, 1347
සොරච්චඤ්ඤා, 1348
26. සාබ්බසංඝාදා, 1349
පට්ඨකමුඤ්ඤා ව, 1350
27. ඉඤ්ඤාදා අග්ගතථාරතා ව, 1351
සොරභෙ අග්ගතඤ්ඤාතා ව, 1352
28. ඉඤ්ඤාදා අග්ගතථාරතා ව, 1353
සොරභෙ මහතඤ්ඤාතා ව, 1354
29. මුට්ඨකච්චඤ්ඤා, 1355
අසමපඤ්ඤාඤ්ඤා, 1356
30. සති ව, 1357
සමපඤ්ඤාඤ්ඤා. 1358
31. පට්ඨකඛානබලඤ්ඤා, 1359
තාචතාබලඤ්ඤා, 1360
32. සමපො ව, 1361
පිපසතා ව, 1362
33. සමපතිමිත්තඤ්ඤා, 1363
පසාභතිමිත්තඤ්ඤා, 1364
34. පසාභතො ව, 1365
අවිකෙඛපො ව, 1366
35. සිලපිපසතා ව, 1367
දිට්ඨිපිපසතා ව, 1368

18. පාපමිත්‍රයන් ඇති බව ද,
කල්‍යාණමිත්‍රයන් ඇති බව ද,
19. ආපතනියෙහි කුශල බව ද,
ආපතනියෙන් නැගී සිටීමෙහි කුශල බව ද,
20. සමාපතනියෙහි කුශල බව ද,
සමාපතනියෙන් නැගී සිටීමෙහි කුශල බව ද,
21. (අටළොස්) බාහුයෙහි කුශල බව ද,
(බාහු) මනසිකාරයෙහි කුශල බව ද,
22. (චක්‍ෂුරාදි) ආයතනයෙහි කුශල බව ද,
ප්‍රතිත්‍යයවුත්තාදයෙහි කුශල බව ද,
23. ථාන (කාරණයෙහි) කුශල බව ද,
අවධාන (අකාරණයෙහි) කුශල බව ද,
24. සාප්‍ර බව ද,
මාද්‍ර බව ද,
25. ඝාතනිය (ඉවසීම) ද,
සුරත බව ද,
26. සබ්බ (මාද්‍ර) බව ද,
(ධර්මයෙන්) පටිසන්ධාරය ද,
27. ඉන්ද්‍රියයන්හි නො පිසූ දෙය ඇති බව ද,
තෝජනයෙහි පමණ නො දන්නා බව ද,
28. ඉන්ද්‍රියයන්හි පිසූ දෙය ඇති බව ද,
තෝජනයෙහි පමණ දන්නා බව ද,
29. මුඛසමාති (මුද්‍රා සිහි. ඇති) බව ද,
සමාන්තප්‍රඥ නැති බව ද,
30. සමානිය ද,
සමාන්තප්‍රඥ ඇති බව ද,
31. පටිසංඛාත (ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා) බලය ද,
තාවනා බලය ද,
32. ශමථය ද,
විදග්ගිකාව ද,
33. ශමථ නිමිත්ත ද,
ප්‍රත්‍යානුනිමිත්ත ද,
34. ප්‍රත්‍යානුය ද,
අවිකල්පය ද,
35. සිලවිපතනිය ද,
දුෂ්චිලිපතනිය ද,

36. සීලසම්පදා ච, 1369
දිට්ඨිසම්පදා ච, 1370
37. සීලවිසුද්ධි ච, 1371
දිට්ඨිවිසුද්ධි ච, 1372
38. දිට්ඨිවිසුද්ධි ඛො පන, 1373
යථාදිට්ඨිසං ච පඛානං, 1374
39. සංවේගො ච සංවේජනියෙසු ධානෙසු, 1375
සංවිහංගං ච යොනිසො පඛානං, 1376
40. අසනතුට්ඨිකා ච කුසලෙසු බම්මෙසු, 1377
අසාපිචාතිකා ච පඛානසමිං, 1378
41. චිත්තං ච, 1379
චිත්තනි ච, 1380
42. බයෙ ඤාණං, 1381
අනුසාදෙ ඤාණනි. 1382

සුභතනනමාචිකා

මාචිකා නිවර්තනං.

36. ශීලසම්පන්නිය ද,
දූෂිතසම්පන්නිය ද,
37. ශීලවිඥානිය ද,
දූෂිතවිඥානිය ද,
38. (කම්මසම්පන්නිය සම්බන්ධයෙන්) දූෂිතවිඥානිය ද,
අනුරූපදූෂිත ඇත්තකුගේ වියවීම ද,
39. සංවේජනීය කාරණයෙහි සංවේගය ද,
සංවිග්‍රහය වුවකුගේ සමාස්තප්‍රධාන වියවීම ද,
40. කුශලධර්මපූරණයෙහි අසන්නුෂ්ටි බව ද,
ප්‍රධානවියවීමෙහි නො තවත්තා බව ද,
41. ත්‍රිවිද්‍යාව ද,
විමුක්තිය ද,
42. (කෙලයාණය සම්බන්ධයෙන්) ආයුධ්‍යායෙහි ඥානය,
අනුප්‍රාප්තියෙහි (ආයුධ්‍යායෙහි) ඥානය යි.

සුත්‍රානුසංග්‍රහය යි.

මාතෘකා යි.

1. කතමෙ බම්මා කුසලා?

යසම්. සමයෙ භාමාවචරං කුසලං විතතං උප්පන්නං හොති සොමනස්ස සහගතං සුඤ්ඤාසම්පසුතතං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගඤ්ඤාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ථේඛිඛාරම්මණං වා බම්මාරම්මණං වා යං යං වා පතාරබ්බං තසම්. සමයෙ එසෙසා හොති, වෙදනා හොති, ස්ඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, විතතං හොති, විතතෙසා හොති, විචාරො හොති, පිති හොති, සුඛං හොති, විතතෙසාකායනා හොති, සද්ධිඤ්ඤා හොති, විරිඤ්ඤා හොති, සතිඤ්ඤා හොති, සමාධිඤ්ඤා හොති, පඤ්ඤාඤ්ඤා හොති, මනිඤ්ඤා හොති, සොමනස්සඤ්ඤා හොති, ජිවිතිඤ්ඤා හොති, සමාදිට්ඨි හොති, සමාසංකප්පා හොති, සමමා වායාමො හොති, සමමාසති හොති, සමමාසමාධි හොති, සද්ධාබලං හොති, විරියබලං හොති, සතිබලං හොති, සමාධිබලං හොති, පඤ්ඤාබලං හොති, නිවිබලං හොති, මහතඤ්ඤාබලං හොති, අලොභො හොති, අද්දෙසො හොති, අමොහො හොති, අනභිජ්ඣා හොති, අව්‍යාජාද්දෙ හොති, සමමා දිට්ඨි හොති, නිරි හොති, මහතඤ්ඤා හොති, සායපසාද්ධි හොති, විතත පසාද්ධි හොති, සායලභ්‍රතා හොති, විතතලභ්‍රතා හොති, සායමුද්‍රතා හොති, විතතමුද්‍රතා හොති, සායකම්මඤ්ඤා හොති, විතතකම්මඤ්ඤා හොති, සායපාගුඤ්ඤා හොති, විතතපාගුඤ්ඤා හොති, සායපුත්තකා හොති, විතතපුත්තකා හොති, සති හොති, සමපජ්ඣා හොති, සමපො හොති, විපස්සනා හොති, පඤ්ඤා හොති, අවිනිවර්තනා හොති, යෙ වා පත තසම්. සමයෙ අඤ්ඤා'පි අති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බම්මා-ඉමෙ බම්මා කුසලා.

2. කතමො තසම් සමයෙ එසෙසා හොති?

යො තසම්. සමයෙ එසෙසා ඵලතා සමඵලතා සමඵලිතිතතං - අයං තසම්. සමයෙ එසෙසා හොති.

3. කතමා තසම් සමයෙ වෙදනා හොති?

යං තසම්. සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්පය්‍යජා වෙතසිකං සාතං වෙතසිකං සුඛං වෙතනාසම්පය්‍යජා සාතං සුඛං වෙදසිකං වෙතො සම්පය්‍යජා සාතං සුඛං වෙදනා-අයං තසම්. සමයෙ වෙදනා හොති.

4. කතමා තසම් සමයෙ සඤ්ඤා හොති?

යා තසම්. සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්පය්‍යජා සඤ්ඤා සඤ්ඤාතිතතං-අයං තසම්. සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

5. කතමා තසම් සමයෙ චෙතනා හොති?

යා තසම්. සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්පය්‍යජා වෙතනා සංවේතනා වෙතසිකතං¹ - අයං තසම්. සමයෙ චෙතනා හොති.

1. සංවේතසිකතං - PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. කවර දහම්පු කුසල්ග යන්:

යම් කලෙක්කි රූපාලමක වේවයි ශබ්දාලමක වේවයි ගතිාලමක වේවයි රසාලමක වේවයි සප්තවශාලමක වේවයි ධර්මාලමක වේවයි යම් යම් අරමුණකැ හෝ එල්ලා සොම්නස් සහතිග් ඇත සම්ප්‍රසන්න කාමාවචර කුශල විත්තය උපදනේ (කෘණත්‍රයගත) ඵෙ ද, එසමයෙහි සප්තීය වෙයි, වේදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, චේතනාව වෙයි, විත්තය වෙයි, විතකීය වෙයි, විචාරය වෙයි, ප්‍රීතිය වෙයි, සුඛය වෙයි, විත්තයානේ ජිකාග්‍රතාව වෙයි, ශ්‍රද්ධාන්‍ය වෙයි, විශ්වාසීන්‍ය වෙයි, සමාතින්‍ය වෙයි, සමාතින්‍ය වෙයි, ප්‍රඥාන්‍ය වෙයි, මනික්‍ය වෙයි, නොමනසීන්‍ය වෙයි, ජිවිතෙන්‍ය වෙයි, සමන්‍යදෂ්ටීය වෙයි, සමන්-සාකල්‍යය වෙයි, සමන් ව්‍යායාමය වෙයි, සමන්සමාතිය වෙයි, සමන් සමාතිය වෙයි, ශ්‍රද්ධාබලය වෙයි, විශ්වාසබලය වෙයි, සමාතිබලය වෙයි, ප්‍රඥාබලය වෙයි, තිරිබලය වෙයි; ඔත්තපාබලය වෙයි, අලොකය වෙයි, අද්වේශය වෙයි, අමොහය වෙයි, අනභිධ්‍යාව වෙයි, අව්‍යාපාදය වෙයි, සමන්‍යදෂ්ටීය වෙයි, තිරිය වෙයි, ඔත්තපාය වෙයි, කායප්‍රසබ්ධිය වෙයි, විත්තප්‍රසබ්ධිය වෙයි, කායලක්‍ෂණීය වෙයි, විත්තලක්‍ෂණීය වෙයි, කායමාද්‍රව්‍යය වෙයි, විත්තමාද්‍රව්‍යය වෙයි, කායකමිණිකයාව වෙයි, විත්තකමිණිකයාව වෙයි, කායප්‍රාගුණිකයාව වෙයි, විත්තප්‍රාගුණිකයාව වෙයි, කාය-සාප්තිය වෙයි, විත්ත-සාප්තිය වෙයි, සමාතිය වෙයි, සමන්‍යඤ්ජනය වෙයි, ශමථය වෙයි, විද්‍යාතාව වෙයි, ප්‍රමුතය වෙයි, අවිසංසප්පය වෙයි. එසමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යයමුත්පන්න වූ යම් අරුති ධර්ම කෙනෙක් හෝ වෙනත් නම් මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

2. කවරෙක් එසමයෙහි (කාමාවචර මහාකුශලවිතනය උපදකා ඇසිර්ලෙහි) සපයී වෙසී යත්:

එසමයෙහි දම් සාදියෙන් සාදී කරන අඟුරක් මොනොවට සාදී කරන අඟුරක් මොනොවට සාදී කල බවක් වේ ද, මේ එසමයෙහි ස්පර්ශ වේ.

3. කවරක් එසමයෙහි වේදනා වෙහි යන්:

එසමයෙහි තදහුරු මනෝවිඥානවාදයෙන් සංස්කෘතියෙන් උපන් වෛතසික වූ යම් භිතරෙක් වෛතසික සුඛයෙන් විතතසංස්කෘතියෙන් උපන් මධුර වූ වේදසිතයෙන් විතතසංස්කෘතියෙන් උපන් මධුර වූ සුඛ වේදනායෙන් වේද මේ - එසමයෙහි ඡවිදනාව වේ.

4. කවරක් එසමගෙහි සංඥා වෙයි යන්:

එසමයෙහි තදනුරූප වූ මනෝවිඥානවාදී සංස්කෘතියෙන් උපන් යම් සංඥයෙක් සඤ්ජාතාතාරයෙන් හැඳින්වෙත් බවෙන් මේ ද - මේ එසමයෙහි සංඥාව වේ.

5. කවරක් එහිමගෙහි වෙනත්, වෙසි සත්:

එසමයෙහි තදනුරූප වූ මනෝවිඥානවාදී සංස්කෘතියක් උපන් ගනිමින් තිබුණේ සංකල්පනාත්මක සිතන ලද බවත් වේද - මේ එසමයෙහි අවනතාවය වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

6. කතමං තසම් සමයෙ විතතා හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතං මනෝ මානසං හදයං පණ්ඩරං මනෝ මනායතනා මනිත්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිකා තප්පා මනෝවිඤ්ඤාණ ධාතු-ඉදං තසම් සමයෙ විතතා හොති.

7 කතමා තසම් සමයෙ විතකෙකා හොති?

යො තසම් සමයෙ තකෙකා විතකෙකා සුඛකප්පා අප්පනා¹, ව්‍යාප්තා වෙතප්පා අභිනිරෝපතා සම්මා සුඛකප්පා-අයං තසම් සමයෙ විතකෙකා හොති.

8. කතමා තසම් සමයෙ විවාරො හොති?

යො තසම් සමයෙ වාරො විවාරො අනුච්චාරො උපවිවාරො විතතස්ස අනුසන්ධානතා අනුපෙක්කණතා-අයං තසම් සමයෙ විවාරො හොති.

9. කතමා තසම් සමයෙ පිති හොති?

යං තසම් සමයෙ පිති පාමොජ්ජං ආමොදනා පමොදනා භාසො පභාසො දිතති ඔදග්ගං අනුමතතා විතතස්ස - අයං තසම් සමයෙ පිති හොති.

10. කතමං තසම් සමයෙ සුඛං හොති?

යං තසම් සමයෙ වෙතසිකං සාතං වෙතසිකං සුඛං වෙතො සම්ප්පාදං සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙතො සම්ප්පාදං සාතං සුඛවෙදනා-ඉදං තසම් සමයෙ සුඛං හොති.

11. කතමා තසම් සමයෙ විතතස්සකතතා හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතස්ස සීඨි සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාකාරො අවිකෙඛපො අවිසාහට්ඨානසතා සම්ප්පාදං සමාධිත්‍රියං සමාධිබලං සම්මා සමාධි-අයං තසම් සමයෙ විතතස්සකතතා හොති.

12. කතමං තසම් සමයෙ සද්ධිත්‍රියං හොති?

යං තසම් සමයෙ සද්ධා සද්දහනා ඔක්කප්පා අභිප්පාසාදො සද්ධා සද්ධිත්‍රියං සද්ධාබලං-ඉදං තසම් සමයෙ සද්ධිත්‍රියං හොති.

1. අප්පනා-අයං

6. කවරෙක් එසමයෙහි විනය වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් විනයයක් මතයෙන් මානසයක් සිතෙක් (පණ්ඩර වූ) භවාංග සිතෙක් මනසෙක් මනායතනයක් මනිනුයෙක් විශ්‍යයෙක් විශ්‍යසන්නිධියෙක් තදනුරූප වූ මනෝවිශ්‍යතායෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි විනයය වේ.

7. කවරෙක් එසමයෙහි විනාශ වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් තනිකමක් විනාශයක් සංකල්පයක් අපිණයක් බලවත් අපිණයක් (අරමුණෙහි) සිත පිහිටුවීමෙන් සමාන්ත-සංකල්පයක් වේ ද - මේ එසමයෙහි විනාශය වේ.

8. කවරෙක් එසමයෙහි විවාර වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් (අරමුණෙහි හැසිරෙන) වාරයක් විවාරයක් අනුවාරයක් උපවිවාරයක් (අරමුණෙහි) සිත ගලපන බවක් අනුප්‍රාප්තියක් වේ ද - මේ එසමයෙහි විවාරය වේ.

9. කවරෙක් එසමයෙහි ප්‍රීති වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් ප්‍රීතියක් ප්‍රාමෝද්‍ය (තරුණප්‍රීති)යක් ආමෝදනා-කාරයක් ප්‍රමෝදනාකාරයක් හෂ්මයක් ප්‍රහෂ්මයක් ප්‍රීතිධනයක් මදවැඩි බවක් විනයය හේ සතුටු බවක් වේ ද - මේ එසමයෙහි ප්‍රීතිය වේ.

10. කවරෙක් එසමයෙහි සුඛ වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් චෛතසික මිහිරක් චෛතසික සුඛයක් විනය සංසාදියෙන් උපන් සාත්‍යවේදිත්වයක් විනයසංසාදියෙන් උපන් සාත්‍යවේදිත්වයක් වේ ද - මේ එසමයෙහි සුඛවේදිත්වය වේ.

11. කවරෙක් එසමයෙහි විනෝදානුකූල වෙයි යත්:

එසමයෙහි විනයය හේ යම් (නිසල බැවින් අරමුණෙහි) සිටීමෙන් බැහැරව සිටීමෙන් නො විසිරීමෙන් අවිකෘතයක් නො විසිරුණු සිත දැඩි බවක් සමපයක් සමාධිනුයෙක් සමාධිබලයක් සමාන්ත සමාධියක් වේ ද - මේ එසමයෙහි විනෝදානුකූල වේ.

12. කවරෙක් එසමයෙහි ශුද්ධනුය වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් ශුද්ධාවේක් හැඳිනීම අසුරෙක් (අරුණයෙහි) බැහැරව සිටීමෙන් අනිප්‍රකාශයක් සැදුනැගෙත් ශුද්ධනුයෙක් ශුද්ධබලයක් වේ ද - මේ එසමයෙහි ශුද්ධනුය වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

13. කතමං තසම් සමයෙ විරිඨිඤ්ඤායං හොති?

යො තසම් සමයෙ වෙතසිනො විරියාරමො නික්කමො¹ පරක්කමො උයාමො වායාමො උසාමො උසොලාසි ධාමො ධිති අසිච්චපරක්කමො අනික්කතප්පදානා අනික්කතඤ්ඤානා ධුරසමපග්ගාහො විරියා විරිඤ්ඤායං විරියබලං සමවායාමො-ඉදං තසම් සමයෙ විරිඨිඤ්ඤායං හොති.

14. කතමං තසම් සමයෙ සතිඤ්ඤායං හොති?

යා තසම් සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපතතා අසමුද්ධානතා සති සතිඤ්ඤායං සතිබලං සමාසති-ඉදං තසම් සමයෙ සතිඤ්ඤායං හොති.

15. කතමං තසම් සමයෙ සමාධිඤ්ඤායං හොති?

යා තසම් සමයෙ විතතස්ස 'සිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාමරා අවිකෙඛපො අවිසාහට්ඨානසතා සමපො සමාධිඤ්ඤායං සමාධිබලං සමාසමාධි-ඉදං තසම් සමයෙ සමාධිඤ්ඤායං හොති.

16. කතමං තසම් සමයෙ පඤ්ඤාඤ්ඤායං හොති?

යා තසම් සමයෙ පඤ්ඤා පජානතා විචිතො පච්චිතො බමමච්චිතො සලලකකණො උපලකකණො පච්චුපලකකණො පණ්ඨිට්ඨං කොසල්ලං නෙපු-ඤ්ඤං වෙහව්සා විතතා උපපරිකකා හුරි මෙධා පරිතාසිකා. විපස්සනා සමපජඤ්ඤං පකොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤායං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසන්ධං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාභිභාසො පඤ්ඤාපජජානො පඤ්ඤා රතනං අමොහො බමමච්චිතො සමවාදිට්ඨි-ඉදං තසම් සමයෙ පඤ්ඤාඤ්ඤායං හොති.

17. කතමං තසම් සමයෙ මනීඤ්ඤායං හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතං මනො මාතසං හදයං පණ්ඨිරං මනො මනායතනං මනීඤ්ඤායං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිකො තත්ථාමනොවිඤ්ඤාණ ධාතු-ඉදං තසම් සමයෙ මනීඤ්ඤායං හොති.

1. නික්කමො - අසා.

13. කවරෙක් එසමයෙහි විශෙයීන්ද්‍රිය වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් භෞතසික වූ විශර්ථකයෙක් නිෂ්ක්‍රම (කුසිත බැවින් නික්මෙන) විශෙයයක් පරාක්‍රම (විශර්ථකයෙක් උද්‍යමයෙක් ව්‍යායාමයෙක් උත්සාහයෙක් අභිමාන උත්සාහයෙක් දසපරාක්‍රම (ඵම)යෙක් භේදානීයෙක් ස්ථිර පරාක්‍රමකායෙක් නො නැවූ ඡන්දය ඇති බවෙක් නො නැවූ විශර්ථක ඇති බවෙක් විශර්ථක දැඩි වූ භෞතසිකයෙක් වේ ද, විශෙයීන්ද්‍රියයෙක් විශර්ථකයෙක් සමාන්තව්‍යායාමයෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි විශෙයීන්ද්‍රිය වේ.

14. කවරෙක් එසමයෙහි සමානීන්ද්‍රිය වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් සමානීයෙක් (සිහි කිරීමෙන්) ප්‍රාප්තා සිහි කිරීමෙන් අභිමුඛ කොට සිහි කිරීමෙන්, සමානී සංඛ්‍යාත සිහි කරන අයුරෙක් දරන බවෙක් අරමුණෙහි පිටිනෙක බවෙක් සිහිය නො තක්කා බවෙක් සමානීයෙක් සමානීන්ද්‍රියයෙක් සමානීබලයෙක් සමාන්තසමානීයෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි සමානීන්ද්‍රිය වේ.

15. කවරෙක් එසමයෙහි සමාධීන්ද්‍රිය වෙයි යත්:

එසමයෙහි විනයාංගේ යම් සිටීමෙන් මොනවට සිටීමෙන් බැහැර - ගෙන සිටීමෙන් නො විසිරීමෙන් අවිකෘතයෙක් නො විසුරුණු සිත ඇති බවෙක් ශමඵයෙක් සමාධීන්ද්‍රියයෙක් සමාධීබලයෙක් සමාන්තසමාධීයෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි සමාධීන්ද්‍රිය වේ.

16. කවරෙක් එසමයෙහි ප්‍රඥෙන්ද්‍රිය වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් ප්‍රඥයෙක් දන්නා අයුරෙක් (අනිත්‍යාදිය) විමසීමෙන් ප්‍රවීර්ණයෙක් ඛණ්ඩිතයෙක් (අනිත්‍යාදිය) සැලකීමෙන් උපලක්ෂණයෙක් ප්‍රත්‍යුපකල්පණයෙක් පණ්ඩිත බවෙක් කුශල බවෙක් නිපුණ බවෙක් විභාවකයෙක් විනාශයෙක් උපපරික්ෂායෙක් සුරිප්‍රඥයෙක් (කෙලෙසුන් තසත හෙයින්) මේධායෙක් පරිණාසිකායෙක් විදර්ශනායෙක් සමාන්ත ඥානයෙක් (සිත විදර්ශනාවිට්ඨික නමන) පනොදයෙක් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රඥෙන්ද්‍රියයෙක් ප්‍රඥබලයෙක් ප්‍රඥසංයුතයෙක් ප්‍රඥප්‍රාසාදයෙක් ප්‍රඥ-ආලෝකයෙක් ප්‍රඥවහාසයෙක් ප්‍රඥප්‍රසංගයෙක් ප්‍රඥරත්නයෙක් අමොහයෙක් ඛණ්ඩිතයෙක් සමාන්තදෘෂ්ටියෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි ප්‍රඥෙන්ද්‍රිය වේ.

17. කවරෙක් එසමයෙහි මනින්ද්‍රිය වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් විනයයෙක් මනසෙක් මානසයෙක් විනයයෙක් භවාංගවිනයයෙක් මනසෙක් මනාසතනයෙක් මනින්ද්‍රියයෙක් විඥානක නිකයෙක් තදනුරූප වූ මනෝවිඥානාංගයෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි මනින්ද්‍රිය වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

18. කතමං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සිඤ්ඤාං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චේතො සල්ථස්සජං සාතං සුඛං චෙද්ධිතං චේතො සල්ථස්සජං සාතං සුඛං චෙද්ධිතං-ඉදං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සිඤ්ඤාං හොති.

19. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතීඤ්ඤාං හොති?

යො තෙසං අරුපිතං ධම්මානං ආග්ග ධීඨි යපතා යාපතා ඉරියතා චත්තතා පාලතා ජීවිතං ජීවිතීඤ්ඤාං-ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතීඤ්ඤාං හොති.

20. කතමං තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති?

යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානතා විවතො පච්චයො ධම්මවිචයො සලලකඛණං පච්චුපලකඛණං පණ්ඩිතං කොසල්ලං තෙට්ඨකං ඉවහව්‍යා විතතා උපපජිකඛා භූරි මෙධා පරිතාපිකා විපස්සනා සමපජඤ්ඤා පතොඤ්ඤා පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිඤ්ඤා පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාඤ්ඤා පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපඤ්ඤාතො පඤ්ඤාරතතො අනුමොකො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි - අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති.

21. කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාසංකප්පො හොති?

යො තස්මිං සමයෙ තනකතා විතනකතා සංකප්පො අප්පතා ව්‍යප්පතා චේතසො අභිනිරුපතා සම්මාසංකප්පො - අයං තස්මිං සමයෙ සම්මා සංකප්පො හොති.

22. කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාචායාමො හොති?

යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරමො නික්කමො පරික්කමො උය්‍යාමො චායාමො උය්‍යාතො උය්‍යාලාභි ථාමො ධීඨි අසිට්ඨපරික්කමො අනික්ඛිතතජ්ඣතා අනික්ඛිතතධුරතා ධුරසමපහාතො විරියං විරිසිඤ්ඤා විරියබලං සම්මාචායාමො - අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාචායාමො හොති.

23. කතමං තස්මිං සමයෙ සම්මාසති හොති?

යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණ්ණා අපිලාපතතා අපමුක්ඛතතා සති සතිඤ්ඤා සතිබලං සම්මාසති - අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසති හොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

18. කවරෙක් එසමයෙහි සොමනසිඤ්ඤා වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් චේතනික මිහිරෙක් චේතනික සුඛයෙක් චේතනා සම්පන්න - සාත - සුඛ - වේදනාසයක් වේ ද - මේ එසමයෙහි සොමනසිඤ්ඤා වේ.

19. කවරෙක් එසමයෙහි ජීවිතඤ්ඤා වෙයි යත්:

ඒ අරුපිඛණීයත්මේ යම් අභ්‍යන්තර සිටීමෙන් යපනයෙන් යැපීමෙන් ඉරියව් පැවැත්මෙන් වචිතයෙන් පාලනයෙන් ජීවිතයෙන් ජීවිතඤ්ඤායෙන් වේ ද - මේ එසමයෙහි ජීවිතඤ්ඤා වේ.

20. කවරෙක් එසමයෙහි සමාන්තරය වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රජානනයෙන් විවිධයෙන් ප්‍රවිච්ඡයෙන් ධර්මිකයෙන් සංලක්ෂණයෙන් උපලක්ෂණයෙන් ප්‍රතිපත්තියෙන් පාණිඤ්ඤායෙන් කොප්පනයෙන් භවප්‍රණයෙන් විභාවනයෙන් විනාශයෙන් උපපරික්ෂායෙන් හැරී (-පතල) ප්‍රඥයෙක් මේධයෙන් පරිණාමිකයෙන් විද්විතයෙන් සමාන්තරයෙන් පවොදනයෙන් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රඥඤ්ඤායෙන් ප්‍රඥවලයෙන් ප්‍රඥාසත්‍යයෙන් ප්‍රඥාසාදනයෙන් ප්‍රඥාලෝකයෙන් ප්‍රඥවිභාසයෙන් ප්‍රඥප්‍රදානයෙන් ප්‍රඥරත්නයෙන් අමොහයෙන් ධර්ම විවිධයෙන් සමාන්තරයෙන් වේ ද - මේ එසමයෙහි සමාන්තරය වේ.

21. කවරෙක් එසමයෙහි සමාන්තරය වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් තතියෙන් විතතියෙන් සංකල්පයෙන් අපිණයෙන් බලවත් අපිණයෙන් විතතියෙන් අභිනිරූපණයෙන් සමාන්තරයෙන් වේ ද - මේ එසමයෙහි සමාන්තරය වේ.

22. කවරෙක් එසමයෙහි සමාන්තරය වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් චේතනික වූ විශාරදයෙන් (කුසිත බැවින්) නික්මීමෙන් පරාක්‍රමයෙන් උද්‍යමයෙන් ව්‍යායාමයෙන් උත්සාහයෙන් දුග්ධ පරාක්‍රමයෙන් ඛේමනීයෙන් ස්වපරාක්‍රමයෙන් නො තැබූ ජන්තරා ඇති බවෙන් නො තැබූ සුර ඇති බවෙන් විශාරද දුග්ධ වැ ගැනීමෙන් විශාරදයෙන් විශාරදඤ්ඤායෙන් විශාරදයෙන් සමාන්තරයෙන් වේ ද - මේ එසමයෙහි සමාන්තරය වේ.

23. කවරෙක් එසමයෙහි සමාන්තරය වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් සමානීයෙන් අනුසාරීයෙන් ප්‍රතිපත්තියෙන් සති සම්බන්ධ සිති කරන අයුරෙන්* දරන බවෙන් අරමුණෙහි පිවිසෙන බවෙන් සිතිය නො තත්තා බවෙන් සමානීයෙන් සමානීයයෙන් සමානී - බලයෙන් සමාන්තරයෙන් වේ ද - මේ එසමයෙහි සමාන්තරය වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

24. කතමො තසමිං සමයෙ සමමාසමාධිං හොති?

යා තසමිං සමයෙ විතතස්ස සීති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාභාරො අවිකේඛපො අවිසාභට්ඨානසතා සමපො සමාධිඤ්ඤාං සමාධිබලං සමමාසමාධිං - අයං තසමිං සමයෙ සමමාසමාධිං හොති.

25. කතමං තසමිං සමයෙ සද්ධාබලං හොති?

යා තසමිං සමයෙ සද්ධා සද්දුතතා ඔක්කපානා අභිප්පාසාදෙ සද්ධා සද්ධාඤ්ඤාං සද්ධාබලං - ඉදං තසමිං සමයෙ සද්ධාබලං හොති.

26. කතමං තසමිං සමයෙ චිරිතබලං¹ හොති?

යො තසමිං සමයෙ චේතසිකො චිරිතාරමො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උසාහො උසොලාති ටාමො ධිති අසිච්චපරක්කමො අතික්කිත්තජ්ඣතා අතික්කිත්තධුරතා ධුරතමපඤ්ඤානො චිරිතං චිරි-ඤ්ඤාං චිරිතබලං සමමාසමාධිං - ඉදං තසමිං සමයෙ චිරිතබලං හොති.

27. කතමං තසමිං සමයෙ සතිබලං හොති?

යා තසමිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති කරණතා ධාරණතා අපිලාපතතා අපමච්ඡාසනතා සති සතිඤ්ඤාං සතිබලං සමමාසමිං - ඉදං තසමිං සමයෙ සතිබලං හොති.

28. කතමං තසමිං සමයෙ සමාධිබලං හොති?

යා තසමිං සමයෙ විතතස්ස සීති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාභාරො අවිකේඛපො අවිසාභට්ඨානසතා සමපො සමාධිඤ්ඤාං සමාධිබලං සමමාසමාධිං - ඉදං තසමිං සමයෙ සමාධිබලං හොති.

29. කතමං තසමිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං හොති?

යා තසමිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානතා විචයො පවිචයො බමමවිචයො සලලක්ඛණං උපලක්ඛණං පච්චුපලක්ඛණං පණ්ඨිවං කොසලං කොපුඤ්ඤං චේතව්‍යා විතතා උපපජික්ඛා භුරි මෙධා පරිනාසිකා විපස්සනා සමපජඤ්ඤාං පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤාං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤා පජ්ජානො පඤ්ඤාදරතනං අමොකො බමමවිචයො සමමාදිට්ඨිං - ඉදං තසමිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං හොති.

30. කතමං තසමිං සමයෙ තිරිබලං² හොති?

යං තසමිං සමයෙ තිරිසති තිරිසිතබ්බෙන, තිරිසති පාපකානං අකු-සලාංගං බමමානං සමාපත්තිං - ඉදං තසමිං සමයෙ තිරිබලං හොති.

1. චිරිතබලං, මජ්ඣ. තිරිබලං, මජ්ඣ.

24. කවරෙක් එයමෙයහි සමරක්සමාවි වෙයි යන්:

එකමයෙහි විකුණාගේ ගම් සිටීමෙන් මොනවට සිටීමෙන් බැස
ගෙන සිටීමෙන් නො විසිරීමෙන් අවිනිශ්චයයෙන් නො පිහුරුණු සිත ඇති
බවෙන් ශමඵයෙන් සමාධිත්වයෙන් සමාධිබලයෙන් සමාන් සමාධියෙන්
පව් ෫ - මේ එකමයෙහි සමාන් සමාධි වේ.

25. කවරෙක් එසමයෙහි ප්‍රකාශල වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් ප්‍රධායෙක් හදනතුරු අසුරෙක් (ගුණයෙහි) බැස
නැතීමෙන් අභිප්‍රසාදයෙන්, ප්‍රධායෙක් ප්‍රදේශයෙක් ප්‍රධායෙක්
වේ ද - මේ එසමයෙහි ප්‍රධායෙක් වේ.

26. කවරෙක් එසමයෙහි වියකිලූ ලවසි යන්:

එසමයෙහි ගම් ජෛවනසික වූ විශාරදවරයෙකු නික්මීමෙන් පරාක්‍රමයෙන් උද්‍යමයක් ව්‍යාපාරයෙන් උත්සාහයෙන් දුභේදාත්මකයෙක් දශපරාක්‍රමයෙන් යාචකයෙක් ස්ථිරපරාක්‍රමයෙන් අතිශයාත්මකයෙක් අතිශයාධුරතායෙන් ධුරන්ද්‍රප්‍රාහයෙන් විශාරදයෙක් විශාරදයෙක් විශාරදයෙක් සමාග්-ව්‍යාපාරයෙන් වේද - මේ එසමයෙහි විශාරදයෙක් වේ.

27. කවරෙක් එසමයෙහි සමානිවල වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් සමාතියෙන් අනුසමාතියෙන් ප්‍රතිසමාතියෙන් සහ සබ්‍යාස සිහි කරන අයුරෙන් දරන බවෙන් අරමුණෙහි පිවිසෙන බවෙන් සිහිය නො; තස්තා; බවෙන් සමාතියෙන් සමාතියේයෙන් සමාතිය බලයෙන් සමාතියෙන් සමාතියෙන් වේ ද - මේ එසමයෙහි සමාතිය බල වේ.

28. කවරෙක් එසමයෙහි සමාධිබල වෙයි යන්:

එසමයෙහි යම් විනයයාගේ සිටීමෙන් මොනවට සිටීමෙන් බැස-
ගෙන සිටීමෙන් නො, විසිරීමෙන් අවිනෝචයෙන් නො, විසිරුණු සිත ඇති
බවෙන් යම්එසෙක් සමාධිවිදියෙන් සමාධිබලයෙන් සමයක් සමාධි
වේ ෮ - මේ එසමයෙහි සමාධිබල වේ.

29. කවරෙක් එසමයෙහි ප්‍රඥාබල වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් ප්‍රඥයෙක් පරිත්‍යක්‍රමයක් විවිධයෙක් ප්‍රවිච්ඡයෙක් ධර්මවිච්ඡයෙක් සංලක්ෂණයෙක් උපලක්ෂණයෙක් ප්‍රත්‍යුපලක්ෂණයෙක් පාණි-
තයෙක් කෛශල්‍යයෙක් තේජසයෙක් විහාරිකයෙක් විනාශයෙක් උපපරික්ෂායෙක් භූරි (පඛල) ප්‍රඥයෙක් මේධියෙක් පරිණාමිකයෙක් විදර්ශනීයයෙක් සමාන්තරයෙක් පතොදයෙක් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රඥෙත්‍රියයෙක් ප්‍රඥබලයෙක් ප්‍රඥශාන්තයෙක් ප්‍රඥප්‍රාප්තියෙක් ප්‍රඥලෝකයෙක් ප්‍රඥවි-
හාසයෙක් ප්‍රඥප්‍රසූතියෙක් ප්‍රඥාරත්තයෙක් අමොහයෙක් ධර්මවිච්ඡයෙක් සමාන්තරයෙක් මේ ද - මේ එසමයෙහි ප්‍රඥබල වේ.

30 කවරෙක් එසමයෙහි තිරිබල වෙයි යත්:

එසමයෙහි යමෙකින් ලැංගියයුතු කායදුඛවිතාදීය ජූගුප්තා කෙරේ ද, ලාංඛික අකුශලධර්මයන්ට පැමිණීම ජූගුප්තා කෙරේ ද - මේ එයමයෙහි හිසිබල වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

31. කතමං තසම් සමයෙ ඔත්තප්පබලං හොති?

යං තසම් සමයෙ ඔත්තප්පභි ඔත්තප්පිතබ්බත, ඔත්තප්පභි පාපකා නං අකුසලානං බලවානං සමාපතති - ඉදං තසම් සමයෙ ඔත්තප්පබලං හොති.

32 කතමො තසම් සමයෙ අලොභො හොති?

යො තසම් සමයෙ අලොභො අලුඛනා අලුඛිතතං අසාරණ අසාරණා අසාරණිකතං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං - අයං තසම් සමයෙ අලොභො හොති.

33. කතමො තසම් සමයෙ අද්දෙසො හොති?

යො තසම් සමයෙ අද්දෙසො අදුස්සනා අදුස්සිතතං¹ අව්‍යාපාදෙ අව්‍යාපජ්ඣා අද්දෙසො කුසලමූලං - අයං තසම් සමයෙ අද්දෙසො හොති.

34. කතමො තසම් සමයෙ අමොහො හොති?

යා තසම් සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විවයො පට්ඨයො බමමවිවයො සලලකඛණා උපලකඛණා පට්ඨපලකඛණා පණ්ඩිතො කොසල්ල, තෙපුඤ්ඤො වෙහව්‍යා විතතා උපපජ්ඣා හුරි² මේඛා පරිනාසිකා විපස්සනා සමපජ්ඣා පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිත්‍යං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාතාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපරොහො පඤ්ඤාරතතං අමොහො බමමවිවයො සමාදිට්ඨී අමොහො කුසලමූලං - අයං තසම් සමයෙ අමොහො හොති.

35. කතමා තසම් සමයෙ අනභිජ්ඣා හොති?

යො තසම් සමයෙ අලොභො අලුඛනා අලුඛිතතං අසාරණ අසාරණා අසාරණිකතං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං - අයං තසම් සමයෙ අනභිජ්ඣා හොති.

36. කතමො තසම් සමයෙ අව්‍යාපාදෙ හොති?

යො තසම් සමයෙ අද්දෙසො අදුස්සනා අදුස්සිතතං¹ අව්‍යාපාදෙ අව්‍යාපජ්ඣා අද්දෙසො කුසලමූලං - අයං තසම් සමයෙ අව්‍යාපාදෙ හොති.

1. අදුස්සනා, අදුස්සිතතං, ංසා.

2. හුරි, සිමු 1, 2, 3, අසා.

31. කවරෙක් එසමයෙහි ඔහුගේ වෙසී යත්:

එසමයෙහි යමෙකින් බියට කරුණු වූ කාලයෙහිදීදීය නේතු කොට ගෙන බිය ගනී ද, ලාමක වූ අකුලමුලයෙක් වෙයි ද - මේ එසමයෙහි ඔහුගේ වෙසී යත්.

32. කවරෙක් එසමයෙහි අලොහ වෙසී යත්:

එසමයෙහි යම් අලොහයෙක් අලොහාකාරයෙන් අලුබඩ බවෙන් නො ඇළීමෙන් නො ඇලෙන අයුරෙක් නො ඇළුණු බවෙන් අනභිබාසයක් අලොහ සබ්බාසාන වූ කුලමුලයෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි අලොහ වෙසී යත්.

33. කවරෙක් එසමයෙහි අද්දේ වෙසී යත්:

එසමයෙහි යම් අද්දේයෙක් අද්දේයාකාරයෙන් අද්දේ බවෙන් අව්‍යා-පාදයෙක් නිදුක් බවෙන් අද්දේ සබ්බාසාන කුලමුලයෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි අද්දේ වෙසී යත්.

34. කවරෙක් එසමයෙහි අමොහ වෙසී යත්:

එසමයෙහි යම් ප්‍රඥයෙක් වෙසෙයින් දැනීමෙන් විමසීමෙන් වෙසෙයින් විමසීමෙන් සිටුසක් දහම් විමසීමෙන් (අනිත්‍යාදි වශයෙන්) සැලකීමෙන් උපලක්ෂණයෙන් ප්‍රත්‍යුපලක්ෂණයෙන් පණතින බවෙන් කොශලයෙක් නෙප්පණයෙක් විභාවනෙයක් විනාශයෙක් උපපටික්ඛණයෙක් භූරි (-පතල) ප්‍රඥයෙක් මෙධා සබ්බාසාන ප්‍රඥයෙක් (යාචාචලක්ෂණ ප්‍රතිවේධයට පමුණුවන) පරිණාසිකායෙක් විදර්ශනායෙක් සමස්තභාවයෙක් (ප්‍රඥ සබ්බාසාන) පෞරුෂයෙක් ප්‍රඥායෙක් ප්‍රඥාදියයෙක් ප්‍රඥාබලයෙක් ප්‍රඥාශක්තියෙක් ප්‍රඥාප්‍රාසාදයෙක් ප්‍රඥා-අලොකයෙක් ප්‍රඥවහාසයෙක් ප්‍රඥාප්‍රද්‍යුතයෙක් ප්‍රඥරත්නයෙක් අමොහයෙක් බර්මාවයෙක් සමස්තභාවයෙක් අමොහ සබ්බාසාන කුලමුලයෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි අමොහ වෙසී යත්.

35. කවරෙක් එසමයෙහි අනභිබාස වෙසී යත්:

එසමයෙහි යම් අලොහයෙක් අලොහාකාරයෙන් අලුබඩ බවෙන් නො ඇළීමෙන් නො ඇලෙන අයුරෙක් නො ඇළුණු බවෙන් අනභිබාසයක් අලොහ සබ්බාසාන කුලමුලයෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි අනභිබාස වෙසී යත්.

36. කවරෙක් එසමයෙහි අව්‍යාපාද වෙසී යත්:

එසමයෙහි යම් අද්දේයෙක් අද්දේයාකාරයෙන් අද්දේ බවෙන් අව්‍යා-පාදයෙක් නිදුක් බවෙන් අද්දේ සබ්බාසාන කුලමුලයෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි අව්‍යාපාද වෙසී යත්.

37 කතමා තසම්. සමයෙ සමමාදිට්ඨි හොති?

යා තසම්. සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පටිචයො බමමවිචයො සලලකඤ්ඤා උපලකඤ්ඤා පච්චුපලකඤ්ඤා පණ්ඨිත්වං කොසල්ලං නෙත්තඤ්ඤං වෙනව්‍යා විනා උපපජිකඛා භූජි මෙධා පජිනාසිකා විපස්සනා සමපජඤ්ඤං පතොපදා පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිත්ථිං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤා-පාසාපදා පඤ්ඤාආලොභකා පඤ්ඤාභිභාසො පඤ්ඤාපඤ්ඤානො පඤ්ඤාරතනං අමොහො බමමවිචයො සමමාදිට්ඨි - අයං තසම්. සමයෙ සමමාදිට්ඨි හොති.

38. කතමා තසම්. සමයෙ නිරි හොති?

යං තසම්. සමයෙ නිරියති නිරිසිතබ්බක, නිරියති පාපකානං අකුසලානං බමමානං සමාපතනියා - අයං තසම්. සමයෙ නිරි භොති.

39. කතමා තසම්. සමයෙ ඔත්තපාං හොති?

යා තසම්. සමයෙ ඔත්තපාති ඔත්තපටිතබ්බක, ඔත්තපාති පාපකානං අකුසලානං බමමානං සමාපතනියා - ඉදං තසම්. සමයෙ ඔත්තපාං හොති.

40. කතමා තසම්. සමයෙ කායපස්සද්ධි හොති?

යා තසම්. සමයෙ වේදනාකඛකිකස්ස සඤ්ඤාකඛකිකස්ස සංඛාරකඛකිකස්ස පස්සද්ධි පටිපස්සද්ධි පස්සමනනා පටිපස්සමනනා පටිපස්සමනිතතනං අයං තසම්. සමයෙ කායපස්සද්ධි හොති.

41. කතමා තසම්. සමයෙ විතතපස්සද්ධි හොති?

යා තසම්. සමයෙ විඤ්ඤාණකඛකිකස්ස පස්සද්ධි පටිපස්සද්ධි පස්සමනනා පටිපස්සමනනා පටිපස්සමනිතතනං - අයං තසම්. සමයෙ විතතපස්සද්ධි හොති.

42. කතමා තසම්. සමයෙ කායලහුතා හොති?

යා තසම්. සමයෙ වේදනාකඛකිකස්ස සඤ්ඤාකඛකිකස්ස සංඛාරකඛකිකස්ස ලහුතා ලහුපටිතාමනා අදකිතනා අවිසන්තනා - අයං තසම්. සමයෙ කායලහුතා හොති.

43. කතමා තසම්. සමයෙ විතතලහුතා හොති?

යා තසම්. සමයෙ විඤ්ඤාණකඛකිකස්ස ලහුතා ඉත්තිපටිතාමනා අදකිතනා අවිසන්තනා - අයං තසම්. සමයෙ විතතලහුතා හොති.

44. කතමා තසම්. සමයෙ කායමුද්දනා හොති?

යා තසම්. සමයෙ වේදනාකඛකිකස්ස සඤ්ඤාකඛකිකස්ස සංඛාරකඛකිකස්ස මුද්දනා මග්ගවතා අකකඛලතා අකසීතනා - අයං තසම්. සමයෙ කායමුද්දනා හොති.

37. කවරක් එසමයෙහි සමාග්දූෂී වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් ප්‍රඥාවෙක් වෙසෙසින් දැනීමෙන් විමසීමෙන් වෙසෙසින් විමසීමෙන් බර්මාවයෙහි සැලකීමෙන් උපලක්ෂණයෙන් ප්‍රතිපාලකයෙක් පාණ්ඩිතයෙක් කෞශල්‍යයෙන් නෙපුණයෙක් විශාලතමයෙක් විනාශයෙන් උපරිතයෙක් හුදු සමාග්දූෂී ප්‍රඥයෙක් මෙවයෙක් පරිණාමයෙක් විද්වත්යෙක් සමාග්දූෂීයෙක් පතොදයෙක් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රඥානුමතයෙක් ප්‍රඥාබලයෙක් ප්‍රඥාශක්තියෙක් ප්‍රඥාප්‍රාප්තියෙක් ප්‍රඥා-ආලෝකයෙක් ප්‍රඥා-අවිහාරයෙක් ප්‍රඥාප්‍රදානයෙක් ප්‍රඥාප්‍රතිපත්තියෙක් අමෝහයෙක් බර්මාවයෙක් සමාග්දූෂීයෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි සමාග්දූෂී වේ.

38. කවරක් එසමයෙහි හිරි වෙයි යත්:

එසමයෙහි යමෙකින් ලජ්ජා විය යුතු කායදුෂ්ටතාදිය ප්‍රභූතයා කෙරේ ද - මේ එසමයෙහි හිරි වේ

39. කවරෙක් එසමයෙහි අපත්‍රපා වෙයි යත්:

එසමයෙහි යමෙකින් බියට කරුණු වූ කායදුෂ්ටතාදිය හේතු කොටගෙන ත්‍රස්ත වේ ද, ලාමක වූ අකුශල බර්මාවට පැමිණීමෙන් ත්‍රස්ත වේ ද - මේ එසමයෙහි අපත්‍රපා වේ.

40. කවරක් එසමයෙහි කායප්‍රසූතිය වෙයි යත්:

එසමයෙහි වේදනාසංකෘතිය හෝ සංඥාසංකෘතිය හෝ සංකාරසංකෘතිය හෝ සත්තිදීමෙන් වෙසෙසින් සත්තිදීමෙන් සත්තිදුණු අසුරෙක් වෙසෙසින් සත්තිදුණු අසුරෙක් සත්තිදුණු බවෙන් වේ ද - මේ එසමයෙහි කායප්‍රසූතිය වේ.

41. කවරක් එසමයෙහි විතතප්‍රසූතිය වෙයි යත්:

එසමයෙහි විඤ්ඤාසංකෘතිය හෝ යම් සංකීර්ණයක් වෙසෙසින් සත්තිදීමෙන් සත්තිදුණු අසුරෙක් වෙසෙසින් සත්තිදුණු අසුරෙක් සත්තිදුණු බවෙන් වේ ද - මේ එසමයෙහි විතතප්‍රසූතිය වේ.

42. කවරක් එසමයෙහි කායලක්ෂණ වෙයි යත්:

එසමයෙහි වේදනාසංකෘතිය හෝ සංඥාසංකෘතිය හෝ සංකාරසංකෘතිය හෝ යම් ලක්ෂණයක් යුතුව පෙරළෙන බවෙන් නො බර බවෙන් නො තද බවෙන් වේ ද - මේ එසමයෙහි කායලක්ෂණ වේ.

43. කවරක් එසමයෙහි විතතලක්ෂණ වෙයි යත්:

එසමයෙහි විඤ්ඤාසංකෘතිය හෝ යම් ලක්ෂණයක් යුතුව පෙරළෙන බවෙන් නො බර බවෙන් නො තද බවෙන් වේ ද - මේ එසමයෙහි විතතලක්ෂණ වේ.

44. කවරක් එසමයෙහි කායමාද්‍රව්‍ය වෙයි යත්:

එසමයෙහි වේදනාසංකෘතිය හෝ සංඥාසංකෘතිය හෝ සංකාරසංකෘතිය හෝ යම් මාද්‍රව්‍ය බවෙන් මාද්විදෙක් නො කැකුළු බවෙන් නො තද බවෙන් වේ ද - මේ එසමයෙහි කායමාද්‍රව්‍ය වේ.

* මෙම පොතෙහි පිටු, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

45. කතමා තසම් සමයෙ විතතමුද්දතා හොති?

යා තසම් සමයෙ විඤ්ඤාණකකතියා මුද්දතා මද්දවතා අකකකලතා අකකිතතා - අයං තසම් සමයෙ විතතමුද්දතා හොති.

46. කතමා තසම් සමයෙ කායකම්මඤ්ඤාතා හොති?

යා තසම් සමයෙ වේදනාකකතියා සඤ්ඤාකකතියා සංඛාරකකතියා කම්මඤ්ඤාතා කම්මඤ්ඤාතතං කම්මඤ්ඤාභාවො - අයං තසම් සමයෙ කායකම්මඤ්ඤාතා හොති.

47. කතමා තසම් සමයෙ විතතකම්මඤ්ඤාතා හොති?

යා තසම් සමයෙ විඤ්ඤාණකකතියා කම්මඤ්ඤාතා කම්මඤ්ඤාතතං කම්මඤ්ඤාභාවො - අයං තසම් සමයෙ විතතකම්මඤ්ඤාතා හොති.

48. කතමා තසම් සමයෙ කායපාගුඤ්ඤාතා හොති?

යා තසම් සමයෙ වේදනාකකතියා සඤ්ඤාකකතියා සංඛාරකකතියා පගුණතා පගුණතතං පගුණභාවො - අයං තසම් සමයෙ කායපාගුඤ්ඤාතා හොති.

49. කතමා තසම් සමයෙ විතතපාගුඤ්ඤාතා හොති?

යා තසම් සමයෙ විඤ්ඤාණකකතියා පගුණතා පගුණතතං පගුණභාවො - අයං තසම් සමයෙ විතතපාගුඤ්ඤාතා හොති.

50. කතමා තසම් සමයෙ කායුජ්ජකතා හොති?

යා තසම් සමයෙ වේදනාකකතියා සඤ්ඤාකකතියා සංඛාරකකතියා උජ්ජතා උජ්ජකතා¹ අර්මතතා අවබ්බතතා අකුට්ඨතා - අයං තසම් සමයෙ කායුජ්ජකතා හොති.

51. කතමා තසම් සමයෙ විතතුජ්ජකතා හොති?

යා තසම් සමයෙ විඤ්ඤාණකකතියා උජ්ජතා උජ්ජකතා¹ අර්මතතා අවබ්බතතා අකුට්ඨතා - අයං තසම් සමයෙ විතතුජ්ජකතා හොති.

52. කතමා තසම් සමයෙ සති හොති?

යා තසම් සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපතතා අපට්ඨස්සතතා සති සන්ත්ථිං සතිබලං සම්මාසති - අයං තසම් සමයෙ සති හොති.

1. උජ්ජකතා - මජ්ඣ. සං.

45. කවරක් එසමයෙහි විතතමාදුතා වෙයි යත්:

එසමයෙහි විඥානසකකිතියාගේ යම් මාදුතියෙක් මාදීවයෙක් නොකැකුළු බවෙක් නො තද බවෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි විතතමාදුතා වේ.

46. කවරක් එසමයෙහි කායකමිණ්ණතා වෙයි යත්:

එසමයෙහි වේදනාසකකිතියාගේ සංඥාසකකිතියාගේ සංසකාරසකකිතියාගේ යම් කමිණ්ණතායෙක් කමිණ්ණතියෙක් කමිණ්ණ බවෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි කායකමිණ්ණතා වේ.

47. කවරක් එසමයෙහි විතතකමිණ්ණතා වෙයි යත්:

එසමයෙහි විඥානසකකිතියාගේ යම් කමිණ්ණතායෙක් කමිණ්ණතියෙක් කමිණ්ණ බවෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි විතතකමිණ්ණතා වේ.

48. කවරක් එසමයෙහි කායප්‍රාගුණ වෙයි යත්:

එසමයෙහි වේදනාසකකිතියාගේ සංඥාසකකිතියාගේ සංසකාරසකකිතියාගේ යම් ප්‍රාගුණතායෙක් ප්‍රාගුණතියෙක් ප්‍රාගුණ බවෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි කායප්‍රාගුණ වේ.

49. කවරක් එසමයෙහි විතතප්‍රාගුණ වෙයි යත්:

එසමයෙහි විඥානසකකිතියාගේ යම් ප්‍රාගුණතායෙක් ප්‍රාගුණතියෙක් ප්‍රාගුණ බවෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි විතතප්‍රාගුණ වේ.

50. කවරක් එසමයෙහි කායථිජ්ජකතා වෙයි යත්:

එසමයෙහි වේදනාසකකිතියාගේ සංඥාසකකිතියාගේ සංසකාරසකකිතියාගේ යම් සාප්‍රතායෙක් සාප්‍රතියෙක් අච්ඡිකතායෙක් අච්ඡිකතායෙක් අකුට්ඨතායෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි කායථිජ්ජකතා වේ.

51. කවරක් එසමයෙහි විතතථිජ්ජකතා වෙයි යත්:

එසමයෙහි විඥානසකකිතියාගේ යම් සාප්‍රතායෙක් සාප්‍රතියෙක් අච්ඡිකතායෙක් අච්ඡිකතායෙක් අකුට්ඨතායෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි විතතථිජ්ජකතා වේ.

52. කවරක් එසමයෙහි සමාති වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් සමාතියෙක් අනුසමාතියෙක් ප්‍රතිසමාතියෙක් සති සබ්බාත සිති කරන අසුරෙක් දරන බවෙක් (අරමුණෙහි) පිවිසෙන බවෙක් සිතිය නො නස්නා බවෙක් සමාතියෙක් සමාතියුගයෙක් සමාති චලයෙක් සමාත්සමාතියෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි සමාති වේ.

53. කතමං තසම් සමයෙ සමපජ්ඣන්තො හොති?

යා තසම් සමයෙ පඤ්ඤාපජානනා විවයො පවිවයො බමමවිවයො සලලකඛණං උපලකඛණං පච්චුපලකඛණං පණ්ඩිතං කොසල්ලං තෙ-පුඤ්ඤං වෙහම්මා විනතා උපපජිකම්භා භූරි මෙධා පරිනාමිකා විපස්සනා සමපජ්ඣන්තො පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිත්ථං පඤ්ඤාඛලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපජ්ජානො පඤ්ඤාරතනං අමොහො බමමවිවයො සමමාදිට්ඨි - ඉදං තසම් සමයෙ සමපජ්ඣන්තො හොති.

54. කතමො තසම් සමයෙ සමපො හොති?

යා තසම් සමයෙ විතතස්ස ධීති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවිකෙඛපො අවිසාහට්ඨානසතා සමපො සමාධිත්ථං සමාධිඛලං සමමා-සමාධි - අයං තසම් සමයෙ සමපො හොති.

55. කතමා තසම් සමයෙ විපස්සනා හොති?

යා තසම් සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විවයො පවිවයො බමමවිවයො සලලකඛණං උපලකඛණං පච්චුපලකඛණං පණ්ඩිතං කොසල්ලං තෙ-පුඤ්ඤං වෙහම්මා විනතා උපපජිකම්භා භූරි මෙධා පරිනාමිකා විපස්සනා සමපජ්ඣන්තො පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිත්ථං පඤ්ඤාඛලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපජ්ජානො පඤ්ඤාරතනං අමොහො බමමවිවයො සමමාදිට්ඨි - අයං තසම් සමයෙ විපස්සනා හොති.

56. කතමො තසම් සමයෙ පඤ්ඤා හොති?

යො තසම් සමයෙ චේතසිකො විරිදාරලො නික්කමො පරික්කමො උත්තමො වායාමො උස්සාහො උස්සාලති ථාමො ධිති අභිජිලපරික්කමො අතික්කිත්ත ජන්තො අතික්කිත්ත ධුරතා ධුරසමපඤ්ඤාහො විරියං විරිදිත්ථං විරිදිඛලං සමමාචාරාමො - අයං තසම් සමයෙ පඤ්ඤා හොති.

57. කතමො තසම් සමයෙ අවිකෙඛපො හොති?

යා තසම් සමයෙ විතතස්ස ධීති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවිකෙඛපො අවිසාහට්ඨානසතා සමපො සමාධිත්ථං සමාධිඛලං සමමා-සමාධි - අයං තසම් සමයෙ අවිකෙඛපො හොති.

යෙ වා පත තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අසි පටිච්චසමුප්පානනා අරුපිකො බමමා - ඉමෙ බමමා කුසලා.

පදනාජනියං නිට්ඨිතං.

පඨමකතාණපාරං.

53. කවරෙක් එකමයෙහි සමාග්‍යය වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් ප්‍රඥාවෙක් වෙසෙසින් දැනීමෙන් විමසීමෙන් වෙසෙසින් විමසීමෙන් බිම්පිවයෙක් සැලැකීමෙන් උපලක්ෂණයෙන් ප්‍රත්‍යුපලක්ෂණයෙන් පාණ්ඩ්‍යයෙන් කෞශල්‍යයෙන් නේප්‍රණයෙන් විභාවනයෙන් විනායයෙන් උපපරික්ෂායෙන් භූරි සංඛ්‍යාත (පැතුරුණු) ප්‍රඥයෙක් මෙධායෙක් පරිණායකයෙක් විද්‍යායෙක් සමාග්‍යයෙන් (ප්‍රඥසංඛ්‍යාත) පතොදයෙක් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රඥානුයෙක් ප්‍රඥබලයෙක් ප්‍රඥශක්තියෙක් ප්‍රඥප්‍රාසාදයෙක් ප්‍රඥආලෝකයෙක් ප්‍රඥවිභාසයෙක් ප්‍රඥප්‍රද්‍යානෙක් ප්‍රඥරත්නයෙක් අමොහයෙක් බිම්පිවයෙක් සමාග්‍යයෙක් වේ ද - මේ එකමයෙහි සමාග්‍යය වේ.

54. කවරෙක් එකමයෙහි ශමථ වෙයි යත්:

එකමයෙහි විනායයෙන් යම් සිටීමෙන් මොනොවට සිටීමෙන් බැසැගෙන සිටීමෙන් නො විසිරීමෙන් අවික්ෂේපයෙන් නො විසුරුණු සිත ඇති බවෙන් ශමථයෙක් සමාධිප්‍රියෙක් සමාධිබලයෙක් සමාක්සමාධියෙක් වේ ද - මේ එකමයෙහි ශමථ වේ.

55. කවරෙක් එකමයෙහි විද්‍යා වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් ප්‍රඥාවෙක් වෙසෙසින් දැනීමෙන් විමසීමෙන් වෙසෙසින් විමසීමෙන් බිම්පිවයෙක් සැලැකීමෙන් උපලක්ෂණයෙන් ප්‍රත්‍යුපලක්ෂණයෙන් පාණ්ඩ්‍ය බවෙන් කුශල බවෙන් නිපුණ බවෙන් විභාවනයෙන් විනායයෙන් උපපරික්ෂායෙන් භූරි ප්‍රඥයෙක් මෙධායෙක් පරිණායකයෙක් විද්‍යායෙක් සමාග්‍යයෙන් (මනා මහ යන සිත විවිධව නගන) පතොදය වැනි ප්‍රඥයෙක් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රඥානුයෙක් ප්‍රඥබලයෙක් ප්‍රඥශක්තියෙක් ප්‍රඥප්‍රාසාදයෙක් ප්‍රඥආලෝකයෙක් ප්‍රඥ-අවිභාසයෙක් ප්‍රඥප්‍රද්‍යානෙක් ප්‍රඥරත්නයෙක් අමොහයෙක් බිම්පිවයෙක් සමාග්‍යයෙක් වේ ද - මේ එකමයෙහි විද්‍යා වෙයි.

56. කවරෙක් එකමයෙහි ප්‍රමුඛ වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් භේදවිකසිත වියසාරවනයෙන් (මනාසිද්ධයෙන්) නික්මීමෙන් පරාක්‍රමයෙන් උද්‍යමයෙන් ව්‍යායාමයෙන් උත්සාහයෙන් දුස්සන්සාහයෙන් දුස්පරාක්‍රමයෙන් සෙධග්‍යයෙන් ස්වරූපරාක්‍රමයෙන් නො තැබූ ජන්‍ය ඇති බවෙන් නො තැබූ ධූර ඇති බවෙන් වියසිධුරය දැඩි ව ගැනීමෙන් වියසියෙන් වියෙසිප්‍රියයෙන් වියසිබලයෙන් සමාග්‍යව්‍යායාමයෙන් වේ ද - මේ එකමයෙහි ප්‍රමුඛ වේ.

57. කවරෙක් එකමයෙහි අවික්ෂේප වෙයි යත්:

එකමයෙහි විනායයෙන් යම් සිටීමෙන් මොනොවට සිටීමෙන් බැසැගෙන සිටීමෙන් නො විසිරීමෙන් අවික්ෂේපයෙන් නො විසුරුණු සිත ඇති බවෙන් ශමථයෙක් සමාධිප්‍රියෙක් සමාධිබලයෙක් සමාක්සමාධියෙක් වේ ද - මේ එකමයෙහි අවික්ෂේප වේ.

එකමයෙහි අන්‍ය වූ ද, ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපි බමුණෙකෙක් හෝ වෙන් නමුත් - මේ බමුණේ කුශලයෝ යි.

සද බෙදුම නිමි.
සලලිචන බණ්ඩර යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

58. තසමිං ඛො පන සමයෙ වතතාරෙ ඛන්ධා හොනති, ආයතනාති හොනති, දො ඛාතුයො හොනති, තයො ආභාරා හොනති, අට්ඨිත්ථියාති හොනති, පඤ්චබ්බිකං ක්කාතං හොති, පඤ්චබ්බිකො මහෙසා හොති, සත්තඛලාති හොනති, තයො හෙවු හොනති, එකො එසෙසා හොති, එකා වෙදනා හොති, එකා සඤ්ඤා හොති, එකා වෙනනා හොති, එකං විතතං හොති, එකො වෙදනාකඛන්ධො හොති, එකො සඤ්ඤාකඛන්ධො හොති, එකො සංඛාරකඛන්ධො හොති, එකො විඤ්ඤාණකඛන්ධො හොති, එකං මහායතනං හොති, එකං මනිත්ථියං හොති, එකා මනො විඤ්ඤාණඛාතු හොති, එකං බමමායතනං හොති, එකා බමමඛාතු හොති. යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤා'පි අත්ථි පටිච්චසමුප්පත්තා අරුපිනො බමමා - ඉමෙ බමමා කුසලා.

59. කතමෙ තසමිං සමයෙ වතතාරෙ ඛන්ධා හොනති?

වෙදනාකඛන්ධො, සඤ්ඤාකඛන්ධො, සංඛාරකඛන්ධො, විඤ්ඤාණකඛන්ධො.

60. කතමො තසමිං සමයෙ වෙදනාකඛන්ධො හොති?

යං තසමිං සමයෙ චේතසිකං සාතං චේතසිකං සුඛං වෙදනාසම්පන්නං සාතං සුඛං වෙදසිතා වෙතො සම්පන්නා සාතා සුඛා වෙදනා - අයං තසමිං සමයෙ වෙදනාකඛන්ධො හොති.

61. කතමො තසමිං සමයෙ සඤ්ඤාකඛන්ධො හොති?

යා තසමිං සමයෙ සඤ්ඤා සඤ්ඤාතනා සඤ්ඤාතිතතතං - අයං තසමිං සමයෙ සඤ්ඤාකඛන්ධො හොති.

62. කතමො තසමිං සමයෙ සංඛාරකඛන්ධො හොති?

එසෙසා වෙනතා විතකෙකා විචාරෙ පිති විතතසෙසකග්ගතා සඤ්ඤිත්ථියං විරිදිත්ථියං සතිත්ථියං සමාධිත්ථියං පඤ්ඤිත්ථියං ජිවිතිත්ථියං සමාදිට්ඨි සමාසංඛකප්පො සමාචාරාමො සමාසති සමාසමාධි සඤ්ඤාබලං විරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං නිරිබලං ඔත්තප්පබලං අලොභො අපද්ධො අමොහො අතභිජ්ඣා අව්‍යාපාදො සමාදිට්ඨි නිරි ඔත්තප්පං කායපස්සද්ධි විතපස්සද්ධි කායලහුතා විතලහුතා කායමුද්දතා විතමුද්දතා කායකම්මඤ්ඤාතා විතකම්මඤ්ඤාතා කායපාගුඤ්ඤාතා විතපාගුඤ්ඤාතා කායඤ්ඤාතා විතඤ්ඤාතා සති සම්පජ්ඣා සමථො විපස්සනා පඤ්ඤා අවිකම්පො, යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤා'පි අත්ථි පටිච්ච සමුප්පත්තා අරුපිනො බමමා ධර්මො වෙදනාකඛන්ධො, ධර්මො සඤ්ඤාකඛන්ධො, ධර්මො විඤ්ඤාණකඛන්ධො - අයං තසමිං සමයෙ සංඛාරකඛන්ධො හොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

63. කතමො තසමිං සමයෙ විඤ්ඤාණකඛ්ඤො හොති?

යං තසමිං සමයෙ විතතං මනෝ මානසං හදයං පණ්ඩුරං මනෝ මනායතනං මතින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකඛ්ඤො තජ්ජා මනෝ-විඤ්ඤාණධාතු - අයං තසමිං සමයෙ විඤ්ඤාණකඛ්ඤො හොති.

ඉමෙ තසමිං සමයෙ විතතාණේ ඛ්ඤො හොති.

64. කතමාති තසමිං සමයෙ ආයතනාති හොති?

මනායතනං, බමමායතනං.

65. කතමං තසමිං සමයෙ මනායතනං හොති?

යං තසමිං සමයෙ විතතං මනෝ මානසං හදයං පණ්ඩුරං මනෝ මනායතනං මතින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකඛ්ඤො තජ්ජා මනෝවිඤ්ඤාණ ධාතු - ඉදං තසමිං සමයෙ මනායතනං හොති.

66. කතමං තසමිං සමයෙ බමමායතනං හොති?

වේදනාකඛ්ඤො සඤ්ඤාකඛ්ඤො සංඛාරකඛ්ඤො - ඉදං තසමිං සමයෙ බමමායතනං හොති.

ඉමාති තසමිං සමයෙ ආයතනාති හොති.

67. කතමා තසමිං සමයෙ දො ධාතුයො හොති?

මනෝවිඤ්ඤාණධාතු, බමමධාතු.

68. කතමා තසමිං සමයෙ මනෝවිඤ්ඤාණධාතු හොති?

යං තසමිං සමයෙ විතතං මනෝ මානසං හදයං පණ්ඩුරං මනෝ මනායතනං මතින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකඛ්ඤො තජ්ජා මනෝවිඤ්ඤාණ ධාතු - අයං තසමිං සමයෙ මනෝවිඤ්ඤාණධාතු හොති.

69. කතමා තසමිං සමයෙ බමමධාතු හොති?

වේදනාකඛ්ඤො සඤ්ඤාකඛ්ඤො සංඛාරකඛ්ඤො - අයං තසමිං සමයෙ බමමධාතු හොති.

ඉමා තසමිං සමයෙ දො ධාතුයො හොති.

70. කතමෙ තසමිං සමයෙ තඤ්ඤා ආභාර හොති?

ඵස්සාභාරෙ, මනෝසංඝෝධතනාභාරෙ, විඤ්ඤාණාභාරෙ.

71. කතමො තසමිං සමයෙ ඵස්සාභාරෙ හොති?

ඤ්ඤා තසමිං සමයෙ ඵස්සා ඵ්ථිකතා සම්ඵ්ථිකතා සම්ඵ්ථිසිතතනං - අයං තසමිං සමයෙ ඵස්සාභාරෙ හොති.

72. කතමො තසමිං සමයෙ මනෝසංඝෝධතනාභාරෙ හොති?

යා තසමිං සමයෙ වේදනා සංඝෝධතනා වේදනසිතතනං - අයං තසමිං සමයෙ මනෝසංඝෝධතනාභාරෙ හොති.

63. එසමයෙහි කවරක් විභවයකට වෙයි යන්න:

එසමයෙහි යම් විප්ලවයක් මතයක් මාතෘකයක් සිතෙක් හමාන සිතෙක් මතයක් මතායතනයක් මනිනුයෙක් විභවයෙක් විභව-සකයෙක් තදනුරූප වූ මනෝවිභවයානුයෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි විභවයකට වේ මොනු එසමයෙහි සතර සකයෙක් වෙත්.

64. එසමයෙහි කවර ආයතනයේ දෙදෙනෙක් වෙයි යන්න:

මනායතන ය, බ්‍රිතාන්‍ය ය,

65. කවරෙක් එසමයෙහි මනායතන වෙයි යන්න:

එසමයෙහි යම් විප්ලවයක් මතයක් මාතෘකයක් සිතෙක් හමාන සිතෙක් මතයක් මනායතනයක් මනිනුයෙක් විභවයෙක් විභව-සකයෙක් තදනුරූප වූ මනෝවිභවයානුයෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි මනායතනය වේ.

66. කවරක් එසමයෙහි බ්‍රිතාන්‍යය වෙයි යන්න:

වෙදනාසකය ය, සංඥාසකය ය, සංකාරසකය ය යි - මේ එසමයෙහි බ්‍රිතාන්‍යය වේ. මොනු එසමයෙහි ආයතනයේ වෙත්.

67. එසමයෙහි කවර බාහු දෙදෙනෙක් වෙයි යන්න:

මනෝවිභවයානු ය, බ්‍රිතාන්‍ය ය.

68. කවරක් එසමයෙහි මනෝවිභවයානු වෙයි යන්න:

එසමයෙහි යම් විප්ලවයක් මතයක් මාතෘකයක් සිතෙක් හමාන සිතෙක් මතයක් මනායතනයක් මනිනුයෙක් විභවයෙක් විභව-සකයෙක් තදනුරූප වූ මනෝවිභවයානුයෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි මනෝවිභවයානු වේ.

69. කවරක් එසමයෙහි බ්‍රිතාන්‍ය වෙයි යන්න:

වෙදනාසකය ය, සංඥාසකය ය, සංකාරසකය යි. මේ එසමයෙහි බ්‍රිතාන්‍ය වේ. මොනු එසමයෙහි බාහු දෙදෙනා වෙත්.

70. එසමයෙහි කවර තුන් ආකාරයේ වෙයි යන්න:

සපයාහාර ය, මනාසංවේදනාහාර ය, විභවයාහාර ය.

71. කවරෙක් එසමයෙහි සපයාහාර වෙයි යන්න:

එසමයෙහි යම් සපයාහාරක් සපයාහාරයක් මොනවට සපයා කරන අයුරෙක් සපයා කළ බවෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි සපයාහාර වේ.

72. කවරෙක් එසමයෙහි මනාසංවේදනාහාර වෙයි යන්න:

එසමයෙහි යම් වේදනයක් සංවේදනයක් සිතන ලද බවෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි මනාසංවේදනාහාර වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

73. කතමො තසම් තමයෙ විඤ්ඤාණානාමො හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතං මනෝ මානසං හදයං පණ්ණිරං මනෝ මනාසතතං මනිජ්ඣයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකඛ්ඤාතො තජ්ජා මනෝවිඤ්ඤාණ ධාතු - අයං තසම් සමයෙ විඤ්ඤාණානාමො භොති.

ඉමෙ තසම් සමයෙ තයො ආනාදා භොතති.

74. කතමානි තසම් සමයෙ අර්ථිජ්ඣානි භොතති?

සද්ධිජ්ඣයං, චිත්තිජ්ඣයං, සතිජ්ඣයං, සමාධිජ්ඣයං, පඤ්ඤාජ්ඣයං, මනිජ්ඣයං, සොමතස්සිජ්ඣයං, ජිවිතිජ්ඣයං.

75. කතමං තසම් සමයෙ සද්ධිජ්ඣයං භොති?

යා තසම් සමයෙ සද්ධා සද්දහතා ඔක්කප්පතා අභිප්පාදො සද්ධා සද්ධිජ්ඣයං සද්ධාචරං - ඉදං තසම් සමයෙ සද්ධිජ්ඣයං භොති.

76. කතමං තසම් සමයෙ චිත්තිජ්ඣයං භොති?

යො තසම් සමයෙ චේතසිකො චිත්තාරමො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උසායාමො උසොභ්‍රති ථාමො ඛිති අසිච්චපරක්කමනා අනික්ඛිතතජ්ජනා අනික්ඛිතතධුරතා ධුරසමපයානො චිතියං චිත්තිජ්ඣයං චිතියමං සමමාචාරාමො - ඉදං තසම් සමයෙ චිත්තිජ්ඣයං භොති.

77. කතමං තසම් සමයෙ සතිජ්ඣයං භොති?

යා තසම් සමයෙ සති අනුස්සති - පෙ - සමමාසති - ඉදං තසම් සමයෙ සතිජ්ඣයං භොති.

78. කතමං තසම් සමයෙ සමාධිජ්ඣයං භොති?

යා තසම් සමයෙ විතතස්ස සීති-පෙ-සමමා සමාධි - ඉදං තසම් සමයෙ සමාධිජ්ඣයං භොති.

79. කතමං තසම් සමයෙ පඤ්ඤාජ්ඣයං භොති?

යා තසම් සමයෙ පඤ්ඤා පජාතනා විච්චො පච්චො බම්මවිච්චො සලකකිණං උපලකකිණං පච්චුපලකකිණං පණ්ණිවං කොසලා නෙපුඤ්ඤං චේතව්‍යා විතතා උපපට්ඨකිණං හුරි මම්ඛා පටිතාසිකා විපයානා සමපජ්ඣාදො පනොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤාජ්ඣයං පඤ්ඤාමලං පඤ්ඤාසත්තං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමනාසො පඤ්ඤා පජේතො පඤ්ඤාරතතං අමොජනා බම්මවිච්චො සමමාදිට්ඨි - ඉදං තසම් සමයෙ පඤ්ඤාජ්ඣයං භොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

80. කතමං තසම් සමයෙ මනිජ්ඣයං හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතං මනෝ මානසං හදයං පණ්ඩරං මනෝ මනායතනං මනිජ්ඣයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකඛ්ඤා තත්ත්වමනෝ විඤ්ඤාණධාතු - ඉදං තසම් සමයෙ මනිජ්ඣයං හොති

81. කතමං තසම් සමයෙ සොමනස්සිජ්ඣයං හොති?

යං තසම් සමයෙ වෙතසිකං සාතං වෙතසිකං සුඛං වෙතොසමථස්සජ්ඣං සාතං සුඛං වෙදසීතං වෙතොසමථස්සජ්ඣං සාතං සුඛං වෙදනා - ඉදං තසම් සමයෙ සොමනස්සිජ්ඣයං හොති.

82. කතමං තසම් සමයෙ ජිව්භිජ්ඣයං හොති?

යො තෙසං අරුපිතං ධම්මානං ආයු සීති යපනා යාපනා ඉරියනා චතතනා පාලනා ජිවිතා ජිවිතීජ්ඣයං - ඉදං තසම් සමයෙ ජිව්භිජ්ඣයං හොති.

ඉමානි තසම් සමයෙ අට්ඨිජ්ඣයානි හොන්ති.

83. කතමං තසම් සමයෙ පඤ්චබ්බිකං කාතං හොති?

විතෘක්කා, විචාරො, පිති, සුඛං, විතතස්සෝකස්සනා.

84. කතමො තසම් සමයෙ විතකෙකා හොති?

යො තසම් සමයෙ තෘක්කා විතකෙකා සබ්බකපො අප්පානා මෘප්පානා වෙතස්සෝ අභිනිශ්ඤපනා සමමා සබ්බකපො අයං තසම් සමයෙ විතකෙකා හොති

85. කතමො තසම් සමයෙ විචාරො හොති?

යො තසම් සමයෙ චාරො විචාරො අනුචිචාරො උපචිචාරො විතතස්ස අනුසකිත්තා¹ අනුපෙක්ඛිතතා - අයං තසම් සමයෙ විචාරො හොති.

86. කතමා තසම් සමයෙ පිති හොති?

යා තසම් සමයෙ පිති පාමොජ්ජං ආනමාදනා පමොදනා හාසො පහාසො විතති ඔදග්ගං අතතමිතනා විතතස්ස - අයං තසම් සමයෙ පිති හොති.

87. කතමං තසම් සමයෙ සුඛං හොති?

යං තසම් සමයෙ වෙතසිකං සාතං වෙතසිකං සුඛං වෙතොසමථස්සජ්ඣං සාතං සුඛං වෙදසීතං වෙතොසමථස්සජ්ඣං සාතං සුඛං වෙදනා - ඉදං තසම් සමයෙ සුඛං හොති

1. අනුසකිතතා, සිමු.1, 3, මජ්ඣ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

80. කවරෙක් එකමයෙහි මිනිනුය වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් විත්තයෙක් මතයෙක් මාතකයෙක් හදය - සිතෙක් හවාඩා සිතෙක් මතයෙක් මනායතනයෙක් මනිනුයෙක් විඤ්ඤානෙක් විඤ්ඤානකයෙක් තදනුරූප වූ මනෝවිඤ්ඤානාදියෙක් වේ ද - මේ එකමයෙහි මිනිනුය වේ.

81. කවරෙක් එකමයෙහි සොමනසියනුය වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් චෛතසික වූ මිනිසුන් බවක් චෛතසික සුඛයෙක් විත්තනංසපඨියෙක් උපන් මධුර වූ සුඛ වූ චරිතයෙක් විත්තනංසපඨියෙක් උපන් සාතසුඛචරිතයෙක් වේ ද - මේ එකමයෙහි සොමනසියනුය වේ.

82. කවරෙක් එකමයෙහි ජීවිතෙතනුය වෙයි යත්:

ඒ අරුපිඛමයන්ගේ යම් ආයුෂ්‍යයෙක් සිටිමක් යාපිමක් පැවැත්මක් ඉරියව් පැවැත්මක් චරිතයෙක් පාලනයෙක් ජීවිතයෙක් ජීවිතෙතනුයෙක් වේ ද - මේ එකමයෙහි ජීවිතෙතනුය වේ.

මොහු එකමයෙහි අනෙකුත්යෙක් වෙත්.

83. කවරෙක් එකමයෙහි පඤ්චාබ්හික ධර්මය වෙයි යත්:

විතක්ත, විචාර ය, ප්‍රීති ය, සුඛ ය, විතෙතකාග්‍රතා යි.

84. කවරෙක් එකමයෙහි විතක් වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් තක්කයෙක් විතක්කයෙක් සංකල්පයෙක් අපිණ්ණයෙක් බලවත් අපිණ්ණයෙක් (අරමුණෙහි) සිත පිහිටුවීමක් සංකල්පයෙක් වේ ද - මේ එකමයෙහි විතක් වේ.

85. කවරෙක් එකමයෙහි විචාර වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් (අරමුණෙහි හැසිරෙන) වාරයෙක් විචාරයෙක් අනුචාරයෙක් උපවිචාරයෙක් (අරමුණෙහි) සිත ගලපන බවෙක් අනුප්‍රේක්ෂණයෙක් වේ ද - මේ එකමයෙහි විචාර වේ.

86. කවරෙක් එකමයෙහි ප්‍රීති වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් ප්‍රීතියෙක් ප්‍රාමොද්‍යයෙක් ආමොදනාකාරයෙක් ප්‍රමොදනාකාරයෙක් හතියෙක් ප්‍රනතියෙක් ප්‍රීතිධනයෙක් ඔදවැඩි බවෙක් විත්තයාගේ සතුටු බවෙක් වේ ද - මේ එකමයෙහි ප්‍රීති වේ.

87. කවරෙක් එකමයෙහි සුඛ වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් චෛතසික වූ මිනිසුන් බවක් චෛතසික සුඛයෙක් විත්තනංසපඨියෙක් උපන් සාතසුඛචරිතයෙක් විත්තනංසපඨියෙක් උපන් සාතසුඛචරිතයෙක් වේ ද - මේ එකමයෙහි සුඛ වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

88. කතමි, තසමි. සමයේ විතතසෙසසයානා හොත්?

ය: තහම්. සමයෙ විතතයා සිති සනසිති අවටසිති අවසානාණ
අවසානාණය: අවසානවමානසත: සමපො සමාතින්ද්‍රිය සමාතිබලං සමමා-
සමාති - අය: තහම්. සමයෙ විතතයානසනසනා හොති.

ඉදං තසම්. සම්මය පඤ්චඩ්ඨිතං ක්කාතං භගානි.

89. කතෘමා තසම්, සමයෙ පඤ්චඩ්ඨිතතා මග්ගො භොති?

සම්මාදිව්‍ය, සම්මාසුඛකප්පා, සම්මාචායාමෝ, සම්මාසන්ධි, සම්මාසම්භවි.

90. කතම්, තසම්, සම්මය සම්මාදිවසී භොති?

යා නගරී. සමයෙ පඤ්ඤ පජානනා විවිඥා පච්චිකායා ධම්මවිවිඥා සලලකඛණං උපලකඛණං පච්චුපලකඛණං පඤ්ඤාධිං භොගලං භොජ්ජඤ්ඤං චෙතසිඃ චිත්තා උපපටිකකා භූරි මේධා පටිනාසිකා විපක්කනා සම්පරිඤ්ඤං පභොගෙදා පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිත්ථං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසන්ධිං පඤ්ඤාපාසාදෙදා පඤ්ඤාආලොභො පඤ්ඤාභිකාශො පඤ්ඤාපඤ්ජාශො පඤ්ඤාරතනං අමොගො ධම්මවිවිඥා සම්මාදිට්ඨි - අයං නගරී. සමයෙ සම්මාදිට්ඨි භොති.

91. කතළෝ නසමි. සමසෙ සමමි,සබ්බපෙසා හොති?

ශ්‍රී ලංකා සමගති පක්ෂයේ නියෝජිතයන්ගේ

92. කතමේ, තත්වය, සම්ප්‍රදාය සම්ප්‍රදායයන්, කොට?

[illegible]

93. කතමි, තසමි. සමනස සමම,තනි හොනි?

යා නමැති. සමයෙ සති අනුසාරී පටිසාරී සහිත සරණතා බාරණතා, අභිලාපතා, අපමනිකතා¹ සහිත සතිඥයං සතිබලං සම්මාසති - අයං නමැති. සමයෙ සම්මාසති ඥාති

94. නවතම, නගම්. සමහර සමම,සමා.හි හොඳි?

යා නමගේ. සමයෙ විනාශයට ගිය සහස්සයක් අවටයක් අවසානයෙන්
අවසානයෙන් අවසානයෙන්, නමයා සමයෙන් සමයෙන්, සමයෙන්, සමයෙන්, සමයෙන්,
සමයෙන් - අය - නමගේ. සමයෙන් සමයෙන්, නමයා

අයං භුක්තීං සම්මයෙ පඤ්චරිත්තයො මග්ගො නොති.

1. **ସଂଗଠିତତା - ଉପାଦାନ.**

95. කතමානි තස්මිං සමයෙ සත්තඛලානි හොනති?

සඤ්ඤා, චිරිකඛලා,¹ සඤ්ඤා, සමාධිකඛලා, පඤ්ඤා, නිරිකඛලා, භික්ඛාපාසකඛලා.

96. කතමං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොනති?

යා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා සද්දානා භික්ඛාපාසකා අභිපාසකාදෙ සඤ්ඤා සද්දානං සඤ්ඤා - ඉදං තස්මිං සමයෙ සද්දාකඛලා හොනති.

97. කතමං තස්මිං සමයෙ චිරිකඛලා¹ හොනති?

යො තස්මිං සමයෙ චේතසිකා, චිරිකාරභො, -පෙ- සමාධිකාපො - ඉදං තස්මිං සමයෙ විජිකඛලා¹ හොනති.

98. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොනති?

යා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා දදානා පටිසංසාදි සති සරණකා බාරණකා අපිලාපකා අපමුක්ඛකා සති සඤ්ඤා සඤ්ඤා - ඉදං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොනති.

99. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධිකඛලා හොනති?

යා තස්මිං සමයෙ විභවසා සිති -පෙ- සමාධිකා - ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධිකඛලා හොනති.

100. කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා හොනති?

යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානා -පෙ- අමොහො බිම්මවිටයො සමාධිකා - ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා හොනති.

101. කතමං තස්මිං සමයෙ නිරිකඛලා හොනති?

යො තස්මිං සමයෙ නිරිකඛලා නිරිකඛලා පාපකානං අකුසලානං බිම්මානං සමාධිකා - ඉදං තස්මිං සමයෙ නිරිකඛලා හොනති.

102. කතමං තස්මිං සමයෙ භික්ඛාපාසකඛලා හොනති?

යො තස්මිං සමයෙ භික්ඛාපාසකඛලා භික්ඛාපාසකඛලා, භික්ඛාපාසකඛලා පාපකානං අකුසලානං බිම්මානං සමාධිකා - ඉදං තස්මිං සමයෙ භික්ඛාපාසකඛලා හොනති.

ඉදං තස්මිං සමයෙ සත්තඛලානි හොනති.

103. කතමෙ තස්මිං සමයෙ තපො භොනති?

අමොහො අදොසො අමොහො.

1 චිරිකඛලා, මජ්ඣ.

95. එසමයෙහි කවර ස්වභාවයෙන් වෙති යත්:

ප්‍රධාන ම, පීඨික ම, සමාන ම, සමාධික ම, ප්‍රඥා ම ස
 නිරික ම, භික්ෂු ම.

96. කවරෙක් එසමයෙහි ප්‍රධානල වෙයි යන්:

එසමයෙහි යම් ශ්‍රද්ධාසෙන් හැදෑරීම අනුරක් බැඳගැනීමෙන් අතිප්‍රසාදයෙන් ශ්‍රද්ධාසෙන් ශ්‍රද්ධාන්‍යයෙන් ශ්‍රද්ධාබලයෙන් වේ ද - මේ එසමයෙහි ශ්‍රද්ධාබල වේ.

97. කවරෙක් එසමයෙහි විශ්විබල වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් දෛවසික විශ්වාසයක් ... සමාජවාදයාණන් වේද - ඒ එසමයෙහි විශ්වාසය වේ.

98. කවරෙක් උසමයෙහි සමානිඛල වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් සමාජීයයෙක් අනුසාරීයයෙක් ප්‍රතිසමාජීයයෙක් සමාජීය සබ්‍යාසන සිතිකරන බවෙක් බරන බවෙක් බැලුනුත්; බවෙක් නොමුළු වන බවෙක් සමාජීයයෙක් සමාජීයීයයෙක් සමාජීයබලයෙක් සමාජීය සමාජීයයෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි සමාජීයබල වේ.

99. කවරෙක් එසමයෙහි සමාධිබල වෙයි යත්:

එකමයෙකි විධායකයෙක් යම් සිවිල්යෙක් ... සමස්තසමාධිකයෙක් වේ ද-
නම් එකමයෙකි සමාධිකයෙක් වේ.

100. කවරෙක් එකමගෙහි පැයබල වෙයි දන්:

එසමයෙහි යම් ප්‍රශ්නයක් ප්‍රජානතාකාරයෙන් ... අනුමානයෙන්
විමිච්චයාගෙන් සමාග්‍රහණයෙන් වෙළු - මේ එසමයෙහි ප්‍රශ්නලේඛය.

101. කවරෙක් එසමයෙහි හිරිබල වෙයි යත්:

එසමයෙහි ගමකින් ලජ්ජා විස යුතු කාන්දැවැත්තාදීය ප්‍රභූපතා
 කෙරේ ද, ලාමක අතුශලධර්මයන්ට පැමිණීම ප්‍රභූපතා කෙරේ ද - මේ
 එසමයෙහි හිරිබලය වේ.

102. කවරෙක් එසමයෙහි ඔහුහසබල වෙයි සත්:

එසමයෙහි සමකින් තැවීමට කරුණු වූ කායසෙවිතාදිය හේතු
පකාටයෙන තුඟ්න වේ ද - මේ එසමයෙහි මතකපාලය වේ.

මොහු එසමයෙහි සපාබලයෝ වෙත්.

103. එසමයෙහි කවර කේත නිදෙන වෙඩි යන්:

අලෝභය ය අභිඤ්ඤා ය අමෝහය ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

104. කතමො තසමිං සමයෙ අලොභො හොති?

යො තසමිං සමයෙ අලොභො අලුබ්භතා අලුබ්භිතතනං අසාරාණො අසාරජ්ඣනා අසාරජ්ඣතතනං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං - අයං තසමිං සමයෙ අලොභො හොති.

105. කතමො තසමිං සමයෙ අද්දෙසො හොති?

යො තසමිං සමයෙ අද්දෙසො අද්දසානා අද්දසිතතනං අව්‍යාපාදො අව්‍යාපජේඛා¹ අද්දෙසො කුසලමූලං - අයං තසමිං සමයෙ අද්දෙසො හොති.

106. කතමො තසමිං සමයෙ අමොහො හොති?

යා තසමිං සමයෙ පඤ්ඤා පජාතනා - පෙ - අමොහො බිම්මවිවිභො සම්මාදිට්ඨි - අයං තසමිං සමයෙ අමොහො හොති.

ඉමෙ තසමිං සමයෙ තයො හෙනු හොනති.

107. කතමො තසමිං සමයෙ එකො එසො හොති?

යො තසමිං සමයෙ එසො චුසනා සමචුසනා සමචුසිතතනං - අයං තසමිං සමයෙ එකො එසො හොති.

108. කතමො තසමිං සමයෙ එකා වෙදනා හොති?

යං තසමිං සමයෙ වෙතසිකං සාතං වෙතසිකං සුඛං වෙතොසමථස්සජා සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙතොසමථස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා - අයං තසමිං සමයෙ එකා වෙදනා හොති.

109. කතමො තසමිං සමයෙ එකා සඤ්ඤා හොති?

යා තසමිං සමයෙ සඤ්ඤා සඤ්ඤාතනා සඤ්ඤාතිතතනං - අයං තසමිං සමයෙ එකා සඤ්ඤා හොති.

110. කතමො තසමිං සමයෙ එකා වෙතනා හොති?

යා තසමිං සමයෙ වෙතනා සඤ්ඤාතනා වෙතසිතතනං - අයං තසමිං සමයෙ එකා වෙතනා හොති.

111. කතමං තසමිං සමයෙ එකං විතතං හොති?

යං තසමිං සමයෙ විතතං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනිඤ්ඤයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකඛ්ඤො තජා මනොවිඤ්ඤාණ ධාතු - ඉදං තසමිං සමයෙ එකං විතතං හොති.

112. කතමො තසමිං සමයෙ එකො වෙදනාකඛ්ඤො හොති?

යං තසමිං සමයෙ වෙතසිකං සාතං වෙතසිකං සුඛං වෙතොසමථස්සජා සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙතොසමථස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා - අයං තසමිං සමයෙ එකො වෙදනාකඛ්ඤො හොති.

1. අභ්‍යාපජො - ඔවු 1, 3, මජ්ඣ.

104. කවරෙක් එසමයෙහි අලෝභ වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් අලෝභයෙන් අලෝභාකාරයෙන් අප්‍රබු ඛවෙක් නො ඇළීමෙන් නො ඇලෙන අයුරෙක් නො ඇළුණු ඛවෙක් අනභිධායෙන් අලෝභඅකුලමූලයෙන් වේ ද - මේ එසමයෙහි අලෝභ වේ.

105. කවරෙක් එසමයෙහි අද්‍යෙය වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් අද්‍යෙයෙන් අද්‍යෙයාකාරයෙන් අද්‍යෙය ඛවෙක් අවිශාසාදයෙන් නිදන් ඛවෙක් අද්‍යෙයකුලමූලයෙන් වේ ද - මේ එසමයෙහි අද්‍යෙය වේ.

106. කවරෙක් එසමයෙහි අමෝහ වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් ප්‍රඥාවක් පජානනාකාරයෙන් ... අමෝහයෙන් ඛම් විවයයෙන් සමාන්දජායෙන් වේ ද - මේ එසමයෙහි අමෝහ වේ.

මොහු එසමයෙහි තුන්හෙතෙකු වෙත්.

107. කවරෙක් එසමයෙහි එක් මැ ස්පඨි වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් ස්පඨියෙන් ස්පඨිකාරයෙන් මොනවට ස්පඨි කරන අයුරෙක් මොනවට ස්පඨි කල ඛවෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි එක් මැ ස්පඨි වේ.

108. කවරෙක් එසමයෙහි එක් මැ වේදනා වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් වේදනසික වූ මධුර ඛවෙක් වේදනසික වූ සුඛයෙන් විතතසංස්පඨියෙන් උපත් සාහසුඛ වේදනසිකයෙන් විතතසංස්පඨියෙන් උපත් සාහසුඛවේදනායෙන් වේ ද - මේ එසමයෙහි එක් මැ වේදනා වේ.

109. කවරෙක් එසමයෙහි එක් මැ සංඥාවෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් සංඥයෙන් සංජානනාකාරයෙන් හැඳිනගත් ඛවෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි එක් මැ සංඥ වේ.

110. කවරෙක් එසමයෙහි එක් මැ වෙතනා වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් වේතනාවක් සංවේතනායෙන් සිතන ලද ඛවෙක් වේ ද - මේ එසමයෙහි එක් මැ වෙතනා වේ.

111. කවරෙක් එසමයෙහි එක් මැ සිත වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් විතතයෙන් මතයෙන් මාතයෙන් සිතෙන් භවාංග සිතෙන් මතයෙන් මනාගතයෙන් මනිනිදියෙන් විඤනයෙන් විඤනසකකි යෙන් තදනුරූප වූ මනෝවිඤනධාතුයෙන් වේ ද - මේ එසමයෙහි එක් මැ සිත වේ.

112. කවරෙක් එසමයෙහි එක් මැ වේදනාස්කකි වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් වේදනසික වූ භිතිරි ඛවෙක් වේදනසික සුඛයෙන් විතත-සංස්පඨි වූ සාහසුඛවේදනසිකයෙන් විතතසංස්පඨි වූ සාහසුඛවේදනායෙන් වේ ද - මේ එසමයෙහි එක් මැ වේදනාස්කකි වේ.

113. කතමො තසම් සමයෙ එකො සඤ්ඤාකඛන්ධො හොති?

යං තසම් සමයෙ සඤ්ඤා සඤ්ඤාතනා සඤ්ඤාතිතතනං - අයං තසම් සමයෙ එකො සඤ්ඤාකඛන්ධො හොති.

114. කතමො තසම් සමයෙ එකො සංඛාරකඛන්ධො හොති?

එසංඝා ඵෙතනා විතතෙකා විචාරො පිති විතතසො'කඝගතා සද්ධිච්ඡයං විරිඨිච්ඡයං සතීච්ඡයං සමාධිච්ඡයං පඤ්ඤාච්ඡයං ජිවිතීච්ඡයං සමාදිට්ඨි සමාසංඛාපො සමාපායාමො සමාසති සමාසපාධි සංඛාලං විරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං භීරිබලං ඔත්තප්පබලං අලොභො අද්දෙසො අමොභො අනභිජ්ඣා අව්‍යාපාදො සමාදිට්ඨි භීරි ඔත්තප්පං කායපස්සද්ධි විතතපස්සද්ධි කායලහුතා විතතලහුතා කායමුද්දතා විතතමුද්දතා කායකම්මඤ්ඤාතා විතතකම්මඤ්ඤාතා කායපාගුඤ්ඤාතා විතතපාගුඤ්ඤාතා කායුරුක්ඛතා විතතුරුක්ඛතා සතිසම්පජ්ඣාදො සමපො විපස්සනා පඝාභො අවිකේධපො, යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අති පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිත්තො ධම්මා, ථපෙත්වා වෙදනාකඛන්ධං, ථපෙත්වා සඤ්ඤාකඛන්ධං, ථපෙත්වා විඤ්ඤාණකඛන්ධං - අයං තසම් සමයෙ එකො සංඛාරකඛන්ධො හොති.

115. කතමො තසම් සමයෙ එකො විඤ්ඤාණකඛන්ධො හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මතිච්ඡයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු - අයං තසම් සමයෙ එකො විඤ්ඤාණකඛන්ධො හොති.

116. මං තසම් සමයෙ එකං මනායතනං හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මතිච්ඡයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු - ඉදං තසම් සමයෙ එකං මනායතනං හොති.

117. කතමං තසම් සමයෙ එකං මතිච්ඡයං හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතං මනො මානසං - රෙ - තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු - ඉදං තසම් සමයෙ එකං මතිච්ඡයං හොති.

118. කතමං තසම් සමයෙ එකං මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතං මනො මානසං - රෙ - තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු - අයං තසම් සමයෙ එකං මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති.

119. කතමං තසම් සමයෙ එකං ධම්මායතනං හොති?

වෙදනාකඛන්ධො සඤ්ඤාකඛන්ධො සංඛාරකඛන්ධො - ඉදං තසම් සමයෙ එකං ධම්මායතනං හොති.

120. කතමා තසම් සමයෙ එකා බමමධාතු තොති?

වේදනාකකිකො සඤ්ඤාකකිකො සංඛාරකකිකො - අයං තසම් සමයෙ එකා බමමධාතු තොති.

යෙ වා පත තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිතො බමමා - ඉමෙ බමමා කුසලා.

කොට්ඨාසවාරං.

121. තසම් බො පත සමයෙ බමමා තොනති, ඛන්ධා හොනති අයතනාති හොනති, ධාතුයො හොනති, ආහාර තොනති, ඉන්ද්‍රියාති හොනති, ක්කාතං හොති, මග්ගො හොති, බලාති තොනති, යොතු හොනති, එග්ගො හොති, වේදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චේතනා හොති, විතතං හොති, වේදනාකකිකො හොති, සඤ්ඤාකකිකො හොති, සංඛාරකකිකො හොති, විඤ්ඤාණකකිකො හොති, මනාසතතං හොති, චිත්තියං හොති, මනෝවිඤ්ඤාණධාතු හොති, බමමායතනං හොති, බමමධාතු තොති, යෙ වා පත තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිතො බමමා - ඉමෙ බමමා කුසලා.

122. කතමෙ තසම් සමයෙ බමමා තොනති?

වේදනාකකිකො, සඤ්ඤාකකිකො, සංඛාරකකිකො, විඤ්ඤාණකකිකො - ඉමෙ තසම් සමයෙ බමමා හොනති.

123. කතමෙ තසම් සමයෙ ඛන්ධා තොනති?

වේදනාකකිකො, සඤ්ඤාකකිකො, සංඛාරකකිකො, විඤ්ඤාණකකිකො - ඉමෙ තසම් සමයෙ ඛන්ධා හොනති.

124. කතමාති තසම් සමයෙ අයතනාති තොනති?

මනාසතතං, බමමායතනං - ඉමාති තසම් සමයෙ අයතනාති හොනති.

125. කතමා තසම් සමයෙ ධාතුයො තොනති?

මනෝ විඤ්ඤාණධාතු, බමමධාතු - ඉමා තසම් සමයෙ ධාතුයො හොනති.

126. කතමෙ තසම් සමයෙ ආහාර තොනති?

එස්සාහාරො, මනෝසඤ්චතතාහාරො, විඤ්ඤාණාහාරො - ඉමෙ තසම් සමයෙ ආහාර හොනති.

127. කතමාති තසම් සමයෙ ඉන්ද්‍රියාති හොනති?

සඤ්ඤා, විරිතින්ද්‍රියං, සත්ථින්ද්‍රියං, සමාධින්ද්‍රියං, පඤ්ඤාන්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියං, සොමනසින්ද්‍රියං, ජීවිතින්ද්‍රියං - ඉමාති තසම් සමයෙ ඉන්ද්‍රියාති හොනති.

120. කවරක් එසමයෙහි එක් මැ බම්මකු වෙයි යත්:

වේදනාසකකු ය, සංඥාසකකු ය, සංකාරසකකු ය - මේ එසමයෙහි එක් මැ බම්මකු වේ.

තවද එසමයෙහි අනෙකු වූ ද ප්‍රතිභාසමුප්පන්න අරුපිබ්බන්තෝ වෙත් ද - මේ බම්මන්තු කුලයන් යි.

කොට්ඨාසවාරය යි.

121. තවද එසමයෙහි බම්මන්තු වෙති, සකකුන්තු වෙති, ආත්මයෝ වෙති, බාහුන්තු වෙති, ආකාරයෝ වෙති, ඉන්ද්‍රියයෝ වෙති, ව්‍යාපාර වෙති, මාත්‍ර වෙති, බලයෝ වෙති, කේතන වෙති, ජප්පිත වෙති, වේදනාව වෙති, සංඥාව වෙති, වේදනාව වෙති, විතතා වෙති, වේදනාසකකු වෙති, සංඥාසකකු වෙති, සංකාරසකකු වෙති, විභවසකකු වෙති, මනා-යතන වෙති, මනිජ්ඣ වෙති, මනෝවිභවකු වෙති, බම්මකු වෙති, බම්මකු වෙති. තවද එසමයෙහි අනෙකු වූ ද ප්‍රතිභාසමුප්පන්න වූ යම් අරුපිබ්බන්තෝ වෙත් නම් - මේ බම්මන්තු කුලයන් යි.

122. කවරු එසමයෙහි බම්මන්තු වෙති යත්:

වේදනාසකකු ය, සංඥාසකකු ය, සංකාරසකකු ය, විභවසකකු ය - එසමයෙහි මේ බම්මන්තු වෙත්.

123. කවරු එසමයෙහි සකකුන්තු වෙති යත්:

වේදනාසකකු ය, සංඥාසකකු ය, සංකාරසකකු ය, විභවසකකු ය. එසමයෙහි මේ සකකුන්තු වෙත්.

124. කවරු එසමයෙහි ආත්මයෝ වෙති යත්:

මනායතන ය, බම්මකු ය. එසමයෙහි මේ ආත්මයෝ වෙත්.

125. කවරු එසමයෙහි බාහුන්තු වෙති යත්:

මනෝවිභවකු ය, බම්මකු ය. එසමයෙහි මේ බාහුන්තු වෙත්.

126. කවරු එසමයෙහි ආකාරයෝ වෙති යත්:

සංකාර ය, මනායතනකාර ය, විභවකාර ය. එසමයෙහි මේ ආකාරයෝ වෙත්.

127. කවරු එසමයෙහි ඉන්ද්‍රියයෝ වෙති යත්:

ඉන්ද්‍රියය ය, විභවය ය, සමායය ය, සමායය ය, ප්‍රඥාය ය, මනිජ්ඣ ය, සංකාරය ය, විභවය ය. එසමයෙහි මේ ඉන්ද්‍රියයෝ වෙත්.

128. කතමං තසම් සමයෙ කුතං භොති?

විතකෙකා විවාරෙ පිති සුඛං විතතසංසකංසකං - ඉදං තසම් සමයෙ කුතං භොති.

129. කතමො තසම් සමයෙ මග්ගො භොති?

සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්ඛනපා සම්මාධායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි - අයං තසම් සමයෙ මග්ගො භොති.

130. කතමාති තසම් සමයෙ ඛලානි ගොනති?

සඬාඛලං විරිදාලං සතිඛලං සමාඛිඛලං පඤ්ඤාඛලං හිරිඛලං ඔත්තපාඛලං - ඉමානි තසම් සමයෙ ඛලානි ගොනති.

131. කතම තසම් සමයෙ හෙතු භොනති?

අලොභො අද්දසො අමොහො - ඉමෙ තසම් සමයෙ හෙතු භොනති.

132. කතමො තසම් සමයෙ එසංසා භොති?

යො තසම් සමයෙ එසංසා - පෙ - අයං තසම් සමයෙ එසංසා භොති.

133. කතමා තසම් සමයෙ වෙදනා භොති?

යං තසම් සමයෙ තජ්ජාමනොපිඤ්ඤාණධාතුසම්පය්ජා චෙතසිකං සාතං - පෙ - අයං තසම් සමයෙ වෙදනා භොති.

134. කතමා තසම් සමයෙ සඤ්ඤා ගොති?

යා තසම් සමයෙ තජ්ජාමනොපිඤ්ඤාණධාතුසම්පය්ජා සඤ්ඤා - පෙ - අයං තසම් සමයෙ සඤ්ඤා ගොති.

135. කතමා තසම් සමයෙ චෙතනා භොති?

යා තසම් සමයෙ තජ්ජාමනොපිඤ්ඤාණධාතුසම්පය්ජා චෙතනා - පෙ - අයං තසම් සමයෙ චෙතනා භොති.

136. කතමං තසම් සමයෙ විතතං භොති?

යං තසම් සමයෙ විතතං - පෙ - ඉදං තසම් සමයෙ විතතං භොති.

137. කතමො තසම් සමයෙ වෙදනාකඛඤ්ඤා භොති?

යං තසම් සමයෙ චෙතසිකං සාතං - පෙ - අයං තසම් සමයෙ වෙදනාකඛඤ්ඤා භොති.

138. කතමො තසම් සමයෙ තඤ්ඤාකඛඤ්ඤා භොති?

යා තසම් සමයෙ සඤ්ඤා - පෙ - අයං තසම් සමයෙ තඤ්ඤාකඛඤ්ඤා භොති.

139. කතමො තසම් සමයෙ සංඛාරකඛඤ්ඤා භොති?

එසංසා චෙතනා - පෙ - පග්ගාහො අපිකෙට්ඨො. යෙ වා පන තසම් සමයෙ අපෙඤ්ඤාපි අති පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිකො ඛමො, ඔපෙතා වෙදනාකඛඤ්ඤා, ඔපෙතා සඤ්ඤාකඛඤ්ඤා, ඔපෙතා පිඤ්ඤාකඛඤ්ඤා - අයං තසම් සමයෙ සංඛාරකඛඤ්ඤා භොති.

140. කතමො තසම් සමයෙ පිඤ්ඤාණකඛඤ්ඤා ගොති?

යං තසම් සමයෙ විතතං - පෙ - අයං තසම් සමයෙ පිඤ්ඤාණකඛඤ්ඤා ගොති.

128. කවරෙක් එකමයෙහි බ්‍යාන වෙයි යත්:

විකර්ත ය, විචාර ය, ප්‍රීති ය, සුඛ ය, විනේශානුකූල ය. එකමයෙහි මේ බ්‍යාන ය වේ.

129. කවරෙක් එකමයෙහි මාගී වෙයි යත්:

සමාන්තරය ය, සමාන්තකාලය ය, සමාන්තායාම ය, සමාන්තායාම ය, සමාන්තායාම ය. එකමයෙහි මේ මාගී ය වේ.

130. කවරෙක් එකමයෙහි බලයෝ වෙති යත්:

ප්‍රභාබල ය, විශ්වාබල ය, සමානබල ය, සමානබල ය, ප්‍රභාබල ය, විශ්වාබල ය, සමානබල ය. එකමයෙහි මේ බලයෝ වෙති.

131. කවරෙක් එකමයෙහි හෙතු වෙති යත්:

අලෝභ ය, අද්වේෂ ය, අමාන ය. එකමයෙහි මේ හෙතු වෙති.

132. කවරෙක් එකමයෙහි ස්පර්ශ වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් ස්පර්ශයක් ... එකමයෙහි මේ ස්පර්ශය වේ.

133. කවරෙක් එකමයෙහි වේදනා වෙයි යත්:

එකමයෙහි තදනුරූප මනෝවිඤ්ඤාණධාතු සංස්පර්ශයෙන් උපන් යම් වේදනායෙක් ... එකමයෙහි මේ වේදනා වේ.

134. කවරෙක් එකමයෙහි සංඥා වෙයි යත්:

එකමයෙහි තදනුරූප මනෝවිඤ්ඤාණධාතු සංස්පර්ශයෙන් උපන් යම් සංඥායෙක් ... එකමයෙහි මේ සංඥා වේ.

135. කවරෙක් එකමයෙහි චේතනා වෙයි යත්:

එකමයෙහි තදනුරූප මනෝවිඤ්ඤාණධාතු සංස්පර්ශයෙන් උපන් යම් චේතනායෙක් ... එකමයෙහි මේ චේතනා වේ.

136. කවරෙක් එකමයෙහි විතත වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් විතතයෙක් ... එකමයෙහි මේ විතතය වේ.

137. කවරෙක් එකමයෙහි වේදනාසකත වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් වේදනාසකතයෙක් ... එකමයෙහි මේ වේදනාසකත වේ.

138. කවරෙක් එකමයෙහි සංඥාසකත වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් සංඥායෙක් ... එකමයෙහි මේ සංඥාසකත වේ.

139. කවරෙක් එකමයෙහි සංකාරසකත වෙයි යත්:

ස්පර්ශ ය, චේතනා ය ... ප්‍රමාණ ය, අවිකල්ප ය, තවද එකමයෙහි වේදනාසකතය තබා සංඥාසකතය තබා විඤ්ඤාසකතය තබා අනාගත වූ ද ප්‍රතිතාසකතය වූ අරාපිබ්බි කේතනක් ඇද්ද මේ එකමයෙහි සංකාරසකත වේ.

140. කවරෙක් එකමයෙහි විඤ්ඤාසකත වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් විඤ්ඤාසකතයෙක් ... එකමයෙහි මේ විඤ්ඤාසකත වේ.

141. කතමං තසම් සමයෙ මනායතනං හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතං -පෙ- ඉදං තසම් සමයෙ මනායතනං හොති.

142. කතමං තසම් සමයෙ මනිජ්ඣයං හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතං -පෙ- ඉදං තසම් සමයෙ මනිජ්ඣයං හොති.

143. කතමා තසම් සමයෙ මනෝවිඤ්ඤාණධාතු හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතං -පෙ- අයං තසම් සමයෙ මනෝවිඤ්ඤාණධාතු හොති.

144. කතමං තසම් සමයෙ බමමායතනං හොති?

වෙදනාකඛණො සඤ්ඤාකඛණො සංඛාරකඛණො - ඉදං තසම් සමයෙ බමමායතනං හොති

145. කතමා තසම් සමයෙ බමමධාතු හොති?

වෙදනාකඛණො සඤ්ඤාකඛණො සංඛාරකඛණො - අයං තසම් සමයෙ බමමධාතු හොති.

යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අතී පච්චිවසමුප්පානතා අරුපිනො බමමා - ඉමෙ බමමා කුසලා.

සුඤ්ඤාභවායො.

පඨමං විතතං.

146. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමයෙ කාමාවචරං කුසලං විතතං උප්පානතං හොති සොම- නස්සසහගතං ඤාණසම්පයුතතං සංඛාරරෙන රූපාරම්මණං වා -පෙ- බමමාරම්මණං වා යං යං වා පනාරම්ම, තසම් සමයෙ එස්සො හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

දුතියං විතතං.

147. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමයෙ කාමාවචරං කුසලං විතතං උප්පානතං හොති, සොම නස්ස සහගතං ඤාණසම්පයුතතං රූපාරම්මණං වා සංඝාරම්මණං වා භක්ඛි- රම්මණං වා රසාරම්මණං වා ථොට්ඨ්ඨාරම්මණං වා බමමාරම්මණං වා යං යං වා පනාරම්ම, තසම් සමයෙ එස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චේතනා හොති, විතතා හොති, විතකේතනා හොති, විවාදෙ හොති, පීඩි හොති, පුඛං හොති, විතතස්සෙ, කසායා හොති, සද්ධිජ්ඣයං හොති, විරිතිජ්ඣයං හොති, තතිජ්ඣයං හොති, සමාධිජ්ඣයං හොති, මනිජ්ඣයං හොති, සොමනස්සිජ්ඣයං හොති, ජීවිතිජ්ඣයං හොති, සම්මාසබ්බසංකරණං හොති, සම්මාපායාසමා හොති, සම්මාසති හොති, සම්මාසමාධි හොති, සම්මාබලං හොති, විරියබලං හොති, තතිබලං හොති, සමාධිබලං හොති, නිරිබලං හොති, ඔත්තපාබලං හොති, අලොභො හොති, අද්වේශො හොති, අතතිජ්ඣා හොති, අව්‍යාපාදො හොති, තිරි හොති, ඔත්තපා හොති, කායපසංචි හොති, විතතපසංචි හොති, කාය ලහුතා හොති, විතත ලහුතා හොති, කායමුද්දතා හොති, විතතමුද්දතා හොති, කායකම්මඤ්ඤාතා හොති, විතතකම්මඤ්ඤාතා හොති, කායපාඤ්ඤාතා හොති, විතතපඤ්ඤාතා හොති, කායඤ්ජිකතා හොති, විතතුප්පානතා හොති, සති හොති, සම්පො හොති, පස්සාසො හොති, අවිකේධපො හොති. යෙවා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අතී පච්චිවසමුප්පානතා අරුපිනො බමමා - ඉමෙ බමමාකුසලා.

141. නව්‍යරත්න එසමයෙහි විනාශයෙහි වෙසී යන්:

එතමයෙහි යම් සිතෙකුත් ... එසමයෙහි මේ මනාසතන වේ.

142. කවුරක් එසමයෙහි මනිනුය වෙයි යත්:

එයමගෙනි යම් සිතෙක් ... එයමගෙනි මේ මතින්ද වේ.

143. කවරක් එසමයෙහි මනෝවිඥානධාතු වෙති යත්:

එසමයෙහි යම් සිතෙක් ... එසමයෙහි මේ මනෝවිඥානධාතු වේ.

144. කවරෙක් එසමයෙහි ධර්මයක න වෙයි යත්: වෛද්‍යාසකකු ය, සඤ්ජකකු ය, සංසකාරසකකු යි - එසමයෙහි මේ ධර්මයක වේ.

145. කවරක් එසමයෙහි ධර්මානු වෙයි යන්: වෙදනාසකකඩ ය, සංඥාසකකඩ ය, සංස්කාරසකකඩ යි. එසමයෙහි මේ ධර්මානු වේ.

තවද එසමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතික්‍රියාසම්පන්න වූ යම් අරුපිඛම කෙරෙත් ඇද්ද - මේ ධර්මයේ කුසලයෝ යි.

ଭୂମିକାବିବରଣ ଡି.

ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା ଦି.

146. කවර දහම්පු කුසලය යන්:

සමී කලෙකින් රුපලබ්ධින වේවයි, ... ධර්මලබ්ධින වේවයි, සමී සමී අරමුණෙකැ හෝ ඵලබ්ධි සාමාන්යසංසිද්ධියා වූ ඥානසම්ප්‍රසාදක වූ කාමාවචර කුශලවිත්තය සංස්කාර සහිත වූ උපද්ධතෝ වේ ද. එසමයෙහි ස්පර්ශ වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

ද්විතීය විකාශය සි.

147 කවර දහමිහු කුසල්හ යන්:

[illegible]

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තසම්. බො පන සමයෙ වතනාරො බඩ්ඤානෙති, ආයතනානි භොනති, දොධාතුසො භොනති, තයො ආනාරො භොනති, සතතින්ද්‍රියානි භොනති, පඤ්චබහිකා කුංචං භොති, වතුරිද්ධිකා මහෙතා භොති, ජ බලානි භොනති, දො තෙනු භොනති, එතො එසෙසා භොති -පෙ- එකං බමමායතනං භොති, එකා බමමායතු තොති යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අති පටිච්චසම්ප්පාදනා අරුපිනො බමමා - ඉමෙ බමමා කුසලා.

148. කතමො තසම් සමයෙ සබ්බාරකඛ්ඤො භොති?

එසෙසා වෙනතා විතකකා විවාදෙ පිති විතකසෙස'කහතනා සද්ධින්ද්‍රියං විරිද්ධින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජිවිතින්ද්‍රියං සමමාසබ්බසෙසා සමමා වායාමො සමමාසති සමමාසමාධි සද්ධිබලං විරිද්ධිබලං සතිබලං සමාධිබලං භීරිබලං ඕත්තප්පාදං අලොභො අදොසො අතභීත්ඤා අව්‍යාපාදො භීරි ඕත්තප්පං කායපස්සද්ධි විතතපස්සද්ධි කායලහුතා විතතලහුතා කායමුද්දතා විතතමුද්දතා කායකම්මඤ්ඤතා විතතකම්මඤ්ඤතා කායපාලඤ්ඤතා විතත පාලඤ්ඤතා කායසුඤ්ඤතා විතතුඤ්ඤතා සති සමපථා පහ්‍යාමො අපි-කෙඛපො, යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අති පටිච්චසම්ප්පාදනා අරුපිනො බමමා ඵපෙනා වෙදනාකඛ්ඤං ඵපෙනා සඤ්ඤාකඛ්ඤං ඵපෙනා විඤ්ඤාණකඛ්ඤං - අයං තසම් සමයෙ සබ්බාරකඛ්ඤො භොති. -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

තනියං විතතං.

149. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමයෙ කාමාවචරං කුසලං විතතං උප්පන්නං භොති සොමහස්ස සහගතං ඤාණවිප්පය්‍යතං සසබ්බාරෙන, රුපාරමණං වා -පෙ- බමමා රමණං වා යං යං වා පනාරබ්බ - තසම් සමයෙ එසෙසා භොති -පෙ- අවිකෙඛපො භොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

වතුසම් විතතා.

150. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමයෙ කාමාවචරං කුසලං විතතං උප්පන්නං භොති උපෙක්ඛා සහගතං ඤාණවිප්පය්‍යතං රුපාරමණං වා සද්දාරමණං වා ගඤ්ඤාරමණං වා රසාරමණං වා ථොඨබ්බාරමණං වා බමමාරමණං වා යං යං වා පනාරබ්බ - තසම් සමයෙ එසෙසා භොති, වෙදනා භොති, සඤ්ඤා භොති, වෙනතා භොති, විතතං භොති, විතකකා භොති, විවාදෙ භොති, උපෙක්ඛා භොති, විතකසෙස'කහතනා භොති, සද්ධින්ද්‍රියං භොති, විරිද්ධින්ද්‍රියං භොති, සතින්ද්‍රියං භොති, සමාධින්ද්‍රියං භොති, පඤ්ඤාන්ද්‍රියං භොති, මනින්ද්‍රියං භොති, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං භොති, ජිවිතින්ද්‍රියං භොති, සමමාදිට්ඨි භොති,

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තවද එසමයෙහි ස්කන්ධයේ සතර දෙනෙක් වෙති, ආයතනයේ දෙදෙනෙක් වෙති, බාහුනු දෙදෙනෙක් වෙති, ආකාරයේ තිදෙනෙක් වෙති, ඉන්ද්‍රියයේ අත්දෙනෙක් වෙති, පඤ්චාබ්‍යාස බ්‍යාසය වෙයි, චතුරබ්‍යාසය වෙයි, බලයේ සද්දෙනෙක් වෙති, හේතුනු දෙදෙනෙක් වෙති, එක් ස්පර්ශයක් වෙයි, එක් ධර්මයකගෙන් වෙයි, එක් ධර්මානුසංයෝගයක් වෙයි. එසමයෙහි අතර වූ ද ප්‍රතික්ෂේපයන් වූ යම් අරුපිඛි කෙසෙත්තේ වෙත් නම් - මේ ධර්මයේ කුශලයෝ යි.

148. කවරෙක් එසමයෙහි සංස්කාරස්කන්ධය වෙයි යත්:

ස්පර්ශය, වේතනය, විතර්කය, විමාරය, ප්‍රීතිය, විනේශකාග්‍රහය, ප්‍රඥාප්තිය, විශේෂිතිය, සමානිතිය, සමාධිතිය, ජිවිතේතිය, සමන්තසංකල්පය, සමන්තවිශායාමය, සමන්තවිභිංගය, සමන්තසම්මාදිය, ප්‍රධානිය, විශේෂය, සමාධිවලය, හිරිවලය, ඔත්තප්පය, අලෝභය, අද්වේෂය, අනභිමාන, අව්‍යාධාදය, හිරිය, ඔත්තප්පය, කායප්‍රසුඛිය, විතතප්‍රසුඛිය, කායලක්ෂණය, විතතලක්ෂණය, කායමාද්‍රවය, විතතමාද්‍රවය, කායකම්මණය, විතතකම්මණය, කායප්‍රාගුණය, විතතප්‍රාගුණය, කායසංප්‍රේෂය, විතතසංප්‍රේෂය, සමාධිය, ශම්පය, ප්‍රමාදය, අවික්ෂේපය, තවද එසමයෙහි වේදනාස්කන්ධය තමා සංඥාස්කන්ධය තමා විඤ්ඤාස්කන්ධය තමා අතර වූ ද ප්‍රතික්ෂේපයන් වූ යම් අරුපිඛි කෙසෙත්තේ වෙත් ද - මේ එසමයෙහි සංස්කාරස්කන්ධය වේ... මේ ධර්මයේ කුශලයෝ යි.

තෘතීයවිභාගය යි.

149. කවර දහම්නු කුසල්කය යත්:

යම් සමයෙකි රූපාලබ්ධි වේවයි, ... ධර්මාලබ්ධි වේවයි, යම් යම් අරමුණකැ හෝ එල්ලා සොමනස්සහනිතා වූ ඥානවිප්‍රසන්න වූ සංස්කාර සහිත වූ කාමාවචර කුශලවිතතය උපදන් වේ ද, එසමයෙහි ස්පර්ශය වෙයි... අවික්ෂේපය වෙයි... මේ ධර්මයේ කුශලයෝ යි.

චතුර්විභාගය යි.

150. කවර ධර්මයේ කුශලය යත්:

යම් කලෙකි රූපාලබ්ධි වේවයි, ශබ්දාලබ්ධි වේවයි, ගන්ධාලබ්ධි වේවයි, රසාලබ්ධි වේවයි, සප්තව්‍යාලබ්ධි වේවයි, ධර්මාලබ්ධි වේවයි, යම් යම් අරමුණකැ හෝ එල්ලා උපෙක්ඛානන වූ ඥානසම්ප්‍රසන්න වූ කාමාවචර කුශලවිතතය උපදන් වේ ද, එසමයෙහි ස්පර්ශය වෙයි, වේදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, වේතනාව වෙයි, විතතය වෙයි, විතර්කය වෙයි, විමාරය වෙයි, උපේක්ඛාව වෙයි, විනේශකාග්‍රහය වෙයි, ප්‍රඥාප්තිය වෙයි, විශේෂිතිය වෙයි, සමානිතිය වෙයි, සමාධිතිය වෙයි, ජිවිතේතිය වෙයි, සමන්තසංකල්පය වෙයි, සමන්තවිශායාමය වෙයි, සමන්තවිභිංගය වෙයි, සමන්තසම්මාදිය වෙයි, ප්‍රධානිය වෙයි, විශේෂය වෙයි, සමාධිවලය වෙයි, හිරිවලය වෙයි, ඔත්තප්පය වෙයි, අලෝභය වෙයි, අද්වේෂය වෙයි, අනභිමාන වෙයි, අව්‍යාධාදය වෙයි, හිරිය වෙයි, ඔත්තප්පය වෙයි, කායප්‍රසුඛිය වෙයි, විතතප්‍රසුඛිය වෙයි, කායලක්ෂණය වෙයි, විතතලක්ෂණය වෙයි, කායමාද්‍රවය වෙයි, විතතමාද්‍රවය වෙයි, කායකම්මණය වෙයි, විතතකම්මණය වෙයි, කායප්‍රාගුණය වෙයි, විතතප්‍රාගුණය වෙයි, කායසංප්‍රේෂය වෙයි, විතතසංප්‍රේෂය වෙයි, සමාධිය වෙයි, ශම්පය වෙයි, ප්‍රමාදය වෙයි, අවික්ෂේපය වෙයි, තවද එසමයෙහි වේදනාස්කන්ධය තමා සංඥාස්කන්ධය තමා විඤ්ඤාස්කන්ධය තමා අතර වූ ද ප්‍රතික්ෂේපයන් වූ යම් අරුපිඛි කෙසෙත්තේ වෙත් ද - මේ එසමයෙහි සංස්කාරස්කන්ධය වේ... මේ ධර්මයේ කුශලයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සමමාසබ්‍යාප්තො හොති, සමමාචාරො හොති, සමමාසනී හොති, සමමාසමිති හොති, සමමාසමානාසො හොති, විරිගමො හොති, සතිමමො හොති, සමාතිමමො හොති, පඤ්ඤාමමො හොති, හිරිමමො හොති, ඔත්තප්පමමො හොති, අලොභො හොති, අදොසො හොති, අමොහො හොති, අනභිජ්ඣා හොති, අව්‍යාපාදො හොති, සමමාදිට්ඨි හොති, ඝීරී හොති, ඔත්තප්පො හොති, කායපස්සඤ්ඤා හොති, විතතපස්සඤ්ඤා හොති, කායලභ්‍යා හොති, විතතලභ්‍යා හොති, කායමුද්‍රා හොති, විතතමුද්‍රා හොති, කායකම්මඤ්ඤා හොති, විතතකම්මඤ්ඤා හොති, කායපාලකම්මඤ්ඤා හොති, විතතපාලකම්මඤ්ඤා හොති, කායඤ්ඤා හොති, විතතඤ්ඤා හොති, සති හොති, සමපජ්ඣා හොති, සමපො හොති, විපස්සනා හොති, පඤ්ඤා හොති, අවිජ්ජාපට්ඨා හොති. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤා'පි අත්ථි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො බිම්මා - ඉමෙ බිම්මා කුසලා.

151. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵෙය්‍යො හොති?

යො තස්මිං සමයෙ ඵෙය්‍යො උසනා සමුද්ගතා සමුද්ගතතං - අයං තස්මිං සමයෙ ඵෙය්‍යො හොති.

152. කතමො තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති?

යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනෝවිඤ්ඤාණධාතුසම්ප්පාදො වෙතසිකං නෙවසානං නාසානං වෙතොසම්ප්පාදො අදුක්ඛමුත්ථං වෙදසීතං වෙතොසම්ප්පාදො අදුක්ඛමුත්ථං වෙදනා - අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති. -පෙ-

153. කතමො තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති?

යං තස්මිං සමයෙ වෙතසිකං නෙවසානං නාසානං වෙතොසම්ප්පාදො අදුක්ඛමුත්ථං වෙදසීතං වෙතොසම්ප්පාදො අදුක්ඛමුත්ථං වෙදනා - අයං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති -පෙ-

154. කතමො තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛිජ්ජිතං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ වෙතසිකං නෙවසානං නාසානං වෙතොසම්ප්පාදො අදුක්ඛමුත්ථං වෙදසීතං වෙතොසම්ප්පාදො අදුක්ඛමුත්ථං වෙදනා - ඉදං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛිජ්ජිතං හොති. -පෙ-

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤා'පි අත්ථි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො බිම්මා - ඉමෙ බිම්මා කුසලා -පෙ-

තස්මිං ඛො පන සමයෙ විතතාරො ඛණ්ඩා භොතති, ආයතනාති භොතති, අභිධාතුයො භොතති, තයො ආකාර භොතති, අට්ඨිජ්ජිතාති භොතති, වතුරබ්බිකා ක්කානං භොති, පඤ්ඤාබ්බිකො මහො භොති, සත්ත බලාති භොතති, තයො භෙත්තු භොතති, ඵෙය්‍යො ඵෙය්‍යො භොති -පෙ- ඵෙය්‍යො බිම්මායතනං භොති, ඵෙය්‍යො බිම්මායතනං භොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤා'පි අත්ථි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො බිම්මා - ඉමෙ බිම්මා කුසලා -පෙ-

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

155. සතමෝ හසමි. සමසෙ සබ්බරක්කනො නොථි?

[illegible]

පළාත්ම. විභාග.

156. කහලේ බිමට, කුසලා?

සඟහි සමගේ කාමාවචර. කුසල. චිත්ත. උපපාන. හෙය් උපකා. සහගත. සුභසංසාරික. සසංඝරත, රූපාරමණ. වා -පෙ- ධම්මාරමණ. වා ය. ය. වා පනාරමන - තඟ්හි සමගේ එකොන හෙය් - පෙ-ඳවිකෙවපො හෙය් -පෙ- ඉමේ ධම්මා, කුසලා.

చదివీ. విభాగం.

157. කහලේ බරමා කුසලා?

[illegible]

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

155. කවරෙක් එසමයෙහි සංසකාරසකකම් වෙයි, යත්:

සපයී ය වේතනා ය විතකී ය විචාර ය විභේදනාශ්‍රතා ය
 ශ්‍රද්ධානුය ය විශේෂිතිය ය සමාතිනිය ය සමාධිනිය ය ප්‍රඥානුය ය
 ජිවිතේනුය ය සමන්දසුනි ය සමන්තසංකල්ප ය සමන්තව්‍යායාම ය
 සමන්තසමාති ය සමන්තසමාධි ය ශ්‍රද්ධාබල ය විශ්විබල ය සමාතිබල
 ය සමාධිබල ය ප්‍රඥාබල ය නිරිබල ය ඔත්තප්‍යබල ය අලෝභ ය
 අද්‍යෝග ය අමෝග ය අනනිධා ය අව්‍යාපාද ය සමන්දසුනි ය නිරි ය
 ඔත්තප්‍ය ය කායප්‍රසුබ්ධි ය චිත්තප්‍රසුබ්ධි ය කායලක්‍ෂණික ය චිත්ත
 ලක්‍ෂණික ය කායමාදුකික ය චිත්තමාදුකික ය කායකම්මණ්ණසා ය චිත්ත
 කම්මණ්ණසා ය කායප්‍රාගුණ්ණ ය චිත්තප්‍රාගුණ්ණ ය කායසංස්ථානික ය
 චිත්තසංස්ථානික ය සමාති ය සමන්තසුනික ය ඔමථ ය විදයිනා ය ප්‍රමුඛ ය
 අවිකල්ප ය, තවද එසමයෙහි වේදනාසකකතා තමා සංඥාසකකතා
 තමා විඥාසකකතා තමා ප්‍රතිතාසමුත්පන්න වූ අතර වූ ද යම් අරුපිඛම
 කෙනෙක් හෝ වෙත් නම් මේ එසමයෙහි සංසකාරසකකතා වේ ... මේ
 ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

පසංඛම්පිතය යි.

156. කවර ධර්මයෝ කුශලය යත්:

යම් කලෙක්හි රූපාලබ්ධි වේවයි ... යමක් යමක් හෝ අරමුණු
 කොට උපේක්‍ෂාසහගත වූ ඥානසම්ප්‍රසූත වූ කාමාවචර කුශලචිත්තය
 සංසකාර සහිත වූ උපදනේ වේ ද, එසමයෙහි සපයීය වෙයි ... අවිකල්පය
 වෙයි ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

සමාධිවිතය යි.

157. කවර ධර්මයෝ කුශලය යත්:

යම් කලෙක්හි රූපාලබ්ධි වේවයි ශබ්දාලබ්ධි වේවයි රසාලබ්ධි
 වේවයි සප්තව්‍යාලබ්ධි වේවයි ධර්මාලබ්ධි වේවයි යමක් යමක් හෝ
 අරමුණු කොට උපේක්‍ෂාසහගත වූ ඥානසම්ප්‍රසූත වූ කාමාවචර කුශල
 චිත්තය සංසකාර සහිත වූ උපදනේ වේ ද, එසමයෙහි සපයීය වෙයි,
 වේදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, වේතනාව වෙයි, චිත්තය වෙයි, විතකීය
 වෙයි, විචාරය වෙයි, උපේක්‍ෂාව වෙයි, විභේදනාශ්‍රතාව වෙයි, ශ්‍රද්ධානුය
 වෙයි, විශේෂිතිය වෙයි, සමාතිනිය වෙයි, සමාධිනිය වෙයි, මනීනුය වෙයි,
 උපේක්‍ෂානුය වෙයි, ජිවිතේනුය වෙයි, සමන්තසංකල්පය වෙයි, සමන්-
 ව්‍යායාමය වෙයි, සමන්තසමාතිය වෙයි, සමන්තසමාධිය වෙයි, ශ්‍රද්ධාබලය
 වෙයි, විශ්විබලය වෙයි, සමාතිබලය වෙයි, සමාධිබලය වෙයි, නිරිබලය
 වෙයි, ඔත්තප්‍යබලය වෙයි, අලෝභය වෙයි, අද්‍යෝගය වෙයි, අනනිධාව
 වෙයි, අව්‍යාපාදය වෙයි, නිරිය වෙයි, ඔත්තප්‍යය වෙයි, කායප්‍රසුබ්ධිය වෙයි,
 චිත්තප්‍රසුබ්ධිය වෙයි, කායලක්‍ෂණික වෙයි, චිත්තලක්‍ෂණික වෙයි, කායමාදුකික
 වෙයි, චිත්තමාදුකික වෙයි, කායකම්මණ්ණසා වෙයි, චිත්තකම්මණ්ණසා
 වෙයි, කායප්‍රාගුණ්ණය වෙයි, චිත්තප්‍රාගුණ්ණය වෙයි, කායසංස්ථානික වෙයි,
 චිත්තසංස්ථානික වෙයි, සමාති වෙයි, සමන්තසුනික වෙයි, ප්‍රමුඛය වෙයි, අවිකල්පය
 වේ. තවද එසමයෙහි ප්‍රතිතාසමුත්පන්න වූ අතර වූ ද යම් අරුපිඛම
 කෙනෙක් හෝ වෙත් ද - මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි ...

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තැන්. බො පන සමයේ විතනැරු බැබා හොනනි, දායකනානි
 හොනනි, දො බාතුයො හොනනි, තයො ආහාරා හොනනි, සතනිදුයානි
 හොනනි, වතුරබිහිකං කිනං හොනි, වතුරබිහිකො මහොනා හොනි,
 ජ බලානි හොනනි, දො හෙතු හොනනි, එකො එකො හොනි, -පප-
 එකං බමමායකනං හොනි, එකා බමමායානා හොනි. යෙ වා පත තැන්.
 සමයේ අඤ්ඤා'පි අනි පටිච්ඡක්ඛානා අරුපනා බමමා - ඉමෙ බමමා
 කුසලා -පප-

158. කතූමා තසමිං සමයෙ සංඛාරකූතාං හොති?

[illegible]

සන්නිවේදන මධ්‍යස්ථානය

159 කතමේ බර්මා කුසලා?

ගසමි. සමයෙ කාමාවචර. කුසලං විතං. උප්පන්නං. හොති උපෙක්ඛා, සහගතං සුඤ්චිප්පසුත්තං සසඛ්ඛාරෙත, රුධිරාදිමණං වා - රෙඛා - ධම්මා - රමණං. වා ගං ගං වා පතාරමත - තසමි. සමයෙ එසංඝා හොති, - රෙ - ඉවිකෙව්ඨො හොති - රෙඛා - ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අවසාන. විකාශ.

කාමාවචර අධිමහාවිභතානි.

മുഖ്യം: അ. ശങ്കരൻ

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තවද එසමයෙහි සකකිසයෝ සතර දෙනෙක් වෙති, ආයතනයෝ දෙදෙනෙක් වෙති, ධාතුහු දෙදෙනෙක් වෙති, ආහාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති, ඉන්ද්‍රියයෝ සත්දෙනෙක් වෙති, චතුර්විධාත්මය වෙයි, චතුර්විධ මායීය වෙයි, බලයෝ සදෙනෙක් වෙති, හේතුහු දෙදෙනෙක් වෙති, එක් සංඝාතයක් වෙයි ... එක් මැ ධර්මාත්මකයෙක් වෙයි, එක් මැ ධර්මාදිකාණ්ඩය වෙයි. තවද එසමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසම්ප්‍රත්‍යාන වූ යම් අරුපිධම්මකෙනෙක් හෝ ඇත් ද, - මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි ...

158. කවරක් එසමයෙහි සංඝකාරසකකි වෙයි යත්:

සංඝී යැ වේතනා යැ විතනී යැ විවාර යැ විභේදනාත්මකාණ්ඩය ය යුග්මෙත්ථික ය විශේෂීත්ථික ය සමාතිත්ථික ය සමාතිත්ථික ය ජ්විතෙත්ථික ය සමාත් සම්බලා ය සමාත් ව්‍යායාම ය සමාත් සමාති ය ප්‍රධානල ය විශේෂල ය සමාතිල ය සමාතිල ය තීර්ථල ය ඔත්තප්පල ය අලාභ ය අනුභව ය අනුභව ය අව්‍යාපාද ය තීර් ය ඔත්තප්ප ය කායප්‍රමුඛි ය විතතප්‍රමුඛි ය කායලක්ඛි ය විතතලක්ඛි ය කායමාද්‍රව්‍ය ය විතතමාද්‍රව්‍ය ය කායකම්මණ්ණිකා ය විතතකම්මණ්ණිකා ය කායප්‍රාගුණ්ණිකා ය විතතප්‍රාගුණ්ණිකා ය කාය - සාප්පික ය විතත - සාප්පික ය සමාති ය ගමථ ය ප්‍රමුඛ ය අවිකේප ය, - තවද එසමයෙහි වේදනාසකකික තමා සංඝකකිකතමාවේදනසකකික තමා අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසම්ප්‍රත්‍යාන වූ යම් අරුපිධම්මකෙනෙක් ඇද් ද, මේ එසමයෙහි සංඝකාරසකකි වෙයි ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

සකකික විභවය යි.

159 කවර ධර්මයෝ කුශලය යත්:

යම් කලෙක්හි රූපාලම්භන වේවයි ... ධර්මාලම්භන වේවයි යමක් යමක් හෝ අරමුණු කොට උපරික්ඛා සහගත වූ දෙවප්‍රසන්න වූ කාමා-වචර කුශල විභවය සංඝකාර සහිත වැ උපදනේ වේ ද, එසමයෙහි ස්පර්ශ වෙයි... අවිකේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

අනුභව විභවය යි.

කාමාවචර අනුභව මහාවිභවයෝ යි.

දෙවන බණවර යි.

රූපාවචර කුසලවිනාං

[වතුකකතයො]

160. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමගෙ රූපුපපතතියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි, සවිතකකං සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කාන්තං¹ උපසම්පජ්ජා විතරති පඨවිකසිණං.² - තසම් සමගෙ එග්ගො හොති -පෙ- අවිකේඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

161. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමගෙ රූපුපපතතියා මග්ගං භාවෙති: විතකකවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣාසනං සම්පසාදනං වෙතසො එකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කාන්තං උපසම්පජ්ජා විතරති පඨවිකසිණං. තසම් සමගෙ එග්ගො හොති, වෙදනා හොති, සංකල්ප හොති, වේදනා හොති, විතතා හොති, පිති හොති, සුඛං හොති, විතතසංකල්පකතතා හොති, සද්ධිඤ්ඤා හොති, විරිඤ්ඤා³ හොති, සතිඤ්ඤා හොති, සමාධිඤ්ඤා හොති, පඤ්ඤාඤ්ඤා හොති, මනිඤ්ඤා හොති, සංමනිකසිඤ්ඤා හොති, ජ්විතිඤ්ඤා හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති, සම්මාචාරාමො හොති, -පෙ- පග්ගාහො හොති, අවිකේඛපො හොති. යෙ වා පන තසම් සමගෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා - ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තසම් ඛො පන සමගෙ චතතාරො ඛංකා හොතති, ආයසනාති හොතති, ඥානිකා හොතති, තයො ආකාරා හොතති, අට්ඨිඤ්ඤාති හොතති, ත්විඤ්ඤා කාන්තං හොති, වතුරභිකිකො මග්ගො හොති, සත්ත බලාති හොතති, තයො කෙතු හොතති, එග්ගො එග්ගො හොති, -පෙ- එකං ධම්මායතනං හොති, එකං ධම්මායතනං හොති. යෙ වා පන තසම් සමගෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා - ඉමෙ ධම්මා කුසලා -පෙ-

162. කතමො තසම් සමගෙ සංඛාරකකිකො හොති?

එග්ගො වේදනා පිති විතතසංකල්පකතතා සද්ධිඤ්ඤා විරිඤ්ඤා³ සතිඤ්ඤා සමාධිඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා ජ්විතිඤ්ඤා සම්මාදිට්ඨි සම්මාචාරාමො -පෙ- පග්ගාහො අවිකේඛපො, යෙ වා පන තසම් සමගෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා එපෙති, වෙදනාකකිකො එපෙති, සංකල්පකකිකො එපෙති, විඤ්ඤාණකකිකො - අයං තසම් සමගෙ සංඛාරකකිකො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

1. පඨමජානං - සිටු 1, 2, 3.

2. පඨවිකසිණං - මජ්ඣ.

3. විරිඤ්ඤා - මජ්ඣ.

රූපාවචරකුසලවිනය

[වතුකතනය]

160. කවර බමුණෝ කුසලය යත්:

යම් කලෙක්හි රූපභවයෙහි උත්පත්තිය පිණිස මායීය වඩා ද - කාමයන් හෙත් වෙන් වූ මෑ දකුණලබමියන්ගෙන් වෙන් වූ මෑ විතනී සහිත වූ විවාර සහිත වූ විෂවකයෙන් උපන් ප්‍රිතිය හා සුඛය ඇති පථවිකසිණ සංඛ්‍යාත වූ ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසේ ද, ඒ ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙන ඇසිල්ලෙහි (මහද්වත භාවයට පෑමිණි) ස්පර්ශය වෙයි... අවික්ෂේපය වෙයි ... මේ බමුණෝ කුසලයෝ යි.

161. කවර බමුණෝ කුසලය යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවයෙහි උත්පත්තිය පිණිස මායීය වඩා ද - විතනී විවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම ඇති විතතයාගේ උතුම් එකභව වඩන අවිතනී වූ අවිවාර වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රිතිසුඛය ඇති පථවිකසිණ සංඛ්‍යාත ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසේ ද, එකමයෙහි ස්පර්ශය වෙයි, වේදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, චේතනාව වෙයි, විතතය වෙයි, ප්‍රිතිය වෙයි, සුඛය වෙයි, විනේශකාග්‍රතාව වෙයි, ශ්‍රද්ධාන්‍යය වෙයි, විශ්වාසීන්‍යය වෙයි, සමාතින්‍යය වෙයි, සමාධීන්‍යය වෙයි, ප්‍රඥෙන්‍යය වෙයි, මනීන්‍යය වෙයි, භෞමනසීන්‍යය වෙයි, ජීවිතෙන්‍යය වෙයි, සමාන්දභූතිය වෙයි, සමාන්-ව්‍යායාමය වෙයි ... ප්‍රත්‍යාභය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ. තවද එකමයෙහි ප්‍රතිතාසමුත්පන්න වූ අත්‍ය වූ ද යම් අරූපිබමි කෙනෙක් හෝ වෙන් නම් - මේ බමුණෝ කුසලයෝ යි.

තවද එකමයෙහි සාක්ෂියෝ සතර දෙනෙක් වෙති, ආයතනයෝ දෙදෙනෙක් වෙති, ධාතුහු දෙදෙනෙක් වෙති, ආකාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති, ඉන්‍යයෝ අවදේශනක් වෙති, තිවඛිතික ධ්‍යානය වෙයි, වතුරඛිතික මායීය වෙයි, සප්තබලයෝ වෙති, හේතුහු තිදෙනෙක් වෙති, එක් ස්පර්ශයෙක් වෙයි ... එක් මෑ බමුණකුණ වෙයි, එක් මෑ බමුණකුණ වේ. තවද එකමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිතාසමුත්පන්න වූ යම් අරූපිබමි කෙනෙක් හෝ වෙන් නම් - මේ බමුණෝ කුසලයෝ යි ...

162. කවරෙක් එකමයෙහි සංසකාරසකාක වෙයි, යත්:

ස්පර්ශය චේතනාය ප්‍රිතිය විනේශකාග්‍රතාය ශ්‍රද්ධාන්‍යය විශ්වාසීන්‍යය සමාතින්‍යය සමාධීන්‍යය ප්‍රඥෙන්‍යය ජීවිතෙන්‍යය සමාන්දභූතිය සමාන්ව්‍යායාමය ... ප්‍රත්‍යාභය අවික්ෂේපය, තවද එකමයෙහි වේදනාසකාක වඩා සංඥාසකාක වඩා විඤ්ඤාසකාක වඩා අත්‍ය වූ ද යම් ප්‍රතිතාසමුත්පන්න වූ අරූපිබමි කෙනෙක් හෝ වෙන් නම් - මේ එකමයෙහි සංසකාරසකාක වේ ... මේ බමුණෝ කුසලයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

163. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුපත්තනියා මග්ගං භාවෙති: පිතියා ව විරාගා උපෙක්ඛ කො ව විහරති සන්තො ව සමපජානො, සුඛස්ථ කායෙත පටිසංචෙදෙති, යං තා අරියා ආවික්ඛන්ති 'උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරී'ති තතියං කුන්තං.¹ උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං.² - තසම් සමයෙ එසෙයා හොති, වෙදනා හොති, සංඤ්ඤා හොති, චේතනා හොති, විතතං හොති, සුඛං හොති, විතතං සංස්කරණා හොති, සද්ධිත්ථියං හොති, විරිදිත්ථියං³ හොති, සතිත්ථියං හොති, සමාධිත්ථියං හොති, පඤ්ඤිත්ථියං හොති, මනිත්ථියං හොති, සොමනස්සිත්ථියං හොති ජිවිතිත්ථියං හොති, සම්මාද්ධියං හොති, සම්මාචාරයාමො හොති -පෙ- පග්ගාහො හොති, අවිනේශපො හොති, යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බමමා - ඉමෙ බමම කුසලා -පෙ-

තසම් බො පන සමයෙ වතනාරො බක්ඛා හොන්ති, දායකතාති හොන්ති, දො බාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, අට්ඨිත්ථියාති හොන්ති, දුච්චිකං කුන්තං හොති, වතුරඛණිකා මග්ගො හොති, සත්ත ඛලාති හොන්ති, තයො හෙතු හොන්ති, එකො එසෙයා හොති -පෙ- එකං බමමායතනං හොති, එකා බමමාතු හොති. යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බමමා - ඉමෙ බමමා කුසලා -පෙ-

164. කතමො තසම් සමයෙ සබ්බාරක්ඛණො හොති?

එසෙයා චේතනා විතතසංස්කරණා සද්ධිත්ථියං විරිදිත්ථියං³ සතිත්ථියං සමාධිත්ථියං පඤ්ඤිත්ථියං ජිවිතිත්ථියං සම්මාද්ධියං සම්මාචාරයාමො -පෙ- පග්ගාහො අවිනේශපො - යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො බමමා ධරෙවා වෙදනාක්ඛණං ධරෙවා සංඤ්ඤාක්ඛණං ධරෙවා විඤ්ඤාණක්ඛණං - අයං තසම් සමයෙ සබ්බාරක්ඛණො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

165. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුපත්තනියා මග්ගං භාවෙති: සුඛස්ථ ව පහානා දුක්ඛස්ථ ව පහානා පුබ්බව සොමකස්සදෙමත්තයානං අත්ථබ්බමා අදුක්ඛ මසුඛං උපෙක්ඛාසනිපාරිසුද්ධිං වතුන්තං කුන්තං.¹ උපසම්පජ්ජ විහරති, පඨවිකසිණං - තසම් සමයෙ එසෙයා හොති, වෙදනා හොති, සංඤ්ඤා හොති, චේතනා හොති, විතතං හොති, උපෙක්ඛා හොති, විතතසංස්කරණා හොති, සද්ධිත්ථියං හොති, විරිදිත්ථියං හොති, සතිත්ථියං හොති, සමාධිත්ථියං හොති, පඤ්ඤිත්ථියං හොති, මනිත්ථියං හොති, උපෙක්ඛිත්ථියං හොති, ජිවිතිත්ථියං හොති, සම්මාද්ධියං හොති, සම්මාචාරයාමො හොති, -පෙ- පග්ගාහො හොති, අවිනේශපො හොති, යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බමමා - ඉමෙ බමමා කුසලා -පෙ-

1. සතිසජ්ඣානං - සිමු 1, 2, 3.

3. විරිදිත්ථියං - මජ්ඣ.

2. පඨවිකසිණං මජ්ඣ.

4. වතුන්තජ්ඣානං සිමු 1, 2, 3.

163. කවර බර්මායාන කුසලයක් ගත්:

යම් කලක රුපහවයෙහි උත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද - ප්‍රියය
ගේ ද විරහයෙන් උපේක්ෂා ඇතිගේත් සිහි ඇතිගේත් සමයන්ගෙන් ඇති-
ගේත් වෙහෙ ද, නාමකායයෙන් සුබයන් විඳි ද, ආයතීයෙන් යමක් හේතු-
කොටගෙන ඔහු 'උපේක්ෂාකාරී සමානිතය' ය, සුබවිහරණ ඇත්තෙක්'යි
පවසන් ද, ඒ පඨවිකසිණ සංඛ්‍යාත නාමයායාන ය උපදවා වෙහෙ ද -
එකමයෙහි සපයිය වෙයි, වේදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, චේතනාව
වෙයි, විතතය වෙයි සුබය වෙයි, විද්‍යාත්මකාග්‍රහණ වෙයි, ඉඤ්ඤා වෙයි
විශයච්ඡේදය වෙයි, සමානිතය වෙයි, සමානිතය වෙයි, ප්‍රඥා වෙයි,
මනිනිතය වෙයි, සොමනසිනිතය වෙයි, ජිවිතෙතිය වෙයි, සමයන්ද්‍රවය
වෙයි, සමයන්ව්‍යායාමය වෙයි, ... ප්‍රග්‍රහණ වෙයි, අවිනිශ්චය වෙයි. තවද
එකමයෙහි අතර වූ ද ප්‍රතිතාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිබථි කෙනෙක් හෝ
වෙන් නම් - මේ බර්මායාන කුසලයෝ යි ...

තවද එකමයෙහි සකකයෝ සතර දෙනෙක් වෙති, ආයතනයෝ
දෙදෙනෙක් වෙති, බාහුන දෙදෙනෙක් වෙති, ආකාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති,
ඉඤ්ඤායෝ අවදෙනෙක් වෙති, ද්‍රවිඩික බ්‍යානාය වෙයි, චතුර්විධික
මාගීය වෙයි, ස්වභාවලයෝ වෙති, හේතුන තිදෙනෙක් වෙති, එක්
සපයියක් වෙයි, ... එක් මැ බර්මායානාය වෙයි, එක් මැ බර්මායාන වෙයි.
තවද එකමයෙහි අතර වූ ද ප්‍රතිතාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිබථි කෙනෙක්
වෙන් නම් - මේ බර්මායාන කුසලයෝ යි ...

164. කවරෙක් එකමයෙහි සංසාරකකයා වෙයි ගත්:

සපයී යැ වෙනතා යැ විද්‍යාත්මකාග්‍රහණ යැ ඉඤ්ඤා යැ විශයච්ඡේදය යැ
සමානිතය යැ සමානිතය යැ ප්‍රඥා යැ ජිවිතෙතිය යැ සමයන්ද්‍රවය යැ
සමයන්ව්‍යායාම යැ ... ප්‍රග්‍රහණ යැ අවිනිශ්චය යැ, තවද එකමයෙහි වේදනා-
සකකයා තමා සංඥාසකකයා තමා විඤ්ඤාසකකයා තමා අතර වූ ද ප්‍රතිතා
සමුත්පන්න වූ යම් අරුපිබථි කෙනෙක් වෙන් ද - මේ එකමයෙහි සංසාර
කකයා වේ ... මේ බර්මායාන කුසලයෝ යි.

165. කවර බර්මායාන කුසලයක් ගත්:

යම් කලක රුපහවයෙහි උත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද - සුබයාගේ
ද ප්‍රභාණයෙන් ද්‍රාවයා ගේ ද ප්‍රභාණයෙන් පෙර (උපවාරකණයෙහි) මැ
සොමනස් දෙමනසුන්ගේ අසනභිමයෙන් නිදක් වූ නො සුව වූ උපේක්ෂා
වෙන් උපන් සමානිපාරිශුද්ධිය ඇති පඨවිකසිණ සංඛ්‍යාත චතුර්විධානායට
පැමිණ වෙහෙ ද - එකමයෙහි සපයිය වෙයි, වේදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි,
චේතනාව වෙයි, විතතය වෙයි, උපේක්ෂාව වෙයි, විද්‍යාත්මකාග්‍රහණ වෙයි,
ඉඤ්ඤා වෙයි, විශයච්ඡේදය වෙයි, සමානිතය වෙයි, සමානිතය වෙයි,
ප්‍රඥා වෙයි, මනිනිතය වෙයි, සොමනසිනිතය වෙයි, ජිවිතෙතිය වෙයි,
සමයන්ද්‍රවය වෙයි, සමයන්ව්‍යායාමය වෙයි ... ප්‍රග්‍රහණ වෙයි, අවිනිශ්චය වෙයි.
තවද එකමයෙහි අතර වූ ද යම් ප්‍රතිතාසමුත්පන්න වූ අරුපිබථි කෙනෙක්
හෝ වෙන් ද - මේ බර්මායාන කුසලයෝ යි .

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තසම් ඛො පන සමයෙ වතතාරො ඛක්ඛා හොනති, දායතතාති හොනති, දො බාදුයො හොනති, තයො ආභාරා හොනති, අට්ඨිඤ්ඤාති හොනති, දුට්ඨිකං කාතං හොති, වතුරච්ඡිකො මහොහොති, සත්ත-බලාති හොනති, තයො හෙතු භොනති, එකො එකො හොති, -පෙ- එකං බමමායතනං හොති, එකා බමමාදා හොති - යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤා'පි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බමමා - ඉමෙ බමමා කුසලා -පෙ-

166. කතමො තසම් සමයෙ සංඛාරකඛකො හොති?

එකො වෙතනා විතතෙසංකායනා සද්ධිඤ්ඤාං විජිතිඤ්ඤාං¹ සතිඤ්ඤාං සමාධිඤ්ඤාං සඤ්ඤාදිඤ්ඤාං ජිවිතිඤ්ඤාං සමාදිට්ඨි සමාචාරායමො -පෙ- පඤ්ඤා අවිකෙවපො - යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤා'පි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බමමා ඵපපනා වෙදනාකඛකං ඵපපනා සඤ්ඤාකඛකං ඵපපනා විඤ්ඤාණකඛකං - අයං තසම් සමයෙ සංඛාරකඛකො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

වතුකකතයො.

167. කතමෙ බමමා කුසලා?

සසම් සමයෙ රුපුපපත්තියා මහං භාවෙති: විවිච්ච'ව කාමෙති -පෙ- පඨමං කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති පඨවිකසිණං - තසම් සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිකෙවපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

168. කතමෙ බමමා කුසලා?

සසම් සමයෙ රුපුපපත්තියා මහං භාවෙති: අවිතකකං විචාරමිත්තං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියා කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති පඨවිකසිණං² - තසම් සමයෙ එකො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, වෙතනා හොති, විතතං හොති, විචාරො හොති, පිති හොති, සුඛා හොති, විතතෙසංකායනා හොති, සද්ධිඤ්ඤා හොති, විජිතිඤ්ඤා හොති, සතිඤ්ඤා හොති, සමාධිඤ්ඤා හොති, සඤ්ඤාදිඤ්ඤා හොති, මනිඤ්ඤා හොති, සොමනසිඤ්ඤා හොති, ජිවිතිඤ්ඤා හොති, සමාදිට්ඨි හොති, සමාචාරායමො හොති, -පෙ- පඤ්ඤා හොති, අවිකෙවපො හොති. යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤා'පි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බමමා - ඉමෙ බමමා කුසලා -පෙ-

1. විජිතිඤ්ඤාං - මජ්ඣං,

2. පඨවිකසිණං මජ්ඣං.

166. කවරක් එසමයෙහි සංකාරසකඩ වෙයි යත්:

එතුමාගේ නම සි.

168. කවර බමුණෝ කුසලය සත්:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තසමිං ඛො පන සමයෙ වතතාරො ඛකාං හොනති, ආයතනානි හොනති, දො ධාතුයො හොනති, තයො ආහාරා හොනති, අට්ඨිඤ්ඤානි හොනති, චතුරබ්බිකං කාතං හොති, චතුරබ්බිකො මග්ගො හොති, සත්ත බලානි හොනති, තයො හෙතු හොනති, එකො එකො හොති, -පෙ- එකං බමමසතතං හොති, එකා බමමසාතු හොති. යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤා'පි අත්ති පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො බමමා - ඉමෙ බමමා කුසලා -පෙ-

169. කතමො තසමිං සමයෙ සබ්බාරකඛණ්ඩො හොති?

එකො වෙතනා විමාරො පිති විතතසංඝ'කග්ගනා සද්ධිඤ්ඤාං විරිඬිඤ්ඤාං සතිඤ්ඤාං සමාධිඤ්ඤාං පඤ්ඤාඤ්ඤාං ජ්ඣිතිඤ්ඤාං සමමාදිට්ඨි සමමාචාරාමො -පෙ- පග්ගාහො අවිකෙඛපො, යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤා'පි අත්ති පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො බමමා ධර්මපා චෙදනාකඛණ්ඩො ධර්මපා සඤ්ඤාකඛණ්ඩො ධර්මපා විඤ්ඤාණකඛණ්ඩො - අයං තසමිං සමයෙ සබ්බාරකඛණ්ඩො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

170. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රුප්පපත්තියං මග්ගං භාවෙති, විතකකම්මාරතං චූපසමා -පෙ- තතියං කාතං උපසම්පජ්ජා විහරති පඨමිකසිංහං - තසමිං සමයෙ එකො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, වේදනා හොති, විතතං හොති, පිති හොති, සුඛං හොති, විතතසංඝ'කග්ගනා හොති, සද්ධිඤ්ඤාං හොති, විරිඬිඤ්ඤාං හොති, සතිඤ්ඤාං හොති, සමාධිඤ්ඤාං හොති, පඤ්ඤාඤ්ඤාං හොති, මතිඤ්ඤාං හොති, සොමතසාධිඤ්ඤාං හොති, ජ්ඣිතිඤ්ඤාං හොති, සමමාදිට්ඨි හොති, සමමාචාරාමො හොති, -පෙ- පග්ගාහො හොති, අවිකෙඛපො හොති. යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤා'පි අත්ති පටිච්ච සමුප්පාදනා අරුපිනො බමමා - ඉමෙ බමමා කුසලා -පෙ-

තසමිං ඛො පන සමයෙ වතතාරො ඛකාං හොනති, ආයතනානි හොනති, දො ධාතුයො හොනති, තයො ආහාරා හොනති, අට්ඨිඤ්ඤානි හොනති, තිච්චබ්බිකං කාතං හොති, චතුරබ්බිකො මග්ගො හොති, සත්ත බලානි හොනති, තයො හෙතු හොනති, එකො එකො හොති, -පෙ- එකං බමමසතතං හොති, එකා බමමසාතු හොති. යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤා'පි අත්ති පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො බමමා - ඉමෙ බමමා කුසලා -පෙ-

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තවද එකමයෙහි සකකියෝ සතර දෙනෙක් වෙති, ආයතනයෝ දෙදෙනෙක් වෙති, ධාතුන් දෙදෙනෙක් වෙති, ආහාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති, ඉන්ද්‍රියයෝ අවදෙනෙක් වෙති, චතුර්ඛයික ධ්‍යානය වෙයි, චතුර්ඛයික මායිය වෙයි, සප්තබලයෝ වෙති, ශ්‍යේන්ද්‍ර තිදෙනෙක් වෙති, එක් ම සංකී-
ර්ණයක් වෙයි, ... එක් ම ධර්මානන්‍ය වෙයි, එක් ම ධර්මානුච්ඡේදී.
තවද එකමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසම්ප්‍රතිපත්ත වූ යම් අරුපිබම්ම කෙනෙක් හෝ ඇද්ද - මේ බම්මයෝ කුශලයෝ යි. ...

169. කවරෙක් එකමයෙහි සංකාරකකකි. වෙයි යත්:

සංකී ය වේතනා ය විචාර ය ප්‍රීතී ය විතෙතකාග්‍රතා ය සද්ධිත්‍රිය ය විරිදිත්‍රිය ය සතීත්‍රිය ය සමාධිත්‍රිය ය පඤ්ඤිත්‍රිය ය ජ්විතිත්‍රිය ය සම්මාදිට්ඨි ය සම්මාචාරාම ය ... ප්‍රත්‍යාග්‍ය අවික්ෂේප ය, තවද එකමයෙහි වේදනාසකකික තමා ස ඥානකකික තමා විඤ්ඤානකකික තමා අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසම්ප්‍රතිපත්ත වූ යම් අරුපිබම්ම කෙනෙක් හෝ ඇද්ද - එකමයෙහි මේ සංකාරකකකික මේ ... මේ බම්මයෝ කුශලයෝ යි.

170. කවර බම්මයෝ කුශලක යත්:

යම් කලෙක්හි රූපහවයෙහි උත්තරතීය පිණිස මායීය ව්‍යාද - විභක්ති විචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... පට්ඨකපිණ සංඛ්‍යාත තාතීයධ්‍යානය උපදවා වෙගේ ද - එකමයෙහි සංකීය වෙයි, වේදනාව වෙයි, ව්‍යායාස වෙයි, ප්‍රීතිය වෙයි, සුඛය වෙයි, විතෙතකාග්‍රතාව වෙයි, සද්ධිත්‍රිය වෙයි, විරිදිත්‍රිය වෙයි, සතීත්‍රිය වෙයි, සමාධිත්‍රිය වෙයි, පඤ්ඤිත්‍රිය වෙයි, ජ්විතිත්‍රිය වෙයි, සංමානසිත්‍රිය වෙයි, ජ්විතිත්‍රිය වෙයි, සම්මාදිට්ඨික වෙයි, සම්මාචාරාමික වෙයි, ... ප්‍රත්‍යාග්‍ය වෙයි, අවික්ෂේපය වේ. තවද එකමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසම්ප්‍රතිපත්ත වූ යම් අරුපිබම්ම කෙනෙක් හෝ ඇද්ද - මේ බම්මයෝ කුශලයෝ යි...

තවද එකමයෙහි සකකියෝ සතර දෙනෙක් වෙති, ආයතනයෝ දෙදෙනෙක් වෙති, ධාතුන් දෙදෙනෙක් වෙති, ආහාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති, ඉන්ද්‍රියයෝ අවදෙනෙක් වෙති, චතුර්ඛයික ධ්‍යානය වෙයි, චතුර්ඛයික මායිය වෙයි, සප්තබලයෝ වෙති, ශ්‍යේන්ද්‍ර තිදෙනෙක් වෙති, එක් ම සංකීර්ණයක් වෙයි, ... එක් ම ධර්මානන්‍ය වෙයි, එක් ම ධර්මානුච්ඡේදී. තවද එකමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසම්ප්‍රතිපත්ත වූ යම් අරුපිබම්ම කෙනෙක් හෝ ඇද්ද - මේ බම්මයෝ කුශලයෝ යි. ...

171. කතමො තසමිං සමයෙ සංඛාරකඛණො හොති?

එසොං වෙනතා පිඨි¹ විතතසොංකඤ්ඤා සද්ධිඤ්ඤා පිරිසිඤ්ඤා සභිඤ්ඤා සමාධිඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා ජිවිතඤ්ඤා සමාදිට්ඨි සමාචාරාමො -පෙ- පඤ්ඤාං අපිකෙඛපො - යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්ඡක්ඛප්පනා අරුපිනො ධම්මා, ධර්මා වෙදනාකඛණං, ධර්මා සංඤ්ඤාකඛණං, ධර්මා විඤ්ඤාණකඛණං - අයං තසමිං සමයෙ සංඛාරකඛණො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා.

172. කතමෙ ධම්මා කුසල්ලා?

යසමිං සමයෙ රුප්පපතනිකා මඤ්ඤා භාෂවතී පිඨියා ව විරාගා -පෙ- විතතං කුසල්ලං² උපසම්පජ්ජා විතර්ථි පඨවිකසිණං - තසමිං සමයෙ එසොං හොති, වෙදනා හොති, සංඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, විතතං හොති, පුඛං හොති, විතතසොංකඤ්ඤා හොති, සද්ධිඤ්ඤා හොති, පිරිසිඤ්ඤා හොති, සභිඤ්ඤා හොති, සමාධිඤ්ඤා හොති, පඤ්ඤාඤ්ඤා හොති, මනිඤ්ඤා හොති, සොමනසඤ්ඤා හොති, ජිවිතඤ්ඤා හොති, සමාදිට්ඨි හොති, සමාචාරාමො හොති, -පෙ- පඤ්ඤාං අපිකෙඛපො හොති. යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්ඡක්ඛප්පනා අරුපිනො ධම්මා - ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා -පෙ-

තසමිං භො පන සමයෙ විතතාදරා ධර්මා හොන්ති, ආයතනාති හොන්ති, දො ධාතුසො හොන්ති, තසො අභාරා හොන්ති, අධිඤ්ඤාති හොන්ති, දුට්ඨිකං කුසල්ලං හොති, විතර්ථිකො මඤ්ඤා හොති, සතත චල්ලාති හොන්ති, තසො භෙත්තා හොන්ති, එතං එතං හොති, -පෙ- එතං ධම්මායතනං හොති, එතං ධම්මායතනං හොති. යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්ඡක්ඛප්පනා අරුපිනො ධම්මා - ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා -පෙ-

173. කතමො තසමිං සමයෙ සංඛාරකඛණො හොති?

එසොං වෙනතා විතතසොංකඤ්ඤා සද්ධිඤ්ඤා පිරිසිඤ්ඤා සභිඤ්ඤා සමාධිඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා ජිවිතඤ්ඤා සමාදිට්ඨි සමාචාරාමො -පෙ- පඤ්ඤාං අපිකෙඛපො - යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්ඡක්ඛප්පනා අරුපිනො ධම්මා, ධර්මා වෙදනාකඛණං, ධර්මා සංඤ්ඤාකඛණං, ධර්මා විඤ්ඤාණකඛණං - අයං තසමිං සමයෙ සංඛාරකඛණො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා.

1. ඉති [සංඛ.] - PTS.

2. විතර්ථිකං කුසල්ලං, 123.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

171. කවරෙක් එකමයෙහි සංකාරස්සකාංග වෙයි යත්:

සසයී ය වෙතනා ය ප්‍රිතී ය විනේශානපාදකාංග ය සද්ධිත්‍වය ය
 විරිතිත්‍වය ය සතිත්‍වය ය සමාධිත්‍වය ය පඤ්ඤිත්‍වය ය ජීවිතිත්‍වය ය
 සමාදිට්ඨි ය සමාදිට්ඨි ය ... ප්‍රමාණ ය අවික්ෂේප ය - තවද එකමයෙහි
 වේදනාස්සකාංග තබා සංඥාස්සකාංග තබා විඤ්ඤාස්සකාංග තබා අන්‍ය වූ ද
 ප්‍රතිත්‍යාසම්ප්‍රතිපත්ත වූ යම් අරුපිබුද්ධි කෙනෙක් ඇද්ද - එකමයෙහි මේ
 සංකාරස්සකාංග වේ ... මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි.

172. කවර බමුණෝ කුශල යත්:

යම් කලෙකැ රූපතවෝත්පත්තිය පිණිස මායීය වඩා ද, ප්‍රිතීයෙන් ද
 විරුහයෙන් ... පට්ඨිකසිණ සංඛ්‍යාත වූ චතුර්විධානතාව පැමිණ වෙතේ ද,
 එකමයෙහි සසයීය වෙයි, වේදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, විඤ්ඤාව වෙයි,
 විතතය වෙයි, සුඛය වෙයි, විනේශානපාදකාංග වෙයි, සද්ධිත්‍වය වෙයි,
 විරිතිත්‍වය වෙයි, සතිත්‍වය වෙයි, සමාධිත්‍වය වෙයි, පඤ්ඤිත්‍වය වෙයි, මනිත්‍වය
 වෙයි, සොමනස්සිත්‍වය වෙයි, ජීවිතිත්‍වය වෙයි, සමාදිට්ඨි ය වෙයි, සමා-
 ධානතාව වෙයි, ... ප්‍රමාණ වෙයි, අවික්ෂේපය වේ. තවද එකමයෙහි අන්‍ය
 වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසම්ප්‍රතිපත්ත වූ යම් අරුපිබුද්ධි කෙනෙක් ඇද්ද - මේ බමුණෝ
 කුශලයෝ යි ...

තවද එකමයෙහි සකාංගයෝ සතර දෙනෙක් වෙති, ආයතනයෝ
 දෙදෙනෙක් වෙති, ඛානුකු දෙදෙනෙක් වෙති, ආභාරයෝ තිදෙනෙක්
 වෙති, ඉන්ද්‍රියයෝ අවදෙනෙක් වෙති, දුර්වණික ඛානාතාව වෙයි, චතුර්විධික
 මායීය වෙයි, සප්තබලයෝ වෙති, භේතුකු තිදෙනෙක් වෙති, එක් ම
 සසයීයෙක් වෙයි, ... එක් ම බමුණෙකු වෙයි, එක් ම බමුණකු වේ.
 තවද එකමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසම්ප්‍රතිපත්ත වූ යම් අරුපිබුද්ධි කෙනෙක්
 ඇද්ද - මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි ...

173. කවරෙක් එකමයෙහි සංකාරස්සකාංග වෙයි යත්:

සසයී ය වෙතනා ය විනේශානපාදකාංග ය සද්ධිත්‍වය ය විරිතිත්‍වය ය
 සතිත්‍වය ය සමාධිත්‍වය ය පඤ්ඤිත්‍වය ය ජීවිතිත්‍වය ය සමාදිට්ඨි ය
 සමාදිට්ඨි ය ... ප්‍රමාණ ය අවික්ෂේප ය - තවද එකමයෙහි වේදනාස්සකාංග
 තබා සංඥාස්සකාංග තබා විඤ්ඤාස්සකාංග තබා අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසම්ප්‍රතිපත්ත
 වූ යම් අරුපිබුද්ධි කෙනෙක් ඇද්ද - එකමයෙහි මේ සංකාරස්සකාංග වේ...
 මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

174. කතමෙ බමමා කුසලා?

යහමිං සමයෙ රුපුපපතතියා මග්ගං භාවෙති: සුබස්ස ච පභානා දුක්ඛස්ස ච පභානා -පෙ- පඤ්චමං කුසලං¹ උපසම්පජ්ජි විහරති පඨවි-කසිණං, තහමිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති, වෙදනා හොති, සංකප්පා හොති, චේතනා හොති, විතතං හොති, උපෙක්ඛා හොති, විතතස්සෙකග්ගතා හොති, සංකප්පා හොති, විරිදිත්වං හොති, සංකප්පා හොති, සමාධිත්වං හොති, පඤ්ඤාත්වං හොති, මනිත්වං හොති, උපෙක්ඛාත්වං හොති, ජීවිත්වං හොති, සම්මාද්ධිං හොති, සම්මාද්ධිං හොති -පෙ- පඤ්ඤා හොති, අවිකල්පො හොති, යෙ වා පන තහමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්ච-සමුප්පාදනා අරුපිනො බමමා - ඉමෙ බමමා කුසලා -පෙ-

තහමිං බො පන සමයෙ වතනායෙ බබ්බා හොති, ආයතනානි හොති, ඥානානි, ඥානානි, තයො ආරාධනා හොති, අවිකල්පොති හොති, දුර්විකල්පං කුසලං හොති, වතුරිකල්පං මග්ගං හොති, සත්ත-බලානි හොති, තයො හෙතු හොති, එකං එසෙය්‍යා හොති, -පෙ- එකං බමමායතනං හොති, එකං බමමායතනං හොති, යෙ වා පන තහමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො බමමා - ඉමෙ බමමා කුසලා. -පෙ-

175. කතමො තහමිං සමයෙ සබ්බාරකඛිනො හොති?

එසෙය්‍යා වෙතනා විතතස්සෙකග්ගතා සංකප්පාත්වං විරිදිත්වං සංකප්පාත්වං සමාධිත්වං පඤ්ඤාත්වං ජීවිත්වං සම්මාද්ධිං සම්මාද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤා අවිකල්පො - යෙ වා පන තහමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො බමමා, ධර්මො වෙදනාකල්පං, ධර්මො සංකප්පාකල්පං, ධර්මො විඤ්ඤාකල්පං - අයං තහමිං සමයෙ සබ්බාරකඛිනො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

පඤ්ඤාකල්පයා.

වතුකල්පපඤ්ඤාකල්පයානං නිවර්තනං.

176. කතමෙ බමමා කුසලා?

යහමිං සමයෙ රුපුපපතතියා මග්ගං භාවෙති: විච්චේදනං කාමෙති -පෙ- පඨමං කුසලං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපටිපදං² දුක්ඛානිඤ්ඤං පඨවි-කසිණං,³ තහමිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකල්පො හොති, -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

1. පඤ්ඤාකල්පයා. - සිම. 183

2. දුක්ඛාපටිපදං - මජ්ඣ.

3. පඨවිකසිණං. - මජ්ඣ.

174. කවර බර්මානුකූල භාවනා ය:

යම් කලෙක්හි රූපභාවාත්මකත්වය පිණිස මාගිය වඩා ද, සුඛයාගේ ද ප්‍රකාශයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රකාශයෙන් පඨවිකාණ්ඩ සංඛ්‍යාත පඤ්චමධ්‍යානායං පාමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි සාධීය වෙයි, වේදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, චේතනාව වෙයි, විතතය වෙයි, උපේක්ෂාව වෙයි, විෂයෙනිකාග්‍රහණය වෙයි, සද්ධිත්‍වය වෙයි, විරිදිත්‍වය වෙයි, සතිත්‍වය වෙයි, සමාධිත්‍වය වෙයි, පඤ්ඤිත්‍වය වෙයි, මනිත්‍වය වෙයි, උපෙක්ඛිත්‍වය වෙයි, ජ්විතිත්‍වය වෙයි, සමමාදිට්ඨිය වෙයි, සමමාධ්‍යායමය වෙයි, ... ප්‍රග්‍රාහය වෙයි, අවික්ෂේපය වේ. තවද එකමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතික්ෂේපය වන්නා වූ යම් අරුපිබ්බේ කෙතෙක් ඇත් නම් - මේ බර්මානුකූල භාවනා යි ...

තවද එකමයෙහි සකකියෝ සතර දෙනෙක් වෙති, ආයතනියෝ දෙදෙනෙක් වෙති, ඛාතුහු දෙදෙනෙක් වෙති, ආකාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති, ඉන්ද්‍රියයෝ අටදෙනෙක් වෙති, දුට්ඨිකාධ්‍යානාය වෙයි, වතුරඛිනිකා මාගිය වෙයි, සප්තබලයෝ වෙති, කේතුහු තිදෙනෙක් වෙති, එක් මෑ සාධීයයක් වෙයි, ... එක් මෑ බර්මානුකූල භාවනා වේ. තවද එකමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතික්ෂේපය වන්නා වූ යම් අරුපිබ්බේ කෙතෙක් ඇත් නම් - මේ බර්මානුකූල භාවනා යි. ...

175. කවරෙක් එකමයෙහි සංකාරසකකිය වෙයි ය:

සාධීය ය වේතනා ය විභවෙනිකාග්‍රහණය ය සද්ධිත්‍වය ය විරිදිත්‍වය ය සතිත්‍වය ය සමාධිත්‍වය ය පඤ්ඤිත්‍වය ය ජ්විතිත්‍වය ය සමමාදිට්ඨිය ය සමමාධ්‍යායම ය ... ප්‍රග්‍රාහ ය අවික්ෂේප යි. තවද එකමයෙහි වේදනා-සකකිය තබා සංඥාසකකිය තබා විභවෙනිකාසකකිය තබා අන්‍ය වූ ද ප්‍රතික්ෂේපය වන්නා වූ යම් අරුපිබ්බේ කෙතෙක් ඇද්ද, එකමයෙහි මේ සංකාර-සකකිය වේ. ... මේ බර්මානුකූල භාවනා යි.

පඤ්චකාණ්ඩය යි.

චතුෂ්කපඤ්චකධ්‍යාන නිමි.

176. කවර බර්මානුකූල භාවනා ය:

යම් කලෙක්හි රූපභාවාත්මකත්වය පිණිස මාගිය වඩා ද, කාමයන් හෙත් වෙන් වූ මෑ ... දුක් වූ පිටිවෙන් ඇති ලාභි වූ අභිඤ්ඤා ඇති, පඨවිකාණ්ඩ සංඛ්‍යාත වූ ප්‍රථමධ්‍යානාය උපදවා වෙසේ ද, එකමයෙහි සාධීය වෙයි, ... අවික්ෂේපය වෙයි, ... මේ බර්මානුකූල භාවනා යි,

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

177. කතමෙ බමමා කුසලා?

යහමිං සමයෙ රුදුපපතතියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං¹ බිප්පාභිඤ්ඤා පඨවිකසිණං², තහමිං සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

178. කතමෙ බමමා කුසලා?

යහමිං සමයෙ රුදුපපතතියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජා විහරති සුඛාපට්ඨපදං³ දකුභිඤ්ඤා පඨවිකසිණං, තහමිං සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

179. කතමෙ බමමා කුසලා?

යහමිං සමයෙ රුදුපපතතියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජා විහරති සුඛාපට්ඨපදං බිප්පාභිඤ්ඤා පඨවිකසිණං, තහමිං සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති. -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

180. කතමෙ බමමා කුසලා?

යහමිං සමයෙ රුදුපපතතියා මග්ගං භාවෙති: විතක්කවිචාරානං වුප- සමා -පෙ-දුතියං ක්කානං⁴. -පෙ- තතියං ක්කානං. -පෙ- චතුත්ථං ක්කානං. -පෙ- පඨමං ක්කානං -පෙ- පඤ්චමං ක්කානං. උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං¹ දකුභිඤ්ඤා පඨවිකසිණං² -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං බිප්පාභිඤ්ඤා පඨවිකසිණං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං දකුභිඤ්ඤා පඨවිකසිණං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං බිප්පා භිඤ්ඤා පඨවිකසිණං, තහමිං සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

වග්ගො පටිපදා.

[වතනාරි ආරම්බණානි]

181. කතමෙ බමමා කුසලා?

යහමිං සමයෙ රුදුපපතතියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජා විහරති පරිත්තං පරිත්තාරමණං පඨවිකසිණං, තහමිං සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

1. දුක්ඛාපට්ඨපදං. - මජ්ඣ. 2. පඨවිකසිණං. - ඡිත්තං. පඨවිකසිණං. සිද්ධි. 1. 2. 3.
3. සුඛාපට්ඨපදං. - මජ්ඣ. 4. දුතියං ක්කානං. - සිද්ධි. 1. 2. 3.

177. කවර බම්බරානුකූලය යන්:

යම් කලෙකැ රූපභවෝත්පත්තිය පිණිස මාගිය වඩා ද, කාමයන්-
ගෙන් වෙන් වැ මැ ... දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති නො ලත් වූ අභිඥ ඇති
පඨවිකසිණ සංඛ්‍යාත වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සංගීය
වෙයි ... අපිකෙසපය වෙයි ... මේ බම්බරානුකූලයෝ යි.

178. කවර බම්බරානුකූලය යන්:

යම් කලෙකැ රූපභවෝත්පත්තිය පිණිස මාගිය වඩා ද, කාමයන්
ගෙන් වෙන් වැ මැ ... සුව වූ පිළිවෙත් ඇති ලැයි වූ අභිඥ ඇති, පඨවි
කසිණ සංඛ්‍යාත වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සංගීය
වෙයි ... අපිකෙසපය වේ ... මේ බම්බරානුකූලයෝ යි.

179 කවර බම්බරානුකූලය යන්:

යම් කලෙකැ රූපභවෝත්පත්තිය පිණිස මාගිය වඩා ද, කාමයන්-
ගෙන් වෙන් වැ මැ ... සුව වූ පිළිවෙත් ඇති නො ලත් වූ අභිඥ ඇති,
පඨවිකසිණ සංඛ්‍යාත වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි
සංගීය වෙයි ... අපිකෙසපය වේ ... මේ බම්බරානුකූලයෝ යි.

180. කවර බම්බරානුකූලය යන්:

යම් කලෙකැ රූපභවෝත්පත්තිය පිණිස මාගිය වඩා ද, විනාශිතවර-
යන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... අවිනිශ්චයානයට ... නානිශ්චයානයට චතුර්
ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති ලැයි වූ අභිඥ ඇති
පඨවිකසිණ සංඛ්‍යාත වූ පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද ... දුක් වූ
පිළිවෙත් ඇති නො ලත් වූ අභිඥ ඇති, පඨවිකසිණ සංඛ්‍යාත ... සුව
වූ පිළිවෙත් ඇති ලැයි වූ අභිඥ ඇති පඨවිකසිණ ... සුව වූ පිළිවෙත්
ඇති නො ලත් වූ අභිඥ ඇති පඨවිකසිණ (සංඛ්‍යාත පඤ්චමධ්‍යානයට
පැමිණ වෙසේ ද,) එකමගෙහි සංගීය වෙයි ... අපිකෙසපය වේ ... මේ
බම්බරානුකූලයෝ යි.

සතර පටිපදා යි.

[සතර ආරමභය]

181. කවර බම්බරානුකූලය යන්:

යම් කලෙකැ රූපභවෝත්පත්තිය පිණිස මාගිය වඩා ද, කාමයන්-
ගෙන් වෙන් වැ මැ පරිත්ත (අප්‍රඥාණ) වූ පරිත්තාලමිත වූ පඨවිකසිණ
සංඛ්‍යාත ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සංගීය වෙයි ...
අපිකෙසපය වේ ... මේ බම්බරානුකූලයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

182. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුපපතතියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං, තසම් සමයෙ එසංඝා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

183. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුපපතතියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං, තසම් සමයෙ එසංඝා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

184. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුපපතතියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං, තසම් සමයෙ එසංඝා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

185. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුපපතතියා මග්ගං භාවෙති: විනිකකවිවාරිතං වූපසමා -පෙ- දුතියං කුතං -පෙ- තතියං කුතං -පෙ- චතුසං කුතං -පෙ- පඨමං කුතං -පෙ- පඤ්චමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං -පෙ- පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං -පෙ- අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං -පෙ- අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං, තසම් සමයෙ එසංඝා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

වහතාපි ආරම්මණාහි.

[සොළසකඛනතුකං]

186. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුපපතතියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකදායං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං, තසම් සමයෙ එසංඝා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

182. කවර ධර්මයෝ කුසල්හ යත්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, කාමයන්-
ගෙන් වෙන් වැ මැ ... පරිත්ත වූ අප්‍රමාණාලබ්ධි පඨවිකසිණ සංඛ්‍යාත
ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එතෙතෙති සපයීය වෙයි, ... අවික්ෂෙපය
වේ. මේ ධර්මයෝ කුසල්හෝ යි,

183. කවර ධර්මයෝ කුසල්හ යත්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, කාමයන්-
ගෙන් වෙන් වැ මැ ... අප්‍රමාණ වූ පරිත්තාලබ්ධි පඨවිකසිණ සංඛ්‍යාත
ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එතෙතෙති සපයීය වෙයි, ... අවික්ෂෙපය
වේ. ... මේ ධර්මයෝ කුසල්හෝ යි.

184. කවර ධර්මයෝ කුසල්හ යත්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, කාමයන්-
ගෙන් වෙන් වැ මැ ... අප්‍රමාණ වූ අප්‍රමාණාලබ්ධි පඨවිකසිණ සංඛ්‍යාත
ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එතෙතෙති සපයීය වෙයි, ... අවික්ෂෙපය
වේ... මේ ධර්මයෝ කුසල්හෝ යි.

185. කවර ධර්මයෝ කුසල්හ යත්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, විතක්ඛිට්ඨාර-
යන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... ද්විතීයධ්‍යානයට ... තෘතීයධ්‍යානයට ... චතුර්ධ්‍යා-
නයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... පරිත්ත වූ පරිත්තාලබ්ධි පඨවිකසිණ
සංඛ්‍යාත වූ පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, ... පරිත්ත වූ අප්‍රමාණා
ලබ්ධි පඨවිකසිණ සංඛ්‍යාත ... අප්‍රමාණ වූ පරිත්තාලබ්ධි පඨවි
කසිණ සංඛ්‍යාත වූ... අප්‍රමාණ වූ (ඵරණ වක්ෂයන්) අප්‍රමාණාලබ්ධි පඨවිකසිණ
සංඛ්‍යාත වූ පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එතෙතෙති සපයීය වෙයි, ... අවික්ෂෙපය
වේ... මේ ධර්මයෝ කුසල්හෝ යි.

සතර ආරම්භණයෝ යි.

[සොළසකඛනතුකය]

186. කවර ධර්මයෝ කුසල්හ යත්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, කාමයන්
ගෙන් වෙන් වැ මැ ... දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති ලක් වූ අභිඤ්ඤා ඇති පරිත්ත වූ
පරිත්තාලබ්ධි පඨවිකසිණ සංඛ්‍යාත ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,
එතෙතෙති සපයීය වෙයි, ... අවික්ෂෙපය වේ. ... මේ ධර්මයෝ කුසල්හෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

187. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාදායං පරිත්තං අප්පමාණාරම්භං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ එකොස් හොති -පෙ- අවිනිශ්චයො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

188. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාදායං පරිත්තාරම්භං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ එකොස් හොති -පෙ- අවිනිශ්චයො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

189. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාදායං අප්පමාණාරම්භං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ එකොස් හොති -පෙ- අවිනිශ්චයො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

190. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මාදායං පරිත්තං පරිත්තාරම්භං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ එකොස් හොති -පෙ- අවිනිශ්චයො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

191. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මාදායං පරිත්තං අප්පමාණාරම්භං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ එකොස් හොති -පෙ- අවිනිශ්චයො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

192. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මාදායං පරිත්තාරම්භං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ එකොස් හොති -පෙ- අවිනිශ්චයො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

193. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මාදායං අප්පමාණාරම්භං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ එකොස් හොති -පෙ- අවිනිශ්චයො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

187. කවර බර්තමාන ජනපදය:

යම් කලෙක රුපහවැන්නකට පිණිස මාගේ වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් වැ මැ ... දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති ලක් වූ අතීත ඇති, පරිත්‍යාගී අප්‍රමාණාලබ්ධි වූ පරිත්‍යාගීන් - ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙස ද, එකමගෙහි සාධය වෙයි ... අවිනිශ්චය වේ ... මේ බර්තමාන ජනපදයේ යි.

188. කවර බර්තමාන ජනපදය:

යම් කලෙක රුපහවැන්නකට පිණිස මාගේ වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් වැ මැ ... දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති දකුණු වූ අප්‍රමාණ වූ පරිත්‍යාගීන් වූ පරිත්‍යාගීන් - ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙස ද, එකමගෙහි සාධය වෙයි ... අවිනිශ්චය වේ ... මේ බර්තමාන ජනපදයේ යි.

189. කවර බර්තමාන ජනපදය:

යම් කලෙක රුපහවැන්නකට පිණිස මාගේ වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් වැ මැ ... දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති දකුණු වූ අප්‍රමාණ වූ අප්‍රමාණාලබ්ධි වූ පරිත්‍යාගීන් - ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙස ද, එකමගෙහි සාධය වෙයි, ... අවිනිශ්චය වේ ... මේ බර්තමාන ජනපදයේ යි.

190. කවර බර්තමාන ජනපදය:

යම් කලෙක රුපහවැන්නකට පිණිස මාගේ වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් වැ මැ ... දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති ක්ෂිප්‍රාණීය වූ පරිත්‍යාගීන් වූ පරිත්‍යාගීන් - ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙස ද, එකමගෙහි සාධය වෙයි ... අවිනිශ්චය වේ ... මේ බර්තමාන ජනපදයේ යි.

191. කවර බර්තමාන ජනපදය:

යම් කලෙක රුපහවැන්නකට පිණිස මාගේ වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් වැ මැ ... දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති ක්ෂිප්‍රාණීය වූ පරිත්‍යාගීන් වූ අප්‍රමාණාලබ්ධි වූ පරිත්‍යාගීන් - ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙස ද, එකමගෙහි සාධය වෙයි ... අවිනිශ්චය වේ ... මේ බර්තමාන ජනපදයේ යි.

192. කවර බර්තමාන ජනපදය:

යම් කලෙක රුපහවැන්නකට පිණිස මාගේ වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් වැ මැ ... දුක් වූ ප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාණීය වූ අප්‍රමාණ වූ පරිත්‍යාගීන් වූ පරිත්‍යාගීන් - ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙස ද, එකමගෙහි සාධය වෙයි ... අවිනිශ්චය වේ ... මේ බර්තමාන ජනපදයේ යි.

193. කවර බර්තමාන ජනපදය:

යම් කලෙක රුපහවැන්නකට පිණිස මාගේ වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් වැ මැ ... දුක් වූ ප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාණීය වූ අතීත ඇති අප්‍රමාණ වූ අප්‍රමාණාලබ්ධි වූ පරිත්‍යාගීන් - ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙස ද, එකමගෙහි සාධය වෙයි ... අවිනිශ්චය වේ ... මේ බර්තමාන ජනපදයේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

194. කතමෙ බමමා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුද්‍රපපතනියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජා විහරති සුඛාපවිපදා දකුණිකාදාං පරිත්තං පරිත්තං -රමමණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ එකොනං හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

195. කතමෙ බමමා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුද්‍රපපතනියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජා විහරති සුඛාපවිපදා දකුණිකාදාං පරිත්තං අපමාණාරමමණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ එකොනං හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

196. කතමෙ බමමා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුද්‍රපපතනියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජා විහරති සුඛාපවිපදා දකුණිකාදාං අපමාණං පරිත්තාරමමණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ එකොනං හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

197. කතමෙ බමමා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුද්‍රපපතනියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජා විහරති සුඛාපවිපදා දකුණිකාදාං අපමාණං අපමාණාරමමණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ එකොනං හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

198. කතමෙ බමමා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුද්‍රපපතනියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජා විහරති සුඛාපවිපදා බිප්පාතිකාදාං පරිත්තං පරිත්තාරමමණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ එකොනං හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

199. කතමෙ බමමා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුද්‍රපපතනියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජා විහරති සුඛාපවිපදා බිප්පාතිකාදාං පරිත්තං අපමාණාරමමණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ එකොනං හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

200. කතමෙ බමමා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුද්‍රපපතනියා මග්ගං භාවෙති: විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජා විහරති සුඛාපවිපදා බිප්පාතිකාදාං පරිත්තාරමමණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ එකොනං හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

194. කවර ධර්මයෝ කුසල්ක යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවෝත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, කාමයන්-
ගෙන් වෙන් ව ම ... සුඛ වූ ප්‍රතිපත් ඇති දකු වූ අභිඤ්ඤා ඇති පරිත්‍යාග වූ
පරිත්‍යාගභවන වූ පඨවිකසිණ - ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එමගෙහි
සපයිය වෙයි, ... අවිජ්ජාපය වේ, ... මේ ධර්මයෝ කුසලයෝ යි.

195. කවර ධර්මයෝ කුසල්ක යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවෝත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, කාමයන්ගෙන්
වෙන් ව ම ... සුඛ වූ ප්‍රතිපත් ඇති දකු වූ අභිඤ්ඤා ඇති පරිත්‍යාග වූ අප්‍රමාණ-
ලභන වූ පඨවිකසිණ - ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි
සපයිය වෙයි, ... අවිජ්ජාපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුසලයෝ යි.

196. කවර ධර්මයෝ කුසල්ක යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවෝත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, කාමයන්-
ගෙන් වෙන් ව ම ... සුඛ වූ ප්‍රතිපත් ඇති දකු වූ අභිඤ්ඤා ඇති අප්‍රමාණ
වූ පරිත්‍යාගභවන වූ පඨවිකසිණ - ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකම-
ගෙහි සපයිය වෙයි, ... අවිජ්ජාපය වේ, ... මේ ධර්මයෝ කුසලයෝ යි.

197. කවර ධර්මයෝ කුසල්ක යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවෝත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, කාමයන්ගෙන්
වෙන් ව ම ... සුඛ වූ ප්‍රතිපත් ඇති දකු වූ අභිඤ්ඤා ඇති අප්‍රමාණ වූ
අප්‍රමාණාලභන වූ පඨවිකසිණ - ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකම-
ගෙහි සපයිය වෙයි, ... අවිජ්ජාපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුසලයෝ යි.

198. කවර ධර්මයෝ කුසල්ක යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවෝත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, කාමයන්-
ගෙන් වෙන් ව ම ... සුඛ වූ ප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍ර වූ අභිඤ්ඤා ඇති පරිත්‍යාග
වූ පරිත්‍යාගභවන වූ පඨවිකසිණ - ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකම-
ගෙහි සපයිය වෙයි, ... අවිජ්ජාපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුසලයෝ යි.

199. කවර ධර්මයෝ කුසල්ක යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවෝත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, කාමයන්-
ගෙන් වෙන් ව ම ... සුඛ වූ ප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍ර වූ අභිඤ්ඤා ඇති, පරිත්‍යාග
වූ අප්‍රමාණාලභන වූ පඨවිකසිණ - ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,
එකමගෙහි සපයිය වෙයි, ... අවිජ්ජාපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුසලයෝ යි.

200. කවර ධර්මයෝ කුසල්ක යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවෝත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, කාමයන්
ගෙන් වෙන් ව ම ... සුඛ වූ ප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍ර වූ අභිඤ්ඤා ඇති, අප්‍රමාණ
වූ පරිත්‍යාගභවන ඇති පඨවිකසිණ - ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,
එකමගෙහි සපයිය වෙයි, ... අවිජ්ජාපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුසලයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

201. කතමේ බවටා කුසලා?

සඟ්ගේ සමයේ රුද්ධප්පතියා මග්ගා භාවෙහි: විවිධව කාමෙහි -පෙ-පඨමං කුසලං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඛාපච්ඡදං බ්‍රහ්මභික්ඛාදං අපමාණං¹ අපමාණාරම්භං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයේ එකොනොහොති -පෙ-අවිසේකපො හොති -පෙ- ඉමේ බවටා කුසලා.

202. කතමේ බවටා කුසලා?

සඟ්ගේ සමයේ රුද්ධප්පතියා මග්ගා භාවෙහි: විතකකප්පාරාධනං දුරුසමා -පෙ- දුරුසමං කුසලං -පෙ- තතියං කුසලං -පෙ- චතුර්ථං කුසලං -පෙ- පඨමං කුසලං² -පෙ- පඤ්චමං කුසලං උපසම්පජ්ජි විහරති දුරුසමාපච්ඡදං දුරුසමාපච්ඡදං පරිත්තං³ පරිත්තාරම්භං පඨවිකසිණං -පෙ- දුරුසමාපච්ඡදං දුරුසමාපච්ඡදං පරිත්තං අපමාණාරම්භං පඨවිකසිණං -පෙ- දුරුසමාපච්ඡදං දුරුසමාපච්ඡදං අපමාණං පරිත්තාරම්භං පඨවිකසිණං -පෙ- දුරුසමාපච්ඡදං දුරුසමාපච්ඡදං අපමාණං අපමාණාරම්භං පඨවිකසිණං⁴ -පෙ- දුරුසමාපච්ඡදං බ්‍රහ්මභික්ඛාදං පරිත්තං පරිත්තාරම්භං පඨවිකසිණං -පෙ- දුරුසමාපච්ඡදං බ්‍රහ්මභික්ඛාදං පරිත්තං අපමාණාරම්භං පඨවිකසිණං -පෙ- දුරුසමාපච්ඡදං බ්‍රහ්මභික්ඛාදං අපමාණං පරිත්තාරම්භං පඨවිකසිණං -පෙ- දුරුසමාපච්ඡදං බ්‍රහ්මභික්ඛාදං අපමාණං අපමාණාරම්භං පඨවිකසිණං -පෙ- සුඛාපච්ඡදං දුරුසමාපච්ඡදං පරිත්තං පරිත්තාරම්භං පඨවිකසිණං -පෙ- සුඛාපච්ඡදං දුරුසමාපච්ඡදං පරිත්තං අපමාණාරම්භං පඨවිකසිණං -පෙ- සුඛාපච්ඡදං දුරුසමාපච්ඡදං අපමාණං පරිත්තාරම්භං පඨවිකසිණං -පෙ- සුඛාපච්ඡදං දුරුසමාපච්ඡදං අපමාණං අපමාණාරම්භං පඨවිකසිණං -පෙ- සුඛාපච්ඡදං බ්‍රහ්මභික්ඛාදං පරිත්තං පරිත්තාරම්භං පඨවිකසිණං -පෙ- සුඛාපච්ඡදං බ්‍රහ්මභික්ඛාදං අපමාණං පරිත්තාරම්භං පඨවිකසිණං -පෙ- සුඛාපච්ඡදං බ්‍රහ්මභික්ඛාදං අපමාණං අපමාණාරම්භං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයේ එකොනොහොති -පෙ- අවිසේකපො හොති -පෙ- ඉමේ බවටා කුසලා.

සංග්‍රහකතානුකං.

203. කතමේ බවටා කුසලා?

සඟ්ගේ සමයේ රුද්ධප්පතියා මග්ගා භාවෙහි: විවිධව කාමෙහි -පෙ-පඨමං කුසලං උපසම්පජ්ජි විහරති අපොකසිණං -පෙ- තෙජෝකසිණං -පෙ- වායෝකසිණං -පෙ- නිලකසිණං -පෙ- පිතකසිණං -පෙ- ලොහිතකසිණං -පෙ- ඕද්දතකසිණං, තස්මිං සමයේ එකොනොහොති -පෙ- අවිසේකපො හොති -පෙ- ඉමේ බවටා කුසලා.

අට්ඨකසිණං සංග්‍රහකතානුකං.

1. අපමාණං - සිඳු 3 පොථක උපායං.
2. පඨමං කුසලං -පෙ- සිඳු 3 උපායං. 3. පරිත්තං - සිඳු 3 උපායං.
4. දුරුසමාපච්ඡදං . . . පඨවිකසිණං - සිඳු 3 උපායං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍යවේදානන්ය පිණිස මාගේ මධ්‍ය ද, කාමයන්
තෙත් වෙන් වැ මැ ... සුඛ වූ ප්‍රතිපත් ඇති කිසිවු වූ අතීත ඇති, අප්‍රමාණ
වූ අප්‍රමාණාලමය ඇති පසිඳිකිණි - ප්‍රථමයානග්‍ය පැමිණි වෙසේ ද,
එකමයෙහි ස්වයං වෙසී, ... අවිනිශ්චය වේ.... මේ ධර්මයේ කුහලයෝ යි

ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍යයේ ප්‍රධාන අංශය වන බැවින්, එහි කටයුතු වැදගත් වන්නේ සන්නිවේදන මගින් ... දෙවැනි දශකය ... තෙවැනි දශකය ... සතර වැනි දශකය ... පළමුවැනි දශකය ... දුන් වූ පිළිවෙත් ඇති, ලක් වූ අතීත ඇති, අලුත් වූ අලුත්වන වූ පරිසරයක් - පස්වැනි දශකය ... දුන් වූ පිළිවෙත් ඇති දැන වූ අතීත ඇති, පරිසරය වූ අලුත්වන වූ පරිසරයක් ... දුන් වූ පිළිවෙත් ඇති දැන වූ අතීත ඇති, අලුත් වූ පරිසරය වූ පරිසරයක් වූ පරිසරයක් ... දුන් වූ පිළිවෙත් ඇති දැන වූ අතීත ඇති, අලුත් වූ අලුත්වන වූ පරිසරයක් ... දුන් වූ පිළිවෙත් ඇති නො ලක් වූ අතීත ඇති, පරිසරය වූ පරිසරයක් වූ පරිසරයක් ... දුන් වූ පිළිවෙත් ඇති නො ලක් වූ අතීත ඇති, පරිසරය වූ අලුත්වන වූ පරිසරයක් ... දුන් වූ පිළිවෙත් ඇති නො ලක් වූ අතීත ඇති, අලුත් වූ පරිසරයක් වූ පරිසරයක් වූ පරිසරයක් ... දුන් වූ පිළිවෙත් ඇති නො ලක් වූ අතීත ඇති අලුත් වූ අලුත්වන වූ පරිසරයක් ... සුඛ වූ ප්‍රතිපත් ඇති, දැන වූ අතීත ඇති, පරිසරය වූ පරිසරයක් වූ පරිසරයක් ... සුඛ වූ ප්‍රතිපත් ඇති, දැන වූ අතීත වූ පරිසරය වූ අලුත්වන වූ පරිසරයක් ... සුඛ ප්‍රතිපත් ඇති දැන වූ අලුත් වූ අලුත්වන වූ පරිසරයක් ... සුඛ ප්‍රතිපත් ඇති ක්‍රියාත්මක වූ පරිසරය වූ පරිසරයක් වූ පරිසරයක් ... සුඛ ප්‍රතිපත් ඇති ක්‍රියාත්මක වූ පරිසරය වූ අලුත්වන වූ පරිසරයක් ... සුඛ ප්‍රතිපත් ඇති ක්‍රියාත්මක වූ අලුත් වූ පරිසරයක් වූ පරිසරයක් (ප්‍රකාශනය වන ද) එකමයෙහි ස්වයං වෙති, ... අවිනිශ්චය වේ ... මේ බිමයේ කුසලයේ යි.

සම කලෙක රූපතවේනනනිස පිණිස මාගේ වඩා ද, කාමෙන් හෙන් වෙන් වූ මා ... ආපොකසිණ සබ්බාන ප්‍රථමබ්බානංව පැමිණ වෙහෙ ද, ... තේජෝකසිණ ... වාගෝකසිණ ... නිලකසිණ ... පිතකසිණ ... ලොකිත කසිණ ... ඔදුතකසිණ ... එකමගෙනි ස්වර්ග වෙයි, ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුසලයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[අභිනායකත්වය]

204. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගා භාවෙති අර්ඝ්ඤාතං අරුපසඤ්ඤා ඛණ්ඩා රූපාති පසාති පරිත්තාති තාති අභිතුය් ජානාමි පසාමිති විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තසම් සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

205. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගා භාවෙති අර්ඝ්ඤාතං අරුපසඤ්ඤා ඛණ්ඩා රූපාති පසාති පරිත්තාති තාති අභිතුය් ජානාමි පසාමිති විතක්ඛවිචාරනං චූපසමා -පෙ- දුතියං ක්කානං -පෙ- තතියං ක්කානං -පෙ- චතුත්තං ක්කානං -පෙ- පඨමං ක්කානං -පෙ- පඤ්චමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තසම් සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

[අභිනායකත්ව විගණනාපටිපෙද]

206. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගා භාවෙති අර්ඝ්ඤාතං අරුපසඤ්ඤා ඛණ්ඩා රූපාති පසාති පරිත්තාති තාති අභිතුය් ජානාමි පසාමිති විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දැකාභිඤ්ඤා, තසම් සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

207. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගා භාවෙති අර්ඝ්ඤාතං අරුපසඤ්ඤා ඛණ්ඩා රූපාති පසාති පරිත්තාති තාති අභිතුය් ජානාමි පසාමිති විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං ඛිපාභිඤ්ඤා, තසම් සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

208. කතමෙ ධම්මා කුසලා:

යසම් සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගා භාවෙති අර්ඝ්ඤාතං අරුපසඤ්ඤා ඛණ්ඩා රූපාති පසාති පරිත්තාති තාති අභිතුය් ජානාමි පසාමිති විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපට්ඨදං දැකාභිඤ්ඤා, තසම් සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[අභිභාෂණය]

204. කවර බමුණෝ කුසල්හි යත්:

ගම් කලෙකැ රූපහමෝක්ඛත්වය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම-
රූපයෙහි පරිකල්පයෙකු රහිත වූයේ නො වැඩු බාහිර වූ අවමාදාරූමි කසිණ
රූපයන් දකී ද, ඒ රූපයන් මැඩැගෙන දකිමි දක්මි යි (මෙතෙහි කොට)
කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයම-
යෙහි ස්වරූපය වෙයි, ... අවිකල්පය වේ. ... මේ බමුණෝ කුසලයෝ යි.

205. කවර බමුණෝ කුසල්හි යත්:

ගම් කලෙකැ රූපහමෝක්ඛත්වය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම-
රූපයෙහි පරිකල්පයෙකු රහිත වූයේ පරිත්‍යාග වූ බාහ්‍ය වූ කසිණරූපයන්
දකී ද, ඒ රූපයන් මැඩැගෙන දකිමි දක්මි යි මෙතෙහි කොට විතර්ක-
විවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... අවිතර්කධ්‍යානයට ... තාත්වධ්‍යානයට ...
විකල්පධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... පශ්චාත්තධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,
එයමයෙහි ස්වරූපය වෙයි, ... අවිකල්පය වේ. ... මේ බමුණෝ කුසලයෝ යි.

[අභිභාෂණය - සතර මුහුණ]

206. කවර බමුණෝ කුසල්හි යත්:

ගම් කලෙකැ රූපහමෝක්ඛත්වය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම
රූපයෙහි පරිකල්පයෙකු රහිත වූයේ පරිත්‍යාග වූ බාහ්‍ය වූ කසිණරූපයන්
දකී ද, ඒ රූපයන් මැඩැගෙන දකිමි දක්මි යි (මෙතෙහි කොට)
කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම... .. දුක් වූ පටිපදා ඇති දකුණු වූ අභිභූ ඇති
ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමයෙහි ස්වරූපය වෙයි ... අවිකල්පය
වේ, ... මේ බමුණෝ කුසලයෝ යි.

207. කවර බමුණෝ කුසල්හි යත්:

ගම් කලෙකැ රූපහමෝක්ඛත්වය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම
රූපයෙහි පරිකල්පයෙකු රහිත වූයේ පරිත්‍යාග වූ බාහ්‍ය වූ කසිණරූපයන්
දකී ද, ඒ රූපයන් මැඩැගෙන දකිමි දක්මි යි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ...
දුක් වූ පටිපදා ඇති ක්‍රියාත්මක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,
එයමයෙහි ස්වරූපය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ බමුණෝ කුසලයෝ යි.

208. කවර බමුණෝ කුසල්හි යත්:

ගම් කලෙකැ රූපහමෝක්ඛත්වය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම-
රූපයෙහි පරිකල්පයෙකු රහිත වූයේ පරිත්‍යාග වූ බාහ්‍ය වූ කසිණරූපයන්
දකී ද, ඒ රූපයන් මැඩැගෙන දකිමි දක්මි යි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම...
සුඛ වූ ප්‍රතිපත් ඇති දකුණු වූ අභිභූ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,
එයමයෙහි ස්වරූපය වෙයි, ... අවිකල්පය වේ ... මේ බමුණෝ කුසලයෝ යි.

209. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යහමි. සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤි බහිඤ්ඤා රූපානි පසානි පරිත්තානි, තානි අභිභූය්‍ය ජානාමි පසානාමි'ති විවිඤ්චිව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුසලං උපසංවරජ්ඣ විහරති සුඛාපරිපදං ඛිට්ඨාහිඤ්ඤං, තහමි. සමයෙ එකොස් හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

210. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යහමි. සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤි බහිඤ්ඤා රූපානි පසානි පරිත්තානි, තානි අභිභූය්‍ය ජානාමි පසානාමි'ති විතක්කවිචාරනං චූපගමං -පෙ- දුතියං කුසලං -පෙ- තතියං කුසලං -පෙ- චතුත්තං කුසලං -පෙ- පඨමං කුසලං -පෙ- පඤ්චමං කුසලං උපසංවරජ්ඣ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දුක්ඛාහිඤ්ඤං -පෙ- දුක්ඛාපරිපදං ඛිට්ඨාහිඤ්ඤං -පෙ- සුඛාපරිපදං දුක්ඛාහිඤ්ඤං -පෙ- සුඛාපරිපදං ඛිට්ඨාහිඤ්ඤං, තහමි. සමයෙ එකොස් හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

විතකේධා පටිපදා.

[දෙව ආරම්භණාති]

211. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යහමි. සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤි බහිඤ්ඤා රූපානි පසානි පරිත්තානි, තානි අභිභූය්‍ය ජානාමි පසානාමි'ති විවිඤ්චිව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුසලං උපසංවරජ්ඣ විහරති පරිත්තං පරිත්තාරමඤ්ඤං, තහමි. සමයෙ එකොස් හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

212. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යහමි. සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤි බහිඤ්ඤා රූපානි පසානි පරිත්තානි, තානි අභිභූය්‍ය ජානාමි පසානාමි'ති විවිඤ්චිව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුසලං උපසංවරජ්ඣ විහරති අප්පමාණං පරිත්තාරමඤ්ඤං, තහමි. සමයෙ එකොස් හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

213. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යහමි. සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤි බහිඤ්ඤා රූපානි පසානි පරිත්තානි, තානි අභිභූය්‍ය ජානාමි පසානාමි'ති විතක්කවිචාරනං චූපගමං -පෙ- දුතියං කුසලං -පෙ- තතියං කුසලං -පෙ- චතුත්තං කුසලං -පෙ- පඨමං කුසලං -පෙ- පඤ්චමං කුසලං උපසංවරජ්ඣ විහරති පරිත්තං පරිත්තාරමඤ්ඤං -පෙ- අප්පමාණං පරිත්තාරමඤ්ඤං, තහමි. සමයෙ එකොස් හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

දෙව ආරම්භණාති.

209. කවර බමුණෙක් කුසල්කරණය:

යම් කලකැ රූපභවතාවතාවය පිණිස මාගිය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම-
රූපයෙහි පරික්ෂණය රහිත වූයේ පරිත්‍යාග වූ බාහ්‍ය වූ කසිණරූපයන්
දකි ද, ඒ රූපයන් මැඩගෙන දැනීම දක්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම...
සුබප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි
සාධය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෙක් කුසල්කරණයයි.

210. කවර බමුණෙක් කුසල්කරණය:

යම් කලකැ රූපභවතාවතාවය පිණිස මාගිය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම
රූපයෙහි පරික්ෂණය රහිත වූයේ පරිත්‍යාග වූ බාහ්‍ය වූ කසිණරූපයන්
දකි ද, ඒ රූපයන් මැඩගෙන දැනීම දක්මි විතක්ඛිවාරයන්ගේ සන්තිදි-
මෙන් ... ද්විතීයධ්‍යානයට ... තෘතීයධ්‍යානයට ... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථම-
ධ්‍යානයට ... දුක් වූ පටිපදා ඇති දකි වූ අභිඥ ඇති පඤ්චධ්‍යානයට
පැමිණ වෙසේ ද, ... දුක් වූ පටිපදා ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ ... සුබප්‍රතිපත් ඇති
දකි ද, ... සුබප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ
වෙසේ ද, එකමයෙහි සාධය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෙක්
කුසල්කරණයයි.

සතර ප්‍රතිපදා යි.

[දෙවැනි කොටස]

211. කවර බමුණෙක් කුසල්කරණය:

යම් කලකැ රූපභවතාවතාවය පිණිස මාගිය වඩා ද, අධ්‍යාත්මරූප-
යෙහි පරික්ෂණය රහිත වූයේ පරිත්‍යාග වූ බාහ්‍ය වූ කසිණරූපයන් දකි ද,
ඒ රූපයන් මැඩගෙන දැනීම දක්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ...
පරිත්‍යාග වූ පරිත්‍යාගභවතාවය වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි
සාධය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෙක් කුසල්කරණයයි.

212. කවර බමුණෙක් කුසල්කරණය:

යම් කලකැ රූපභවතාවතාවය පිණිස මාගිය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම
රූපයෙහි පරික්ෂණය රහිත වූයේ පරිත්‍යාග වූ බාහ්‍ය වූ කසිණරූපයන්
දකි ද, ඒ රූපයන් මැඩගෙන දැනීම දක්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ...
අප්‍රමාණ වූ පරිත්‍යාගභවතාවය වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි
සාධය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෙක් කුසල්කරණයයි.

213. කවර බමුණෙක් කුසල්කරණය:

යම් කලකැ රූපභවතාවතාවය පිණිස මාගිය වඩා ද, අධ්‍යාත්මරූප-
යෙහි පරික්ෂණය රහිත වූයේ පරිත්‍යාග වූ බාහ්‍ය වූ කසිණරූපයන් දකි ද,
ඒ රූපයන් මැඩගෙන දැනීම දක්මි විතක්ඛිවාරයන්ගේ සන්තිදිමෙන් ...
ද්විතීයධ්‍යානයට ... තෘතීයධ්‍යානයට ... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ...
පරිත්‍යාග වූ පරිත්‍යාගභවතාවය වූ පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද ...
අප්‍රමාණ වූ පරිත්‍යාගභවතාවය වූ (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) එකම
යෙහි සාධය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෙක් කුසල්කරණයයි.

දෙවැනි කොටස යි.

[අට්ඨකඛනතුකං]

214. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තිං මග්ගං භාවෙති අර්ඛකතං අරුපසඤ්ඤි බ්බිඤ්ඤා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිතුය්‍ය ජානාමි පස්සාමි'ති විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දුක්ඛාභිඤ්ඤාං පරිත්තං පරිත්තාරම්භං, තස්මිං සමයෙ ඵසොං හොති -පෙ- අවිනේශපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

215. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තිං මග්ගං භාවෙති අර්ඛකතං අරුපසඤ්ඤි බ්බිඤ්ඤා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිතුය්‍ය ජානාමි පස්සාමි'ති විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දුක්ඛාභිඤ්ඤාං අප්පමාණං පරිත්තාරම්භං, තස්මිං සමයෙ ඵසොං හොති -පෙ- අවිනේශපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

216. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තිං මග්ගං භාවෙති අර්ඛකතං අරුපසඤ්ඤි බ්බිඤ්ඤා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිතුය්‍ය ජානාමි පස්සාමි'ති විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං භික්ඛාභිඤ්ඤාං පරිත්තං පරිත්තාරම්භං, තස්මිං සමයෙ ඵසොං හොති -පෙ- අවිනේශපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

217. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තිං මග්ගං භාවෙති අර්ඛකතං අරුපසඤ්ඤි බ්බිඤ්ඤා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිතුය්‍ය ජානාමි පස්සාමි'ති විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං බ්බිඤ්ඤාං අප්පමාණං පරිත්තාරම්භං, තස්මිං සමයෙ ඵසොං හොති -පෙ- අවිනේශපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

218. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තිං මග්ගං භාවෙති අර්ඛකතං අරුපසඤ්ඤි බ්බිඤ්ඤා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිතුය්‍ය ජානාමි පස්සාමි'ති විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජා විහරති සුඛාපට්ඨපදං දුක්ඛාභිඤ්ඤාං පරිත්තං පරිත්තාරම්භං, තස්මිං සමයෙ ඵසොං හොති -පෙ- අවිනේශපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

[අධිකරණය]

214. කවර බමියෝ කුසලය යත්:

යම් කලකැ රූපහතවත්තනිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම-
රූපයෙහි පරික්ෂණය රහිත වූයේ පරිත්ත වූ බාහ්‍ය වූ කසිණරූපයන් දකී
ද, ඒ රූපයන් මැඩැගෙන දකිමි දකිමි යි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම...
දුබ්බප්‍රතිපත් ඇති දකිනිඳු වූ පරිත්ත වූ පරිත්තාලම්භන වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට
පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි සාධීය වෙයි ... අවික්ෂේපය වෙයි...
මේ බමියෝ කුසලයෝ යි.

215. කවර බමියෝ කුසලය යත්:

යම් කලකැ රූපහතවත්තනිය පිණිස මාගීය වඩා ද අධ්‍යාත්ම-
රූපයෙහි පරික්ෂණය රහිත වූයේ පරිත්ත වූ බාහ්‍ය වූ කසිණරූපයන් දකී ද, ඒ
රූපයන් මැඩැගෙන දකිමි දකිමි යි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම... දුබ්බ-
ප්‍රතිපත් ඇති දකිනිඳු වූ අප්‍රමාණ වූ පරිත්තාලම්භන වූ ප්‍රථම-
ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි සාධීය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ...
මේ බමියෝ කුසලයෝ යි.

216. කවර බමියෝ කුසලය යත්:

යම් කලකැ රූපහතවත්තනිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්මරූප-
යෙහි පරික්ෂණය රහිත වූයේ පරිත්ත වූ බාහ්‍ය වූ කසිණරූපයන් දකී ද, ඒ
රූපයන් මැඩැගෙන දකිමි දකිමි යි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම... දුබ්බ-
ප්‍රතිපත් ඇති කම්ප්‍රාතිඳු වූ පරිත්ත වූ පරිත්තාලම්භන වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ
වෙසේ ද, එකමයෙහි සාධීය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමියෝ
කුසලයෝ යි.

217. කවර බමියෝ කුසලය යත්:

යම් කලකැ රූපහතවත්තනිය පිණිස මාගීය වඩා ද අධ්‍යාත්ම-
රූපයෙහි පරික්ෂණය රහිත වූයේ පරිත්ත වූ බාහ්‍ය වූ කසිණරූපයන් දකී ද, ඒ
රූපයන් මැඩැගෙන දකිමි දකිමි යි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම... දුබ්බ වූ
ප්‍රතිපත් ඇති කම්ප්‍රාතිඳු වූ අප්‍රමාණ වූ පරිත්තාලම්භන වූ
ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි සාධීය වෙයි ... අවික්ෂේපය
වේ ... මේ බමියෝ කුසලයෝ යි.

218. කවර බමියෝ කුසලය යත්:

යම් කලකැ රූපහතවත්තනිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්මරූප-
යෙහි පරික්ෂණය රහිත වූයේ පරිත්ත වූ බාහ්‍ය වූ රූපයන් දකී ද, ඒ
රූපයන් මැඩැගෙන දකිමි දකිමි යි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම...
සුබ්බප්‍රතිපත් ඇති දකිනිඳු වූ පරිත්ත වූ පරිත්තාලම්භන වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට
පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි සාධීය වෙයි... අවික්ෂේපය වේ ... මේ
බමියෝ කුසලයෝ යි.

219. කතමේ බම්මා කුසලා?

සමථි සමථෙ රුප්පපතියා මග්ගං භාවෙති අර්ථකතනං අරුපසද්දේ ඛේදා රූපානි පසානි පරිත්තානි, තානි අභිභූයා ජානාමි පසාමි'ති විවිච්චිත කාමෙති -පෙ- පඨමං කුසලං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඛාපරිපදං දකුණිකාදං අපාමාණං පරිත්තාරමණං, තසමි සමථෙ එකො හොති -පෙ- අවිකම්පො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා කුසලා.

220. කතමේ බම්මා කුසලා?

සමථි සමථෙ රුප්පපතියා මග්ගං භාවෙති අර්ථකතනං අරුපසද්දේ ඛේදා රූපානි පසානි පරිත්තානි, තානි අභිභූයා ජානාමි පසාමි'ති විවිච්චිත කාමෙති -පෙ- පඨමං කුසලං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඛාපරිපදං විපාකිකාදං පරිත්තාරමණං, තසමි සමථෙ එකො හොති -පෙ- අවිකම්පො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා කුසලා.

221. කතමේ බම්මා කුසලා?

සමථි සමථෙ රුප්පපතියා මග්ගං භාවෙති අර්ථකතනං අරුපසද්දේ ඛේදා රූපානි පසානි පරිත්තානි, තානි අභිභූයා ජානාමි පසාමි'ති විවිච්චිත කාමෙති -පෙ- පඨමං කුසලං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඛාපරිපදං විපාකිකාදං අපාමාණං පරිත්තාරමණං, තසමි සමථෙ එකො හොති -පෙ- අවිකම්පො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා කුසලා.

222. කතමේ බම්මා කුසලා?

සමථි සමථෙ රුප්පපතියා මග්ගං භාවෙති අර්ථකතනං අරුපසද්දේ ඛේදා රූපානි පසානි පරිත්තානි, තානි අභිභූයා ජානාමි පසාමි'ති විවිච්චිත කාමෙති -පෙ- පඨමං කුසලං උපසම්පජ්ජි විහරති -පෙ- තතියං කුසලං -පෙ- විකම්පං කුසලං -පෙ- පඨමං කුසලං¹ -පෙ- පඨමං කුසලං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපරිපදං දකුණිකාදං පරිත්තාරමණං -පෙ- දුක්ඛාපරිපදං දකුණිකාදං අපාමාණං පරිත්තාරමණං -පෙ- දුක්ඛාපරිපදං විපාකිකාදං පරිත්තාරමණං -පෙ- දුක්ඛාපරිපදං විපාකිකාදං අපාමාණං පරිත්තාරමණං -පෙ- සුඛාපරිපදං දකුණිකාදං අපාමාණං පරිත්තාරමණං -පෙ- සුඛාපරිපදං විපාකිකාදං අපාමාණං පරිත්තාරමණං, තසමි සමථෙ එකො හොති -පෙ- අවිකම්පො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා කුසලා.

අවිකම්පකතනං.

1. පඨමං කුසලං - ඉති උතං භික්ඛු. 3.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

219. කවර බමිසෝ කුශලත යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්මරූප-
යෙහි පරික්ෂණංශ රහිත වූයේ පරිත්ත වූ බාහ්‍ය වූ රූපයන් දකී ද, ඒ
රූපයන් මැඩගෙන දකිමි දක්මි යි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... සුඛ-
ප්‍රතිපත් ඇති දකුණිඟ වූ අප්‍රමාණ වූ පරිත්තාලමිත වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට
පැමිණ වෙසේ ද, එසමයෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ
බමිසෝ කුශලයෝ යි.

220. කවර බමිසෝ කුශලත යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්මරූප-
යෙහි පරික්ෂණංශ රහිත වූයේ පරිත්ත වූ බාහ්‍ය වූ රූපයන් දකී ද, ඒ
රූපයන් මැඩගෙන දකිමි දක්මි යි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... සුඛ-
ප්‍රතිපත් ඇති කම්ප්‍රාභිඟ වූ පරිත්ත වූ පරිත්තාලමිත වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට
පැමිණ වෙසේ ද, එසමයෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ
බමිසෝ කුශලයෝ යි.

221. කවර බමිසෝ කුශලත යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්මරූප-
යෙහි පරික්ෂණංශ රහිත වූයේ පරිත්ත වූ බාහ්‍ය වූ රූපයන් දකී ද, ඒ
රූපයන් මැඩගෙන දකිමි දක්මි යි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... සුඛප්‍රතිපත්
ඇති කම්ප්‍රාභිඟ වූ අප්‍රමාණ වූ පරිත්තාලමිත වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට
පැමිණ වෙසේ ද, එසමයෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ බමිසෝ
කුශලයෝ යි.

222. කවර බමිසෝ කුශලත යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම
රූපයෙහි පරික්ෂණංශ රහිත වූයේ පරිත්ත වූ බාහ්‍ය වූ රූපයන් දකී ද,
ඒ රූපයන් මැඩගෙන දකිමි දක්මි විතතිවිවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ...
දෙවැනි ධ්‍යානයට ... තෙවැනි ධ්‍යානයට ... සතර වැනි ධ්‍යානයට ...
පළමු වැනි ධ්‍යානයට ... දූඛප්‍රතිපත් ඇති දකුණිඟ වූ පරිත්ත වූ පරිත්තා-
ලමිත වූ පස්වැනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, ... දූඛප්‍රතිපත් ඇති
දකුණිඟ වූ අප්‍රමාණ වූ පරිත්තාලමිත වූ ... දූඛප්‍රතිපත් ඇති කම්ප්‍රාභිඟ වූ
පරිත්ත වූ පරිත්තාලමිත වූ ... දූඛප්‍රතිපත් ඇති කම්ප්‍රාභිඟ වූ අප්‍රමාණ වූ
පරිත්තාලමිත වූ ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති දකුණිඟ වූ පරිත්ත වූ පරිත්තා
ලමිත වූ ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති දකුණිඟ වූ අප්‍රමාණ වූ පරිත්තාලමිත වූ...
සුඛප්‍රතිපත් ඇති කම්ප්‍රාභිඟ වූ පරිත්ත වූ පරිත්තාලමිත වූ ... සුඛප්‍රතිපත්
ඇති කම්ප්‍රාභිඟ වූ අප්‍රමාණ වූ පරිත්තාලමිත වූ පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ
වෙසේ ද, එසමයෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ බමිසෝ
කුශලයෝ යි.

අට්ඨකඛනානුකය යි.

223. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගා භාවෙනි අජකිතතං අරුපසඤ්ඤි බහිද්ධා රුපානි පසානි පරිතතානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි, තානි අභිභුග්ග ජානාමි පසානාමි'ති විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කිංතං උපසම්පජ්ජ විහරති, තසම් සමයෙ එකොහොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

224. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගා භාවෙනි අජකිතතං අරුපසඤ්ඤි බහිද්ධා රුපානි පසානි පරිතතානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි, තානි අභිභුග්ග ජානාමි පසානාමි'ති විතක්කවිචාරතං වූපසමා -පෙ- දුතියං කිංතං -පෙ- තතියං කිංතං -පෙ- චතුත්තං කිංතං -පෙ- පඨමං කිංතං -පෙ- පඤ්චමං කිංතං උපසම්පජ්ජ විහරති, තසම් සමයෙ එකොහොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ඉදමපි අවිකේධනතුකා.

225. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගා භාවෙනි අජකිතතං අරුපසඤ්ඤි බහිද්ධා රුපානි පසානි අපමාණානි, තානි අභිභුග්ග ජානාමි පසානාමි'ති විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කිංතං උපසම්පජ්ජ විහරති, තසම් සමයෙ එකොහොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

226. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගා භාවෙනි අජකිතතං අරුපසඤ්ඤි බහිද්ධා රුපානි පසානි අපමාණානි, තානි අභිභුග්ග ජානාමි පසානාමි'ති විතක්කවිචාරතං වූපසමා -පෙ- දුතියං කිංතං -පෙ- තතියං කිංතං -පෙ- චතුත්තං කිංතං -පෙ- පඨමං කිංතං -පෙ- පඤ්චමං කිංතං උපසම්පජ්ජ විහරති, තසම් සමයෙ එකොහොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

[වතකොසා පටිපදා]

227. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගා භාවෙනි අජකිතතං අරුපසඤ්ඤි බහිද්ධා රුපානි පසානි අපමාණානි, තානි අභිභුග්ග ජානාමි පසානාමි'ති විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කිංතං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දකිංභිඤ්ඤං, තසම් සමයෙ එකොහොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

223. කවර බමුණෝ කුශලත යන්:

යම් කලෙකැ රූපභවෝත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම-
රූපයෙහි පරික්ෂණංශු රහිත වූයේ පරිත්ත වූ සුවණ්දුපීණී වූ බාහ්‍යරූපයන්
දකී ද, ඒ රූපයන් මැඩැගෙන දැනිමි දක්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම... ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එසමයෙහි ස්පශ්‍ය වෙයි ... අවික්ෂේපය
වේ ... මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි.

224. කවර බමුණෝ කුශලත යන්:

යම් කලෙකැ රූපභවෝත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම-
රූපයෙහි පරික්ෂණංශු රහිත වූයේ පරිත්ත වූ සුවණ්දුපීණී වූ පරිත්ත වූ
බාහ්‍ය වූ රූපයන් දකී ද, ඒ රූපයන් මැඩැගෙන දැනිමි දක්මි විතකිවිචාරයන්
ගේ සන්තිදීමෙන්... ද්විතීයධ්‍යානයට... තෘතීයධ්‍යානයට... චතුර්ධ්‍යානයට...
ප්‍රථමධ්‍යානයට ... පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එසමයෙහි ස්පශ්‍ය
වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි.

මෙ ද අවිඛින්නතභූත යි.

225. කවර බමුණෝ කුශලත යන්:

යම් කලෙකැ රූපභවෝත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම-
රූපයෙහි පරික්ෂණංශු රහිත වූයේ අප්‍රමාණ වූ බාහ්‍ය වූ රූපයන් දකී ද,
ඒ රූපයන් මැඩැගෙන දැනිමි දක්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... ප්‍රථම
ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එසමයෙහි ස්පශ්‍ය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ...
මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි.

226. කවර බමුණෝ කුශලත යන්:

යම් කලෙකැ රූපභවෝත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්මරූප-
යෙහි පරික්ෂණංශු රහිත වූයේ අප්‍රමාණ වූ බාහ්‍ය වූ රූපයන් දකී ද, ඒ
රූපයන් මැඩැගෙන දැනිමි දක්මි විතකි විචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ...
ද්විතීයධ්‍යානයට ... තෘතීයධ්‍යානයට ... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ...
පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එසමයෙහි ස්පශ්‍ය වෙයි ... අවික්ෂේපය
වේ ... මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි.

[සතර ප්‍රතිපදා]

227. කවර බමුණෝ කුශලත යන්:

යම් කලෙකැ රූපභවෝත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්මරූප
යෙහි පරික්ෂණංශු රහිත වූයේ අප්‍රමාණ වූ බාහ්‍යරූපයන් දකී ද, ඒ
රූපයන් මැඩැගෙන දැනිමි දක්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂ
ප්‍රතිපත් ඇති දකුණික වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එසමයෙහි
ස්පශ්‍ය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි.

228. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යඟ්ථිං සමගෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤි ඛනිඬා රුපානි පග්ගාති අපමාණානි, තානි අභිභූය්‍ය ජානාමි පග්ගාමි'ති විපිට්ඨව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං බිප්පාතිඤ්ඤං, තඟ්ථිං සමගෙ ඵග්ගො හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

229. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යඟ්ථිං සමගෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤි ඛනිඬා රුපානි පග්ගාති අපමාණානි, තානි අභිභූය්‍ය ජානාමි පග්ගාමි'ති විපිට්ඨව කාමෙහි -පෙ- මඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඛාපට්ඨපදං දකුණිඤ්ඤං, තඟ්ථිං සමගෙ ඵග්ගො හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

230. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යඟ්ථිං සමගෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤි ඛනිඬා රුපානි පග්ගාති අපමාණානි, තානි අභිභූය්‍ය ජානාමි පග්ගාමි'ති විපිට්ඨව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඛාපට්ඨපදං බිප්පාතිඤ්ඤං, තඟ්ථිං සමගෙ ඵග්ගො හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

231. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යඟ්ථිං සමගෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤි ඛනිඬා රුපානි පග්ගාති අපමාණානි, තානි අභිභූය්‍ය ජානාමි පග්ගාමි'ති විතක්කවිචාරකං චූපසමා -පෙ- දුතියං කුතං -පෙ- තතියං කුතං -පෙ- චතුර්ථං කුතං -පෙ- පඨමං කුතං -පෙ- පඤ්චමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිඤ්ඤං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං බිප්පාතිඤ්ඤං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං දකුණිඤ්ඤං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං බිප්පාතිඤ්ඤං, තඟ්ථිං සමගෙ ඵග්ගො හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

වතග්ගො පටිපදා.

[දෙව් ආරම්භණානි]

232. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යඟ්ථිං සමගෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤි ඛනිඬා රුපානි පග්ගාති අපමාණානි, තානි අභිභූය්‍ය ජානාමි පග්ගාමි'ති විපිට්ඨව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති පටිත්තං අපමාණාරම්භං, තඟ්ථිං සමගෙ ඵග්ගො හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

228. කවර බමුණෝ කුශලත යත්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි පරිකල්පයෙකු රහිත වූයේ අප්‍රමාණ වූ බාහ්‍ය රූපයන් දකි ද, ඒ රූපයන් මැඩගෙන දැනිමි දක්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂිත ප්‍රතිපත් ඇති කම්ප්‍රාභිකු වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි ස්පර්ශය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි.

229. කවර බමුණෝ කුශලත යත්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි පරිකල්පයෙකු රහිත වූයේ අප්‍රමාණ වූ බාහ්‍ය රූපයන් දකි ද, ඒ රූපයන් මැඩගෙන දැනිමි දක්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති දක්ෂිණිකු වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි ස්පර්ශය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි.

230. කවර බමුණෝ කුශලත යත්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි පරිකල්පයෙකු රහිත වූයේ අප්‍රමාණ වූ බාහ්‍ය රූපයන් දකි ද, ඒ රූපයන් මැඩගෙන දැනිමි දක්මි විකෘතිවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... අවිකල්පය වේ ... අවිකල්පය වේ ... මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි.

231. කවර බමුණෝ කුශලත යත්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි පරිකල්පයෙකු රහිත වූයේ අප්‍රමාණ වූ බාහ්‍ය රූපයන් දකි ද, ඒ රූපයන් මැඩගෙන දැනිමි දක්මි විකෘතිවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... අවිකල්පය වේ ... අවිකල්පය වේ ... මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි.

සතර ප්‍රතිපදා යි.

[දෙ අරමුණු]

232. කවර බමුණෝ කුශලත යත්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි පරිකල්පයෙකු රහිත වූයේ අප්‍රමාණ වූ බාහ්‍ය රූපයන් දකි ද, ඒ රූපයන් මැඩගෙන දැනිමි දක්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... පරිත්‍යාග වූ අප්‍රමාණාලම්භික වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි ස්පර්ශය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

233. කතමෙ බමමා කුසලා?

යහමි. සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගා හාවෙති අරකිත්තං අරුපසඤ්ඤා බ්‍රහ්මා රූපානි පසාති අපමාණානි, තානි අභිභූයස් ජානාමි පසාමි'ති විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුසලං උපසම්පජ්ජා විහරති අපමාණං අපමාණාරම්භං, තහමි. සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිනිශ්චයො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

234. කතමෙ බමමා කුසලා?

යහමි. සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගා හාවෙති අරකිත්තං අරුපසඤ්ඤා බ්‍රහ්මා රූපානි පසාති අපමාණානි, තානි අභිභූයස් ජානාමි පසාමි'ති විනික්ඛා විචාරතං වූපසමා -පෙ- දුතියං කුසලං -පෙ- තතියං කුසලං -පෙ- චතුත්තං කුසලං -පෙ- පඨමං කුසලං -පෙ- පඤ්චමා කුසලං උපසම්පජ්ජා විහරති පරිත්තං අපමාණාරම්භං -පෙ- අපමාණං අපමාණාරම්භං, තහමි. සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිනිශ්චයො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

දෙව්දාරමමණානි.

235. කතමෙ බමමා කුසලා?

යහමි. සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගා හාවෙති අරකිත්තං අරුපසඤ්ඤා බ්‍රහ්මා රූපානි පසාති අපමාණානි, තානි අභිභූයස් ජානාමි පසාමි'ති විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුසලං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිඤ්ඤා පරිත්තං අපමාණාරම්භං, තහමි. සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිනිශ්චයො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

236. කතමෙ බමමා කුසලා?

යහමි. සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගා හාවෙති අරකිත්තං අරුපසඤ්ඤා බ්‍රහ්මා රූපානි පසාති අපමාණානි, තානි අභිභූයස් ජානාමි පසාමි'ති විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුසලං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිඤ්ඤා අපමාණං අපමාණාරම්භං, තහමි. සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිනිශ්චයො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

237. කතමෙ බමමා කුසලා?

යහමි. සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගා හාවෙති අරකිත්තං අරුපසඤ්ඤා බ්‍රහ්මා රූපානි පසාති අපමාණානි, තානි අභිභූයස් ජානාමි පසාමි'ති විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුසලං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මානිඤ්ඤා පරිත්තං අපමාණාරම්භං, තහමි. සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිනිශ්චයො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

233 කවර බමිණෝ කුශලහ යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්මරූප-
යෙහි පරික්ෂණංශු රහිත වූයේ අප්‍රමාණ වූ බාහ්‍යරූපයන් දකී ද, ඒ
රූපයන් මැඩැගෙන දන්මි දක්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... අප්‍රමාණ
වූ අප්‍රමාණාලම්භන වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි ස්වරූපය
වෙයි ... අවිකේශ්වරය වේ ... මේ බමිණෝ කුශලයෝ යි.

234. කවර බමිණෝ කුශලහ යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම
රූපයෙහි පරික්ෂණංශු රහිත වූයේ අප්‍රමාණ වූ බාහ්‍යරූපයන් දකී ද, ඒ
රූපයන් මැඩැගෙන දන්මි දක්මි විතර්කිතවිතර්කයන්ගෙන් යන්තිදීමෙන් ...
ද්විතීයධ්‍යානයට ... තෘතීයධ්‍යානයට ... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ...
පරිත්ත වූ අප්‍රමාණාලම්භන වූ පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, ... අප්‍රමාණ
වූ අප්‍රමාණාලම්භන වූ පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි ස්වරූපය
වෙයි ... අවිකේශ්වරය වේ ... මේ බමිණෝ කුශලයෝ යි.

දෙ අරමුණු යි.

235. කවර බමිණෝ කුශලහ යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම-
රූපයෙහි පරික්ෂණංශු රහිත වූයේ අප්‍රමාණ වූ බාහ්‍ය වූ රූපයන් දකී ද,
ඒ රූපයන් මැඩැගෙන දන්මි දක්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ...
ද්‍රාව්‍යත්වත් ඇති දකුණුද වූ පරිත්ත වූ අප්‍රමාණාලම්භන වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට
පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි ස්වරූපය වෙයි ... අවිකේශ්වරය වේ ... මේ
බමිණෝ කුශලයෝ යි.

236. කවර බමිණෝ කුශලහ යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම
රූපයෙහි පරික්ෂණංශු රහිත වූයේ අප්‍රමාණ වූ බාහ්‍ය වූ රූපයන් දකී ද,
ඒ රූපයන් මැඩැගෙන දන්මි දක්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ...
ද්‍රාව්‍යත්වත් ඇති දකුණුද වූ අප්‍රමාණ වූ අප්‍රමාණාලම්භන වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට
පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි ස්වරූපය වෙයි ... අවිකේශ්වරය වේ ... මේ
බමිණෝ කුශලයෝ යි.

237 කවර බමිණෝ කුශලහ යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම
රූපයෙහි පරික්ෂණංශු රහිත වූයේ අප්‍රමාණ වූ බාහ්‍ය වූ රූපයන් දකී ද,
ඒ රූපයන් මැඩැගෙන දන්මි දක්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... ද්‍රාව්‍ය
ත්වත් ඇති ක්ෂිප්‍රාණික වූ පරිත්ත වූ අප්‍රමාණාලම්භන වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට
පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි ස්වරූපය වෙයි ... අවිකේශ්වරය වේ ... මේ
බමිණෝ කුශලයෝ යි.

238. කතමෙ බම්බා කුසලා?

ගගම්. සමගෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤා ඛනිඤ්ඤා රූපානි පසානි අපමාණානි, තානි අභිභූයස් ජාතාමි පසාමි'ති විවිච්චව භාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං විපාකිඤ්ඤාං අපමාණං අපමාණාරම්භං, තගම්. සමගෙ එකොණොති -පෙ- අවිකෙඛපො භොති -පෙ- ඉමෙ බම්බා කුසලා.

239. කතමෙ බම්බා කුසලා?

ගගම්. සමගෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤා ඛනිඤ්ඤා රූපානි පසානි අපමාණානි, තානි අභිභූයස් ජාතාමි පසාමි'ති විවිච්චව භාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජා විහරති සුඛාපට්ඨපදං දුක්ඛාභිඤ්ඤාං පරිත්තං අපමාණාරම්භං, තගම්. සමගෙ එකොණොති -පෙ- අවිකෙඛපො භොති -පෙ- ඉමෙ බම්බා කුසලා.

240. කතමෙ බම්බා කුසලා?

ගගම්. සමගෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤා ඛනිඤ්ඤා රූපානි පසානි අපමාණානි, තානි අභිභූයස් ජාතාමි පසාමි'ති විවිච්චව භාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජා විහරති සුඛාපට්ඨපදං දුක්ඛාභිඤ්ඤාං පරිත්තං අපමාණාරම්භං, තගම්. සමගෙ එකොණොති -පෙ- අවිකෙඛපො භොති -පෙ- ඉමෙ බම්බා කුසලා.

241. කතමෙ බම්බා කුසලා?

ගගම්. සමගෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤා ඛනිඤ්ඤා රූපානි පසානි අපමාණානි, තානි අභිභූයස් ජාතාමි පසාමි'ති විවිච්චව භාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජා විහරති සුඛාපට්ඨපදං විපාකිඤ්ඤාං පරිත්තං අපමාණාරම්භං, තගම්. සමගෙ එකොණොති -පෙ- අවිකෙඛපො භොති -පෙ- ඉමෙ බම්බා කුසලා.

242. කතමෙ බම්බා කුසලා?

ගගම්. සමගෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤා ඛනිඤ්ඤා රූපානි පසානි අපමාණානි, තානි අභිභූයස් ජාතාමි පසාමි'ති විවිච්චව භාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජා විහරති සුඛාපට්ඨපදං විපාකිඤ්ඤාං අපමාණං අපමාණාරම්භං, තගම්. සමගෙ එකොණොති -පෙ- අවිකෙඛපො භොති -පෙ- ඉමෙ බම්බා කුසලා.

238. කවර බර්මානුකූල කාව්‍යයක්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්තනිය පිණිස මාගිය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම-
රූපයෙහි පරිකල්පයෙහි රහිත වූයේ අප්‍රමාණ වූ බාහ්‍ය වූ රූපයන් දකී ද,
ඒ රූපයන් මැඩගෙන දන්මි දක්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ...
සුබ්‍රහ්මචාරීන් ඇති කිප්‍රාහිඳ වූ අප්‍රමාණ වූ අප්‍රමාණලබ්ධි වූ ප්‍රථම
ධ්‍යානව පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි ස්වයං වෙයි ... අවිකල්පය වේ ...
මේ බර්මානුකූල කාව්‍යයයි.

239. කවර බර්මානුකූල කාව්‍යයක්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්තනිය පිණිස මාගිය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම-
රූපයෙහි පරිකල්පයෙහි රහිත වූයේ අප්‍රමාණ වූ බාහ්‍ය වූ රූපයන් දකී ද,
ඒ රූපයන් මැඩගෙන දන්මි දක්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ...
සුබ්‍රහ්මචාරීන් ඇති දකිනිඳ වූ පරිත්‍යාග වූ අප්‍රමාණලබ්ධි වූ ප්‍රථමධ්‍යානව
පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි ස්වයං වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ
බර්මානුකූල කාව්‍යයයි.

240. කවර බර්මානුකූල කාව්‍යයක්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්තනිය පිණිස මාගිය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම-
රූපයෙහි පරිකල්පයෙහි රහිත වූයේ අප්‍රමාණ වූ බාහ්‍ය වූ රූපයන් දකී ද,
ඒ රූපයන් මැඩගෙන දන්මි දක්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ...
සුබ්‍රහ්මචාරීන් ඇති දකිනිඳ වූ අප්‍රමාණ වූ අප්‍රමාණලබ්ධි වූ ප්‍රථමධ්‍යානව
පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි ස්වයං වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ
බර්මානුකූල කාව්‍යයයි.

241. කවර බර්මානුකූල කාව්‍යයක්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්තනිය පිණිස මාගිය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම-
රූපයෙහි පරිකල්පයෙහි රහිත වූයේ අප්‍රමාණ වූ බාහ්‍ය වූ රූපයන් දකී ද,
ඒ රූපයන් මැඩගෙන දන්මි දක්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ...
සුබ්‍රහ්මචාරීන් ඇති කිප්‍රාහිඳ වූ පරිත්‍යාග වූ අප්‍රමාණලබ්ධි වූ ප්‍රථමධ්‍යානව
පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි ස්වයං වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ
බර්මානුකූල කාව්‍යයයි.

242. කවර බර්මානුකූල කාව්‍යයක්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්තනිය පිණිස මාගිය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම-
රූපයෙහි පරිකල්පයෙහි රහිත වූයේ අප්‍රමාණ වූ බාහ්‍ය වූ රූපයන් දකී ද,
ඒ රූපයන් මැඩගෙන දන්මි දක්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ...
සුබ්‍රහ්මචාරීන් ඇති කිප්‍රාහිඳ වූ අප්‍රමාණ වූ අප්‍රමාණලබ්ධි වූ ප්‍රථමධ්‍යා-
නව පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි ස්වයං වෙයි ... අවිකල්පය වේ ...
මේ බර්මානුකූල කාව්‍යයයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

243. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුපපතතියා මග්ගං හාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤි බහිඤ්ඤා රුපානි පසානි අපාමාණානි, තානි අභිභූය්‍ය ජාතාමි පසාමිති විතකකවිචාරනං වූපසමා -පෙ- දුතියං කුසලං -පෙ- තතියං කුසලං -පෙ- චතුත්තං කුසලං -පෙ- පඨමං කුසලං -පෙ-1 පඤ්චමං කුසලං උපසමපඤ්ඤි විතරති දුක්ඛාපවිපදං දකුණිඤ්ඤං පරිත්තං අපාමාණාරම්භං -පෙ- දුක්ඛාපවිපදං දකුණිඤ්ඤං අපාමාණං අපාමාණාරම්භං -පෙ- දුක්ඛාපවිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං අපාමාණාරම්භං -පෙ- දුක්ඛාපවිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අපාමාණං අපාමාණං අපාමාණාරම්භං -පෙ- සුඛාපවිපදං දකුණිඤ්ඤං පරිත්තං අපාමාණාරම්භං -පෙ- සුඛාපවිපදං දකුණිඤ්ඤං අපාමාණං අපාමාණාරම්භං -පෙ- සුඛාපවිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං අපාමාණාරම්භං -පෙ- සුඛාපවිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අපාමාණං අපාමාණාරම්භං, තසම් සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

අපරමයි අධිකඛනතුකං.

244. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුපපතතියා මග්ගං හාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤි බහිඤ්ඤා රුපානි පසානි අපාමාණානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි, තානි අභිභූය්‍ය ජාතාමි පසාමිති විවිචෙට්ඨි කාමෙති -පෙ- පඨමං කුසලං උපසමපඤ්ඤි විතරති, තසම් සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

245. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුපපතතියා මග්ගං හාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤි බහිඤ්ඤා රුපානි පසානි අපාමාණානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි, තානි අභිභූය්‍ය ජාතාමි පසාමිති විතකකවිචාරනං වූපසමා -පෙ- දුතියං කුසලං -පෙ- තතියං කුසලං -පෙ- චතුත්තං කුසලං -පෙ- පඨමං කුසලං -පෙ- පඤ්චමං කුසලං උපසමපඤ්ඤි විතරති, තසම් සමයෙ එසෙය්‍යා හොති අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

ඉදමයි අධිකඛනතුකං.

246. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුපපතතියා මග්ගං හාවෙති අජකිත්තං අරුපසඤ්ඤි බහිඤ්ඤා රුපානි පසානි නිලවණ්ණානි නිලතිද්ධතානි නිලතිහාසානි, තානි අභිභූය්‍ය ජාතාමි පසාමිති විවිචෙට්ඨි කාමෙති -පෙ- පඨමං කුසලං උපසමපඤ්ඤි විතරති, තසම් සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

247. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගා භාවෙහි අර්ඝ්‍යතං අරුපසඤ්ඤා ඛණ්ඩා රූපානි පස්සති පිතානි පිතවණණානි පිතනිදස්සනානි පිතනිභාසානි -පෙ- ලොභිතකානි ලොභිතකවණණානි ලොභිතකනිදස්සනානි ලොභිත-කනිභාසානි -පෙ- ඔදුතානි ඔදුතවණණානි ඔදුතනිදස්සනානි ඔදුතනි-භාසානි, තානි අභිකුසා ජානාමි පස්සාමි'ති විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවිසෙක්ඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ඉමානිපි අභිකායතනානි සොලසක්ඛනතුකානි.

[තීණි විමොක්ඛානි සොලසක්ඛනතුකානි]

248. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගා භාවෙහි, රූපි රූපානි පස්සති විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවිසෙක්ඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

249. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගා භාවෙහි, අර්ඝ්‍යතං අරුපසඤ්ඤා ඛණ්ඩා රූපානි පස්සති, විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවිසෙක්ඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

250. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගා භාවෙහි, සුභතනි අභිච්ඡින්නො¹ හොති, විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවිසෙක්ඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ඉමානිපි තීණි විමොක්ඛානි සොලසක්ඛනතුකානි.

[වනතාරි මුහම්මිහාරජකානානි සොලසක්ඛනතුකානි]

251. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතනියා මග්ගා භාවෙහි, විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති මේත්තාසතගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවිසෙක්ඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

1. සුභතනිවිවිච්චව. PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

247. කවර ධර්මයෝ කුශලත යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි පරික්ෂණය රහිත වූයේ පිත වූ පිතවණි වූ පිතනිදයීන වූ පිතප්‍රභ වූ ඛාන්‍යරූපයන් දකී ද ... ලොභිතක වූ ලොභිතකාවණි වූ ලොභිතක නිදයීන වූ ලොභිතකප්‍රභ වූ ... අවදන වූ අවදනවණි වූ අවදනනිදයීන වූ අවදනප්‍රභ වූ (ඛාන්‍ය) රූපයන් දකී ද, ඒ රූපයන් මැඩගෙන දන්මි දන්මි කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකල්හි සපයීය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

මේ අභිනායකයන්ගේන් සොළහකඩනතුකයෝ යි.

[විමොක්ෂ සොළහකඩනතුකය]

248. කවර ධර්මයෝ කුශලත යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්ම රූපයාන ඇඳීමේ (ඛාන්‍ය වූ ද) රූපයන් දකී ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සපයීය වෙයි. ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

249. කවර ධර්මයෝ කුශලත යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, අධ්‍යාත්මයෙහි රූපයෙහි රහිත වූයේ ඛාන්‍ය රූපයන් දකී ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සපයීය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

250. කවර ධර්මයෝ කුශලත යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, සුභ ය යි කභිණ අරමුණෙහි නියල වූයේ වේ ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සපයීය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

මේ තුන් විමොක්ෂයන්ගේන් සොළහකඩනතුකයෝ යි.

[වුච්ඡේදිකාරධ්‍යාන සොළහකඩනතුකය]

251. කවර ධර්මයෝ කුශලත යත්:

යම් කලෙකැ රූපභවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... මෙමත්‍රිකගත ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සපයීය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

252. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතතියා මග්ගං භාවෙති, විතක්කවිචාරනං වූප-
සමං -පෙ- දුතියං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති මේත්තාසහගතං, තස්මිං
සමයෙ එකොහොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

253 කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතතියා මග්ගං භාවෙති, පිතියා ච පිරුහා -පෙ-
තතියං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති මේත්තාසහගතං, තස්මිං සමයෙ එකොහොති
-පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

254. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතතියා මග්ගං භාවෙති, විච්චේවිච කාමේති -පෙ-
පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති මේත්තාසහගතං, තස්මිං සමයෙ එකොහොති
-පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

255. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතතියා මග්ගං භාවෙති, අවිතක්කං විචාරමතනං
සමාසිජ්ජ පිටිත්ථං දුතියං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති මේත්තාසහගතං,
තස්මිං සමයෙ එකොහොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

256. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතතියා මග්ගං භාවෙති, විතක්කවිචාරනං වූපසමා-
-පෙ- තතියං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති මේත්තාසහගතං, තස්මිං සමයෙ එකොහොති
-පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

257. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතතියා මග්ගං භාවෙති, පිතියා ච පිරුහා -පෙ-
චතුත්තං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති මේත්තාසහගතං, තස්මිං සමයෙ එකොහොති
-පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

258. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුපපතතියා මග්ගං භාවෙති, විච්චේවිච කාමේති -පෙ-
පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති කරුණාසහගතං, තස්මිං සමයෙ එකොහොති
-පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

252. කවර බමුණෙක් කුශලයක් ගත්:

යම් කලකැ රූපහවොත්පතනිය පිණිස මාගිය වඩා ද, විතතිවිවාර-
යන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... මෙමුත්තිසහගත ද්විතියධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,
එකමගෙහි සාධය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ බමුණෙක් කුශලයෙක් යි.

253. කවර බමුණෙක් කුශලයක් ගත්:

යම් කලකැ රූපහවොත්පතනිය පිණිස මාගිය වඩා ද, ප්‍රියයෙන් ද
විරාගයෙන් ... මෙමුත්තිසහගත තෘතියධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි
සාධය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ බමුණෙක් කුශලයෙක් යි.

254. කවර බමුණෙක් කුශලයක් ගත්:

යම් කලකැ රූපහවොත්පතනිය පිණිස මාගිය වඩා ද, කාමයන්ගෙන්
වෙන් වූ ම ... මෙමුත්තිසහගත ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි
සාධය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ බමුණෙක් කුශලයෙක් යි.

255. කවර බමුණෙක් කුශලයක් ගත්:

යම් කලකැ රූපහවොත්පතනිය පිණිස මාගිය වඩා ද, අවිතති වූ
විවාරමාත්‍ර වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රියය හා සුඛය ඇති මෙමුත්තිසහගත
ද්විතියධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සාධය වෙයි ... අවිකල්පය
වේ ... මේ බමුණෙක් කුශලයෙක් යි.

256. කවර බමුණෙක් කුශලයක් ගත්:

යම් කලකැ රූපහවොත්පතනිය පිණිස මාගිය වඩා ද, විතතිවිවාර-
යන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... මෙමුත්තිසහගත වූ තෘතියධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ
ද, එකමගෙහි සාධය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ බමුණෙක් කුශලයෙක් යි.

257. කවර බමුණෙක් කුශලයක් ගත්:

යම් කලකැ රූපහවොත්පතනිය පිණිස මාගිය වඩා ද, ප්‍රියයෙන් ද
විරාගයෙන් ... මෙමුත්තිසහගත චතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි
සාධය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ බමුණෙක් කුශලයෙක් යි.

258. කවර බමුණෙක් කුශලයක් ගත්:

යම් කලකැ රූපහවොත්පතනිය පිණිස මාගිය වඩා ද, කාමයන්ගෙන්
වෙන් වූ ම ... කරුණාසහගත ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,
එකමගෙහි සාධය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ බමුණෙක් කුශලයෙක් යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සඟ්ගේ සමයෙ රුද්‍රපථතනියා මහතා හාලෙව්, විතනනවිවාර්තනං වූපසමා-
-පෙ- දුතියං කුතං -පෙ- තතියං කුතං -පෙ- පථමි. කුතං¹ -පෙ-
මනුජං කුතං උපතලප්පු විතරති කරුණාසහගතං, තසමි. සමයෙ
ඵසෙයා හෙතෙ -පෙ- ඉතමි ධම්මා කුසලා.

සඟ්ගි සම්මේය රුද්ධප්පත්තිංගා මහංගා භාවෙනි, චිත්තචේතව කාමෙති -පෙ-
පස්මිං කාංතං උපසම්පජ්ජානාමි විහරාමි මුද්දාසකහගං, තසම්ගි සම්මේය එකෙකාං
භොගිං -පෙ- අවිජ්ජනිතෙං භොගිං -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා.

සඟහි සමයෙ රුපුපපතයා මහාං භාවෙහි, විතකකවිවරානං ධුපසමි-
-පෙ- දුතියං කාතං -පෙ- තතියං කාතං -පෙ- පමමං කාතං -පෙ-
විතුභං කාතං උපසමපරු විහරති මුදිතාසහගතං, තසමි සමයෙ එසොං,
සොති -පෙ- අවිසෙකපො සොති -පෙ ඉමෙ ධම්මා කුසලා.*

සඟහි සමයෙ රුදුපපතියා මහතා හාවෙයි, සුබසා වී පතානා -පෙ-
වතුනා කානා උපසම්පත් විහරති උපසක්කාසගගතං, තඟහි සමයෙ
එසෙයා හොති -පෙ- අවිනෙකප්පා හොති පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

[අසුනැස්කොට, සෙසු සැකි තැනැත්තා]

සඟහි සම්මත රුපුප්පත්තිසා මිඟුං තාවෙනි, විවිච්චි කාමෙති -පෙ-
පමං කාතං උපසම්පජ් විතරති උද්මිතකසංඝාසනතං, තඟ්හි සම්මත
ඵඤ්ඤා කොථි -පෙ- අවිනිවර්තො කොථි -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

[illegible]

රුපාඩුවරකුසලං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

259. කවර ධර්මයෝ කුශලහ යන්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, විතතිවිවාර-
යන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... ද්විතියධ්‍යානයට ... තෘතියධ්‍යානයට ප්‍රථමධ්‍යාන-
යට... කරුණාසහගත චතුර්ධ්‍යානයට ... පෑමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි සපයිය
වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

260. කවර ධර්මයෝ කුශලහ යන්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, කාමයන්-
ගෙන් වෙන් ව ම ... මුද්දිතා සහගත ප්‍රථමධ්‍යානයට පෑමිණ වෙසේ ද,
එකමයෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

261. කවර ධර්මයෝ කුශලහ යන්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, විතතිවිවාර-
යන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... ද්විතියධ්‍යානයට ... තෘතියධ්‍යානයට ... ප්‍රථම-
ධ්‍යානයට ... මුද්දිතාසහගත චතුර්ධ්‍යානයට පෑමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි
සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

262. කවර ධර්මයෝ කුශලහ යන්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, සුඛයාගේ
ද ප්‍රභාණයෙන් ... උච්චේක්‍ෂාසහගත චතුර්ධ්‍යානයට පෑමිණ වෙසේ ද, එකම-
යෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

සතර බ්‍රහ්මචිහාරධ්‍යානික සොළසක්ඛනතුකය යි.

[අශුභධ්‍යාන සොළසක්ඛනතුකය]

263. කවර ධර්මයෝ කුශලහ යන්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, කාමයන්-
ගෙන් වෙන් ව ම ... උච්චේක්‍ෂාසහගත චතුර්ධ්‍යානයට පෑමිණ වෙසේ ද,
එකමයෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

264. කවර ධර්මයෝ කුශලහ යන්:

යම් කලෙකැ රූපහවොත්පත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, කාමයන්-
ගෙන් වෙන් ව ම ... විනිලකතංඥාසහගත වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පෑමිණ
වෙසේ ද ... විප්‍රබ්බකතංඥාසහගත වූ ... විවර්දකතංඥාසහගත වූ ... වික්කාසි-
තකතංඥා සහගත වූ ... වික්කිත්තකතංඥාසහගත වූ ... හතවික්කිත්තකතංඥා
සහගත වූ ... ලොභිතකතංඥාසහගත වූ ... පුලුවකතංඥාසහගත වූ ... අට්ඨක-
තංඥා සහගත වූ (ප්‍රථමධ්‍යානයට පෑමිණ වෙසේ ද) එකමයෙහි සපයිය
වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ. මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

අශුභධ්‍යාන සොළසක්ඛනතුකය යි.

රූපාවචර කුශල යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[අරුපාවචරකුසලං]

265. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යහමි. සමයෙ අරුපුප්පතනියා මග්ගං භාවෙති, සබ්බසො රූපසංස්කෘතං සමතික්කමා පටිසංස්කෘතං අප්පභවමා¹ තානතතසංස්කෘතං අනිකං ආකාසානුපායනතසංස්කෘතං සුඛස්ස ච පභානා -පෙ- චතුර්ථං ක්කිං උපසම්පජ්ජි විහරති උපෙක්ඛා සහගතං, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

266 කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යහමි. සමයෙ අරුපුප්පතනියා මග්ගං භාවෙති, සබ්බසො ආකාසානුපායනං සමතික්කමා විඤ්ඤාණානුපායනතසංස්කෘතං සුඛස්ස ච පභානා -පෙ- චතුර්ථං ක්කිං උපසම්පජ්ජි විහරති උපෙක්ඛා සහගතං, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

267. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යහමි. සමයෙ අරුපුප්පතනියා මග්ගං භාවෙති, සබ්බසො විඤ්ඤාණානුපායනං සමතික්කමා ආකිඤ්ඤාණානුපායනතසංස්කෘතං සුඛස්ස ච පභානා -පෙ- චතුර්ථං ක්කිං උපසම්පජ්ජි විහරති උපෙක්ඛා සහගතං, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

268. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යහමි. සමයෙ අරුපුප්පතනියා මග්ගං භාවෙති, සබ්බසො ආකිඤ්ඤාණානුපායනං සමතික්කමා නෙවසංස්කෘතාසංස්කෘතතසංස්කෘතං සුඛස්ස ච පභානා -පෙ- චතුර්ථං ක්කිං උපසම්පජ්ජි විහරති උපෙක්ඛා සහගතං, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

වතනාරි අරුපජ්ඣානාති සොළසක්ඛනතුකාති.

අරුපාවචරකුසලං.

269. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යහමි. සමයෙ කාමාවචරං කුසලං විතතං උප්පන්නං හොති භොමනස්ස සහගතං සංස්කෘතප්පත්තං හිතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤා -පෙ- ඡන්ද්‍රි-පතෙය්‍යං -පෙ- විරියාධිපතෙය්‍යං -පෙ- විතතාධිපතෙය්‍යං -පෙ- විමංසාධි-පතෙය්‍යං -පෙ- ඡන්ද්‍රිපතෙය්‍යං හිතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤා -පෙ- විරියාධිපතෙය්‍යං හිතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤා -පෙ- විතතාධිපතෙය්‍යං හිතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤා -පෙ- විමංසාධිපතෙය්‍යං හිතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤා, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

1. අප්පභවමා - සිද්ධි 3.

[අරාමාසමාප්තිය]

265. කවර බර්මානුකූල භාවනා යන්:

යම් කලෙකැ අරාමාසමාප්තිය පිණිස මාගිය වඩා ද, සම්පූර්ණ-
යෙන් රූපානුභවයෙන් ඉක්මනැමෙන් ප්‍රතිසංඝාතයෙන් ප්‍රතිසංඝාතයෙන්
නානාකාරයෙන් හෝ මෙතෙක් කීව්මෙන් අසාදායන සංඝ-
සහගත වූ, සුඛයාගේ ද ප්‍රතිසංඝාතයෙන් ... උපේක්ෂාසහගත වූ වතුරිධානසංඝ-
පාමණ්ඩපයෙන් ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ
බර්මානුකූලයෝ යි.

266. කවර බර්මානුකූල භාවනා යන්:

යම් කලෙකැ අරාමාසමාප්තිය පිණිස මාගිය වඩා ද, සම්පූර්ණ-
යෙන් අසාදායන සංඝාතයෙන් ඉක්මවා විකල්පානුභවයෙන් සංඝසහගත වූ,
සුඛයාගේ ද ප්‍රතිසංඝාතයෙන් ... උපේක්ෂාසහගත වූ වතුරිධානසංඝ-
පාමණ්ඩපයෙන් ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ
බර්මානුකූලයෝ යි.

267. කවර බර්මානුකූල භාවනා යන්:

යම් කලෙකැ අරාමාසමාප්තිය පිණිස මාගිය වඩා ද, සම්පූර්ණ-
යෙන් විකල්පානුභවයෙන් ඉක්මවා අනිකල්පානුභවයෙන් සංඝසහගත වූ,
සුඛයාගේ ද ප්‍රතිසංඝාතයෙන් ... උපේක්ෂාසහගත වූ වතුරිධානසංඝ-
පාමණ්ඩපයෙන් ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ
බර්මානුකූලයෝ යි.

268. කවර බර්මානුකූල භාවනා යන්:

යම් කලෙකැ අරාමාසමාප්තිය පිණිස මාගිය වඩා ද, සම්පූර්ණ-
යෙන් අනිකල්පානුභවයෙන් ඉක්මවා නේවසනුයුතු සංඝසහගත වූ,
සුඛයාගේ ද ප්‍රතිසංඝාතයෙන් ... උපේක්ෂාසහගත වූ වතුරිධානසංඝ-
පාමණ්ඩපයෙන් ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ
බර්මානුකූලයෝ යි.

අරාමාසමාප්තිය සංග්‍රහයෙහි සඳහන් යි.

අරාමාසමාප්තිය සඳහන් යි.

269. කවර බර්මානුකූල භාවනා යන්:

යම් කලෙකැ සංඝාතයෙන් පිණිස මාගිය වඩා ද, සම්පූර්ණ-
යෙන් සංඝාතයෙන් උපදෙසෙන් වේ ද ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රතිසංඝාත වූ ... ජන්මය අතිපති
කොට ඇති ... විකල්පය අතිපති කොට ඇති ... විකල්පය අතිපති කොට ඇති ...
විකල්පය අතිපති කොට ඇති ... ජන්මය අතිපති කොට ඇති හිත වූ ...
මධ්‍යම වූ ... ප්‍රතිසංඝාත වූ ... විකල්පය අතිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ...
ප්‍රතිසංඝාත වූ ... විකල්පය අතිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රතිසංඝාත වූ ...
විකල්පය අතිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ප්‍රතිසංඝාත වූ - (සංඝාතවර්ත
සඳහන් උපදෙසෙන් වේ ද) එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ...
මේ බර්මානුකූලයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

270. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමිසෙ කාමාවච්චරං කුසලං විත්තං උප්පන්නං හොති සොම-
නස්සසහගතං සද්දණ්ණප්පයුත්තං සසබ්බාරෙන -පෙ- සොමනස්සසහගතං
සද්දණ්ණප්පයුත්තං -පෙ- සොමනස්සසහගතං සද්දණ්ණප්පයුත්තං සසබ්බාරෙන
-පෙ- උපෙක්ඛාසගතං සද්දණ්ණප්පයුත්තං -පෙ- උපෙක්ඛාසගතං සද්දණ්ණ-
ප්පයුත්තං සසබ්බාරෙන -පෙ- උපෙක්ඛාසගතං සද්දණ්ණප්පයුත්තං -පෙ-
උපෙක්ඛාසගතං සද්දණ්ණප්පයුත්තං සසබ්බාරෙන තීතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ-
පඤ්ඤා -පෙ- ඡන්ද්‍රායිප්පයුත්තං -පෙ- විරියාධිප්පයුත්තං පෙ විත්තාධිප-
පයුත්තං -පෙ- ඡන්ද්‍රායිප්පයුත්තං තීතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤා -පෙ-
විරියාධිප්පයුත්තං තීතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤා -පෙ- විත්තාධි-
ප්පයුත්තං තීතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤා, තස්මිං සමයෙ එසො
හොති -පෙ- අවිකල්පො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කාමාවච්චරකුසලං.

271. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුප්පපතතියා මිත්තං භාවෙති, විච්චේව භාවෙති -පෙ-
පඨමං කාතං උපසම්පජ්ජා විතරති පඨමකසිංහං තීතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ-
පඤ්ඤා -පෙ- ඡන්ද්‍රායිප්පයුත්තං -පෙ- විරියාධිප්පයුත්තං -පෙ- විත්තාධිප-
පයුත්තං -පෙ- විමංසාධිප්පයුත්තං -පෙ- ඡන්ද්‍රායිප්පයුත්තං තීතං -පෙ- මජ්ඣිමං
-පෙ- පඤ්ඤා -පෙ- විරියාධිප්පයුත්තං තීතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ-
පඤ්ඤා -පෙ- විත්තාධිප්පයුත්තං තීතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤා -පෙ-
විමංසාධිප්පයුත්තං තීතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤා, තස්මිං සමයෙ
එසො හොති -පෙ- අවිකල්පො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා

272. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුප්පපතතියා මිත්තං භාවෙති විතක්ඛවිච්චාරිතං -පෙ-
ද්විතීයං කාතං -පෙ- තතියං කාතං -පෙ- චතුත්තං කාතං -පෙ- පඨමං කාතං
-පෙ- පඤ්ඤා මි. කාතං උපසම්පජ්ජා විතරති පඨමකසිංහං තීතං -පෙ-
මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤා -පෙ- ඡන්ද්‍රායිප්පයුත්තං -පෙ- විරියාධිප්පයුත්තං -පෙ-
විත්තාධිප්පයුත්තං -පෙ- විමංසාධිප්පයුත්තං -පෙ- ඡන්ද්‍රායිප්පයුත්තං තීතං -පෙ-
මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤා -පෙ- විරියාධිප්පයුත්තං තීතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ-
පඤ්ඤා -පෙ- විත්තාධිප්පයුත්තං තීතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤා
-පෙ- විමංසාධිප්පයුත්තං තීතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤා, තස්මිං සමයෙ
එසො හොති -පෙ- අවිකල්පො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

රුපාවච්චරකුසලං.

270. කවර බමියෝ කුශලත යත්:

යම් කලෙකැ සෙමනෙකකතන වූ ඥානමිප්පයක් වූ කාමාවචර කුශලචිත්තය සංසාර සහිත වැ උපදනේ වේ ද ... සොමනෙකකතන වූ ඥානමිප්පයක් වූ ... සොමනෙකකතන වූ ඥානමිප්පයක් වූ, සංසාර සහිත වැ ... උපෙක්ඛාසනගත වූ ඥානමිප්පයක් වූ ... උපෙක්ඛාසනගත වූ ඥානමිප්පයක් වූ, සංසාර සහිත වැ ... උපෙක්ඛාසනගත ඥානමිප්පයක් ... උපෙක්ඛාසනගත ඥානමිප්පයක්, සංසාර සහිත වැ හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... ඡන්දය අභිපති කොට ඇති ... විශේෂ අභිපති කොට ඇති ... විතතය අභිපති කොට ඇති ... ඡන්දය අභිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... විශේෂ අභිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... විතතය අභිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ (කාමාවචර කුශලචිත්තය) උපදනේ වේ ද, එකමයෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමියෝ කුශලතෝ යි.

කාමාවචරකුශල යි.

271. කවර බමියෝ කුශලත යත්:

යම් කලෙකැ රූපහවොතපත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් වැ මැ ... හිත වූ පඨවිකසිණ - ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... ඡන්දය අභිපති කොට ඇති ... විශේෂ අභිපති කොට ඇති ... විතතය අභිපති කොට ඇති ... විමංසාව අභිපති කොට ඇති ... ඡන්දය අභිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... විශේෂ අභිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... විතතය අභිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... විමංසාව අභිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ (ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද එකමයෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමියෝ කුශලතෝ යි.

272. කවර බමියෝ කුශලත යත්:

යම් කලෙකැ රූපහවොතපත්තිය පිණිස මාගීය වඩා ද, විතතිවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... ද්විතීයධ්‍යානයට ... තෘතීයධ්‍යානයට ... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... හිත වූ පඨවිකසිණ - උඤ්ඤාධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... ඡන්දය අභිපති කොට ඇති ... විශේෂ අභිපති කොට ඇති ... විතතය අභිපති කොට ඇති ... විමංසාව අභිපති කොට ඇති ... ඡන්දය අභිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... විශේෂ අභිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... විතතය අභිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... විමංසාව අභිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ (උඤ්ඤාධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,) එකමයෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමියෝ කුශලතෝ යි.

රූපාවචරකුශල යි.

273. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ අරුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති, සබ්බසො රූපසංඝාතං සමන්තිකාමා පටිසංඝාතං අත්ථබ්බමා¹ නාත්තත්තසංඝාතං අමනසිකාරා ආකාසානඤ්චාත්තත්තසංඝාතසහගතං සුඛස්ස ච පභානා -පෙ- චතුස්ථං ක්කානං උපසම්පජ්ජි විහරති හිතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤානං -පෙ- ඡන්ද්‍රායිප්පතෙය්‍යං -පෙ- විජ්ජායිප්පතෙය්‍යං -පෙ- විත්තායිප්පතෙය්‍යං -පෙ- විමංසායිප්පතෙය්‍යං -පෙ- ඡන්ද්‍රායිප්පතෙය්‍යං හිතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤානං -පෙ- විත්තායිප්පතෙය්‍යං හිතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤානං -පෙ- විමංසායිප්පතෙය්‍යං හිතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤානං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො භොති -පෙ- අවිනේඛපො භොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

274. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ අරුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති, සබ්බසො ආකාසානඤ්චාත්තත්තං සමන්තිකාමම විඤ්ඤාණඤ්චාත්තත්තසංඝාතසහගතං සුඛස්ස ච පභානා -පෙ- චතුස්ථං ක්කානං උපසම්පජ්ජි විහරති හිතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤානං -පෙ- ඡන්ද්‍රායිප්පතෙය්‍යං -පෙ- විජ්ජායිප්පතෙය්‍යං -පෙ- විත්තායිප්පතෙය්‍යං -පෙ- විමංසායිප්පතෙය්‍යං -පෙ- ඡන්ද්‍රායිප්පතෙය්‍යං හිතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤානං -පෙ- විත්තායිප්පතෙය්‍යං හිතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤානං -පෙ- විමංසායිප්පතෙය්‍යං හිතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤානං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො භොති -පෙ- අවිනේඛපො භොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

275. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ අරුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති, සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චාත්තත්තං සමන්තිකාමම ආකිඤ්චාත්තත්තසංඝාතසහගතං සුඛස්ස ච පභානා -පෙ- චතුස්ථං ක්කානං උපසම්පජ්ජි විහරති හිතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤානං -පෙ- ඡන්ද්‍රායිප්පතෙය්‍යං -පෙ- විජ්ජායිප්පතෙය්‍යං -පෙ- විත්තායිප්පතෙය්‍යං -පෙ- විමංසායිප්පතෙය්‍යං -පෙ- ඡන්ද්‍රායිප්පතෙය්‍යං හිතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤානං -පෙ- විත්තායිප්පතෙය්‍යං හිතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤානං -පෙ- විමංසායිප්පතෙය්‍යං හිතං -පෙ- මජ්ඣිමං -පෙ- පඤ්ඤානං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො භොති -පෙ- අවිනේඛපො භොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

1 අත්ථබ්බමා - සිද්ධි 3.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

273. කවර බර්මානුකූල කතා කියන්න?

යම් කලකදී අරුපහවොත්තනනිය පිණිස මාගිය වඩා ද, හප්පුකාර-
යෙන් රුපහවොත්තනනියේ ඉක්මනින්ම ප්‍රතික්ෂේපයට ලක්වී ප්‍රහාරයෙන්
නැතිවී ගියේය. නො මෙතෙක් කිසිවක් දැකිය හැකිවියද නොහැකිවියද
සහගත වූ, සුබයෙන් ද ප්‍රහාරයෙන් ... හිත වූ වතුරිධානයට පැමිණ
වෙසේ ද ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... ඡන්දය අතිපති කොට ඇති...
විශේෂ අතිපති කොට ඇති ... විනාශය අතිපති කොට ඇති ... විමසාව
අතිපති කොට ඇති ... ඡන්දය අතිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ...
ප්‍රණීත වූ ... විශේෂ අතිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත
වූ ... විනාශය අතිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ...
විමසාව අතිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ (වතුරි-
ධානයට පැමිණ වෙසේ ද) එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අපි කෙසේ වෙයි ...
මේ බර්මානුකූල කතා කියන්න.

274. කවර බර්මානුකූල කතා කියන්න?

යම් කලකදී අරුපහවොත්තනනිය පිණිස මාගිය වඩා ද, හප්පුකාර-
යෙන් දැකිය හැකිවියද නොහැකිවියද සහගත වූ, සුබයෙන් ද ප්‍රහාරයෙන් ... හිත වූ
වතුරිධානයට පැමිණ වෙසේ ද ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... ඡන්දය
අතිපති කොට ඇති ... විශේෂ අතිපති කොට ඇති ... විමසාව අතිපති කොට ඇති...
ඡන්දය අතිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... විශේෂ
අතිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... විනාශය
අතිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... විමසාව
අතිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ (වතුරිධානයට
පැමිණ වෙසේ ද) එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අපි කෙසේ වෙයි ... මේ
බර්මානුකූල කතා කියන්න.

275. කවර බර්මානුකූල කතා කියන්න?

යම් කලකදී අරුපහවොත්තනනිය පිණිස මාගිය වඩා ද, හප්පුකාර-
යෙන් විශේෂ අතිපති කොට ඇති ඉක්මනින් දැකිය හැකිවියද නොහැකිවියද
සහගත වූ, සුබයෙන් ද ප්‍රහාරයෙන් ... හිත වූ වතුරිධානයට පැමිණ
වෙසේ ද ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... ඡන්දය අතිපති කොට ඇති ... විශේෂ
අතිපති කොට ඇති .. විනාශය අතිපති කොට ඇති ... විමසාව අතිපති කොට
ඇති ... ඡන්දය අතිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ...
විශේෂ අතිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... විනාශය
අතිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... විමසාව අතිපති
කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ වතුරිධානයට පැමිණ වෙසේ
ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අපි කෙසේ වෙයි ... මේ බර්මානුකූල කතා
කියන්න.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

276. කහමේ බිම්මා කුසලා

සමථි සමථෙ අරු පුප්පනතියා මඤ්ඤාං භංගෙති, සබ්බකො ආකීඤ්ඤාද්ද-
 ඤනනා සමථිකකම්ම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤාසහගතං සුබ්බං මි-
 පභානාං -පො- වතුථං කුභං උපසම්පජ්ජි විතර්ථි හිතං -පෙ- මජ්ඣිමිං-
 -පෙ- පඤ්ඤාං -පො- ඡන්ද්‍යුපිපතෙය්‍යං -පෙ- විරියාධිපතෙය්‍යං -පෙ-
 විතනාධිපතෙය්‍යං -පෙ- විමංසාධිපතෙය්‍යං -පෙ- ඡන්ද්‍යුපිපතෙය්‍යං හිතං -
 පො- මජ්ඣිමිං -පෙ- පඤ්ඤාං -පො- විරියාධිපතෙය්‍යං හිතං -පෙ- මජ්ඣිමිං-
 -පෙ- පඤ්ඤාං -පෙ- විමංසාධිපතෙය්‍යං හිතං -පො- මජ්ඣිමිං -පෙ-
 පඤ්ඤාං, තඤ්ථි සමථෙ ඵපස්සාං භොති -පෙ- අවිකෙකපො භොති -පො-
 ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අරුභාවවරකුසලං.

පොදු මහාසල. නිවේන.

[ପ୍ରୋଫୁଲ୍ଲହର. ଶିଖର.]

217. කතෘවූ බවට, කුසලා?

[illegible]

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

276. කවර බමිසෝ කුශලෙහ යත්:

යම් කලෙකැ අරුපහවෝත්තාහනිය පිණිස මාගීය වඩා ද, සමිප්පකාරයෙන් ආකීඤ්ඤායතනය ඉක්මවා නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි සහගත වූ සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් හිත වූ චතුර්ධානයට පැමිණ වෙසේ ද ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... ඡන්දය අධිපති කොට ඇති ... විශ්චය අධිපති කොට ඇති ... විතතය අධිපති කොට ඇති ... විමංසාව අධිපති කොට ඇති ... ඡන්දය අධිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... විශ්චය අධිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... විතතය අධිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ ... විමංසාව අධිපති කොට ඇති හිත වූ ... මධ්‍යම වූ ... ප්‍රණීත වූ (චතුර්ධානයට පැමිණ වෙසේ ද) එකමගෙහි සාධීය වෙයි ... අවිනේශ්‍යය වේ ... මේ බමිසෝ කුශලයෝ යි.

අරුපාවචරකුශල යි.

සෞත්‍රකුමකකුශලය නිමි.

[ලෝකෝත්තර සිත]

277. කවර බමිසෝ කුශලෙහ යත්:

යම් කලෙකැ දෘටිතත්‍යන්තේ ප්‍රභාණය පිණිස (ස්ත්‍රොතාපතනිථල සංඛ්‍යාත) ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස නේතයඝාණික වූ අපචයගාමී වූ (චක්‍රවර්තීයානි තසමිත් යන) ලෝකොත්තරධානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂිතප්‍රතිපත් ඇති දැඩිභිඤ්ඤ වූ ප්‍රථමධානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සාධීය වෙයි, වේදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, චේතනාව වෙයි, විතතය වෙයි, විතතීය වෙයි, විචාරය වෙයි, ප්‍රීතිය වෙයි, සුඛය වෙයි, විනේශකාලතාව වෙයි, සද්ධිඤ්ඤා වෙයි, විරිතිඤ්ඤා වෙයි, සතිඤ්ඤා වෙයි, සමාධිඤ්ඤා වෙයි, පඤ්ඤාඤ්ඤා වෙයි, මනිඤ්ඤා වෙයි, තොමනසසිඤ්ඤා වෙයි, ජ්විතීඤ්ඤා වෙයි, අනඤ්ඤානඤ්ඤාසාමීතිඤ්ඤා වෙයි, සමමාදිට්ඨි වෙයි, සමමාචාරා වෙයි, සමමාකම්මනා වෙයි, සමමාආජිව වෙයි, සමමාචාරාම වෙයි, සමමාසනී වෙයි, සමමාසමාධි වෙයි, සද්ධාබල වෙයි, විරියබල වෙයි, සතිබල වෙයි, සමාධිබල වෙයි, පඤ්ඤාබල වෙයි, නිරිබල වෙයි, ඕත්තප්පබල වෙයි, අලෝභය වෙයි, අද්‍යෙසය වෙයි, අමොහය වෙයි, අනතිජ්ඣා වෙයි, අව්‍යාඤ්ඤා වෙයි, සමමාදිට්ඨි වෙයි, නිරි වෙයි, ඉත්තප්ප වෙයි, කායපසංඤ්ඤා වෙයි, විතතපසංඤ්ඤා වෙයි, කායලක්‍ෂණා වෙයි, විතතලක්‍ෂණා වෙයි, කායමුද්‍රණා වෙයි, විතතමුද්‍රණා වෙයි, කායකම්මඤ්ඤා වෙයි, විතතකම්මඤ්ඤා වෙයි, කායපාඤ්ඤා වෙයි, විතතපාඤ්ඤා වෙයි, කායඤ්ඤා වෙයි, විතතඤ්ඤා වෙයි, සති වෙයි, සමපජඤ්ඤා වෙයි, සමථය වෙයි, විපසංකා වෙයි, පඤ්ඤා වෙයි, අවිනේශ්‍යය වේ. තවද එකම-ගෙහි ප්‍රතිත්‍යාසමුත්තරය වූ අත්‍ය වූ ද යම් අරුපිබමි කෙතෙක් හෝ ඇද්ද, මේ බමිසෝ කුශලයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

278. කතමො තසමිං සමයෙ ඵය්‍යො හොති?

යො තසමිං සමයෙ ඵය්‍යො චූසනා සමචූසනා සමචූසිතතනං, අයං තසමිං සමයෙ ඵය්‍යො හොති.

279. කතමො තසමිං සමයෙ වෙදනා හොති?

යං තසමිං සමයෙ තජ්ජමනොවිඤ්ඤාණධාතුසල්පයාදිං වේතසිකං සාතං වේතසිකං සුඛං වේතොසල්පයාදිං සංතං සුඛං වෙදගිතං වේතොසල්පයාදිං සාතං සුඛං වෙදනා, අයං තසමිං සමයෙ වෙදනා හොති.

280. කතමො තසමිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති?

යං තසමිං සමයෙ තජ්ජමනොවිඤ්ඤාණධාතුසල්පයාදිං සඤ්ඤා සඤ්ඤානනා සඤ්ඤාතිතතනං, අයං තසමිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

281. කතමො තසමිං සමයෙ චේතනා හොති?

යං තසමිං සමයෙ තජ්ජමනොවිඤ්ඤාණධාතුසල්පයාදිං චේතනා සඤ්ඤානනා චේතසිතතනං, අයං තසමිං සමයෙ චේතනා හොති.

282. කතමො තසමිං සමයෙ විතතං හොති?

යං තසමිං සමයෙ විතතා මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනාසතනං මනිඤ්ඤං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකො තජ්ජමනොවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තසමිං සමයෙ විතතං හොති.

283. කතමො තසමිං සමයෙ විතඤ්ඤා හොති?

යො තසමිං සමයෙ තඤ්ඤා විතඤ්ඤා සබ්බසො අප්පාදනා ව්‍යප්පාදනා චේතඤ්ඤා අභිඤ්ඤාපනා සම්මාසබ්බසො මහාබ්බං මහාපරිඨාපනං, අයං තසමිං සමයෙ විතඤ්ඤා හොති.

284. කතමො තසමිං සමයෙ විවාරෙ හොති?

යො තසමිං සමයෙ වාරෙ විවාරෙ අනුච්චාරෙ විතතස්ස අනුසංඝාතනා¹ අනුපෙක්ඛනතා, අයං තසමිං සමයෙ විවාරෙ හොති.

285. කතමො තසමිං සමයෙ පිති හොති?

යං තසමිං සමයෙ පිති පාමොජ්ජං අමොදනා පමොදනා හාසො පහාසො විතති ඕදග්ගං අතභමනතා විතතස්ස පිතිසමෙට්ඨාජ්ඣිකො, අයං තසමිං සමයෙ පිති හොති.

1. අනුසංඝාතනා, සී.වු. මජ්ඣ. සං. PTS.

278. කවරෙක් එසමයෙහි ස්පඨි වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් ස්පඨියෙක් ස්පඨි කරන අයුරෙක් මොනවට ස්පඨි කරන අයුරෙක් මොනවට ස්පඨි කළ බවෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි ස්පඨි වේ.

279. කවරෙක් එසමයෙහි වේදනා වෙයි යත්:

එසමයෙහි තදනුරූප වූ මනෝවිඥානධාතු සංස්පඨියෙක් උපන් චෙතසික වූ යම් ඕනිච්ඡික වෙත් චෙතසික සුඛයෙක් විතතසංස්පඨියෙක් උපන් මධුර වූ වේදනිකයෙක් විතතසංස්පඨියෙක් උපන් මධුර වූ සුඛ වූ වේදනා-යෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි වේදනාව වේ.

280. කවරෙක් එසමයෙහි සංඥ වෙයි යත්:

එසමයෙහි තදනුරූප වූ මනෝවිඥානධාතුසංස්පඨියෙක් උපන් යම් සංඥයෙක් සංස්ථානනාකාරයෙක් හැඳිනගත් බවෙක් වේ ද, මේ එසම-යෙහි සංඥ වේ.

281. කවරෙක් එසමයෙහි චේතනා වෙයි යත්:

එසමයෙහි තදනුරූප වූ මනෝවිඥානධාතුසංස්පඨියෙක් උපන් යම් චේතනායෙක් සංඥානනායෙක් සිත්ත ලද බවෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි චේතනා වේ.

282. කවරෙක් එසමයෙහි විතත වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් විතතයෙක් මනසෙක් මානසයෙක් සිතෙක් හවාඛ්‍ය සිතෙක්, මනසෙක් මනායතනයෙක් මනිෂ්ඨයෙක් විඥානෙක් විඥානසාක්‍ෂි යෙක් තදනුරූප වූ මනෝවිඥානධාතුයෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි විතතය වේ.

283. කවරෙක් එසමයෙහි විතකී වෙයි යත්:

එසමයෙහි මාභිංඛ වූ මාභිපය්‍යාපනන වූ යම් තකීයෙක් විතකීයෙක් සංකල්පයෙක් අපිණායෙක් බලවත් අපිණායෙක් (අරමුණෙහි) සිත පිහිටුවී මෙක් සමාස් සංකල්පයෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි විතකී වේ.

284. කවරෙක් එසමයෙහි විචාර වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් (අරමුණෙහි හැසිරෙන) වාරයෙක් විචාරයෙක අනුච්චාරයෙක් උපවිචාරයෙක් (අරමුණෙහි) සිත ගලපන බවෙක් අනුප්‍රේක්ෂණයෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි විචාරය වේ.

285. කවරෙක් එසමයෙහි ප්‍රිති වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් ප්‍රිතියෙක් ප්‍රාමොදනයෙක් ආමොදනාකාරයෙක ප්‍රමොදනාකාරයෙක් හමීයෙක් ප්‍රහමීයෙක් ප්‍රිතිධනයෙක් ඔදවැසි බවෙක විතතයාගේ සතුටු බවෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි ප්‍රිති වේ.

286 කතමං තසම් සමයෙ සුඛං හොති?

යං තසම් සමයෙ වෙනසිකං සාතං වෙනසිකං සුඛං වෙනොසථස්සජා සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙනොසථස්සජා සාතං සුඛං වෙදනා, ඉදං තසම් සමයෙ සුඛං හොති.

287. කතමං තසම් සමයෙ විතතස්සෙකග්ගතා හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතස්ස ධීති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අපිසාහාරො අවිකේඛපො අපිසාහට්ඨානසතා සමථො සමාධිඤ්ඤං සමාධිබලං සමමාසමාධි සමාධිසමේඛාජ්ඣකේහො මග්ගභිගං මග්ගපරියාපනනං, ඉදං තසම් සමයෙ විතතස්සෙකග්ගතා හොති.

288. කතමං තසම් සමයෙ සද්ධිඤ්ඤං හොති?

යං තසම් සමයෙ සද්ධා සද්දුතතා ඔක්කප්පතා අභිප්පසාදෙ සද්ධා සද්ධිඤ්ඤං සද්ධාබලං, ඉදං තසම් සමයෙ සද්ධිඤ්ඤං හොති.

289. කතමං තසම් සමයෙ විරිසිඤ්ඤං හොති?

යො තසම් සමයෙ වෙනසිකො විරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උය්‍යාහො උය්‍යාලුති ථාමො ධීති අසිච්චපරක්කමො අනික්ඛිතතජ්ඣතා අනික්ඛිතතචුරතා චුරසමපග්ගාහො විරියං විරිසිඤ්ඤං විරිසිබලං සමමාවායාමො විරියසමේඛාජ්ඣකේහො මග්ගභිගං මග්ගපරියාපනනං, ඉදං තසම් සමයෙ විරිසිඤ්ඤං හොති.

290. කතමං තසම් සමයෙ සතිඤ්ඤං හොති?

යං තසම් සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති කරණතා ධාරණතා අපිලාපතතා අපමුක්ඛතතා සති සතිඤ්ඤං සතිබලං සමමාසති සතිසමේඛා-ජ්ඣකේහො මග්ගභිගං මග්ගපරියාපනනං, ඉදං තසම් සමයෙ සතිඤ්ඤං හොති.

291. කතමං තසම් සමයෙ සමාධිඤ්ඤං හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතස්ස ධීති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අපිසාහාරො අවිකේඛපො අපිසාහට්ඨානසතා සමථො සමාධිඤ්ඤං සමාධිබලං සමමා-සමාධි සමාධිසමේඛාජ්ඣකේහො මග්ගභිගං මග්ගපරියාපනනං, ඉදං තසම් සමයෙ සමාධිඤ්ඤං හොති.

292. කතමං තසම් සමයෙ පඤ්ඤාඤ්ඤං හොති?

යං තසම් සමයෙ පඤ්ඤා පජානතා විච්චයො පටිවිජයා බමමවිච්චයො සලලකකණං උපලකකණං පච්චුපලකකණං පණ්ඨිත්ථං කොසලලං තෙටුඤ්ඤං වෙහව්‍යා විතතා උපපරිකතා භූරි මේඛා පරිතාපිකා විපස්සතා සමපජඤ්ඤං පජනාදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤා-ආලොභනා පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපජජාහො පඤ්ඤාරතතං අමොහො බමම-විච්චයො සමමාදිට්ඨි බමමවිච්චයසමේඛාජ්ඣකේහො මග්ගභිගං මග්ගපරියාපනනං, ඉදං තසම් සමයෙ පඤ්ඤාඤ්ඤං හොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

286. කවරෙක් එසමයෙහි සුඛ වේසි යත්:

එකමගෙහි ගම් වෙනසක් වූ ශ්‍රීරී බවක් වෙනස්කමක් සුබගෙන් විතතංසාදිගෙන් උපන් සානසුබවදහිතයෙන් විතතංසාදිගෙන් උපන් සානසුබවදහිතයෙන් වේ ද, මේ එකමගෙහි සුබවදහිත වේ.

287. කවරක් එසමයෙහි විද්‍යෙනකාග්‍රතා වෙයි යත්:

එසමයෙහි මායාබාහු වූ මායාපායාපනන වූ, විතතයාගේ යම් (නිසල බැවින් අරමුණෙහි) සිටීමෙන් බැසැ සිටීමෙන් නොවිසිරීමෙන් අවිකෞට-යෙන් නො, විසුලු සිත ඇති බවෙන් යම්එයෙන් සමාධික්‍රියයෙන් සමාධි බලයෙන් සමන්විතවියෙන් සමාධි සලේඛාධාරාබාහුයෙන් වේ ද. මේ එසමයෙහි විවේකකාන්තය වේ.

288. කවරෙක් එකමයෙහි ඉගෙනුණු වෙයි යත්:

එනමයෙහි යම් ශ්‍රද්ධායෙක් හැදෑරීම අයුරෙක් (ගුණයෙහි) බැඳී, හැනීමෙන් අනිත්‍ර තාදයෙක් ශ්‍රද්ධායෙක් යුගෙහි නිසිකොන් ශ්‍රද්ධාවලනයක් වේ ද, මේ එනමයෙහි ශ්‍රද්ධානිසික වේ.

289. කවරෙක් එසමයෙහි විශේෂීඤ්ඤ වෙයි යත්:

[illegible]

290. කවරෙක් එසමයෙහි සමානීඤ්ඤ වෙයි යත්:

[illegible]

891. කවරෙක් එසමයෙහි සමාධිප්තිය වෙයි යත්:

එසමයෙහි මාතෘකා වූ මානිෂ්ඨාපත්ත වූ විතතයාගේ සම්ප්‍රියමක් මොනොවට සිටීමෙන් බැහැරෙන් සිටීමෙන් හෝ පිහිටීමෙන් අවිනෝභයෙන් හෝ විප්‍රඥා සිත ඇති බවෙන් යම්පණක් සමාධිප්‍රියයෙන් සමාධි-බලයෙන් සමාධිමාධියෙන් සමාධි සමෝධායකයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි මානිෂ්ඨාපත්ත වේ.

292. ඔව්ඳරන් එසමයෙහි ප්‍රඥාපදාය වෙයි යත්:

එයමගෙහි මාගේම වූ මාගේම සිතක වූ, යම් (අනිත්‍යාදී ප්‍රකාර-
යෙන් දහම්) දැනීමෙන් දන්නා අප්‍රරේක් (අනිත්‍යාදීය) විමසීමෙන්
සිවුසන්දහම් විමසීමෙන් (අනිත්‍යාදීය) සැලකීමෙන් උපලක්ෂණයෙන්
ප්‍රත්‍යුපලක්ෂණයෙන් පණ්ණිත බවෙන් කුශල බවෙන් නිපුණ බවෙන්
විභාවනයෙන් විතරායෙන් උපපරික්ෂායෙන් භූරිප්‍රඥයෙන් ධාරණප්‍රඥයෙන්
පරිණායිකාමයෙන් විදහිතායෙන් සමායන්ඥතයෙන් (සිත විදහිතාවීපීඨට නඟන)
පතොදයෙන් ප්‍රාඥයෙන් ප්‍රඥෙත්ථිගතොත් ප්‍රඥාබලයෙන් ප්‍රඥශයනුයෙන් ප්‍රඥ
ප්‍රායදයෙන් ප්‍රඥ ආලෝකයෙන් ප්‍රඥවිකායෙන් ප්‍රඥප්‍රසංකයෙන් ප්‍රඥ
රත්නතයෙන් අමොහසයෙන් ඛම්පිවිමයෙන් සමායන්ද්‍රවයෙන් ඛම්පිවිඥ-
සමොධායනියෙන් වේ ද, මේ එයමගෙහි ප්‍රඥෙත්ථිග වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

293 කතමං තස්මි සමයෙ මනිජ්ඣයං හොති?

යං තස්මි සමයෙ විගතං මනෝ මානසං හදයං පණ්ඩරං මනෝ මනායතනා මනිජ්ඣයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකතතෙකා තප්පාමනෝවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තස්මි සමයෙ මනිජ්ඣයං හොති.

294. කතමං තස්මි සමයෙ සොමනස්සිජ්ඣයං හොති?

යං තස්මි සමයෙ වෙතසිකං සාතං වෙතසිකං සුඛං වෙතොසල්ඤ්ජං සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙතොසල්ඤ්ජං සාතං සුඛං වෙදනා, ඉදං තස්මි සමයෙ සොමනස්සිජ්ඣයං හොති.

295. කතමං තස්මි සමයෙ ජීවිතීජ්ඣයං හොති?

යො තෙසං¹ අරුපිතං බමමානං ආහු සිතී යපතා යාපතා ඉරියතා වතනතා පාලනා ජීවිතං ජීවිතීජ්ඣයං, ඉදං තස්මි සමයෙ ජීවිතීජ්ඣයං හොති.

296. කතමං තස්මි සමයෙ අනඤ්ඤාතඤ්ඤාසාමිතීජ්ඣයං හොති?

යා තෙසං බමමානං අනඤ්ඤාතානං අදිට්ඨානං අප්පත්තානං අවිදිතානං අසව්ඪිකානං සව්ඪිකීරියාය පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො බමම- විචයො සලලකකිණා උපලකකිණා පච්චුපලකකිණා පණ්ඩිවං කොසලලං නෙටුඤ්ඤා වෙහව්සා විනතා උපපරිකතා භුරි මෙධා පරිනාසිකා විපසානා සමපජඤ්ඤා පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤිජ්ඣයං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤා- පාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපඤ්ඤාතො පඤ්ඤාතනං අමොනො බමමවිචයො සමමදිට්ඨි බමමවිචයසමොඤ්ඤා මහබ්බං මහපරිනාපනතං, ඉදං තස්මි සමයෙ අනඤ්ඤාතඤ්ඤාසාමිතීජ්ඣයං හොති.

297. කතමං තස්මි සමයෙ සමමදිට්ඨි හොති?

යා තස්මි සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො බමමවිචයො සලලකකිණා උපලකකිණා පච්චුපලකකිණා පණ්ඩිවං කොසලලං නෙටුඤ්ඤා වෙහව්සා විනතා උපපරිකතා භුරි මෙධා පරිනාසිකා විපසානා සමපජඤ්ඤා පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤිජ්ඣයං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤා- ආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපඤ්ඤාතො පඤ්ඤාතනං අමොනො බමමවිචයො සමමදිට්ඨි බමමවිචයසමොඤ්ඤා මහබ්බං මහපරිනාපනතං, අයං තස්මි සමයෙ සමමදිට්ඨි හොති.

298. කතමං තස්මි සමයෙ සමමාසබ්බසප්පා හොති?

යො තස්මි සමයෙ තතෙකා විතතෙකා සබ්බසප්පා අප්පත්තා ව්‍යප්පත්තා වෙතසො අභිනිජ්ජාපතා සමමාසබ්බසප්පා මහබ්බං මහපරිනාපනතං, අයං තස්මි සමයෙ සමමාසබ්බසප්පා හොති.

1. යං තෙසං - සිවු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

293. කවරෙක් එසමයෙහි මනිනුය වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් විත්තයෙක් මතයෙක් මාත්‍යයෙක් හාදය (විත්ත)යෙක් භවාංගවිත්තයෙක් මතසංඛ්‍යාත මත්‍යාතනයෙක් මනිනුයෙක් විඥන-
යෙක් විඥනසාක්‍ෂියෙක් තදනුරූප වූ මනෝවිඥනබාහුයෙක් වේ ද, මේ
එසමයෙහි මනිනුය වේ.

294. කවරෙක් එසමයෙහි සොමනසිනුය වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් චෛතසික වූ මිහිරි බවෙක් චෛතසික සුඛයෙක්
වේදනාසම්ප්‍රසාදයෙන් උපත් සාත්‍යබවෙදසිතයෙක් වේදනාසම්ප්‍රසාද
සාත්‍යබවෙදනායෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි සොමනසිනුය වේ.

295. කවරෙක් එසමයෙහි ජීවිතෙතනුය වෙයි යත්:

ඒ අරුපිබ්‍රාහ්මණයේ යම් ආයුසයෙක් සිටීමෙක් යපනයෙක් යැපීමෙක්
භූමියට පැවැත්මෙක් වතීතයෙක් පාලනයෙක් ජීවිතයෙක් ජීවිතෙතනුය-
යෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි ජීවිතෙතනුය වේ.

296. කවරෙක් එසමයෙහි අනඤ්ඤානඤ්ඤාසාමිතිනුය වෙයි යත්:

නො දත් විරු බුදු වූ විරු නො පත් විරු බුද්ධත්ව නො පාල
කල නො පසත් කල ඒ සිටුසත් දහමුත් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කිරීම පිණිස
මාගීඛ්‍ය වූ මාගීපයඝාපනන වූ යම් ප්‍රඥයෙක් පජානනාකාරයෙක් විමසීමෙක්
ප්‍රවිචයයෙක් (අතිතාදිය) සැලකීමෙක් උපලක්‍ෂණයෙක් ප්‍රත්‍යුපලක්‍ෂණ-
යෙක් පාණිතියයෙක් කොශලයෙක් නෛපුණයෙක් විභාවනයෙක්
විත්තායෙක් උපපරික්‍ෂායෙක් භූරිප්‍රඥයෙක් ධාරණප්‍රඥයෙක් පරිණායිකා-
වක් චද්දීතායෙක් සමන්ඤ්ජනයෙක් ප්‍රභෝදයෙක් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රඥෙතනු-
යෙක් ප්‍රඥබලයෙක් ප්‍රඥශක්තියෙක් ප්‍රඥප්‍රාසාදයෙක් ප්‍රඥආලෝකනයෙක්
ප්‍රඥඅවහාසයෙක් ප්‍රඥප්‍රද්‍යානනයෙක් ප්‍රඥරත්නයෙක් අමොහනයෙක්
ධම්මිවයයෙක් සමන්ද්‍රෂ්ටියෙක් ධම්මිවයසම්බෝධාසනයෙක් වේ ද, මේ
එසමයෙහි අනඤ්ඤානඤ්ඤාසාමිතිනුය වේ.

297. කවරෙක් එසමයෙහි සමන්ද්‍රෂ්ටි වෙයි යත්:

එසමයෙහි මාගීඛ්‍ය වූ මාගීපයඝාපනන වූ යම් ප්‍රඥයෙක් පජානනා-
කාරයෙක් විමසීමෙක් ප්‍රවිචයයෙක් (අතිතාදිය) සැලකීමෙක් උපලක්‍ෂණ-
යෙක් ප්‍රත්‍යුපලක්‍ෂණයෙක් පාණිතියයෙක් කොශලයෙක් නෛපුණයෙක්
විභාවනයෙක් විත්තායෙක් උපපරික්‍ෂායෙක් භූරිප්‍රඥයෙක් ධාරණප්‍රඥයෙක්
පරිණායිකාවක් චද්දීතායෙක් සමන්ඤ්ජනයෙක් ප්‍රභෝදයෙක් ප්‍රඥයෙක්
ප්‍රඥෙතනුයෙක් ප්‍රඥබලයෙක් ප්‍රඥශක්තියෙක් ප්‍රඥප්‍රාසාදයෙක් ප්‍රඥ-
ආලෝකනයෙක් ප්‍රඥ අවහාසයෙක් ප්‍රඥප්‍රද්‍යානනයෙක් ප්‍රඥරත්නයෙක්
අමොහනයෙක් ධම්මිවයයෙක් සමන්ද්‍රෂ්ටියෙක් ධම්මිවයසම්බෝධාසනයෙක්
වේ ද, මේ එසමයෙහි සමන්ද්‍රෂ්ටි වේ.

298. කවරෙක් එසමයෙහි සමන්සංකල්ප වෙයි යත්:

එසමයෙහි මාගීඛ්‍ය වූ මාගීපයඝාපනන වූ යම් තකියෙක් විතකියෙක්
සංකල්පයෙක් අපිණායෙක් බලවත් අපිණායෙක් විත්තායාගේ අතිනිරෝ-
පණයෙක් සමන්සංකල්පයෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි සමන්සංකල්ප වේ.

299. කතමා තසම් සමයෙ සම්මාවාවා හොති?

යා තසම් සමයෙ චතුති වව්ද්වාරිතෙති ආරති විරති පටිවිරති වෙර-
මණි අකිරියා අකරණං අනර්ක්කාපනති වෙලාඅතතික්කමො සෙදුභාසතා
සම්මාවාවා මග්ගඛං මග්ගපරියාපනතා, අයං තසම් සමයෙ සම්මාවාවා
හොති.

300. කතමො තසම් සමයෙ සම්මාකම්මනො හොති?

යා තසම් සමයෙ තිති කායද්වාරිතෙති ආරති විරති පටිවිරති
වෙරමණි අකිරියා අකරණං අනර්ක්කාපනති වෙලාඅතතික්කමො සෙදුභාසතා
සම්මාකම්මනො මග්ගඛං මග්ගපරියාපනතා, අයං තසම් සමයෙ සම්මා-
කම්මනො හොති.

301. කතමො තසම් සමයෙ සම්මාආච්චො හොති?

යා තසම් සමයෙ මිච්ඡාආච්චා ආරති විරති පටිවිරති වෙරමණි
අකිරියා අකරණං අනර්ක්කාපනති වෙලාඅතතික්කමො සෙදුභාසතා සම්මා-
ආච්චො මග්ගඛං මග්ගපරියාපනතා, අයං තසම් සමයෙ සම්මාආච්චො
හොති.

302. කතමො තසම් සමයෙ සම්මාවායාමො හොති?

යො තසම් සමයෙ වෙතසිකො විරියාරමො නික්කමො පරක්කමො
උයාමො වායාමො උසාකො උසොලාභි වාමො ධිති අසිපිලපරක්කමතා
අතික්කිතතඡ්ඤා අතික්කිතතචුරතා චුරසමපග්ගාහො විරියං විරිසිඤ්ඤං
විරියබලං සම්මාවායාමො විරියසමෙබ්බාඤ්ඤා මග්ගඛං මග්ගපරියාපනතා,
අයං තසම් සමයෙ සම්මාවායාමො හොති.

303. කතමා තසම් සමයෙ සම්මාසති හොති?

යා තසම් සමයෙ සති අනුසාති පටිසාති සති සරණතා ධාරණතා
අපිලාපනතා අපමුක්ඛානතා සති සතිඤ්ඤං සතිබලං සම්මාසති සති-
සමෙබ්බාඤ්ඤා මග්ගඛං මග්ගපරියාපනතා, අයං තසම් සමයෙ සම්මා-
සති හොති.

304. කතමො තසම් සමයෙ සම්මාසමාධි හොති?

යා තසම් සමයෙ විතතස්ස ධීති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාභාණ
අවිනෙධපො අවිසාහපමානසතා සමපො සමාධිඤ්ඤං සමාධිබලං සම්මා-
සමාධි සමාධිසමෙබ්බාඤ්ඤා මග්ගඛං මග්ගපරියාපනතා, අයං තසම්
සමයෙ සම්මාසමාධි හොති.

305. කතමං තසම් සමයෙ සඤ්ඤාබලං හොති?

යා තසම් සමයෙ සඤ්ඤා සද්දතා ඔක්කප්පතා අභිප්පසාදො සඤ්ඤා
සඤ්ඤාබලං, ඉදං තසම් සමයෙ සඤ්ඤාබලං හොති.

299. කවරක් එසමයෙහි සමවාචාරා වෙයි යත්:

එසමයෙහි මාග්ගික වූ මාග්ගිකාපනන වූ, සතර වාග්දුශවර්තයෙන් යම් දුරුවීමෙන් විරතියෙන් පටිවිරතියෙන් විරමණයෙන් අක්‍රියයෙන් අකරණයෙන් නො පැමිණීමෙන් ආචාරසීමා නො ඉක්මැවීමෙන් ප්‍රත්‍යය සිදීමෙන් සමන්විතතයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි සමවාචාරා වේ.

300. කවරක් එසමයෙහි සමන්කමානත වෙයි යත්:

එසමයෙහි මාග්ගික වූ මාග්ගිකාපනන වූ, නිවිධ කාග්දුශවර්තයෙන් යම් දුරුවීමෙන් විරතියෙන් පටිවිරතියෙන් විරමණයෙන් අක්‍රියයෙන් අකරණයෙන් නො පැමිණීමෙන් සීමා නො ඉක්මැවීමෙන් ප්‍රත්‍යය සිදීමෙන් සමන්කමානතයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි සමන්කමානත වේ.

301. කවරක් එසමයෙහි සමන්තාචාර වෙයි යත්:

එසමයෙහි මාග්ගික වූ මාග්ගිකාපනන වූ, මිථ්‍යා ආචාරයෙන් යම් දුරුවීමෙන් විරතියෙන් පටිවිරතියෙන් විරමණයෙන් අක්‍රියයෙන් අකරණයෙන් නො පැමිණීමෙන් සීමා නො ඉක්මැවීමෙන් ප්‍රත්‍යය සිදීමෙන් සමන්තාචාරයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි සමන්තාචාර වේ.

302. කවරක් එසමයෙහි සමන්විතායාම වෙයි යත්:

එසමයෙහි මාග්ගික වූ මාග්ගිකාපනන වූ, යම් භවතසික වූ විශ්වා-රමණයක් (කුසිත බැවින්) නික්මීමෙන් පරාක්‍රමයෙන් උද්ධමයෙන් ව්‍යායාමයෙන් උත්සාහයෙන් දස උත්සාහයෙන් දසපරාක්‍රමයෙන් ධෛර්‍යයෙන් ස්වරූපාක්‍රමයෙන් නො නැවු ජන්දය ඇති බවෙන් නො නැවු විශ්වරූප ඇති බවෙන් විශ්ව දූෂි වැ ගැනීමෙන් විශ්වයෙන් විශ්වජ්‍යයෙන් විශ්ව බලයෙන් සමන්විතායාමයෙන් විශ්වසම්බන්ධතාවයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි සමන්විතායාම වේ.

303. කවරක් එසමයෙහි සමන්සමාන වෙයි යත්:

එසමයෙහි මාග්ගික වූ මාග්ගිකාපනන වූ, යම් සමානියෙන් අනුසමානියෙන් ප්‍රතිසමානියෙන් යති සම්බන්ධ සිති කරන අයුරෙන් දරන බවෙන් අරමුණෙහි පිටිසෙන බවෙන් නො මුලා වන බවෙන් සමානියෙන් සමානිජයෙන් සමානිබලයෙන් සමන්සමානියෙන් සමානිසම්බන්ධතාවයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි සමන්සමාන වේ.

304. කවරක් එසමයෙහි සමන්සමාධි වෙයි යත්:

එසමයෙහි මාග්ගික වූ මාග්ගිකාපනන වූ, යම් විතතයෙන් සිටීමෙන් මොනවට සිටීමෙන් බැහැරෙන සිටීමෙන් නො පිහිටීමෙන් අවිනිශ්චයෙන් නො විප්‍රල සිත ඇති බවෙන් ශම්පයෙන් සමාධිජ්‍යයෙන් සමාධිබලයෙන් සමන්සමාධියෙන් සමාධිසම්බන්ධතාවයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි සමන්සමාධි වේ.

305. කවරක් එසමයෙහි සුද්ධාබල වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් සුද්ධායෙන් හදන අයුරෙන් (ගුණයෙහි) බැහැරෙන අභිප්‍රසාදයෙන් සුද්ධායෙන් සුද්ධාජ්‍යයෙන් සුද්ධාබලයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි සුද්ධාබල වේ.

306. කවරෙක් එසමයෙහි විශ්විබල වෙයි යත්:

එසමයෙහි මාග්ගික වූ මාග්ගිකයාපන්න වූ, යම් චෛතසික විශ්වීර්ණයෙක් නික්මීමෙන් පරාක්‍රමයෙක් උද්ගමයෙක් ව්‍යායාමයෙක් උත්සාහයෙක් දුශෝන්සානයෙක් දුස්පරාක්‍රමයෙක් බාහිකයෙක් ස්ථිරපරාක්‍රමයෙක් අනික්ඛිප්‍යා ජන්දනයෙන් අනික්ඛිප්‍යාධුර්තයෙන් ධුරගම්ප්‍රත්‍යාහයෙක් විශ්වයෙක් විශ්වීන්ද්‍රියයෙන් විශ්විබලයෙන් සමාන්තරායාමයෙන් විශ්විසම්බ්‍රාහ්මයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි විශ්විබල වේ.

307. කවරෙක් එසමයෙහි සමාධිබල වෙයි යත්:

එසමයෙහි මාග්ගික වූ මාග්ගිකයාපන්න වූ, යම් සමාධිකයෙක් අනුසමාධිකයෙක් ප්‍රතිසමාධිකයෙක් සති සම්බන්ධතා සිති කරන අයුරෙක් දරන බවෙන් අරමුණෙහි පිවිසෙන බවෙන් නො මුලා වන බවෙන් සමාධිකයෙක් සමාධින්ද්‍රියයෙක් සමාධිබලයෙක් සමාධිසමාධිකයෙක් සමාධිසම්බ්‍රාහ්මයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි සමාධිබල වේ.

308. කවරෙක් එසමයෙහි සමාධිබල වෙයි යත්:

එසමයෙහි මාග්ගික වූ මාග්ගිකයාපන්න වූ, යම් විතතයාගේ සිටීමෙන් මොනවට සිටීමෙන් බැහැරෙන සිටීමෙන් නො විසිරීමෙන් අවිකල්පයෙන් නො විසුලා සිට ඇති බවෙන් සමාධිකයෙක් සමාධින්ද්‍රියයෙන් සමාධිබලයෙන් සමාධිසමාධිකයෙක් සමාධිසම්බ්‍රාහ්මයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි සමාධිබල වේ.

309. කවරෙක් එසමයෙහි ප්‍රඥබල වෙයි යත්:

එසමයෙහි මාග්ගික වූ මාග්ගිකයාපන්න වූ, යම් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රජාතනයෙන් විවිධයෙන් ප්‍රවිච්චයෙන් ධර්මවිච්චයෙන් සංලක්ෂණයෙන් උපලක්ෂණයෙන් ප්‍රතිප්‍රලක්ෂණයෙන් පාණ්ඩිතයෙන් කොශල්‍යයෙන් තෙජ්‍යයෙන් විභාවනයෙන් විතතයෙන් උපාරික්ෂණයෙන් පතල ප්‍රඥයෙන් බාරණ-ප්‍රඥයෙන් පරිණාසිකාවක් විද්විතයෙන් සමාන්තරයෙන් පතොදයෙන් ප්‍රඥයෙන් ප්‍රඥෙන්ද්‍රියයෙන් ප්‍රඥචලනයෙන් ප්‍රඥසංක්‍රමයෙන් ප්‍රඥප්‍රාසාදයෙන් ප්‍රඥ ආලෝකයෙන් ප්‍රඥ අවනාසයෙන් ප්‍රඥප්‍රද්‍යුතයෙන් ප්‍රඥරත්නයෙන් අමොහයෙන් ධර්මවිච්චයෙන් සමාන්තරයෙන් ධර්මවිච්චසම්බ්‍රාහ්මයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි ප්‍රඥබල වේ.

310. කවරෙක් එසමයෙහි නිරිබල වෙයි යත්:

එසමයෙහි යමෙකින් ලජ්ජාවියසුතු කායද්වාරිකාදිය ප්‍රඥාප්තිය කෙරේ ද, ලාංඛන අනුශල්ලවර්ණයෙන් පැමිණීමේ ප්‍රඥාප්තිය කෙරේ ද, මේ එසමයෙහි නිරිබල වේ.

311. කවරෙක් එසමයෙහි ඔත්තප්පබල වෙයි යත්:

එසමයෙහි යමෙකින් තැවීමට කරුණ වූ කායද්වාරිකාදිය හේතුකොට ගිය වේ ද, ලාංඛන වූ අනුශල්ලවර්ණයෙන් පැමිණීමෙන් හිත වේ ද, මේ එසමයෙහි ඔත්තප්පබල වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

312. කතමො තසමිං සමයෙ අලොභො හොති?

යො තසමිං සමයෙ අලොභො අලුඛනා අලුඛිතතනං අසාරංගො අසාරජ්ඣනා අසාරජ්ඣතතනං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං, අයං තසමිං සමයෙ අලොභො හොති.

313. කතමො තසමිං සමයෙ අද්දෙසො හොති?

යො තසමිං සමයෙ අද්දෙසො අදුස්සනා අදුස්සිතතනං අව්‍යාපාදෙ අව්‍යාපජේඤා අද්දෙසො කුසලමූලං, අයං තසමිං සමයෙ අද්දෙසො හොති.

314. කතමො තසමිං සමයෙ අමොහො හොති?

යා තසමිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො බමමවිචයො සලලකඛණං උපලකඛණං පච්චුපලකඛණං පණ්ඩිතං කොසල්ලං නෙටුඤ්ඤං වෙහව්‍යා විතතා උපපටිකඛා භූරි මේඛා පරිනාසිකා විපස්සනා සමපජඤ්ඤං පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිජ්ඣං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්තං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපජේජානො පඤ්ඤාරතනං අමොහො බමමවිචයො සමමාදිට්ඨි බමමවිචයසමොඤ්ඤාමොහො මහාමහං මහාපටිසං-පනනං, අයං තසමිං සමයෙ අමොහො හොති.

315. කතමො තසමිං සමයෙ අනභිජ්ඣා හොති?

යො තසමිං සමයෙ අලොභො අලුඛනා අලුඛිතතනං අසාරංගො අසාරජ්ඣනා අසාරජ්ඣතතනං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං, අයං තසමිං සමයෙ අනභිජ්ඣා හොති.

316. කතමො තසමිං සමයෙ අව්‍යාපාදෙ හොති?

යො තසමිං සමයෙ අද්දෙසො අදුස්සනා අදුස්සිතතනං අව්‍යාපාදෙ අව්‍යාපජේඤා අද්දෙසො කුසලමූලං, අයං තසමිං සමයෙ අව්‍යාපාදෙ හොති.

317. කතමො තසමිං සමයෙ සමමාදිට්ඨි හොති?

යා තසමිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො බමමවිචයො සලලකඛණං උපලකඛණං පච්චුපලකඛණං පණ්ඩිතං කොසල්ලං නෙටුඤ්ඤං වෙහව්‍යා විතතා උපපටිකඛා භූරි මේඛා පරිනාසිකා විපස්සනා සමපජඤ්ඤං පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිජ්ඣං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්තං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපජේජානො පඤ්ඤාරතනං අමොහො බමමවිචයො සමමාදිට්ඨි බමමවිචයසමොඤ්ඤාමොහො මහාමහං මහාපටිසං-පනනං, අයං තසමිං සමයෙ සමමාදිට්ඨි හොති.

318. කතමො තසමිං සමයෙ භීරි හොති?

යා තසමිං සමයෙ භීරියති භීරිසිතබ්බෙන භීරියති පාපකානං අකුසලානං බමමානං සමාපත්තිං, අයං තසමිං සමයෙ භීරි හොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

312. කවරෙක් එසමයෙහි අලොභ වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් අලොභයෙක් අලොභාකාරයෙන් අලුබ්බ බවෙන් නො ඇලීමෙන් නො ඇලෙන අයුරෙක් නො ඇලුණු බවෙන් අනභිධ්‍යායෙන් අලොභ නඩ්ඩායාන වූ කුශලමූලයෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි අලොභ වේ.

313. කවරෙක් එසමයෙහි අදෝෂ වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් අදෝෂයෙක් අදෝෂාකාරයෙන් අද්විථ බවෙන් අව්‍යාපාදයෙක් නිදුක්බවෙන් අදෝෂනඩ්ඩායාන කුශලමූලයෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි අදෝෂ වේ.

314. කවරෙක් එසමයෙහි අමෝහ වෙයි යත්:

එසමයෙහි මාග්ගික වූ මාග්ගිකාපන්න වූ, යම් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රකාරයෙන් දත්තා අයුරෙක් විමසීමෙන් ප්‍රකාරයෙන් විමසීමෙන් සිටුසන්දහම් විමසීමෙන් සැලකීමෙන් උපලක්ෂණයෙන් ප්‍රත්‍යුපලක්ෂණයෙන් පණ්ණිත බවෙන් කොශල්‍යයෙන් නෙෙපුණ්‍යයෙන් විභාවනයෙන් වින්‍යායෙන් භූරිප්‍රඥයෙන් ධාරණප්‍රඥයෙන් පරිණායිකාවක් විදයීනායෙන් සමන්ඥනයෙන් පභොද-යෙන් ප්‍රඥයෙන් ප්‍රඥාද්‍රව්‍යයෙන් ප්‍රඥබලයෙන් ප්‍රඥශක්තියෙන් ප්‍රඥප්‍රද්‍යො-යෙන් ප්‍රඥරත්නයෙන් අමෝහයෙන් ධර්මවිවයෙන් සමන්ද්‍රෂට්‍රියෙන් ධර්මවිවයසමෝධ්‍යායනයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි අමෝහ වේ.

315. කවරෙක් එසමයෙහි අනභිධ්‍යා වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් අලොභයෙක් අලොභාකාරයෙන් අලුබ්බ බවෙන් නො ඇලීමෙන් නො ඇලෙන අයුරෙක් නො ඇලුණු බවෙන් අනභිධ්‍යායෙන් අලොභ නඩ්ඩායාන කුශලමූලයෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි අනභිධ්‍යා වේ.

316. කවරෙක් එසමයෙහි අව්‍යාපාද වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් අදෝෂයෙක් අදෝෂාකාරයෙන් අද්විථ බවෙන් අව්‍යාපාදයෙක් නිදුක්බවෙන් අදෝෂනඩ්ඩායාන කුශලමූලයෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි අව්‍යාපාද වේ.

317. කවරෙක් එසමයෙහි සමන්ද්‍රෂට්‍රිය වෙයි යත්:

එසමයෙහි මාග්ගික වූ මාග්ගිකාපන්න වූ, යම් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රජානනා කාරයෙන් විමසීමෙන් ප්‍රකාරයෙන් විමසීමෙන් සිටුසන්දහම් විමසීමෙන් අනිත්‍යාදි විසින් සැලකීමෙන් උපලක්ෂණයෙන් ප්‍රත්‍යුපලක්ෂණයෙන් පණ්ණිතයෙන් කොශල්‍යයෙන් නෙෙපුණ්‍යයෙන් වෛභව්‍යයෙන් වින්‍යායෙන් උපපරික්ෂායෙන් භූරිප්‍රඥයෙන් මෙධායෙන් පරිණායිකායෙන් විදයීනායෙන් සමන්ඥනයෙන් ප්‍රභොදයෙන් ප්‍රඥයෙන් ප්‍රඥාද්‍රව්‍යයෙන් ප්‍රඥබලයෙන් ප්‍රඥශක්තියෙන් ප්‍රඥප්‍රාපාදයෙන් ප්‍රඥාලොකයෙන් ප්‍රඥවිභාගයෙන් ප්‍රඥ-ප්‍රද්‍යොතයෙන් ප්‍රඥරත්නයෙන් අමෝහයෙන් ධර්මවිවයෙන් සමන්ද්‍රෂට්‍රියෙන් ධර්මවිවයසමෝධ්‍යායනයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි සමන්ද්‍රෂට්‍රිය වේ.

318. කවරෙක් එසමයෙහි භිරි වෙයි යත්:

එසමයෙහි යමෙකින් ලජ්‍යාවිශුද්ධ කායද්‍රව්‍යවිතාදිය ජුගුප්සා කෙරේ ද, ලාංඡන අකුශලධර්මයන්ගේ පැමිණීම ජුගුප්සා කෙරේ ද, මේ එසමයෙහි භිරි වේ.

319. කතම. තසමි. සමයෙ ඔතතප්පං ගොඨී?

ආ. තැන්පත් සම්පත් ඔවුන්ගේ ආදායම් මට්ටමට අනුව ප්‍රතිපත්තිමය වශයෙන් වෙනස් කළ හැකි බවට තීරණය කළේය.

320. කතම, තසම්. සම්මේ කායපසංඛ්ඤාං භොති?

යා: තැන්පිටි සමයේ වෙදනාකඩකිය සඳහා කඩකිය සබ්බාරකඩකිය
පසසද්ධි පටිපසසද්ධි පසසමනනා පටිපසසමනනා: පටිපසසමනනනනන.
පසසද්ධිසමෙව්වකියෙහි, අය: තැන්පිටි සමයේ කායපසසද්ධි නොවේ.

321. කතම, තසමි. සමයෙ විනතරසසග්ගි ගොඨි?

යා: තසම්. සමගේ විශුද්ධත්වය පසසද්ධි පටිපසසද්ධි පසසමනනා: පටිපසසමනනා: පටිපසසමනනිතතනං. පසසද්ධිසමබ්ථකිඤ්ඤා, අඥං තසම්. සමගේ විතතපසසද්ධි භූතාති.

822. කතම, නසමි. සමයෙ කායලෙභ්‍යතා හොඳි?

යා තසම් සමයේ වෙදනාතනනිසා සංකෘතනිසා සංඛාරතනනිසා
උත්තා උත්තරිතාමතා අදනිතතා අපිත්තතා, අයං තසම් සමයේ
කාලඋත්තා භවති.

323. කතමා, තසමි. සමයෙ විතතලයුතා හොඳි?

යා තසම්. සමයෙ විඤ්ඤානකිකියා ලහුතා ලහුපරිනාමිතා අදකිතතා අවිකිතතා, අයං තසම්. සමයෙ විතතලහුතා නොති.

324. කතමා නසමි. සමථය කායමුද්දතං හොඳි?

යා තයම්. සමයේ වෙදනාකවතිය සඤ්ඤාකවතිය සංඛාරකවතිය මුද්‍රතා මද්‍රවතා අකකවලතා අකසීතතා, අයං තයම් සමයේ කායමුද්‍රතා හොති.

325. කතම, තසමි. අමය විතනමුදතා ගොති?

යා නැමි. සමගම විශ්කූණකවිසා මුද්‍රනා මද්දුවනා අකකවලනා
අකකිනනා, අයා නැමි. සමගම විනනමුද්‍රනා නොති.

326. කතමා, තසමිං සමයෙ කායකම්මෙසසෙනා හොති?

[illegible]

327. කතම, තසම්, සමයෙ විතතකමෙසැන නා හොති?

යා තසම්. සමයෙ විකුණුණකවනිසස කමසෙසුනා. කමසෙසුනන.
කමසෙසුනාවෝ, අය. තසම්. සමයෙ විතනකමසෙසුනා ගොස්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

319. කවරක් එසමයෙහි බන්ධන වෙයි යත්:

එසමයෙහි යමෙකින් තැවීමට කරුණු වූ කායප්‍රතිපත්තිය හේතු කොට ගෙන ත්‍රස්ත වේ ද, ලාමක වූ අකුලබලයෙන් පැමිණීමෙන් ත්‍රස්ත වේ ද, මේ එසමයෙහි බන්ධන (උත්තරය) වේ.

320. කවරක් එසමයෙහි කායප්‍රතිපත්තිය වෙයි යත්:

එසමයෙහි වේදනාසංකෘතියෙන් සංකෘතියෙන් සංකාරසංකෘතියෙන් යම් සන්තිදීමෙන් වෙසෙසින් සන්තිදීමෙන් සන්තිදුණු අයුරක් වෙසෙසින් සන්තිදුණු අයුරක් සන්තිදුණු බවෙන් ප්‍රතිපත්තියලබ්ධි-බන්ධනයක් වේ ද, මේ එසමයෙහි කායප්‍රතිපත්තිය වේ.

321. කවරක් එසමයෙහි විනාශප්‍රතිපත්තිය වෙයි යත්:

එසමයෙහි විනාශසංකෘතියෙන් යම් සන්තිදීමෙන් වෙසෙසින් සන්තිදීමෙන් සන්තිදුණු අයුරක් වෙසෙසින් සන්තිදුණු අයුරක් සන්තිදුණු බවෙන් ප්‍රතිපත්තියලබ්ධිබන්ධනයක් වේ ද, මේ එසමයෙහි විනාශප්‍රතිපත්තිය වේ.

322. කවරක් එසමයෙහි කායලක්ෂණ වෙයි යත්:

එසමයෙහි වේදනාසංකෘතියෙන් සංකෘතියෙන් සංකාරසංකෘතියෙන් යම් ලක්ෂණයක් යුතු වූ පෙරලෙන බවෙන් නො බර බවෙන් නො තද බවෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි කායලක්ෂණ වේ.

323. කවරක් එසමයෙහි විනාශලක්ෂණ වෙයි යත්:

එසමයෙහි විනාශසංකෘතියෙන් යම් ලක්ෂණයක් යුතු වූ පිරිවැටෙන බවක් නො බර බවක් නො තද බවක් වේ ද, මේ එසමයෙහි විනාශ ලක්ෂණ වේ.

324. කවරක් එසමයෙහි කායමාද්‍රව්‍ය වෙයි යත්:

එසමයෙහි වේදනාසංකෘතියෙන් සංකෘතියෙන් සංකාරසංකෘතියෙන් යම් මාද්‍රව්‍ය බවක් මාද්‍රව්‍යයක් නො කැකුළු බවක් නො තද බවක් වේ ද, මේ එසමයෙහි කායමාද්‍රව්‍ය වේ.

325. කවරක් එසමයෙහි විනාශමාද්‍රව්‍ය වෙයි යත්:

එසමයෙහි විනාශසංකෘතියෙන් යම් මාද්‍රව්‍ය බවක් මාද්‍රව්‍යයක් නො කැකුළු බවක් නො තද බවක් වේ ද, මේ එසමයෙහි විනාශමාද්‍රව්‍ය වේ.

326. කවරක් එසමයෙහි කායකම්මණය වෙයි යත්:

එසමයෙහි වේදනාසංකෘතියෙන් සංකෘතියෙන් සංකාරසංකෘතියෙන් යම් කම්මණයකින් කම්මණයකින් කම්මණය බවක් වේ ද, මේ එසමයෙහි කායකම්මණය වේ.

327. කවරක් එසමයෙහි විනාශකම්මණය වෙයි යත්:

එසමයෙහි විනාශසංකෘතියෙන් යම් කම්මණයකින් කම්මණයකින් කම්මණය බවක් වේ ද, මේ එසමයෙහි විනාශකම්මණය වේ.

328. කතමා තසමිං සමයෙ කායපාගුඤ්ඤතා හොති?

යා තසමිං සමයෙ වෙදනාකඛනියං සඤ්ඤාකඛනියං සබ්බාරකඛනියං පගුණතා පගුණතතං පගුණභාවො, අයං තසමිං සමයෙ කායපාගුඤ්ඤතා හොති.

329. කතමා තසමිං සමයෙ විතතපාගුඤ්ඤතා හොති?

යා තසමිං සමයෙ විඤ්ඤාණකඛනියං පගුණතා පගුණතතං පගුණභාවො, අයං තසමිං සමයෙ විතතපාගුඤ්ඤතා හොති.

330. කතමා තසමිං සමයෙ කායඤ්ඤතා හොති?

යා තසමිං සමයෙ වෙදනාකඛනියං සඤ්ඤාකඛනියං සබ්බාරකඛනියං උජ්ජතා උජ්ජතතා අජීවතා අවච්ඡතා අකුට්ඨතා, අයං තසමිං සමයෙ කායඤ්ඤතා හොති.

331. කතමා තසමිං සමයෙ විහතුජ්ජතා හොති?

යා තසමිං සමයෙ විඤ්ඤාණකඛනියං උජ්ජතා උජ්ජතතා අජීවතා අවච්ඡතා අකුට්ඨතා, අයං තසමිං සමයෙ විහතුජ්ජතා හොති.

332. කතමා තසමිං සමයෙ සති හොති?

යා තසමිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අපච්ඡේදනතා සති සතිඤ්ඤා සතිචලං සම්මාසති සතිනිබ්බාණිකභේදා මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනතං, අයං තසමිං සමයෙ සති හොති.

332. කතමා තසමිං සමයෙ සම්පජ්ඣාදා හොති?

යා තසමිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානතා විච්චයො පටිච්චයො ඛම්මවිච්චයො සලලකඛණා උපලකඛණා පච්චුපලකඛණා පණ්ඩිතො කොසල්ලං නෙට්ඨඤ්ඤා වෙහමසා විතතා උපපරිකඛා භූරි මෙධා පරිනාසිකා විපක්ඛනා සම්පජ්ඣාදා පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා පඤ්ඤාචලා පඤ්ඤාසන්ධි පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොභො පඤ්ඤාභිභාසො පඤ්ඤාපජ්ජාතො පඤ්ඤාරතනො අමොහො ඛම්මවිච්චයො සම්මාදිට්ඨි ඛම්මවිච්චසංවේදානිකභේදා මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනතං, ඉදං තසමිං සමයෙ සම්පජ්ඣාදා හොති.

334. කතමො තසමිං සමයෙ සම්මො හොති?

යා තසමිං සමයෙ විතතස්ස සිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාසාදෙ අවිනේශාදෙ අවිසාසාපමානසතා සම්මො සමාධිඤ්ඤා සමාධිචලං සම්මාසති සමාධි සමාධිනිබ්බාණිකභේදා මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනතං, අයං තසමිං සමයෙ සම්මො හොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එසමයෙහි ව්‍යවස්ථාපිතව පාලනය කළ යුතු බවට අනුමතය. එසමයෙහි ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ප්‍රවර්ධනය කිරීමයි. එසමයෙහි ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ප්‍රවර්ධනය කිරීමයි. එසමයෙහි ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ප්‍රවර්ධනය කිරීමයි.

එකමයෙහි විඥානකතියාගේ යම් ප්‍රගුණතාවයක් ප්‍රගුණතාවයක් ප්‍රගුණ බවටත් වේද, මේ එකමයෙහි විතර්‍යාගුණය වේ.

එසමයෙහි වේදනාසකතිශයෙන් සංඥාසකතිශයෙන් සංසාරසකතිශයෙන් යම් සාප්තයෙක් සාප්තයෙක් අභිනිතයෙක් අභිනිතයෙක් අනුපිලිතයෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි කාශසාප්තය වේ.

**එසමයෙහි විද්‍යාභ්‍යාකූලයෙන් යම් සංජනායෙක් සංජනියෙක් අප්ත-
තායෙක් අවබන්ධනයෙක් අකුපිලානායෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි විත්ත -
සංජනා වේ.**

එසමයෙහි මාගීඛන වූ මාගීපයසීපනන වූ, යම් සමාචාරයක් අනුසමාචාරයක් ප්‍රතිසමාචාරයක් සමාචාර සබ්බසන සිති කරන අයුරෙන් දරන බවෙන් (අරමුණෙහි) පිවිසෙන බවෙන් නො, මූලා චත බවෙන් සමාචාරයක් සමාචාරිකයෙක් සමාචාරිකයෙක් සමාචාරයක් සමාචාරිකයෙක් සමාචාරිකයෙක් සමාචාරයෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි සමාචාරී වේ.

එසමයෙහි මාගාඛන වූ මාගීපසාපකන වූ, යම් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රජාතනා-
කාරයෙක් විමසීමෙන් ප්‍රකාරයෙන් විමසීමෙන් සිසුන් දහම් විමසීමෙන්
සැලැකීමෙන් උපරක්ඛණයෙන් ප්‍රතිපරක්ඛණයෙන් පාණ්ඩිතයෙන් කෞ-
ශල්‍යයෙන් නේපුණ්‍යයෙන් භවෙතව්‍යයෙන් විනායයෙන් උපපරික්ඛණයෙන්
ගුරිප්‍රඥයෙක් මෙමායෙක් පරිණාමිකායෙක් විදගීතයෙක් සමාග්ඥනියෙක්
ප්‍රසාදයෙන් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රඥෙඤ්ඤයෙක් ප්‍රඥාලයෙක් ප්‍රඥානුයෙක්
ප්‍රඥාසාදයෙන් ප්‍රඥලොකයෙක් ප්‍රඥවිහාරයෙක් ප්‍රඥප්‍රද්‍යානයෙක් ප්‍රඥ-
රත්නයෙක් අපමානයෙක් ධම්මිවයෙක් සමාග්ඥපියෙක් ධම්මිව-
සමෙධායාග්ඛනියෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි සමාග්ඥන වේ.

එළමයෙහි මායාබහ වූ මායීපරාක්‍රමානන්ද වූ, විතරාශයෙන් යම් සිටීමෙන් මොනවද සිටීමෙන් බැලූයෙන් සිටීමෙන් නො විසිරීමෙන් අවිනෝචයෙන් නො විසුරුණු සිත ඇති බවෙන් ශමජයෙන් සමාධිප්‍රියයෙන් සමාධි-බලයෙන් සමන්සමාධියෙන් සමාධිසම්බන්ධයෙන් වේ ද, මේ එළමයෙහි ශමජ වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

335. කතමො තසමිං සමයෙ විපස්සනා හොති?

යං තසමිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විවයො පටිවයො බමමවිවයො සලලකඛණං උපලකඛණං පච්චුපලකඛණං පණ්ණවිධං කොසල්ලං තෙජ්ඣඤ්ඤං චෙහව්‍යා විනතා උපපරික්කා භූරි මෙධා පරිනාසිකා විපස්සනා සමප-
ජ්ඣඤ්ඤං පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිජ්ඣිතං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසන්ධිං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලෝකො පඤ්ඤාමිත්‍යානො පඤ්ඤාපඤ්ජානො පඤ්ඤාරතනං අමොහො බමමවිවයො සමමාද්ධසී බමමවිවයසංවේශාඤ්ඤා මග්ගඛිතං මග්ගපරිත්‍යාපනං, අයං තසමිං සමයෙ විපස්සනා හොති.

336. කතමො තසමිං සමයෙ පග්ගානො හොති?

යො තසමිං සමයෙ චේතසිකො විරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උත්තරාමො වායාමො උසායාමො උසොසාලති එමො ගිති අසිට්ඨපරක්කමො අනික්කිත්තජ්ඣනා අනික්කිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගානො විරියං විරිතිජ්ඣිතං විරියඛලං සමමාචාරායාමො විරියසංවේශාඤ්ඤා මග්ගඛිතං මග්ගපරිත්‍යාපනං, අයං තසමිං සමයෙ පග්ගානො හොති.

337. කතමො තසමිං සමයෙ අවිනේධපො හොති?

යං තසමිං සමයෙ විතතස්ස සීති සණ්ඨිතී අවට්ඨිති අවිසාකාණො අවිනේධපො අවිසාකට්ඨානසතා සමිථො සමාධිජ්ඣිතං සමාධිබලං සමමාසමාති සමාධිසංවේශාඤ්ඤා මග්ගඛිතං මග්ගපරිත්‍යාපනං, අයං තසමිං සමයෙ අවිනේධපො හොති.

යෙවා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපී පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බමමා, ඉමෙ බමමා කුසලා.

තසමිං බො පන සමයෙ වතතාරො ඛන්ධා භොතති, ආයතනානි භොතති, දේව ධාතුයො භොතති, තයො ආතාරා භොතති, තච්ඡ්‍රියානි භොතති, පඤ්චබ්බිකං ක්කාතං භොති, අට්ඨ්ථිබ්බිකො ථේනො භොති, සත්ත බලානි භොතති, තයො භග්ගා භොතති, එකො එසො භොති, එකා චෙදනා භොති, එකා සඤ්ඤා භොති, එකා චේතනා භොති, එකං විතතං භොති, එකො චෙදනාකඤ්ඤා භොති, එකො සඤ්ඤාකඤ්ඤා භොති, එකො සම්ඛාරකඤ්ඤා භොති, එකො විඤ්ඤාණකඤ්ඤා භොති, එකං මිත්‍යායතනං භොති, එකං මිනිජ්ඣිතං භොති, එකා මනෝවිඤ්ඤාණධාතු භොති, එකා බමමායතනං භොති, එකා බමමධාතු භොති. යෙවා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපී පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බමමා, ඉමෙ බමමා කුසලා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

335. කවරක් එසමයෙහි විදගිනා වෙයි යත්:

එසමයෙහි මායාබ්‍ය වූ මායිපයථිපනන වූ, යම් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රජාතනා-
කාරයෙක් විමසීමෙන් ප්‍රකාරයෙන් විමසීමෙන් සිසුගස් දහම් විමසීමෙන්
සැලකීමෙන් උපලක්ෂණයෙන් ප්‍රත්‍යුපලක්ෂණයෙන් පාණිතියයෙන්
කොන්ත්‍රායයෙන් නෙප්‍රණයෙන් චෙතනාවයෙන් විතතායෙන් උපපරික්ෂා-
යෙන් හුරිප්‍රඥයෙන් මේධායෙන් පරිණාසිකායෙන් විදගිනායෙන් සමාන්-
යෙන් ප්‍රතොදයෙන් ප්‍රඥයෙන් ප්‍රඥඤායෙන් ප්‍රඥබලයෙන්
ප්‍රඥශාන්තයෙන් ප්‍රඥප්‍රාසාදයෙන් ප්‍රඥආලෝකයෙන් ප්‍රඥවිභාසයෙන්
ප්‍රඥප්‍රද්‍යායෙන් ප්‍රඥරත්නයෙන් අමොහයෙන් බර්මාවාසයෙන් සමාන්-
දයෙන් බර්මාවාසයෙන් බර්මාවාසයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි විදගිනා වේ.

336. කවරක් එසමයෙහි ප්‍රග්‍රාහ වෙයි යත්:

එසමයෙහි මායාබ්‍ය වූ මායිපයථිපනන වූ, යම් චෛතසික විශාරදීහ-
යෙක් (කුසිත බැවින්) නික්මීමෙන් පරාක්‍රමයෙන් උද්ගමයෙන් ව්‍යායාමයෙන්
උත්සාහයෙන් දුස්සන්සාහයෙන් දුස්සරාක්‍රමයෙන් සෙව්‍යභීතියෙන් සර්-
පරක්‍රමයෙන් නො තැබූ ජන්දය ඇති බවක් නො තැබූ විශිෂ්ට ඇති
බවක් විශිෂ්ටය දැක වැ ගැන්මෙන් විශිෂ්ටය විශිෂ්ටයෙන් විශිෂ්ටයෙන්
විශිෂ්ටයෙන් සමාන්ව්‍යායෙන් විශිෂ්ටයෙන් බර්මාවාසයෙන් වේ ද, මේ
එසමයෙහි ප්‍රග්‍රාහ වේ.

337. කවරෙක් එසමයෙහි අවිනිශ්චය වෙයි යත්:

එසමයෙහි මායාබ්‍ය වූ මායිපයථිපනන වූ, විතතායෙන් යම් සිටීමෙන්
මොනව සිටීමෙන් බැහැරව සිටීමෙන් නො විසිරීමෙන් අවිනිශ්චයෙන්
නො විසිරුණු සිත ඇති බවක් සමාන්ව්‍යායෙන් සමාන්ව්‍යායෙන් සමාන්ව්‍යා-
යෙන් සමාන්ව්‍යායෙන් සමාන්ව්‍යායෙන් බර්මාවාසයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි
අවිනිශ්චය වේ.

එසමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසම්ප්‍රතිපත්ත වූ යම් අරුපිබ්‍රහ්මයෙන්
වෙන් නම්, මේ බර්මාවාස කුශලයෝ යි.

තවද එසමයෙහි සතර සකනි කෙතෙක් වෙති, ආයතනයෝ දෙදෙනෙක්
වෙති, බාහුන් දෙදෙනෙක් වෙති, ආභාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති, ඉන්ද්‍රියයෝ
තව දෙදෙනෙක් වෙති, පඤ්චාසික බ්‍යාසය වෙයි, අභ්‍යාසිකමායා වෙයි,
සත්‍යබල කෙතෙක් වෙති, කෙහෙත් තිදෙනෙක් වෙති, එක් සප්තයෙක්
වෙයි, එක් වේදනායෙක් වෙයි, එක් සංඥායෙක් වෙයි, එක් චේතනායෙක්
වෙයි, එක් විතතායෙක් වෙයි, එක් වේදනාසකනියෙක් වෙයි, එක්
සංඥාසකනියෙක් වෙයි, එක් සංකාරසකනියෙක් වෙයි, එක් විභවසකනි-
යෙක් වෙයි, එක් මෑ මහායතනය වෙයි, එක් මිනිසුන්ගෙන් වෙයි, එක්
මානවිභවයායෙක් වෙයි, එක් මෑ බර්මාවාසය වෙයි, එක් මෑ
බර්මාවාස වේ. එසමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසම්ප්‍රතිපත්ත වූ යම් අරුපිබ්‍රහ්ම
කෙතෙක් වෙන් නම්, මේ බර්මාවාස කුශලයෝ යි.

338. කතමෙ ධම්මා කුසල්ලා?

එකොටු වෙතනා විතකෙකා විවාරො පිඨි විතකසංකයනා සඤ්ඤායං විරිඤ්ඤායං¹ සතිඤ්ඤායං සමාධිඤ්ඤායං උඤ්ඤාඤ්ඤායං ජිවිතඤ්ඤායං අනුඤ්ඤා-
නඤ්ඤාසංකප්පිඤ්ඤායං සමමාදිට්ඨි සමමාසබ්බසංඝයා සමමාචාරා සමමාසමමනෙතා
සමමාදාජ්ඣො සමමවායාමො සමමානති සමමාසමාධි සඤ්ඤායං විරිඤ්ඤායං
සතිඤ්ඤායං සමාධිඤ්ඤායං උඤ්ඤායං නිරිඤ්ඤායං ඔත්තප්පයං අප්පාදො අද්දො
අමොදො අනතිජ්ඣා අව්වාපාදො සමමාදිට්ඨි නිරි² ඔත්තප්පං කායපසංඤ්ඤා
විතකපසංඤ්ඤා කායභවනා විතතලහුතා කායමුද්දා විතතමුද්දා කාය-
කමමඤ්ඤානා විතතකමමඤ්ඤානා කායපාඨඤ්ඤානා විතතපාඨඤ්ඤානා
කාසුඤ්ඤානා විතතසුඤ්ඤානා සති සමපජඤ්ඤා සමපො විපසංකා පසංකො
අවිකෙකපො, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්ච-
සමුප්පාදා අරුපිනො ධම්මා ධර්මො වෙදනාකතං ධර්මො සඤ්ඤාකතං
ධර්මො විඤ්ඤාකතං - අයං තස්මිං සමයෙ සබ්බාරකකො හොති,
-පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා.

339. කතමෙ ධම්මා කුසල්ලා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුසං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං³ අපචයගාමිං
දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භුමියා පතති, විවිච්චි කාමෙති -පෙ-
පඨමං කුසං උපසම්පජ්ජි විතරති දුක්ඛාපට්ඨදං දුක්ඛාභිඤ්ඤා, තස්මිං සමයෙ
එකොටු හොති -පෙ- අවිකෙකපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා*.

340. කතමෙ ධම්මා කුසල්ලා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුසං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපචයගාමිං
දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භුමියා පතති, විවිච්චි කාමෙති -පෙ-
පඨමං කුසං උපසම්පජ්ජි විතරති දුක්ඛාපට්ඨදං⁴ දුක්ඛාභිඤ්ඤා, තස්මිං සමයෙ
එකොටු හොති -පෙ- අවිකෙකපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා.

341. කතමෙ ධම්මා කුසල්ලා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුසං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපචයගාමිං
දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භුමියා පතති, විවිච්චි කාමෙති -පෙ-
පඨමං කුසං උපසම්පජ්ජි විතරති සුඛාපට්ඨදං⁵ දුක්ඛාභිඤ්ඤා, තස්මිං සමයෙ
එකොටු හොති -පෙ- අවිකෙකපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා.

342. කතමෙ ධම්මා කුසල්ලා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුසං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං³ අපචයගාමිං
දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භුමියා පතති, විවිච්චි කාමෙති -පෙ-
පඨමං කුසං උපසම්පජ්ජි විතරති සුඛාපට්ඨදං⁵ දුක්ඛාභිඤ්ඤා, තස්මිං සමයෙ
එකොටු හොති -පෙ- අවිකෙකපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා

1 විරිඤ්ඤායං - මජ්ඣ.

2 නිශ්ශාන්තිකං - සීල 1, 3.

3 සුඛාපට්ඨදං - මජ්ඣ.

4 නිරි - මජ්ඣ.

5 දුක්ඛාපට්ඨදං, මජ්ඣ.

* අයං වාජො, මජ්ඣ. පොඤ්ඤා කදම්මකො.

338. කච්ඡරත් එසමයෙහි සංකාරසකානු වෙයි යත්:

සපයී ය චේතනා ය චිතකී ය චිචාර ය ප්‍රිතී ය විනේශතනාශ්‍රතා ය
ශ්‍රද්ධානුය ය විශේෂීනුය ය සමානීනුය ය සමාධීනුය ය ප්‍රඥානුය ය
ඒවිනේනුය ය අනඤ්ඤානුයාමිනීනුය ය සමාන්දූෂටී ය සමාන්-
සංකල්ප ය සමාන්වාචා ය සමාන්කමානන ය සමාන්-අච්ච ය සමාන්-
වායාම ය සමාන්සමානී ය සමාන්කමානි ය ශ්‍රද්ධාබල ය විශ්වාබල ය
සමානිබල ය සමාධිබල ය ප්‍රඥාබල ය නිරිබල ය ඕනත්පබල ය අලෝභ ය
අද්දෙස ය අමෝහ ය අනභිධ්‍යා ය අව්‍යාපාද ය සමාන්දූෂටී ය නිරි ය
ඕනත්පා ය කායප්‍රභුතිය ය චිතප්‍රභුතිය ය කායලක්ෂණා ය චිතලක්ෂණා ය
කායමාද්‍රතා ය චිතමාද්‍රතා ය කායකමිණ්‍යතා ය චිතකමිණ්‍යතා ය
කායප්‍රාගුණ්‍යතා ය චිතප්‍රාගුණ්‍යතා ය කායසාප්තිය ය චිතසාප්තිය ය
සමානී ය සමාන්ඥන ය ශමිථ ය විදුශීනා ය ප්‍රමාන ය අවිකෛප ය, කච්ඡ
එසමයෙහි වේදනාසකානු තවා සංඥාසකානු තවා විඤ්ඤාසකානු තවා
අත්‍ය වූද ප්‍රතිත්‍ය සමුත්පන්න වූ යම් අරුපිටිමි කෙතෙක් වෙද්ද, මේ
එසමයෙහි සංකාරසකානු වේ... මේ බිම්බෝ කුශලයෝ යි.

339. කච්ඡර බිම්බෝ කුශල්හ යත්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතයන්ගේ ප්‍රකාණය පිණිස ස්‍රෝතාපනතිථල
සංකිරාන ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස නේශය්‍යාණික වූ අපචයගාමී වූ
(චූළප්‍රතිපත්ති තසනිත් යන) ලෝකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන්
වෙන් ව ම ... දුෂ්ප්‍රතිපත් ඇති දකිනිඤ වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,
එසමයෙහි සපයීය වෙයි ... අවිකෛපය වේ ... මේ බිම්බෝ කුශලයෝ යි.

340. කච්ඡර බිම්බෝ කුශල්හ යත්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතයන්ගේ ප්‍රකාණය පිණිස ස්‍රෝතාපනතිථල
සංකිරාන ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස නේශය්‍යාණික වූ අපචයගාමී වූ.
ලෝකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දුෂ්ප්‍රතිපද
ඇති කම්ප්‍රාතිඤ වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එසමයෙහි සපයීය
වෙයි ... අවිකෛපය වේ ... මේ බිම්බෝ කුශලයෝ යි.

341. කච්ඡර බිම්බෝ කුශල්හ යත්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතයන්ගේ ප්‍රකාණය පිණිස ස්‍රෝතාපනතිථල
සංකිරාන ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස නේශය්‍යාණික වූ අපචයගාමී වූ
ලෝකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... සුඛප්‍රතිපද
ඇති කම්ප්‍රාතිඤ වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එසමයෙහි සපයීය
වෙයි ... අවිකෛපය වේ ... මේ බිම්බෝ කුශලයෝ යි.

342. කච්ඡර බිම්බෝ කුශල්හ යත්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතයන්ගේ ප්‍රකාණය පිණිස ස්‍රෝතාපනතිථල
සංකිරාන වූ ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස නේශය්‍යාණික වූ අපචයගාමී වූ
ලෝකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... සුඛප්‍රතිපද
ඇති කම්ප්‍රාතිඤ වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එසමයෙහි සපයීය
වෙයි ... අවිකෛපය වේ ... මේ බිම්බෝ කුශලයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

343. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භුමියා පතතිශා, විතක්කවිචාරනං වූපසමා -පෙ- දුතියං කුතං -පෙ- තතියං කුතං -පෙ- චතුසං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං¹ දකුභිඤ්ඤං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං² දකුභිඤ්ඤං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං, තසම් සමයෙ එසංඝා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

සුඤ්ඤානං.

[සුඤ්ඤානං]

344. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භුමියා පතතිශා, විච්චේව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤානං, තසම් සමයෙ එසංඝා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

345. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භුමියා පතතිශා, විතක්කවිචාරනං වූපසමා -පෙ- දුතියං කුතං -පෙ- තතියං කුතං -පෙ- චතුසං කුතං -පෙ- පඨමං කුතං¹ -පෙ- පඤ්චමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤානං, තසම් සමයෙ එසංඝා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

සුඤ්ඤානං.

[සුඤ්ඤාන වුලක පටිපදා]

346. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භුමියා පතතිශා, විච්චේව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුභිඤ්ඤං සුඤ්ඤානං, තසම් සමයෙ එසංඝා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

347. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භුමියා පතතිශා, විච්චේව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤානං, තසම් සමයෙ එසංඝා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

1. දුක්ඛාපට්ඨපදං - මජ්ඣ. 2. සුඛාපට්ඨපදං - මජ්ඣ. 3. පඨමං කුතං - සීවු. 3. උංගං.

343. කවර බමුණෝ කුසල්හ යන්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ස්‍රෝතෘපතනිථල සංවිධාන ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස තෙතයූරියක වූ අපවයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධර්මානුය වඩා ද, විතකිවිවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... ද්විතීයධර්මානුයට ... තෘතීයධර්මානුයට ... චතුර්ධර්මානුයට ... ප්‍රථමධර්මානුයට ... දූෂප්‍රතිපද ඇති දක්ෂිණික වූ පඤ්චධර්මානුයට පැමිණ වෙසේ ද ... දූෂ ප්‍රතිපද ඇති ක්ෂිප්‍රාතික වූ ... සුඛප්‍රතිපද ඇති දක්ෂිණික වූ ... සුඛප්‍රතිපද ඇති ක්ෂිප්‍රාතික වූ (පඤ්චධර්මානුයට පැමිණ වෙසේ ද,) එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ කුසලයෝ යි.

සුඤ්ඤානපිපද යි.

[අනුත්තරය]

344. කවර බමුණෝ කුසල්හ යන්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස තෙතයූරියක වූ අපවයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධර්මානුය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... අනුත්තර ප්‍රථමධර්මානුයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ කුසලයෝ යි.

345. කවර බමුණෝ කුසල්හ යන්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස තෙතයූරියක වූ අපවයගාමී වූ ලෝකෝත්තර ධර්මානුය වඩා ද, විතකිවිවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... ද්විතීයධර්මානුයට ... තෘතීයධර්මානුයට ... චතුර්ධර්මානුයට ... ප්‍රථමධර්මානුයට ... අනුත්තරපඤ්චධර්මානුයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ කුසලයෝ යි.

අනුත්තර යි.

[අනුත්තර මූලකප්‍රතිපද]

346. කවර බමුණෝ කුසල්හ යන්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස තෙතයූරියක වූ අපවයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධර්මානුය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂප්‍රතිපත් ඇති දක්ෂිණික වූ අනුත්තර ප්‍රථම ධර්මානුයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ කුසලයෝ යි.

347. කවර බමුණෝ කුසල්හ යන්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස තෙතයූරියක වූ අපවයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධර්මානුය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාතික වූ අනුත්තර ප්‍රථමධර්මානුයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ කුසලයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

348. කතෘමි බිමම, කුසලා?

[illegible]

349. සානමේ ධර්ම, කුසලා?

[illegible]

350. කහගම් බර්මා, කුසලා?

ගමී. සම්මේ ලොකුතතරා කිනං හාවෙනි නිත්තං නිත්තං අපවිතතාමි.
දිට්ඨිතතානං පතානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා, විතක්කවිචාරනං ධූවසමා-
-පෙ- දුතීයං කිනං -පෙ- තතීයං කිනං -පෙ- චතුර්ථං කිනං -පෙ- පඨම-
කිනං¹ -පෙ- පඤ්චමං කිනං උපසමපජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දක්ඛි-
තිඤ්ඤං සුඤ්ඤං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨදං ඛිට්ඨාතිඤ්ඤං සුඤ්ඤං -පෙ-
සුඛාපට්ඨදං දක්ඛිතිඤ්ඤං සුඤ්ඤං -පෙ- සුඛාපට්ඨදං ඛිට්ඨාතිඤ්ඤං
සුඤ්ඤං, තමී. සම්මේ පඤ්ඤා කොති -පෙ- අවිකේධපො කොති -පෙ-
ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

සුභසූඨ ඉලක්ක පටිපදා.

[අප්ප ඡායාසං.]

351. කතෘමි බිම්ම, කුසලා?

[illegible]

352. කතෘගේ බලමා කුසලා?

සහතිං සමගෙ ලොකුතතරා කිංතං තාටෙහි තියාතිං අපවයගාතිං
දිට්ඨිතතානං පනානාය පස්මාය භූමියා පතතිතා, විතක්කවිචාරනං චූපසමා-
-පෙ- දුතියං කිංතං -පෙ- තතියං කිංතං -පෙ- චතුත්තං කිංතං -පෙ-
පස්මං කිංතං -පෙ- පඤ්ඤාමි කිංතං උපසමපඤ්ඤා විතරති අසංකප්පිතිතං,
තසමිං සමගෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිජ්‍ජෙධිතො හොති -පෙ- ඉමෙ
ධම්මා කුසල්ලා.

අපගේ නිකං.

1. පස්මි. කොටස - උපත. පිටු 3.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

348. කචර ධර්මයෝ කුසල්හ යත්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතතයන්ගේ ප්‍රතාණය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස තෙතයඝාණික වූ අපචයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාම-යන්තෙන් වෙන් ව ම ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති දකුණික වූ ඉන්ද්‍රියප්‍රථම-ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ මේ ධර්මයෝ කුසල්යෝ යි.

349. කචර ධර්මයෝ කුසල්හ යත්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතතයන්ගේ ප්‍රතාණය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස තෙතයඝාණික වූ අපචයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාම-යන්තෙන් වෙන් ව ම ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභික වූ ඉන්ද්‍රියප්‍රථම-ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි සපයිය වෙයි අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුසල්යෝ යි.

350 කචර ධර්මයෝ කුසල්හ යත්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතතයන්ගේ ප්‍රතාණය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස තෙතයඝාණික වූ අපචයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධ්‍යානය වඩා ද, විතකිවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... ද්විතීයධ්‍යානයට ... තෘතීයධ්‍යානයට... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... දූෂටිතතයන් ඇති, දකුණික වූ ඉන්ද්‍රිය පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද දූෂටිතතයන් ඇති ක්ෂිප්‍රාභික වූ ඉන්ද්‍රිය වූ ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති දකුණික වූ ඉන්ද්‍රිය වූ ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රා-භික වූ ඉන්ද්‍රිය වූ පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද එකමයෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුසල්යෝ යි.

ඉන්ද්‍රියවූලක ප්‍රතිපදා යි.

[අපාණිතිතය]

351. කචර ධර්මයෝ කුසල්හ යත්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතතයන්ගේ ප්‍රතාණය පිණිස ප්‍රථම භූමියට පැමිණීම පිණිස තෙතයඝාණික වූ අපචයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාම-යන්තෙන් වෙන් ව ම ... අප්‍රණිතික ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුසල්යෝ යි.

352. කචර ධර්මයෝ කුසල්හ යත්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතතයන්ගේ ප්‍රතාණය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස තෙතයඝාණික වූ අපචයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධ්‍යානය වඩා ද, විතකි විචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... ද්විතීයධ්‍යානයට ... තෘතීයධ්‍යානයට ... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... අප්‍රණිතික පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුසල්යෝ යි.

අප්‍රණිතිතය යි.

[අපරණිතිත මූලකපටිපදා]

353. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම්භූතයෙ ලොකුතතරං කුසලං භාවෙති තිස්සානිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පසානාය පඨමාය භූමියා පතතියා, විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුසලං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකුසලං අපරණිතිතං, තසම්භූතයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

354. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම්භූතයෙ ලොකුතතරං කුසලං භාවෙති තිස්සානිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පසානාය පඨමාය භූමියා පතතියා, විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුසලං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං විපාකිකුසලං අපරණිතිතං, තසම්භූතයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

355. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම්භූතයෙ ලොකුතතරං කුසලං භාවෙති තිස්සානිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පසානාය පඨමාය භූමියා පතතියා, විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුසලං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඛාපට්ඨපදං දකුණිකුසලං අපරණිතිතං, තසම්භූතයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

356. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම්භූතයෙ ලොකුතතරං කුසලං භාවෙති තිස්සානිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පසානාය පඨමාය භූමියා පතතියා, විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුසලං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඛාපට්ඨපදං විපාකිකුසලං අපරණිතිතං, තසම්භූතයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

357. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම්භූතයෙ ලොකුතතරං කුසලං භාවෙති තිස්සානිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පසානාය පඨමාය භූමියා පතතියා, විතක්කවිචාරානං මූලසමා -පෙ- දුතියං කුසලං -පෙ- තතියං කුසලං -පෙ- චතුසං කුසලං -පෙ- පඨමං කුසලං -පෙ- පඤ්චමං කුසලං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකුසලං අපරණිතිතං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං විපාකිකුසලං අපරණිතිතං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං දකුණිකුසලං අපරණිතිතං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං විපාකිකුසලං අපරණිතිතං, තසම්භූතයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

අපරණිතිත මූලක පටිපදා.

[අප්‍රණිතිත මූලකප්‍රතිපදා]

353 කවර බමියෝ කුසල්ත යන්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස නෙෙය්‍යාණික වූ අපවයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂප්‍රතිපත් ඇති දකුණිඳු වූ අප්‍රණිතිත ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවිකේපය වේ ... මේ බමියෝ කුසලයෝ යි.

354. කවර බමියෝ කුසල්ත යන්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස නෙෙය්‍යාණික වූ අපවයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාහිඳු වූ අප්‍රණිතිත ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවිකේපය වේ ... මේ බමියෝ කුසලයෝ යි.

355. කවර බමියෝ කුසල්ත යන්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස නෙෙය්‍යාණික වූ අපවයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම සුඛප්‍රතිපත් ඇති දකුණිඳු වූ අප්‍රණිතිත ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවිකේපය වේ ... මේ බමියෝ කුසලයෝ යි.

356. කවර බමියෝ කුසල්ත යන්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස නෙෙය්‍යාණික වූ අපවයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාහිඳු වූ අප්‍රණිතිත ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවිකේපය වේ ... මේ බමියෝ කුසලයෝ යි.

357. කවර බමියෝ කුසල්ත යන්:

යම් කලෙකැ දූෂටිතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස නෙෙය්‍යාණික වූ අපවයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධ්‍යානය වඩා ද, විතති විචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... දවිතියධ්‍යානයට ... තාතියධ්‍යානයට ... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... දූෂප්‍රතිපත් ඇති දකුණිඳු වූ අප්‍රණිතිත පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, දූෂප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාහිඳු වූ අප්‍රණිතිත වූ ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති දකුණිඳු වූ අප්‍රණිතිත වූ ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාහිඳු වූ අප්‍රණිතිත වූ (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,) එයමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවිකේපය වේ ... මේ බමියෝ කුසලයෝ යි.

අප්‍රණිතිතමූලක ප්‍රතිපදා යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[විසතිමහානායා]

358. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමයෙ ලොකුතතරං මහං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං සති-පට්ඨානං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං සමමසාධානං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං ඉද්ධිපාදා භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං ඉන්ද්‍රියං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං ඛලං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං බොජ්ඣංගං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං සව්වං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං සමථං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං ධම්මං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං ඛක්ඛං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං ආයතනා භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං ධාතුං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං ආභාරං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං එස්සං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං වේදනා භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං සඤ්ඤා භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං වෙතනං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං චිත්තං භාවෙති නිශ්ශා-නිකං අපව්‍යයාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පතතියා, විවිධේව කාමෙති -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දක්ඛා-තිඤ්ඤා, තස්මිං සමයෙ එස්සං හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

විසතිමහානායා.

[අධිපති පඨමො මහෙහා]

359. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමයෙ ලොකුතතරං ක්කානං භාවෙති නිශ්ශානිකං අපව්‍යයාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පතතියා, විවිධේව කාමෙති -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දක්ඛාතිඤ්ඤා ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යං -පෙ- විරියාධිපතෙය්‍යං -පෙ- විතතාධිපතෙය්‍යං -පෙ- විමාසාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ එස්සං හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

360. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමයෙ ලොකුතතරං ක්කානං භාවෙති නිශ්ශානිකං අපව්‍යයාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පතතියා, විතකකපිච්ඡායං වූපකම් -පෙ- දුතියං ක්කානං -පෙ- තතියා ක්කානං -පෙ- චතුත්ථං ක්කානං -පෙ- පඨමං ක්කානං -පෙ- පඤ්චමං ක්කානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දක්ඛා-තිඤ්ඤා ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යං -පෙ- විරියාධිපතෙය්‍යං -පෙ- විතතාධිපතෙය්‍යං -පෙ- විමාසාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ එස්සං හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

[විංශදම්භානාය]

358 කවර බමුණෝ කුසලත යන්:

යම් කලෙකැ ලොකොත්තර වූ මායා වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ සතිපට්ඨානා වඩා ද ලොකොත්තර වූ සමාන්තරානා වඩා ද... ලොකොත්තර වූ සංඛ්‍යාපාදය වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ ඉන්ද්‍රිය වඩා ද... ලොකොත්තර වූ බලය වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ බොධ්‍යානා වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ සත්‍යය වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ ශමජය වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ බමුණ වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ සකස්කය වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ අයතනා වඩා ද... ලොකොත්තර වූ ධාතු වඩා ද... ලොකොත්තර වූ අභ්‍යන්තර වඩා ද... ලොකොත්තර වූ සප්ත වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ වෙදනාව වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ සංඥාව වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ චේතනාව වඩා ද ... දෘටිකතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස තේජශ්‍යාණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තර විනයා වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම දුඛප්‍රතිපත් ඇති දකුණින් වූ ප්‍රථමධ්‍යානාපට පැමිණ වෙතේ ද, එකමගෙහි සප්ත වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ බමුණෝ කුසලතෝ යි.

විංශදම්භානා යි.

[අභිපති ප්‍රථමමායාය]

359. කවර බමුණෝ කුසලත යන්:

යම් කලෙකැ දෘටිකතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ප්‍රථමගුණික පැමිණීම පිණිස තේජශ්‍යාණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානා වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම දුඛප්‍රතිපත් ඇති දකුණින් වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානාපට පැමිණ වෙතේ ද ... විනය අභිපති කොට ඇති ... විනය අභිපති කොට ඇති ... විනය අභිපති කොට ඇති (ප්‍රථමධ්‍යානාපට පැමිණ වෙතේ ද) එකමගෙහි සප්ත වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ බමුණෝ කුසලතෝ යි.

360. කවර බමුණෝ කුසලත යන්:

යම් කලෙකැ දෘටිකතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ප්‍රථමගුණික පැමිණීම පිණිස තේජශ්‍යාණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානා වඩා ද, විකල්පවිචාරයන්ගේ සංහිදීමෙන් ද්විතීයධ්‍යානාපට ... තෘතීයධ්‍යානාපට ... චතුර්තීයධ්‍යානාපට ... ප්‍රථමධ්‍යානාපට ... දුඛප්‍රතිපත් ඇති දකුණින් වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති පඤ්චමධ්‍යානාපට පැමිණ වෙතේ ද ... විනය අභිපති කොට ඇති ... විනය අභිපති කොට ඇති ... විනය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානාපට පැමිණ වෙතේ ද,) එකමගෙහි සප්ත වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ බමුණෝ කුසලතෝ යි.

361. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමගෙ ලොකුතතරං මග්ගං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං සත්පට්ඨානං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං සමමප්පාධානං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං ඉද්ධිපාදං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං ඉන්ද්‍රියං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං ඛලං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං බොජ්ඣංගං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං සම්මං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං සමථං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං බමමං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං ඛකුං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං ආයතනං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං ධාතුං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං ආභාරං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං එකං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං වේදනං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං සංඝඤ්ඤාං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං චේතනං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං විතතං භාවෙති නිත්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිකතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතතියා, විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දකුණිඤ්ඤං ඡන්ද්‍රාදිපතෙය්‍යං -පෙ- විරියාදිපතෙය්‍යං -පෙ- විතතාදි-පතෙය්‍යං -පෙ- විමංසාදිපතෙය්‍යං, තසම් සමගෙ එකො හොති -පෙ- අවිකෙට්ඨො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

අභිජාති මහෙයා මහෙයා.

362. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමගෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිත්‍යානිකං අපචයගාමිං කාමරාගව්‍යාපාදනං තනුභාවාය දුතියාය භූමියා පතතියා, විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දකුණිඤ්ඤං, තසම් සමගෙ එකො හොති -පෙ- අඤ්ඤිත්‍රියං හොති -පෙ- අවිකෙට්ඨො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

දුතියො මහෙයා.

363. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමගෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිත්‍යානිකං අපචයගාමිං කාමරාගව්‍යාපාදනං අනවශෙසප්පභානාය තතියාය භූමියා පතතියා, විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දකුණිඤ්ඤං, තසම් සමගෙ එකො හොති -පෙ- අඤ්ඤිත්‍රියං හොති -පෙ- අවිකෙට්ඨො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

තතියො මහෙයා.

364. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම් සමගෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිත්‍යානිකං අපචයගාමිං රූපරාගපූරුපරානමානඋද්ධමාදවිජ්ජාය අනවශෙසප්පභානාය චතුසොය භූමියා පතතියා, විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දකුණිඤ්ඤං, තසම් සමගෙ එකො හොති -පෙ- අඤ්ඤිත්‍රියං හොති -පෙ- අවිකෙට්ඨො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

361. කවර බමිසෝ කුසල්හ යත්:

යම් කලෙක ලෝකෝත්තර වූ මාගීය වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ සඨ පටිඤ්ඤා වඩා ද ... ලෝකෝත්තර වූ සමාන්තරාසය වඩා ද ... ලෝකෝත්තර වූ සංඥාපාදය වඩා ද ... ලෝකෝත්තර වූ ඉන්ද්‍රිය වඩා ද ... ලෝකෝත්තර වූ ඛලය වඩා ද ... ලෝකෝත්තර වූ බොධිසත්වය වඩා ද ... ලෝකෝත්තර වූ සත්‍යය වඩා ද ... ලෝකෝත්තර වූ ශමජය වඩා ද ... ලෝකෝත්තර වූ බමිසා වඩා ද ... ලෝකෝත්තර වූ සකස්සය වඩා ද ... ලෝකෝත්තර වූ ආයතනය වඩා ද ... ලෝකෝත්තර වූ බහු වඩා ද ... ලෝකෝත්තර වූ ආභාරය වඩා ද ... ලෝකෝත්තර වූ සපයිය වඩා ද ... ලෝකෝත්තර වූ වෙදනාව වඩා ද ... ලෝකෝත්තර වූ සංඥාව වඩා ද ... ලෝකෝත්තර වූ වෙනතාව වඩා ද ... දුෂ්ඨතයන්ගේ ප්‍රකාශය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස නෙෙය්‍යාණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තර විනයය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දුෂ්ඨතයන්ගේ ඇති දුක්ඛාභිඤ්ඤ වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද ... විශ්වාස අධිපති කොට ඇති ... විනයය අධිපති කොට ඇති ... විමංසාව අධිපති කොට ඇති (ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) එයමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමිසෝ කුසලයෝ යි.

අධිපති ප්‍රථමමාණ්ඩය යි.

362. කවර බමිසෝ කුසල්හ යත්:

යම් කලෙක කාමරාගව්‍යාපාදයන්ගේ කුච්ඡට පිණිස ද්විතීයභූමියට පැමිණීම පිණිස නෙෙය්‍යාණික වූ අපවයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දුෂ්ඨතයන්ගේ ඇති දුක්ඛාභිඤ්ඤ වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකල සපයිය වෙයි ... අභික්ඛේදය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමිසෝ කුසලයෝ යි.

ද්විතීයමාණ්ඩය යි.

363. කවර බමිසෝ කුසල්හ යත්:

යම් කලෙක කාමරාගව්‍යාපාදයන්ගේ අනවශේෂප්‍රකාශය පිණිස තෘතීයභූමියට පැමිණීම පිණිස නෙෙය්‍යාණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තර ධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දුෂ්ඨතයන්ගේ ඇති දුක්ඛාභිඤ්ඤ වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකල්හි සපයිය වෙයි ... අභික්ඛේදය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමිසෝ කුසලයෝ යි.

තෘතීය මාණ්ඩය යි.

364. කවර බමිසෝ කුසල්හ යත්:

යම් කලෙක රූපරාග - අරූපරාග - මාන - ඕෂධිකා - අවිද්‍යාවගේ අනවශේෂප්‍රකාශය පිණිස චතුර්ථභූමියට පැමිණීම පිණිස නෙෙය්‍යාණික වූ අපවයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දුෂ්ඨතයන්ගේ ඇති දුක්ඛාභිඤ්ඤ වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකල සපයිය වෙයි ... අභික්ඛේදය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමිසෝ කුසලයෝ යි.

365. කතමං තසම් සමයෙ අඤ්ඤාදියො හොති?

යා තසම් සමයෙ තෙනං බමමානං ඤානානා දිට්ඨංතං පතතානං විදිතානං සවිජ්ඣානානං සවිජ්ඣාදියං පඤ්ඤා පජානනා විවිචයං පවිචයො බමමවිචයො සලලකඤ්ඤා උපලකඤ්ඤා පච්චුපලකඤ්ඤා පඤ්ඤාදිට්ඨං කොසල්ලං තෙසුඤ්ඤා වේතව්‍යා විනානා උපපට්ඨකා හුරි ලේඛා පටිනාසිකා විපස්සනා සමපජඤ්ඤා පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤාදියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්තං පඤ්ඤා-පාසාදො පඤ්ඤාදාලොකො පඤ්ඤාමිභාසො පඤ්ඤාපජරාතො පඤ්ඤාරතනං අමොකො බමමවිචයො සමමාදිට්ඨි බමමවිචයසමොච්ඡිකමිඤ්ඤා මහාබහං මහා-පට්ඨාපනතං, ඉදං තසම් සමයෙ අඤ්ඤාදියො හොති -පෙ- අවිකේතපො හොති -පෙ- යෙ වා පත තසම් සමයෙ අඤ්ඤාදි අපි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො බමමා, ඉමෙ බමමා කුසලා.

වතුපෙඨා මග්ගො

ලොකුපාතරං විනානං.

[දමාදස අකුසලවිනානාති.]

366 කතමෙ බමමා අකුසලො?

තසම් සමයෙ අකුසලා විතතං උප්පාදනා හොති සොමනස්සසහගතං දිට්ඨිගතසමපසුතතං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගඤ්ඤාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඡේතධ්මාරම්මණං වා බමමාරම්මණං වා ගංගං වා පතාරම්මණං තසම් සමයෙ එසය්‍යා හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, වේතනා හොති, විතතං හොති, විතකකා හොති, විවාගො හොති, පිඨි හොති, සුඛං හොති, විතතසොකගතනා හොති, විරිදියො හොති, සමාධිදියො හොති, මනිදියො හොති, සොමනස්සදියො හොති, ජිවිතියො හොති, චිත්තදිට්ඨි හොති, චිත්තසම්මතපා හොති, චිත්තවිශාලා හොති, චිත්තසමාධි හොති, විරිදබලං හොති, සමාධිබලං හොති, අභිරිබලං¹ හොති, අනෙතනපාබලං හොති, ලොකො හොති, මොකො හොති, අභිජ්ඣා හොති, චිත්තදිට්ඨි හොති, අභිරිකං හොති, අනෙතනපා හොති, සමපො හොති, පඤ්ඤා හොති, අවිකේතපො හොති, යෙ වා පත තසම් සමයෙ අඤ්ඤාදි අපි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො බමමා, ඉමෙ බමමා අකුසලා.

367 කතමො තසම් සමයෙ එසය්‍යා හොති?

යො තසම් සමයෙ එසය්‍යා ඥානා සමුද්ධතා සමුද්ධිතතනං, අයං තසම් සමයෙ එසය්‍යා හොති.

368. කතමා තසම් සමයෙ වෙදනා හොති?

යං තසම් සමයෙ තජ්ජමනොවිඤ්ඤාණධාතුසමාසය්‍යජං වේතනිකං සානං වේතනිකං සුඛං වේතනාසමාසය්‍යජං සානං සුඛං වේදනිකං වේතනා-සප්පය්‍යජං සානා සුඛා වේදනා, අයං තසම් සමයෙ වේදනා හොති.

1. අභිරිකබලං - සිමු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

365. කවරෙක් එසමයෙහි අඤ්ඤාදිය වෙයි යත්:

(පළමු මගින්) දන්තා ලද දන්තා ලද අභිගම කරන ලද ප්‍රකට කරන ලද ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන ලද ඒ ධර්මයන්ගේ ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස මාංශික වූ මාංශිපයභාපනන වූ යම් ප්‍රඥාවක් ප්‍රජානනාකාරයෙන් විවයනයෙන් ප්‍රවිවයනයෙන් ධර්මවිවයනයෙන් සංලක්ෂණයෙන් උපලක්ෂණයෙන් ප්‍රත්‍යුපලක්ෂණයෙන් පාණ්ඩි-
ත්‍යයෙන් කෞශල්‍යයෙන් නෛපුණ්‍යයෙන් චෛග්‍යයෙන් විතතායෙන් උප පරික්ෂායෙන් භූරිප්‍රඥයෙන් මේධායෙන් පරිණායිකාවක් විදර්ශනායෙන් සමයන් ඥානයෙන් ප්‍රත්‍යාදයෙන් ප්‍රඥයෙන් ප්‍රඥාදියෙන් ප්‍රඥබලයෙන් ප්‍රඥසංග්‍ර-
යෙන් ප්‍රඥප්‍රායාදයෙන් ප්‍රඥආලෝකයෙන් ප්‍රඥචරිතාමයෙන් ප්‍රඥප්‍රද්‍යුතයෙන් ප්‍රඥරත්තයෙන් අමෝහයෙන් ධර්මවිවයනයෙන් සමයන්දෘෂ්ටියෙන් ධර්මවිව-
යාමාධ්‍යාධ්‍යයෙන් වේ ද, මේ එකල්හි අඤ්ඤාදිය වෙයි. ... අවික්ෂේපය වේ ... තවද එකල අත්‍ය වූ ද ප්‍රතීත්‍යසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිධම කෙසෙත් අත් ද, මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

චතුර්මාශීය යි.

ලෝකෝත්තරවිතතය යි.

[දෙවන අකුසල්යින්]

366. කවර ධර්මයෝ අකුසල්ය යත්:

යම් කෘලක, රුපාලම්භන වේවයි ශබ්දාලම්භන වේවයි ගක්ඛාලම්භන වේවයි රසාලම්භන වේවයි සප්තව්‍යාලම්භන වේවයි ධර්මාලම්භන වේවයි යලි යම් යම් අරමුණකැ හෝ එල්ලා සොම්නස් සහගත වූ දෘෂ්ටිගත-
සම්ප්‍රසුක්ත වූ අකුසල්විතතය උපන්නේ වේ ද, එකල සංයම වෙයි. වේදනාව වෙයි. සංඥාව වෙයි. චෙතනාව වෙයි. විතතය වෙයි. විතකීය වෙයි. විචාරය වෙයි. ප්‍රියය වෙයි. සුඛය වෙයි. විෂේෂතාකාන්තාව වෙයි. විශේෂීඤ්ඤා වෙයි. සමාධිඤ්ඤා වෙයි. මුනිඤ්ඤා වෙයි. සොම-
නස්සීඤ්ඤා වෙයි. ජිවිතඤ්ඤා වෙයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය වෙයි. මිථ්‍යාසංකල්පය වෙයි. මිථ්‍යාචර්යාමය වෙයි. මිථ්‍යාසමාධිමය වෙයි. විශ්චිලය වෙයි. සමාධිබලය වෙයි. අභිරික්ඛලය වෙයි. අනොත්තප්‍යබලය වෙයි. ලෝභය වෙයි. මොහය වෙයි. අභිබ්‍යාව වෙයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය වෙයි. අභිරික්කය වෙයි. අනොත්තප්‍යය වෙයි. ශම්භය වෙයි. ප්‍රමාදය වෙයි. අවික්ෂේපය වෙයි. තවද එකල අත්‍ය වූ ද ප්‍රතීත්‍යසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිධම කෙසෙත් වෙත් නම්, මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි.

367. කවරෙක් එසමයෙහි සංයම වෙයි යත්:

එ සමයෙහි යම් සංයමයක් සංයමාකාරයෙන් සංයමාකාරයෙන් මොහ-
වට සංයමකුලබ්ධත් වේ ද, එකල මේ සංයමය වේ.

368. කවරෙක් එසමයෙහි වේදනා වෙයි යත්:

එසමයෙහි තදනුරූප මනෝවිඤ්ඤාධාතුසංයමයක් උපන් වේවයික වූ යම් මිහිරි බවක් වේවයික සුඛයක් විතතසංයමයක් උපන් සාත සුඛ වේදයිතයක් විතතසංයමයක් උපන් සාත සුඛ වේදනා යෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි වේදනා වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

369. කතමා තසම් සමයෙ සඤ්ඤා හොති?

යා තසම් සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසල්ලස්සජා සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතතනා, අයං තසම් සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

370. කතමා තසම් සමයෙ චේතනා හොති?

යා තසම් සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසල්ලස්සජා චේතනා සංඥොතනා චේතසිතතනා¹, අයං තසම් සමයෙ චේතනා හොති.

371. කතමා තසම් සමයෙ විතතා හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතා මිනෝ මාතසං හදයං පණ්ඩරං මනෝ මනායතනං මනිජ්ඣයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකඛණ්ඩො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තසම් සමයෙ විතතා හොති.

372. කතමො තසම් සමයෙ විතකෙකා හොති?

යො තසම් සමයෙ තකෙකා විතකෙකා සබ්බප්පො අප්පනා ව්‍යථනා චේතනො අභිනිශ්ඤාපනා මිථ්ජාසබ්බප්පො, අයං තසම් සමයෙ විතකෙකා හොති.

373. කතමො තසම් සමයෙ විචාරණ හොති?

යො තසම් සමයෙ විචාරණ විචාරණ අනුචිචාරණ උපවිචාරො විතතස්ස අනුසකිංතනා අනුපෙක්ඛතනා, අයං තසම් සමයෙ විචාරො හොති.

374. කතමා තසම් සමයෙ පිති හොති?

යා තසම් සමයෙ පිති පාමොජ්ජං ආමොදනා පමොදනා හාසො පහාසො විතති ඔදග්ගං අතතමතනා විතතස්ස, අයං තසම් සමයෙ පිති හොති.

375. කතමා තසම් සමයෙ සුඛං හොති?

යං තසම් සමයෙ චේතසිකං සාතං චේතසිකං සුඛං චේතො-සල්ලස්සජං සාතං සුඛං චේද්දසිතං චේතොසල්ලස්සජං සාතං සුඛං චේද්දනා, ඉදං තසම් සමයෙ සුඛං හොති.

376. කතමා තසම් සමයෙ විතතස්සෙකග්ගතා හොති?

යා තසම් සමයෙ විතතස්ස ධීඪි සණ්ඨිඪි අවට්ඨිඪි අවිසාකාරො අවිසෙකපො ආවිසාකට්ඨානසතා සමපො සමාධිජ්ඣයං සමාධිඛල්පං මිථ්ජා-සමාධි, අයං තසම් සමයෙ විතතස්සෙකග්ගතා හොති.

1. සංචේතසිතතනා - සා:

369. කවරක් එකමයෙහි සංඥා වෙයි යත්:

එකමයෙහි තදනුරූප මනෝවිඥානමානුසංස්කෘතියෙන් උපන් යම් සංඥාවක් සංජානනාකාරයෙන් සඤ්ඤානිතවීමෙන් වේ ද, මේ එකමයෙහි සංඥා වේ.

370. කවරක් එකමයෙහි වේදනා වෙයි යත්:

එකමයෙහි තදනුරූප මනෝවිඥානමානුසංස්කෘතියෙන් උපන් යම් වේදනාවක් සංජානනාවක් සිතනලදබවෙන් වේ ද, මේ එකමයෙහි වේදනා වේ.

371. කවරෙක් එකමයෙහි විතත වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් විතතයක් මතයෙන් මානසයෙන් හෘදයෙන් භාවාසිත විතතයක්, මනසක් මනාසනායක් මනිනුයෙන් විඥානයෙන් විඥාන-සංකල්පයක් තදනුරූප වූ මනෝවිඥානමානුසංස්කෘතියෙන් වේ ද, මේ එකමයෙහි විතත වේ.

372. කවරෙක් එකමයෙහි විතකී වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් තකීයක් විතකීයක් සංකල්පයක් අවිඤ්ඤායෙන් ව්‍යවහාරයක් සිතට තනාලීමක් මධ්‍යාසංකල්පයක් වේ ද, මේ එකම-යෙහි විතකී වේ.

373. කවරෙක් එකමයෙහි විචාර වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් (අරමුණෙහි) නැඟිටීමෙන් විචාරයක් අනුච්චාරයක් උපවිචාරයක් විතතයාගේ (අරමුණෙහි සිත) ගලපතවීමෙන් අනුප්‍රාප්තිය-තාගෙන් වේ ද, මේ එකමයෙහි විචාර වේ.

374. කවරක් එකමයෙහි ප්‍රීති වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් ප්‍රීතියක් ප්‍රාමෝද්‍යයක් ආමෝදනාකාරයෙන් ප්‍රමෝදනාකාරයක් හනීයක් ප්‍රහනීයක් ප්‍රීතිධනයක් ඔදවැඩීමෙන් විතත-යාගේ සතුටුවීමෙන් වේ ද, මේ එකමයෙහි ප්‍රීති වේ.

375. කවරෙක් එකමයෙහි සුඛ වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් වෛතසික වූ මිනිස්වෙක් වෛතසික සුඛයක් විතතසංස්කෘතියෙන් උපන් සාත සුඛ වේදනිතයක් විතතසංස්කෘතියෙන් උපන් සාත සුඛ වේදනාගෙන් වේ ද, මේ එකමයෙහි සුඛ වේ.

376. කවරක් එකමයෙහි විතෙතකාග්‍රතා වෙයි යත්:

එකමයෙහි විතතයාගේ යම් සිටීමක් මොනවට සිටීමක් බැඳුණෙකු සිටීමක් නො වී සිටීමක් අවිඤ්ඤායෙන් නො වී සිටීමක් සිත ඇති බවෙන් යම්පරයක් සමාධිප්‍රියයක් සමාධිබලයක් මධ්‍යාසංකල්පයක් වේ ද, මේ එකමයෙහි විතෙතකාග්‍රතා වේ.

377. කතමං තසම් සමයෙ විරිසිද්ධියං හොති?

යො තසම් සමයෙ වේතසිකො විරියාරමො නික්කමො පරක්කමො උත්තමො වාතමො උසාකො උසොලාසි ථාමො තිති අසිප්පපරක්කමො අතික්ඛිතතජ්ඣො අතික්ඛිතතචුරො චුරසම්පන්නො විරියං විරිසිද්ධියං විරියබ්බං මිච්ඡාචායාමො, ඉදං තසම් සමයෙ විරිසිද්ධියං හොති.

378. කතමං තසම් සමයෙ සමාධිද්ධියං හොති?

යො තසම් සමයෙ විතතස්ස සීති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අපිසාභාරෙ අපිකේවෙපො අපිසාභවමානතො සමථො සමාධිද්ධියං සමාධිබ්බං මිච්ඡා-සමාධි, ඉදං තසම් සමයෙ සමාධිද්ධියං හොති.

379. කතමං තසම් සමයෙ මනිද්ධියං හොති?

යො තසම් සමයෙ විතතං මනො මිත්තං හදයං පණ්ඩරං, මිත්තං මිත්තතතං මනිද්ධියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකවකො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණ-ධාතු, ඉදං තසම් සමයෙ මනිද්ධියං හොති.

380. කතමං තසම් සමයෙ සොමනස්සිද්ධියං හොති?

යො තසම් සමයෙ වේතසිකං සාතං වේතසිකං සුඛං වේතොසම්පසාරං සාතං සුඛං වේදසිකං වේතොසම්පසාරං සාතං සුඛං වේදනා, ඉදං තසම් සමයෙ සොමනස්සිද්ධියං හොති.

381. කතමං තසම් සමයෙ ජිවිතිද්ධියං හොති?

යො තෙන අරුපිතං ඛමානං ආසු සීති යපනා යාපනා ඉරියනා චතතනා පාලනා ජිවිතං ජිවිතිද්ධියං, ඉදං තසම් සමයෙ ජිවිතිද්ධියං හොති.

382. කතමා තසම් සමයෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති?

යො තසම් සමයෙ දිට්ඨි දිට්ඨිතං දිට්ඨිතතං දිට්ඨිකතනාරෙ දිට්ඨි-විසුකාසිකං.¹ දිට්ඨිවිප්පජ්ඣං දිට්ඨිසංඝෝදායකං ගාතො පතිට්ඨාහො² අභිනිවේසො පරමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡතතං තිත්ථායතනං විපරිජෙය්‍යගාහො,³ අයං තසම් සමයෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති.

383. කතමො තසම් සමයෙ මිච්ඡාසංකප්පො හොති?

යො තසම් සමයෙ තකෙකා විතකෙකා සංකප්පො අපානා ව්‍යාපානා වේතකො අභිනිවේසො මිච්ඡාසංකප්පො, අයං තසම් සමයෙ මිච්ඡා-සංකප්පො හොති.

1. දිට්ඨිවිසුකාසිකං - සිමු 1, 2,

2. පටික්කො - සිමු 3, - මජ්ඣ., PTS.

3. විපරිජෙය්‍යගාහො - මජ්ඣ., විපරිජෙය්‍යගාහො සො.

377. කවරෙක් එකමයෙහි විරිතිය වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් වෙතෙක වූ විකෘතියක් නිෂ්ක්‍රමයෙන් පරික්‍රම-
යෙන් උද්ගමයෙන් ව්‍යාප්තියෙන් උත්තරාසනයක් අභිමාන උත්තරාසනයක්
දෘඪපරික්‍රමයෙන් වෙතෙකින් ස්ථිර පරික්‍රමයකින් නො තැබූ ජනපද ඇති
වෙතක් නො තැබූ ස්ථිර ඇති වෙතක් වැර දැන වැ ගැන්වෙතක් විකෘතියක්
විකෘතියකින් විකෘතියක් මිථ්‍යාව්‍යාප්තියෙන් වේ ද, මේ එකමයෙහි
විරිතිය වේ.

378. කවරෙක් එකමයෙහි සමාධිතිය වෙයි යත්:

එකමයෙහි විකෘතියක් යම් සිටීමක් මොනවට සිටීමක් බැඳී
නො සිටීමක් නො විසිරීමක් අවිකෘතියක් නො විසිරීමක් සිත ඇති
වෙතක් යම්එකක් සමාධිතියකින් සමාධිතියකින් මිථ්‍යාව්‍යාප්තියෙන් වේ
ද, මේ එකමයෙහි සමාධිතිය වේ.

379. කවරෙක් එකමයෙහි මනිතිය වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් විකෘතියක් මනිතියක් මනිතියක් හැඳියෙන් හවිත-
විකෘතියක්, මනිතියක් මනිතියකින් මනිතියකින් විකෘතියක් විකෘතිය-
සකෘතියක් තදපුරුප වූ මනිතියකින් මනිතියකින් වේ ද, මේ එකමයෙහි
මනිතිය වේ.

380. කවරෙක් එකමයෙහි සොමනසිය වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් වෙතෙක වූ මිනිස්වෙතක් වෙතෙකින් සුඛයෙන්
විකෘතියක් සොමනසියක් උපන් සාත සුඛ වෙතෙකින් විකෘතියක් සොමනසියක්
උපන් සාත සුඛ වෙතෙකින් වේ ද, මේ එකමයෙහි සොමනසිය වේ.

381. කවරෙක් එකමයෙහි ජිවිතිය වෙයි යත්:

ඒ අරුචියෙන් යම් අසුභයෙන් සිටීමක් යපනයෙන් යපනයෙන්
ඉරියම් වැඩීමක් වනිතියක් පාලනයෙන් ජිවිතියක් ජිවිතියකින් වේ ද,
මේ එකමයෙහි ජිවිතිය වේ.

382. කවරෙක් එකමයෙහි මිථ්‍යාදෘෂ්ටි වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් දෘෂ්ටියක් දෘෂ්ටිතයක් දෘෂ්ටිතයක් දෘෂ්ටි-
සාකෘතියක් විලෝමදෘෂ්ටියක් දෘෂ්ටිසාකෘතියක් දෘෂ්ටිසාකෘතිය-
යෙන් සාකෘතියක් සිතිය සිතිය (නිත්‍යාදිවයෙන්) අභිනිවේශයක්
පරික්‍රමයක් සාකෘතියක් මිථ්‍යාපරික්‍රමයක් මිථ්‍යාපරික්‍රමයක් මිථ්‍යාපරික්‍රමයක්
පරික්‍රමයක් සාකෘතියක් වේ ද, මේ එකමයෙහි මිථ්‍යාදෘෂ්ටි වේ.

383. කවරෙක් එකමයෙහි මිථ්‍යාසංකල්ප වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් සංකල්පයක් විකෘතියක් සංකල්පයක් අසංකල්පයක්
සංකල්පයක් අසංකල්පයක් විකෘතියක් අසංකල්පයක් මිථ්‍යාසංකල්පයක්
වේ ද, මේ එකමයෙහි මිථ්‍යාසංකල්ප වේ.

391. කතමො තසම් සමයෙ මොභො හොති?

යං තසම් සමයෙ අඤ්ඤාණං අදස්සනං අතභිසම්යො අනනුබොධො අසම්මොධො අපථවිච්චො අසංඝාතනා අපරියොගානනා අසම්පෙක්ඛනා අපච්චිකම්බනා අපච්චකම්බලමං.¹ දුමමඤ්ඤාණං බාලාං අසම්පජ්ඣාණං මොභො පමොභො අවිජ්ජා අවිජ්ජාභො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරිශුද්ධානං අවිජ්ජාලබ්ධි මොභො අකුසලමූලං, අයං තසම් සමයෙ මොභො භතාති.

392. කතමා තසම් සමයෙ අභිජ්ඣා හොති?

යො තසම් සමයෙ ලොභො උබ්බතො උබ්බිතතතං සාරාගො සාරජ්ජනං සාරජ්ජිතතතං අභිජ්ඣා ලොභො අකුසලමූලං, අයං තසම් සමයෙ අභිජ්ඣා හොති.

393. කතමා තසම් සමයෙ ඤ්ච්චාදිට්ඨි හොති?

යං තසම් සමයෙ දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතනං දිට්ඨිකතතොරො දිට්ඨි-විසුඤ්ඤානං.² දිට්ඨිවිපථඤ්ඤාණං දිට්ඨිසංඤ්ඤාජනං ගාතො පඨිට්ඨාභො.³ අභි-නිවේසනං පඤ්ඤාසො කුමමගො මච්ඡාපථො මච්ඡතතං නිප්පායතනං විපරියෙසගාතො,⁴ අයං තසම් සමයෙ ඤ්ච්චාදිට්ඨි හොති.

394. කතමං තසම් සමයෙ අභිජිකං හොති?

යං තසම් සමයෙ න භිරියභි භිරියිකම්බෙන, න භිරියභි පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, ඉදං තසම් සමයෙ අභිජිකං හොති.

395. කතමං තසම් සමයෙ අනොත්තප්පං හොති?

යං තසම් සමයෙ න ඕත්තප්පභි ඕත්තප්පිකම්බෙන, න ඕත්තප්පභි පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, ඉදං තසම් සමයෙ අනොත්තප්පං හොති.

396. කතමො තසම් සමයෙ සම්මොභො හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතස්ස ධිති සංඝභිති අවට්ඨිති අවිසංඝාණං අභිකෙට්ඨො අවිසංඝාට්ඨිකසතා සම්මොභො සමාධිඤ්ඤා සමාධිමූලං ඤ්ච්චා-සමාධි, අයං තසම් සමයෙ සම්මොභො හොති.

397. කතමො තසම් සමයෙ පග්ගාතො හොති?

යො තසම් සමයෙ චේතසිකො විරියාරමො නිකායමො පරික්ඛාමො උරුයමො වායමො උසංඝාතො උසංඝාලාභි ථාමො ධිති අභිපිලපරික්ඛාමො අනික්ඛිතතධුරතා ධුරසම්පග්ගාතො විරිං විරිඤ්ඤාණං අනික්ඛිතතඤ්ඤාණං විරියමූලං ඤ්ච්චාචායමො, අයං තසම් සමයෙ පග්ගාතො හොති.

1. අපච්චිකම්බනා අපච්චකම්බලමං - සං.

3. පටිඝාතො - සිද්ධි 3, මජ්ඣ. PTS.

2. දිට්ඨිවිසුඤ්ඤානං - සිද්ධි 1, 2,

4. විපරියෙසගාතො - මජ්ඣ. විපරියෙසගාතො සං.

391. කවරෙක් එසමයෙහි මෝහ වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් නො දැනීමෙන් නො දැක්වෙත් අතවබොධයෙන් අසවොධයෙන් අප්‍රතිවේධයෙන් අසංග්‍රාහණයෙන් අපරිව්‍රාතණයෙන් (-හාත්පසින් නො බැසගැන්වෙත්) යම් වෘතො බැලීමෙන් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ය නො කිරීමෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ය නො කිරීමෙන් අපවිත්‍රවෙත් බාලබන්ධත් අසමාත්-ශ්‍යතයෙන් මොහයෙන් ප්‍රමාදයෙන් සමෝග්‍යයෙන් අවිද්‍යාවෙන් අවිද්‍යාම-යෙන් අවිද්‍යායෝගයෙන් අවිද්‍යානුයෝගයෙන් අවිද්‍යාපරිණිතයෙන් අවිද්‍යාපරිණ-යෙන් මෝහසංඛ්‍යාත අකුශලමූලයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි මොහ වේ.

392. කවරෙක් එසමයෙහි අභිධ්‍යා වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් ලෝභයෙන් ලෝභාකාරයෙන් උච්චිකාවෙන් ඇල්මෙන් ඇලෙන අයුරෙන් ඇලුණුවෙන් අභිධ්‍යායෙන් ලොභ සංඛ්‍යාත අකුශල මූලයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි අභිධ්‍යා වේ.

393. කවරෙක් එසමයෙහි මිථ්‍යාදූෂටී වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් දූෂටීයෙන් දූෂටීගතයෙන් දූෂටීගතයෙන් දූෂටීකා-නායාරයෙන් විලෝමදූෂටීයෙන් දූෂටීවිසමජිකයෙන් දූෂටීසංයෝජනයෙන් ග්‍රාහණයෙන් පිහිටා සිටීමෙන් අභිනිවේශයෙන් පරමිථීයෙන් කුමාරිථීයෙන් මිථ්‍යාපථයෙන් මිථ්‍යාභිමානෙන් නිවාසනායෙන් විපරිත්‍යාසග්‍රාහණයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි මිථ්‍යාදූෂටී වේ.

394. කවරෙක් එසමයෙහි අභිරික වෙයි යත්:

එසමයෙහි යමෙකින් ලජ්‍යා විශුද්ධ කායදුශ්චරිතාදිය පිළිකුල් නො කෙරේ ද, ලාමක වූ අකුශල ධර්මයන්ගේ පැමිණීමෙන් පිළිකුල් නො කෙරේ ද, මේ එසමයෙහි අභිරික වේ.

395. කවරෙක් එසමයෙහි අනෙත්තභාව වෙයි යත්:

එසමයෙහි තැවීමට කරුණු වූ කායදුශ්චරිතාදිය හේතු කොටගෙන භිය නො වේ ද, ලාමක වූ අකුශල ධර්මයන්ගේ පැමිණීමෙන් භිය නො වේ ද, මේ එසමයෙහි අනෙත්තභාව වේ.

396. කවරෙක් එසමයෙහි ශමථ වෙයි යත්:

එසමයෙහි විතතයාගේ යම් සිටීමෙන් මොනවට සිටීමෙන් බැහැ ගෙන සිටීමෙන් නො විසිරීමෙන් අපිණ්ණපයෙන් නො විසුරුණු සිත් ඇතිවෙත් ශමථයෙන් සමාධිජයියෙන් සමාධිබලයෙන් මිථ්‍යාසමාධියෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි ශමථ වේ.

397. කවරෙක් එසමයෙහි ප්‍රත්‍යාන වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් චෛතසික විකාරභාවයෙන් නිෂක්‍රමයෙන් පරාක්‍රමයෙන් උද්‍යමයෙන් උත්සාහයෙන් අභිමානාදිපාදයෙන් ස්වරූපාදියෙන් අවේධිතයෙන් ස්වරූපාදියෙන් බහා නො තැබූ ජනපද ඇතිවෙත් බහා නො තැබූ විකිලි ඇතිවෙත් විකිලි දැන වූ ගැහිණියක් විකිලියෙන් විකිලියෙන් විකිලියෙන් මිථ්‍යාච්ඡාදයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි ප්‍රත්‍යාන වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

398. කතමො තස්මිං සමයෙ අවිකේධපො තොති?

යා තස්මිං සමයෙ විතතස්ස සිති සංකප්පිති අවට්ඨති අවිසංකාරෙ අවිකේධපො අවිසංකට්ඨානසතා සමපො සමාධිත්ථිං සමාධිබලං ඡිව්ජාසමාධිං, අයං තස්මිං සමයෙ අවිකේධපො තොති.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

තස්මිං බො පන සමයෙ වතතාරො ඛනිා තොනති, ආයතනාති තොනති, ද්වේ බාහුයො තොනති, තයො ආතාරො තොනති, පඤ්චිත්ථිතාති තොනති, පඤ්චබ්බිකා කුතං තොති, වතුරිකිකො මග්ගො තොති, වතතාරි බලාති තොනති, ද්වේ හෙතු¹ තොනති, එකො එකො තොති -පෙ- එකං ධම්මායතනං තොති, එකා ධම්මබාහු තොති. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා. -පෙ-

399. කතමො තස්මිං සමයෙ සංකාරකතොති තොති?

එකො වේදනා විතකේකා විචාරො පිති විතතස්ස සංකතා විරිදිත්ථිං සමාධිත්ථිං ජිවිත්ථිං ඡිව්ජාද්විච්ඡි ඡිව්ජාසමාධිපො ඡිව්ජා- සමාධි විරියබලං සමාධිබලං අතිරිකබලං අනොත්තප්පබලං ලොභො මොහො අභිජ්ඣා ඡිව්ජාද්විච්ඡි අතිරිකං අනොත්තප්පං සමපො පඤ්ඤා අවිකේධපො. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා ධම්මා වේදනාකතකිං ධම්මා සංකාරකතකිං ධම්මා විඤ්ඤානකතකිං, අයං තස්මිං සමයෙ සංකාරකතොති තොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

400. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

යස්මිං සමයෙ අකුසලං විතතං උප්පාදනං තොති සංකතස්ස සංකතං ද්විතීයතස්ස ප්‍රත්තං සංකතාරො රූපාරම්භං වා -පෙ- ධම්මාරම්භං වා යං යං වා පනාරම්භා, තස්මිං සමයෙ එකො තොති -පෙ- අවිකේධපො තොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

401 කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

යස්මිං සමයෙ අකුසලං විතතං උප්පාදනං තොති සංකතස්ස සංකතං ද්විතීයතස්ස ප්‍රත්තං රූපාරම්භං වා සංසාරම්භං වා භවාරම්භං වා රසාරම්භං වා ඵෙට්ඨිකාරම්භං වා ධම්මාරම්භං වා යං යං වා පනාරම්භා, තස්මිං සමයෙ එකො තොති, වේදනා තොති, සංකාරා තොති, වේදනා තොති, විතතං තොති, විතකේකා තොති, විචාරො තොති, පිති තොති, පුඛං තොති, විතතස්ස සංකතා තොති, විරිදිත්ථිං තොති, සමාධිත්ථිං තොති, මතිත්ථිං තොති, සංකතස්ස සංකතං තොති, ජිවිත්ථිං තොති, ඡිව්ජා සමාධිපො තොති, ඡිව්ජාසමාධි තොති, විරියබලං තොති, සමාධිබලං තොති, අතිරිකබලං² තොති, අනොත්තප්පබලං තොති, ලොභො තොති, මොහො තොති, අභිජ්ඣා තොති, අතිරිකං³ තොති, අනො- තතප්පං තොති, සමපො තොති, අවිකේධපො තොති. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

1. හෙතුයො - සිමු 1, 2

2. අතිරිකබලං - මජ්ඣ. 3.

3. අතිරිකං - මජ්ඣ. 3.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

398. කුමරෙක් එයමගෙයහි අවිනිශ්චය වෙයි යන්න:

එසමයෙහි විනාශයෙන් යම් සිව්මෙක් මොනවට සිව්මෙක් බැගැහෙන සිව්මෙක් නො වෙයිද? යනුවෙන් අවධානයෙන් නො වැටහෙන සිත් ඇතිවුවත් යම්එසමයක් සමාධිප්තියෙන් සමාධිබලයෙන් උපායමාධිමයෙන් වේද, මේ එසමයෙහි අවධානය වේ.

තවද එසමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතික්‍රියාකලක්පනන වූ යම් අරුපිබම්
කෙතෙක් ඇද්ද, මේ බම්කය අකුලයෙහි සි.

එසමයෙහි සකකියෝ සතර දෙනෙක් වෙති. ආයතනයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. බාහුනු දෙදෙනෙක් වෙති. ආකාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති. ඉන්ද්‍රියයෝ පස්දෙනෙක් වෙති. පඤ්චාබ්‍යාසය බ්‍යාසය වෙයි. චතුරාබ්‍යාසය මායිය වෙයි. බ්‍රහ්මයෝ සතරදෙනෙක් වෙති. භේදානු දෙදෙනෙක් වෙති. එක් මැ සප්තියෙක් වෙයි. ... එක් මැ ධර්මායතනය වෙයි. එක් මැ ධර්මබාහුව වෙයි. තවද එසමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතික්‍රියාසම්පන්න වූ යම් අරුථ ධර්මයෙකෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයෝ අනුශලයෝ යි. ...

399. කවුරක් එසමයෙහි සංසාරයකට වෙහි යන්:

සංඝී ය වෙනතා ය විතතී ය විචාර ය ප්‍රිතී ය විනේතකාග්‍රතා ය විශේෂීන්ද්‍රිය ය සමාධින්ද්‍රිය ය ජිවිතේන්ද්‍රිය ය මිථ්‍යාදූෂිත ය මිථ්‍යාසංකල්ප ය මිථ්‍යාව්‍යායාම ය මිථ්‍යායමාහි ය වීර්‍යබල ය සමාධි බල ය අභිරික්කබල ය අනේතනප්‍රබල ය ලෝභ ය මෝහ ය අභිධ්‍යා ය මිථ්‍යාදූෂිත ය අභිරික්ක ය අනේතනප්‍රබල ය ශම්භ ය ප්‍රත්‍යාහ ය අවිකෛර සි. තවද එසමයෙහි වේදනාසංකෘතිය තමා සංඥාසංකෘතිය තමා විඥානසංකෘතිය තමා අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිබුම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ එසමයෙහි සංසාරාසංකෘතිය වේ ... මේ බමුණෝ අනුසලයෝ යි.

400. කවර ධර්මයේ අනුසල්ල යන්:

සම් කලෙකැ රුපාලබ්ධි වේවයි ... බර්මාලබ්ධි වේවයි සම් සම් අරමුණක් හෝ ඇරැඹු සොමිකත්වයකිනි වූ ද්විතීයිකසම්ප්‍රසක්ත වූ අනුශලනිකය සංසාර සිහින වැ උපදනේ වේ ද, එසේමෙහි සැසිය වෙයි. ... අවිනිශ්චය වේ. ... මේ බර්මායෝ අනුශලයෝ යි.

401. කවර ධර්මයෝ අනුසල්ක යත්:

යම් කලෙක රුපාලමක වේවයි ශබ්දාලමක වේවයි ගනිලමක වේවයි රසාලමක වේවයි ස්ප්‍රභව්‍යාලමක වේවයි ධර්මාලමක වේවයි යමක් යමක් කෝ අරමුණු කොට සංමතස්සනගන වූ දෘෂ්ටිගතප්‍රසුක්ත වූ අකුශලචිතතය උපදනේවේ ද, එකල්හි- සාධීය වෙයි, වේදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, චේතනාව වෙයි, චිතතය වෙයි, චිතක්ෂීය වෙයි, විචාරය වෙයි, ප්‍රීතිය වෙයි, තුබය වෙයි විතේනකාග්‍රතාව වෙයි, විචේත්‍යීය වෙයි, සමාභිත්‍යීය වෙයි, මනිත්‍යීය වෙයි, සංමතස්සිත්‍යීය වෙයි, ජිවිතේත්‍යීය වෙයි, ඕථාසංකල්පය වෙයි, මිථාච්ඡායාමය වෙයි, මිථාසංචොධිය වෙයි, විචිචලය වෙයි, සමාභිචලය වෙයි, අභිජිකඛලය වෙයි, අනොත්තප්පඛලය වෙයි, ලෝභය වෙයි, මෝහය වෙයි, අභිභ්‍යාස වෙයි, අභිජිකය වෙයි, අනොත්තප්පය වෙයි, ශම්භය වෙයි, ප්‍රත්‍යාගය වෙයි, අවික්‍ෂේපය වේ. තවද එසමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිඛම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයෝ අකුශලයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තසම්. ඛො පන සමයෙ චිත්තාරො ඛක්ඛා හොනති, ආයතනාති හොනති, ථෙව් ඛාදුප්පා හොනති, තසො ආහාරා හොනති, පඤ්චේදියාති හොනති, පඤ්චබ්බිකං ක්කාතං හොති, තිට්ඨතිකො මහොතො හොති, චිත්තාරි බලාති හොනති, ථෙව් හෙතු හොනති, එකො එසෙසො හොති, -පෙ- එකං බමමායතනං හොති, එකා බමමඛාදු හොති යෙ වා පන තසම්. සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පානා අරුපිනො බමමා, ඉමෙ බමමා අකුසලා. -පෙ-

402. කතමො තසම්. සමයෙ සබ්බාරකඛක්ඛො හොති?

එසෙසො චෙතනා විතකෙකා විචාරො පිති විතතස්සකහනා විරිදිඤ්ඤායං සමාධිඤ්ඤායං ජ්විතිඤ්ඤායං ඡිව්ජාසබ්බසංඝො ඡිව්ජාචායාමො ඡිව්ජාසමාධි පිරිය බලං සමාධිබලං අභිරික්ඛලං අනොතතප්පබලං ලොභො මොහො අභිජ්ඣා අභිරික්ඛං අනොතතප්පා සමිථො පඤ්ඤානො අවිකෙඛපො. යෙ වා පන තසම්. සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පානා අරුපිනො බමමා, ඵපෙතො වෙදනාකඛකං ඵපෙතො සඤ්ඤාකඛකං ඵපෙතො විඤ්ඤාණකඛකං, අයං තසම්. සමයෙ සබ්බාරකඛක්ඛො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා අකුසලා.

403. කතමෙ බමමා අකුසලා?

යසම්. සමයෙ අකුසලං විතතං උප්පානං හොති සොමිනස්සකහනං ද්විට්ඨිගතපිප්පසුතනං සබ්බාරොන රූපාරම්මණං වා -පෙ- බමමාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්බා, තසම්. සමයෙ එසෙසො හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා අකුසලා.

404. කතමෙ බමමා අකුසලා?

යසම්. සමයෙ අකුසලං විතතං උප්පානං හොති උපෙකබ්බසකහනං ද්විට්ඨිගතසමපසුතනං රූපාරම්මණං වා සඤ්ජාරම්මණං වා ගඤ්ජාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඓදාංඛබ්බාරම්මණං වා බමමාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්බා, තසම්. සමයෙ එසෙසො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, විතතං හොති, විතතකෙකා හොති, විචාරො හොති, උපෙකබ්බා හොති, විතතස්සකහනා හොති, විරිදිඤ්ඤායං හොති, සමාධිඤ්ඤායං හොති, ඡිව්ජිඤ්ඤායං හොති, උපෙකඤ්ඤායං හොති, ජ්විතිඤ්ඤායං හොති, ඡිව්ජාද්විට්ඨි හොති, ඡිව්ජාසබ්බසංඝො හොති, ඡිව්ජාචායාමො හොති, ඡිව්ජාසමාධි හොති, පිරිය-බලං හොති, සමාධිබලං හොති, අභිරික්ඛලං හොති, අනොතතප්පබලං හොති, ලොභො හොති, මොහො හොති, අභිජ්ඣා හොති, ඡිව්ජාද්විට්ඨි හොති, අභිරික්ඛං හොති, අනොතතප්පං හොති, සමිථො හොති, පඤ්ඤානො හොති, අවිකෙඛපො හොති, යෙ වා පන තසම්. සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පානා අරුපිනො බමමා, ඉමෙ බමමා අකුසලා.

405. කතමො තසම්. සමයෙ එසෙසො හොති?

යො තසම්. සමයෙ එසෙසො ඵසනා සමඵ්පනා සමඵ්ප්පිතතනං, අයං තසම්. සමයෙ එසෙසො හොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තවද, එසමයෙහි සකකකයෝ සතර දෙනෙක් වෙති, ආයතනයෝ දෙදෙනෙක් වෙති, බාහුහු දෙදෙනෙක් වෙයි, ආසාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති, ඉන්ද්‍රියයෝ පස්දෙනෙක් වෙති, පඤ්චාබ්‍යාසයෝ වෙති, නිවහිතික මායා වෙති, බලයෝ සතර දෙනෙක් වෙති, ජ්‍යෙෂ්ඨ දෙදෙනෙක් වෙති, එක් මැ සපයියෙක් වෙයි, ... එක් මැ බමායතනය වෙයි, එක් මැ බමායාව වේ. තවද එසමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසම්මුත්පන්න වූ යම් අරුපි බමි කෙනෙක් ඇද්ද, මේ බමියෝ අකුශලයෝ යි. ...

402. කවරෙක් එසමයෙහි සංසාරකක වෙයි යත්:

සපයී ය විභේදනා ය විතකී ය විචාර ය ප්‍රිතී ය විතේනකාග්‍රතා ය විශේෂීන්ද්‍රිය ය සමාධින්ද්‍රිය ය ජීවිතේන්ද්‍රිය ය මිථ්‍යාසංඛාරා ය මිථ්‍යාසමායා ය විශ්විල ය සමාධිල ය අභිජිකල ය අනොත්තප්‍යබල ය ලොභ ය අභිමා ය අභිජික ය අනොත්තප්‍ය ය ශමථ ය ප්‍රමාන ය අවික්ෂේප යි. තවද එසමයෙහි වේදනාසකකිය තමා සංඥාසකකිය තමා විඥාසකකිය තමා අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසම්මුත්පන්න වූ යම් අරුපිබමි කෙනෙක් ඇද්ද, මේ එසමයෙහි සංසාරකක වේ. ... මේ බමියෝ අකුශලයෝ යි.

403. කවර බමියෝ අකුසල්හ යත්:

යම් කලෙකැ රූපාලබ්‍ධ වේවයි ... ධර්මාලබ්‍ධ වේවයි යමක් යමක් හෝ අරමුණු කොට සංකල්ප සහගත වූ දෘටිකතාප්‍රසන්න වූ අකුශලවිත්තය සංසාර සහිත වූ උපදනේ වේ ද, එසමයෙහි සපයී ය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමියෝ අකුශලයෝ යි.

404. කවර, බමියෝ අකුසල්හ යත්:

යම් කලෙකැ රූපාලබ්‍ධ වේවයි ශබ්දාලබ්‍ධ වේවයි ගන්ධාලබ්‍ධ වේවයි රසාලබ්‍ධ වේවයි ස්ප්‍රභව්‍යාලබ්‍ධ වේවයි ධර්මාලබ්‍ධ වේවයි යමක් යමක් හෝ අරමුණු කොට උපේක්ෂාසහගත වූ දෘටිකතා සම්ප්‍රසන්න වූ අකුශලවිත්තය උපදනේ වේ ද, එසමයෙහි සපයී ය වෙයි, වේදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, චේතනාව වෙයි, විතනය වෙයි, විතකිය වෙයි, විචාරය වෙයි, උපේක්ෂාව වෙයි, විතේනකාග්‍රතාව වෙයි, විශේෂීන්ද්‍රිය වෙයි, සමාධින්ද්‍රිය වෙයි, මනීන්ද්‍රිය වෙයි, උපේක්ෂේන්ද්‍රිය වෙයි, ජීවිතේන්ද්‍රිය වෙයි, මිථ්‍යාදෘටිය වෙයි, මිථ්‍යාසංකල්පය වෙයි, මිථ්‍යාච්ඡායාමය වෙයි, මිථ්‍යාසමායා වෙයි, විශ්විලය වෙයි, සමාධිලය වෙයි, අභිජිකලය වෙයි, අනොත්තප්‍යබලය වෙයි, ලොභය වෙයි, මෝහය වෙයි, අභිමාව වෙයි, මිථ්‍යාදෘටිය වෙයි, අභිජිකය වෙයි, අනොත්තප්‍යය වෙයි, ශමථය වෙයි, ප්‍රමානය වෙයි, අවික්ෂේපය වේ. තවද එසමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසම්මුත්පන්න වූ යම් අරුපිබමි කෙනෙක් ඇද්ද, මේ බමියෝ අකුශලයෝ යි.

405. කවරෙක් එසමයෙහි සපයී වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් සපයියෙක් සපයීකාරයෙක් මොනවට සපයී කරන අයුරෙක් සපයී කල බවෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි සපයී වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

406. කතමා තසම් සමයෙ වෙදනා හොති?

යං තසම් සමයෙ තජ්ජමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්පන්නං වෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං වෙතොසම්පන්නං අදුක්ඛම්පුබ්බං වෙදසිතං වෙතොසම්පන්නං අදුක්ඛම්පුබ්බං වෙදනා, අයං තසම් සමයෙ වෙදනා හොති.

407. කතමා තසම් සමයෙ උපෙක්ඛා හොති?

යං තසම් සමයෙ වෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං වෙතොසම්පන්නං අදුක්ඛම්පුබ්බං වෙදසිතං වෙතොසම්පන්නං අදුක්ඛම්පුබ්බං වෙදනා, අයං තසම් සමයෙ උපෙක්ඛා හොති.

408. කතමං තසම් සමයෙ උපෙක්ඛිජ්ඣයං හොති?

යං තසම් සමයෙ වෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං වෙතොසම්පන්නං අදුක්ඛම්පුබ්බං වෙදසිතං වෙතොසම්පන්නං අදුක්ඛම්පුබ්බං වෙදනා, අයං තසම් සමයෙ උපෙක්ඛිජ්ඣයං හොති. -පෙ-

යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

තසම් බො පන සමයෙ චතතාරො ඛන්ධා හොන්ති, ආයතනාති හොන්ති, දේඛ ඛාතුයො හොන්ති, තයො ආභාරා හොන්ති, පඤ්චිජ්ඣාති හොන්ති, චතුර්ඛිතිකං ක්කාතං හොති, චතුර්ඛිතිකො මහොතො හොති, චතතාරි ඛලාති හොන්ති, දේඛ හෙතු හොන්ති, එකො එකොතො හොති, එකා වෙදනා හොති, -පෙ- එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මඛාතු හොති. යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා. -පෙ-

409. කතමො තසම් සමයෙ සංඛාරකඛණො හොති?

එකොතො වෙතනා විතකෙකං විචාරො විතතසොකග්ගතා විරිසිජ්ඣයං සමා-ධිජ්ඣයං ජිවිතිජ්ඣයං ඕව්ඡාසඛිකප්පා ඕව්ඡාචායංමො ඕව්ඡාසමාධි විරියබලං සමාධිබලං අභිජිකබලං අනොත්තප්පබලං ලොභො මොහො අභිජ්ඣා ඕව්ඡාදිට්ඨි අභිජිකං අනොත්තප්පං සමිදො පග්ගාහො අවිකෙඛපො. යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ධර්මපානා වෙදනාකඛණං ධර්මපානා සඤ්ඤාකඛණං ධර්මපානා විඤ්ඤාණකඛණං, අයං තසම් සමයෙ සංඛාරකඛණො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

410. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

යසම් සමයෙ අකුසලං විතතා උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසග්ගතං දිට්ඨිතසම්පසන්නං සහසංඛාරෙන රූපාරම්මණං වා -පෙ- ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරම්ම, තසම් සමයෙ එකොතො හොති -පෙ- අවිකෙඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

406. කවරක් එසමයෙහි වෙදනා වෙයි යත්:

එසමයෙහි තදනුරූප මනෝවිඥානවාදයෙන් සංස්කෘතියෙන් උපන් වෛතසික වූ නො මැ මිනිරි වූ අමිනිරි නො වූ විතන-සංස්කෘතියෙන් උපන් අදෘව වූ අසුබ වූ යම් වෙදසිතයෙක් විතනසංස්කෘතියෙන් උපන් අදෘව වූ අසුබ වූ යම් වෙදනායෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි වෙදනා වේ.

407. කවරක් එසමයෙහි උපේක්ෂා වෙයි යත්:

එසමයෙහි වෛතසික වූ නො මැ මිනිරි වූ අමිනිරි නො වූ විතන-සංස්කෘතියෙන් උපන් අදෘව වූ අසුබ වූ යම් වෙදසිතයෙක්, විතනසංස්කෘතියෙන් උපන් අදෘව වූ අසුබ වූ යම් වෙදනායෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි උපේක්ෂා වේ.

408. කවරක් එසමයෙහි උපෙක්ෂිත වෙයි යත්:

එසමයෙහි වෛතසික වූ නො මැ මිනිරි වූ අමිනිරි නො වූ විතන-සංස්කෘතියෙන් උපන් අදෘව වූ අසුබ වූ යම් වෙදසිතයෙක්, විතනසංස්කෘතියෙන් උපන් අදෘව වූ අසුබ වූ යම් වෙදනායෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි උපෙක්ෂිත වේ ...

තවද එසමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපි ධර්ම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයෝ අනුශලයෝ යි.

තවද එසමයෙහි සකකෘතෝ සතර දෙනෙක් වෙති, ආයතනයෝ දෙදෙනෙක් වෙති, ධාතුහු දෙදෙනෙක් වෙති, ආභාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති, ඉන්ද්‍රියයෝ පස් දෙනෙක් වෙති, චතුර්විධිකර්මාත්මය වෙයි, චතුර්විධික-මාගීය වෙයි, බලයෝ සතර දෙනෙක් වෙති, කේතුහු දෙදෙනෙක් වෙති, එක් මැ සංස්කෘතියක් වෙයි, එක් මැ වෙදනායෙක් වෙයි, ... එක් මැ ධර්ම-යතනය වෙයි, එක් මැ ධර්මානුච්ඡේද වේ. තවද එසමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපි ධර්ම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයෝ අනුශලයෝ යි ...

409. කවරෙක් එසමයෙහි සංස්කාරසකක වෙයි යත්:

සංස්කෘතිය වෙතනා ය විතතී ය විවාර ය විනේශානුකූලතා ය විභේදනීය ය සමාධිනීය ය ජිවිතනීය ය මිත්‍යාදෘෂ්ටී ය මිත්‍යාසංකල්ප ය මිත්‍යාචාරාත්මක ය මිත්‍යාසමාධි ය චීර්ශල ය සමාධිබල ය අතිරික්තබල ය අනොත්තප්‍යබල ය ලෝභ ය මෝහ ය අභිධ්‍යා ය මිත්‍යාදෘෂ්ටි ය අතිරික්ත ය අනොත්තප්‍ය ය ශමප ය ප්‍රමාද ය අවික්ෂේප යි. තවද එසමයෙහි වෙදනාසකකිය තඛා සංඥ-සකකිය තඛා විඥානසකකිය තඛා අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපි ධර්ම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ එසමයෙහි සංස්කාරසකක වේ. ... මේ ධර්මයෝ අනුශලයෝ යි.

410. කවර ධර්මයෝ අනුශල් වෙති යත්:

යම් කලෙකැ රූපාලමඛන වේවයි ... ධර්මාලමඛන වේවයි, යමක් යමක් හෝ අරමුණු කොට උපේක්ෂා සහනත වූ දෘෂ්ටිතනමිත්‍රසන්න වූ අනුශල විතනය සංස්කාර සහිත වැ උපදෙන්නේ වේ ද, එසමයෙහි සංස්කෘතිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ අනුශලයෝ යි.

411. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

සංඝමානව. සමයෙ අකුසලං විතතං උපපන්නං හොති උපපත්තිසංඝරාජං දිට්ඨිගතවිප්ලවතං රූපාරම්භං වා සංඝාරම්භං වා ගතිරම්භං වා රසාරම්භං වා ජොට්ඨමාරම්භං වා ධම්මාරම්භං වා යං යං වා පතාරම්භං, තස්මිං සමයෙ එසෙය් හොති, වෙදනා හොති, සංකප්පා හොති, විතතා හොති, විතතං හොති, විතතෙකා හොති, විවිදෙ හොති, උපපත්ති හොති, විතතෙකානුගතා හොති, විවිදෙ හොති, සමාධිප්පයං හොති, මනිප්පයං හොති, උපපත්තිප්පයං හොති, ජිවිත්තිප්පයං හොති, මිත්තිසංඝරාජයා හොති, මිත්තිසංඝරාජයා හොති, මිත්තිසංඝරාජයා හොති, විරිසංඝරාජයා හොති, සමාධිප්පයං හොති, අතිරිසංඝරාජයා හොති, ලොකො හොති, මොහො හොති, අතිරිසංඝරාජයා හොති, අතිරිසංඝරාජයා හොති, අනෙකානුගතා හොති, සමප්පා හොති, පඤ්ඤා හොති, අවිජ්ජාපෙය් හොති යෙ වා පත තස්මිං සමයෙ අකුසලාපි අති පටිච්චසමුප්පාදා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

සංඝමානව. ධො පත සමයෙ විතතාගේ ධම්මා හොති, ආයතනාති හොති, දේව ධාතුයො හොති, තස්මා ආකාරං හොති, පඤ්ඤාප්පයං හොති, විකුර්ඪිතං කුතං හොති, ත්විකුර්ඪිතො මෙය් හොති, විතතාරි බලාති හොති, දේව ධොති, එසෙය් හොති, -පෙ- එකං ධම්මායතනං හොති, එකං ධම්මායතනං හොති. යෙ වා පත තස්මිං සමයෙ අකුසලාපි අති පටිච්චසමුප්පාදා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

412. කතමො සමයෙ සංඝරාජකුසලො හොති?

එසෙය්, විතතා විතතෙකා විවිදෙ, විතතෙකානුගතා විවිදෙ, සමාධිප්පයං ජිවිත්තිප්පයං මිත්තිසංඝරාජයා මිත්තිසංඝරාජයා මිත්තිසංඝරාජයා විරිසංඝරාජයා සමාධිප්පයං අතිරිසංඝරාජයා ලොකො මොහො අතිරිසංඝරාජයා අතිරිසංඝරාජයා සමප්පා පඤ්ඤා අවිජ්ජාපෙය්. යෙ වා පත තස්මිං සමයෙ අකුසලාපි අති පටිච්චසමුප්පාදා අරුපිනො ධම්මා උපපත්ති වෙදනානුගතා උපපත්ති සංකප්පානුගතා විකුර්ඪිතං, අයං තස්මිං සමයෙ සංඝරාජකුසලා හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

413. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

සංඝමානව. සමයෙ අකුසලං විතතං උපපන්නං හොති උපපත්තිසංඝරාජං දිට්ඨිගතවිප්ලවතං සංඝරාජෙක රූපාරම්භං වා -පෙ- ධම්මාරම්භං වා යං යං වා පතාරම්භං, තස්මිං සමයෙ එසෙය් හොති -පෙ- අවිජ්ජාපෙය් හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

411. කවර ධර්මයේ අනුශල්භ යන්:

යම් කලෙක රූපාලම්භන චේතසි ශබ්දාලම්භන චේතසි ගතිලම්භන චේතසි රසාලම්භන චේතසි ස්ප්‍රභව්‍යාලම්භන චේතසි ධර්මාලම්භන චේතසි යමක් යමක් හෝ අරමුණු කොට උපේක්ෂාසහගත වූ දෘෂ්ටිගතවිප්‍රසන්න වූ අනුශල්භිත්‍වය උපදනේ චේ ද, එකමයෙහි ස්වරූපය වෙයි, වේදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, චේතනාව වෙයි, විතතය වෙයි, විතකිය වෙයි, විචාරය වෙයි, උපේක්ෂාව වෙයි, විභේදනාත්‍යාග්‍රහණය වෙයි, විශේෂීක්‍රිය වෙයි, සමාධික්‍රිය වෙයි, මනීක්‍රිය වෙයි, උපේක්ෂාක්‍රිය වෙයි, ජීවිතක්‍රිය වෙයි, මිථ්‍යාසංකල්පය වෙයි, මිථ්‍යාව්‍යායාමය වෙයි, මිථ්‍යාසමාධිය වෙයි, විශේෂ-බලය වෙයි, සමාධිබලය වෙයි, අභිජිකබලය වෙයි, අනෝතනසංකල්පය වෙයි, ලෝභය වෙයි, මෝහය වෙයි, අභිබ්‍යාසය වෙයි, අභිජිකය වෙයි, අනෝතනසංකල්පය වෙයි, ශමථය වෙයි, ප්‍රමාදය වෙයි, අවිකල්පය වේ. තවද එකමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යක්‍රියාවන් වූ යම් අරුපිධම් කෙනෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයේ අනුශල්භයෝ යි.

තවද එකමයෙහි සංකල්පයේ සතර දෙනෙක් වෙති, ආයතනයේ දෙදෙනෙක් වෙති, ධර්මය දෙදෙනෙක් වෙති, ආකාරයේ දෙදෙනෙක් වෙති, ඉක්‍රියයේ පස්දෙනෙක් වෙති, විචාරය සංකල්පය වෙයි, නිවර්තන මාර්ගය වෙයි, බලයේ සතරදෙනෙක් වෙති, භේදනා දෙදෙනෙක් වෙති, එක් මැ ස්වරූපයක් වෙයි ... එක් මැ ධර්මායතනය වෙයි, එක් මැ ධර්මානුභව වේ. තවද එකමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යක්‍රියාවන් වූ යම් අරුපිධම් කෙනෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයේ අනුශල්භයෝ යි ...

412. කවරෙක් එකමයෙහි සංකල්පයක වෙයි යන්:

ස්වරූපය වෙනත්‍යාය විතකිය විචාරය විභේදනාත්‍යාග්‍රහණය විශේෂීක්‍රියය සමාධික්‍රියය ජීවිතක්‍රියය මිථ්‍යාසංකල්පය මිථ්‍යාව්‍යායාමය මිථ්‍යාසමාධිය විශේෂබලය සමාධිබලය අභිජිකබලය අනෝතනසංකල්පය ලෝභය මෝහය අභිබ්‍යාසය අභිජිකය අනෝතනසංකල්පය ශමථය ප්‍රමාදය අවිකල්පය යි. තවද එකමයෙහි වේදනාත්‍යාග්‍රහණය තත්‍යා සංඥාත්‍යාග්‍රහණය තත්‍යා විභේදනාත්‍යාග්‍රහණය තත්‍යා අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යක්‍රියාවන් වූ යම් අරුපිධම් කෙනෙක් ඇද්ද, මේ එකමයෙහි සංකල්පයක වෙයි. ... මේ ධර්මයේ අනුශල්භයෝ යි.

413. කවර ධර්මයේ අනුශල්භ යන්:

යම් කලෙක රූපාලම්භන චේතසි ... ධර්මාලම්භන චේතසි, යමක් යමක් හෝ අරමුණු කොට උපේක්ෂාසහගත වූ දෘෂ්ටිගතවිප්‍රසන්න වූ අනුශල්භිත්‍වය සංකල්පය සහිත වැ උපදනේ චේ ද, එකමයෙහි ස්වරූපය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ ධර්මයේ අනුශල්භයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

414. කතමෙ බමමා අකුසලා?

යං සමයෙ අකුසලං විතතා උප්පන්නං හොති දෛමනස්සසංගතං පටිසංමුත්ථානං රුපාරම්භං වා සංඥාරම්භං වා ගතිාරම්භං වා ඵෙට්ඨිකාරම්භං වා බලමාරම්භං වා යං යං වා පනාඤ්ඤා, තස්මිං සමයෙ ඵයො හොති, වෙදනා හොති, සංඥා හොති, චේතනා හොති, විතතං හොති, විතතකා හොති, විවාරො හොති, දුක්ඛං හොති, විතතස්සසංගතා හොති, විරිදිත්ථිං හොති, සමාධිත්ථිං හොති, මිතිත්ථිං හොති, දෛමනස්සිත්ථිං හොති, ජිවිතිත්ථිං හොති, ඕච්ඡාසබ්බසංගතා හොති, ඕච්ඡාසායාමො හොති, ඕච්ඡාසමාධි හොති, විරිතබලං හොති, සමාධිබලං හොති, අතිරික්ඛබලං හොති, අනොතතප්පබලං හොති, දෛසො හොති, මොහො හොති, ව්‍යාපාදො හොති, අතිරික්ඛං හොති, අනොතතප්පං හොති, සමථො හොති, පඤ්ඤා හොති, අවිකම්පො හොති. ණො වා පන තස්මිං සමයෙ අසංකප්පි අපි පටිච්චසමුත්ථානා අරුපිනො බමමා, ඉමෙ බමමා අකුසලා.

415. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵයො හොති?

යො තස්මිං සමයෙ ඵයො උප්පන්නා සමුත්ථානා සමුත්ථිතතං, අයං තස්මිං සමයෙ ඵයො හොති.

416. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති?

යං තස්මිං සමයෙ නිජ්ඣානොපිඤ්ඤාභිභූතඵෙය්‍යජං චේතසිකං අසානං චේතසිකං දුක්ඛං චේතොසඵෙය්‍යජං අසානං දුක්ඛං වෙදසිතං චේතොසඵෙය්‍යජං අසානං දුක්ඛං වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති. -පෙ-

417. කතමං තස්මිං සමයෙ දුක්ඛං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ චේතසිකං අසානං චේතසිකං දුක්ඛං චේතො-සඵෙය්‍යජං අසානං දුක්ඛං වෙදසිතං චේතොසඵෙය්‍යජං අසානං දුක්ඛං වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ දුක්ඛං හොති. -පෙ-

418. කතමං තස්මිං සමයෙ දෛමනස්සිත්ථිං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ චේතසිකං අසානං චේතසිකං දුක්ඛං චේතො-සඵෙය්‍යජං අසානං දුක්ඛං වෙදසිතං චේතොසඵෙය්‍යජං අසානං දුක්ඛං වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ දෛමනස්සිත්ථිං හොති. -පෙ-

419. කතමො තස්මිං සමයෙ දෛසො හොති?

යො තස්මිං සමයෙ දෛසො දුස්සනා දුස්සිතතං ව්‍යාපනා ව්‍යාපජ්ජනා ව්‍යාපජ්ජිතතං විරොධො පටිවිරොධො විකම්පකං අසුරොපො අනතමතතා විතතස්ස, අයං තස්මිං සමයෙ දෛසො හොති. -පෙ-

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

414. කවර ධර්මයෝ අකුශල්හ යත්:

යම් කලෙකැ රූපාලම්භන චේවයි ශබ්දාලම්භන චේවයි ගන්ධාලම්භන චේවයි රසාලම්භන චේවයි ස්ප්‍රස්වච්ඡාලම්භන චේවයි ධර්මාලම්භන චේවයි යමක් යමක් හෝ අරමුණු කොට ඉඳිමින් සිටින විට ප්‍රතිසංසාරප්‍රසාදන වූ අකුශලචිත්තය උපදනේ චේ ද, එයමගෙහි සංසාරය වෙයි, වේදනාව වෙයි, ගංඤ්ච වෙයි, චේතනාව වෙයි, චිත්තය වෙයි, චිත්තකිය වෙයි, දූෂණය වෙයි, විෂයතනාශ්‍රතාව වෙයි, විශේෂීඤ්ඤ වෙයි, සමාධිඤ්ඤ වෙයි, මනීඤ්ඤ වෙයි, දෙමනසිඤ්ඤ වෙයි, ජීවිතඤ්ඤ වෙයි, මිථ්‍යාසංකල්පය වෙයි, මිථ්‍යාචාර්යමය වෙයි, මිථ්‍යාසංකල්පය වෙයි, විශ්වාසය වෙයි, අතිරික්තය වෙයි, අනෙකුත්සංකල්පය වෙයි, දෝෂය වෙයි, මෝහය වෙයි, ව්‍යාපාදය වෙයි, අතිරික්තය වෙයි, අනෙකුත්සංකල්පය වෙයි, අමර්ශය වෙයි, ප්‍රමාදය වෙයි, අවිඤ්ඤාය වෙයි. තවද එයමගෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසංවූත්පන්න වූ යම් අරුධධර්ම කෙතෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයෝ අකුශලයෝ යි.

415. කවරෙක් එයමගෙහි සංසාරය වෙයි යත්:

එයමගෙහි යම් සංසාරයක් සංසාරකාරයෙක් මොනවට ස්පර්ශ කරන අයුරෙක් මොනවට සංසාරය කළ බවෙක් චේ ද, මේ එයමගෙහි සංසාරය වේ.

416. කවරෙක් එයමගෙහි වේදනා වෙයි යත්:

එයමගෙහි තදනුරූප වූ මනෝවිභවයාදියෙන් සංසාරයෙන් උපන් චේතනික වූ අමිතිරි බවෙක් චේතනික වූ දූෂණයක් චිත්ත සංසාරයෙන් උපන් අමිතිරි වූ දුක් වූ වේදනිකයෙක්, චිත්ත සංසාරයෙන් උපන් අමිතිරි වූ දුක් වූ වේදනායෙක් චේ ද, මේ එයමගෙහි වේදනා වේ. ...

417. කවරෙක් එයමගෙහි දූෂණය වෙයි යත්:

එයමගෙහි යම් චේතනික වූ අමිතිරි බවෙක් චේතනික වූ දූෂණයක් චිත්තසංසාරයෙන් උපන් අමිතිරි වූ දුක් වූ වේදනිකයෙක් චිත්තසංසාරයෙන් උපන් අමිතිරි වූ දුක් වූ වේදනායෙක් චේ ද, මේ එයමගෙහි දූෂණය වේ. ...

418. කවරෙක් එයමගෙහි දෙමනසිඤ්ඤ වෙයි යත්:

එයමගෙහි යම් චේතනික වූ අමිතිරි බවෙක් චේතනික වූ දූෂණයක් චිත්තසංසාරයෙන් උපන් අමිතිරි වූ දුක් වූ වේදනිකයෙක් චිත්තසංසාරයෙන් උපන් අමිතිරි වූ දුක් වූ වේදනායෙක් චේ ද, මේ එයමගෙහි දෙමනසිඤ්ඤ වේ ...

419. කවරෙක් එයමගෙහි දෝෂය වෙයි යත්:

එයමගෙහි යම් දෝෂයෙක් දුෂ්ඨකාරයෙක් දුෂ්ඨ බවෙක් ව්‍යාපනායෙක් ව්‍යාපනායෙක් ව්‍යාපනා බවෙක් විරෝධයෙක් ප්‍රතිවිරෝධයෙක් තද බවෙක් නො පිරිසුන් වචන ඇති බවෙක් චිත්තයාගේ නො සතුටු බවෙක් චේ ද, මේ එයමගෙහි දෝෂය වේ ...

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

420. කතමො තස්මිං සමයෙ ව්‍යාපාදෙ හොති?

යො තස්මිං සමයෙ දෙසසා දුස්සතා දුස්සිතතතා ව්‍යාපනති ව්‍යාපජ්ජනා ව්‍යාපජ්ජිතතතා විරොධො පටිවිරොධො විභික්කං අසුරොපො අතතන-
මිතතා විතතස්ස, අයං තස්මිං සමයෙ ව්‍යාපාදෙ හොති -පෙ-

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤපි අභි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

තස්මිං ඛො පන සමයෙ වතතාරො ඛකා හොතති, ආයතනාති හොතති, දො ධාතුයො හොතති, තයො ආකාරා හොතති, පඤ්චස්සාති හොතති, චතුර්ඛකං කාතං හොති, ත්විඛිකො මග්ගො හොති, විතතාරි ඛලාති හොතති, දො ලහතු හොතති, එකො එග්ගො හොති -පෙ- එකා ධම්මායතනා හොති, එකා ධම්මධාතු හොති. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤපි අභි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා. -පෙ-

421. කතමො තස්මිං සමයෙ සංඛාරකඛණො හොති?

එග්ගො වෙතතා විතකෙකා විවාරො විතතෙසසකගතා විරිතිස්සියං සමාධිස්සියං ජිවිතිස්සියං ඕච්ඡාසඛකප්පො ඕච්ඡාසායාමො ඕච්ඡාසමාධි විරිය-
ඛලං සමාධිඛලං අභිරික්ඛලං අනොතතප්පඛලං දෙසසා මොහො ව්‍යා-
පාදෙ අභිරික්ඛං අනොතතප්පං සමිපො පග්ගාහො අවිකෙඛපො. යෙ වා
පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤපි අභි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා
ධපෙඨො වෙදනාකඛණං ධපෙඨො සඤ්ඤාකඛණං ධපෙඨො විඤ්ඤාණකඛණං,
අයං තස්මිං සමයෙ සංඛාරකඛණො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

422. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

යස්මිං සමයෙ අකුසලං විතතං උප්පන්නං හොති දෙමනස්සකගතං
පටිසංසම්පයුතතං සසංඛාරෙත රුපාරම්භං වා -පෙ- ධම්මාරම්භං වා,
යං යං වා පනාරම්භ, තස්මිං සමයෙ එග්ගො හොති -පෙ- අවිකෙඛපො
හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

423. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

යස්මිං සමයෙ අකුසලං විතතං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසකගතං
විචික්ච්ඡාසම්පයුතතා රුපාරම්භං වා සඤ්ඤාරම්භං වා ගඤ්ඤාරම්භං වා
රසාරම්භං වා ජොට්ඨඛාරම්භං වා ධම්මාරම්භං වා, යං යං වා පනා-
රම්භ, තස්මිං සමයෙ එග්ගො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති,
වෙතතා හොති, විතතං හොති, විතකෙකා හොති, විවාරො හොති,
උපෙක්ඛා හොති, විතතෙසසකගතා හොති, විරිතිස්සියං හොති, මතිස්සියං
හොති, උපෙක්චිස්සියං හොති, ජිවිතිස්සියං හොති, ඕච්ඡාසඛකප්පො හොති,
ඕච්ඡාසායාමො හොති, විරියඛලං හොති, අභිරික්ඛලං හොති, අනොතතප්ප-
ඛලං හොති, විචික්ච්ඡා හොති, මොහො හොති, අභිරික්ඛං හොති,
අනොතතප්පං හොති, පග්ගාහො හොති. අවිකෙඛපො හොති, යෙ වා පන
තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤපි අභි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ
ධම්මා අකුසලා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

420. කවරෙක් එකමයෙහි ව්‍යාපෘති වෙයි යන්න:

එකමයෙහි යම් දේශනයක් දැක්වීමෙන් දැක්වූ බවක් ව්‍යාපනයක් -
යෙක් ව්‍යාපනයක් ව්‍යාපනය බවක් විරෝධයක් ප්‍රතිවිරෝධයක්
තද බවක් නො පිරිසුන් වචන ඇති බවක් විනයයෙන් නො සතුටු
බවක් වේ ද, මේ එකමයෙහි ව්‍යාපෘති වේ. ...

තවද එකමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාච්ඡින්න වූ යම් අරුතිවේ
කෙනෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයේ අනුශල්‍යයේ යි.

තවද එකමයෙහි සකකයෝ සතරදෙනෙක් වෙති, ආයතනයේ දෙදෙ-
නෙක් වෙති, බාහුනු දෙදෙනෙක් වෙති, ආකාරයේ තිදෙනෙක් වෙති,
ඉන්ද්‍රියයේ පස්දෙනෙක් වෙති, වතුරබිහිකරණය වෙයි, තිව්‍රිකරණය
වෙයි, සතර බලයේ වෙති, හෙතෙම දෙදෙනෙක් වෙති, එක් ම ස්ව-
යෙක් වෙයි, එක් ම ධර්මයකය වෙයි ... එක් ම ධර්මයක වේ. තවද
එකමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාච්ඡින්න වූ යම් අරුතිවේ කෙනෙක්
ඇද්ද, මේ ධර්මයේ අනුශල්‍යයේ යි ...

421. කවරෙක් එකමයෙහි සංකාරකකය වෙයි යන්න:

ස්වයං ය වෙනත්‍යා ය විතතී ය විවාර ය විනේශකාග්‍රහා ය විශේෂ-
ණිය ය සමාධිණිය ය ජිවිතේණිය ය ඕපාසංකල්ප ය ඕපාචාරාම ය
ඕපාසමාධි ය විශිෂ්ටය ය සමාධිබල ය අතිරික්තබල ය අනේකාත්මකබල
ය ද්වේශ ය මොහ ය ව්‍යාපෘති ය අතිරික්ත ය අනේකාත්මක ය ශමථ ය
ප්‍රමාණ ය අවිශේෂ ය. තවද එකමයෙහි වේදනාසකකය තබා සංඥ-
ාසකකය තබා විඤ්ඤාසකකය තබා අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාච්ඡින්න වූ
යම් අරුතිවේ කෙනෙක් ඇද්ද, මේ එකමයෙහි සංකාරකකය වේ ... මේ
ධර්මයේ අනුශල්‍යයේ යි.

422. කවර ධර්මයේ අනුශල්‍ය යන්න:

යම් කලෙක රූපාලම්භන වේවයි ... ධර්මාලම්භන වේවයි යමක් යමක්
නෝ අරමුණු කොට දෙමින් සහගත වූ ප්‍රතිභ සම්ප්‍රසන්න වූ අනුශල්‍ය
විනය සංකාර සතින වූ උපදනේ වේ ද, එකමයෙහි ස්වයං වෙයි ...
අවිශේෂය වේ ... මේ ධර්මයේ අනුශල්‍යයේ යි.

423. කවර ධර්මයේ අනුශල්‍ය යන්න:

යම් කලෙක රූපාලම්භන වේවයි, ශබ්දාලම්භන වේවයි, ගන්ධාලම්භන
වේවයි, රසාලම්භන වේවයි, ස්ප්‍රභව්‍යාලම්භන වේවයි, ධර්මාලම්භන වේවයි,
යමක් යමක් නෝ අරමුණු කොට උපෙක්‍ෂාසහගත වූ විවිධත්ව සම්ප්‍රසන්න
වූ අනුශල්‍යවිනය උපදනේ වේ ද, එකමයෙහි ස්වයං වෙයි, වේදනාව
වෙයි, සංඥාව වෙයි, වේදනාව වෙයි, විනයය වෙයි, විතතීය වෙයි, විවාරය
වෙයි, උපෙක්‍ෂාව වෙයි, විනේශකාග්‍රහාව වෙයි, විශේෂණිය වෙයි,
මතිණිය වෙයි, උපෙක්‍ෂාණිය වෙයි, ජිවිතේණිය වෙයි, ඕපාසංකල්පය
වෙයි, ඕපාචාරාමය වෙයි, විශිෂ්ටය වෙයි, අතිරික්තබලය වෙයි,
අනේකාත්මකබලය වෙයි, විවිධත්ව වෙයි, මොහය වෙයි, අතිරික්තය වෙයි,
අනේකාත්මකය වෙයි. ප්‍රමාණය වෙයි. තවද එකමයෙහි අන්‍ය වූ ද
ප්‍රතිත්‍යාච්ඡින්න වූ යම් අරුතිවේ කෙනෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයේ
අනුශල්‍යයේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

424. කතමො තසමිං සමයෙ ඵයො හොති?

යො තසමිං සමයෙ ඵයො චූයනා සමචූයනා සමචූතිතතනා, අයං තසමිං සමයෙ ඵයො හොති. -පෙ-

425. කතමා තසමිං සමයෙ විතතසංසකගතනා හොති?

යා තසමිං සමයෙ විතතසංසකිති -පෙ- අයං තසමිං සමයෙ විතතසංසකගතනා හොති. -පෙ-

426 කතමං තසමා සමයෙ විවිකිච්ඡා හොති?

යා තසමිං සමයෙ කඛ්ඛා කඛ්ඛායනා කඛ්ඛාසිතතනා පිමති විවිකිච්ඡා දොලුකකං දොඩාපපටා සංඝයො අතෙකංසගාහො¹ ආතප්පනා පරිඝප්පනා අපරිඝයාගාගතනා ඵමිතිතතනං විතතසංසක මනො විපලඛො, අයං තසමිං සමයෙ විවිකිච්ඡා හොති -පෙ-

යෙ වා පත තසමා සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පට්ටචසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

තසමිං ඛො පත සමයෙ චතතාරො ඛකා හොනති, ආයතනාති හොනති, දො ධාතුයො හොනති, තයො ආකාරො හොනති, චතතාරි ඉන්ද්‍රියාති හොනති, චතුර්ඛිනිකා කාතං හොති, දුට්ඨිකො මග්ගො හොති, තිණ්ණි ඛලාති හොනති, ඵකො හෙතු හොති, ඵකො ඵසංගො හොති -පෙ- ඵකා ධම්මායතනං හොති, ඵකා ධම්මධාතු හොති. යෙ වා පත තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පට්ටචසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා. -පෙ-

427. කතමො තසමිං සමයෙ සඛ්ඛාරකඛකො හොති?

ඵසංගො චෙතනා විතකෙකා විචාරො විතතසංසකගතනා පිරිසිද්ධියං ජීවිතිද්ධියං මිච්ඡාසංකප්පො මිච්ඡාචායාමො විරියබලං අභිරිකබලං අනොත්තප්පබලං විවිකිච්ඡා මොහො අභිරිකං අනොත්තප්පං පග්ගාහො. යෙ වා පත තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පට්ටචසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ථපෙතී ථෙදනාකඛකං ථපෙතී සඤ්ඤාකඛකං ථපෙතී විඤ්ඤාණකඛකං, අයං තසමිං සමයෙ සඛ්ඛාරකඛකො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

428. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

යසමිං සමයෙ අකුසලං විතතං උප්පන්නං හොති උපෙකඛාසකගතං උද්ධට්ඨසම්පජ්ජනං රුපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගතාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ජොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පතාරම්ම, තසමිං සමයෙ ඵයො හොති, චේදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, විතතං හොති, විතකෙකා හොති, විචාරෙ හොති, උපෙකනා හොති, විතතසංසකගතනා හොති, විරිසිද්ධියං හොති, සමාධිද්ධියං හොති, මිතිද්ධියං හොති, උපෙකඛිද්ධියං හොති, ජීවිතිද්ධියං හොති, මිච්ඡාසංකප්පො හොති, මිච්ඡාචායාමො හොති, මිච්ඡාසමාධි හොති, විරියබලං හොති, සමාධි බලං හොති, අභිරිකබලං හොති, අනොත්තප්පබලං හොති, උද්ධට්ඨං හොති, මොහො හොති, අභිරිකං හොති, අනොත්තප්පං හොති, සමපො හොති. පග්ගාහො හොති, අවිකෙට්ඨො හොති. යෙ වා පත තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පට්ටචසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

1. අනතකංසගාගතනා - මජ්ඣ.

424. කවරෙක් එකමයෙහි සාධී වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් සාධීයෙක් සාධීකාරකයක් මොනවට සාධී කරන අයුරෙක් මොනවට සාධී කල බවෙන් වේ ද, මේ එකමයෙහි සාධී වේ ...

425. කවරෙක් එකමයෙහි විනෝදකාන්තය වෙයි යත්:

එකමයෙහි විනෝදකාන්තය යම් ජීවිතයක් ... මේ එකමයෙහි විනෝදකාන්තය වේ ...

426. කවරෙක් එකමයෙහි විවිකිච්ඡා වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් සාධකයෙක් සාධක කරන අයුරෙක් සාධක කල බවෙන් විවිකිච්ඡා විවිකිච්ඡායෙක් දේශනාකාරකයක් ද්විධාපථයෙක් සංශ්ලේෂයක් අනෙකුත් නිවැරදිකරණයක් පසුබැස්මෙන් හාත්පසින් පසුබැස්මෙන් නො බැහැ ගැන්මෙන් තදබවෙන් සිත පිළිබඳ මනෝවිලෝමයෙක් වේ ද, මේ එකමයෙහි විවිකිච්ඡා වේ ...

තවද එකමයෙහි අත්‍යවශ්‍ය වූ ද ප්‍රතික්ෂේපකාරකය වූ යම් අරුපිඛිත කෙතෙක් ඇද්ද, මේ බර්මානුකූලයෝ යි...

තවද එකමයෙහි සාධකයෝ සතරදෙනෙක් වෙති, ආයතනයෝ දෙදෙනෙක් වෙති, ධාතුහු දෙදෙනෙක් වෙති, ආකාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති, ඉන්ද්‍රියයෝ සතරදෙනෙක් වෙති, චතුර්විධධර්මයන් වෙති, ද්විධාපථය මාග්ග වෙති, බලයෝ තිදෙනෙක් වෙති, එක් මැ සේවකයෙක් වෙති, එක් ම සාධකයෙක් වෙති ... එක් මැ බර්මානුකාරකය වෙති, එක් මැ බර්මානුකාරකය වේ. තවද එකමයෙහි අත්‍යවශ්‍ය වූ ද ප්‍රතික්ෂේපකාරකය වූ යම් අරුපිඛිත කෙතෙක් ඇද්ද, මේ බර්මානුකූලයෝ යි ...

427. කවරෙක් එකමයෙහි සංස්කාරස්කන්ධ වෙයි යත්:

සාධී ය වේතනා ය විතකී ය විචාර ය විනෝදකාන්තය ය විශේෂීන්ද්‍රිය ය ජීවිතේන්ද්‍රිය ය මිත්‍යාසංකල්ප ය මිත්‍යාචාර්යයාම ය විශ්වී බල ය අභිජිකබල ය අනෙකුත් සාධක ය විවිකිච්ඡා ය මෝහ ය අභිජික ය අනෙකුත් සාධක ය ප්‍රමාණ යි. තවද එකමයෙහි වේදනාසංකන්ධය තමා සංඥාසංකන්ධය තමා විඤ්ඤාසංකන්ධය තමා අත්‍යවශ්‍ය වූ ද ප්‍රතික්ෂේපකාරකය වූ යම් අරුපිඛිත කෙතෙක් ඇද්ද, මේ එකමයෙහි සංස්කාරස්කන්ධ වේ ... මේ බර්මානුකූලයෝ යි.

428. කවර බර්මානුකූලයෝ යත්:

යම් කලෙකැ රූපාලම්භ වේවයි ශබ්දාලම්භ වේවයි ගන්ධාලම්භ වේවයි රසාලම්භ වේවයි ස්ප්‍රස්වයාලම්භ වේවයි බර්මාලම්භ වේවයි යමක් යමක් හෝ අරමුණු කොට උපේක්ෂාකරන වූ භෞතිකයාලම්භ ප්‍රකාර වූ අනුශලීනතා උපදෙස් වේ ද, එකමයෙහි සාධක වෙයි, වේදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, වේතනාව වෙයි, විතතය වෙයි, විතකීය වෙයි, විචාරය වෙයි, උපේක්ෂාව වෙයි, විනෝදකාන්තය වෙයි, විශේෂීන්ද්‍රිය වෙයි, සම්මානීන්ද්‍රිය වෙයි, මනීන්ද්‍රිය වෙයි, උපේක්ෂේන්ද්‍රිය වෙයි, ජීවිතේන්ද්‍රිය වෙයි, මිත්‍යාසංකල්පය වෙයි, මිත්‍යාචාර්යයාමය වෙයි, මිත්‍යාසාධකය වෙයි, විශ්වී බලය වෙයි, සම්මානී බලය වෙයි, අභිජිකබලය වෙයි, අනෙකුත් සාධකය වෙයි, භෞතිකය වෙයි, මෝහය වෙයි, අභිජිකය වෙයි, අනෙකුත් සාධකය වෙයි, ශමිථය වෙයි, ප්‍රමාණය වෙයි, අවිකේතය වේ. තවද එකමයෙහි අත්‍යවශ්‍ය වූ ද ප්‍රතික්ෂේපකාරකය වූ යම් අරුපිඛිත කෙතෙක් ඇද්ද, මේ බර්මානුකූලයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

429. කතමො තසමිං සමයෙ එසෙයා හොති?

යො තසමිං සමයෙ එසෙයා ජුගතා සමුජ්ඣනා සමුජ්ඣිතතනං, අයං තසමිං සමයෙ එසෙයා හොති. -පෙ-

430. කතමං තසමිං සමයෙ උභවං හොති?

ගං තසමිං සමයෙ විතතස්ස උභවං අවුපසමො¹ වෙනසො විකෙට්ඨො භන්තතනං විතතස්ස, ඉදං තසමිං සමයෙ උභවං හොති -පෙ-

යෙ වා පත තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා

තසමිං ඛො පත සමයෙ වත්තාරෙ ඛනා හොනති, ආයතනානි හොනති, ඉදං වාතුයො හොනති, තයො ආහාර හොනති, පඤ්චිත්ථානි හොනති, වතුරඛනිකං කාතං හොති, තිවඛනිකො මග්ගො හොති, වත්තාරි ඛලානි හොනති, එකො හෙතු හොති, එකො එසෙයා හොති, -පෙ- එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මවාතු හොති. යෙ වා පත තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා. -පෙ-

431. කතමො තසමිං සමයෙ සංඛාරකඛිනො හොති?

එසෙයා වෙනතා විතකෙතා විචාරෙ විතතසෙසකත්තතා විරිසිත්ථිං සමාධිත්ථිං ජිවිතිත්ථිං ඡිව්ජාඝඛකපො මිව්ජාචායාමො ඡිව්ජාසමාධි විරිසමලං සමාධිමලං අභිරිසමලං අනොත්තප්පමලං උභවං මොහො අභිරිසං අනොත්තප්පං සමපො පත්තාහො අවිකෙට්ඨො. යෙ වා පත තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඵපෙතො වෙදනාකඛනං ඵපෙතො සඤ්ඤාකඛනං ඵපෙතො විඤ්ඤාණකඛනං, අයං තසමිං සමයෙ සංඛාරකඛිනො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

දවාදස අකුසල විතතානි.

[අව්‍යාකත විෂාකවිතතානි]

432. කතමම් ධම්මා අව්‍යාකතා?

සසමිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කමිස්ස කතතතා උපවිතතතා විපකං චක්ඛුච්ඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙකතාසහගතං රූපාරම්මණං, තසමිං සමයෙ එසෙයා හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, වෙනතා හොති, විතතං හොති, උපෙකතා හොති, විතතසෙසකත්තතා හොති, මනිත්ථිං හොති, උපෙකනිත්ථිං හොති, ජිවිතිත්ථිං හොති. යෙ වා පත තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

333. කතමො තසමිං සමයෙ එසෙයා හොති?

යො තසමිං සමයෙ එසෙයා ජුගතා සමුජ්ඣනා සමුජ්ඣිතතනං, අයං තසමිං සමයෙ එසෙයා හොති.

1. අඤ්ඤාපි - භිජ්ඣ.

429. කවරෙක් එසමගහි සැරිය වෙයි යත්:

එමගෙහි යන සැයියෙන් සැයියාකාරයෙන් මොනවට සැයී කරන අයුරෙන් මොනවට සැයී කළ බවෙන් වේ ද, මේ එමගෙහි සැයී වේ...

430. කවරෙක් එසමයෙහි භික්ෂුන්හු වෙති යත්:

එසමයෙහි විනයයාගේ ඔෆද්ධිතයෙක් විනයයාගේ අවිද්‍යාපදාමයෙක් පිණිසයෙක් විනයයාගේ ක්‍රිත්‍රාත බවෙක් මේ ද, මේ එසමයෙහි ඔෆද්ධිතය මේ ...

තවද එසමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතික්‍රියාකාරීතාවය වූ යම් අරුතිවම් කෙතෙක් දැද්ද, ඊම් බමුණෝ අනුලෝමෝ යි.

තවද එහමයෙහි සැකසීමේ සතරදෙනෙක් වෙති, ආයතනයේ දෙදෙනෙක් වෙති, ධාතුහු දෙදෙනෙක් වෙති, ආහාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති, ඉන්ද්‍රියයෝ පහදෙනෙක් වෙති, චතුරධිනිත්‍යාංගය වෙයි, නිව්‍යධිනිත්‍ය මාගීය වෙයි, බලයෝ සතරදෙනෙක් වෙති, එක් මැ හේතුයෙක් වෙයි, එක් මැ සංගීතයක් වෙයි ... එක් මැ ධර්මයතනය වෙයි, එක් මැ ධර්මොක්‍රම වේ. තවද එහමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුක්තය වූ යම් අරුපිධම්මයෙකෙක් ඇද්ද මේ ධර්මයෝ අනුශල්‍යෝ යි ...

431. කවරෙක් එසමයෙහි සංසකාරසන්නධ වෙයි යන්න:

සායනි ය වේතනා ය විතනී ය විවර ය විවේකානුතා ය විවේකිනී ය
සමාධිනී ය ජ්විතෙතනී ය ශිථාසංකල්ප ය මිථාමායාමි ය මිථාසංකාධි ය
විමුච්ච ය, සමාධිච්ච ය අතිරික්ච්ච ය අනෙතනපච්ච ය මාඤ්ඤා ය
මොහ ය අතිරික්ත ය අනෙතනපත ය ශමිථ ය ප්‍රත්‍යාග ය අමිත්තෙස සි
තච්ඡ එසමගෙහි චේදනාසක්කාය තඛා සංඥ සක්කාය තඛා විඥනසක්කාය
තඛා අනා වු ද ප්‍රතීතාසමුත්පන්න වු යම් අරු,පිටිමි කෙතෙක් ඇද්ද, මේ
එසමගෙහි සංකාරසක්කාය මේ ... මේ ධර්මයෝ අනුශල්ලෝ සි.

දෙමළාස් අකුසල් බින්නයි.

[අව්‍යාකූලව විපාක විභේදන]

432. කවර ධර්මයේ අව්‍යාකෘතිය යන්:

යම් කලෙකැ කෘතීමව්ව් කුලකම්ය කළ හෙයින්, රැස් කළ හෙයින්
 රූපලබ්ධි වූ උපේක්ෂා සහගත විපාක වූ විකෂුර්වීභවය උපදුනේ වේ
 ද, එයමයෙහි ස්වරූප වෙයි, වේදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, වේදනාව
 වෙයි, විතතය වෙයි, උපේක්ෂාව වෙයි, විතොක්ෂාශ්‍රතාව වෙයි, මනිෂ්ටිය
 වෙයි, උපෙක්ෂේෂ්ටිය වෙයි, ජ්විතෙෂ්ටිය වෙයි. එයමයෙහි අන්‍ය වූ ද
 ප්‍රතීත්‍යයමුත්පන්න වූ යම් අරූපිධම් කෙනෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයෝ
 අව්‍යාකාශයෝ යි.

433. කවරෙක් එසමයෙහි සපයී වෙයි යත්:

එසමගෙහි යම් සපයියෙක් සපයියාකාරයෙක් මොනවට සපයී කරන දූෂණයක් මොනවට සපයී කළ බවෙක් වේ ද, මේ එසමගෙහි සපයී වේ,

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

434 කතම, කසම්. සම්මත වෙදනා ගොනි?

ශං. තසමි. සමයෙ තප්පාවනබ්බිඤ්ඤාණධාතුසල්පසාප්. වෙතසිකං. තෙව් සාතං. තාසාතං. වෙතසාසල්පසාප්. අදුක්ඛමසුඛං. වෙදසිතං, වෙතොසල්පසාප්. අදුක්ඛමසුඛං. වෙදනා, අසං. තසමි. සමයෙ වෙදනා. තොති.

435. කතමා, තියම්, පමිගෙ සඳහා, හොඳි?

ගා කසමි. සමයෙ කරුච්ඡන්ද්‍රවික්කස්ස භූතමථ සාරා සක්කස්ස
සක්කප්පනා සක්කතිත්තනං, අගං තසමි. සමයෙ සක්කස්ස භොති.

436 කතමා, තහමා, සිලිගේ චේතනා, හොඳි?

යා තරම්. සමයේ තරු, වකුච්ඡි, කුකුළු, බොහෝ වර්ගයේ වෙනත් සතුන් වෙතත් වෙනස් වන්නා වූයේ, අයං තරම්. සමයේ වෙනත් වෙනස් වූයේ.

437. කතම. තසමි. සමිඥ විතත. භොති?

ගං තසම් සමයෙ විතතං මනෝ මාතසං හදයං පණ්ඩිතං, මනෝ මනාසතතං මනිනුද්ධං විඤ්ඤං විඤ්ඤං තප්පනවිඤ්ඤං, ධාතු, ඉදං තසම් සමයෙ විතතං භොවී.

438. කතමා, තසම්. සම්මෙ උපෙක්ඛා හොති?

ශං තසමිං සමයෙ චේතසිකං තෙව සාතං නාසාතං චේතො-
සමථස්සජං අදුක්ඛමිත්‍රවාං චේදසිතං, චේතොසමථස්සජා අදුක්ඛමිත්‍රවාං
චේදනා, අශං තසමිං සමයෙ උපෙක්ඛා ගොඨී.

439 කතමා තසමි සමයෙ විතතසෙසකගාතා තොති ?

ඇ: නැහැ. සමගේ විකුණන බිත් -ලේ- අය. නැහැ. සමගේ විකුණන -කලානා හොඳි.

440. කතමි: කසම්. සමයෙ මනිනුයිම. ගොති?

යා තසම්. සමයෙ විතතං මනො මාතතං හදයං පණ්ඩිතං, මනො මනායතනං මනිනීයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකතියෙකං තප්පාච්ඤාපිඤ්ඤාණං-
ධාතු, ඉදං තසම් සමයෙ මනිනීයං ගොඨි.

441. කතමිං වසමිං සමයෙ උපෙක්ඛිත්ථියං හොති?

[illegible]

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

434. කවරක් එසමයෙහි වේදනා වෙයි යත්:

එසමයෙහි තදනුරූප වූ වක්ෂ්‍යවිඥානවාත සංස්පෘෂ්ටයෙන් උපන් වේදනා-
සිත වූ නො මැ මිනිසුන් වූ අමිනිසුන් නො වූ විකේතානුකූලයෙන් උපන් නො
දුක් නො සුව වූ යම් වේදනිකයෙක්, විකේතානුකූලයෙන් උපන් නො
දුක් නො සුව වූ යම් වේදනායෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි වේදනා වේ.

435. කවරක් එසමයෙහි සංඥා වෙයි යත්:

එසමයෙහි තදනුරූප වූ වක්ෂ්‍යවිඥානවාත සංස්පෘෂ්ටයෙන් උපන් යම්
හැඳින්වීමක් හඳුනන අයුරෙක් හැඳින්වීමක් බවක් වේ ද, මේ එසමයෙහි
සංඥා වේ.

436. කවරක් එසමයෙහි වේදනා වෙයි යත්:

එසමයෙහි තදනුරූප වූ වක්ෂ්‍යවිඥානවාත සංස්පෘෂ්ටයෙන් උපන් යම්
වේදනායෙක් සංකල්පිතයෙක් සිතන ලද බවක් වේ ද, මේ එසමයෙහි
වේදනා වේ.

437. කවරෙක් එසමයෙහි විකේතා වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් විකේතයක් මනසෙක් මානසයෙක් සිතෙක් හවාඛග
සිතෙක්, මනසෙක් මනාසනසයෙක් මනිනුයෙක් විඥානසෙක් විඥානසනස-
යෙක් තදනුරූප වූ වක්ෂ්‍යවිඥානවාතයෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි විකේතා වේ.

438. කවරක් එසමයෙහි උපේක්ෂා වෙයි යත්:

එසමයෙහි වේදනාසිත වූ නො මැ සාත වූ අසාත නො වූ විකේතා-
සංස්පෘෂ්ටයෙන් උපන් නො දුක් නො සුව වූ යම් වේදනිකයෙක්, විකේතා-
සංස්පෘෂ්ටයෙන් උපන් නො දුක් නො සුව වූ යම් වේදනායෙක් වේ ද,
මේ එසමයෙහි උපේක්ෂා වේ.

439. කවරක් එසමයෙහි විකේතානුකූලයා වෙයි යත්:

එසමයෙහි විකේතානුකූලයා යම් සිටීමක් ... මේ එසමයෙහි විකේතා-
නුකූලයා වේ.

440. කවරෙක් එසමයෙහි මනිනුය වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් විකේතයක් මනසෙක් මානසයෙක් සිතෙක් හවාඛග
සිතෙක්, මනසෙක් මනාසනසයෙක් මනිනුයෙක් විඥානසෙක් විඥාන-
සනසයෙක් තදනුරූප වූ වක්ෂ්‍යවිඥානවාතයෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි
මනිනුය වේ.

441. කවරෙක් එසමයෙහි උපේක්ෂානුකූලයා වෙයි යත්:

එසමයෙහි වේදනාසිත වූ නො මැ සාත වූ අසාත නො වූ විකේතා-
සංස්පෘෂ්ටයෙන් උපන් අදුඛ වූ අසුඛ වූ යම් වේදනිකයෙක්, විකේතානුකූල-
යෙන් උපන් අදුඛ වූ අසුඛ වූ යම් වේදනායෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි
උපේක්ෂානුකූලයා වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

442. කතමං තසම් සමයෙ ජීවිතීන්ද්‍රියං හොති?

යං තෙසං අරුපිතං ධම්මානං ආයු සීතී යපනා යපනා ඉරියනා විතතනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතීන්ද්‍රියං, ඉදං තසම් සමයෙ ජීවිතීන්ද්‍රියං හොති.

යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අපථි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

තසම් ඛො පන සමයෙ වතනාගේ ඛනා හොතති, දායකතාති හොතති, දො ධාතුයො හොතති, තයො ආකාර හොතති, තිණි ඉන්ද්‍රියාති හොතති, එකො එකො හොති -පෙ- එකා විකල්පිඤ්ඤාණධාතු හොති, එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති. යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අපථි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. -පෙ-

443. කතමො තසම් සමයෙ සබ්බාරක්ඛණො හොති?

එකො වෙතනා විතතයොකතනා ජීවිතීන්ද්‍රියං. යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අපථි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා රූපෙනා වෙදනාකතනං, රූපෙනා සඤ්ඤාකතනං, රූපෙනා විඤ්ඤාණකතනං, අයං තසම් සමයෙ සබ්බාරක්ඛණො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

444. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසම් සමයෙ කාමාවචරයා කුසලයා කම්මයා කතතතා උපවිතතතා විපාකං සොකවිඤ්ඤාණං උප්පාදනං හොති උපෙක්ඛා සහගතං සප්පරමිණං -පෙ- විපාකං ඤාතවිඤ්ඤාණං උප්පාදනං හොති උපෙක්ඛා සහගතං භවාරමිණං -පෙ- විපාකං ජිව්හාවිඤ්ඤාණං උප්පාදනං හොති උපෙක්ඛා සහගතං රසාරමිණං -පෙ- විපාකං කායවිඤ්ඤාණං උප්පාදනං හොති සුඛසහගතං සප්පරමිණං, තසම් සමයෙ එකො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, වෙතනා හොති, විතතං හොති, සුඛං හොති, විතතයොකතනා හොති, මතීන්ද්‍රියං හොති, සුඛීන්ද්‍රියං හොති, ජීවිතීන්ද්‍රියං හොති. යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අපථි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

445. කතමො තසම් සමයෙ එකො හොති?

යො තසම් සමයෙ එකො ජුසනා සම්ප්පාදනා සම්ප්පාදනතං, අයං තසම් සමයෙ එකො හොති.

446. කතමො තසම් සමයෙ වෙදනා හොති?

යං තසම් සමයෙ තප්පාකායවිඤ්ඤාණධාතුසම්ප්පාදනං කාමිකං සාතං කාමිකං සුඛං කායසම්ප්පාදනං සාතං සුඛං වෙදනීයං කායසම්ප්පාදනං සාතං සුඛං වෙදනා, අයං තසම් සමයෙ වෙදනා හොති.

442. කවරෙක් එකමගෙහි ජීවිතේන්ද්‍රිය වෙයි යත්:

ඒ අරුපිඛමයන් හේ යම් ආයුධයෙක් සිටීමෙන් යැපීමෙන් යාපනයෙන් ඉරියව් පැවැත්මෙන් වචිතයෙක් පාලනයෙක් ජීවිතයෙක් ජීවිතේන්ද්‍රියයෙක් වේ ද, මේ එකමගෙහි ජීවිතේන්ද්‍රිය වේ.

තවද එකමගෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිඛම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකාශයෝ යි.

තවද එකමගෙහි සකකයෝ සතරදෙනෙක් වෙති, ආයතනයෝ දෙදෙනෙක් වෙති, ධාතුහු දෙදෙනෙක් වෙති, ආකාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති, ඉන්ද්‍රියයෝ තිදෙනෙක් වෙති, එක් මැ ස්පර්ශයෙක් වෙයි ... එක් මැ වස්තුර්-විභින්නධාතුයෙක් වෙයි, එක් මැ ධර්මායතනය වෙයි, එක් මැ ධර්මධාතුව වේ. තවද එකමගෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපි ඛම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකාශයෝ යි ...

443. කවරෙක් එකමගෙහි සංසාරසකක වෙයි යත්:

ස්පර්ශ වේතනය ය විනේශකාලයා ය ජීවිතේන්ද්‍රිය ය, තවද එකමගෙහි වේදනාසකකය තඛා සංඥාසකකය තඛා විභින්නධාතුව තඛා අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිඛම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ එකමගෙහි සංසාරසකක වේ ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකාශයෝ යි.

444. කවර ධර්මයෝ අව්‍යාකාශ වෙති යත්:

යම් කලෙකැ කාමාවචර කුශලකම්ම කළ හෙයින් රැස් කළ හෙයින් ශබ්දලබ්භන වූ උපේක්ෂාසහගත විපාක වූ ශ්‍රොත්‍රවිභින්නය උපදනේ වේ ද ... ගක්ඛාලබ්භන වූ උපේක්ෂාසහගත විපාක වූ ස්පර්ශවිභින්නය උපදනේ වේ ද ... රතාලබ්භන වූ උපේක්ෂාසහගත විපාක වූ ජිහ්වා විභින්නය උපදනේ වේ ද ... ඝප්‍රභව්‍යාලබ්භන වූ සුඛසහගත විපාක වූ කායවිභින්නය උපදනේ වේ ද, එකමගෙහි ස්පර්ශය වෙයි, වේදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, වේතනාව වෙයි, චිත්තය වෙයි, සුඛය වෙයි, විනේශකාලයාව වෙයි, මනිෂ්ටය වෙයි, සුඛේන්ද්‍රියය වෙයි, ජීවිතේන්ද්‍රියය වේ. තවද එකමගෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපි ඛමකෙනෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකාශයෝ යි.

445. කවරෙක් එකමගෙහි ස්පර්ශ වෙයි යත්:

එකමගෙහි යම් ස්පර්ශයෙක් ස්පර්ශකාරයෙක් මොනවට ස්පර්ශ කරන ආකාරයෙක් මොනවට ස්පර්ශ කළ බවක් වේ ද, මේ එකමගෙහි ස්පර්ශ වේ.

446. කවරෙක් එකමගෙහි වේදනා වෙයි යත්:

එකමගෙහි තදනුරූප වූ කායවිභින්නධාතු සංස්පර්ශයෙන් උපන් යම් කායික වූ මිහිරි බවෙක් කායික වූ සුඛයෙක් කායසංස්පර්ශයෙන් උපන් සාත වූ සුඛ වූ වේදනිකයෙක් කායසංස්පර්ශයෙන් උපන් සාත වූ සුඛ වූ වේදනායෙක් වේ ද, මේ එකමගෙහි වේදනා වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

447. කතමා තසම් සමයෙ සඤ්ඤා හොති?

යං තසම් සමයෙ තජ්ජාකායවිඤ්ඤාණධාතුසම්ප්පාදා සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතතතං, අයං තසම් සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

448. කතමා තසම් සමයෙ වේතනා හොති?

යං තසම් සමයෙ තජ්ජාකායවිඤ්ඤාණධාතුසම්ප්පාදා වේතනා සඤ්ඤානතා වේතනිතතතං, අයං තසම් සමයෙ වේතනා හොති.

449. කතමං තසම් සමයෙ විතතං හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතං මනෝ මානසං භද්දං පණ්ඩුරං, මනෝ මනාසතතං මනිජ්ඣිතං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකඛඤ්ඤා තජ්ජාකායවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තසම් සමයෙ විතතං හොති.

450. කතමං තසම් සමයෙ සුඛං හොති?

යං තසම් සමයෙ කාසිකං සාතං කාසිකං සුඛං කායසම්ප්පාදා සාතං සුඛං වේදයිතං, කායසම්ප්පාදා සාතා සුඛා වේදනා, ඉදං තසම් සමයෙ සුඛං හොති.

451. කතමා තසම් සමයෙ විතතසෙක්කග්ගතා හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතස්ස සීති -පෙ- අයං තසම් සමයෙ විතත-සෙක්කග්ගතා හොති.

452. කතමං තසම් සමයෙ මනිජ්ඣිතං හොති?

යං තසම් සමයෙ විතතං මනෝ මානසං භද්දං පණ්ඩුරං, මනෝ මනාසතතං මනිජ්ඣිතං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකඛඤ්ඤා තජ්ජාකායවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තසම් සමයෙ මනිජ්ඣිතං හොති.

453. කතමං තසම් සමයෙ සුඛිජ්ඣිතං හොති?

යං තසම් සමයෙ කාසිකං සාතං කාසිකං සුඛං කායසම්ප්පාදා සාතං සුඛං වේදයිතං, කායසම්ප්පාදා සාතා සුඛා වේදනා, ඉදං තසම් සමයෙ සුඛිජ්ඣිතං හොති.

454. කතමං තසම් සමයෙ ජීවිතිජ්ඣිතං හොති?

යං තෙසං අරුපිකං ධම්මානං ආසු සීති අපතා ආපතා ඉරිසනා විතතනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතිජ්ඣිතං, ඉදං තසම් සමයෙ ජීවිතිජ්ඣිතං හොති.

යෙ චා- පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිකො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අවිභාසනා.

447. කවරක් එසමයෙහි සංඥා වෙයි යත්:

එසමයෙහි තදනුරූප වූ කායවිඥානධාතු සංස්පර්ශයෙන් උපන් යම් සංඥයෙක් සන්ධිතානාකාරයෙන් සන්ධිත (භූදිහගත්) බවින් වේ ද, මේ එසමයෙහි සංඥා වේ.

448. කවරක් එසමයෙහි වේදනා වෙයි යත්:

එසමයෙහි තදනුරූප වූ කායවිඥානධාතු සංස්පර්ශයෙන් උපන් යම් වේදනායෙක් සන්ධිතානාකාරයෙන් සිතන ලද බවින් වේ ද, මේ එසමයෙහි වේදනා වේ.

449. කවරක් එසමයෙහි විතත වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් විතතයෙක් මහසෙක් මානසයෙක් සිතක් හවාඩා සිතෙක්, මහසෙක් මනාසතතයෙක් මනීන්ද්‍රියයෙක් විඥානයෙක් විඥානසාකෂ්‍යයෙක් තදනුරූප වූ කායවිඥානධාතුයෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි විතත වේ.

450. කවරක් එසමයෙහි සුඛ වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් කාසික වූ සාතයෙක් කාසික වූ සුඛයෙක් කාය-සංස්පර්ශයෙන් උපන් සාත වූ සුඛ වූ වේදසිතයක්, කායසංස්පර්ශයෙන් උපන් සාත වූ සුඛ වූ වේදනායෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි සුඛ වේ.

451. කවරක් එසමයෙහි විනේතකාග්‍රතා වෙයි යත්:

එසමයෙහි විතතයාගේ යම් ස්වීඛයෙක් ... මේ එසමයෙහි විනේතකාග්‍රතා වේ.

452. කවරක් එසමයෙහි මනීන්ද්‍රිය වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් විතතයෙක් මහසෙක් මානසයෙක් සිතෙක් හවාඩා සිතෙක්, මහසෙක් මනාසතතයෙක් මනීන්ද්‍රියයෙක් විඥානයෙක් විඥානසාකෂ්‍යයෙක් තදනුරූප කායවිඥානධාතුයෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි මනීන්ද්‍රිය වේ.

453. කවරක් එසමයෙහි සුඛේන්ද්‍රිය වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් කාසික වූ සාතයෙක් කාසික වූ සුඛයෙක් කාය-සංස්පර්ශයෙන් උපන් සාත වූ සුඛ වූ වේදසිතයක්, කායසංස්පර්ශයෙන් උපන් සාත වූ සුඛ වූ වේදනායෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි සුඛේන්ද්‍රිය වේ.

454. කවරක් එසමයෙහි ජීවිතේන්ද්‍රිය වෙයි යත්:

ඒ අරූපිධම්මයන්ගේ යම් අංශයක සිටීමෙන් යැපීමෙන් යාපනයෙන් ඉරියව් පැවැත්මෙන් වැටුමෙන් පාලනයෙන් ජීවිතයෙන් ජීවිතේන්ද්‍රියයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි ජීවිතේන්ද්‍රිය වේ.

තවද එසමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතීත්‍යසමුත්පන්න වූ යම් අරූපිධම්ම කොතෙක් ඇද්ද, මේ ධම්මෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

තසම්. ඛො පත සමයෙ චතතාසරං ඛන්ධා හොනති, ආයතනාති හොනති, දේව ඛාතුසො හොනති, තයො ආකාර හොනති, තිණ්ණිකාති හොනති, එසො එසො හොති -පෙ- එකා කායවිඤ්ඤාණධාතු හොති, එකං ඛම්මායතනං හොති, එකා ඛම්මධාතු හොති. යෙ වා පත තසම්. සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ඛම්මා, ඉමෙ ඛම්මා අව්‍යාකතා -පෙ-

455. කතමො තසම්. සමයෙ සබ්බාරක්ඛන්ධො හොති?

එසො. වෙතතා විතතසොකග්ගතා ජිවිතීන්ද්‍රියං. යෙ වා පත තසම්. සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ඛම්මා ඵපෙති වෙදනාකම්ඛං ඵපෙති සඤ්ඤාකම්ඛං ඵපෙති විඤ්ඤාණකම්ඛං, අයං තසම්. සමයෙ සබ්බාරක්ඛන්ධො හොති. -පෙ- ඉමෙ ඛම්මා අව්‍යාකතා.

කුසලවිපාකාති සඤ්ඤාණාති.

[කුසලවිපාකා මනෝධාතු]

456. කතමෙ ඛම්මා අව්‍යාකතා?

සමම්. සමයෙ කාමාවචරිකා කුසලකා කම්මකා කතතතා උපවිතතතා විපාකා මනෝධාතු උප්පන්නා හොති උපෙතිකා සහගතා රූපාරම්මණා වා සද්දාරම්මණා වා ගතිරාරම්මණා වා ථොට්ඨබ්බාරම්මණා වා යං යං වා පතාරබ්බ, තසම්. සමයෙ එසො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, වෙතතා හොති, විතතං හොති, විතතකා හොති, විචාරෙ හොති, උපෙතිකා හොති, විතතසොකග්ගතා හොති, උපෙතිකීන්ද්‍රියං හොති, ජිවිතීන්ද්‍රියං හොති. යෙ වා පත තසම්. සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ඛම්මා, ඉමෙ ඛම්මා අව්‍යාකතා.

457. කතමො තසම්. සමයෙ එසො හොති?

යො තසම්. සමයෙ එසො ජුගතා සමුද්දානං සමුද්ධිතතතං අයං තසම්. සමයෙ එසො හොති.

458. කතමා තසම්. සමයෙ වෙදනා හොති?

යං තසම්. සමයෙ තප්පාමනෝධාතුසම්ප්පාදං වෙතසිකං තෙවසානං නාසානං වෙතො සම්ප්පාදං අදුක්ඛම්භුතං වෙදසිතං වෙතොසම්ප්පාදං අදුක්ඛම්භුතං වෙදනා, අයං තසම්. සමයෙ වෙදනා හොති.

459. කතමා තසම්. සමයෙ සඤ්ඤා හොති?

යා තසම්. සමයෙ තප්පාමනෝධාතුසම්ප්පාදං සඤ්ඤා සඤ්ඤාතතා සඤ්ඤාතීතතතං, අයං තසම්. සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

460. කතමා තසම්. සමයෙ වෙතතා හොති?

යා තසම්. සමයෙ තප්පාමනෝධාතුසම්ප්පාදං වෙතතා සඤ්ඤාතතා වෙතසිකතතං, අයං තසම්. සමයෙ වෙතතා හොති.

තවද එකමයෙහි සකැසීමත් සත්‍යදේහෙක් වෙති, ආයතනයෝ දෙදෙනෙක් වෙති, ධාතුහු දෙදෙනෙක් වෙති, ආකාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති, ඉන්ද්‍රියයෝ තිදෙනෙක් වෙති, එක් මෑ සංඝායකයෙක් වෙයි ... එක් මෑ කායවිඤ්ඤානව භූතයෙක් වෙයි, එක් මෑ ධර්මානුකූලයෙක් වෙයි, එක් මෑ ධර්මානුකූලයෙක් වෙයි. තවද එකමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසම්පන්න වූ යම් අරුපිඛම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකාශයෝ යි ...

455. කවරෙක් එකමයෙහි සංසාරකයෙක් වෙයි යත්:

සංඝායකයෙක් වෙති, විනේශකයෙක් වෙති, ආයතනයෙක් වෙති, ආකාරයෙක් වෙති, ඉන්ද්‍රියයෙක් වෙති, එක් මෑ සංඝායකයෙක් වෙයි ... එක් මෑ කායවිඤ්ඤානව භූතයෙක් වෙයි, එක් මෑ ධර්මානුකූලයෙක් වෙයි, එක් මෑ ධර්මානුකූලයෙක් වෙයි. තවද එකමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසම්පන්න වූ යම් අරුපිඛම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ එකමයෙහි සංසාරකයෙක් වෙයි ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකාශයෝ යි.

කුසලවිපාක පක්ඛිවිඤ්ඤානෙය් යි.

[කුසලවිපාකමනෝධාතූ]

456. කවර ධර්මයෝ අව්‍යාකාශ වෙති යත්:

යම් කුසලකා කාමාවචර කුසලකමය කුසල බැවින් රූත් කුසල බැවින් රූපාලම්භන ඇති වේවයි ශබ්දාලම්භන ඇති වේවයි ගන්ධාලම්භන ඇති වේවයි රසාලම්භන ඇති වේවයි සප්තව්‍යාලම්භන ඇති වේවයි යමක් යමක් හෝ අරමුණු කොට උපේක්ෂාසහගත වූ විපාකමනෝධාතූ උපදන් වේ ද, එකමයෙහි සංඝායකයෙක් වෙයි, විනේශකයෙක් වෙයි, ආයතනයෙක් වෙයි, ආකාරයෙක් වෙයි, ඉන්ද්‍රියයෙක් වෙයි, එක් මෑ සංඝායකයෙක් වෙයි, එක් මෑ කායවිඤ්ඤානව භූතයෙක් වෙයි, එක් මෑ ධර්මානුකූලයෙක් වෙයි, එක් මෑ ධර්මානුකූලයෙක් වෙයි. තවද එකමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසම්පන්න වූ යම් අරුපිඛම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකාශයෝ යි.

457. කවරෙක් එකමයෙහි සංඝායකයෙක් වෙයි යත්: ...

එකමයෙහි යම් සංඝායකයෙක් සංඝායකයෙක් මොනොවට සංඝායකයෙක් අසුරෙක් මොනොවට සංඝායකයෙක් කුසල බවක් වේ ද, මේ එකමයෙහි සංඝායකයෙක් වෙයි.

458. කවරෙක් එකමයෙහි විනේශකයෙක් වෙයි යත්:

එකමයෙහි තදනුරූප වූ මනෝධාතූසංඝායකයන් උපන් වෙතිනිසා වූ නො මෑ මිහිරි වූ අමිහිරි නො වූ විතතසංඝායකයන් උපන් නො දුක් නො සුව වූ යම් විනේශකයෙක්, විතතසංඝායකයන් උපන් නො දුක් නො සුව වූ යම් විනේශකයෙක් වේ ද, මේ එකමයෙහි විනේශකයෙක් වෙයි.

459. කවරෙක් එකමයෙහි ආයතනයෙක් වෙයි යත්:

එකමයෙහි තදනුරූප වූ මනෝධාතූසංඝායකයන් උපන් යම් කැඳිනි-මෙක් හඳුනන අසුරෙක් කැඳිනගත් බවක් වේ ද, මේ එකමයෙහි ආයතනයෙක් වෙයි.

460. කවරෙක් එකමයෙහි ආකාරයෙක් වෙයි යත්:

එකමයෙහි තදනුරූප වූ මනෝධාතූසංඝායකයන් උපන් යම් විනේශකයෙක් සංඝායකයෙක් සිතන ලද බවක් වේ ද, මේ එකමයෙහි ආකාරයෙක් වෙයි.

461. කතමං තසමිං සමයෙ විතතං හොති?

යං තසමිං සමයෙ විතතං මනෝ මානසං හදයං පණ්ඩරං, මනෝ මහාසතතං මනිජ්ඣයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකධානෝ තප්පාමනෝධාතු, ඉදං තසමිං සමයෙ විතතං හොති.

462. කතමො තසමිං සමයෙ විතකෙකා හොති?

යො තසමිං සමයෙ තකෙකා විතකෙකා සබ්බකප්පො අප්පනා ව්‍යප්පනා චේතසො අභිතිරේපනා, අයං තසමිං සමයෙ විතකෙකා හොති.

463. කතමො තසමිං සමයෙ විවාරෙ හොති?

යො තසමිං සමයෙ වාරෙ විවාරො අනුචිතාරො උපචිතාරො විතතස්ස අනුසකිතතා අනුපෙකකතතා, අයං තසමිං සමයෙ විවාරෙ හොති.

464. කතමා තසමිං සමයෙ උපෙකතා හොති?

යං තසමිං සමයෙ චේතසිකං තෙව සාතං නාසාතං චේතොසම්ඵය්‍යජං අදුක්ඛමුත්ථං චෙදසිතං, චේතොසම්ඵය්‍යජං අදුක්ඛමුත්ථං චෙදනා, අයං තසමිං සමයෙ උපෙකතා හොති.

465. කතමා තසමිං සමයෙ විතතස්සකඝ්ඝතා හොති?

යා තසමිං සමයෙ විතතස්ස සීති -පෙ- අයං තසමිං සමයෙ විතත-ස්සකඝ්ඝතා හොති.

466. කතමං තසමිං සමයෙ මනිජ්ඣයං හොති?

යං තසමිං සමයෙ විතතං මනෝ මානසං -පෙ- තප්පාමනෝධාතු, ඉදං තසමිං සමයෙ මනිජ්ඣයං හොති.

467. කතමං තසමිං සමයෙ උපෙකනිජ්ඣයං හොති?

යං තසමිං සමයෙ චේතසිකං තෙව සාතං නාසාතං චේතොසම්ඵය්‍යජං අදුක්ඛමුත්ථං චෙදසිතං, චේතොසම්ඵය්‍යජං අදුක්ඛමුත්ථං චෙදනා, ඉදං තසමිං සමයෙ උපෙකනිජ්ඣයං හොති.

468. කතමං තසමිං සමයෙ ජිවිතිජ්ඣයං හොති?

යං තෙසං අරුපිතං බම්මාතං ආයු සීති යපනා යාපනා ඉරියනා වතනනා පාලනා ජිවිතං ජිවිතිජ්ඣයං, ඉදං තසමිං සමයෙ ජිවිතිජ්ඣයං හොති.

යෙ වා පත තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අතභි පටිච්චසම්බන්ධතා අරුපිතො බම්මා, ඉමෙ බම්මා අව්‍යාසතා.

461. කවරක් එකමයෙහි විනය වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් විනයයෙක් මතයෙක් මාතෘකයෙක් සිතෙක් හවාඩා සිතෙක්, මතයෙක් මතායතනයෙක් මනිනියෙක් විශ්වාසයෙක් විශ්වාස-සාධකයෙක් තදනුරූප වූ භික්ෂුකයෙක් වේ ද, මේ එකමයෙහි විනය වේ.

462. කවරක් එකමයෙහි විනය වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් තක්සෙක් විනයයෙක් සංකල්පයෙක් අවිශ්වාසයෙක් බලවත් අවිශ්වාසයෙක් සිත අරමුණට තැබීමක් වේ ද, මේ එකමයෙහි විනය වේ.

463. කවරක් එකමයෙහි විවාර වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් වාරයෙක් විවාරයෙක් අනුචාරයෙක් උපවිවාරයෙක් (අරමුණෙහි) සිත ගලපන බවක් අනුප්‍රේක්ෂණයකින් වේ ද, මේ එකමයෙහි විවාර වේ.

464. කවරක් එකමයෙහි උපෙක්ෂා වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් චේතනාසිත වූ නො මැ මිනිස් වූ අමිනිස් නො වූ විනය-සංස්කෘතියක් උපත් නො දුක් නො සුව වූ වේදනිකයෙක්, විනය-සංස්කෘතියක් උපත් නො දුක් නො සුව වූ වේදනායෙක් වේ ද, මේ එකමයෙහි උපෙක්ෂා වේ.

465. කවරක් එකමයෙහි විනේයකාග්‍රතා වෙයි යත්:

එකමයෙහි විනයයාගේ යම් සිටීමක් ... මේ එකමයෙහි විනේය-කාග්‍රතා වේ.

466. කවරක් එකමයෙහි මනිනිය වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් විනයයෙක් මතයෙක් මාතෘකයෙක් ... තදනුරූපමාතෘකා-යෙක් වේ ද, මේ එකමයෙහි මනිනිය වේ.

467. කවරක් එකමයෙහි උපෙක්ෂානිවේදන වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් චේතනාසිත වූ නො මැ මිනිස් වූ අමිනිස් නො වූ විනය-සංස්කෘතියක් උපත් නො දුක් නො සුව වූ වේදනිකයෙක්, විනය-සංස්කෘතියක් උපත් නො දුක් නො සුව වූ වේදනායෙක් වේ ද, මේ එකමයෙහි උපෙක්ෂානිවේදන වේ.

468. කවරක් එකමයෙහි ජිවිතනිවේදන වෙයි යත්:

ඒ අරුපිඛිකයන්ගේ යම් ආශ්‍රිතයෙක් සිටීමක් සැපීමක් සාධනයෙක් ඉරියව් පැවැත්මක් මනිනියෙක් පාලනයෙක් ජිවිතයෙක් ජිවිතනිවේදන-යෙක් වේ ද, මේ එකමයෙහි ජිවිතනිවේදන වේ.

කවද එකමයෙහි අතර වූ ද ප්‍රතිපත්තිමය වූ යම් අරුපිඛික කෙතෙක් ඇද්ද, මේ බර්මාවේදයෙහි ඇත.

තසමිං භො පන සමයෙ චතතාරෙ ඛඩ්ධා හොනති, ආයතනාති හොනති, දො ඛාතුභො හොනති, තයො ආනාර හොනති, තිණි ඉන්ද්‍රියානි හොනති, එකො එසො හොති. -පෙ- එකා මනොධාතු හොති, එකං බම්මයතනං හොති, එකා බම්මධාතු හොති. යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤපි අපි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බම්මා, ඉමෙ බම්මා අව්‍යාකතා.

469. කතමො තසමිං සමයෙ සබ්බාරක්ඛණො හොති?

එසො වෙතනා විතකෙකා විචාරෙ විතතෙසොකතතා ජිවිතීන්ද්‍රියං. යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤපි අපි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බම්මා ඵපපචා වෙදනාකතකා ඵපපචා සඤ්ඤකතකා ඵපපචා විඤ්ඤාණනිකා, අයං තසමිං සමයෙ සබ්බාරක්ඛණො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා අව්‍යාකතා.

භුසලවිපාකා මනෝධාතු.

[භුසලවිපාකා මනෝවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්සහහතා]

470. කතමෙ බම්මා අව්‍යාකතා?

යසමිං සමයෙ කාමාවචරස්ස භුසලස්ස කමස්ස කතතතා උපවිතතතා විපාකා මනෝවිඤ්ඤාණධාතු උපන්නා හොති තොමනස්සහහතා රූපාරම්මණා වා සංසාරම්මණා වා ගඤ්ඤාරම්මණා වා රසාරම්මණා වා පොඨබ්බාරම්මණා වා ධම්මාරම්මණා වා යං යං වා පතාරබ්බා, තසමිං සමයෙ එසො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, වෙතනා හොති, විතතා හොති, විතකෙකා හොති, විචාරෙ හොති, පිටි හොති, සුඛං හොති, විතතෙසොකතතා හොති, මතීන්ද්‍රියං හොති, සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති, ජිවිතීන්ද්‍රියං හොති. යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤපි අපි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බම්මා, ඉමෙ බම්මා අව්‍යාකතා.

471. කතමො තසමිං සමයෙ එසො හොති?

තො තසමිං සමයෙ එසො උසනා සමුත්තනා සමුත්තිතතතා, අයං තසමිං සමයෙ එසො හොති.

472. කතමා තසමිං සමයෙ වෙදනා හොති?

යං තසමිං සමයෙ තප්පාමනෝවිඤ්ඤාණධාතුසමථස්සජා වෙතසිකං සුඛං වෙතොසමථස්සජා සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙතොසමථස්සජා සාතං සුඛං වෙදනා, අයං තසමිං සමයෙ වෙදනා හොති.

473. කතමා තසමිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති?

යා තසමිං සමයෙ තප්පාමනෝවිඤ්ඤාණධාතුසමථස්සජා සඤ්ඤා සඤ්ඤාතතා සඤ්ඤාතිතතතා, අයං තසමිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

තවද එසමයෙහි සකකියෝ සතරදෙනෙක් වෙති, ආයතනයෝ දෙදෙනෙක් වෙති, බාහුසු දෙදෙනෙක් වෙති, ආහාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති, එක් මෑ සපයියෙක් වෙයි ... එක් මෑ මනෝබාහුව වෙයි, එක් මෑ බර්මානුකූල වෙයි, එක් මෑ බර්මානුකූල වේ. තවද එසමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යා-සමුත්පන්න වූ යම් අරුපිබ්‍රම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ බර්මානුකූල අව්‍යාකාරයෝ යි

469. කවරෙක් එසමයෙහි සංසාරසකකි වෙයි යත්:

සපයී ය වෙනතා ය විතතී ය විචාර ය විදේශනාසාමාන්‍යය ය ජීවිතෙත්‍යය යි. තවද එසමයෙහි වෙදනාසකකිය තබා සංඥාසකකිය තබා විඤ්ඤානසකකිය තබා අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිබ්‍රම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ එසමයෙහි සංසාරසකකි වේ ... මේ බර්මානුකූල අව්‍යාකාරයෝ යි.

කුසලවිපාකමනෝබාහු යි.

[සොමනස් සහගත කුසලවිපාක මනෝවිඤ්ඤානබාහු]

470. කවර බර්මානුකූල අව්‍යාකාරයෝ වෙති යත්:

යම් කුසලකා කාමාවචර කුසලකමා කළ හෙයින් රූපාලම්බන ඇති වේවයි, ශබ්දාලම්බන ඇති වේවයි, ගන්ධාලම්බන ඇති වේවයි, රසාලම්බන ඇති වේවයි, ස්ප්‍රස්ථව්‍යාලම්බන ඇති වේවයි, ඛණ්ඩාලම්බන ඇති වේවයි, තමක් යමක් හෝ අරමුණු කොට තොමනස්සහගත වූ විපාකමනෝවිඤ්ඤානබාහුව උපදනේ වේ ද, එසමයෙහි සපයීය වෙයි, වෙදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, වෙනතාව වෙයි, විත්තය වෙයි, විතතීය වෙයි, විචාරය වෙයි, ප්‍රතීය වෙයි, සුඛය වෙයි, විදේශනාසාමාන්‍යය වෙයි, මනීත්‍ය වෙයි, තොමනස්සිත්‍ය වෙයි, ජීවිතෙත්‍යය වේ. තවද එසමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිබ්‍රම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ බර්මානුකූල අව්‍යාකාරයෝ යි.

471. කවරෙක් එසමයෙහි සපයී වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් සපයියෙක් සපයීකාරයෙක් මොනවට සපයී කරන අයුරෙක් මොනවට සපයී කළ බවෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි සපයී වේ.

472. කවරෙක් එසමයෙහි වෙදනා වෙයි යත්:

එසමයෙහි තදනුරූප වූ මනෝවිඤ්ඤානබාහුසංසපයියෙක් උපන් යම් වෙදනාසකකි වූ මනීත්‍ය බවෙක් වෙදනාසකකි වූ සුඛයෙක් විත්තසංසපයියෙක් උපන් සාත වූ සුඛ වූ වෙදනාසකකිය විත්තසංසපයියෙක් උපන් සාත වූ සුඛ වූ වෙදනාසකකිය වේ ද, මේ එසමයෙහි වෙදනා වේ.

473. කවරෙක් එසමයෙහි සංඥා වෙයි යත්:

එසමයෙහි තදනුරූප වූ මනෝවිඤ්ඤානබාහුසංසපයියෙක් උපන් යම් සංඥාසකකිය සංඥානාසකකිය සංඥානාසකකිය බවෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි සංඥා වේ.

474. කතමා තසමිං සමයෙ වෙතනා හොති?

යං තසමිං සමයෙ තජ්ජමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්පය්‍යජා වෙතනා සංඥොභතා වෙතසිතතනං, අයං තසමිං සමයෙ වෙතනා හොති.

475. කතමා තසමිං සමයෙ විතතං හොති?

යං තසමිං සමයෙ විතතා මනෝ මානසං හදයං පණ්ඩරා, මනෝ මතායතනා මනිජ්ඣයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකොකො තජ්ජමනොවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තසමිං සමයෙ විතතං හොති.

476. කතමො තසමිං සමයෙ විතතෙකා හොති?

යො තසමිං සමයෙ තතෙකා විතතෙකා සබ්බසංඝො අපාතා වාපතා වෙතසො අභිනිරෝපනා, අයං තසමිං සමයෙ විතතෙකා හොති.

477. කතමො තසමිං සමයෙ විවාරො හොති?

යො තසමිං සමයෙ වාරො විවාරො අනුච්චාරො විතතස්ස අනුසංඝා-තසා අනුපෙක්ඛනතා, අයං තසමිං සමයෙ විවාරො හොති.

478. කතමා තසමිං සමයෙ පිති හොති?

යං තසමිං සමයෙ පිති පාපමාජ්ජං අමොදනා පමොදනා භාසො පභාසො විතති ඔදග්ගං අතතමතනා විතතස්ස, අයං තසමිං සමයෙ පිති හොති.

479. කතමා තසමිං සමයෙ සුඛං හොති?

යං තසමිං සමයෙ වෙතසිතා සුඛං වෙතොසම්පය්‍යජං සාතං සුඛං චෙදයිතං වෙතොසම්පය්‍යජා සාතා සුඛං චෙදනා, ඉදං තසමිං සමයෙ සුඛං හොති.

480. කතමා තසමිං සමයෙ විතතස්සෙකස්සතා හොති?

යං තසමිං සමයෙ විතතස්ස සීති -පෙ- අයං තසමිං සමයෙ විතත-ස්සෙකස්සතා හොති.

481. කතමා තසමිං සමයෙ මනිජ්ඣයං හොති?

යං තසමිං සමයෙ විතතා මනෝ මානසං හදයං පණ්ඩරා, මනෝ මතායතනා මනිජ්ඣයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකොකො තජ්ජමනොවිඤ්ඤාණ-ධාතු, ඉදං තසමිං සමයෙ මනිජ්ඣයං හොති.

474. කවරක් එසමයෙහි වෙනතා වෙයි යත්:

එසමයෙහි තදනුරූප වූ මනෝවිඥානවාදයාගේ උපත් යම් වෙනතායෙක් සංකල්පනයකින් සිත්ත ලද බවක් වේ ද, මේ එසමයෙහි වෙනතා වේ.

475. කවරෙක් එසමයෙහි විතත වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් විතතයෙක් මතයෙක් මාතයෙක් හාදයෙක් හවාසික සිතෙක්, මතයෙක් මතායතනයෙක් මනිනියෙක් විඥානයෙක් විඥාන-සකනයෙක් තදනුරූප වූ මනෝවිඥානවාදයෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි විතතය වේ.

476. කවරෙක් එසමයෙහි විතතී වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් තතියෙක් විතතියෙක් සංකල්පයෙක් අභිභාසයෙක් බලවත් අභිභාසයෙක් සිත් අරමුණට නැගීමක් වේ ද, මේ එසමයෙහි විතතී වේ.

477. කවරෙක් එසමයෙහි විවාර වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් වාරයෙක් විවාරයෙක් අනුවිවාරයෙක් උපවිවාරයෙක් (අරමුණෙහි) සිත් ගලපත බවක් අනුප්‍රේක්ෂණයකින් වේ ද, මේ එසමයෙහි විවාර වේ.

478. කවරක් එසමයෙහි ප්‍රිති වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් ප්‍රිතියෙක් ප්‍රාමොද්‍යයෙක් ආමොදනාකාරයෙක් ප්‍රමොද-නාකාරයෙක් හමියෙක් ප්‍රකෘතියෙක් ප්‍රිතිමතයෙක් ඔදවැසි බවක් විතතයාගේ සතුටු බවක් වේ ද, මේ එසමයෙහි ප්‍රිති වේ.

479. කවරෙක් එසමයෙහි සුඛ වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් චෛතසික වූ භීතී බවක් චෛතසික වූ සුඛයෙක් විතතාසංසිතයෙක් උපත් සාත සුඛ වෙදසිතයෙක් විතතාසංසිතයෙක් උපත් සාතසුඛවෙදනායෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි සුඛ වේ.

480. කවරක් එසමයෙහි විද්‍යාත්මකයා වෙයි යත්:

එසමයෙහි විතතයාගේ යම් සිටීමක් ... මේ එසමයෙහි විද්‍යාත්මකයා වේ.

481. කවරෙක් එසමයෙහි මනිනිය වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් විතතයෙක් මතයෙක් මාතයෙක් හාදයෙක් හවාසික සිතෙක්, මතයෙක් මතායතනයෙක් මනිනියෙක් විඥානයෙක් විඥාන-සකනයෙක් තදනුරූප මනෝවිඥානවාදයෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි මනිනිය වේ.

482. කතමිං තසමිං සමයෙ සොමනසිනිද්‍රියං හොති?

යං තසමිං සමයෙ වේතසිකං සංතං වේතසිකං සුඛං වේතො-
සමච්ඡාදං සංතං සුඛං වේදයිතං වේතොසමච්ඡාදං සංතං සුඛං වේදනා,
ඉදං තසමිං සමයෙ සොමනසිනිද්‍රියං හොති.

483. කතමං තසමිං සමයෙ ජිවිතීන්ද්‍රියං හොති?

යො තෙසං අරුපිනං ධම්මානං ආයු ධීරී යපනා යාපනා ඉරියනා
වතනනා පාලනා ජිවිතං ජිවිතීන්ද්‍රියං, ඉදං තසමිං සමයෙ ජිවිතීන්ද්‍රියං හොති.

යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අසෙසෙති අපි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො
ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

තසමිං බො පන සමයෙ වතනායෙ ධම්මා හොනති, ආයතනාති
හොනති, දො ධාතුසො හොනති, තෙසං අභාරා හොනති, තිණි ඉන්ද්‍රියාති
හොනති, එකො එසෙසා හොති - පෙ- එකා මනො විඤ්ඤාණධාතු හොති,
එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති. යෙ වා පන තසමිං
සමයෙ අසෙසෙති අපි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා
අව්‍යාකතා.

484. කතමො තසමිං සමයෙ සංඛාරකඛණො හොති?

එසෙසා වේතනා විතකෙකා විචාරෙ පිති විතකෙසෙසකතනා ජිවිතීන්ද්‍රියං.
යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අසෙසෙති අපි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො
ධම්මා ධර්මො වේදනාකඛණං ධර්මො සංඛාරකඛණං ධර්මො
විඤ්ඤාණකඛණං, අයං තසමිං සමයෙ සංඛාරකඛණො හොති - පෙ- ඉමෙ
ධම්මා අව්‍යාකතා.

කුසලපිපාසා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනසං සහගතා.

[කුසලපිපාසා මනොවිඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛා සහගතා]

485. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

තසමිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතතනා උපවිතනා
පිපාසා මනොවිඤ්ඤාණධාතු උප්පාදනා හොති උපෙක්ඛාසහගතා
රූපාරම්මණා වා - පෙ- ධම්මාරම්මණා වා යං යං වා පනාරබ්බ, තසමිං
සමයෙ එසෙසා හොති, වේදනා හොති, සංඛාරා හොති, වේතනා හොති,
විතතං හොති, විතකෙකා හොති, විචාරෙ හොති, උපෙක්ඛා හොති,
විතකෙසෙසකතනා හොති, මිනිනිද්‍රියං හොති, උපෙක්ඛිනිද්‍රියං හොති,
ජිවිතීන්ද්‍රියං හොති. යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අසෙසෙති අපි
පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො, ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

486. කතමො තසමිං සමයෙ එසෙසා හොති?

යො තසමිං සමයෙ එසෙසා පුත්තං සම්පුත්තං සම්පුත්තකතං, අයං
තසමිං සමයෙ එසෙසා හොති.

482. කවරෙක් එසමයෙහි සොමනසිත්‍රය වෙයි යත්:

එසමයෙහි වෛතසික වූ යම් භිතරි බවක් වෛතසික වූ සුඛයෙක් විතතසංසාදිතයන් උපන් සාතසුඛවේදනියෙක් විතතසංසාදිතයන් උපන් සාතසුඛවේදනායෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි සොමනසිත්‍රය වේ.

483. කවරෙක් එසමයෙහි ජීවිතෙත්‍රිය වෙයි යත්:

එ අරුපිබ්බන්තේ යම් ආයුතයෙක් සිටීමෙන් යැපීමෙන් යාපනයක් ඉරියව් පැවැත්මෙන් වැටුමෙන් පාලනයෙන් ජීවිතයෙක් ජීවිතෙත්‍රියයෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි ජීවිතෙත්‍රිය වේ.

තවද එසමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිබ්බ කෙනෙක් ඇද්ද, මේ බර්මානුකූල කාව්‍යයයි.

තවද එසමයෙහි සකකුසල සතරදෙනෙක් වෙති, ආයතනයේ දෙදෙනෙක් වෙති, බාහුසු දෙදෙනෙක් වෙති, ආකාරයෙන් තිදෙනෙක් වෙති, ඉත්‍රියයේ තිදෙනෙක් වෙති, එක් මැ සංසාරයෙක් වෙයි ... එක් මැ මනෝවිඤ්ඤානානුච්ඡේදන වෙයි, එක් මැ බර්මානුකූල වෙයි, එක් මැ බර්මානුකූල වේ. තවද එසමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිබ්බ කෙනෙක් ඇද්ද, මේ බර්මානුකූල කාව්‍යයයි.

484. කවරෙක් එසමයෙහි සංසාරසකකු වෙයි යත්:

සංසාරය වෙතනා ය විතනී ය විචාර ය ප්‍රිති ය විනේතකාග්‍රතාය ජීවිතෙත්‍රිය ය. තවද එසමයෙහි වේදනාසකකු වෙති, සංසාරසකකු වෙති, විඤ්ඤානානුච්ඡේදන වෙති, අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිබ්බ කෙනෙක් ඇද්ද, මේ එසමයෙහි සංසාරසකකු වේ ... මේ බර්මානුකූල කාව්‍යයයි.

සෝමනසිත්‍රයෙහි කාව්‍යවිකාස මනෝවිඤ්ඤානානුච්ඡේදන යි.

[උපේක්ෂා සහගත කුසලවිපාක මනෝවිඤ්ඤානානුච්ඡේදන]

485. කවර බර්මානුකූල කාව්‍යය වෙති යත්:

යම් කලෙකා සාමාවච්ඡා කුසලකමේ කල බැවින් රැස් කල බැවින් රුපාලමිත ඇති වේවයි, ... බර්මාලමිත ඇති වේවයි, යමක් යමක් හෝ අරමුණු කොට උපෙක්ෂාසහගත වූ විපාකමනෝවිඤ්ඤානානුච්ඡේදන වේ ද, එසමයෙහි සංසාරය වෙයි, වේදනාව වෙයි, සංසාරය වෙයි, වෙතනාව වෙයි, විතතය වෙයි, විතනීය වෙයි, විචාරය වෙයි, උපෙක්ෂාව වෙයි, විනේතකාග්‍රතාව වෙයි, මනිත්‍රිය වෙයි, උපෙක්ෂෙත්‍රිය වෙයි, ජීවිතෙත්‍රිය වේ. තවද එසමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිබ්බ කෙනෙක් ඇද්ද, මේ බර්මානුකූල කාව්‍යයයි.

486. කවරෙක් එසමයෙහි සංසාරය වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් සංසාරයෙක් සංසාරයෙක් මොනවට සංසාරය කරන අයුරක් මොනවට සංසාරය කල බවක් වේ ද, මේ එසමයෙහි සංසාරය වේ.

487. කතමා තසමිං සමයෙ වෙදනා හොති?

යං තසමිං සමයෙ තජ්ජමනොපිඤ්ඤාණධාතුසල්පයාප්පං වේතසිකං තෙවසාතං තාසාතං වෙතොසල්පයාප්පං අදුක්ඛමුත්ථවෙදස්සිතං වෙතො සල්පයාප්පං අදුක්ඛමුත්ථවං වෙදනා, අයං තසමිං සමයෙ වෙදනා හොති.

488. කතමා තසමිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති?

යා තසමිං සමයෙ තජ්ජමනොපිඤ්ඤාණධාතුසල්පයාප්පං සඤ්ඤා සඤ්ජාතතා සඤ්ජාතිතතතං, අයං තසමිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

489. කතමා තසමිං සමයෙ චේතනා හොති?

යා තසමිං සමයෙ තජ්ජමනොපිඤ්ඤාණධාතුසල්පයාප්පං චේතනා සඤ්චේතනා වේතසිතතතං, අයං තසමිං සමයෙ චේතනා හොති.

490. කතමං තසමිං සමයෙ විතතං හොති?

යං තසමිං සමයෙ විතතං මනො මාතසං හදයං පණ්ණිරං, මනො මනායතනං මනිජ්ඣයං පිඤ්ඤාණං පිඤ්ඤාණකම්මෙති, තජ්ජමනොපිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තසමිං සමයෙ විතතං හොති.

491. කතමො තසමිං සමයෙ විතකෙකා හොති?

යො තසමිං සමයෙ තකෙකා විතකෙකා සබ්බජප්පං අප්පතො ව්‍යජ්ජතො වෙතජ්ජො අභිතිරේපතො, අයං තසමිං සමයෙ විතකෙකා හොති.

492. කතමො තසමිං සමයෙ විචාරෙ හොති?

යො තසමිං සමයෙ වාරෙ විචාරෙ අනුච්චාරෙ උපවිචාරෙ විතතස්ස අනුසකිතතො අනුපෙක්ඛතතො, අයං තසමිං සමයෙ විචාරෙ හොති.

493. කතමා තසමිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති?

යා තසමිං සමයෙ වේතසිකං තෙවසාතං තාසාතං වෙතොසල්පයාප්පං අදුක්ඛමුත්ථවං වෙදස්සිතං වෙතොසල්පයාප්පං අදුක්ඛමුත්ථවං වෙදනා, අයං තසමිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති.

494. කතමා තසමිං සමයෙ විතතස්සකතතො හොති?

යං තසමිං සමයෙ විතතස්ස සීඨි -පෙ- අයං තසමිං සමයෙ විතතස්සකතතො හොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

487. කවරක් එකමයෙහි වෙදනා වෙයි යන්න:

එකමයෙහි තදහුරුපමනොවිඥානවාදය සංසාදයෙන් උපන් වෛතසික වූ නොමැති වූ අමිතිරි නො වූ විතතසංස්ථායීයෙන් උපන් නොදුක් නො සුව වූ යම් වෙදසිතයෙක්, විතතසංස්ථායීයෙන් උපන් නොදුක් නො සුව වූ යම් වෙදනායෙක් වේ ද, මේ එකමයෙහි වෙදනා වේ.

488. කවරක් එකමයෙහි සංඥා වෙයි යන්න:

එකමයෙහි තදහුරුපමනොවිඥානවාදය සංසාදයෙන් උපන් යම් සංඥායෙක් සංඥානිකාකාරයෙන් හැඳිනගත් බවක් වේ ද, මේ එකමයෙහි සංඥා වේ.

489. කවරක් එකමයෙහි වෙතනා වෙයි යන්න:

එකමයෙහි තදහුරුපමනොවිඥානවාදය සංසාදයෙන් උපන් යම් වෙතනායෙක් සංඥානිකායෙක් සිතන ලද බවක් වේ ද, මේ එකමයෙහි වෙතනා වේ.

490. කවරක් එකමයෙහි විතත වෙයි යන්න:

එකමයෙහි යම් විතතයෙක් විතතයෙක් මානසයෙක් හාදයයෙක් හවාහි සිතෙත්, මනසයෙක් විතතයෙක් මනසයෙක් විඥානයෙක් විඥානසාධකයෙක් තදහුරුපමනොවිඥානවාදයෙන් වේ ද, මේ එකමයෙහි විතත වේ.

491. කවරක් එකමයෙහි විතති වෙයි යන්න:

එකමයෙහි යම් තතියෙක් විතතියෙක් සංසාරයෙක් අභිභාවයක් බලවත් අභිභාවයෙක් සිත අරමුණට නැගීමක් වේ ද, මේ එකමයෙහි විතති වේ.

492. කවරක් එකමයෙහි විවාර වෙයි යන්න:

එකමයෙහි යම් විවාරයෙක් විවාරයෙක් අනුච්චාරයෙක් උපමානවෙත් සිත (අරමුණෙහි) ගලපන බවක් අනුප්‍රේක්ෂණයායෙක් වේ ද, මේ එකමයෙහි විවාර වේ.

493. කවරක් එකමයෙහි උපෙක්ෂා වෙයි යන්න:

එකමයෙහි වෛතසික වූ නොමැති වූ අමිතිරි නො වූ විතත සංස්ථායීයෙන් උපන් නොදුක් නො සුව වූ යම් වෙදසිතයෙක් විතත සංස්ථායීයෙන් උපන් නොදුක් නො සුව වූ යම් වෙදනායෙක් වේ ද, මේ එකමයෙහි උපෙක්ෂා වේ.

494. කවරක් එකමයෙහි විද්‍යානායකයා වෙයි යන්න:

එකමයෙහි විතතයාගේ යම් සිටීමක් ... වේ ද, මේ එකමයෙහි විද්‍යානායකයා වේ.

495. කතමං තස්මිං සමයෙ මනිත්‍රියං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ විතතං මනෝ මානසං හදයං පණ්ඩරං, මනෝ මනාසතතං මනිත්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිං තප්පාමනෝවිඤ්ඤාණං-
බාදා, ඉදං තස්මිං සමයෙ මනිත්‍රියං හොති.

496. කතමං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛිත්‍රියං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ වෙතසිකං නෙට්ඨානං නාසානං වෙතොසථස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදසිතං වෙතොසථස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනා, ඉදං තස්මිං උපෙක්ඛිත්‍රියං හොති.

497. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතිත්‍රියං හොති?

යො තෙතං අරුපිතං ඛම්මානං අායු සීති යපනා යාපනා ඉරීයනා වතනනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතිත්‍රියං, ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතිත්‍රියං හොති.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්චසමුප්පානා අරුපිනො ඛම්මා, ඉමෙ ඛම්මා අව්‍යාසනා.

තස්මිං යො පන සමයෙ විතතාරො බන්ධා හොනති, ආයතනාති හොනති, ලො බාදායො හොනති, තයො අාසාරා හොනති, තීණි ඉත්‍රියාති හොනති, එතො එතො හොති -පෙ- එකා මනෝ විඤ්ඤාණබාදා හොති, එකං ඛම්මායතනං හොති, එකා ඛම්මබාදා හොති. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්චසමුප්පානා අරුපිනො ඛම්මා, ඉමෙ ඛම්මා අව්‍යාසනා.

498. කතමො තස්මිං සමයෙ නබ්බාරකකිං හොති?

එතො වෙතනා විතතො විවාරො විතතොසංකයො ජීවිතිත්‍රියං. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්චසමුප්පානා අරුපිනො ඛම්මා යපෙනා වෙදනාකකිං යපෙනා සඤ්ඤාකකිං යපෙනා විඤ්ඤාණකකිං, අයං තස්මිං සමයෙ සබ්බාරකකිං හොති -පෙ- ඉමෙ ඛම්මා අව්‍යාසනා.

ඤ්ඤාපිතො මනෝවිඤ්ඤාණබාදා උපෙක්ඛා සහගතා.

495. කවරෙක් එකමයෙහි මනිනුය වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් විත්තයක් මනනෙක් මානසයෙක් හාදයෙක් හවාඩන සිතෙක්, මනනෙක් මනායතනයෙක් මනිනුයෙක් විඥනයෙක් විඥන-සකකියෙක් තදනුරූපමනෝවිඥනාධිපත්‍යයක් වේ ද, මේ එකමයෙහි මනිනුය වේ.

496. කවරෙක් එකමයෙහි උපෙනෙන්නුය වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් වෛතසික වූ නො මැ මිනිරි වූ අමිනිරි නො වූ විතත-සංසරයෙක් උපන් නො දුක් නො සුව වූ වෙදකියෙක් විතතසංසරයෙක් උපන් නො දුක් නො සුව වූ වෙදනායෙක් වේ ද, මේ එකමයෙහි උපෙනෙන්නුය වේ.

497. කවරෙක් එකමයෙහි ජීවිතෙන්නුය වෙයි යත්:

ඒ අරූපිධම්මයන්ගේ යම් ආශ්‍රයෙක් සිතියෙක් යැපීමෙන් යාපන-යෙක් ඉරියව් පැවැත්මෙන් වැඩුමෙන් පාලනයෙක් ජීවිතයෙක් ජීවිතෙන්නුය-යෙක් වේ ද, මේ එකමයෙහි ජීවිතෙන්නුය වේ.

තවද එකමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරූපිධම්ම නෙතෙක් ඇද්ද, මේ ධම්මෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

තවද එකමයෙහි සකකියෝ සතරදෙනෙක් වෙති, ආයතනයෝ දෙදෙනෙක් වෙති, ඛායුහු දෙදෙනෙක් වෙති, ආහාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති, ඉන්ද්‍රියයෝ තිදෙනෙක් වෙති, එක් මැ සපයියෙක් වෙයි ... එක් මැ මනෝවිඥනාධිපති වෙයි, එක් මැ ඛණිකතාවය වෙයි, එක් මැ ධම්මානුච්ඡේද වෙයි. තවද එකමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරූපිධම්ම නෙතෙක් ඇද්ද, මේ ධම්මෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

498. කවරෙක් එකමයෙහි සංසාරසකකි වෙයි යත්:

සපයී ය වෙතනා ය විතතී ය විවාරය විනේතකාග්‍රතා ය ජීවිතෙන්නුය යි. තවද එකමයෙහි වෙදනාසකකිය තබා සංඥාසකකිය තබා විඥනසකකිය තබා අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරූපිධම්ම නෙතෙක් ඇද්ද, මේ එකමයෙහි සංසාරසකකි වේ ... මේ ධම්මෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

උපේක්ෂාසහගත කුසලවිපාක මනෝවිඥනාධිපති යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[අඩංගු මහා විපාකය]

499. කතමේ බම්බරයා අවසානය?

ගමේ සමහර කාමාවර්තයා කුසලයා කමමසා කතනා උපවිතතා විපාකය මනෝවිකල්පයාගේ උපතා නොති සොමනසාසනයා සොණ-සමප්පතා -පෙ- සොමනසාසනයා සොණසමප්පතා සසබ්බරෙන -පෙ- සොමනසාසනයා සොණවිප්පතා -පෙ- සොමනසාසනයා සොණ-විප්පතා සසබ්බරෙන -පෙ- උපෙකාසනයා සොණසමප්පතා -පෙ- උපෙකාසනයා සොණසමප්පතා සසබ්බරෙන -පෙ- උපෙකාසනයා සොණවිප්පතා -පෙ- උපෙකාසනයා සොණවිප්පතා සසබ්බරෙන රුපාවර්තයා වා -පෙ- බම්බරයා වා යං යං වා පනාසන, තමේ සමහර පසායා නොති -පෙ- අවිකල්පයා නොති -පෙ- ඉමේ බම්බරයා අවසානය. අලොකයා අවසානයමුලං -පෙ- අද්දොසා අවසානයමුලං -පෙ- අදොසො අවසානයමුලං -පෙ- ඉමේ බම්බරයා අවසානය.

අඩංගු මහා විපාකය.

[රුපාවර්ත විපාකය]

500. කතමේ බම්බරයා අවසානය?

ගමේ සමහර රුපාවර්තයා මහා නාමයේ විවිධව කාමෙති -පෙ- පඨමං කාමං උපෙකාසනං විහරති පඨමකසීණං, තමේ සමහර පසායා නොති -පෙ- අවිකල්පයා නොති -පෙ- ඉමේ බම්බරයා කුසලයා කතනා උපවිතතා විපාකය විවිධව කාමෙති -පෙ- පඨමං කාමං උපෙකාසනං විහරති පඨමකසීණං, තමේ සමහර පසායා නොති -පෙ- අවිකල්පයා නොති -පෙ- ඉමේ බම්බරයා අවසානය.

501. කතමේ බම්බරයා අවසානය?

ගමේ සමහර රුපාවර්තයා මහා නාමයේ විවිධව කාමෙති -පෙ- පඨමං කාමං උපෙකාසනං විහරති පඨමකසීණං, තමේ සමහර පසායා නොති -පෙ- අවිකල්පයා නොති -පෙ- ඉමේ බම්බරයා කුසලයා කතනා උපවිතතා විපාකය ප්‍රධාන ව පනාසන -පෙ- පඨමං කාමං උපෙකාසනං විහරති, පඨමකසීණං, තමේ සමහර පසායා නොති -පෙ- අවිකල්පයා නොති -පෙ- ඉමේ බම්බරයා අවසානය.

රුපාවර්ත විපාකය.

* අද්දොසො අවසානයමුලං -පෙ- ඉති මෙතං P18. පොළොන්නරු දිසානෙ.

[අනුමානානුමාන]

499. කවර බ්‍රිතාන්‍යයා අව්‍යාකාරය වෙති යත්:

යම් කලෙකැ කාමාවචර කුශලකම් කළ බැවින් රැස් කළ බැවින් රූපා-
ලබ්ධි ඇති වෙයි ... බ්‍රිතාන්‍යයා ඇති වෙයි, යමක් යමක් හෝ අරමුණ
කොට ගොම්කස් ගහගත වූ ඇතැම් ප්‍රයත්න වූ විවාහමනෝවිකල්පයකට
උපදෙස් වේ ද ... ගොම්කස් ගහගත වූ ඇතැම් ප්‍රයත්න වූ අංකාර සහිත
වැ ... ගොම්කස් ගහගත වූ ඇතැම් ප්‍රයත්න වූ ... ගොම්කස් ගහගත වූ ඇත-
විප්‍රයත්න වූ අංකාර සහිත වැ ... උපෙක්ෂා ගහගත වූ ඇතැම් ප්‍රයත්න වූ ...
උපෙක්ෂා ගහගත වූ ඇතැම් ප්‍රයත්න වූ අංකාර සහිත වැ ... උපෙක්ෂා
ගහගත වූ ඇතැම් ප්‍රයත්න වූ ... උපෙක්ෂා ගහගත වූ ඇතැම් ප්‍රයත්න වූ
අංකාර සහිත වැ (විවාහමනෝවිකල්පයකට උපදෙස් වේ ද) එකමගෙහි
සාධය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ බ්‍රිතාන්‍යයා අව්‍යාකාරයෙහි යි. අලෝක
අව්‍යාකාරය වූ ය ... අද්විතීය අව්‍යාකාරය වූ ය ... අමෝහ අව්‍යාකාරය වූ ය ...
මේ බ්‍රිතාන්‍යයා අව්‍යාකාරයෙහි යි.

අනුමානානුමානයෙහි යි.

[රූපාවචර විභාග]

500. කවර බ්‍රිතාන්‍යයා අව්‍යාකාරය වෙති යත්:

යම් කලෙකැ රූපවත්තවත්තය පිණිස මාගිය වඩා ද කාමයන්-
ගෙන් වෙන් ව ම ... පරිසරයෙහි සහිතය වූ ප්‍රථමව්‍යාකාරයට පැමිණ
වෙසේ ද, එකමගෙහි සාධය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ බ්‍රිතාන්‍යයා
කුශලයෙහි යි. එ ම රූපාවචර කුශලකම් කළ බැවින් රැස් කළ බැවින්
කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... විවාහ වූ පරිසරයෙහි සහිතය ප්‍රථමව්‍යාකාරයට
පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සාධය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ
බ්‍රිතාන්‍යයා අව්‍යාකාරයෙහි යි.

501. කවර බ්‍රිතාන්‍යයා අව්‍යාකාරය වෙති යත්:

යම් කලෙකැ රූපවත්තවත්තය පිණිස මාගිය වඩා ද, විකල්පවාර-
යන්ගේ සන්තිකයෙන් පරිසරයෙහි සහිතය ද්විතීයව්‍යාකාරයට ... තානික
ව්‍යාකාරයට ... විකල්පව්‍යාකාරයට ... ප්‍රථමව්‍යාකාරයට ... පසුකල්පව්‍යාකාරයට පැමිණ
වෙසේ ද, එකමගෙහි සාධය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ... මේ බ්‍රිතාන්‍යයා
කුශලයෙහි යි. එ ම රූපාවචර කුශලකම් කළ බැවින් රැස් කළ බැවින්
සුඛයෙන් ද ප්‍රකාශයෙන් ... විවාහ වූ පරිසරයෙහි සහිතය පසුකල්ප-
ව්‍යාකාරයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සාධය වෙයි ... අවිකල්පය වේ ...
මේ බ්‍රිතාන්‍යයා අව්‍යාකාරයෙහි යි.

රූපාවචර විභාගයෙහි යි.

[අරුපාවචර විපාක]

502. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසම්. සමයෙ අරුපුප්පත්තියා මග්ගා භාවෙති සබ්බසො රූපසංස්කෘතං සමිතිකකම්. පටිසංස්කෘතං අත්ථිතම්. නාතත්තසංස්කෘතං අමිතිකාරා ආකාශානඤ්ඤායතනසංස්කෘතං සුඛස්ස ච පභානා -පෙ- චතුස්ථං ක්කිං. උපසම්පජ්ජි විහරති, තසම්. සමයෙ එසෙයා හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා. තස්සෙව අරුපාවචරස්ස කුසල්ලස්ස කම්මස්ස කතත්තං උපවිතත්තං විපාකං සබ්බසො රූපසංස්කෘතං සමිතිකකම්. පටිසංස්කෘතං අත්ථිතම්. නාතත්තසංස්කෘතං අමිතිකාරා ආකාශානඤ්ඤායතනසංස්කෘතං සුඛස්ස ච පභානා -පෙ- චතුස්ථං ක්කිං. උපසම්පජ්ජි විහරති, තසම්. සමයෙ එසෙයා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

503. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසම්. සමයෙ අරුපුප්පත්තියා මග්ගා භාවෙති සබ්බසො අකාශානඤ්ඤායතනං සමිතිකකම්. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංස්කෘතං සුඛස්ස ච පභානා -පෙ- චතුස්ථං ක්කිං. උපසම්පජ්ජි විහරති, තසම්. සමයෙ එසෙයා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා. තස්සෙව අරුපාවචරස්ස කුසල්ලස්ස කම්මස්ස කතත්තං උපවිතත්තං විපාකං සබ්බසො ආකාශානඤ්ඤායතනං සමිතිකකම්. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංස්කෘතං සුඛස්ස ච පභානා -පෙ- චතුස්ථං ක්කිං. උපසම්පජ්ජි විහරති, තසම්. සමයෙ එසෙයා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

504. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසම්. සමයෙ අරුපුප්පත්තියා මග්ගා භාවෙති සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමිතිකකම්. ආකිඤ්ඤායතනසංස්කෘතං සුඛස්ස ච පභානා -පෙ- චතුස්ථං ක්කිං. උපසම්පජ්ජි විහරති, තසම්. සමයෙ එසෙයා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා. තස්සෙව අරුපාවචරස්ස කුසල්ලස්ස කම්මස්ස කතත්තං උපවිතත්තං විපාකං සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමිතිකකම්. ආකිඤ්ඤායතනසංස්කෘතං සුඛස්ස ච පභානා -පෙ- චතුස්ථං ක්කිං. උපසම්පජ්ජි විහරති, තසම්. සමයෙ එසෙයා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

505. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසම්. සමයෙ අරුපුප්පත්තියා මග්ගා භාවෙති සබ්බසො ආකිඤ්ඤායතනං සමිතිකකම්. තේවසංස්කෘතාසංස්කෘතත්තසංස්කෘතං සුඛස්ස ච පභානා -පෙ- චතුස්ථං ක්කිං. උපසම්පජ්ජි විහරති, තසම්. සමයෙ එසෙයා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා. -

[අරුපාචාර විපාක]

502. කවර බමුණෝ අවසාන වෙති යත්:

යම් කලෙකැ අරුපාචාරවන්තරිත පිණිස මාගීය වඩා ද, සප්තකාර-
යෙන් රුපසංඝවන්තේ ඉක්මවාලීමෙන් ප්‍රතිසංඝවන්තේ ප්‍රභාණයෙන්
නානාකාරවන්තේ නො මෙතෙකි කිරීමෙන් ආකාශානඤ්ඤායතන-
සංඝ සහගත වූ, සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් ... වතුරිඛ්‍යානසංඝ පැමිණ
වෙසේ ද, එසමයෙහි සප්තිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ
කුශලයෝ යි. එ ම අරුපාචාර කුශලකමීය කළ බැවින් රැස් කළ
බැවින් සප්තකාරයෙන් රුපසංඝවන්තේ ඉක්මවාලීමෙන් ප්‍රතිසංඝවන්තේ
ප්‍රභාණයෙන් නානාකාරවන්තේ නො මෙතෙකි කිරීමෙන් විපාක
වූ ආකාශානඤ්ඤායතනසංඝ සහගත වූ, සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් ...
වතුරිඛ්‍යානසංඝ පැමිණ වෙසේ ද, එසමයෙහි සප්තිය වෙයි ... අවික්ෂේපය
වේ ... මේ බමුණෝ අවසානවන්තරිත යි.

503. කවර බමුණෝ අවසාන වෙති යත්:

යම් කලෙකැ අරුපාචාරවන්තරිත පිණිස මාගීය වඩා ද සප්තකාර-
යෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනසංඝ ඉක්මවා විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඝ සහගත
වූ, සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් ... වතුරිඛ්‍යානසංඝ පැමිණ වෙසේ ද, එසම-
යෙහි සප්තිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි. එ ම
අරුපාචාරකුශලකමීය කළ බැවින් රැස් කළ බැවින් සප්තකාරයෙන්
ආකාශානඤ්ඤායතනසංඝ ඉක්මවා විපාක වූ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඝ සහගත
වූ, සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් ... වතුරිඛ්‍යානසංඝ පැමිණ වෙසේ ද, එසම-
යෙහි සප්තිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ අවසානවන්තරිත යි.

504. කවර බමුණෝ අවසාන වෙති යත්:

යම් කලෙකැ අරුපාචාරවන්තරිත පිණිස මාගීය වඩා ද, සප්තකාර-
යෙන් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසංඝ ඉක්මවා ආකිඤ්ඤායතනසංඝ සහගත වූ,
සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් ... වතුරිඛ්‍යානසංඝ පැමිණ වෙසේ ද, එසමයෙහි
සප්තිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි. එ ම අරුපා-
චාරකුශලකමීය කළ බැවින් රැස් කළ බැවින් සප්තකාරයෙන් විඤ්ඤාණ-
ඤ්ඤායතනසංඝ ඉක්මවා විපාක වූ ආකිඤ්ඤායතනසංඝ සහගත වූ,
සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් ... වතුරිඛ්‍යානසංඝ පැමිණ වෙසේ ද, එසමයෙහි
සප්තිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ අවසානවන්තරිත යි.

505. කවර බමුණෝ අවසාන වෙති යත්:

යම් කලෙකැ අරුපාචාරවන්තරිත පිණිස මාගීය වඩා ද, සප්තකාර-
යෙන් ආකිඤ්ඤායතනසංඝ ඉක්මවා නෙවකඤ්ඤායතනසංඝ සහගත වූ,
සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් ... වතුරිඛ්‍යානසංඝ පැමිණ වෙසේ ද,
එසමයෙහි සප්තිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි.-

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තයෙහි අරුථවත්තය කුසලය කුමමිකය සත්තය උපචිතය විපාකය සබ්බසො ආකිඤ්ඤායතනං සමචිකක්ම නෙව්සඤ්ඤානසඤ්ඤාතන සඤ්ඤාසහගතං සුඛයං ච පභානා -පෙ- චතුරං කානං උපසම්පජ්ජිතරතී, තසමි. සමගෙ එයොං හොති පෙ- අවිනේශපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධර්මො අව්‍යාකයා.

අරුතාවිච්ඡර විෂයය.

[පළාතුහතරවිස, කා]

[සුභ්‍යාස පටිපදා]

506. කහලෙ බිම්ම, අවතැන්නා?

සමථී. සමයෙ ලොකුතරයා කිහිපයකටත් නිසාදී කිහිපයකටත් අපවිශ්වාසයට පත්වීයන්නා වූයේ පසුගිය කාලයේදී, විවිධ වෘත්තීය - පෞරුෂයන්ගේ සහයෝගයෙන්, උපකල්පනයන්හි විකල්පයන්හි දැක්වීයද්දී, සමථී. සමයෙ එකෙක්, හෙයින් - පෙ - අවිකල්පයෙන් හෙයින් - පෙ - ඉතිරි බවට කුසලා. කුසලා. ලොකුතරයා කුසලා. කිහිපයකටත් හානිවන්නා වූයේ විවිධ වෘත්තීය - පෞරුෂයන්ගේ සහයෝගයෙන්, උපකල්පනයන්හි විකල්පයන්හි දැක්වීයද්දී, සමථී. සමයෙ එකෙක්, හෙයින් - පෙ - අවිකල්පයෙන් හෙයින් - පෙ - ඉතිරි බවට අවිකල්පයෙන්.

507. කතෘමි බිමමා අවිශාසකයා?

[illegible]

608. කතමේ බමම, අව්‍යාකතා?

සමගමය සමගමය ලෝකානුකූලය. කොටසක් නොමැති නිසා, අප විසින්ම දිවයිනෙහි පහත පරිදි පවතින භූමිය පහත, පිටිවෙලට කැමැති - පෙ-පමන කොටස. උපකල්පය විසරණ දුකට පටිපදා දකුණින්ද, සමගමය පමණක් නොවේ - පෙ- අවිනිශ්චය නොවේ - පෙ- ඉමෙ බලා කුසලානෙහි ලෝකානුකූලය කුසලය කොටසක් නොවේ. පිටිවෙලට කැමැති - පෙ- පමන කොටස විසරණ දුකට පටිපදා දකුණින්ද, අප විසින්ම, සමගමය පමණක් නොවේ - පෙ- අනුකූලය නොවේ - පෙ- ඉමෙ බලා අවිනිශ්චය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එ ම අරුපාවචර කුශලකමය කළ බැවින් රැස් කළ බැවින් සම්ප්‍රකාර-
යෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්මවා විපාක වූ තෙවගඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන-
සංඥායතන වූ, සුඛයාගේ ද ප්‍රකාශයෙන් ... චතුර්ධානයට පැමිණ
වෙසේ ද, එකමයෙහි ස්වරූපය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමිණියෝ
අව්‍යාකාශයෝ යි.

අරුපාවචරවිපාකයෝ යි.

[ලොකුතර විපාක]

[සුද්ධික පටිපදා]

506. කවර බමිණියෝ අව්‍යාකාශ වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දෘෂ්ටිතයන්ගේ ප්‍රකාශය පිණිස, ශ්‍රෝතාපත්තිඵල
සම්බන්ධ ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, තෙවගසීඝ්‍රික වූ අපවයගාමී වූ
ලොකොත්තරධානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂ්ටත්වය
ඇති දකුණිඤ වූ ප්‍රථමධානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි ස්වරූපය
වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමිණියෝ කුශලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තර
කුශලධානය කළ බැවින් වැඩු බැවින් විපාක වූ, කාමයන්ගෙන් වෙන්
ව ම ... දූෂ්ටත්වය ඇති දකුණිඤ වූ අනන්ත වූ ප්‍රථමධානයට පැමිණ
වෙසේ ද, එකමයෙහි ස්වරූපය වෙයි ... අඤ්ඤාදිප්‍රිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ.
මේ බමිණියෝ අව්‍යාකාශයෝ යි.

507. කවර බමිණියෝ අව්‍යාකාශ වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දෘෂ්ටිතයන්ගේ ප්‍රකාශය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම
පිණිස, තෙවගසීඝ්‍රික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධානය වඩා ද, කාම-
යන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂ්ටත්වය ඇති දකුණිඤ වූ ප්‍රථමධානයට
පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි ස්වරූපය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ
බමිණියෝ කුශලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තර කුශලධානය කළ බැවින්
වැඩු බැවින් විපාක වූ, කාමයන් ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂ්ටත්වය ඇති
දකුණිඤ වූ අනිඤ්ඤ වූ ප්‍රථමධානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකම-
යෙහි ස්වරූපය වෙයි ... අඤ්ඤාදිප්‍රිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමිණියෝ
අව්‍යාකාශයෝ යි.

508. කවර බමිණියෝ අව්‍යාකාශ වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දෘෂ්ටිතයන්ගේ ප්‍රකාශය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට
පැමිණීම පිණිස, තෙවගසීඝ්‍රික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධානය
වඩා ද, කාමයන් ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂ්ටත්වය ඇති දකුණිඤ වූ
ප්‍රථමධානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි ස්වරූපය වෙයි ... අවික්ෂේපය
වේ ... මේ බමිණියෝ කුශලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තරකුශලධානය කළ
බැවින් වැඩු බැවින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂ්ටත්වය ඇති
දකුණිඤ වූ අප්‍රණිතික වූ විපාක වූ ප්‍රථමධානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකම-
යෙහි ස්වරූපය වෙයි ... අඤ්ඤාදිප්‍රිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමිණියෝ
අව්‍යාකාශයෝ යි.

509. කතමෙ බමමා අව්‍යාකතා?

යසම් සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ශාන්තිං අපවයගාමී දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියං පතති යා, විතකකම්මාරාතං වූපසම් -පෙ- දුතියං කුතං -පෙ- තතියං කුතං -පෙ- චතුස්සං කුතං -පෙ- පඨමං කුතං -පෙ- පඤ්චමං කුතං උපසම්පජ්ජා විතරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාදානං කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාදානං සුඤ්ඤානානං විපාකො -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාදානං කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාදානං කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාදානං අනිම්මතතානං විපාකො -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාදානං කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාදානං අප්‍රාණිතිතතානං විපාකො, තසම් සමයෙ ඵෙය්‍යො භොති -පෙ- අවිකම්මපා භොති -පෙ- ඉමෙ බමමා අව්‍යාකතා.

510. කතමෙ බමමා අව්‍යාකතා?

යසම් සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ශාන්තිං අපවයගාමී දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියං පතති යා විච්චේව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජා විතරති දුක්ඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මාදානං -පෙ- සුඛා-පට්ඨපදං දකුණිකාදානං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මාදානං -පෙ- දුතියං කුතං -පෙ- තතියං කුතං -පෙ- චතුස්සං කුතං -පෙ- පඨමං කුතං -පෙ- පඤ්චමං කුතං උපසම්පජ්ජා විතරති, සුඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මාදානං කුසලං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මාදානං සුඤ්ඤානානං විපාකො -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මාදානං කුසලං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මාදානං අනිම්මතතානං විපාකො -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මාදානං කුසලං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මාදානං අප්‍රාණිතිතතානං විපාකො, තසම් සමයෙ ඵෙය්‍යො භොති -පෙ- අවිකම්මපා භොති -පෙ- ඉමෙ බමමා අව්‍යාකතා.

සුද්ධිකම්මපදං.

[සුද්ධිකසුඤ්ඤානං]

511. කතමෙ බමමා අව්‍යාකතා?

යසම් සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ශාන්තිං අපවයගාමී දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියං පතති යා විච්චේව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජා විතරති සුඤ්ඤානං, තසම් සමයෙ ඵෙය්‍යො භොති -පෙ- අවිකම්මපා භොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා. තසෙව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස කුතස්ස කතතා භාවිතතා විපාකං විච්චේව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජා විතරති සුඤ්ඤානං, තසම් සමයෙ ඵෙය්‍යො භොති -පෙ- අවිකම්මපා භොති -පෙ- ඉමෙ බමමා අව්‍යාකතා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

509. කවර බමුණෝ අවශාසාන වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දැවෙනතන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, තෙතයූරියක වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධර්මය වඩා ද, විකල්පවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... දූෂිතයන්ගේ ඇති දැනුම වූ ද්විතීයධර්මයට ... තෘතීයධර්මයට ... චතුර්ධර්මයට ... ප්‍රථමධර්මයට ... පශ්චාත්තරධර්මයට පැමිණ වෙහෙස ද, මේ කුශල හි ... දූෂිතයන්ගේ ඇති දැනුම වූ භූතය වූ (ධර්මයට පැමිණ වෙහෙස ද) මේ විපාක හි ... දූෂිතයන්ගේ ඇති දැනුම වූ (ධර්මයට පැමිණ වෙහෙස ද) මේ කුශල හි ... දූෂිතයන්ගේ ඇති දැනුම වූ අනිමිතය වූ (ධර්මයට පැමිණ වෙහෙස ද) මේ විපාක හි ... දූෂිතයන්ගේ ඇති දැනුම වූ (ධර්මයට පැමිණ වෙහෙස ද) මේ කුශල හි ... දූෂිතයන්ගේ ඇති දැනුම වූ අප්‍රණිතිත වූ (ධර්මයට පැමිණ වෙහෙස ද) මේ විපාක හි, එකමගෙහි ස්වයං වෙයි ... අවිනිශ්චය වේ ... මේ බමුණෝ අවශාසානගෝ හි.

510. කවර බමුණෝ අවශාසාන වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දැවෙනතන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, තෙතයූරියක වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධර්මය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂිතයන්ගේ ඇති ක්ෂිප්‍රාභිභූත වූ ... සුඛ-ප්‍රතිපත් ඇති දැනුම වූ ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිභූත වූ ප්‍රථම-ධර්මයට ... ද්විතීයධර්මයට ... තෘතීයධර්මයට ... චතුර්ධර්මයට පැමිණ වෙහෙස ද ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිභූත වූ ප්‍රථමධර්මයට ... පැමිණ වෙහෙස ද, මේ කුශල හි ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිභූත වූ භූතය වූ (ධර්මයට පැමිණ වෙහෙස ද) මේ විපාක හි ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිභූත වූ (ධර්මයට පැමිණ වෙහෙස ද) මේ කුශල හි ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිභූත වූ අනිමිතය වූ (ධර්මයට පැමිණ වෙහෙස ද) මේ විපාක හි ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිභූත වූ (ධර්මයට පැමිණ වෙහෙස ද) මේ කුශල හි ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිභූත වූ අප්‍රණිතිත වූ (ධර්මයට පැමිණ වෙහෙස ද) මේ විපාක හි, එකමගෙහි ස්වයං වෙයි ... අවිනිශ්චය වේ ... මේ බමුණෝ අවශාසානගෝ හි.

සුද්ධිකවිමලානන්ද හි.

[සුද්ධික භූතය]

511. කවර බමුණෝ අවශාසාන වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දැවෙනතන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථම භූමියට පැමිණීම පිණිස, තෙතයූරියක වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධර්මය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... භූතය ප්‍රථමධර්මයට පැමිණ වෙහෙස ද, එකමගෙහි ස්වයං වෙයි ... අවිනිශ්චය වේ ... මේ බමුණෝ කුශලගෝ හි. එම ලොකොත්තර කුශලධර්මය කළ බැවින් වැඩු බැවින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... භූතය වූ විපාක වූ ප්‍රථමධර්මයට පැමිණ වෙහෙස ද, එකමගෙහි ස්වයං වෙයි ... අවිනිශ්චය වේ ... මේ බමුණෝ අවශා-සානගෝ හි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

512 කතමෙ බම්මා අව්‍යාකතා?

ගස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්චයානිකං අපවිතරාණිං දිට්ඨිතතාතං පහානාය පඨමාය භූමියා පතතිතා, විවිධෙව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජිති විහරති සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵණ්ණා හොති -පෙ- අවිනේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා කුසලා. තස්මා ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස කුතස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විවිධෙව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජිති විහරති අනිමිතතං. තස්මිං සමයෙ ඵණ්ණා හොති -පෙ- අවිනේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා අව්‍යාකතා.

513. කතමෙ බම්මා අව්‍යාකතා?

ගස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්චයානිකං අපවිතරාණිං දිට්ඨිතතාතං පහානාය පඨමාය භූමියා පතතිතා විවිධෙව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජිති විහරති සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵණ්ණා හොති -පෙ- අවිනේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා කුසලා. තස්මා ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස කුතස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විවිධෙව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජිති විහරති අපඤ්චිතතං. තස්මිං සමයෙ ඵණ්ණා හොති -පෙ- අවිනේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා අව්‍යාකතා.

514. කතමෙ බම්මා අව්‍යාකතා?

ගස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්චයානිකං අපවිතරාණිං දිට්ඨිතතාතං පහානාය පඨමාය භූමියා පතතිතා විවිධෙව කාමෙති -පෙ- දුතියං කුතං -පෙ- තතියං කුතං -පෙ- චතුත්තං කුතං -පෙ- පඨමං කුතං -පෙ- පඤ්චමං කුතං උපසම්පජ්ජිති විහරති සුඤ්ඤතනති කුසලං -පෙ- සුඤ්ඤතනති විපාකො -පෙ- සුඤ්ඤතනති කුසලං -පෙ- අනිමිතතනති විපාකො -පෙ- සුඤ්ඤතනති කුසලං -පෙ- අපඤ්චිතතනති විපාකො. තස්මිං සමයෙ ඵණ්ණා හොති -පෙ- අවිනේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා අව්‍යාකතා.

සුඤ්ඤතසම්පදං.

[සුඤ්ඤතසම්පදං]

515. කතමෙ බම්මා අව්‍යාකතා?

ගස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්චයානිකං අපවිතරාණිං දිට්ඨිතතාතං පහානාය පඨමාය භූමියා පතතිතා විවිධෙව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජිති විහරති දුක්ඛාපටිපදං දකුණිකාසුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵණ්ණා හොති -පෙ- අවිනේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා කුසලා. -

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

512. කවර බමුණෝ අව්‍යාකෘත වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දූෂිතතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නෛයර්ෂිණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... ශුන්‍යත ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි ස්පර්ශය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තරකුශලධ්‍යානය කළ බැවින් වැඩු බැවින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... අභිමිතත වූ විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි ස්පර්ශය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

513. කවර බමුණෝ අව්‍යාකෘත වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දූෂිතතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නෛයර්ෂිණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... ශුන්‍යත ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි ස්පර්ශය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තර කුශලධ්‍යානය කළ හෙයින් වැඩු හෙයින් කාම-යන්ගෙන් වෙන් ව ම ... අප්‍රණිතිත වූ විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. එකමගෙහි ස්පර්ශය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

514. කවර බමුණෝ අව්‍යාකෘත වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දූෂිතතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නෛයර්ෂිණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, විහක්ච්චාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... ද්විතීයධ්‍යානයට ... තෘතීය-ධ්‍යානයට ... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... ශුන්‍යත වූ පඤ්චම-ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, මේ කුසලී ... ශුන්‍යත වූ (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ විපාක යි ... ශුන්‍යත වූ (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ කුසලී ... අනිච්ඡත වූ (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ විපාක යි, ශුන්‍යත වූ (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ කුසලී ... අප්‍රණිතිත වූ (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ විපාක යි, එකමගෙහි ස්පර්ශය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ මේ බමුණෝ අව්‍යාකෘතයෝ යි

ශුද්ධිකශුන්‍යත යි.

[ශුන්‍යතප්‍රතිපදා]

514. කවර බමුණෝ අව්‍යාකෘත වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දූෂිතතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නෛයර්ෂිණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාම-යන්ගෙන් වෙන් ව ම ... ද්‍රැව්‍යප්‍රතිපත් ඇති දකුණිඤ වූ ශුන්‍යත වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි ස්පර්ශය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ කුශලයෝ යි. -

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තස්සෙව ලොකුතතරං කුසලං කාතං කතතං භාවිතතං විපාකං විවිච්චිව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛා-පට්ඨං දකුණිකං පුණ්ණං, තස්මිං සමයෙ එස්සං හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

516. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කාතං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිතතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පතතියා විවිච්චිව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨං දකුණිකං පුණ්ණං, තස්මිං සමයෙ එස්සං හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුතතරං කුසලං කාතං කතතං භාවිතතං විපාකං විවිච්චිව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨං දකුණිකං අනිත්තං, තස්මිං සමයෙ එස්සං හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

517. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කාතං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිතතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පතතියා විවිච්චිව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨං දකුණිකං පුණ්ණං, තස්මිං සමයෙ එස්සං හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුතතරං කුසලං කාතං කතතං භාවිතතං විපාකං විවිච්චිව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨං දකුණිකං අපචයගාමිකං, තස්මිං සමයෙ එස්සං හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

518. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කාතං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිතතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පතතියා විතක්කවිච්චිතං පුප්පමා -පෙ- දුතියං කාතං -පෙ- තතියං කාතං -පෙ- චතුත්තං කාතං -පෙ- පඨමං කාතං -පෙ- පඤ්චමං කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨං දකුණිකං පුණ්ණං තත්ති කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨං දකුණිකං පුණ්ණං තත්ති විපාකො -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨං දකුණිකං පුණ්ණං තත්ති කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨං දකුණිකං අනිත්තතත්ති විපාකො -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨං දකුණිකං පුණ්ණං තත්ති කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨං දකුණිකං අපචයගාමිකතත්ති විපාකො, තස්මිං සමයෙ එස්සං හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එ ම ලොකොත්තරකුශලධ්‍යානය කළ බැවින් වැඩු බැවින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් ද වූ ශුන්‍යත වූ විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි ස්ථයීය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

516 කවර ධර්මයෝ අව්‍යාකෘත වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දූෂ්ටතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, තෙතයෂ්ඨික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් ද වූ ශුන්‍යත වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි ස්ථයීය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තරකුශලධ්‍යානය කළ බැවින් වැඩු බැවින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් ද වූ අනිමිත්ත වූ විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. එයමගෙහි ස්ථයීය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

517. කවර, ධර්මයෝ අව්‍යාකෘත වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දූෂ්ටතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, තෙතයෂ්ඨික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් ද වූ ශුන්‍යත වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි ස්ථයීය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තරකුශලධ්‍යානය කළ බැවින් වැඩු බැවින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් ද වූ අප්‍රණිතිත වූ විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද එයමගෙහි ස්ථයීය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

518. කවර, ධර්මයෝ අව්‍යාකෘත වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දූෂ්ටතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, තෙතයෂ්ඨික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, විතති විචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... දර්ශ්‍යධ්‍යානයට ... තාත්වධ්‍යානයට ... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් ද වූ ශුන්‍යත වූ පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, මේ කුසලී ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් ද වූ ශුන්‍යත වූ (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ විපාක යි... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් ද වූ ශුන්‍යත වූ (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ කුසලී ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් ද වූ අනිමිත්ත වූ (පඤ්චධ්‍යානයට) පැමිණ වෙසේ ද, මේ විපාක යි ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් ද වූ ශුන්‍යත වූ (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ කුසලී ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් ද වූ අප්‍රණිතිත වූ (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ විපාක යි. එයමගෙහි ස්ථයීය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

519. කතමෙ බමමා අව්‍යාකතා?

යසම්. සමගෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පතානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විතරති දුක්ඛාපරිපදං බිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං -පෙ- සුඛාපරිපදං දකුභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං -පෙ- සුඛාපරිපදං බිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං දුතියං කුතං -පෙ- තතියං කුතං -පෙ- චතුත්තං කුතං -පෙ- පඨමං කුතං -පෙ- පඤ්ඤමං කුතං උපසම්පජ්ජි විතරති සුඛාපරිපදං බිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතනති කුසලං -පෙ- සුඛාපරිපදං බිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතනති විපාකො -පෙ- සුඛාපරිපදං බිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතනති කුසලං -පෙ- සුඛාපරිපදං බිප්පාභිඤ්ඤං අනිමිත්තනති විපාකො -පෙ- සුඛාපරිපදං බිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතනති කුසලං -පෙ- සුඛාපරිපදං බිප්පාභිඤ්ඤං අප්පෙතිත්තනති විපාකො, තසම්. සමගෙ ඵසංඝා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා අව්‍යාකතා.

සුඤ්ඤත පටිපදා.

[සුද්ධිකප්පණිතිකං]

520. කතමෙ බමමා අව්‍යාකතා?

යසම්. සමගෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පතානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විතරති අප්පෙතිත්තං, තසම්. සමගෙ ඵසංඝා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා, තසෙව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස කුතස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විතරති අප්පෙතිත්තං, තසම්. සමගෙ ඵසංඝා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා අව්‍යාකතා.

521. කතමෙ බමමා අව්‍යාකතා?

යසම්. සමගෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පතානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විතරති අප්පෙතිත්තං, තසම්. සමගෙ ඵසංඝා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා, තසෙව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස කුතස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විතරති අනිමිත්තං, තසම්. සමගෙ ඵසංඝා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා අව්‍යාකතා.

519. කවර බමුණෝ අව්‍යාකෘත වෙති යන්:

යම් කලෙකැ දූෂිතයන්ගේ ප්‍රකාශය පිණිස, ප්‍රථමගුණික පැමිණීම පිණිස, තෙතයැතිවූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... ද්‍රව්‍යප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ ගුණය වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද ... සුබප්‍රතිපත් ඇති දක්ෂාභිඥ වූ ගුණය වූ ... සුබප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ ගුණය වූ ... දර්ශනධ්‍යානයට ... තාභිත ධ්‍යානයට ... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... සුබප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ ගුණය වූ පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, මේ කුසලී ... සුබප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ ගුණය වූ පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, මේ විපාක සි ... සුබප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ ගුණය වූ පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, මේ කුසලී ... සුබප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ අනිත්ත වූ පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, මේ විපාක සි ... සුබ ප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ ගුණය වූ පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, මේ කුසලී ... සුබප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ අප්‍රණීති වූ පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, මේ විපාක සි. එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

ගුණය ප්‍රතිපදා යි.

[ශුද්ධික අප්‍රණීති]

520. කවර බමුණෝ අව්‍යාකෘත වෙති යන්:

යම් කලෙකැ දූෂිතයන්ගේ ප්‍රකාශය පිණිස, ප්‍රථමගුණික පැමිණීම පිණිස, තෙතයැතිවූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... අප්‍රණීති වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ කුසලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තර කුසලධ්‍යානය කල බැවින් වැඩු බැවින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... අනිත්ත වූ විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

521. කවර බමුණෝ අව්‍යාකෘත වෙති යන්:

යම් කලෙකැ දූෂිතයන්ගේ ප්‍රකාශය පිණිස, ප්‍රථමගුණික පැමිණීම පිණිස, තෙතයැතිවූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... අප්‍රණීති වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ කුසලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තර කුසලධ්‍යානය කල බැවින් වැඩු බැවින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... අනිත්ත වූ විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

522. කතමෙ බමමා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ක්‍යානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතතියා විච්චේව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්‍යානං උපසම්පජ්ජි විහරති අප්‍රාණිතිකං, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා, තසෙව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස ක්‍යානස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකා විච්චේව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්‍යානං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා අව්‍යාකතා.

523. කතමෙ බමමා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ක්‍යානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතතියා විනක්ඛවිචාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියං ක්‍යානං -පෙ- තතියං ක්‍යානං -පෙ- චතුසං ක්‍යානං -පෙ- පඨමං ක්‍යානං -පෙ- පඤ්චමං ක්‍යානං උපසම්පජ්ජි විහරති අප්‍රාණිතිතතති කුසලං -පෙ- අප්‍රාණිතිතතති විපාකො -පෙ- අප්‍රාණිතිතතති කුසලං -පෙ- අනිමිතතතති විපාකො -පෙ- අප්‍රාණිතිතතති කුසලං -පෙ- සුඤ්ඤතතති විපාකො, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා අව්‍යාකතා.

සුද්ධිකඥපණ්ණිතිං.

[අප්‍රාණිතිතපටිපදා]

524. කතමෙ බමමා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ක්‍යානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතතියා විච්චේව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්‍යානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිඤ්ඤං අප්‍රාණිතිකං, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා, තසෙව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස ක්‍යානස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකා විච්චේව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්‍යානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිඤ්ඤං අප්‍රාණිතිකං, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා අව්‍යාකතා.

525. කතමෙ බමමා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ක්‍යානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතතියා විච්චේව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ක්‍යානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිඤ්ඤං අප්‍රාණිතිකං, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා. -

522. කවර ධර්මයෝ අව්‍යාකෘත වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දෘටිගතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නෙතරසාණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... අප්‍රණිතිත වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි. එම ලොකොත්තරකුශලධ්‍යානය කළ බැවින් වැඩු බැවින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... ශුන්‍යත වූ විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහේ ද එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

523. කවර ධර්මයෝ අව්‍යාකෘත වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දෘටිගතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නෙතරසාණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, විතකිට්ඨාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... ද්විතීයධ්‍යානයට ... තෘතීයධ්‍යානයට ... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... අප්‍රණිතිත වූ පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහේ ද, මේ කුසලී ... අප්‍රණිතිත වූ පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහේ ද, මේ විපාක යි ... අප්‍රණිතිත වූ (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහේ ද,) මේ කුසලී ... අතිමිත්ත වූ (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහේ ද) මේ විපාක යි ... අප්‍රණිතිත වූ (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහේ ද) මේ කුසලී ... ශුන්‍යත වූ (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහේ ද) මේ විපාක යි. එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

ශුද්ධික අප්‍රණිතිතය යි.

[අප්‍රණිතිත ප්‍රතිපදා]

524. කවර ධර්මයෝ අව්‍යාකෘත වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දෘටිගතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නෙතරසාණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දුෂ්ප්‍රතිපත් ඇති දකුණික වූ අප්‍රණිතිත වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි. එම ලොකොත්තර කුශලධ්‍යානය කළ හෙයින් වැඩු හෙයින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දුෂ්ප්‍රතිපත් ඇති දකුණික වූ අප්‍රණිතිත වූ විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

525. කවර ධර්මයෝ අව්‍යාකෘත වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දෘටිගතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නෙතරසාණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දුෂ්ප්‍රතිපත් ඇති දකුණික වූ අප්‍රණිතිත වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි. -

තසෙසාව ලොකුතතරං සුසලස්ස කුනස්ස කතන්තා භාවිතන්තා විපාකා විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකුසුං අතිමිත්තං, තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා අව්‍යාකතා.

526. කතමෙ බමමා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකුසුං අප්පණ්ණිතිතං, තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා සුසලා. තසෙසාව ලොකුතතරස්ස සුසලස්ස කුනස්ස කතන්තා භාවිතන්තා විපාකං විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකුසුං සුසුදුදුතං, තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා අව්‍යාකතා.

527. කතමෙ බමමා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විතක්කවිචාරනං වූපසමා -පෙ- දුතියං කුතං -පෙ- තතියං කුතං -පෙ- චතුත්තං කුතං -පෙ- පඨමං කුතං -පෙ- පඤ්චමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකුසුං අප්පණ්ණිතිතනි කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකුසුං අප්පණ්ණිතිතනි විපාකො -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකුසුං අප්පණ්ණිතිතනි කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකුසුං අතිමිත්තනනි විපාකො -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකුසුං අප්පණ්ණිතිතනි කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකුසුං සුසුදුදුතනි විපාකො, තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා අව්‍යාකතා.

528. කතමෙ බමමා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිකුසුං අප්පණ්ණිතිතං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං දකුණිකුසුං අප්පණ්ණිතිතං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිකුසුං අප්පණ්ණිතිතං -පෙ- දුතියං කුතං -පෙ- තතියං කුතං -පෙ- චතුත්තං කුතං පඨමං කුතං -පෙ- පඤ්චමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිකුසුං අප්පණ්ණිතිතනි කුසලං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිකුසුං අප්පණ්ණිතිතනි විපාකො -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිකුසුං අප්පණ්ණිතිතනි කුසලං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිකුසුං අතිමිත්තනනි විපාකො -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිකුසුං අප්පණ්ණිතිතනි කුසලං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිකුසුං සුසුදුදුතනි විපාකො, තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා අව්‍යාකතා.

අප්පණ්ණිතිත පටිපදා.

එ ම ලොකොත්තර කුසලධර්මය කළ බැවින් වැඩු බැවින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂ්ටත්වය ඇති දකුණින් වූ අතිශය වූ විපාක වූ ප්‍රථමධර්මයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි ස්ථය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයේ අවසානයෙන් යි.

526. කවර ධර්මයේ අවසානය වෙයි යත්:

යම් කලෙක දූෂ්ටත්වයෙන් ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, තෙතයභීණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධර්මය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂ්ටත්වය ඇති දකුණින් වූ අප්‍රණිති වූ ප්‍රථමධර්මයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි ස්ථය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයේ කුසලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තරකුසලධර්මය කළ හෙයින් වැඩු හෙයින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂ්ටත්වය ඇති දකුණින් වූ යුත්ත වූ විපාක වූ ප්‍රථමධර්මයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි ස්ථය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයේ අවසානයෙන් යි.

527. කවර ධර්මයේ අවසානය වෙයි යත්:

යම් කලෙක දූෂ්ටත්වයෙන් ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, තෙතයභීණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධර්මය වඩා ද, විකල්පිතයන්ගෙන් යන්ත්‍රිකමෙන් ... අවිනිශ්චයයට ... නාතිශ්චයයට වතුරධර්මයට ... ප්‍රථමධර්මයට ... දූෂ්ටත්වය ඇති දකුණින් වූ අප්‍රණිති වූ පඤ්චධර්මයට පැමිණ වෙසේ ද, මේ කුසලී ... දූෂ්ටත්වය ඇති දකුණින් වූ අප්‍රණිති වූ (පඤ්චධර්මයට පැමිණ වෙසේ ද,) මේ විපාක යි ... දූෂ්ටත්වය ඇති දකුණින් වූ අප්‍රණිති වූ (පඤ්චධර්මයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ කුසලී ... දූෂ්ටත්වය ඇති දකුණින් වූ අතිශය වූ (පඤ්චධර්මයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ විපාක යි ... දූෂ්ටත්වය ඇති දකුණින් වූ අප්‍රණිති වූ (පඤ්චධර්මයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ කුසලී ... දූෂ්ටත්වය ඇති දකුණින් වූ යුත්ත වූ (පඤ්චධර්මයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ විපාක යි, එයමගෙහි ස්ථය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයේ අවසානයෙන් යි.

528. කවර, ධර්මයේ අවසානය වෙයි යත්:

යම් කලෙක දූෂ්ටත්වයෙන් ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, තෙතයභීණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධර්මය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂ්ටත්වය ඇති ක්ෂිප්‍රාණික වූ අප්‍රණිති වූ ප්‍රථමධර්මයට පැමිණ වෙසේ ද ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති දකුණින් වූ අප්‍රණිති වූ ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති අප්‍රණිති වූ ... අවිනිශ්චයයට ... නාතිශ්චයයට ... වතුරධර්මයට ... ප්‍රථමධර්මයට ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාණික වූ අප්‍රණිති වූ පඤ්චධර්මයට පැමිණ වෙසේ ද, මේ කුසලී ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාණික වූ අප්‍රණිති වූ (පඤ්චධර්මයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ විපාක යි ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාණික වූ (පඤ්චධර්මයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ කුසලී ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාණික වූ අතිශය වූ (පඤ්චධර්මයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ විපාක යි ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාණික වූ අප්‍රණිති වූ (පඤ්චධර්මයට පැමිණ වෙසේ ද, මේ කුසලී ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාණික වූ යුත්ත වූ (පඤ්චධර්මයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ විපාක යි. එයමගෙහි ස්ථය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයේ අවසානයෙන් යි.

අප්‍රණිතිප්‍රතිපදා යි.

[විසති මහානායා]

529. කතමෙ බම්මා අව්‍යාකතා?

යසම් සමයෙ ලොකුතතරං මග්ගා භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං සති-
පට්ඨානං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං සමමප්පධානං භාවෙති -පෙ-
ලොකුතතරං ඉද්ධිපාදං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං ඉද්ධියං භාවෙති -පෙ-
ලොකුතතරං බලං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං බොජ්ඣංගිකං භාවෙති -පෙ-
ලොකුතතරං සච්චා භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං සමථං භාවෙති -පෙ-
ලොකුතතරං බම්මං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං බික්ඛිං භාවෙති -පෙ-
ලොකුතතරං ආයතනං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං බිත්ථං භාවෙති -පෙ-
ලොකුතතරං ආහාරං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං ඵය්‍යං භාවෙති -පෙ-
ලොකුතතරං වෙදනං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං සංකප්පං භාවෙති -පෙ-
ලොකුතතරං වෙතනං භාවෙති -පෙ- ලොකුතතරං විතනං භාවෙති
නිශ්ශාඛිකං අපච්ඡාදානං දිට්ඨිතතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතනියා
විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුසං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං
දකුණිකං තසම් සමයෙ ඵය්‍යං ගොති -පෙ- අවිකේධපො ගොති -පෙ-
ඉමෙ බම්මා කුසලා. තසංගම ලොකුතතරං කුසලං කුසලං කුසලං කුසලං
භාවිතතා විපාකං විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුසං උපසම්පජ්ජි
විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකං සුඤ්ඤං -පෙ- අනිමිතං -පෙ-
අප්පණිතිතා, තසම් සමයෙ ඵය්‍යං ගොති -පෙ- අවිකේධපො ගොති -පෙ-
ඉමෙ බම්මා අව්‍යාකතා.

විසති මහානායා.

[ජයාබ්‍යාසනායාසුද්ධිකපට්ඨපද]

530. කතමෙ බම්මා අව්‍යාකතා?

යසම් සමයෙ ලොකුතතරං කුසං භාවෙති නිශ්ශාඛිකං අපච්ඡාදානං
දිට්ඨිතතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විවිච්චව කාමෙති -පෙ-
පඨමං කුසං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකං ජයාබ්‍යාස-
නායා, තසම් සමයෙ ඵය්‍යං ගොති -පෙ- අවිකේධපො ගොති -පෙ-
ඉමෙ බම්මා කුසලා. තසංගම ලොකුතතරං කුසලං කුසලං කුසලං කුසලං
භාවිතතා විපාකං විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුසං උපසම්පජ්ජි
විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකං සුඤ්ඤං ජයාබ්‍යාසනායා, තසම්
සමයෙ පයං ගොති -පෙ- අවිකේධපො ගොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා
අව්‍යාකතා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[**විසිවන පාඨය**]

529. නවර ධර්මයෝ අව්‍යාහාන පෙති යන්:

ගම් කලෙකැ ලොකොත්තර වූ මාතිය වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ
 සතියවර්තය වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ සමාන්තරවර්තය වඩා ද ...
 ලොකොත්තර වූ සාධාරණය වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ ඉන්ද්‍රියය
 වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ බලය වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ බොධිසත්ත
 වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ සත්‍යය වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ ගම්මය
 වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ ධර්මය වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ සත්‍යය
 වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ ආයතනය වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ බාහු
 වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ ආකාරය වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ සාධාරණ
 වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ වෙදනාව වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ සංඥාව
 වඩා ද ... ලොකොත්තර වූ වෙතනාව වඩා ද ... දර්ශනයන්ගේ ප්‍රකාශය
 පිණිස, ප්‍රථමගුණයට පැමිණීම පිණිස, තෙතමාණික වූ අපරිභාෂිත වූ
 ලොකොත්තර විතතය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් වීම ... දුෂ්ප්‍රතිපත්
 ඇති දකුණින් වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතේ ද, එයමගෙහි සාධාරණ වෙයි ...
 අපරිභාෂිත වේ ... ගම් බිමගේ කුසලයෝ යි. එම ලොකොත්තරකුසල-
 ධ්‍යානය කළ බැවින් වැඩු බැවින් කාමයන්ගෙන් වෙන් වීම ...
 දුෂ්ප්‍රතිපත් ඇති දකුණින් වූ ශුන්‍යය වූ විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ
 වෙතේ ද ... අනිමිත්ත වූ ... අප්‍රණිති වූ (ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ
 වෙතේ ද) එයමගෙහි සාධාරණ වෙයි ... අපරිභාෂිත වේ ... ගම් බිමගේ
 අව්‍යාකාශයෝ යි.

54000000 00.

[ජනප්‍රියතමයා සුද්ධිනි පවිසද]

530. කවර ඛණ්ඩයේ අවකාශය වෙති යන්:

ගම් කලෙකැ දැවෙනතරන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමකූලයට පැමිණීම පිණිස, තෙතොරිණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දුඛප්‍රතිපත් ඇති දකිනිඳු වූ ඡන්දය අතිපතී කොට ඇති ප්‍රථමධානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි. එම ලොකොත්තර කුශලධානයක කළ බැවින් වැඩු බැවින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දුඛප්‍රතිපත් ඇති දකිනිඳු වූ ශුන්‍යත වූ ඡන්දය අතිපතී කොට ඇති විපාක වූ ප්‍රථමධානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි සපයිය වෙයි... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධර්මයෝ අවශාකාන්තයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

531. කතමේ බරම, අව්‍යාකතා?

සමගි. සමගි ලොකුකරා කිනි. සමගි නිකුත්කරා අපවයගමා,
දිවයිනකරා පවයගම පවයගම ගමගි. පවයගම විවිධව කාමෙති -පෙ-
පවයගම කිනි. උපකරණ විකරනි දුකකපවයද. දකිනිකුකු. ජනුති-
පවයගම, සමගි. සමගි පවයගම කෙති -පෙ- අවිකවපෙ කෙති -පෙ-
ඉමෙ ධම්මා කුකලා. කසෙව ලොකුකරා කුකලා කිනිකරා කවයගම
භාවිකරා විවයගම විවිධව කාමෙති -පෙ- පවයගම. කිනි. උපකරණ
විකරනි දුකකපවයද. දකිනිකුකු. අතිමිතරා ජනුතිපවයගම, සමගි.
සමගි පවයගම කෙති -පෙ- අවිකවපෙ කෙති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා
අවයගම.

532. කතෘවරයාගේ අර්ථය, අර්ථය, අර්ථය?

සමගි. සමගෙ ලොකුතර. කිනං භාවෙති නිගානිකං අපවගගාමි.
දිට්ඨිතනං පභානාය පඨමාය භූමියා පතතියා විවිච්චව කාමෙති -පෙ-
පඨමං කිනං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපවිපදං දකිංගිඤ්ඤං ඡන්දුගි-
පතෙග්ගං, තසමි. සමගෙ එසොං හොති -පෙ- අවිකෙවපො හොති -පෙ-
ඉමෙ ධම්මා කුසලා, තසොව ලොකුතරස්ස කුසලස්ස කිනස්ස කතතතා,
භාවිතතා විපාකං විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කිනං උපසම්පජ්ජා
විහරති දුක්ඛාපවිපදං දකිංගිඤ්ඤං අපරණිහිතා ඡන්දුපතෙග්ගං, තසමි.
සමගෙ එසොං හොති -පෙ- අවිකෙවපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා,
අවිග්ගතා.

533. කහගම් බිම්ම, අව්‍යාකතා?

සමථි. සමථෙ ලොකුතතරං. කුසලං. භාවේති නිත්යානිකං අපවගගාමි.
දිට්ඨිගතානං. පභානාය පඨමාය භූමියං. පතතියං. විතක්කවිචාරනං.
වූපසමා. -පෙ- දුතියං. කුසලං. -පෙ- තතියං. කුසලං. -පෙ- විකුසලං.
කුසලං. -පෙ- පඨමං. කුසලං. -පෙ- පඤ්චමං. කුසලං. උපසමපඤ්චං. විතර්ක
දුක්ඛාපට්ඨපදං. දකුභිඤ්ඤං. ඡන්දයිපතෙය්‍යනනි. කුසලං. -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං.
දකුභිඤ්ඤං. සුඤ්ඤතං. ඡන්දයිපතෙය්‍යනනි. විපාකො. -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං.
දකුභිඤ්ඤං. ඡන්දයිපතෙය්‍යනනි. කුසලං. -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං. දකුභිඤ්ඤං.
අනිමිතතං. ඡන්දයිපතෙය්‍යනනි. විපාකො. -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං. දකුභිඤ්ඤං.
ඡන්දයිපතෙය්‍යනනි. කුසලං. -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං. දකුභිඤ්ඤං. අප්පජ්ඣිතිතං.
ඡන්දයිපතෙය්‍යනනි. විපාකො, තසමි. සමථෙ ඵෙය්‍යං. භොති. -පෙ-
අවිජ්ජකපො. භොති. -පෙ- ඉමෙ ධම්මා. අව්‍යාකතා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

531. කවර ධර්මයෝ අව්‍යාකෘත වෙති යත්:

යම් කලකා දෘටිකතයන්ගේ ප්‍රකාණය පිණිස, ප්‍රථම භූමියට පැමිණීම පිණිස, තෙතයෂාණික වූ අපචයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දෘඛප්‍රතිපත් ඇති දක්‍ෂිණික වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තර කුශලධ්‍යානය කළ හෙයින් වැඩු හෙයින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දෘඛප්‍රතිපත් ඇති දක්‍ෂිණික වූ අනිමිතය වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

532. කවර ධර්මයෝ අව්‍යාකෘත වෙති යත්:

යම් කලකා දෘටිකතයන්ගේ ප්‍රකාණය පිණිස, ප්‍රථම භූමියට පැමිණීම පිණිස, තෙතයෂාණික වූ අපචයගාමී වූ ලොකොත්තර ධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දෘඛප්‍රතිපත් ඇති දක්‍ෂිණික වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තරකුශලධ්‍යානය කළ හෙයින් වැඩු හෙයින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දෘඛප්‍රතිපත් ඇති දක්‍ෂිණික වූ අප්‍රණිහිත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

533. කවර ධර්මයෝ අව්‍යාකෘත වෙති යත්:

යම් කලකා දෘටිකතයන්ගේ ප්‍රකාණය පිණිස, ප්‍රථම භූමියට පැමිණීම පිණිස, තෙතයෂාණික වූ අපචයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, විතති විචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... අභිනිව්‍යාසයට ... නිව්‍යාසයට ... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... දෘඛප්‍රතිපත් ඇති දක්‍ෂිණික වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, මේ කුසලී ... දෘඛප්‍රතිපත් ඇති දක්‍ෂිණික වූ භූතය වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ විපාක යි ... දෘඛප්‍රතිපත් ඇති දක්‍ෂිණික වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ කුසලී ... දෘඛප්‍රතිපත් ඇති දක්‍ෂිණික වූ අනිමිතය වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ විපාක යි ... දෘඛප්‍රතිපත් ඇති දක්‍ෂිණික වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, මේ කුසලී ... දෘඛප්‍රතිපත් ඇති දක්‍ෂිණික වූ අප්‍රණිහිත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ විපාක යි. එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

534. කතමෙ බමම අව්‍යාකතා?

යසම් සමයෙ ලොකුතරං කුතං හාවෙති නියානිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පතානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විවිධව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජිති විහරති පුබ්බාපරිපදං බ්‍රහ්මභූතං ඡන්ද්‍රි- පතෙය්‍යං -පෙ- සුඛාපරිපදං දුක්ඛභූතං ඡන්ද්‍රිපතෙය්‍යං -පෙ- සුඛාපරි- පදං බ්‍රහ්මභූතං ඡන්ද්‍රිපතෙය්‍යං -පෙ- දුකිං කුතං -පෙ- තුකිං කුතං -පෙ- වතුසං කුතං -පෙ- පඨමං කුතං -පෙ- උභයං කුතං උපසම්පජ්ජිති විහරති සුඛාපරිපදං බ්‍රහ්මභූතං ඡන්ද්‍රිපතෙය්‍යානි කුසලං -පෙ- සුඛා- පරිපදං බ්‍රහ්මභූතං සුඛභූතං ඡන්ද්‍රිපතෙය්‍යානි විපාකො -පෙ- සුඛාපරිපදං බ්‍රහ්මභූතං ඡන්ද්‍රිපතෙය්‍යානි කුසලං -පෙ- සුඛාපරිපදං බ්‍රහ්මභූතං අනිමිතං ඡන්ද්‍රිපතෙය්‍යානි විපාකො -පෙ- සුඛාපරිපදං බ්‍රහ්මභූතං ඡන්ද්‍රිපතෙය්‍යානි කුසලං -පෙ- සුඛාපරිපදං බ්‍රහ්මභූතං අප්‍රාණිතිං ඡන්ද්‍රිපතෙය්‍යානි විපාකො, තසම් සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමම අව්‍යාකතා.

ඡන්ද්‍රිපතෙය්‍යසංග්‍රහය.

[ඡන්ද්‍රිපතෙය්‍යසංග්‍රහය]

535. කතමෙ බමම අව්‍යාකතා?

යසම් සමයෙ ලොකුතරං කුතං හාවෙති නියානිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පතානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විවිධව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජිති විහරති සුඛභූතං ඡන්ද්‍රිපතෙය්‍යං, තසම් සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමම කුසලා, තසෙව ලොකුතරස්ස කුසලස්ස කුතස්ස කතතා හාවිතතා විපාකං විවිධව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජිති විහරති සුඛභූතං ඡන්ද්‍රිපතෙය්‍යං, තසම් සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමම අව්‍යාකතා.

536. කතමෙ බමම අව්‍යාකතා?

යසම් සමයෙ ලොකුතරං කුතං හාවෙති නියානිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පතානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විවිධව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජිති විහරති සුඛභූතං ඡන්ද්‍රිපතෙය්‍යං, තසම් සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමම කුසලා, තසෙව ලොකුතරස්ස කුසලස්ස කුතස්ස කතතා හාවිතතා විපාකං විවිධව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජිති විහරති අනි- මිතං ඡන්ද්‍රිපතෙය්‍යං, තසම් සමයෙ එකො හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමම අව්‍යාකතා.

534 කවර බර්මායෝ අව්‍යාකානව යත්:

යම් කලෙකැ දෘටිතතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නේතයැණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂිතයන් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති දක්ෂිණිඥ වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති ... ද්විතීයධ්‍යානයට ... තෘතීයධ්‍යානයට ... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, මේ කුසලී ... සුඛවතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ භූතයක වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,) මේ විපාක යි ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,) මේ කුසලී ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ අනිමිත්ත වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ විපාක යි ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,) මේ කුසලී ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ අප්‍රණීතික වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,) මේ විපාක යි එයමයෙහි ස්පයීය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බර්මායෝ අව්‍යාකානවෝ යි.

ජංගාධිපතෙය්‍යසුද්ධිකපටිපද යි.

[ජංගාධිපතෙය්‍ය ශුද්ධිකශුන්‍යත]

535. කවර බර්මායෝ අව්‍යාකානව වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දෘටිතතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නේතයැණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... භූතයක වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමයෙහි ස්පයීය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බර්මායෝ කුසලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තරකුසල ධ්‍යානය කළ හෙයින් වැඩු හෙයින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... භූතයක වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමයෙහි ස්පයීය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බර්මායෝ අව්‍යාකානවෝ යි.

536. කවර බර්මායෝ අව්‍යාකානව වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දෘටිතතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නේතයැණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... භූතයක වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමයෙහි ස්පයීය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බර්මායෝ කුසලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තරකුසල ධ්‍යානය කළ හෙයින් වැඩු හෙයින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... විපාක වූ අනිමිත්ත වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමයෙහි ස්පයීය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බර්මායෝ අව්‍යාකානවෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

537. කතමෙ බම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ක්‍රියානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපච්ඡයාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතතියා විච්ඡේදව කාමෙති -පෙ- පඨමං ක්‍රියානං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඤ්ඤතං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුතතරං කුසලං ක්‍රියානං සත්තතා භාවිතතා විජානං විච්ඡේදව කාමෙති -පෙ- පඨමං ක්‍රියානං උපසම්පජ්ජි විහරති අප්‍රාණිතිනං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා අව්‍යාකතා.

538. කතමෙ බම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ක්‍රියානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපච්ඡයාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතතියා විතක්කවිචාරනං පුප්පමා -පෙ- දුතීයං ක්‍රියානං -පෙ- තතීයං ක්‍රියානං -පෙ- චතුසං ක්‍රියානං -පෙ- පඨමං ක්‍රියානං -පෙ- පඤ්චමං ක්‍රියානං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඤ්ඤතං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- සුඤ්ඤතං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යන්ති විජානං -පෙ- සුඤ්ඤතං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- අනිමිතං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යන්ති විජානං -පෙ- සුඤ්ඤතං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- අප්‍රාණිතිනං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යන්ති විජානං, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා අව්‍යාකතා.

ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යසුද්ධික සුඤ්ඤතා.

[පඨමමග්ග විජානො]

539. කතමෙ බම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ක්‍රියානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපච්ඡයාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතතියා විච්ඡේදව කාමෙති -පෙ- පඨමං ක්‍රියානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපච්චදං දක්ඛාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුතතරං කුසලං ක්‍රියානං සත්තතා භාවිතතා විජානං විච්ඡේදව කාමෙති -පෙ- පඨමං ක්‍රියානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපච්චදං දක්ඛාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා අව්‍යාකතා.

537. කවර බර්මාවේ අව්‍යාකෘත වෙති යත්:

යම් කලෙක දෘටිගතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නෙයෙර්‍යාණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... ශුන්‍යත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමයෙහි ස්ථය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ බර්මාවේ කුශලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තර-කුශලධ්‍යානය කළ හෙයින් වැඩු හෙයින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... විපාක වූ අප්‍රණීතිත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමයෙහි ස්ථය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ බර්මාවේ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

538. කවර බර්මාවේ අව්‍යාකෘත වෙති යත්:

යම් කලෙක දෘටිගතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නෙයෙර්‍යාණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, විතක්ඛිම්මාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... ද්විතීයධ්‍යානයට ... තෘතීයධ්‍යානයට ... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... ශුන්‍යත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, මේ කුශලී ... ශුන්‍යත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ විපාක යි ... ශුන්‍යත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ කුශලී ... අතීතත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ විපාක යි ... ශුන්‍යත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ කුශලී ... අප්‍රණීතිත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද) මේ විපාක යි. එයමයෙහි ස්ථය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ බර්මාවේ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

ජන්ද්‍රයිපහෙය්‍ය ශුද්ධික ශුන්‍යත යි.

[ප්‍රථම මාහි විපාකය]

539. කවර බර්මාවේ අව්‍යාකෘත වෙති යත්:

යම් කලෙක දෘටිගතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නෙයෙර්‍යාණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දුඛප්‍රතිපත් ඇති දුකාභිඤ්ඤ වූ ශුන්‍යත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමයෙහි ස්ථය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ බර්මාවේ කුශලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තරකුශලධ්‍යානය කළ හෙයින් වැඩු හෙයින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දුඛප්‍රතිපත් ඇති දුකාභිඤ්ඤ වූ ශුන්‍යත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමයෙහි ස්ථය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ බර්මාවේ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

540. කතමෙ බම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතති යා විවිධෙව්ව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාසු සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස කුතස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විවිධෙව්ව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාසු අනිම්මිතං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා අව්‍යාකතා.

541. කතමෙ බම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතති යා විවිධෙව්ව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාසු සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස කුතස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විවිධෙව්ව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාසු අපඤ්ඤිතා ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා අව්‍යාකතා.

542. කතමෙ බම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතති යා විතක්කවිවාරතං වූපසමා -පෙ- දුතියං කුතං -පෙ- තතියං කුතං -පෙ- චතුත්තං කුතං -පෙ- පඨමං කුතං -පෙ- පඤ්චමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාසු සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාසු සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාසු සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාසු අනිම්මිතං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාසු සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාසු අපඤ්ඤිතං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා අව්‍යාකතා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

540. කවර ධම්මෝ අව්‍යාකාත වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දූෂටිගතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නෛයසීණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂප්‍රතිපත් ඇති දකුණිඤ වූ ශුන්‍යත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙ ද, එයමගෙහි සාධීය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධම්මෝ කුශලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තරකුශලධ්‍යානය කළ හෙයින් වැඩු හෙයින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂප්‍රතිපත් ඇති අනිමිත්ත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙ ද, එයමගෙහි සාධීය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධම්මෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

541. කවර ධම්මෝ අව්‍යාකාත වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දූෂටිගතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නෛයසීණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂප්‍රතිපත් ඇති දකුණිඤ වූ ශුන්‍යත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙ ද, එයමගෙහි සාධීය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධම්මෝ කුශලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තරකුශලධ්‍යානය කළ හෙයින් වැඩු හෙයින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂප්‍රතිපත් ඇති දකුණිඤ වූ අප්‍රණිහිත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙ ද, එයමගෙහි සාධීය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධම්මෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

542. කවර ධම්මෝ අව්‍යාකාත වෙති යත්:

යම් කලෙකැ දූෂටිගතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නෛයසීණික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, විතකිවිචාරයන්ගේ යන්තිදීමෙන් ... ද්විතීයධ්‍යානයට ... තෘතීයධ්‍යානයට ... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... දූෂප්‍රතිපත් ඇති දකුණිඤ වූ ශුන්‍යත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙ ද, මේ කුසලී ... දූෂප්‍රතිපත් ඇති දකුණිඤ වූ ශුන්‍යත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙ ද,) මේ විපාක යි ... දූෂප්‍රතිපත් ඇති දකුණිඤ වූ ශුන්‍යත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙ ද,) මේ කුසලී ... දූෂප්‍රතිපත් ඇති දකුණිඤ වූ අනිමිත්ත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙ ද,) මේ විපාක යි ... දූෂප්‍රතිපත් ඇති දකුණිඤ වූ ශුන්‍යත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙ ද) මේ කුසලී ... දූෂප්‍රතිපත් ඇති දකුණිඤ වූ අප්‍රණිහිත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහෙ ද,) මේ විපාක යි. එයමගෙහි සාධීය වෙයි ... අවික්ෂෙපය වේ ... මේ ධම්මෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

543. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යහමී. සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ඤානිකං අපචයගාමී. දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතතියා විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං දඤ්ඤාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රායි- පතෙය්‍යං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යං, -පෙ- දුතියං කුතං -පෙ- තතියං කුතං -පෙ- චතුත්තං කුතං -පෙ- පඨමං කුතං -පෙ- පඤ්ඤාමි. කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යන්ති විපාකො -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤාං අනිමිතං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යන්ති විපාකො -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤාං අප්‍රාණිතිකං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යන්ති විපාකො තහමී. සමයෙ ඵසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

544. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යහමී. සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ඤානිකං අපචයගාමී. දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතතියා විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති අප්‍රාණිතිකං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යං, තහමී. සමයෙ ඵසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තසෙය්‍යව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස කුතස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති අප්‍රාණිතිකං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යං, තහමී. සමයෙ ඵසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

545. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යහමී. සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ඤානිකං අපචයගාමී. දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතතියා විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති අප්‍රාණිතිකං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යං, තහමී. සමයෙ ඵසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තසෙය්‍යව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස කුතස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති අනිමිතං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යං, තහමී. සමයෙ ඵසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

543. කවර ධර්මයේ අව්‍යාකෘත වෙති යන්:

යම් කලෙකා දැවෙනතැන්ගේ ප්‍රකාශය විච්ඡින්න, ප්‍රථමසූචිකට
 පැමිණීම පිණිස, තෙතයකිනික වූ අවචයනම වූ ලොකොත්තරයානත
 වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූවප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාතිඥ වූ
 ඉත්තත වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති දකිනිඥ වූ
 ඉත්තත වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාතිඥ වූ
 ඉත්තත වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානතට පැමිණ වෙහේ ද ...
 දව්නිධ්‍යානතට ... තානිධ්‍යානතට ... විකුට්ඨධ්‍යානතට ... ප්‍රථමධ්‍යානතට ...
 සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාතිඥ වූ ඉත්තත වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති
 පඤ්චධ්‍යානතට පැමිණ වෙහේ ද, මේ කුසලි ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති
 ක්ෂිප්‍රාතිඥ වූ ඉත්තත වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානතට
 පැමිණ වෙහේ ද) මේ විපාක යි ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාතිඥ වූ ඉත්තත වූ
 ඡන්දය අධිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානතට පැමිණ වෙහේ ද) මේ
 කුසලි ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාතිඥ වූ අතිමිත්ත වූ ඡන්දය අධිපති කොට
 ඇති (පඤ්චධ්‍යානතට පැමිණ වෙහේ ද) මේ විපාක යි ... සුඛප්‍රතිපත්
 ඇති ක්ෂිප්‍රාතිඥ වූ ඉත්තත වූ ඡන්දය අධිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානතට
 පැමිණ වෙහේ ද) මේ කුසලි ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාතිඥ වූ අප්‍රණිතිත වූ
 ඡන්දය අධිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානතට පැමිණ වෙහේ ද) මේ
 විපාක යි. එනමනෙහි ස්පර්ශ වෙයි ... අවිකෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ
 අවයානානතෝ යි.

544. කවර බමිලෙය් අව්‍යාකෘත වෙති යන්?

සමී කලෙක දැනටත්තෙන් ප්‍රකාශය පිණිස ප්‍රථමවරයට පැමිණි පිණිස, තෙතගෘහික වූ අපවයගාමි වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... අප්‍රණිතික වූ ඡන්ද්‍රය අතිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතේ ද, එකමගෙහි ස්පයිය වෙයි ... අවි-
ශ්‍යාපය වේ ... මේ බිමයෝ කුලයෝ යි. එ ම ලොකොත්තරකුල
ධ්‍යානය කල බැවින් මැඩු බැවින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... අප්‍රණි
තික වූ ඡන්ද්‍රය අතිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතේ ද, එකමගෙහි ස්පයිය වෙයි ... අවිශ්‍යාපය වේ ... මේ බිමයෝ අව්‍යාකානගෝ යි.

545. කවර ධර්මයෝ අව්‍යාකෘත වෙති යන්?

[illegible]

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

546. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතතියා විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති අප්පණ්ණිතිං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා, තස්සෙව ලොකුතතරස්ස කුසල්ලස්ස කුතස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඤ්ඤතං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

547. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතතියා විතක්කවිචාරිතං වූපසමා -පෙ- දුතියං කුතං -පෙ- තතියං කුතං -පෙ- වතුන්තං කුතං -පෙ- පඨමං කුතං -පෙ- පඤ්චමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති අප්පණ්ණිතිං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යන්ති කුසල්ලං -පෙ- අප්පණ්ණිතිං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යන්ති විපාකො -පෙ- අප්පණ්ණිතිං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යන්ති කුසල්ලං -පෙ- අනිමිතතං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යන්ති විපාකො -පෙ- අප්පණ්ණිතිං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යන්ති කුසල්ලං -පෙ- සුඤ්ඤතං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යන්ති විපාකො, තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

548. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතතියා විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණ්ණිකං අප්පණ්ණිතිං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා, තස්සෙව ලොකුතතරස්ස කුසල්ලස්ස කුතස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණ්ණිකං අප්පණ්ණිතිං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

549. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතතියා විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණ්ණිකං අප්පණ්ණිතිං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා, තස්සෙව ලොකුතතරස්ස කුසල්ලස්ස කුතස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණ්ණිකං අනිමිතතං ඡන්ද්‍රායිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

546. කවර බර්මානුකූල ප්‍රකරණය වෙති යන්:

යම් කලෙක දැවෙනතත්තේ ප්‍රකාශය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නේතයාණික වූ අපවයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අතිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි ස්පර්ශය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බර්මානුකූලයෝ යි. එ ම ලෝකෝත්තරභූමියා-නය කළ බැවින් වැඩු බැවින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... ශුන්‍ය වූ ඡන්දය අතිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි ස්පර්ශය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බර්මානුකූලයෝ යි.

547. කවර බර්මානුකූල ප්‍රකරණය වෙති යන්:

යම් කලෙක දැවෙනතත්තේ ප්‍රකාශය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නේතයාණික වූ අපවයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධ්‍යානය වඩා ද, පිතකීවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... අතිධ්‍යානයට ... තාත්වධ්‍යානයට ... වතුරධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අතිපති කොට ඇති පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, මේ කුසලී ... අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අතිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,) මේ විපාක යි ... අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අතිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,) මේ කුසලී ... අතිභින්න වූ ඡන්දය අතිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,) මේ විපාක යි අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අතිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,) මේ කුසලී ... ශුන්‍ය වූ ඡන්දය අතිපති කොට ඇති (පඤ්චධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද,) මේ විපාක යි, එයමගෙහි ස්පර්ශය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බර්මානුකූලයෝ යි.

548. කවර බර්මානුකූල ප්‍රකරණය වෙති යන්:

යම් කලෙක දැවෙනතත්තේ ප්‍රකාශය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නේතයාණික වූ අපවයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දුෂ්ප්‍රතිපත් ඇති දකුණික වූ අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අතිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයම-ගෙහි ස්පර්ශය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බර්මානුකූලයෝ යි. එ ම ලෝකෝත්තරභූමියානය කළ බැවින් වැඩු බැවින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දුෂ්ප්‍රතිපත් ඇති දකුණික වූ අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අතිපති කොට ඇති විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි ස්පර්ශය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බර්මානුකූලයෝ යි.

549. කවර බර්මානුකූල ප්‍රකරණය වෙති යන්:

යම් කලෙක දැවෙනතත්තේ ප්‍රකාශය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, නේතයාණික වූ අපවයගාමී වූ ලෝකෝත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාම-යන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දුෂ්ප්‍රතිපත් ඇති දකුණික වූ අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අතිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි ස්පර්ශය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බර්මානුකූලයෝ යි. එ ම ලෝකෝත්තරභූමියානය කළ බැවින් වැඩු බැවින් කාමයන්-ගෙන් වෙන් ව ම ... දුෂ්ප්‍රතිපත් ඇති දකුණික වූ අතිභින්න වූ ඡන්දය අතිපති කොට ඇති විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එයමගෙහි ස්පර්ශය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ බර්මානුකූලයෝ යි.

550. කතමෙ බමමා අව්‍යාකතා?

ගගම්. සමගෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ශානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භුමියා පතනියා විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසමපථස්විතරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාදාදං අපාණිතිනං ඡන්ද්‍රායපතෙය්‍යං, තසම්. සමගෙ ඵසො කොති -පෙ- අවිකෙඛපො කොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා. තසොව ලොකුතතරං කුසලං කුතං කතතතා භාවිතතා විපාකං විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසමපථස්විතරති දුක්ඛා පට්ඨපදං දකුණිකාදාදං සුඤ්ඤං ඡන්ද්‍රායපතෙය්‍යං, තසම්. සමගෙ ඵසො කොති -පෙ- ඉමෙ බමමා අව්‍යාකතා.

551. කතමෙ බමමා අව්‍යාකතා?

ගගම්. සමගෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ශානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භුමියා පතනියා විතකකම්මාදානං චූපසමා දුතියං කුතං -පෙ- තතියං කුතං -පෙ- චතුත්ථං කුතං -පෙ- පඨමං කුතං -පෙ- පඤ්චමං කුතං උපසමපථස්විතරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාදාදං අපාණිතිනං ඡන්ද්‍රායපතෙය්‍යන්ති විපාකො -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාදාදං අපාණිතිනං ඡන්ද්‍රායපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාදාදං අනිමිතං ඡන්ද්‍රායපතෙය්‍යන්ති විපාකො -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාදාදං අපාණිතිනං ඡන්ද්‍රායපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාදාදං සුඤ්ඤං ඡන්ද්‍රායපතෙය්‍යන්ති විපාකො, තසම්. සමගෙ ඵසො කොති -පෙ- අවිකෙඛපො කොති -පෙ- ඉමෙ බමමා අව්‍යාකතා.

552. කතමෙ බමමා අව්‍යාකතා?

ගගම්. සමගෙ ලොකුතතරං කුතං භාවෙති නිශ්ශානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පඨමාය භුමියා පතනියා විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පඨමං කුතං උපසමපථස්විතරති දුක්ඛාපට්ඨපදං ඛිපායිකාදාදං අපාණිතිනං ඡන්ද්‍රායපතෙය්‍යං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං දකුණිකාදාදං අපාණිතිනං ඡන්ද්‍රායපතෙය්‍යං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං දකුණිකාදාදං අපාණිතිනං ඡන්ද්‍රායපතෙය්‍යං -පෙ- දුතියං කුතං -පෙ- තතියං කුතං -පෙ- චතුත්ථං කුතං -පෙ- පඨමං කුතං -පෙ- පඤ්චමං කුතං උපසමපථස්විතරති සුඛාපට්ඨපදං ඛිපායිකාදාදං අපාණිතිනං ඡන්ද්‍රායපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං ඛිපායිකාදාදං අපාණිතිනං ඡන්ද්‍රායපතෙය්‍යන්ති විපාකො -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං ඛිපායිකාදාදං අපාණිතිනං ඡන්ද්‍රායපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං ඛිපායිකාදාදං අනිමිතං ඡන්ද්‍රායපතෙය්‍යන්ති විපාකො -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං ඛිපායිකාදාදං අපාණිතිනං ඡන්ද්‍රායපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- සුඛාපට්ඨපදං ඛිපායිකාදාදං සුඤ්ඤං ඡන්ද්‍රායපතෙය්‍යන්ති විපාකො, තසම්. සමගෙ ඵසො කොති -පෙ- ඉමෙ බමමා අව්‍යාකතා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

550. කවර ධර්මයෝ අව්‍යාකාත වෙති යත්:

යම් කලකැ දෘටිතතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, තේතසිංහික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් වූ අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතේ ද, එයම - යෙහි ස්වරූපය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි. එම ලොකොත්තරකුශලධ්‍යානය කළ හෙයින් වැඩු හෙයින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් වූ ශුන්‍යත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති විපාක වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතේ ද, එයම යෙහි ස්වරූපය වෙයි... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

551. කවර ධර්මයෝ අව්‍යාකාත වෙති යත්:

යම් කලකැ දෘටිතතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, තේතසිංහික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, විතක්ඛිවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... ද්විතීයධ්‍යානයට ... තෘතීයධ්‍යානයට... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් වූ අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතේ ද, මේ කුසලී ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් වූ අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතේ ද) මේ විපාක යි ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් වූ අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතේ ද) මේ කුසලී ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් වූ අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතේ ද) මේ විපාක යි ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් වූ අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතේ ද) මේ කුසලී ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති දකුණින් වූ ශුන්‍යත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතේ ද) මේ විපාක යි. එයම යෙහි ස්වරූපය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

552. කවර ධර්මයෝ අව්‍යාකාත වෙති යත්:

යම් කලකැ දෘටිතතයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස, ප්‍රථමභූමියට පැමිණීම පිණිස, තේතසිංහික වූ අපවයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... දූෂ්ටත්වයන් ඇති ක්ෂිප්‍රාණික වූ අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති දකුණින් වූ අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාණික වූ අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතේ ද ... ද්විතීයධ්‍යානයට ... තෘතීයධ්‍යානයට ... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාණික වූ අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතේ ද, මේ කුසලී ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාණික වූ අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතේ ද) මේ විපාක යි ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාණික වූ අප්‍රණිති වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතේ ද) මේ කුසලී ... සුඛප්‍රතිපත් ඇති ක්ෂිප්‍රාණික වූ ශුන්‍යත වූ ඡන්දය අභිපති කොට ඇති (පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතේ ද) මේ විපාක යි, එයම යෙහි ස්වරූපය වෙයි ... අවික්ෂේපය වේ ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

553. කතෘමි බවට, අවකාශය?

[illegible]

පළමු මහල විද්‍යාංශය.

554. කතූම ධම්මා අවතංකතා?

[illegible]

555. කතමො කසම්. සම්මෙ එසෙසා හොති?

ගො නියම්, සම්මේය ඵලසා: පුසතා සමපුසතා සමපුසිතතන, අයං නියම්, සමමේය ඵලසා: හොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යම් කලෙකැ ලෝකකතරමාගීය වඩා ද ... ලෝකොත්තරසනිවිතාන
 වඩා ද ... ලෝකොත්තරසමන්ප්‍රධානිය වඩා ද ... ලෝකොත්තරසංචිතාදය
 වඩා ද ... ලෝකොත්තර ඉන්ද්‍රියය වඩා ද ... ලෝකොත්තර බලය වඩා ද ...
 ලෝකොත්තරබෝධසකිය වඩා ද ... ලෝකොත්තර සත්‍යය වඩා ද ...
 ලෝකොත්තරශමථය වඩා ද ... ලෝකොත්තරධර්මය වඩා ද ...
 ලෝකොත්තරසකකිය වඩා ද ... ලෝකොත්තර ආයතනය වඩා ද ...
 ලෝකොත්තරධාතුච්ඡි වඩා ද ... ලෝකොත්තර ආකාරය වඩා ද ...
 ලෝකොත්තර සපයිය වඩා ද ... ලෝකොත්තර වෙදනාව වඩා ද ...
 ලෝකොත්තර සංඥාව වඩා ද ... ලෝකොත්තර චේතනාව වඩා ද ...
 දඬුවමකින් ප්‍රකාශය පිණිස, ප්‍රථමශ්‍රීතියට පැමිණීම පිණිස,
 තෙතමාසයක වූ අපවයගාමී වූ ලෝකොත්තර විනයය වඩා ද, කාමයන්-
 ගෙන් වෙන් ව ම ... ද්‍රාවප්‍රතිපත් ඇති දකුණින් වූ ඡන්දය අධිපති
 කොට ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතේ ද, එමගෙහි සපයිය
 වෙයි ... අවිනේශය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුශලයෝ යි. එම ලෝකොත්තර
 කුශලධ්‍යානයක කළ බැවින් වැඩු බැවින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ...
 ද්‍රාවප්‍රතිපත් ඇති දකුණින් වූ ශුන්‍යත වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ
 වෙතේ ද ... අතිමිත්ත ... අපරණ්හිත ඡන්දධිපතෙය් ... විරියාධිපතෙය් ...
 විතත ධිපතෙය් ... විමංසාධිපතෙය් වූ (ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙතේ ද,) එමගෙහි
 සපයිය වෙයි ... අවිනේශය වේ ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

654. කවර බිම්මේදී අවසානාන පවති යන්:

ගම් කලකා කාමරය ව්‍යාපාරයන්ගේ කුඩුවම පිණිස, (සකාදායම් සබ්බාස) ද්විතීයභූමියට පැමිණීම පිණිස, ... කාමරයව්‍යාපාරයන්ගේ නිරවශේෂප්‍රකාශය පිණිස, (අත්‍යාමිමානී සබ්බාස) තානිකභූමියට පැමිණීම පිණිස ... රූපරය - අරූපරය - මාන - උග්‍රාව - අවිද්‍යාවගේ නිරවශේෂප්‍රකාශය පිණිස, (අතින්මානී සබ්බාස) චතුර්භූමියට පැමිණීම පිණිස, නේතර්මානීක වූ අපටයගාමී වූ ලොකොත්තරධ්‍යානය වඩා ද, කාමයන්ගෙන් වෙන් ව මි ... ද්‍රාවප්‍රතිපත් ඇති දකුණින් වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි සපයිය වෙයි ... අඤ්ඤාදිත්‍ය වෙයි ... අවිනිශ්චය වේ ... මේ ධර්මයෝ කුලයෝ යි. එ මි ලොකොත්තරකුල-ධ්‍යානය කළ හෙයින් වැඩු හෙයින් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව මි ... ද්‍රාව ප්‍රතිපත් ඇති දකුණින් වූ ගුණය වූ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකමයෙහි සපයිය වෙයි ... අඤ්ඤාචාරිත්‍ය වෙයි ... අවිනිශ්චය වේ ... තවද එකමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍ය සමුත්පන්න වූ යම් අරුපිධර්ම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

එසමයෙහි යම් සාධීයයක් සාධීකාරයෙන් මොනොවිට සාධී කරන බවෙක් මොනොවිට සාධී කළ බවෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි සාධී වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

556. කතමං තසම්. සමයෙ අඤ්ඤාතාවිජ්ඣාං හොති?

යං හෙයං අඤ්ඤාතාවිතං ධම්මාතං අඤ්ඤා පඤ්ඤා පජාතනා විවඤ්ඤා පච්චිඤ්ඤා ධම්මවිවඤ්ඤා සලලකඛණං උපලකඛණං පච්චුපලකඛණං පඤ්ඤාධිවං. කොසල්ලං නෙත්තඤ්ඤාං වෙහව්‍යා විතතා උපපටිකකා භූරි මේධා පටිතාසිකා විපසානා සමපජ්ඤාං පතතාදා පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිඤ්ඤා පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාතාදා පඤ්ඤා ආලොකො පඤ්ඤාමිතායො පඤ්ඤාපඤ්ඤාතො පඤ්ඤාජනනං අමොහො ධම්මවිවඤ්ඤා සමමාදිට්ඨි ධම්මවිවඤ්ඤාසමමාජ්ඣාසබ්බා මහාබ්බං මහාපටිතාපනතා, ඉදං තසම්. සමයෙ අඤ්ඤාතාවිජ්ඣාං හොති. යෙ වා පත තසම්. සමයෙ අඤ්ඤාදි අත්ථි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

ලොකුතතර විපාකා.

[අකුසලවිපාකපඤ්ඤාණාති]

557. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසම්. සමයෙ අකුසලාසාදිකම්මස්ස කතතතා උපවිතතතා විපාකං චක්ඛුට්ඨඤ්ඤාණං උපාතතා හොති, උපෙකකාසකතතං රුපාරම්මණං -පෙ- සොභවිඤ්ඤාණං උපාතතා හොති, උපෙකකාසකතතං සඤ්ඤාරම්මණං -පෙ- භානවිඤ්ඤාණං උපාතතා හොති, උපෙකකාසකතතං සකාරම්මණං -පෙ- ජිව්‍යාවිඤ්ඤාණං උපාතතා හොති, උපෙකකාසකතතං රසාරම්මණං -පෙ- කායවිඤ්ඤාණං උපාතතා හොති, දුක්ඛසතතතං ථොට්ඨබ්බාරම්මණං, තසම්. සමයෙ එසය්‍යා හොති, වේදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, වේදනා හොති, විතතං හොති, දුක්ඛං හොති, විතතය්‍යාසකතතා හොති, මනිජ්ඣං හොති, දුක්ඛිජ්ඣං හොති, ජිව්‍යිජ්ඣං හොති. යෙ වා පත තසම්. සමයෙ අඤ්ඤාදි අත්ථි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

558. කතමො තසම්. සමයෙ එසය්‍යා හොති යො තසම්. සමයෙ එසය්‍යා -පෙ- අයං තසම්. සමයෙ එසය්‍යා හොති.

559. කතමා තසම්. සමයෙ වේදනා හොති?

යං තසම්. සමයෙ තජ්‍යාකායවිඤ්ඤාණධාතුසමථය්‍යජ. කාසිකං අසාතං කාසිකං දුක්ඛං කායසමථය්‍යජ. අසාතං දුක්ඛං වේදයිතං කායසමථය්‍යජ. අසාතං දුක්ඛං වේදනා, අයං තසම්. සමයෙ වේදනා හොති. -පෙ-

560. කතමං තසම්. සමයෙ දුක්ඛං හොති?

යං තසම්. සමයෙ කාසිකං දුක්ඛං කායසමථය්‍යජ. අසාතං දුක්ඛං වේදයිතං කායසමථය්‍යජ. අසාතං දුක්ඛං වේදනා, ඉදං තසම්. සමයෙ දුක්ඛං හොති. -පෙ-

556. කවරෙක් එසමයෙහි අඤ්ඤාතාවිඤ්ඤා වෙයි යත්:

ඒ අඤ්ඤාතාවිඤ්ඤා (සම්ප්‍රසක්ත) බමියන් අතුරෙහි මාභිංඛ වූ මාභිංඛපාපිකා වූ යම් දැනීමක් ප්‍රඥායෙක් පජානනයෙන් විවයයෙන් පච්චයයෙන් බමිවිවයයෙන් සංලක්ෂණයෙන් උපලක්ෂණයෙන් ප්‍රත්‍යුපලක්ෂණයෙන් පාංශුකිත්‍යයෙන් කොසලායෙන් තොපුණ්‍යයෙන් චෙට්ඨායෙන් විතතායෙන් උපපරික්ෂායෙන් ගුරිප්‍රඥායෙන් ධාරණප්‍රඥායෙන් පරිණායිකායෙන් විදග්ගිතායෙන් සමාන්තරයෙන් පතොදයෙන් ප්‍රඥායෙන් ප්‍රඥෙඤ්ඤායෙන් ප්‍රඥාබලයෙන් ප්‍රඥාසංග්‍රහයෙන් ප්‍රඥාප්‍රාසාදයෙන් ප්‍රඥාආලෝකයෙන් ප්‍රඥාචාරාමයෙන් ප්‍රඥාප්‍රද්‍යානයෙන් ප්‍රඥාත්තයෙන් අමොහයෙන් බමිවිවයයෙන් සමාන්තරයෙන් බමිවිවයසංවිධානවිතතයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි අඤ්ඤාතාවිඤ්ඤා වේ. තවද එසමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතීත්‍යානුභවන වූ යම් අරුපිබමි කෙනෙක් ඇද්ද, මේ බමියෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

ලොකොත්තරවිපාක යි.

[අකුලලවිපාක පඤ්චවිඤ්ඤා]

557. කවර බමියෝ අව්‍යාකාත වෙති යත්:

යම් කලෙක අකුලලකමීය කල බැවින් රැස් කල බැවින් රූපාලම්භ උපෙක්ඛා සහගත වූ චක්ඛුර්විඤ්ඤා උපදනේ වේ ද ... භක්ඛාලම්භ උපෙක්ඛා සහගත වූ ස්ත්‍රාත්‍රවිඤ්ඤා උපදනේ වේ ද ... භක්ඛාලම්භ උපෙක්ඛා සහගත වූ ස්ත්‍රාත්‍රවිඤ්ඤා උපදනේ වේ ද ... රූපාලම්භ උපෙක්ඛා සහගත වූ ජිහ්වා විඤ්ඤා උපදනේ වේ ද ... සප්පට්ඨාලම්භ දුඛ සහගත වූ කායවිඤ්ඤා උපදනේ වේ ද, එසමයෙහි ස්පර්ශ වෙයි, වේදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, චෙතනාව වෙයි, විතතය වෙයි, දුඛය වෙයි, විතෙතකාග්‍රතාව වෙයි, මනිඤ්ඤාය වෙයි, දුක්ඛිඤ්ඤාය වෙයි, ජිහ්වාඤ්ඤාය වේ. තවද එසමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතීත්‍යානුභවන වූ යම් අරුපිබමි කෙනෙක් ඇද්ද, මේ බමියෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

558. කවරෙක් එසමයෙහි සපරි වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් සපරියෙන් ... මේ එසමයෙහි ස්පර්ශ වේ.

559. කවරෙක් එසමයෙහි වේදනා වෙයි යත්:

එසමයෙහි තදනුරූප කායවිඤ්ඤාදා සංස්පර්ශයෙන් උපන් යම් කායික වූ අසාතයෙන් කායික වූ දුඛයෙන්, කායසංස්පර්ශයෙන් උපන් අසාත වූ දුඛ වූ වේදනිකයෙන්, කායසංස්පර්ශයෙන් උපන් අසාත වූ දුඛ වූ වේදනායෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි වේදනා වේ...

560. කවරෙක් එසමයෙහි දුඛ වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් කායික වූ අසාතයෙන් කායික වූ දුඛයෙන් කායසංස්පර්ශයෙන් උපන් අසාත වූ දුඛ වූ වේදනිකයෙන් කායසංස්පර්ශයෙන් උපන් අසාත වූ දුඛ වූ වේදනායෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි දුඛ වේ ...

561. කතමිං තස්මිං සමයෙ දුක්ඛිත්ථිතං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ කාසිනං අසානං කාසිනා දුක්ඛා වෙදගිනං කායසම්ප්පාදා අසානා දුක්ඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ දුක්ඛිත්ථිතං හොති -පෙ- යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්චසමුප්පාදා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

තස්මිං ඛො පන සමයෙ විතතාඤ්ඤා ඛකා හොනති, ආයතනාති හොනති, ඥා ධාතුයො හොනති, තයො අංකාර හොනති, තිණ්ණි ඉන්ද්‍රියාති හොනති, එකො එකො හොති -පෙ- එකා කායච්ඡාදාධාතු හොති, එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්චසමුප්පාදා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. -පෙ-

562. කතමිං තස්මිං සමයෙ සංඛාරකඛිනො හොති?

එකො චේතනා විතතසංකප්පා ජීවිත්ථිතං, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්චසමුප්පාදා අරුපිනො ධම්මා ධර්මො ධර්මො සංඛාරකඛිනං ධර්මො සංඛාරකඛිනං ධර්මො විඤ්ඤාණකඛිනං, අයං තස්මිං සමයෙ සංඛාරකඛිනො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

අනුසලවිපාක පඤ්චවිඤ්ඤාණංති.

[අනුසලවිපාකා මනෝධාතු.]

563. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

සත්ථි සමයෙ අනුසලස්ස කම්මස්ස කතතතා උපවිතතතා විපාකා මනෝධාතු උප්පාදා හොති උපෙක්ඛා සත්තතා රූපාරම්භං වා -පෙ- ඵෙට්ඨබ්බාරම්භං වා යං යං වා පනාරම්භා, තස්මිං සමයෙ එකො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චේතනා හොති, විතතං හොති, විතතෙකා හොති, විචාරෙකා හොති, උපෙක්ඛා හොති, විතතසංකප්පා හොති, මතිත්ථිතං හොති, උපෙක්ඛිත්ථිතං හොති, ජීවිත්ථිතං හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්ච සමුප්පාදා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. -පෙ-

තස්මිං ඛො පන සමයෙ විතතාඤ්ඤා ඛකා හොනති, ආයතනාති හොනති, ඥා ධාතුයො හොනති, තයො අංකාර හොනති, තිණ්ණි ඉන්ද්‍රියාති හොනති, එකො එකො හොති -පෙ- එකා මනො ධාතුහොති. එකං ධම්මායතනං හොති. එකා ධම්මධාතු හොති. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්චසමුප්පාදා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. -පෙ-

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

561. කවරෙක් එකමයෙහි දුකිනිඤ්ඤ වෙයි යත්:

එකමයෙහි යම් කායික වූ අසාත්‍යයක් කායික වූ දුඛයෙක් කායසං-
සප්පයෙන් උපන් අසාත්‍ය වූ දුඛ වූ වේදනිකයෙක් කායසංසප්පයෙන් උපන්
අසාත්‍ය වූ දුඛ වූ වේදනායෙක් වේ ද, මේ එකමයෙහි දුකිනිඤ්ඤ වේ ...
තවද එකමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යක්‍ෂවෘත්ත වූ යම් අරුපිඛම කෙනෙක්
ඇද්ද, මේ බමිඤ්ඤ අව්‍යාකාතයෝ යි.

තවද එකමයෙහි සකකිඤ්ඤ සතරදෙනෙක් වෙති, අයතනයෝ
දෙදෙනෙක් වෙති, ධාතුහු දෙදෙනෙක් වෙති, ආකාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති,
ඉන්ද්‍රියයෝ තිදෙනෙක් වෙති, එක් ම ඝප්පියෙක් වෙයි, ... එක් ම
කායවිඤ්ඤාධාතුයෙක් වෙයි, එක් ම බමියතතය වෙයි, එක් ම බමි-
ධාතුව වේ. තවද එකමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යක්‍ෂවෘත්ත වූ යම්
අරුපිඛම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ බමිඤ්ඤ අව්‍යාකාතයෝ යි...

562. කවරෙක් එකමයෙහි සංකාරසකකි වෙයි යත්:

ඝප්පිය ය වේතනා ය විතෙතකාග්‍රතා ය ජීවිතෙත්‍රිය ය, තවද
එකමයෙහි වේදනාසකකිකය නමා සංඥාසකකිකය නමා විඤ්ඤාසකකිකය නමා
අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යක්‍ෂවෘත්ත වූ යම් අරුපිඛම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ
එකමයෙහි සංකාරසකකි වේ ... මේ බමිඤ්ඤ අව්‍යාකාතයෝ යි.

අකුලපිපාසකපඤ්ඤානුයෝ යි.

[අකුලපිපාසකමනෝධාතුව]

563. කවර බමිඤ්ඤ අව්‍යාකාත වෙති යත්:

යම් කාලකා අකුලකම්ම කල බැවින් රූස් කල බැවින් රූපා-
ලබ්භ වේවයි ... ස්ප්‍රච්චාලාලබ්භ වේවයි, යමක් යමක් හෝ අරමුණු
කොට උපෙක්‍ෂා සහගත වූ විපාක මනෝධාතුව උපදනේ වේ ද, එකම-
යෙහි ඝප්පිය වෙයි, වේදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, වේතනාව වෙයි,
විතතය වෙයි, විතකිය වෙයි, විවාරය වෙයි, උපෙක්‍ෂාව වෙයි, විතෙත-
කාග්‍රතාව වෙයි, මතිත්‍රිය වෙයි, උපෙක්‍ෂිත්‍රිය වෙයි, ජීවිතෙත්‍රිය වේ.
තවද එකමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යක්‍ෂවෘත්ත වූ යම් අරුපිඛම
කෙනෙක් ඇද්ද, මේ බමිඤ්ඤ අව්‍යාකාතයෝ යි ...

තවද එකමයෙහි සකකිඤ්ඤ සතරදෙනෙක් වෙති, අයතනානෝ
දෙදෙනෙක් වෙති, ධාතුහු දෙදෙනෙක් වෙති, ආකාරයෝ තිදෙනෙක්
වෙති, ඉන්ද්‍රියයෝ තිදෙනෙක් වෙති, එක් ම සප්පියෙක් වෙයි ... එක් ම
මනෝධාතුයෙක් වෙයි, එක් ම බමියතතය වෙයි, එක් ම බමිධාතුව වේ.
තවද එකමයෙහි අත්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යක්‍ෂවෘත්ත වූ යම් අරුපිඛම කෙනෙක්
ඇද්ද, මේ බමිඤ්ඤ අව්‍යාකාතයෝ යි...

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

564. කතමො තස්මිං සමයෙ සබ්බාරකකිංකො හොති?

එස්සො වෙතතා විතකෙකා විවාරො විතතස්සෙකග්ගතා ජිවිතීන්ද්‍රියං, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අසොකපි අපි පටිවට්ඨමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ධර්මපඤ්ඤා වෙදනාකකිං ධර්මපඤ්ඤා සංකප්පා විසංකප්පා, අයං තස්මිං සමයෙ සබ්බාරකකිංකො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

අකුසලවිපාකා මනොධාතු.

[අකුසලවිපාකා අව්‍යාකතා]

565. කතමො ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ අකුසලස්ස භවස්ස කතතතා උපවිතතතා විපාකා මනොවිසංකප්පාධාතු උප්පන්නා හොති උපෙකකාසග්ගතා රූපාරම්මණං වා -පෙ- ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරම්ම, තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති. ඉද්ධා හොති. සංකප්පා හොති. වෙතතා හොති. විතතා හොති. විතකෙකා හොති. විවාරො හොති. උපෙකකා හොති. විතතස්සෙකග්ගතා හොති. මනිත්තියං හොති. උපෙකකිත්තියං හොති. ජිවිතීන්ද්‍රියං හොති. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අසොකපි අපි පටිවට්ඨමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා -පෙ-

තස්මිං වෙත පන සමයෙ විතතාරො ධම්මා හොති. ආයතනානි හොති. දො ධාතුයො හොති. තයො ආකාරා හොති. තිණි ඉන්ද්‍රියානි හොති. එස්සො එස්සො හොති. -පෙ- එකා මනොවිසංකප්පාධාතු හොති. එකං ධම්මායතනං හොති. එකා ධම්මධාතු හොති. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අසොකපි අපි පටිවට්ඨමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. -පෙ-

566. කතමො තස්මිං සමයෙ සබ්බාරකකිංකො හොති?

එස්සො වෙතතා විතකෙකා විවාරො විතතස්සෙකග්ගතා ජිවිතීන්ද්‍රියං, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අසොකපි අපි පටිවට්ඨමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ධර්මපඤ්ඤා වෙදනාකකිං ධර්මපඤ්ඤා සංකප්පා විසංකප්පා, අයං තස්මිං සමයෙ සබ්බාරකකිංකො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

අකුසලවිපාකා අව්‍යාකතා.

564. කවරෙක් එසමයෙහි සංසකාරසකකි වෙයි යත්:

සපයී ය වෙතනා ය විතකී ය විවාර ය විනේතකාග්‍රතා ය ජීවිතේන්ද්‍රිය ය, තවද එසමයෙහි වේදනාසකකිය තබා සංඥාසකකිය තබා විඥානසකකිය තබා අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිබුමි කෙනෙක් ඇද්ද, මේ එසමයෙහි සංසකාරසකකි වේ ... මේ බමුණෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

අනුශලවිපාක මනෝබාහු යි.

[අනුශල විපාක අව්‍යාකාත]

565. කවර බමුණෝ අව්‍යාකාත වෙති යත්:

යම් කලෙක අනුශලකමීය කල බැවින් රැස් කල බැවින් රූපාලමබන වේවයි ... බමුණලබන වේවයි, යමක් යමක් හෝ අරමුණු කොට උපෙක්‍ෂා ගතහන වූ විපාක මනෝවිඥානබාහුව උපදනේ වේද, එසමයෙහි සපයීය වෙයි, වේදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, වේදනාව වෙයි, විතකිය වෙයි, විතකිය වෙයි, විවාරය වෙයි, උපෙක්‍ෂාව වෙයි, විනේතකාග්‍රතාව වෙයි, මනිජ්‍යය වෙයි, උපෙක්‍ෂිතය වෙයි, ජීවිතේන්ද්‍රිය වේ. තවද එසමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිබුමි කෙනෙක් ඇද්ද, මේ බමුණෝ අව්‍යාකාතයෝ යි ...

තවද එසමයෙහි සකකියෝ සතරදෙනෙක් වෙති, ආයතනයෝ දෙදෙනෙක් වෙති, ධාතුහු දෙදෙනෙක් වෙති, ආකාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති, ඉන්ද්‍රියයෝ තිදෙනෙක් වෙති, එක් ම සපයීයෙක් වෙයි ... එක් ම මනෝවිඥානබාහුයෙක් වෙයි, එක් ම බමුණගතය වෙයි, එක් ම බමුණබාහුව වේ. තවද එසමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිබුමි කෙනෙක් ඇද්ද, මේ බමුණෝ අව්‍යාකාතයෝ යි ...

566. කවරෙක් එසමයෙහි සංසකාරසකකි වෙයි යත්:

සපයී ය වෙතනා ය විතකී ය විවාර ය විනේතකාග්‍රතා ය ජීවිතේන්ද්‍රිය ය, තවද එසමයෙහි වේදනාසකකිය තබා සංඥාසකකිය තබා විඥානසකකිය තබා අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිබුමි කෙනෙක් ඇද්ද, මේ එසමයෙහි සංසකාරසකකි වේ ... මේ බමුණෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

අනුශලවිපාක අව්‍යාකාතයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[කිසියම්මනෝධාතු]

567. කතමෙ බම්මා අව්‍යාකතා?

යත්මි. සමයෙ මනෝධාතු උප්පන්නා හොති කිරියා නෙව කුසලා නිකුසලා න ව කම්මවිපාකා උපෙක්ඛාසගතතා රූපාරම්මණං වා -පෙ- පෙට්ඨධාරම්මණං වා යං යං වා පතාරබ්බ, තත්මි. සමයෙ එසෙය්‍යා හොති, වෙදනා හොති, සංකප්පා හොති, වේතනා හොති, විතතං හොති, විතකෙකා හොති, විචාරෙ හොති, උපෙක්ඛා හොති, විතතසංකතතා හොති, මනිජ්ඣයං හොති, උපෙක්ඛිජ්ඣයං හොති, ජිවිතිජ්ඣයං හොති, යෙ වා පත තත්මි. සමයෙ අසංකප්පි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බම්මා, ඉමෙ බම්මා අව්‍යාකතා. -පෙ-

තත්මි. ඛෙ පත සමයෙ විතතාරෙ බන්ධා හොනති. ආයතනනාති හොනති. ඥා ඛාතුයො හොනති. තයො ආකාර හොනති. තිණි ඉජ්ඣයාති හොනති. එකා එසෙය්‍යා හොති -පෙ- එකා මනෝධාතු හොති. එකං බම්මායතනං හොති. එකා බම්මධාතු හොති. යෙ වා පත තත්මි. සමයෙ අසංකප්පි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බම්මා, ඉමෙ බම්මා අව්‍යාකතා. -පෙ-

568. කතමො තත්මි. සමයෙ සංඛාරකඛණො හොති?

එසෙය්‍යා වේතනා විතකෙකා විචාරෙ විතතසංකතතා ජිවිතිජ්ඣයං, යෙ වා පත තත්මි. සමයෙ අසංකප්පි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බම්මා ධර්මපත්‍රා වෙදනාකඛණං ධර්මපත්‍රා සංකප්පකඛණං ධර්මපත්‍රා විඤ්ඤාණකඛණං, අයං තත්මි. සමයෙ සංඛාරකඛණො හොති -පෙ- ඉමෙ බම්මා අව්‍යාකතා.

කිසියම්මනෝධාතු.

[කිසියම්මනෝවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්සසග්ගනවිතතං]

569. කතමෙ බම්මා අව්‍යාකතා?

යත්මි. සමයෙ මනෝවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති කිරියා නෙව කුසලා නිකුසලා න ව කම්මවිපාකා සොමනස්සසග්ගතතා රූපාරම්මණං වා -පෙ- බම්මාරම්මණං වා යං යං වා පතාරබ්බ, තත්මි. සමයෙ එසෙය්‍යා හොති, වෙදනා හොති, සංකප්පා හොති, වේතනා හොති, විතතං හොති, විතකෙකා හොති, විචාරෙ හොති, පිති හොති, සුඛං හොති, විතතසංකතතා හොති, පිරිඤ්ඣයං හොති, සමාධිජ්ඣයං හොති, මනිජ්ඣයං හොති, තොමනසිජ්ඣයං හොති, ජිවිතිජ්ඣයං හොති. යෙ වා පත තත්මි. සමයෙ අසංකප්පි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බම්මා, ඉමෙ බම්මා අව්‍යාකතා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[ක්‍රියාමනෝධාතු]

567. කවර බමිසෝ අව්‍යාකාත වෙයි යත්:

යම් කලෙකැ රූපාලම්භන වේවයි ... සප්පව්‍යාලම්භන වේවයි, යමක් යමක් හෝ අරමුණු කොට නො ම කුසල් වූ අකුසල් නො වූ නො ද කම්පිපාක වූ උපෙක්‍ෂා සහගත වූ ක්‍රියාමනෝධාතු උපදනේ වේ ද, එසමයෙහි සාධීය වෙයි, වෙදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, වේතනාව වෙයි, විතතය වෙයි, විතකීය වෙයි, විචාරය වෙයි, උපෙක්‍ෂාව වෙයි, විභේදනාකාග්‍රතාව වෙයි, මනිඤ්ඤය වෙයි, උපෙක්‍ෂිඤ්ඤය වෙයි, ජිව්හේන්ද්‍රිය වේ. තවද එසමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරූපිබමි කෙනෙක් ඇද්ද, මේ බමිසෝ අව්‍යාකාතයෝ යි ...

තවද එසමයෙහි සකකියෝ සතරදෙනෙක් වෙති, අංගනනියෝ දෙදෙනෙක් වෙති, ධාතුහු දෙදෙනෙක් වෙති, අංගාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති, ඉන්ද්‍රියයෝ තිදෙනෙක් වෙති, එක් ම සාධීයෙක් වෙයි ... එක් ම මනෝධාතුයෙක් වෙයි, එක් ම බමියතතය වෙයි, එක් ම බමිධාතු වේ, තවද එසමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරූපිබමි කෙනෙක් ඇද්ද, මේ බමිසෝ අව්‍යාකාතයෝ යි ...

568. කවරෙක් එසමයෙහි සංඝාරසකකි වෙයි යත්:

සාධී ය වේතනා ය විතකී ය විචාර ය විභේදනාකාග්‍රතා ය ජිව්හේන්ද්‍රිය ය, තවද එසමයෙහි වෙදනාසකකිත තඛා සංඥාසකකිත තඛා විඤ්ඤාසකකිත තඛා අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරූපිබමි කෙනෙක් ඇද්ද, මේ එසමයෙහි සංඝාරසකකි වේ ... මේ බමිසෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

ක්‍රියාමනෝධාතු යි.

[ක්‍රියාමනෝවිඤ්ඤාංශධාතු සොමභ්‍යාසසහගත විතතය]

569. කවර බමිසෝ අව්‍යාකාත වෙයි යත්:

යම් කලෙකැ රූපාලම්භන වේවයි ... බමියාලම්භන වේවයි යම් යමක් යමක් හෝ අරමුණු කොට ක්‍රියාමාත්‍ර වූ නො ම කුසල් වූ අකුසල් නො වූ නො ද කම්පිපාක වූ සොමනස්සහගත වූ මනෝවිඤ්ඤාධාතු උපදනේ වේ ද, එසමයෙහි සාධීය වෙයි, වෙදනාව වෙයි, සංඥාව වෙයි, වේතනාව වෙයි, විතතය වෙයි, විතකීය වෙයි, විචාරය වෙයි, ප්‍රීතිය වෙයි, සුඛය වෙයි, විභේදනාකාග්‍රතාව වෙයි, විශේෂිඤ්ඤය වෙයි, සමාධිඤ්ඤය වෙයි, මනිඤ්ඤය වෙයි, සොමනසිඤ්ඤය වෙයි, ජිව්හේන්ද්‍රිය වේ, තවද එසමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරූපිබමි කෙනෙක් ඇද්ද, මේ බමිසෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

570. කතමො තසම් සමයෙ ඵයො හොති?

යො තසම් සමයෙ ඵයො ථුසනා සමුද්දායා සමුද්ධිතතො, අයං තසම් සමයෙ ඵයො හොති. -පෙ-

571. කතමො තසම් සමයෙ විතතසොකකතො හොති?

යො තසම් සමයෙ විතතසො ධීති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාණේ අවිකෙඛපො අවිසාහට්ඨානතො සමපො සමාධිඤ්ඤා සමාධිබලං, අයං තසම් සමයෙ විතතසොකකතො හොති.

572. කතමො තසම් සමයෙ විරිසිඤ්ඤා හොති?

යො තසම් සමයෙ වේතතිකො විරියාරමො නික්කමො පරක්කමො උයාමො වායාමො උසොතො උසොතොති ආමො ධීති අභිප්පලපරක්කමො අනික්කිතතඤ්ඤා අනික්කිතතඤ්ඤා ධුරසමපායො හොති විරියං විරිසිඤ්ඤා විරියබලං, ඉදං තසම් සමයෙ විරිසිඤ්ඤා හොති.

573. කතමො තසම් සමයෙ සමාධිඤ්ඤා හොති?

යො තසම් සමයෙ විතතසො ධීති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාණේ අවිකෙඛපො අවිසාහට්ඨානතො සමපො සමාධිඤ්ඤා සමාධිබලං, ඉදං තසම් සමයෙ සමාධිඤ්ඤා හොති -පෙ- යෙ වා පන තසම් සමයෙ අසෙසුපි අපි පට්ටසමුප්පාදා අරුපිනො ධම්මො, ඉමෙ ධම්මො අවසාසනො.

තසම් ඛො පන සමයෙ වතතාණේ ඛො හොති. ආයතනානි හොති. ආයතනානි ඛො හොති. තසො අනාගතො හොති. පඤ්ඤානි ඛො හොති. ඵයො ඵයො හොති. -පෙ- ඵයා මනො විඤ්ඤාණධාතු හොති. ඵයං ධම්මායතනං හොති. ඵයා ධම්මධාතු හොති. යෙ වා පන තසම් සමයෙ අසෙසුපි අපි පට්ටසමුප්පාදා අරුපිනො ධම්මො, ඉමෙ ධම්මො අවසාසනො. -පෙ-

574. කතමො තසම් සමයෙ සබ්බාරකකතො හොති?

ඵයො වේතනො විතතකො විවාරේ පිති විතතසොකකතො විරිසිඤ්ඤා සමාධිඤ්ඤා ජිවිසිඤ්ඤා, යෙ වා පන තසම් සමයෙ අසෙසුපි අපි පට්ටසමුප්පාදා අරුපිනො ධම්මො ධර්මො වේදනාකකතො ධර්මො සසෙසුකකතො. ධර්මො විඤ්ඤාණකකතො, අයං තසම් සමයෙ සබ්බාරකකතො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මො අවසාසනො.

නිව්සාමනොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනසසකතවිතතො.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

570. කවරෙක් එසමයෙහි සාධී වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් සාධීයෙක්, සාධීකාරයෙක්, මොනොවට සාධී කරන අසුරෙක්, මොනොවට සාධී කළ බවෙක් වේ ද, මේ එසමයෙහි සාධී වේ ...

671. කවරෙක් එසමයෙහි විද්‍යෙනානාග්‍රතා වෙයි යත්:

එසමයෙහි විතතයාගේ යම් (අරමුණෙහි) සිටීමෙන්, මොනොවට සිටීමෙන්, බැහැගෙන සිටීමෙන්, නො විසිරීමෙන්, අවික්ෂේපයෙන්, නො විසුළු සිත ඇති බවෙක්, ශම්පයෙන්, සමාධිඤ්ඤයෙන්, සමාධිබලයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි විද්‍යෙනානාග්‍රතා වේ.

672. කවරෙක් එසමයෙහි විශෝඤ්ඤ වෙයි යත්:

එසමයෙහි යම් චෛතසික වූ විශාරදයෙක්, නිෂ්ක්‍රමයෙක්, පරා-ක්‍රමයෙක්, උද්‍යමයෙක්, ව්‍යායාමයෙක්, උත්සාහයෙක්, අධිමාත්‍ර උත්සාහ-යෙක්, දුස්සාරාක්‍රමයෙක්, ධේරුමයෙක්, ස්වරූපරාක්‍රමනයෙක්, නො නැවූ ඡන්දය ඇති බවෙක්, නො නැවූ විශිෂ්ට ඇති බවෙක්, විශාල දෘඪ වූ හැඟීමෙන්, විශාලයෙන්, විශෝඤ්ඤයෙන්, විශාලබලයෙන් වේ ද, මේ එසමයෙහි විශෝඤ්ඤ වේ.

573. කවරෙක් එසමයෙහි සමාධිඤ්ඤ වෙයි යත්:

එසමයෙහි විතතයාගේ යම් සිටීමෙන්, මොනොවට සිටීමෙන්, බැහැ-ගෙන සිටීමෙන්, නො විසිරීමෙන්, අවික්ෂේපයෙන්, නො විසුළු සිත ඇති බවෙක්, ශම්පයෙන්, සමාධිඤ්ඤයෙන්, සමාධිබලයෙන් වේ ද, මේ එසම-යෙහි සමාධිඤ්ඤ වේ, තවද එසමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිඛම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

තවද එසමයෙහි සක්කයෝ සතර දෙනෙක් වෙති, ආයතනයෝ දෙදෙනෙක් වෙති, ඛාදානු දෙදෙනෙක් වෙති, අභාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති, ඉඤ්ඤයෝ පඤ්ඤනෙක් වෙති, එක් ම සාධීයෙක් වෙයි ... එක් ම මනෝවිඤ්ඤානාදියෙන් වෙයි, එක් ම ධර්මායතනය වෙයි, එක් ම ධර්ම-ඛාදාව වේ. තවද එසමයෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපි ඛම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකාතයෝ යි ...

574. කවරෙක් එසමයෙහි සංඝකාරකතාව වෙයි යත්:

සාධී ය වෙතනා ය විතති ය විවාර ය ප්‍රිති ය විද්‍යෙනානාග්‍රතා ය, විශෝඤ්ඤ ය සමාධිඤ්ඤ ය ඡ්විතඤ්ඤ ය, තවද එසමයෙහි වේදනාසංකතිය තඛා සංඥාසංකතිය තඛා විඤ්ඤාසංකතිය තඛා අන්‍ය වූ ද ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පන්න වූ යම් අරුපිඛම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ එසමයෙහි සංඝකාරකතාව වේ ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

ක්‍රියාමනෝවිඤ්ඤාණධාතු ඡෝමනාසංකතන විතතා යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[කිසියම්කෙනෙකුගේ උපෙක්ඛාසහගතවිනය.]

575. කතමේ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යහමි. සමයෙ මනෝවිඤ්ඤාණධාතු උපානනා හොති කීරිඨා තෙව කුසලා නා කුසලාන ව කම්මවිපාකා උපෙක්ඛාසහගතා රූපාරම්භො වා -පෙ- ධම්මාරම්භො වා යං යං වා පනාරබ්බා, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති, වේදනා හොති, සංඝස්ස හොති, චේතනා හොති, විතතං හොති, විතකෙක්ඛා හොති, විවාදෙ හොති, උපෙක්ඛා හොති, විතතෙය්‍යාකතතා හොති, විරිදිත්ථිං හොති, සමාධිත්ථිං හොති, මනිත්ථිං හොති, උපෙක්ඛිත්ථිං හොති, ජිවිත්ථිං හොති. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අති පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. -පෙ-

තස්මිං බො පන සමයෙ වතනාදෙ බන්ධා හොති ආයතනාති හොති. ථෙව ධාතුයො හොති, තයො අනාර්ථ හොති, පඤ්චිත්ථිංති හොති එකො එසෙය්‍යා හොති. -පෙ- එකා මනෝවිඤ්ඤාණධාතු හොති. එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අති පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. -පෙ-

576. කතමො තස්මිං සමයෙ සබ්බාරක්ඛණො හොති?

එසෙය්‍යා චේතනා විතකෙක්ඛා විවාදෙ විතතෙය්‍යාකතතා විරිදිත්ථිං සමාධිත්ථිං ජිවිත්ථිං, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අති පටිච්ච සමුප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා ඵලපඤ්ඤා වේදනාකතං ඵලපඤ්ඤා සංඝස්සාකතං ඵලපඤ්ඤා විඤ්ඤාණකතං, අයං තස්මිං සමයෙ සබ්බාරක්ඛණො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

කිසියම්කෙනෙකුගේ උපෙක්ඛාසහගතවිනය.

[නාමාවචරකිසියා.]

577. කතමේ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යහමි. සමයෙ මනෝවිඤ්ඤාණධාතු උපානනා හොති කීරිඨා තෙව කුසලා නා කුසලාන ව කම්මවිපාකා සොමනස්සහගතා ඤ්ඤාණසම්ප්‍රසාදනා රූපාරම්භො වා -පෙ- යං යං වා පනාරබ්බා, තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති -පෙ- අවිකේමපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා -පෙ- අලොභො අව්‍යාකතමුලං -පෙ- අද්වේශො අව්‍යාකතමුලං -පෙ- අමොහො අව්‍යාකතමුලං -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[ක්‍රියාමණ්ඩලීය, ආධාර, උපකරණ සහන ව්‍යාපෘති]

875. කවර ධර්මයේ අව්‍යාකෘත වෙති යන්:

යම් කලෙකැ රූපාලබ්ධි වෙවසි, ... ධර්මාලබ්ධි වෙවසි, යශ්ච යමක්
 යමක් හෝ අරමුණු කොට ක්‍රියාමාත්‍ර වූ නො ම කුසල් වූ අකුසල් නො
 වූ නො ද කමිටිපාක වූ උපෙක්ෂාසහගත වූ මනෝවිඥානධාතුව උපදනේ
 වේ ද, ඵලමයෙහි සාධක වෙති, වේදනාව වෙති, සංඥාව වෙති, වේතනාව
 වෙති, විතතය වෙති, විතකීය වෙති, විචාරය වෙති, උපෙක්ෂාව වෙති,
 විකේතකාත්‍රතාව වෙති, විශෙෂීන්ද්‍රිය වෙති, සමාධීන්ද්‍රිය වෙති, මනීන්ද්‍රිය
 වෙති, උපෙක්ෂීන්ද්‍රිය වෙති, ජිවිතෙන්ද්‍රිය වේ, නවද ඵලමයෙහි අන්‍ය වූ ද
 ප්‍රතීත්‍යසංක්‍රීයමාන වූ යම් අරූපිධර්ම කෙතෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මයෝ අව්‍යා-
 කානගෝ සි. ...

තවද එමගෙහි සහතිකයෝ සතරදෙනෙක් වෙති, ආගන්තුකයෝ දෙදෙනෙක් වෙති, බාහුත්‍ර දෙදෙනෙක් වෙති, ආභාරයෝ තිදෙනෙක් වෙති, ඉන්ද්‍රියයෝ පහදෙනෙක් වෙති, එක් ම සපයීමෙන් වෙති ... එක් මනෝවිඥානවාදියෙක් වෙති, එක් ම බලාගතකය වෙති, එක් ම බල-බාහුව වේ. තවද එමගෙහි අන්‍ය වූ ද ප්‍රතික්‍ෂාමත්‍රපහන වූ ගම් අරුපිබම් නෙතෙක් ඇද්ද, මේ බලයෝ අව්‍යාකානගෝ හි ...

576. කවරෙක් එසමයෙහි සංසාරස්තනි වෙයි යත්:

සපයී ය වෙනතා ය විසකී ය විවාර ය විනේතකානුතා ය විශේෂිතිය ය සමාධිතිය ය ජීවිතෙතිය ය, තවද එකමයෙහි වේදනා-සකකීය තමා සංඥාසකකීය තමා විඥාසකකීය තමා අන්ය වූ ද ප්‍රතීතා-සමුත්පන්න වූ යම් අරුපිධම් කෙනෙක් ඇද්ද, මේ එකමයෙහි සංකාර සකකී වේ ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකාතයෝ හි.

ක්‍රියාමණ්ඩලයෙහිදී, උපදක්ෂණයෙන් විනයය යි.

[അംഗവർദ്ധിയാ]

577. කවර බමුණෝ අව්‍යංකාංක වෙති යන්:

යම් කලෙක රුපාලබ්ධි වේවයි ... යළි යමක් යමක් හෝ අරමුණු
 කොට ක්‍රියාමාත්‍ර වූ නො ම කුසල් වූ අකුසල් නො වූ නො ද කම්මාක
 වූ සොම්නස් සහගත දැනගම්ප්‍රසන්න වූ මනෝචිඤ්ඤානිඛානුව උපදෙත්
 වේ ද, එහිමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්ෂේපය වෙයි ... මේ ධර්මයෝ අව්‍යා-
 කාන්තයෝ යි ... අලෝභ සංකප්පාද අව්‍යාකාන්තමූල යෑ ... අද්‍රෝහ සංකප්පාද
 අව්‍යාකාන්තමූල යෑ ... අමොහ සංකප්පාද අව්‍යාකාන්තමූල යෑ ... මේ ධර්මයෝ
 අව්‍යාකාන්තයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

578. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යඤ්ථි. සමගෙ මනෝවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති කිරිය තෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං සොමනස්සසහගතං සද්දණ්ණප්පයුතං සසම්ඛාරෙන රූපාරම්භං වා -පෙ- සොමනස්සසහගතං සද්දණ්ණප්පයුතං -පෙ- සොමනස්සසහගතං සද්දණ්ණප්පයුතං සසම්ඛාරෙන -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතං සද්දණ්ණප්පයුතං -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතං සද්දණ්ණප්පයුතං සසම්ඛාරෙන -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතං සද්දණ්ණප්පයුතං සසම්ඛාරෙන රූපාරම්භං වා -පෙ- ධම්මාරම්භං වා, යං යං වා පතාරබ්බං, තඤ්ඤි. සමගෙ එඤ්ඤා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා -පෙ- අලොභො අව්‍යා-කතමුලං -පෙ- අද්දෙසො අව්‍යාකතමුලං -පෙ-¹ ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා,

කාමාවචරකිරියා.

[රූපාවචරකිරියා]

579. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යඤ්ථි. සමගෙ රූපාවචරං ක්‍රියානං භාවෙති කිරියං තෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං විච්ඡේධව කාමෙති -පෙ- පඨමං ක්‍රියානං උපසම්පජ්ජා විහරති පඨවිකසිණං, තඤ්ඤි. සමගෙ එඤ්ඤා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

580. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යඤ්ථි. සමගෙ රූපාවචරං ක්‍රියානං භාවෙති කිරියං තෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං විතක්කවිචාරානං චු-පසමා -පෙ- දුතීයං ක්‍රියානං -පෙ- තතීයං ක්‍රියානං -පෙ- චතුත්ථං ක්‍රියානං -පෙ- පඨමං ක්‍රියානං -පෙ- පඤ්චමං ක්‍රියානං උපසම්පජ්ජා විහරති පඨවිකසිණං, තඤ්ඤි. සමගෙ එඤ්ඤා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

රූපාවචරකිරියා.

[අරූපාවචරකිරියා]

581. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යඤ්ථි. සමගෙ අරූපාවචරං ක්‍රියානං භාවෙති කිරියං තෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං, සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසංඝඤ්ඤානං අත්ථංගමා නානිත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අසායානඤ්ඤායානසඤ්ඤාසහගතං සුබ්බං ව පහානා -පෙ- චතුත්ථං ක්‍රියානං උපසම්පජ්ජා විහරති, තඤ්ඤි. සමගෙ එඤ්ඤා හොති -පෙ- අවිකේධපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

1. අමොභො අව්‍යාකතමුලං -පෙ- PTS.

578. කවර බමුණෝ අව්‍යාකාශ වෙති යන්:

යම් කලෙකැ රූපාලමක වෙවසි ... ක්‍රියාමාත්‍ර වූ නො ම කුසල් වූ අකුසල් නො වූ නො ද කම්මිපාක වූ සොම්නස් සහගත ඥානසම්ප්‍රසන්න වූ මනෝවිඥානධාතුව සංසාර සතීත වැ ... සොම්නස් සහගත ඥාන-විප්‍රසන්න ... සොම්නස් සහගත ඥානවිප්‍රසන්න (මනෝවිඥාන ධාතුව) සංසාර සතීත වැ ... උපෙක්‍ෂා සහගත ඥානසම්ප්‍රසන්න ... උපෙක්‍ෂා සහගත ඥානසම්ප්‍රසන්න (මනෝවිඥානධාතුව) සංසාර සතීත ව ... උපෙක්‍ෂා සහගත ඥානවිප්‍රසන්න ... රූපාලමක වෙවසි ... බමුණුලමක වෙවසි යළි යම් යම් අරමුණක් හෝ අරමුණු කොට උපෙක්‍ෂා සහගත ඥානවිප්‍රසන්න (මනෝවිඥානධාතුව) උපදෙස් වේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්‍ෂේපය වෙයි ... මේ බමුණෝ අව්‍යාකාශයෝ යි ... අලෝභ සංඛ්‍යාත අව්‍යාකාශමූල ය ... අද්‍යය සංඛ්‍යාත අව්‍යාකාශමූල ය ... මේ බමුණෝ අව්‍යාකාශයෝ යි.

කාමාවචරක්‍රියා යි.

[රූපාවචරක්‍රියා]

579. කවර බමුණෝ අව්‍යාකාශ වෙති යන්:

යම් කලෙකැ ක්‍රියාමාත්‍ර වූ නො ම කුසල් වූ අකුසල් නො වූ නො ද කම්මිපාක වූ ඉහාතම සුඛවිතරණ ඇති රූපාවචරධ්‍යානය වඩා ද, කාම-යන්ගෙන් වෙන් ව ම ... පඨවිකසිණ සංඛ්‍යාත ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්‍ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ අව්‍යාකාශයෝ යි.

580. කවර බමුණෝ අව්‍යාකාශ වෙති යන්:

යම් කලෙකැ ක්‍රියාමාත්‍ර වූ නො ම කුසල් වූ අකුසල් නො වූ නො ද කම්මිපාක වූ ඉහාතම සුඛවිතරණ ඇති රූපාවචරධ්‍යානය වඩා ද, විතති විචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ... දුර්විධ්‍යානයට ... තෘතීයධ්‍යානයට ... චතුර්ධ්‍යානයට ... ප්‍රථමධ්‍යානයට ... පඨවිකසිණ සංඛ්‍යාත පඤ්චමධ්‍යානයට පැමිණ වෙහේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්‍ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ අව්‍යාකාශයෝ යි.

රූපාවචරක්‍රියා යි.

[අරූපාවචරක්‍රියා]

581. කවර බමුණෝ අව්‍යාකාශ වෙති යන්:

යම් කලෙකැ ක්‍රියාමාත්‍ර වූ නො ම කුසල් වූ අකුසල් නො වූ නො ද කම්මිපාක වූ ඉහාතම සුඛවිතරණ ඇති අරූපාවචර ධ්‍යානය වඩා ද, සම්ප්‍රකාරයෙන් රූපකංශාවන්ගේ ඉක්මම්මෙන් ප්‍රතික්‍ෂේපයෙන් අත්ත-බලයෙන්, තාත්තව සංශ්‍යවන්නේ නො මෙනෙහි කිරීමෙන්, අකාශානුභව-යනන සහගත වූ, සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් ... චතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වෙහේ ද, එකමගෙහි සපයිය වෙයි ... අවික්‍ෂේපය වේ ... මේ බමුණෝ අව්‍යාකාශයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

582. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ අරූපාවචරං ක්‍රියානං භාවෙති කිරියං තෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං, සබ්බසො අකායානිඤ්චා-
යතනං සමථිකක්කම්ම විඤ්ඤාණඤ්චායතනසංඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා-
-පෙ- චතුර්ථං ක්‍රියානං උපසම්පජ්ජ පිහරති, තස්මිං සමයෙ එසොහො හොති
-පෙ- අවිකේඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

583. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ අරූපාවචරං ක්‍රියානං භාවෙති කිරියං තෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං, සබ්බසො විඤ්ඤා-
ණඤ්චායතනං සමථිකක්කම්ම අනිඤ්චායතනසංඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා-
-පෙ- චතුර්ථං ක්‍රියානං උපසම්පජ්ජ පිහරති, තස්මිං සමයෙ එසොහො හොති
-පෙ- අවිකේඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

584. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ අරූපාවචරං ක්‍රියානං භාවෙති කිරියං තෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං, සබ්බසො අනිඤ්චාය-
යතනං සමථිකක්කම්ම තෙවසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤායතනසංඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා-
-පෙ- චතුර්ථං ක්‍රියානං උපසම්පජ්ජ පිහරති, තස්මිං සමයෙ එසොහො හොති -පෙ- අවිකේඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා
-පෙ- අලොභො අව්‍යාකතමුලං -පෙ- අද්දසො අව්‍යාකතමුලං -පෙ- අමොහො අව්‍යාකතමුලං -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

අරූපාවචරකිරියා.

විනයපාදකණ්ඩං.

582. කවර ධම්මෝ අව්‍යාකාත වෙති යත්:

යම් කලෙකැ ක්‍රියාමාත්‍ර වූ නො ම කුසල් වූ අකුසල් නො වූ නො ද කම්මිපාක වූ ඉතාත්මසුඛවිහරණ ඇති අරූපාවචරධ්‍යානය වඩා ද, සම්ප්‍රකාරයෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනය ඉක්ම විඤ්ඤායතනය සංඥ සහගත වූ, සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් ... චතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එසමයෙහි සපයිය වෙයි ... අවිකෂපය වේ ... මේ ධම්මෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

583. කවර, ධම්මෝ අව්‍යාකාත වෙති යත්:

යම් කලෙකැ ක්‍රියාමාත්‍ර වූ නො ම කුසල් වූ අකුසල් නො වූ නො ද කම්මිපාක වූ ඉතාත්මසුඛවිහරණ ඇති අරූපාවචරධ්‍යානය වඩා ද, සම්ප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤායතනය ඉක්ම ආකිඤ්ඤායතනය සංඥ සහගත වූ සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් ... චතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එසමයෙහි සපයිය වෙයි ... අවිකෂපය වේ ... මේ ධම්මෝ අව්‍යාකාතයෝ යි.

584. කවර, ධම්මෝ අව්‍යාකාත වෙති යත්:

යම් කලෙකැ ක්‍රියාමාත්‍ර වූ නො ම කුසල් වූ අකුසල් නො වූ නො ද කම්මිපාක වූ ඉතාත්මසුඛවිහරණ ඇති අරූපාවචරධ්‍යානය වඩා ද, සම්ප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්ම තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය සංඥ සහගත වූ, සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් ... චතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එසමයෙහි සපයිය වෙයි ... අවිකෂපය වේ ... මේ ධම්මෝ අව්‍යාකාතයෝ යි ... අලොභ සංඛ්‍යාත අව්‍යාකාතමූල ය ... අද්‍යය සංඛ්‍යාත අව්‍යාකාත මූල ය ... අමෝහ සංඛ්‍යාත අව්‍යාකාතමූල ය ... මේ ධම්මෝ අව්‍යාකාතයෝ යි

අරූපාවචරක්‍රියා යි.

විනේයානසාදකාණ්ඩය නිමි.

2. රූපකණ්ඩං

585. කතමෙ බමමා අව්‍යාකතා?

කුසලාකුසලානං බමමානං විපාකා කාමාවචරං රූපාවචරං අරූපාවචරං අපරිශාපතනං වෙදනාකවනේකා සංඤ්ඤාකවනේකා සංඛාරකවනේකා විඤ්ඤාණකවනේකා, ගෙව බමමා කීරියා තෙව කුසලා තාකුසලා න ච කමම-විපාකා, සංඛ්ඤා රූපං අසංඛිතා ච බාඤ්ඤා ඉමෙ බමමා අව්‍යාකතා.

[මානිකා]

586. තත්ථ කතමං සංඛං රූපං?

විත්තංගෙව මහාභුතා, වතුන්තඤ්ඤා මහාභුතානං උපාදයරූපං, ඉදං චූළච්ඡි සංඛං රූපං.

587. එකවිෂයෙන රූපසංඛගතො:

සංඛං රූපං ත ගෙතු අගෙතුකං ගෙතුපිපාසුතනං සප්පව්වයං සංඛිතං රූපි¹ ලොකීයං සාසවං සංඤ්ඤාජනීයං ගන්තනීයං ඕසනීයං ගොගනීයං² නිවරණීයං පරමධං උපාදනීයං සංඛිලෙඝිකං අව්‍යාකතං අනාරම්භණං අවේනසිකං විතතපිපාසුතනං තෙවිපිපාකනපිපාකබලමබමං අසංඛි-ලීධිසංඛිලෙඝිකං ත සපිතකකපිචාරං ත අපිතකකපිචාරමිත්තං අපිතකකපිචාරං ත පිනිසගතනං ත සුබසගතනං ත උපෙකඛාසගතනං තෙව දස්සනෙන ත භාවතාය පභාතබ්බං තෙවදස්සනෙන ත භාවතාය පභාතබ්බගෙතුකං තෙව ආවයනාමි ත අපවයනාමි තෙව සෙකඛං නාගෙකඛං පරිත්තං කාමාවචරං ත රූපාවචරං ත අරූපාවචරං පරියාපතනං නො අපරිශාපතනං අනිශ්චං අනිශ්චානිකං උප්පන්නං ජභි විඤ්ඤාණෙහි විඤ්ඤායං අනිච්චං ජරාභිභුතං, එවං එකවිෂයෙන රූපසංඛගතො.

එ ක කං.

588. දුට්ඨෙන රූපසංඛගතො:

අත්ථි රූපං උපාදා, අත්ථි රූපං නො උපාදා

අත්ථි රූපං උපාදින්නං, අත්ථි රූපං අනුපාදින්නං.

අත්ථි රූපං උපාදිනනුපාදනීයං, අත්ථි රූපං අනුපාදිනනුපාදනීයං.

අත්ථි රූපං සතිදස්සනං, අත්ථි රූපං අතිදස්සනං.

අත්ථි රූපං සප්පට්ඨං, අත්ථි රූපං අප්පට්ඨං.

1. රූපිකං - සිමු. 3. PTS. රූපං - සිමු. 1, 3, 4, 5.

2. ගොගනීයං - සිමු. 1, 3, 4, 5. PTS.

2. රූපකාණ්ඩය

585. ඤවර ධර්මයෝ අව්‍යාකාශ වෙති යත්:

කාමාවචර වූ රූපාවචර වූ අරූපාවචර වූ අපරිපාකන වූ කුශලා-
කුශලධර්මයන්ගේ උපාසකයෝ ය, වෙදකාසකකි ය, සංඥාසකකි ය, සංයතාර-
සකකි ය, පිඤ්ඤාසකකි ය, නො ම කුශල වූ අකුශල නො වූ නො ද
කම්පිත වූ යම් ක්‍රියාධර්ම කෙසෙත් වෙත් ද, හැම රූපය ද, අසංඛිත
බාහුව ද යන මේ ධර්මයෝ අව්‍යාකාශයෝ යි.

586. එහි හැටි රූපය කවර යත්:

සතර මහාභූතයෝ ද, සතර මහාභූතයන් නිසා පවත්නා රූපය ද
යන මේ හැම රූපය යයි කියනු ලැබේ.

587. එක් කොටසකින් රූපසංග්‍රහය වෙයි:

හැම රූපය තන්ත්තු ය, අන්ත්තුක ය, ගේතුපිප්පුකක ය, සප්තාස ය,
සංඛිත ය, රූපවත් ය, ලොකික ය, සංසුචි ය, සංයෝජනික ය, ප්‍රත්තික ය,
භූතනික ය, යෝගනික ය, නිවර්ණික ය, පරිමාණික ය, උපාදානික ය,
සාමන්තලිංගික ය, අව්‍යාකාශ ය, අනාලම්බන ය, අවේනසික ය, විතතවිප්ප-
සකක ය, තෙව්විපාකනවිපාකධර්මය ය, අසංකල්පිතාසංකල්පික ය,
තසවිතකීවිචාර ය, තඅවිතකීවිචාරමාත්‍ර ය, අවිතකීඅවිචාර ය, තප්‍රිති-
සහගත ය, තප්‍රතිසහගත ය, තඋපෙක්ඛා සහගත ය, නො ම දර්ශනයෙන්
නො ද භාවනාසෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ය, නො ම දර්ශනයෙන් නො ද භාවනා-
සෙන් ප්‍රභාතව්‍යභවක ය, නො ම ආවගාමී නො ද අපව්‍යගාමී ය,
නො ම භෞක්‍ෂ නාසංයෝග ය, පරිතත ය, කාමාවචර ය, නරූපාවචර ය,
නරූපාවචර ය, පරිපාකන ය, නො ම අපරිපාකන ය, අතීත ය, අනාගත ය,
අනාගත ය, උපපන්න ය, අභිවිඤ්ඤාසෙන් විභව ය, අතීත ය,
ජරාභිභූත යි. මෙසේ එක් කොටසින් රූපසංග්‍රහය වේ.

එකක යි.

588. දෙකොටසකින් රූපසංග්‍රහය වෙයි:

උපාදාරූපයෙක් ඇත, උපාදා නො වූ රූපයෙක් ඇත.

උපාදින්නාරූපයෙක් ඇත, අනුපාදින්නාරූපයෙක් ඇත.

උපාදින්නොපාදානික රූපයෙක් ඇත, අනුපාදින්නොපාදානික රූපයෙක්
ඇත,

සතිදෘෂිතරූපයෙක් ඇත, අතිදෘෂිතරූපයෙක් ඇත.

සප්‍රතිසරූපයෙක් ඇත, අප්‍රතිසරූපයෙක් ඇත.

අපි රූපං ඉන්ද්‍රියං, අපි රූපං න ඉන්ද්‍රියං.

අපි රූපං මහාභූතා, අපි රූපං න මහාභූතා.

අපි රූපං විඤ්ඤානි, අපි රූපං න විඤ්ඤානි.

අපි රූපං විතතසමුට්ඨානං, අපි රූපං න විතතසමුට්ඨානං.

අපි රූපං විතතසහභූ, අපි රූපං න විතතසහභූ.

අපි රූපං විතතානුපරිච්ඡෙදි, අපි රූපං න විතතානුපරිච්ඡෙදි.

අපි රූපං අරක්ඛනිකා, අපි රූපං බාහිරං.

අපි රූපං ඔලාරිකං, අපි රූපං සුමුමං.

අපි රූපං දුරෙ, අපි රූපං සන්නිකෙ.

පක්ඛණ්ණකද්වයං. (14)

අපි රූපං චක්ඛුසල්පසංසා වන්ති, අපි රූපං චක්ඛුසල්පසංසා න වන්ති. අපි රූපං චක්ඛුසල්පසංසාය වෙදනාය -පෙ- සංඤ්ඤාය -පෙ- චෙතනාය -පෙ- චක්ඛුප්පිඤ්ඤාණසංසා වන්ති, අපි රූපං චක්ඛුප්පිඤ්ඤාණසංසා න වන්ති.

අපි රූපං සොතසල්පසංසා -පෙ- ඝාතසල්පසංසා -පෙ- ඒවහා-සල්පසංසා -පෙ- කායසල්පසංසා වන්ති, අපි රූපං කායසල්පසංසා න වන්ති. අපි රූපං කායසල්පසංසාය වෙදනාය -පෙ- සංඤ්ඤාය -පෙ- චෙතනාය -පෙ- කායප්පිඤ්ඤාණසංසා වන්ති, අපි රූපං කායප්පිඤ්ඤාණසංසා න වන්ති.

වන්තිද්වයං. (25)

අපි රූපං චක්ඛුසල්පසංසා ආරම්භණං, අපි රූපං චක්ඛුසල්පසංසා නාරම්භණං. අපි රූපං චක්ඛුසල්පසංසාය වෙදනාය -පෙ- සංඤ්ඤාය -පෙ- චෙතනාය -පෙ- චක්ඛුප්පිඤ්ඤාණසංසා ආරම්භණං, අපි රූපං චක්ඛුප්පිඤ්ඤාණසංසා නාරම්භණං.

අපි රූපං සොතසල්පසංසා -පෙ- ඝාතසල්පසංසා -පෙ- ඒවහා-සල්පසංසා -පෙ- කායසල්පසංසා ආරම්භණං, අපි රූපං කායසල්පසංසා නාරම්භණං. අපි රූපං කායසල්පසංසාය වෙදනාය -පෙ- සංඤ්ඤාය -පෙ- චෙතනාය -පෙ- කායප්පිඤ්ඤාණසංසා ආරම්භණං, අපි රූපං කායප්පිඤ්ඤාණසංසා නාරම්භණං.

ආරම්භණද්වයං. (25)

ඉන්ද්‍රියරූපයක් ඇත, ඉන්ද්‍රිය නො වූ රූපයක් ඇත.

මහාභූත රූපයක් ඇත, මහාභූත නො වූ රූපයක් ඇත.

විඤ්ඤානරූපයක් ඇත, විඤ්ඤාන නො වූ රූපයක් ඇත.

විතතයමුත්තාරූපයක් ඇත, විතතයමුත්තාර නො වූ රූපයක් ඇත.

සිත සමග උපන් රූපයක් ඇත, සිත සමග නූපන් රූපයක් ඇත.

විතතානුපරිවර්තී වූ රූපයක් ඇත, විතතානුපරිවර්තී නො වූ රූපයක් ඇත.

ආර්ථිකරූපයක් ඇත, ආර්ථිකරූපයක් ඇත.

භෞතික රූපයක් ඇත, භෞතිකරූපයක් ඇත.

දුරේ රූපයක් ඇත, සන්ධික රූපයක් ඇත.

ප්‍රතිචේතනා (14)

විකල්පානුකූලයෙහි වස්තු වූ රූපයක් ඇත, විකල්පානුකූලයෙහි වස්තු නො වූ රූපයක් ඇත. විකල්පානුකූලයෙහි වස්තු වූ වස්තු වූ රූපයක් ඇත, විකල්පානුකූලයෙහි වස්තු නො වූ රූපයක් ඇත.

සංකල්පයෙහි වස්තු වූ රූපයක් ඇත, සංකල්පයෙහි වස්තු නො වූ රූපයක් ඇත. සංකල්පයෙහි වස්තු වූ වස්තු වූ රූපයක් ඇත, සංකල්පයෙහි වස්තු නො වූ රූපයක් ඇත.

වස්තුක (25)

විකල්පානුකූලයෙහි අරමුණ වූ රූපයක් ඇත, විකල්පානුකූලයෙහි අරමුණ නො වූ රූපයක් ඇත. විකල්පානුකූලයෙහි අරමුණ වූ වස්තු වූ රූපයක් ඇත, විකල්පානුකූලයෙහි අරමුණ නො වූ රූපයක් ඇත.

සංකල්පයෙහි වස්තු වූ රූපයක් ඇත, සංකල්පයෙහි වස්තු නො වූ රූපයක් ඇත. සංකල්පයෙහි වස්තු වූ වස්තු වූ රූපයක් ඇත, සංකල්පයෙහි වස්තු නො වූ රූපයක් ඇත.

ආර්ථික (25)

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අපි රූපං චක්ඛායතනං, අපි රූපං න චක්ඛායතනං.

අපි රූපං සොනායතනං -පෙ- සානායතනං -පෙ- ජ්වනායතනං -පෙ-
කායායතනං, අපි රූපං න කායායතනං.

අපි රූපං රූපායතනං, අපි රූපං න රූපායතනං.

අපි රූපං සද්දායතනං, අපි රූපං න සද්දායතනං.

අපි රූපං ගන්ධායතනං, අපි රූපං න ගන්ධායතනං.

අපි රූපං රසායතනං, අපි රූපං න රසායතනං.

අපි රූපං ථොට්ඨබ්බායතනං, අපි රූපං න ථොට්ඨබ්බායතනං.

ආයතනදුක්ඛං. (10)

අපි රූපං චක්ඛු ධාතු, අපි රූපං න චක්ඛුධාතු.

අපි රූපං සොතධාතු, අපි රූපං න සොතධාතු.

අපි රූපං සාතධාතු, අපි රූපං න සාතධාතු.

අපි රූපං ජ්වනාධාතු, අපි රූපං න ජ්වනාධාතු.

අපි රූපං කායධාතු, අපි රූපං න කායධාතු.

අපි රූපං රූපධාතු, අපි රූපං න රූපධාතු.

අපි රූපං සද්දධාතු, අපි රූපං න සද්දධාතු.

අපි රූපං ගන්ධධාතු, අපි රූපං න ගන්ධධාතු.

අපි රූපං රසධාතු, අපි රූපං න රසධාතු.

අපි රූපං ථොට්ඨබ්බධාතු, අපි රූපං න ථොට්ඨබ්බධාතු.

ධාතුදුක්ඛං. (10)

අපි රූපං චක්ඛුඤ්ඤා, අපි රූපං න චක්ඛුඤ්ඤා.

අපි රූපං භොතිඤ්ඤා, අපි රූපං න භොතිඤ්ඤා.

අපි රූපං සාතිඤ්ඤා, අපි රූපං න සාතිඤ්ඤා.

අපි රූපං ජ්වතිඤ්ඤා, අපි රූපං න ජ්වතිඤ්ඤා.

අපි රූපං කායිඤ්ඤා, අපි රූපං න කායිඤ්ඤා.

අපි රූපං ඉතිඤ්ඤා, අපි රූපං න ඉතිඤ්ඤා.

අපි රූපං පුරිසිඤ්ඤා, අපි රූපං න පුරිසිඤ්ඤා.

අපි රූපං ජිවතිඤ්ඤා, අපි රූපං න ජිවතිඤ්ඤා.

ඉඤ්ඤාදුක්ඛං. (8)

විකෘත රූපයක් ඇති, විකෘත නො වූ රූපයක් ඇත. සොනායන න... සානායන න... ජීවිතායන න... කායායන රූපයක් ඇත, කායායන නො වූ රූපයක් ඇත.

රූපායනන වූ රූපයෙක් ඇත, රූපායනන නො වූ රූපයෙක් ඇත.
 ශබ්දායනනරූපයෙක් ඇත, ශබ්දායනන නො වූ රූපයෙක් ඇත.
 ගතියායනනරූපයෙක් ඇත, ගතියායනන නො වූ රූපයෙක් ඇත.
 ජනායනනරූපයෙක් ඇත, ජනායනන නො වූ රූපයෙක් ඇත.
 ඵොටිකායනනරූපයෙක් ඇත, ඵොටිකායනන නො වූ රූපයෙක් ඇත.

ආයතන ප්‍රකාශිත. (10)

එකකුටිකරූපයෙන් ඇත, එකකුටිකරූ නො වූ රූපයෙන් ඇත.
 සොනමාකරූපයෙන් ඇත, සොනමාකරූ නො වූ රූපයෙන් ඇත.
 සානමාකරූපයෙන් ඇත, සානමාකරූ නො වූ රූපයෙන් ඇත.
 ජිව්හාමාකරූපයෙන් ඇත, ජිව්හාමාකරූ නො වූ රූපයෙන් ඇත.
 කාශමාකරූපයෙන් ඇත, කාශමාකරූ නො වූ රූපයෙන් ඇත.
 රූපමාකරූපයෙන් ඇත, රූපමාකරූ නො වූ රූපයෙන් ඇත.
 ශබ්දමාකරූපයෙන් ඇත, ශබ්දමාකරූ නො වූ රූපයෙන් ඇත.
 ගතිමාකරූපයෙන් ඇත, ගතිමාකරූ නො වූ රූපයෙන් ඇත.
 රසමාකරූපයෙන් ඇත, රසමාකරූ නො වූ රූපයෙන් ඇත.
 සප්තව්‍යාකරූපයෙන් ඇත, සප්තව්‍යාකරූ නො වූ රූපයෙන් ඇත.

බාහු දුක සි. (10)

විකුණුවීමේදී රුපියලක් ඇති, විකුණුවීමේදී නොවූ රුපියලක් ඇති.
 මුද්‍රාණයක රුපියලක් ඇති, මුද්‍රාණයක නොවූ රුපියලක් ඇති.
 මුද්‍රාණයක රුපියලක් ඇති, මුද්‍රාණයක නොවූ රුපියලක් ඇති.
 ජිව්වෙහි රුපියලක් ඇති, ජිව්වෙහි නොවූ රුපියලක් ඇති.
 කාලයක රුපියලක් ඇති, කාලයක නොවූ රුපියලක් ඇති.
 සත්‍යයක රුපියලක් ඇති, සත්‍යයක නොවූ රුපියලක් ඇති.
 පුරුෂයක රුපියලක් ඇති, පුරුෂයක නොවූ රුපියලක් ඇති.
 ජීවිතයක රුපියලක් ඇති, ජීවිතයක නොවූ රුපියලක් ඇති.

ඉංග්‍රීසි ප්‍රකාශිත. (8)

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අත්ති රූපං කාශවිඤ්ඤානති, අත්ති රූපං න කාශවිඤ්ඤානති.
 අත්ති රූපං චම්භිඤ්ඤානති, අත්ති රූපං න චම්භිඤ්ඤානති.
 අත්ති රූපං ආකාශධාතු, අත්ති රූපං න ආකාශධාතු.
 අත්ති රූපං ආපොධාතු, අත්ති රූපං න ආපොධාතු.
 අත්ති රූපං රූපස්ස ලක්ඛනා, අත්ති රූපං රූපස්ස න ලක්ඛනා.
 අත්ති රූපං රූපස්ස මුද්දනා, අත්ති රූපං රූපස්ස න මුද්දනා.
 අත්ති රූපං රූපස්ස කම්මඤ්ඤානා, අත්ති රූපං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤානා.
 අත්ති රූපං රූපස්ස උපවශො, අත්ති රූපං රූපස්ස න උපවශො.
 අත්ති රූපං රූපස්ස සන්තති, අත්ති රූපං රූපස්ස න සන්තති.
 අත්ති රූපං රූපස්ස ජරතා, අත්ති රූපං රූපස්ස න ජරතා.
 අත්ති රූපං රූපස්ස අනිච්චතා, අත්ති රූපං රූපස්ස න අනිච්චතා.
 අත්ති රූපං කම්මජිකාමරො ආභාමරො, අත්ති රූපං න කම්මජිකාමරො
 ආභාමරො.

එවං දුට්ඨධෙත රූපසංඛ්‍යාතො.

[සුමුමරූපදුකං. 12]

දුකං.

588. තීව්‍රධෙත රූපසංඛ්‍යාතො:

යං තං රූපං අර්කිතතිකං තං උපාදා. යං තං රූපං බාහිරං තං
 අත්ති උපාදා, අත්ති තො උපාදා.
 යං තං රූපං අර්කිතතිකං තං උපාදින්නා. යං තං රූපං බාහිරං
 තං අත්ති උපාදින්නා, අත්ති අනුපාදින්නා.
 යං තං රූපං අර්කිතතිකං තං උපාදින්නාපාදතිශං. යං තං රූපං
 බාහිරං තං අත්ති උපාදින්නාපාදතිශං, අත්ති අනුපාදින්නාපාදතිශං.
 යං තං රූපං අර්කිතතිකං තං අනිදස්සනං. යං තං රූපං බාහිරං තං
 අත්ති අනිදස්සනං, අත්ති අනිදස්සනං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කායවිඥප්තිරූපයෙක් ඇත, කායවිඥප්ති නො වූ රූපයෙක් ඇත.

වාග්විඥප්තිරූපයෙක් ඇත, වාග්විඥප්ති නො වූ රූපයෙක් ඇත.

ආකාශබාහුරූපයෙක් ඇත, ආකාශබාහු නො වූ රූපයෙක් ඇත.

අබ්බාදුරූපයෙක් ඇත, අබ්බාදු නො වූ රූපයෙක් ඇත.

රූපයාගේ ලක්ෂණරූපයෙක් ඇත, රූපයාගේ ලක්ෂණ නො වූ රූප-
යෙක් ඇත;

රූපයාගේ මාදුකරූපයෙක් ඇත, රූපයාගේ මාදුක නො වූ රූපයෙක්
ඇත.

රූපයාගේ කම්මණ්ණා රූපයෙක් ඇත, රූපයාගේ කම්මණ්ණා නො වූ
රූපයෙක් ඇත.

රූපයාගේ උපවිගරූපයෙක් ඇත, රූපයාගේ උපවිග නො වූ රූප-
යෙක් ඇත.

රූපයාගේ සන්තතිරූපයෙක් ඇත, රූපයාගේ සන්තති නො වූ
රූපයෙක් ඇත.

රූපයාගේ ජරතාරූපයෙක් ඇත, රූපයාගේ ජරතා නො වූ රූප-
යෙක් ඇත.

රූපයාගේ අනිත්‍යතාරූපයෙක් ඇත, රූපයාගේ අනිත්‍යතා නො
වූ රූපයෙක් ඇත.

කවලිකාරූපයෙක් ඇත, කවලිකාරූප නො වූ රූපයෙක්
ඇත.

මෙසේ දෙකොටසින් රූපසමුහය වේ.

[සුක්ඛමරූප දුක සි. 12]

දව්‍යාසය.

589. තුන් කොටසකින් රූපසමුහය වෙයි:

යම් ආශ්වාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එ උපාදරූප ය. යම් බාහිරරූප-
යෙක් වේ ද එ උපාදවුයේ ඇත, උපාද නො වූයේ ඇත.

යම් ආශ්වාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එ උපාදින්න ය. යම් බාහිර
රූපයෙක් වේ ද එය උපාදින්න වූයේ ඇත, අනුපාදින්න වූයේ ඇත.

යම් ආශ්වාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය උපාදින්නපාදනික ය. යම්
බාහිර රූපයෙක් වේ ද එය උපාදින්නපාදනික වූයේ ඇත, අනුපාදින්න-
පාදනික වූයේ ඇත.

යම් ආශ්වාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය අනිද්ධික ය. යම් බාහිර රූප-
යෙක් වේ ද එය අනිද්ධික වූයේ ඇත, අනිද්ධික වූයේ ඇත.

යං තං රූපං අරක්ඛතතිකං තං සප්පට්ඨං. යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි සප්පට්ඨං, අත්ථි අප්පට්ඨං.

යං තං රූපං අරක්ඛතතිකං තං ඉන්ද්‍රියං. යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි ඉන්ද්‍රියං, අත්ථි න ඉන්ද්‍රියං.

යං තං රූපං අරක්ඛතතිකං තං න මනාභුතං. යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි මනාභුතං, අත්ථි න මනාභුතං.

යං තං රූපං අරක්ඛතතිකං තං න විඤ්ඤාතති. යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි විඤ්ඤාතති, අත්ථි න විඤ්ඤාතති.

යං තං රූපං අරක්ඛතතිකං තං න චිත්තසම්ප්‍රවිඨානං. යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි චිත්තසම්ප්‍රවිඨානං, අත්ථි න චිත්තසම්ප්‍රවිඨානං.

යං තං රූපං අරක්ඛතතිකං තං න චිත්තසහභු. යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි චිත්තසහභු, අත්ථි න චිත්තසහභු.

යං තං රූපං අරක්ඛතතිකං තං න චිත්තානුපරිච්ඡති. යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි චිත්තානුපරිච්ඡති, අත්ථි න චිත්තානුපරිච්ඡති.

යං තං රූපං අරක්ඛතතිකං තං ඔලාරිකං. යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි ඔලාරිකං, අත්ථි සුමුමං.

යං තං රූපං අරක්ඛතතිකං තං සන්තීකෙ. යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි දුරෙ, අත්ථි සන්තීකෙ.

පක්ඛණ්ණක තිකං. (18)

යං තං රූපං බාහිරං තං චක්ඛුසල්පසංස්ස වන්ථු. යං තං රූපං අරක්ඛතතිකං තං අත්ථි චක්ඛුසල්පසංස්ස වන්ථු, අත්ථි චක්ඛුසල්පසංස්ස න වන්ථු.

යං තං රූපං බාහිරං තං චක්ඛුසල්පසංස්ස චෙදනාය -පෙ- සඤ්ඤාය -පෙ- චේතනාය -පෙ- චක්ඛුච්ඤ්ඤාණස්ස න වන්ථු. යං තං රූපං අරක්ඛතතිකං තං අත්ථි චක්ඛුච්ඤ්ඤාණස්ස වන්ථු, අත්ථි චක්ඛුච්ඤ්ඤාණස්ස න වන්ථු.

යං තං රූපං බාහිරං තං සොතසල්පසංස්ස -පෙ- සංතසල්පසංස්ස -පෙ- ජ්වහාසල්පසංස්ස -පෙ- කායසල්පසංස්ස න වන්ථු. යං තං රූපං අරක්ඛතතිකං තං අත්ථි කායසල්පසංස්ස වන්ථු, අත්ථි කායසල්පසංස්ස න වන්ථු.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයක් වේ ද එය සප්තක (-ගැටුම් නමින්) ය. යම් බාහිර රූපයක් වේ ද එය සප්තක වූයේ ඇත, අප්තක වූයේ ඇති.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයක් වේ ද එය ඉන්ද්‍රිය ය. යම් බාහිරරූපයක් වේ ද එය ඉන්ද්‍රිය වූයේ ඇත, ඉන්ද්‍රිය නො වූයේ ඇති.

යම් ආධ්‍යාත්මික රූපයක් වේ ද එය මහාභූත නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයක් වේ ද එය මහාභූත වූයේ ඇත, මහාභූත නො වූයේ ඇති.

යම් ආධ්‍යාත්මික රූපයක් වේ ද එය විඤ්ජන නො වූයේ ය. යම් බාහිර රූපයක් වේ ද එය විඤ්ජන වූයේ ඇත, විඤ්ජන නො වූයේ ඇති.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයක් වේ ද එය විතතසම්ප්‍රාප්ත නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයක් වේ ද එය විතතසම්ප්‍රාප්ත වූයේ ඇත, විතතසම්ප්‍රාප්ත නො වූයේ ඇති.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයක් වේ ද එය විතතසහගු නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයක් වේ ද එය විතතසහගු වූයේ (-සිත සමග උපන්නේ) ඇත. විතතසහගු නො වූයේ ඇති.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයක් වේ ද එය විතතානුපරිවර්තී නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයක් වේ ද එය විතතානුපරිවර්තී වූයේ ඇත, විතතානුපරිවර්තී නො වූයේ ඇති.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයක් වේ ද එය ඖද්දරික ය. යම් බාහිරරූපයක් වේ ද එය ඖද්දරික වූයේ ඇත, සුක්ෂ්ම වූයේ ඇති.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයක් වේ ද එය සන්නික වූයේ ය. යම් බාහිර රූපයක් වේ ද එය දුර වූයේ ඇත, සන්නික වූයේ ඇති.

ප්‍රතිචේතන නිසා යි. (13)

යම් බාහිරරූපයක් වේ ද එය චක්‍රානුමුඛස්වරූපයට වන්නා වූයේ ය. යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයක් වේ ද එය චක්‍රානුමුඛස්වරූපයට වන්නා වූයේ ඇත, චක්‍රානුමුඛස්වරූපයට වන්නා වූයේ ඇති.

යම් බාහිරරූපයක් වේ ද එය චක්‍රානුමුඛස්වරූපයට වෙදනාවට ... සංඥාවට ... වේදනාවට ... චක්‍රානුමුඛස්වරූපයට වන්නා වූයේ ය. යම් ආධ්‍යාත්මික රූපයක් වේ ද එය චක්‍රානුමුඛස්වරූපයට වන්නා වූයේ ඇත, චක්‍රානුමුඛස්වරූපයට වන්නා වූයේ ඇති.

යම් බාහිරරූපයක් වේ ද එය සොකසම්ප්‍රාප්තයට ... සංතසම්ප්‍රාප්තයට ... චිත්තසම්ප්‍රාප්තයට ... කායසම්ප්‍රාප්තයට වන්නා වූයේ ය. යම් ආධ්‍යාත්මික රූපයක් වේ ද එය කායසම්ප්‍රාප්තයට වන්නා වූයේ ඇත, කායසම්ප්‍රාප්තයට වන්නා වූයේ ඇති.

යං තං රූපං බාහිරං තං කායසම්ප්පාදාය වෙදනාය -පෙ-
සඤ්ඤාය -පෙ- චෙතනාය -පෙ- කායවිඤ්ඤාණස්ස න වජ්ඣ. යං තං රූපං
අර්කිතතීකං තං අර්කි කායවිඤ්ඤාණස්ස වජ්ඣ, අර්කි කායවිඤ්ඤාණස්ස න වජ්ඣ.

වජ්ඣතීකං. (25)

යං තං රූපං අර්කිතතීකං තං චක්ඛුසම්ප්පාදාය නාරම්මණං. යං තං
රූපං බාහිරං තං අර්කි චක්ඛුසම්ප්පාදාය ආරම්මණං, අර්කි චක්ඛුසම්ප්පාදාය
නාරම්මණං.

යං තං රූපං අර්කිතතීකං තං චක්ඛුසම්ප්පාදාය වෙදනාය -පෙ-
සඤ්ඤාය -පෙ- චෙතනාය -පෙ- චක්ඛුසඤ්ඤාණස්ස නාරම්මණං. යං තං
රූපං බාහිරං තං අර්කි චක්ඛුසඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං, අර්කි චක්ඛුසඤ්ඤා-
ණස්ස නාරම්මණං.

යං තං රූපං අර්කිතතීකං තං සෞඛ්‍යසම්ප්පාදාය -පෙ- භාන-
සම්ප්පාදාය -පෙ- ජීව්‍යාසම්ප්පාදාය -පෙ- කායසම්ප්පාදාය නාරම්මණං. යං
තං රූපං බාහිරං තං අර්කි කායසම්ප්පාදාය ආරම්මණං, අර්කි කාය-
සම්ප්පාදාය නාරම්මණං.

යං තං රූපං අර්කිතතීකං තං කායසම්ප්පාදාය වෙදනාය -පෙ-
සඤ්ඤාය -පෙ- චෙතනාය -පෙ- කායවිඤ්ඤාණස්ස නාරම්මණං. යං තං
රූපං බාහිරං තං අර්කි කායවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං, අර්කි කායවිඤ්ඤා-
ණස්ස නාරම්මණං.

ආරම්මණතීකං. (26)

යං තං රූපං බාහිරං තං න චක්ඛායතනං. යං තං රූපං අර්කිතතීකං
තං අර්කි චක්ඛායතනං, අර්කි න චක්ඛායතනං.

යං තං රූපං බාහිරං තං න සොභායතනං. යං තං රූපං අර්කිතතීකං
තං අර්කි සොභායතනං, අර්කි න සොභායතනං.

යං තං රූපං බාහිරං තං න ඝාතායතනං -පෙ- න ජීව්‍යායතනං -පෙ-
න කායායතනං. යං තං රූපං අර්කිතතීකං තං අර්කි ඝාතායතනං අර්කි
න කායායතනං.

යං තං රූපං අර්කිතතීකං තං න රූපායතනං. යං තං බාහිරං තං
අර්කි රූපායතනං, අර්කි න රූපායතනං.

යම් බාහිරරූපයක් වේ ද එය කායසම්පූර්ණතාවය වෙදනාවට ... සංඥාවට ... වෙනතාවට ... කායවිඥානයට වස්තු නො වූයේ ය. යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයක් වේ ද එය කායවිඥානයට වස්තු වූයේ ඇත, කාය විඥානයට වස්තු නො වූයේ ඇත.

වස්තු ක්‍රියා යි. (25)

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයක් වේ ද එය චක්‍රාසම්පූර්ණතාවයට අරමුණු නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයක් වේ ද එය චක්‍රාසම්පූර්ණතාවයට අරමුණු වූයේ ඇත, චක්‍රාසම්පූර්ණතාවයට අරමුණු නො වූයේ ඇත.

යම් ආධ්‍යාත්මික රූපයක් වේ ද එය චක්‍රාසම්පූර්ණතාවයට වෙදනාවට ... සංඥාවට ... වෙනතාවට ... චක්‍රාසම්පූර්ණතාවයට අරමුණු නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයක් වේ ද එය චක්‍රාසම්පූර්ණතාවයට අරමුණු වූයේ ඇත, චක්‍රා-
චක්‍රාසම්පූර්ණතාවයට අරමුණු නො වූයේ ඇත.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයක් වේ ද එය සංකල්පනාත්මකතාවයට ... සංකල්පනාත්මකතාවයට ... චක්‍රාසම්පූර්ණතාවයට අරමුණු නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයක් වේ ද එය සංකල්පනාත්මකතාවයට අරමුණු වූයේ ඇත, සංකල්පනාත්මකතාවයට අරමුණු නො වූයේ ඇත.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයක් වේ ද එය කායසම්පූර්ණතාවයට වෙදනාවට ... සංඥාවට ... වෙනතාවට ... කායවිඥානයට අරමුණු නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයක් වේ ද එය කායවිඥානයට අරමුණු වූයේ ඇත, කාය-
විඥානයට අරමුණු නො වූයේ ඇත.

ආලෝකය ක්‍රියා යි. (25)

යම් බාහිරරූපයක් වේ ද එය විචල්‍යාත්මකතාවයට නො වූයේ ය. යම් ආධ්‍යාත්මික රූපයක් වේ ද එය විචල්‍යාත්මකතාවයට නො වූයේ ඇත, විචල්‍යාත්මකතාවයට නො වූයේ ඇත.

යම් බාහිරරූපයක් වේ ද එය ප්‍රේමාත්මකතාවයට නො වූයේ ය. යම් ආධ්‍යාත්මික රූපයක් වේ ද එය ප්‍රේමාත්මකතාවයට නො වූයේ ඇත, ප්‍රේමාත්මකතාවයට නො වූයේ ඇත.

යම් බාහිරරූපයක් වේ ද එය ක්‍රියාත්මකතාවයට නො වූයේ ය ... ජිවිත-
ත්මකතාවයට නො වූයේ ය. ... කායාත්මකතාවයට නො වූයේ ය. යම් ආධ්‍යාත්මික රූපයක් වේ ද එය කායාත්මකතාවයට නො වූයේ ඇත, කායාත්මකතාවයට නො වූයේ ඇත.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයක් වේ ද එය රූපාත්මකතාවයට නො වූයේ ය. යම් බාහිර රූපයක් වේ ද එය රූපාත්මකතාවයට නො වූයේ ඇත, රූපාත්මකතාවයට නො වූයේ ඇත.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යං තං රූපං අර්කිතතීකං තං ත සද්දයතනං -පෙ- න ගණි-
යතනං -පෙ- න රතයතනං -පෙ- න ථොට්ඨබ්බයතනං. යං තං රූපං
බාහිරං තං අත්ථි ථොට්ඨබ්බයතනං, අත්ථි න ථොට්ඨබ්බයතනං.

ආයතනතීකං. (10)

යං තං රූපං බාහිරං තං න චක්ඛුමාතු. යං තං රූපං අර්කිතතීකං
තං අත්ථි චක්ඛුමාතු, අත්ථි න චක්ඛුමාතු.

යං තං රූපං බාහිරං තං න තොතමාතු -පෙ- න සාතමාතු -පෙ-
න ජිව්හමාතු -පෙ- න කායමාතු. යං තං රූපං අර්කිතතීකං තං අත්ථි
කායමාතු, අත්ථි න කායමාතු.

යං තං රූපං අර්කිතතීකං තං න රූපමාතු. යං තං රූපං බාහිරං
තං අත්ථි රූපමාතු, අත්ථි න රූපමාතු.

යං තං රූපං අර්කිතතීකං තං ත සද්දමාතු -පෙ- න ගණිමාතු -පෙ-
න රසමාතු -පෙ- න ථොට්ඨබ්බමාතු. යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි
ථොට්ඨබ්බමාතු, අත්ථි න ථොට්ඨබ්බමාතු.

මාතුතීකං (10)

යං තං රූපං බාහිරං තං න චක්ඛුන්ද්‍රියං. යං තං රූපං අර්කිතතීකං
තං අත්ථි චක්ඛුන්ද්‍රියං, අත්ථි න චක්ඛුන්ද්‍රියං.

යං තං රූපං බාහිරං තං න තොතින්ද්‍රියං -පෙ- න සාතින්ද්‍රියං -පෙ-
න ජිව්හින්ද්‍රියං -පෙ- න කායින්ද්‍රියං. යං තං රූපං අර්කිතතීකං තං අත්ථි
කායින්ද්‍රියං, අත්ථි න කායින්ද්‍රියං.

යං තං රූපං අර්කිතතීකං තං න ඉන්ද්‍රියං. යං තං රූපං බාහිරං
තං අත්ථි ඉන්ද්‍රියං, අත්ථි න ඉන්ද්‍රියං.

යං තං රූපං අර්කිතතීකං තං න පුරිසින්ද්‍රියං. යං තං රූපං බාහිරං
තං අත්ථි පුරිසින්ද්‍රියං, අත්ථි න පුරිසින්ද්‍රියං.

යං තං රූපං අර්කිතතීකං තං න ජිව්හින්ද්‍රියං. යං තං රූපං බාහිරං
තං අත්ථි ජිව්හින්ද්‍රියං, අත්ථි න ජිව්හින්ද්‍රියං.

ඉන්ද්‍රියතීකං. (8)

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය ශබ්දායතන නො වූයේ ය. ... ගතිායතන නො වූයේ ය. ... රතායතන නො වූයේ ය. ... ස්ප්‍රභව්‍යායතන නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය ස්ප්‍රභව්‍යායතන වූයේ ඇත, ස්ප්‍රභව්‍යායතන නො වූයේ ඇති.

ආයතන ත්‍රික.සි. (10)

යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය වක්‍රබාහු නො වූයේ ය. යම් ආධ්‍යාත්මික රූපයෙක් වේ ද එය වක්‍රබාහු වූයේ ඇත, වක්‍රබාහු නො වූයේ ඇති.

යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය ශ්‍රෝත්‍රබාහු නො වූයේ ය. ... ශ්‍රාණ් බාහු නො වූයේ ය. ... ජිහ්වාබාහු නො වූයේ ය. ... කායබාහු නො වූයේ ය. යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය කායබාහු වූයේ ඇත, කායබාහු නො වූයේ ඇති.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය රූපබාහු නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය රූපබාහු වූයේ ඇත, රූපබාහු නො වූයේ ඇති.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය ශබ්දබාහු නො වූයේ ය. ... ගතිබාහු නො වූයේ ය. ... රතබාහු නො වූයේ ය. ... ස්ප්‍රභව්‍යායතන නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය ස්ප්‍රභව්‍යායතන වූයේ ඇත, ස්ප්‍රභව්‍යායතන නො වූයේ ඇති.

බාහු ත්‍රික.සි. (10)

යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය චක්‍ෂුරිඤ්ඤ නො වූයේ ය. යම් ආධ්‍යාත්මික රූපයෙක් වේ ද එය චක්‍ෂුරිඤ්ඤ වූයේ ඇත, චක්‍ෂුරිඤ්ඤ නො වූයේ ඇති.

යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය ශ්‍රෝත්‍රෙඤ්ඤ නො වූයේ ය. ... ශ්‍රාණෙඤ්ඤ නො වූයේ ය. ... ජිහ්වෙඤ්ඤ නො වූයේ ය. ... කායෙඤ්ඤ නො වූයේ ය. යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය කායෙඤ්ඤ වූයේ ඇත, කායෙඤ්ඤ නො වූයේ ඇති.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය සත්‍රිඤ්ඤ නො වූයේ ය. යම් බාහිර රූපයෙක් වේ ද එය සත්‍රිඤ්ඤ වූයේ ඇත, සත්‍රිඤ්ඤ නො වූයේ ඇති.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය පුරුෂෙඤ්ඤ නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය පුරුෂෙඤ්ඤ වූයේ ඇත, පුරුෂෙඤ්ඤ නො වූයේ ඇති.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය ජිව්හෙඤ්ඤ නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය ජිව්හෙඤ්ඤ වූයේ ඇත, ජිව්හෙඤ්ඤ නො වූයේ ඇති.

ඉඤ්ඤ ත්‍රික.සි. (8)

යං තං රූපං අජකිත්තිකං තං න කායවිඤ්ඤානී. යං තං රූපං ඛාතිරං තං අත්ථි කායවිඤ්ඤානී, අත්ථි න කායවිඤ්ඤානී.

යං තං රූපං අජකිත්තිකං තං න චචිවිඤ්ඤානී. යං තං රූපං ඛාතිරං තං අත්ථි චචිවිඤ්ඤානී, අත්ථි න චචිවිඤ්ඤානී.

යං තං රූපං අජකිත්තිකං තං න ආකාශවාදු. යං තං රූපං ඛාතිරං තං අත්ථි ආකාශවාදු, අත්ථි න ආකාශවාදු.

යං තං රූපං අජකිත්තිකං තං න ආපොවාදු. යං තං රූපං ඛාතිරං තං අත්ථි ආපොවාදු, අත්ථි න ආපොවාදු.

යං තං රූපං අජකිත්තිකං තං රූපස්ස න ලහුතා. යං තං රූපං ඛාතිරං තං අත්ථි රූපස්ස ලහුතා, අත්ථි රූපස්ස න ලහුතා.

යං තං රූපං අජකිත්තිකං තං රූපස්ස න මුදුතා. යං තං රූපං ඛාතිරං තං අත්ථි රූපස්ස මුදුතා, අත්ථි රූපස්ස න මුදුතා.

යං තං රූපං අජකිත්තිකං තං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤානා. යං තං රූපං ඛාතිරං තං අත්ථි රූපස්ස කම්මඤ්ඤානා, අත්ථි රූපස්ස න කම්මඤ්ඤානා.

යං තං රූපං අජකිත්තිකං තං රූපස්ස න උපම්භො. යං තං රූපං ඛාතිරං තං අත්ථි රූපස්ස උපම්භො, අත්ථි රූපස්ස න උපම්භො.

යං තං රූපං අජකිත්තිකං තං රූපස්ස න සන්තති. යං තං රූපං ඛාතිරං තං අත්ථි රූපස්ස සන්තති, අත්ථි රූපස්ස න සන්තති.

යං තං රූපං අජකිත්තිකං තං රූපස්ස න ජරතා. යං තං රූපං ඛාතිරං තං අත්ථි රූපස්ස ජරතා, අත්ථි රූපස්ස න ජරතා.

යං තං රූපං අජකිත්තිකං තං රූපස්ස න අනිච්චතා. යං තං රූපං ඛාතිරං තං අත්ථි රූපස්ස අනිච්චතා, අත්ථි රූපස්ස න අනිච්චතා.

යං තං රූපං අජකිත්තිකං තං න කඛල්ලිකාඥේ ආභාඥේ¹. යං තං රූපං ඛාතිරං තං අත්ථි කඛල්ලිකාඥේ ආභාඥේ, අත්ථි න කඛල්ලිකාඥේ ආභාඥේ.

එවං තිව්ඛෙත රූපසංඛතො.

[සුමුමරූපනිකං. 12]

නිකං.

1. කඛල්ලිකාඥො - සිමු 1, 2, 3. මජ්ඣ.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය කායවිඥානී නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය කායවිඥානී වූයේ ඇත, කායවිඥානී නො වූයේ ඇත.

යම් ආධ්‍යාත්මික රූපයෙක් වේ ද එය වෘත්තවිඥානී නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය වෘත්තවිඥානී වූයේ ඇත, වෘත්තවිඥානී නො වූයේ ඇත.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය ආකාශබාහු නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය ආකාශබාහු වූයේ ඇත, ආකාශබාහු නො වූයේ ඇත.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය අබ්බාදා නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය අබ්බාදා වූයේ ඇත, අබ්බාදා නො වූයේ ඇත.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය රූපයාගේ ලක්ෂණ නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය රූපයාගේ ලක්ෂණ වූයේ ඇත, රූපයාගේ ලක්ෂණ නො වූයේ ඇත.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය රූපයාගේ මාද්‍රව්‍ය නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය රූපයාගේ මාද්‍රව්‍ය වූයේ ඇත, රූපයාගේ මාද්‍රව්‍ය නො වූයේ ඇත.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය රූපයාගේ කම්මණ්ණතා නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය රූපයාගේ කම්මණ්ණතා වූයේ ඇත, රූපයාගේ කම්මණ්ණතා නො වූයේ ඇත.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය රූපයාගේ උපවය නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය රූපයාගේ උපවය වූයේ ඇත, රූපයාගේ උපවය නො වූයේ ඇත.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය රූපයාගේ සන්තති නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය රූපයාගේ සන්තති වූයේ ඇත, රූපයාගේ සන්තති නො වූයේ ඇත.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය රූපයාගේ ජරතා නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය රූපයාගේ ජරතා වූයේ ඇත, රූපයාගේ ජරතා නො වූයේ ඇත.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය රූපයාගේ අනිත්තා නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය රූපයාගේ අනිත්තා වූයේ ඇත, රූපයාගේ අනිත්තා නො වූයේ ඇත.

යම් ආධ්‍යාත්මිකරූපයෙක් වේ ද එය කවලිකාරාහාර නො වූයේ ය. යම් බාහිරරූපයෙක් වේ ද එය කවලිකාරාහාර වූයේ ඇත, කවලිකාරාහාර නො වූයේ ඇත.

මෙසේ භූත කොටසින් රූපසංග්‍රහය වේ.

[සුඤ්ඤාන ප්‍රකාශ. 12]

ත්‍රිකාය සි.

590. චතුබ්බිකේත රූපසම්මතභො:

යං තං රූපං උපාදා තං අත්ථි උපාදින්නං, අත්ථි අනුපාදින්නං. යං තං රූපං තො උපාදා තා අත්ථි උපාදින්නා, අත්ථි අනුපාදින්නා.

යං තං රූපං උපාදා තා අත්ථි උපාදින්නත්ථාදානිකං, අත්ථි අනුපාදින්නත්ථාදානිකං. යං තං රූපං තො උපාදා තා අත්ථි උපාදින්නත්ථාදානිකං, අත්ථි අනුපාදින්නත්ථාදානිකං.

යං තං රූපං උපාදා තා අත්ථි සප්පට්ඨං, අත්ථි අප්පට්ඨං. යං තං රූපං තො උපාදා තා අත්ථි සප්පට්ඨං, අත්ථි අප්පට්ඨං.

යං තං රූපං උපාදා තා අත්ථි ඔලාරිකං, අත්ථි සුචුම්. යං තං රූපං තො උපාදා තා අත්ථි ඔලාරිකං, අත්ථි සුචුම්.

යං තං රූපං උපාදා තං අත්ථි දුරෙ, අත්ථි සන්තිකෙ. යං තං රූපං තො උපාදා තං අත්ථි දුරෙ, අත්ථි සන්තිකෙ.

යං තං රූපං උපාදින්නං තා අත්ථි සතිදස්සනං, අත්ථි අතිදස්සනං. යං තං රූපං අනුපාදින්නං තා අත්ථි සතිදස්සනං, අත්ථි අතිදස්සනං.

යං තං රූපං උපාදින්නං තා අත්ථි සප්පට්ඨං, අත්ථි අප්පට්ඨං. යං තං රූපං අනුපාදින්නං තා අත්ථි සප්පට්ඨං, අත්ථි අප්පට්ඨං.

යං තං රූපං උපාදින්නං තා අත්ථි මහාභුතං, අත්ථි ත මහාභුතං. යං තං රූපං අනුපාදින්නං තා අත්ථි මහාභුතං, අත්ථි ත මහාභුතං.

යං තං රූපං උපාදින්නං තා අත්ථි ඔලාරිකං, අත්ථි සුචුම්. යං තං රූපං අනුපාදින්නං තා අත්ථි ඔලාරිකං, අත්ථි සුචුම්.

යං තං රූපං උපාදින්නං තා අත්ථි දුරෙ, අත්ථි සන්තිකෙ. යං තං රූපං අනුපාදින්නං තා අත්ථි දුරෙ, අත්ථි සන්තිකෙ.

යං තං රූපං උපාදින්නත්ථාදානිකං තා අත්ථි සතිදස්සනං, අත්ථි අතිදස්සනං. යං තං රූපං අනුපාදින්නත්ථාදානිකං තා අත්ථි සතිදස්සනං, අත්ථි අතිදස්සනං.

යං තං රූපං උපාදින්නත්ථාදානිකං තා අත්ථි සප්පට්ඨං, අත්ථි අප්පට්ඨං. යං තං රූපං අනුපාදින්නත්ථාදානිකං තා අත්ථි සප්පට්ඨං, අත්ථි අප්පට්ඨං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

590. සතර කොටසෙකින් රූපකාණ්ඩය වෙයි:

යම් උපාදර්ශයක් වේ ද එය උපාදර්ශය වූයේ ඇත, අනුපාදර්ශය වූයේ ඇත යම් උපාදර්ශයක් වේ ද එය උපාදර්ශය වූයේ ඇත, අනුපාදර්ශය වූයේ ඇත.

යම් උපාදර්ශයක් වේ ද එය උපාදර්ශයාදායක වූයේ ඇත, අනුපාදර්ශයාදායක වූයේ ඇත. යම් උපාදර්ශයක් වේ ද එය උපාදර්ශය වූයේ ඇත, අනුපාදර්ශයාදායක වූයේ ඇත.

යම් උපාදර්ශයක් වේ ද එය සප්තක වූයේ ඇත, අප්තක වූයේ ඇත යම් උපාදර්ශයක් වේ ද එය සප්තක වූයේ ඇත, අප්තක වූයේ ඇත.

යම් උපාදර්ශයක් වේ ද එය භෞමික වූයේ ඇත, සිංහම් වූයේ ඇත. යම් උපාදර්ශයක් වේ ද එය භෞමික වූයේ ඇත, සිංහම් වූයේ ඇත.

යම් උපාදර්ශයක් වේ ද එය දුර වූයේ ඇත, සන්ධික වූයේ ඇත. යම් උපාදර්ශයක් වේ ද එය දුර වූයේ ඇත, සන්ධික වූයේ ඇත.

යම් උපාදර්ශයක් වේ ද එය සන්ධික වූයේ ඇත, අන්ධක වූයේ ඇත. යම් අනුපාදර්ශයක් වේ ද එය සන්ධික (=විකල්ප-විකල්පයට ගොඩනැගිලි) වූයේ ඇත, අන්ධක වූයේ ඇත.

යම් උපාදර්ශයක් වේ ද එය සප්තක (-ගාමික සහිත) වූයේ ඇත, අප්තක වූයේ ඇත. යම් අනුපාදර්ශයක් වේ ද එය සප්තක වූයේ ඇත, අප්තක වූයේ ඇත.

යම් උපාදර්ශයක් වේ ද එය මහාගුහ වූයේ ඇත, මහාගුහ නොවූයේ ඇත. යම් අනුපාදර්ශයක් වේ ද එය මහාගුහ වූයේ ඇත, මහාගුහ නොවූයේ ඇත.

යම් උපාදර්ශයක් වේ ද එය භෞමික වූයේ ඇත, සිංහම් වූයේ ඇත. යම් අනුපාදර්ශයක් වේ ද එය භෞමික වූයේ ඇත, සිංහම් වූයේ ඇත.

යම් උපාදර්ශයක් වේ ද එය දුර වූයේ ඇත, සන්ධික වූයේ ඇත. යම් අනුපාදර්ශයක් වේ ද එය දුර වූයේ ඇත, සන්ධික වූයේ ඇත.

යම් උපාදර්ශයක් වේ ද එය සන්ධික වූයේ ඇත, අන්ධක වූයේ ඇත. යම් අනුපාදර්ශයක් වේ ද එය සන්ධික වූයේ ඇත, අන්ධක වූයේ ඇත.

යම් උපාදර්ශයක් වේ ද එය සප්තක වූයේ ඇත, අප්තක වූයේ ඇත. යම් අනුපාදර්ශයක් වේ ද එය සප්තක වූයේ ඇත, අප්තක වූයේ ඇත.

යං තං රූපං උපාදිනනුපාදානිසං තං අපි මහාභූතං, අපි න මහා-
භූතං. යං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදානිසං තං අපි මහාභූතං, අපි න
මහාභූතං.

යං තං රූපං උපාදිනනුපාදානිසං තං අපි ඔලාරිකා, අපි සුබ්බමං.
යං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදානිසං තං අපි ඔලාරිකං, අපි සුබ්බමං.

යං තං රූපං උපාදිනනුපාදානිසං තං අපි දුරෙ, අපි සන්ධිකෙ.
යං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදානිසං තං අපි දුරෙ, අපි සන්ධිකෙ.

යං තං රූපං සප්පච්ඡං තං අපි ඉන්ද්‍රියං, අපි න ඉන්ද්‍රියං. යං තං
රූපං අප්පච්ඡං තං අපි ඉන්ද්‍රියං, අපි න ඉන්ද්‍රියං.

යං තං රූපං සප්පච්ඡං තං අපි මහාභූතං, අපි න මහාභූතං. යං තං
රූපං අප්පච්ඡං තං අපි මහාභූතං, අපි න මහාභූතං.

යං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං තං අපි ඔලාරිකා, අපි සුබ්බමං. යං තං රූපං
න ඉන්ද්‍රියං තං අපි ඔලාරිකං, අපි සුබ්බමං.

යං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං තං අපි දුරෙ, අපි සන්ධිකෙ. යං තං රූපං
න ඉන්ද්‍රියං තං අපි දුරෙ, අපි සන්ධිකෙ.

යං තං රූපං මහාභූතං තං අපි ඔලාරිකා, අපි සුබ්බමං. යං තං
රූපං න මහාභූතං තං අපි ඔලාරිකං, අපි සුබ්බමං.

යං තං රූපං මහාභූතං තං අපි දුරෙ, අපි සන්ධිකෙ. යං තං
රූපං න මහාභූතං තං අපි දුරෙ, අපි සන්ධිකෙ.

දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං රූපං.

එවං චතුර්විධෙන රූපසංඛ්‍යානං.

චතුර්විධං. (22)

591. පඤ්චවිධෙන රූපසංඛ්‍යානං:

පඨවිඛායා, ආපොඛායා, තෙජොඛායා, වායොඛායා, යං ච රූපං උපාදා.

එවං පඤ්චවිධෙන රූපසංඛ්‍යානං.

පඤ්චකං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යම් උපාදිනනුපාදනීයරූපයෙක් වේ ද එය මහාභූත වූයේ ඇත, මහාභූත නොවූයේ ඇත. යම් අනුපාදිනනුපාදනීය රූපයෙක් වේ ද එය මහාභූත වූයේ ඇත, මහාභූත නොවූයේ ඇත.

යම් උපාදිනනුපාදනීයරූපයෙක් වේ ද එය ඖදාරික වූයේ ඇත, සුක්ෂ්ම වූයේ ඇත. යම් අනුපාදිනනරූපයෙක් වේ ද එය ඖදාරික වූයේ ඇත, සුක්ෂ්ම වූයේ ඇත.

යම් උපාදිනනුපාදනීය රූපයෙක් වේ ද එය දුර වූයේ ඇත, සන්තික වූයේ ඇත. යම් අනුපාදිනනුපාදනීයරූපයෙක් වේ ද එය දුර වූයේ ඇත, සන්තික වූයේ ඇත.

යම් අප්‍රතිකරූපයෙක් වේ ද එය ඉන්ද්‍රිය වූයේ ඇත, ඉන්ද්‍රිය නොවූයේ ඇත. යම් අප්‍රතිකරූපයෙක් වේ ද එය ඉන්ද්‍රිය වූයේ ඇත, ඉන්ද්‍රිය නොවූයේ ඇත.

යම් අප්‍රතිකරූපයෙක් වේ ද එය මහාභූත වූයේ ඇත, මහාභූත නොවූයේ ඇත. යම් අප්‍රතිකරූපයෙක් වේ ද එය මහාභූත වූයේ ඇත, මහාභූත නොවූයේ ඇත.

යම් ඉන්ද්‍රියරූපයෙක් වේ ද එය ඖදාරික වූයේ ඇත, සුක්ෂ්ම වූයේ ඇත. යම් ඉන්ද්‍රිය නොවූ රූපයෙක් වේ ද එය ඖදාරික වූයේ ඇත, සුක්ෂ්ම වූයේ ඇත.

යම් ඉන්ද්‍රියරූපයෙක් වේ ද එය දුර වූයේ ඇත, සන්තික වූයේ ඇත. යම් ඉන්ද්‍රිය නොවූ රූපයෙක් වේ ද එය දුර වූයේ ඇත, සන්තික වූයේ ඇත.

යම් මහාභූතරූපයෙක් වේ ද එය ඖදාරික වූයේ ඇත, සුක්ෂ්ම වූයේ ඇත. යම් මහාභූත නොවූ රූපයෙක් වේ ද එය ඖදාරික වූයේ ඇත, සුක්ෂ්ම වූයේ ඇත.

යම් මහාභූතරූපයෙක් වේ ද එය දුර වූයේ ඇත, සන්තික වූයේ ඇත. යම් මහාභූත නොවූ රූපයෙක් වේ ද එය දුර වූයේ ඇත, සන්තික වූයේ ඇත.

රූපායතන සංඛ්‍යාත දෘෂ්ටරූප ය, ශබ්දායතන සංඛ්‍යාත ශ්‍රැතරූපය, ගති - රස - ස්ප්‍රභව්‍යායතන සංඛ්‍යාත මූතරූප ය, ඛණ්ඩායතන සංඛ්‍යාත විභූතරූප යයි.

මෙතේ සතර කොටසින් රූපසංඛ්‍යාතය වේ.

වතුණෙයි. (22)

591. පස් කොටසකින් රූපසංඛ්‍යාතය වෙයි:

පෘථිවිබාහු ය, අභිබාහු ය, තේජෝබාහු ය, වායෝබාහු ය, යම් උපාදරූපයකුත් වේ ද ඒ යැයි.

මෙතේ පස් කොටසින් රූපසංඛ්‍යාතය වේ.

පසුබසිය යයි.

592. ජබ්බිමෙවන රූපසංකල්පනං:

වක්ඛුමිඤ්ඤායං රූපං, තොතමිඤ්ඤායං රූපං, සාතමිඤ්ඤායං රූපං, ජිව්හාමිඤ්ඤායං රූපං, කායමිඤ්ඤායං රූපං, මනෝමිඤ්ඤායං රූපං.

එවං ජබ්බිමෙවන රූපසංකල්පනං.

ජබ්බකං.

593. සත්තමිමෙවන රූපසංකල්පනං:

වක්ඛුමිඤ්ඤායං රූපං, සොතමිඤ්ඤායං රූපං, සාතමිඤ්ඤායං රූපං, ජිව්හාමිඤ්ඤායං රූපං, කායමිඤ්ඤායං රූපං, මනෝමිඤ්ඤායං රූපං, මනෝමිඤ්ඤායං රූපං, මනෝමිඤ්ඤායං රූපං.

එවං සත්තමිමෙවන රූපසංකල්පනං.

සත්තකං.

594. අට්ඨමිමෙවන රූපසංකල්පනං:

වක්ඛුමිඤ්ඤායං රූපං, සොතමිඤ්ඤායං රූපං, සාතමිඤ්ඤායං රූපං, ජිව්හාමිඤ්ඤායං රූපං, කායමිඤ්ඤායං රූපං, අත්ති භූමිකම්පනං, අත්ති භූමිකම්පනං, මනෝමිඤ්ඤායං රූපං, මනෝමිඤ්ඤායං රූපං.

එවං අට්ඨමිමෙවන රූපසංකල්පනං.

අට්ඨකං.

595. තවමිමෙවන රූපසංකල්පනං:

වක්ඛුජ්ඣයං, සොතිජ්ඣයං, සාතිජ්ඣයං, ජිව්හිජ්ඣයං, කායිජ්ඣයං, ඉන්ද්‍රියජ්ඣයං, පුරිසිජ්ඣයං, ජිව්හිජ්ඣයං, යඤ්ච රූපං න ඉන්ද්‍රියයං.

එවං තවමිමෙවන රූපසංකල්පනං.

තවකං.

596. දහමිමෙවන රූපසංකල්පනං:

වක්ඛුජ්ඣයං, සොතිජ්ඣයං, සාතිජ්ඣයං, ජිව්හිජ්ඣයං, කායිජ්ඣයං, ඉන්ද්‍රියජ්ඣයං, පුරිසිජ්ඣයං, ජිව්හිජ්ඣයං, න ඉන්ද්‍රියයං රූපං අත්ති සප්පට්ඨකං, අත්ති අප්පට්ඨකං.

එවං දහමිමෙවන රූපසංකල්පනං.

දහකං.

597. එකාදසමිමෙවන රූපසංකල්පනං:

වක්ඛායකතං, සොතායකතං, සාතායකතං, ජිව්හායකතං, කායායකතං, රූපායකතං, සප්පට්ඨකතං, යඤ්චකතං, රසායකතං, ජොට්ඨකතං, යඤ්ච රූපං අතිදසකතං අප්පට්ඨකං බම්මායකතපරිපාඨකතං.

එවං එකාදසමිමෙවන රූපසංකල්පනං.

එකාදසකං.

මාතීකා.

1. ජිව්හායකතං, සිමු 3.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

592. ස කොටසෙකින් රූපසමූහය වෙයි:

වක්ෂ්‍යවිඥෙයරූප ය, ශ්‍රොත්‍රවිඥෙයරූප ය, ස්‍රාණවිඥෙයරූප ය, ජිහ්වාවිඥෙයරූප ය, කායවිඥෙයරූප ය, මනෝවිඥෙයරූප යයි.

මෙසේ ස කොටසින් රූපසමූහය වේ.

සමිකය යි.

593. සත් කොටසෙකින් රූපසමූහය වෙයි:

වක්ෂ්‍යවිඥෙයරූප ය, ශ්‍රොත්‍රවිඥෙයරූප ය, ස්‍රාණවිඥෙයරූප ය, ජිහ්වාවිඥෙයරූප ය, කායවිඥෙයරූප ය, මනෝධාතුවිඥෙයරූප ය, මනෝවිඥෙයරූප යයි.

මෙසේ සත් කොටසින් රූපසමූහය වේ.

සප්තකය යි.

594. අට කොටසෙකින් රූපසමූහය වෙයි:

වක්ෂ්‍යවිඥෙයරූප ය, ශ්‍රොත්‍රවිඥෙයරූප ය, ස්‍රාණවිඥෙයරූප ය, ජිහ්වාවිඥෙයරූප ය, කායවිඥෙයරූප ය, ස්වප්නසංස්ථානී වූයෙන් අත, දෘඩ සංස්ථානී වූයෙන් ඇත, මනෝධාතුවිඥෙයරූප ය, මනෝවිඥෙයරූප යයි.

මෙසේ අට කොටසින් රූපසමූහය වේ.

අෂ්ටකය යි.

595. නව කොටසෙකින් රූපසමූහය වෙයි:

වක්ෂ්‍යවිඥෙයරූප ය, ශ්‍රොත්‍රවිඥෙයරූප ය, ස්‍රාණවිඥෙයරූප ය, ජිහ්වාවිඥෙයරූප ය, කායවිඥෙයරූප ය, ස්වප්නසංස්ථානී වූයෙන් අත, දෘඩ සංස්ථානී වූයෙන් ඇත, මනෝධාතුවිඥෙයරූප ය, මනෝවිඥෙයරූප යයි.

මෙසේ නව කොටසින් රූපසමූහය වේ.

නවකය යි.

596. දස කොටසෙකින් රූපසමූහය වෙයි:

වක්ෂ්‍යවිඥෙයරූප ය, ශ්‍රොත්‍රවිඥෙයරූප ය, ස්‍රාණවිඥෙයරූප ය, ජිහ්වාවිඥෙයරූප ය, කායවිඥෙයරූප ය, ස්වප්නසංස්ථානී වූයෙන් අත, දෘඩ සංස්ථානී වූයෙන් ඇත, මනෝධාතුවිඥෙයරූප ය, මනෝවිඥෙයරූප යයි.

මෙසේ දස කොටසින් රූපසමූහය වේ.

දශකය යි.

597. එකොළොස් කොටසෙකින් රූපසමූහය වෙයි:

වක්ෂ්‍යවිඥෙයරූප ය, ශ්‍රොත්‍රවිඥෙයරූප ය, ස්‍රාණවිඥෙයරූප ය, ජිහ්වාවිඥෙයරූප ය, කායවිඥෙයරූප ය, ස්වප්නසංස්ථානී වූයෙන් අත, දෘඩ සංස්ථානී වූයෙන් ඇත, මනෝධාතුවිඥෙයරූප ය, මනෝවිඥෙයරූප යයි.

මෙසේ එකොළොස් කොටසින් රූපසමූහය වේ.

එකාදශකය යි.

මාතෘකා යි.

[එකකනිදෙදසො:]

598. සබ්බං රූපං න හෙතුමෙව, අහෙතුකමෙව, හෙතුපිපසුත්ත-
මෙව, සප්පට්ඨයමෙව, සබ්බතමෙව, රූපිමෙව,¹ ලොකීයමෙව, සාසවමෙව,
සසෙක්ඤ්ජනීයමෙව, ගණනීයමෙව, ඔක්කනීයමෙව, යොගනීයමෙව, නිවර-
ණීයමෙව, පරුමට්ඨමෙව, උපද්දනීයමෙව, සංකිලෙසිකමෙව, අව්‍යාකත-
මෙව, අතාරමමණමෙව, අනෙකසිකමෙව, විත්තවිපසුත්තමෙව, නෙවවිපාක-
නවිපාකබමබමමෙව, අසංකිලිට්ඨසංකිලෙසිකමෙව, න සවිතක්කසම්මාර-
මෙව, න අවිතක්කවිමාරමනනමෙව, අවිතක්කඅවිමාරමෙව, න පිතියහගත-
මෙව, න සුබසහගතමෙව, න උපෙක්ඛාසහගතමෙව, නෙව දස්සනෙන න
භාවනාය පභාතබ්බමෙව, නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පභාතබ්බගෙතුක-
මෙව, නෙව ආවර්ග්‍යමි න අපවර්ග්‍යමිමෙව, නෙව සෙක්ඛනාසෙක්ඛ-
මෙව, පරිත්තමෙව, කාමාවචරමෙව, න රූපාවචරමෙව, න අරූපාවචර-
මෙව, පරිශාපනනමෙව, නො අපරිශාපනනමෙව, අනියතමෙව, අනියතා-
නිකමෙව, උප්පන්නං ජනි විඤ්ඤාණෙති විඤ්ඤායාමෙව, අනිච්චමෙව,
ජර්ග්ගුතමෙව, එවං එකවිධෙව රූපසඛනං.

එකකනිදෙදසො.

[දුකනිදෙදසො:]

(උපාදාරූපං)

599. කතමං තං රූපං උපාදා?

වක්ඛායතනං, සොනායතනං, භානායතනං, ජීව්‍හායතනං, කායායතනං,
රූපායතනං, සද්දායතනං, ගන්ධායතනං, රසායතනං, ඉණ්ද්‍රියං, පුරිසිඤ්චියං,
ජීවිතීඤ්චියං, කායවිඤ්ඤානි, චරිතවිඤ්ඤානි, ආකාශබාහු, රූපස්‍ය ලහුතා,
රූපස්‍ය මුදුතා, රූපස්‍ය කම්මඤ්ඤාතා, රූපස්‍ය උපවර්ගො, රූපස්‍ය සන්තති,
රූපස්‍ය ජරතා, රූපස්‍ය අනිච්චතා, කච්චිංකාණෙ ආභාණෙ.

600. කතමං තං රූපං වක්ඛායතනං?

යං වක්ඛුං² වතුන්තං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ අත්තභාවපරි-
යාපනෙනා අනිදස්සනො සප්පට්ඨො, භෙත වක්ඛුතා අනිදස්සනෙන සප්ප-
ට්ඨෙන රූපං සනිදස්සනං සප්පට්ඨං පසයි වා පස්සති වා පස්සියති වා
පස්සෙ වා, වක්ඛුමෙපතං, වක්ඛායතනමෙපතං, වක්ඛුබාහුපෙසා, වක්ඛුඤ්චි-
යමෙපතං, ලොකොපෙසො, ආරුපෙසා³, සමුද්දෙපෙසො, පණ්ඩරමෙපතං,
බෙත්තමෙපතං, වජ්ජමෙපතං, නෙත්තමෙපතං, නයනමෙපතං, ඔරිමං
තීරමෙපතං, සුඤ්ඤායාමොපෙසො ඉදං තං රූපං වක්ඛායතනං.

1. රූපමෙව - සිවු, 2. මජ්ඣ. සා. අ.

රූපිකමෙව - සිවු 3.

2. වක්ඛු - සිවු. 1, 2. මජ්ඣ. 3. දවාණෙපෙසො - සිවු 2.

[එකකතියේදීය]

598. හැම රූපය හෙතු නො වූයේ ම ය, අහෙතුක ම ය, හෙතු-
 විප්‍රසූතය ම ය, සප්තාය ම ය, සබ්බත (-ප්‍රත්‍යයයමවායෙන් කරන ලද)
 ම ය, රූපි ම ය, ලොකික ම ය, සංසාරික ම ය, සංයෝජනීය ම ය,
 හුක්ථනීය ම ය, ඔක්තනීය ම ය, යෝගනීය ම ය, නිවර්ණීය ම ය,
 පරාමාණු ම ය, උපාදානීය ම ය, සංකෛශික ම ය, අව්‍යාකාත ම ය,
 අකාලමඛන ම ය, දවෙවනසික ම ය, විතතවිප්‍රසූතය ම ය, තෙව විපාක
 නි විපාකයවතාවධමි ම ය, අසබ්බකල්පට්ඨාංකෙලික ම ය, සවිතකීයවිවාර
 නො වූයේ ම ය, අවිතකීවිවාරමාත්‍ර නො වූයේ ම ය, අවිතකී - අවිවාර
 ම ය, ප්‍රිතිසහගත නො වූයේ ම ය, ප්‍රබහගත නො වූයේ ම ය,
 උපෙක්ඛායගත නො වූයේ ම ය, නො ම දැයිනගෙන් නො ම ගාවතා-
 ගෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ම ය, නො ම දැයිනගෙන් නො ම ගාවතාගෙන්
 ප්‍රභාතව්‍යගෙතු අත් ම ය, නො ම අවයංගමි නො ම අපවයංගමි
 ම ය, නො ම ශෛක්‍ය නාශෛක්‍ය ම ය, පරිත්ත ම ය, කාමාවචර ම
 ය, රූපාවචර නො වූයේ ම ය, අරූපාවචර නො වූයේ ම ය, පයඝා-
 පන්න ම ය, අපයඝාපන්න නො වූයේ ම ය, අනිශ්චය ම ය, අනෙකෙහි-
 නික ම ය, උත්පන්න වූයේ භවිවිඤානගත් විසින් විඤාය ම ය,
 අනිත්‍ය ම ය, ජරාභිභූත ම ය. මෙතෙකින් එක් කොටසින් රූප-
 සබ්බකය වේ.

එකකතියේදීය යි.

[දුකතියේදීය] - (උපාදාරූප)

599. ඒ උපාදාරූපය කවරෙ යත්:

චක්‍ෂුරාගතන ය භ්‍රාත්‍රාගතන ය ශ්‍රාණාගතන ය ජිහ්වාගතන ය
 කාශාගතන ය රූපාගතන ය ශබ්දාගතන ය ගන්ධාගතන ය රසාග-
 තන ය ස්ප්‍රිහිගතන ය පුරුෂෙහිගතන ය ජිව්හෙහිගතන ය කාශවිඤ්ජනී ය
 වාග්විඤ්ජනී ය ආකාශධාතු ය රූපලක්‍ෂණී ය රූපමාදුතී ය රූපකම්-
 ණානී ය උපවය රූප ය සත්තකීරූප ය ජරතාරූප ය අනිත්‍යතාරූප
 ය කවලිකාරූප ය.

600. ඒ චක්‍ෂුරාගතනරූපය කවරෙ යත්:

යම් ඇසෙක් සතර භොග්‍යගත් නිසා (උපත්) ඇතමනාවපයඝා-
 පන්න වූ අතිදර්ශන වූ සප්තක වූ ප්‍රසාදය වේ ද, අතිදර්ශන වූ සප්තක
 වූ යම් ඇසෙකින් සතිදර්ශන වූ සප්තක වූ රූපය දුටුයේ හෝ දකී හෝ
 දක්කේ හෝ දකී නම් හෝ, (දර්ශනපරිණායකානිගෙන්) තෙලෙ චක්‍ෂු
 නමුදු වෙයි, (සංස්ප්‍රාතියමොක්ඛානිගෙන්) තෙලෙ චක්‍ෂාගතන නමුදු
 වෙයි, (ගුණාසාදි අනිගෙන්) තෙලෙ චක්‍ෂුධාතු නමුදු වෙයි, (දර්ශන ලක්‍ෂ-
 ණගෙහි ඉන්ද්‍රියානික කරවා නුසි) තෙලෙ චක්‍ෂුහිගතන නමුදු වෙයි, (පුරුෂ
 පුරුෂානිගෙන්) තෙලෙ ලොක නමුදු වෙයි, (විලක්‍ෂණානිගෙන්)
 තෙලෙ ආර නමුදු වෙයි, (අපරිපූරණිකානිගෙන්) තෙලෙ සමුද්‍ර නමුදු
 වෙයි, (පරිමුඛානිගෙන්) තෙලෙ පඤ්ඤා නමුදු වෙයි, (සප්තකීන් උපදානා
 ගෙකින්) තෙලෙ බෙත්ත නමුදු වෙයි, (බ්‍රහ්ම මෑ ප්‍රතිඝාත වන ගෙකින්)
 තෙලෙ වජ්‍ර නමුදු වෙයි, (සම්මුත දක්වමින් ඇතමනාවය පමුණුවනුසි)
 තෙලෙ තෙත්ත නමුදු වෙයි, (එ අරුතින් ම) තෙලෙ නයන නමුදු වෙයි,
 (සත්කාය පයඝාපන්නානිගෙන්) තෙලෙ ඔරිමිතිර නමුදු වෙයි, (බ්‍රහ්ම-
 රණානිගෙන් අසාමිකානිගෙන්) තෙලෙ පුරුෂානාම නමුදු වේ. මේ ඒ
 චක්‍ෂුරාගතනරූප නම් වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

601. කතමිං තං රූපං චක්ඛායතනං?

යං චක්ඛුං¹ චතුත්තං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ අත්තභාවපරිඨා-
පනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො, යදි චක්ඛුමි අනිදස්සනමි සප්පට්ඨමි
රූපං සනිදස්සනං සප්පට්ඨං පටිභ්ඤ්ඤි වා පටිභ්ඤ්ඤති වා පටිභ්ඤ්ඤාසීයාති
වා පටිභ්ඤ්ඤ වා, චක්ඛුමෙපතං, චක්ඛායතනමෙපතං, චක්ඛුමාතුපෙසා,
චක්ඛුඤ්ඤමෙපතං, ලොකොපෙසො, ආරුපෙසා*, සමුද්දෙසෙසො,
පඤ්ඤමෙපතං, බෙත්තමෙපතං, චජ්ජමෙපතං, තෙත්තමෙපතං, නය-
නමෙපතං, ඔරිමං තීරමෙපතං, සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො. ඉදං තං රූපං
චක්ඛායතනං.

602. කතමිං තං රූපං චක්ඛායතනං?

යං චක්ඛුං චතුත්තං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ අත්තභාවපරිඨා-
පනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො, යං චක්ඛුං අනිදස්සනං සප්පට්ඨං රූපමි
සනිදස්සනමි සප්පට්ඨමි පටිභ්ඤ්ඤි වා පටිභ්ඤ්ඤති වා පටිභ්ඤ්ඤාසීයාති
වා පටිභ්ඤ්ඤ වා, චක්ඛුමෙපතං, චක්ඛායතනමෙපතං, චක්ඛුමාතුපෙසා,
චක්ඛුඤ්ඤමෙපතං, ලොකොපෙසො ආරුපෙසා, සමුද්දෙසෙසො,
පඤ්ඤමෙපතං, බෙත්තමෙපතං, චජ්ජමෙපතං, තෙත්තමෙපතං,
නයනමෙපතං, ඔරිමං තීරමෙපතං, සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො. ඉදං තං රූපං
චක්ඛායතනං.

603. කතමිං තං රූපං චක්ඛායතනං?

යං චක්ඛුං චතුත්තං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ අත්තභාවපරිඨා-
පනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො, යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපං අරබ්භ
චක්ඛුසම්මෙසො උපපජ්ඣි වා උපපජ්ඣති වා උපපජ්ඣාසීයාති වා උපපජ්ඣ
වා -පෙ- යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපං අරබ්භ චක්ඛුසම්මෙසජා වෙදනා -පෙ-
සසාදෙ -පෙ- වෙත්තා -පෙ- චක්ඛුමිඤ්ඤාණං උපපජ්ඣි වා උපපජ්ඣති
වා උපපජ්ඣාසීයාති වා උපපජ්ඣ වා -පෙ- යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපාරම්මෙණං
චක්ඛුසම්මෙසො උපපජ්ඣි වා උපපජ්ඣති වා උපපජ්ඣාසීයාති වා උපපජ්ඣ
වා -පෙ- යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපාරම්මෙණං චක්ඛුසම්මෙසජා වෙදනා -පෙ-
සසාදෙ -පෙ- වෙත්තා -පෙ- චක්ඛුමිඤ්ඤාණං උපපජ්ඣි වා උපපජ්ඣති වා
උපපජ්ඣාසීයාති වා උපපජ්ඣ වා චක්ඛුමෙපතං, චක්ඛායතනමෙපතං, චක්ඛු-
මාතුපෙසා, චක්ඛුඤ්ඤමෙපතං, ලොකොපෙසො, ආරුපෙසා, සමුද්දෙසෙසො,
පඤ්ඤමෙපතං, බෙත්තමෙපතං, චජ්ජමෙපතං, තෙත්තමෙපතං, නය-
නමෙපතං, ඔරිමං තීරමෙපතං, සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො. ඉදං තං රූපං
චක්ඛායතනං.

1. චක්ඛු - සිමු 1, 2, මජ්ඣ.

2. දමරොපෙසො - සිමු 3.

601. ඒ වක්‍ෂරාගතනරූපය කවරෙ යන්:

යම් ඇසෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ආත්මභාවපරයභාවක වූ අනිදර්ශන වූ සප්තභව වූ ප්‍රසාදය වේ ද, අනිදර්ශන වූ සප්තභව වූ යම් ඇසෙක් සනිදර්ශන වූ සප්තභව වූ රූපය ගැටුණේ හෝ ගැටෙයි හෝ ගැටෙන්නේ හෝ ගැටේ නම් හෝ, තෙල (වක්‍ෂාප්‍රසාදය) වක්‍ෂ නමුදු වෙයි, තෙල වක්‍ෂරාගතන නමුදු වෙයි, තෙල වක්‍ෂර්ඛාතු නමුදු වෙයි, තෙල වක්‍ෂරිඤ්ඤ නමුදු වෙයි, තෙල ලොක නමුදු වෙයි, තෙල ආර නමුදු වෙයි, තෙල සමුද්‍ර නමුදු වෙයි, තෙල පණ්ඩර නමුදු වෙයි, තෙල ක්ෂේත්‍ර නමුදු වෙයි, තෙල වාස්තු නමුදු වෙයි, තෙල තෙත්‍ර නමුදු වෙයි, තෙල නයන නමුදු වෙයි, තෙල ඔරිමතිර නමුදු වෙයි, තෙල ශුන්‍යත්‍රාම නමුදු වේ. මේ ඒ වක්‍ෂරාගතන රූප යයි.

602. ඒ වක්‍ෂරාගතනරූපය කවරෙ යන්:

යම් ඇසෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ආත්මභාවපරයභාවක වූ අනිදර්ශන වූ සප්තභව වූ ප්‍රසාදය වේ ද, අනිදර්ශන වූ සප්තභව වූ යම් ඇසෙක් සනිදර්ශන වූ සප්තභව වූ රූපයෙහි ගැටුණේ හෝ ගැටෙයි හෝ ගැටෙන්නේ හෝ ගැටේ නම් හෝ, තෙල වක්‍ෂ නමුදු වෙයි, තෙල වක්‍ෂරාගතන ද වෙයි, තෙල වක්‍ෂර්ඛාතු ද වෙයි, තෙල වක්‍ෂරිඤ්ඤ ද වෙයි, තෙල ලොක ද වෙයි, තෙල ආර ද වෙයි, තෙල සමුද්‍ර ද වෙයි, තෙල පණ්ඩර ද වෙයි, තෙල ක්ෂේත්‍ර ද වෙයි, තෙල වාස්තු ද වෙයි, තෙල තෙත්‍ර ද වෙයි, තෙල නයන ද වෙයි, තෙල ඔරිමතිර ද වෙයි, තෙල ශුන්‍යත්‍රාම ද වේ. මේ ඒ වක්‍ෂරාගතනරූප යයි.

603. ඒ වක්‍ෂරාගතනරූපය කවරෙ යන්:

යම් ඇසෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ආත්මභාවපරයභාවක වූ අනිදර්ශන වූ සප්තභව වූ ප්‍රසාදය වේ ද, යම් වක්‍ෂකක් නිසා රූපය අරමුණු කොට වක්‍ෂකවේදයෙන් උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් වක්‍ෂකක් නිසා රූපය අරමුණු කොට වක්‍ෂකවේදයෙන් උපතේ වේදනාව ... සංඥාව ... වක්‍ෂර්ඛාතු උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් වක්‍ෂකක් නිසා රූපාලම්භන වූ වක්‍ෂකාසාදිය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් වක්‍ෂකක් නිසා රූපාලම්භන වූ වක්‍ෂකාසාදියෙන් උපතේ වේදනාව ... සංඥාව ... වේදනාව ... වක්‍ෂර්ඛාතු උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ, තෙල වක්‍ෂ ද වෙයි, තෙල වක්‍ෂරාගතන ද වෙයි, තෙල වක්‍ෂර්ඛාතු ද වෙයි, තෙල වක්‍ෂරිඤ්ඤ ද වෙයි, තෙල ලොක ද වෙයි, තෙල ආර ද වෙයි, තෙල සමුද්‍ර ද වෙයි, තෙල පණ්ඩර ද වෙයි, තෙල ක්ෂේත්‍ර ද වෙයි, තෙල වාස්තු ද වෙයි, තෙල තෙත්‍ර ද වෙයි, තෙල නයන ද වෙයි, තෙල ඔරිමතිර ද වෙයි, තෙල ශුන්‍යත්‍රාම ද වේ. මේ ඒ වක්‍ෂරාගතන රූප යයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

604. කතමං තං රූපං සොතායතනං?

යං සොතං චතුන්තං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ අත්තභාවපරිශා-
පනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො, යෙන සොතෙන අනිදස්සනෙන
සප්පට්ඨෙන සද්දං අනිදස්සනං සප්පට්ඨං පුණී වා පුණ්ණි වා පුණ්ණිස්සති
වා පුණ්ණ වා, සොතමෙවනං, සොතායතනමෙවනං, සොතධාතුපෙසා
සොතිජ්ඣමෙවනං, ලොකොපෙසො, ආරූපෙසා, සමුද්දෙසෙසො,
පණ්ඩරමෙවනං, බෙත්තමෙවනං, චජ්ඣමෙවනං, ඔරිමං තීරමෙවනං, පුඤ්ඤ
ශාමොපෙසො. ඉදං තං රූපං සොතායතනං.

605. කතමං තං රූපං සොතායතනං?

යං සොතං චතුන්තං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ අත්තභාවපරිශා-
පනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො, යති සොතති අනිදස්සනති
සප්පට්ඨති සද්දෙ අනිදස්සනො සප්පට්ඨො පටිභඤ්ඤි වා පටිභඤ්ඤති
වා පටිභඤ්ඤිස්සති වා පටිභඤ්ඤ වා, සොතමෙවනං, සොතායතනමෙවනං,
සොතධාතුපෙසා, සොතිජ්ඣමෙවනං, ලොකොපෙසො, ආරූපෙසා,
සමුද්දෙසෙසො, පණ්ඩරමෙවනං, බෙත්තමෙවනං, චජ්ඣමෙවනං, ඔරිමං
තීරමෙවනං, පුඤ්ඤ ශාමොපෙසො. ඉදං තං රූපං සොතායතනං.

606. කතමං තං රූපං සොතායතනං?

යං සොතං චතුන්තං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ අත්තභාවපරිශා-
පනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො, යං සොතං අනිදස්සනං සප්පට්ඨං
සද්දමති අනිදස්සනමති සප්පට්ඨමති පටිභඤ්ඤි වා පටිභඤ්ඤති වා පටි-
භඤ්ඤිස්සති වා පටිභඤ්ඤ වා, සොතමෙවනං, සොතායතනමෙවනං,
සොතධාතුපෙසා, සොතිජ්ඣමෙවනං, ලොකොපෙසො, ආරූපෙසා,
සමුද්දෙසෙසො, පණ්ඩරමෙවනං, බෙත්තමෙවනං, චජ්ඣමෙවනං, ඔරිමං
තීරමෙවනං, පුඤ්ඤ ශාමොපෙසො. ඉදං තං රූපං සොතායතනං.

607. කතමං තං රූපං සොතායතනං?

යං සොතං චතුන්තං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ අත්තභාවපරිශා-
පනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො, යං සොතං නිස්සාය සද්දං ආරබ්භ
සොතසම්මෙසො උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජේ
වා -පෙ- යං සොතං නිස්සාය සද්දං ආරබ්භ සොතසම්මෙසො වෙදනා -පෙ-
සඤ්ඤා -පෙ- වෙතනා -පෙ- සොතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣති වා
උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජේ වා -පෙ- යං සොතං නිස්සාය සද්දාරම්මෙසො
සොතසම්මෙසො උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජේ
වා -පෙ- යං සොතං නිස්සාය සද්දාරම්මෙසො සොතසම්මෙසො වෙදනා -පෙ-
සඤ්ඤා -පෙ- වෙතනා -පෙ- සොතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣති වා
උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජේ වා සොතමෙවනං, සොතායතනමෙවනං,
සොතධාතුපෙසා, සොතිජ්ඣමෙවනං, ලොකොපෙසො, ආරූපෙසා,
සමුද්දෙසෙසො, පණ්ඩරමෙවනං, බෙත්තමෙවනං, චජ්ඣමෙවනං, ඔරිමං
තීරමෙවනං, පුඤ්ඤ ශාමොපෙසො. ඉදං තං රූපං සොතායතනං.

604. ඒ ශ්‍රෝත්‍රායතනරූපය කවරෙ යත්:

යම් ශ්‍රෝත්‍රයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ආත්මභාවපයඝා-
පනත වූ අනිද්දීන වූ සප්තීය වූ ප්‍රසාදය වේ ද, අනිද්දීන වූ සප්තීය වූ
යම් ශ්‍රෝත්‍රයෙක් අනිද්දීන වූ සප්තීය වූ ශබ්දය ඇසුරේ හෝ අසා
හෝ අසන්නේ හෝ අසා නම් හෝ තෙලෙ (ශ්‍රෝත්‍රප්‍රසාදය) ශ්‍රෝත්‍ර නමුදු
වෙයි, තෙලෙ ශ්‍රෝත්‍රායතන නමුදු වෙයි, තෙල ශ්‍රෝත්‍රධාතු නමුදු වෙයි,
තෙලෙ ශ්‍රෝත්‍රෙහිය නමුදු වෙයි, තෙලෙ ලොක නමුදු වෙයි, තෙල
ආර නමුදු වෙයි, තෙලෙ සමුද්‍ර නමුදු වෙයි, තෙලෙ පණ්ඩර නමුදු වෙයි,
තෙලෙ ක්ෂේත්‍ර නමුදු වෙයි, තෙලෙ වාස්තු නමුදු වෙයි, තෙලෙ ඔරිමතීර
නමුදු වෙයි, තෙලෙ ශුන්‍යශ්‍රාම නමුදු වේ. මේ ඒ ශ්‍රෝත්‍රායතනරූප ය යි.

605. ඒ ශ්‍රෝත්‍රායතනරූපය කවරෙ යත්:

යම් ශ්‍රෝත්‍රයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ආත්මභාවපයඝා-
පනත වූ අනිද්දීන වූ සප්තීය වූ ප්‍රසාදය වේ ද, අනිද්දීන වූ සප්තීය වූ
යම් ශ්‍රෝත්‍රයෙක් අනිද්දීන වූ සප්තීය වූ ශබ්දය ගැටුණේ හෝ ගැටෙයි
හෝ ගැටෙන්නේ හෝ ගැටේ නම් හෝ, තෙලෙ ශ්‍රෝත්‍ර ද වෙයි, තෙලෙ
ශ්‍රෝත්‍රායතන ද වෙයි, තෙල ශ්‍රෝත්‍රධාතු ද වෙයි, තෙලෙ ශ්‍රෝත්‍රෙහිය ද
වෙයි, තෙලෙ ලොක ද වෙයි, තෙල ආර ද වෙයි, තෙලෙ සමුද්‍ර ද
වෙයි, තෙලෙ පණ්ඩර ද වෙයි, තෙලෙ ක්ෂේත්‍ර ද වෙයි, තෙල වාස්තු ද
වෙයි, තෙලෙ ඔරිමතීර ද වෙයි, තෙලෙ ශුන්‍යශ්‍රාම ද වේ. මේ ඒ
ශ්‍රෝත්‍රායතනරූප ය යි.

606. ඒ ශ්‍රෝත්‍රායතනරූපය කවරෙ යත්:

යම් ශ්‍රෝත්‍රයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ
ආත්මභාවපයඝාපනත අනිද්දීන සප්තීය වූයේ ද, අනිද්දීන සප්තීය වූ
යම් ශ්‍රෝත්‍රයෙක් අනිද්දීන සප්තීය වූ ශබ්දයෙහි ගැටුණේ හෝ ගැටෙයි
ගැටෙන්නේ ගැටේ නම් හෝ තෙලෙ (ශ්‍රෝත්‍ර ප්‍රසාදය) ශ්‍රෝත්‍ර නමුදු,
තෙලෙ ශ්‍රෝත්‍රායතන නමුදු, තෙල ශ්‍රෝත්‍රධාතු නමුදු, තෙලෙ
ශ්‍රෝත්‍රෙහිය නමුදු, තෙලෙ ලොක නමුදු, තෙල ආර නමුදු, තෙලෙ
සමුද්‍ර නමුදු, තෙලෙ පණ්ඩර නමුදු, තෙලෙ ක්ෂේත්‍ර නමුදු තෙලෙ වාස්තු
නමුදු, තෙලෙ ඔරිමතීර නමුදු, තෙලෙ ශුන්‍යශ්‍රාම නමුදු වේ. ඒ ශ්‍රෝත්‍රායතන
රූප ය යි.

607. ඒ ශ්‍රෝත්‍රායතනරූපය කවරෙ යත්:

යම් ශ්‍රෝත්‍රයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ
ආත්මභාවපයඝාපනත අනිද්දීන සප්තීය වූයේ ද, යම් ශ්‍රෝත්‍රයක් නිසා
ශබ්දය අරමුණු කොට ශ්‍රෝත්‍රසංස්ථය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ
හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් ශ්‍රෝත්‍රයක් නිසා ශබ්දය අරමුණු කොට
ශ්‍රෝත්‍රසංස්ථයෙන් උපදනා වෙදනාව ... සංඥාව ... වේදනාව ... ශ්‍රෝත්‍ර-
විඥානය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ...
යම් ශ්‍රෝත්‍රයක් නිසා ශබ්දලබ්ධි වූ ශ්‍රෝත්‍රසංස්ථය උපතේ හෝ උපදී
හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් ශ්‍රෝත්‍රයක් නිසා ශබ්දලබ්ධි
වූ සංකතව්‍යාප්ත වෙදනාව ... සංඥාව ... වේදනාව ... ශ්‍රෝත්‍රවිඥානය
උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ, තෙල (ශ්‍රෝත්‍ර
ප්‍රසාදය) ශ්‍රෝත්‍ර නමුදු, තෙලෙ ශ්‍රෝත්‍රායතන නමුදු, තෙල ශ්‍රෝත්‍රධාතු
නමුදු, තෙලෙ ශ්‍රෝත්‍රෙහිය නමුදු, තෙලෙ ලොක නමුදු, තෙල ආර
නමුදු, තෙලෙ සමුද්‍ර නමුදු, තෙලෙ පණ්ඩර නමුදු, තෙලෙ ක්ෂේත්‍ර නමුදු,
තෙලෙ වාස්තු නමුදු, තෙලෙ ඔරිමතීර නමුදු, තෙලෙ ශුන්‍යශ්‍රාම නමුදු
වේ. මේ ඒ ශ්‍රෝත්‍රායතනරූප ය යි.

608. කතමං තං රූපං සාතායතනං?

යං සාතං චතුත්තං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ අත්තභාවපරිඥා-
පනේන අනිදක්ඛනො සප්පටිඝො, යෙන සාතෙන අනිදක්ඛනෙන සප්පටිඝෙන
ගතිං අනිදක්ඛනං සප්පටිඝං සායී වා සායතී වා සායිත්ථි වා සායෙ වා
සාතමෙවනං, සාතායතනමෙවනං, ඡාතධාතුපෙසා, සානිජ්ඣමෙවනං,
ලොකොපෙසො, ආරුපෙසා, සමුද්දෙපෙසො, පණ්ඩරමෙවනං, බෙත්තන-
මෙවනං, චන්ද්‍රමෙවනං, ඔරිමං තීරමෙවනං, සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො. ඉදං
තං රූපං සාතායතනං.

609. කතමං තං රූපං සාතායතනං?

යං සාතං චතුත්තං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ අත්තභාවපරිඥා-
පනේන අනිදක්ඛනො සප්පටිඝො, ගමි සාතමි අනිදක්ඛනමි සප්පටි-
ඝමි ගතිං අනිදක්ඛනො සප්පටිඝං පටිඝඤ්ඤි වා පටිඝඤ්ඤති වා
පටිඝඤ්ඤිත්ථි වා පටිඝඤ්ඤෙ වා, සාතමෙවනං, සාතායතනමෙවනං,
ඡාතධාතුපෙසා, සානිජ්ඣමෙවනං, ලොකොපෙසො, ආරුපෙසා, සමුද්දෙ-
පෙසො, පණ්ඩරමෙවනං, බෙත්තනමෙවනං, චන්ද්‍රමෙවනං, ඔරිමං තීරමෙවනං,
සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො. ඉදං තං රූපං සාතායතනං.

610. කතමං තං රූපං සාතායතනං?

යං සාතං චතුත්තං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ අත්තභාවපරිඥා-
පනේන අනිදක්ඛනො සප්පටිඝො, යං සාතං අනිදක්ඛනං සප්පටිඝං ගතිමි
අනිදක්ඛනමි සප්පටිඝමි පටිඝඤ්ඤි වා පටිඝඤ්ඤති වා පටිඝඤ්ඤිත්ථි
වා පටිඝඤ්ඤෙ වා, සාතමෙවනං, සාතායතනමෙවනං, ඡාතධාතුපෙසා,
සානිජ්ඣමෙවනං, ලොකොපෙසො, ආරුපෙසා, සමුද්දෙපෙසො, පණ්ඩර-
මෙවනං, බෙත්තනමෙවනං, චන්ද්‍රමෙවනං, ඔරිමං තීරමෙවනං, සුඤ්ඤා ගාමො-
පෙසො. ඉදං තං රූපං සාතායතනං.

611. කතමං තං රූපං සාතායතනං?

යං සාතං චතුත්තං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ අත්තභාවපරිඥා-
පනේන අනිදක්ඛනො සප්පටිඝො, යං සාතං නිත්තාය ගතිං ආරබ්භ
සාතසම්මයො උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣත්ථි වා උප්පජ්ඣෙ වා
-පෙ- යං සාතං නිත්තාය ගතිං ආරබ්භ සාතසම්මයජා වෙදනා -පෙ-
සඤ්ඤා -පෙ- වෙත්තා -පෙ- සාතපිඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣති වා
උප්පජ්ඣත්ථි වා උප්පජ්ඣෙ වා -පෙ- යං සාතං නිත්තාය ගතිරම්මණො
සාතසම්මයො උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣත්ථි වා උප්පජ්ඣෙ වා
-පෙ- යං සාතං නිත්තාය ගතිරම්මණො සාතසම්මයජා වෙදනා -පෙ-
සඤ්ඤා -පෙ- වෙත්තා -පෙ- සාතපිඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣති වා
උප්පජ්ඣත්ථි වා උප්පජ්ඣෙ වා, සාතමෙවනං, සාතායතනමෙවනං, සාත-
ධාතුපෙසා, සානිජ්ඣමෙවනං, ලොකොපෙසො, ආරුපෙසා, සමුද්දෙපෙසො,
පණ්ඩරමෙවනං, බෙත්තනමෙවනං, චන්ද්‍රමෙවනං, ඔරිමං තීරමෙවනං, සුඤ්ඤා
ගාමොපෙසො. ඉදං තං රූපං සාතායතනං.

608. ඒ ආණායකනිරූපය කවුණේ යන්:

[illegible]

609. ལྷ་མཁའ་འགྲུལ་པའི་མཆོད་པའི་

යම් ක්‍රාණයක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ
 ආත්මභාවපරිවරණය අතිදර්ශන සප්තක වූයේ ද, අතිදර්ශන සප්තක වූ
 යම් ක්‍රාණයක්හි අතිදර්ශන සප්තක වූ අක්කිය ගැටුණේ හෝ ගැටේ
 හෝ ගැටෙන්නේ හෝ ගැටේ නම් හෝ, තෙලෙ (ක්‍රාණප්‍රසාදය) ක්‍රාණ-
 තවුද, තෙලෙ ක්‍රාණායතන තවුද, තෙලෙ ක්‍රාණධාතු තවුද තෙලෙ ක්‍රාණ-
 ජීය තවුද, තෙලෙ ලොක තවුද, ගෙල දොර තවුද, තෙලෙ සවුද
 තවුද, තෙලෙ පණ්ණර තවුද, තෙලෙ කෞතු තවුද, තෙලෙ වාස්තු
 තවුද, තෙලෙ ඔරිමිතිර තවුද, ගෙලෙ භූතාශ්‍රම තවුද වේ. මේ ඒ
 ක්‍රාණායතනරූප ය යි

610 ඒ සාමාන්‍යවත්‍රය කවර යන්:

යම් ශ්‍රාණයක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ ආත්මභාවපරයකින අතිදීප්ත සප්තීක වූයේ ද, අතිදීප්ත සප්තීක වූ යම් ශ්‍රාණයක් අතිදීප්ත සප්තීක වූ ගතිකයෙහි ගැටුණේ හෝ ගැටේ හෝ ගැටෙන්නේ හෝ ගැටේ නම් හෝ, තෙලෙ (ශ්‍රාණප්‍රසාදය) ශ්‍රාණ නමුදු, තෙලෙ ශ්‍රාණයකන නමුදු, තෙල ශ්‍රාණයකු නමුදු, තෙලෙ ශ්‍රාණෙත්‍රිය නමුදු, තෙලෙ ලොක නමුදු, තෙල ආර නමුදු, තෙලෙ සමුද්‍ර නමුදු, තෙලෙ පණ්ඩර නමුදු, තෙලෙ ක්ෂේත්‍ර නමුදු, තෙලෙ වාස්තු නමුදු තෙලෙ ඕරිමහිර නමුදු, තෙලෙ ශුක්‍රාග්‍රාම නමුදු මේ මේ ඒ ශ්‍රාණයකතරුප ය යි.

611. ඒ ඥාණායනනරූපය කවර යන්:

යම් ශ්‍රාණයක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රයාදය වූයේ
 ආත්මනාවප්‍යාසීභවන අතිදැඩිත සප්තවිස වූයේ ද, යම් ශ්‍රාණයක් නිසා
 ගතිය අරමුණු කොට සාතසම්ප්‍රයාද උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ
 හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් ශ්‍රාණයක් නිසා ගතිය අරමුණු කොට
 සාතසම්ප්‍රයාද වෙද්දාට ... සංඥාව ... වේතනාව ... ශ්‍රාණවිඥානය උපතේ
 හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් ශ්‍රාණයක් නිසා
 ගතිය ලබන වූ සාතසම්ප්‍රයාද උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ. හෝ
 උපදී නම් හෝ ... යම් ශ්‍රාණයක් නිසා ගතිය ලබන වූ සාතසම්ප්‍රයාද
 වෙද්දාට ... සංඥාව ... වේතනාව ... ශ්‍රාණවිඥානය උපතේ හෝ උපදී
 හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ තෙලේ (ප්‍රයාදය) ශ්‍රාණ නමුදු,
 තෙලේ ශ්‍රාණාසන්න නමුදු, තෙලේ ශ්‍රාණධාතු නමුදු, තෙලේ ශ්‍රාණෝත්ත
 නමුදු, තෙලේ ලොක නමුදු, තෙලේ ආර නමුදු, තෙලේ සමුද නමුදු,
 තෙලේ පණ්ඩර නමුදු, තෙලේ සෛත්‍ර නමුදු, තෙලේ වාස්තු නමුදු, තෙලේ
 ඔරිමතිර නමුදු, තෙලේ අත්‍යාම නමුදු වේ. මේ ඒ ශ්‍රාණාසන්නරූප
 ය යි

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

612. කතමං තං රූපං ජිව්‍යායතනං?

යා ජිව්‍යා චතුක්කං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ අත්තභාවපරිණා-
පනෙනා අනිදස්සනො සප්පට්ඨො, යාය ජිව්‍යාය අනිදස්සනාය සප්පට්ඨාය
රසං අනිදස්සනං සප්පට්ඨං සාති වා සායති වා සාසිස්සති වා සායෙ වා,
ජිව්‍යාපෙසා, ජිව්‍යායතනමෙවනං, ජිව්‍යාබාහුපෙසා, ජිව්‍යාබාහුපෙසා,
ලොකොපෙසො, ආරුපෙසා, සමුද්දෙසෙසො, පණ්ඩරමෙවනං, බෙත්ත-
මෙවනං, චන්ද්‍රමෙවනං, ඔරිමං තීරමෙවනං, සුඤ්ඤා භාමොපෙසො. ඉදං
තං රූපං ජිව්‍යායතනං.

613. කතමං තං රූපං ජිව්‍යායතනං?

යා ජිව්‍යා චතුක්කං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ අත්තභාවපරිණා-
පනෙනා අනිදස්සනො සප්පට්ඨො, යාය ජිව්‍යාය අනිදස්සනාය සප්පට්ඨාය
රසං අනිදස්සනො සප්පට්ඨො පටිඝඤ්ඤි වා පටිඝඤ්ඤති වා පටිඝඤ්ඤි-
ස්සති වා පටිඝඤ්ඤා වා, ජිව්‍යාපෙසා, ජිව්‍යායතනමෙවනං, ජිව්‍යාබාහුපෙසා,
ජිව්‍යාබාහුපෙසා, ලොකොපෙසො, ආරුපෙසා, සමුද්දෙසෙසො, පණ්ඩර-
මෙවනං, බෙත්තමෙවනං, චන්ද්‍රමෙවනං, ඔරිමං තීරමෙවනං, සුඤ්ඤා භාමො
පෙසො. ඉදං රූපං ජිව්‍යායතනං.

614. කතමං තං රූපං ජිව්‍යායතනං?

යා ජිව්‍යා චතුක්කං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ අත්තභාවපරිණා-
පනෙනා අනිදස්සනො සප්පට්ඨො, යා ජිව්‍යා අනිදස්සනා සප්පට්ඨාය රසමති
අනිදස්සනමති සප්පට්ඨමති පටිඝඤ්ඤි වා පටිඝඤ්ඤති වා පටිඝඤ්ඤිස්සති
වා පටිඝඤ්ඤා වා, ජිව්‍යාපෙසා, ජිව්‍යායතනමෙවනං, ජිව්‍යාබාහුපෙසා,
ජිව්‍යාබාහුපෙසා, ලොකොපෙසො, ආරුපෙසා, සමුද්දෙසෙසො, පණ්ඩර-
මෙවනං, බෙත්තමෙවනං, චන්ද්‍රමෙවනං, ඔරිමං තීරමෙවනං, සුඤ්ඤා භාමො
පෙසො. ඉදං තං රූපං ජිව්‍යායතනං.

615. කතමං තං රූපං ජිව්‍යායතනං?

යා ජිව්‍යා චතුක්කං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ අත්තභාවපරිණා-
පනෙනා අනිදස්සනො සප්පට්ඨො, යා ජිව්‍යා නිස්සාය රසං ආරබ්භ
ජිව්‍යාසම්ප්පාදො උපපජ්ඣි වා උපපජ්ඣති වා උපපජ්ඣස්සති වා උපපජ්ඣ
වා -පෙ- යා ජිව්‍යා නිස්සාය රසං ආරබ්භ ජිව්‍යාසම්ප්පාදො වෙදනා -පෙ-
සසඤ්ඤා -පෙ- වෙත්තනා -පෙ- ජිව්‍යාච්ඤ්ඤාණං උපපජ්ඣි වා උපපජ්ඣති වා
උපපජ්ඣස්සති වා උපපජ්ඣ වා -පෙ- යා ජිව්‍යා නිස්සාය රසාරම්භණො
ජිව්‍යාසම්ප්පාදො උපපජ්ඣි වා උපපජ්ඣති වා උපපජ්ඣස්සති වා උපපජ්ඣ වා
-පෙ- යා ජිව්‍යා නිස්සාය රසාරම්භණො ජිව්‍යාසම්ප්පාදො වෙදනා -පෙ-
සසඤ්ඤා -පෙ- වෙත්තනා -පෙ- ජිව්‍යාච්ඤ්ඤාණං උපපජ්ඣි වා උපපජ්ඣති
උපපජ්ඣස්සති වා උපපජ්ඣ වා, ජිව්‍යාපෙසා, ජිව්‍යායතනමෙවනං, ජිව්‍යා-
බාහුපෙසා, ජිව්‍යාබාහුපෙසා, ලොකොපෙසො, ආරුපෙසා, සමුද්දෙසෙසො,
පණ්ඩරමෙවනං, බෙත්තමෙවනං, චන්ද්‍රමෙවනං, ඔරිමං තීරමෙවනං,
සුඤ්ඤා භාමොපෙසො. ඉදං තං රූපං ජිව්‍යායතනං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

612. ඒ ජිත්වායතනරූපය කවරෙ යත්:

යම් ජිත්වාචක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ ආත්ම-භාවපට්ඨාපනත අනිද්දීන සප්තීය වූයේ ද, අනිද්දීන සප්තීය වූ යම් දිවෙකින් අනිද්දීන සප්තීය වූ රසය වින්දේ හෝ විදි හෝ විදුනේ හෝ විදි නම් හෝ, තෙල (ජිත්වාප්‍රසාදය) ජිත්වා නමුදු, තෙල ජිත්වායතන නමුදු, තෙල ජිත්වාධාතු නමුදු, තෙල ජිත්වජ්‍යය නමුදු, තෙල ලොක නමුදු, තෙල ආර නමුදු, තෙල සමුද්‍ර නමුදු, තෙල පණ්ඩර නමුදු, තෙල ක්ෂේත්‍ර නමුදු, තෙල වාස්තු නමුදු, තෙල ඔරිමතීර නමුදු, තෙල ශුන්‍යශ්‍රාම නමුදු මේ මේ ඒ ජිත්වායතනරූප ය යි.

613. ඒ ජිත්වායතනරූපය කවරෙ යත්:

යම් දිවක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ ආත්ම-භාවපට්ඨාපනත අනිද්දීන සප්තීය වූයේ ද, අනිද්දීන සප්තීය වූ යම් දිවෙකින් අනිද්දීන සප්තීය වූ රසය ගැටුණේ හෝ ගැටේ හෝ ගැටෙන්නේ හෝ ගැටේ නම් හෝ, ජිත්වා නමුදු තෙල ය, ජිත්වායතන නමුදු තෙල ය, ජිත්වාධාතු නමුදු තෙල ය, ජිත්වජ්‍යය නමුදු තෙල ය, ලොක නමුදු තෙල ය, ආර නමුදු තෙල ය, සමුද්‍ර නමුදු තෙල ය, පණ්ඩර නමුදු තෙල ය, ක්ෂේත්‍ර නමුදු තෙල ය, වාස්තු නමුදු තෙල ය, ඔරිමතීර නමුදු තෙල ය, ශුන්‍යශ්‍රාම නමුදු තෙල යි. මේ ඒ ජිත්වායතනරූප ය යි.

614. ඒ ජිත්වායතන රූපය කවරෙ යත්:

යම් දිවක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ ආත්ම-භාවපට්ඨාපනත අනිද්දීන සප්තීය වූයේ ද, අනිද්දීන සප්තීය වූ යම් දිවෙකින් අනිද්දීන සප්තීය වූ රසයෙහි ගැටුණේ හෝ ගැටේ හෝ ගැටෙන්නේ හෝ ගැටේ නම් හෝ ජිත්වා නමුදු තෙල (ජිත්වාප්‍රසාද) ය, ජිත්වායතන නමුදු තෙල ය, ජිත්වාධාතු නමුදු තෙල ය, ජිත්වජ්‍යය නමුදු තෙල ය, ලොක නමුදු තෙල ය, ආර නමුදු තෙල ය, සමුද්‍ර නමුදු තෙල ය, පණ්ඩර නමුදු තෙල ය, ක්ෂේත්‍ර නමුදු තෙල ය, වාස්තු නමුදු තෙල ය, ඔරිමතීර නමුදු තෙල ය, ශුන්‍යශ්‍රාම නමුදු තෙල යි. මේ ඒ ජිත්වායතන-රූප ය යි.

615. ඒ ජිත්වායතනරූපය කවරෙ යත්:

යම් දිවෙකින් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ ආත්ම-භාවපට්ඨාපනත අනිද්දීන සප්තීය වූයේ ද, යම් දිවක් නිසා රසය අරමුණු කොට ජිත්වායතනරූපය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදුනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් දිවක් නිසා රසය අරමුණු කොට ජිත්වායතනරූපය වෙදනාව ... සංඥාව ... වේදනාව ... ජිත්වායතනරූපය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදුනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් දිවක් නිසා රසාලබ්ධි වූ ජිත්වා-යතනරූපය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදුනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් දිවක් නිසා රසාලබ්ධි වූ ජිත්වායතනරූපය වෙදනාව ... සංඥාව ... වේදනාව ... ජිත්වායතනරූපය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදුනේ හෝ උපදී නම් හෝ, ජිත්වා නමුදු තෙල (ජිත්වාප්‍රසාද) ය, ජිත්වායතන නමුදු තෙල ය, ජිත්වාධාතු නමුදු තෙල ය, ජිත්වජ්‍යය නමුදු තෙල ය, ලොක නමුදු තෙල ය, ආර නමුදු තෙල ය, සමුද්‍ර නමුදු තෙල ය, පණ්ඩර නමුදු තෙල ය, ක්ෂේත්‍ර නමුදු තෙල ය, වාස්තු නමුදු තෙල ය, ඔරිමතීර නමුදු තෙල ය, ශුන්‍යශ්‍රාම නමුදු තෙල යි මේ ඒ ජිත්වා-යතනරූප ය යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

616. කතමං තං රූපං කායායතනං?

යො කායො චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ අත්තභාවපරිශං-
පනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො, යෙන කායෙන අනිදස්සනෙන සප්පට්-
ඨෙන ථොට්ඨබ්බං අනිදස්සනං සප්පට්ඨං චුඨි වා චුඨති වා චුඨිස්සති වා
චුඨෙ වා, කායොපෙසො, කායායතනමෙවනං, කායධාතුපෙසා, කායිජ්ඣි-
මෙවනං, ලොකොපෙසො, ආරුපෙසා, සමුද්දෙපෙසො, පණ්ඩරමෙවනං,
බෙත්තමෙවනං, චන්ද්‍රමෙවනං, ඔරිමං තීරමෙවනං, සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො.
ඉදං තං රූපං කායායතනං.

617. කතමං තං රූපං කායායතනං?

යො කායො චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ අත්තභාවපරිශං-
පනො සප්පට්ඨො, යමි කායමි අනිදස්සනමි සප්පට්ඨමි ථොට්ඨබ්බං
අනිදස්සනො සප්පට්ඨො පටිභඤ්ඤි වා පටිභඤ්ඤති වා පටිභඤ්ඤස්සති වා
පටිභඤ්ඤ වා, කායොපෙසො, කායායතනමෙවනං, කායධාතුපෙසා,
කායිජ්ඣිමෙවනං, ලොකොපෙසො, ආරුපෙසා, සමුද්දෙපෙසො, පණ්ඩර-
මෙවනං, බෙත්තමෙවනං, චන්ද්‍රමෙවනං, ඔරිමං තීරමෙවනං, සුඤ්ඤා ගාමො-
පෙසො. ඉදං තං රූපං කායායතනං.

618. කතමං තං රූපං කායායතනං?

යො කායො චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ අත්තභාවපරිශං-
පනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො, යො කායො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො
ථොට්ඨබ්බමි අනිදස්සනමි සප්පට්ඨමි පටිභඤ්ඤි වා පටිභඤ්ඤති වා
පටිභඤ්ඤස්සති වා පටිභඤ්ඤ වා, කායොපෙසො, කායායතනමෙවනං,
කායධාතුපෙසා, කායිජ්ඣිමෙවනං, ලොකොපෙසො, ආරුපෙසා, සමුද්දෙ-
පෙසො, පණ්ඩරමෙවනං, බෙත්තමෙවනං, චන්ද්‍රමෙවනං, ඔරිමං තීරමෙවනං,
සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො. ඉදං තං රූපං කායායතනං.

619. කතමං තං රූපං කායායතනං?

යො කායො චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ අත්තභාව-
පරිශංපනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො, යං කායං නිස්සාය ථොට්ඨබ්බං
ආරබ්භ කායසම්පත්තො උපාජ්ඣි වා උපාජ්ඣති වා උපාජ්ඣස්සති වා
උපාජ්ඣ වා -පෙ- යං කායං නිස්සාය ථොට්ඨබ්බං ආරබ්භ කායසම්පත්තො
චෙදනා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- වෙතනා -පෙ- කායවිඤ්ඤාණං උපාජ්ඣ වා
උපාජ්ඣති වා උපාජ්ඣස්සති වා උපාජ්ඣ වා -පෙ- යං කායං නිස්සාය
ථොට්ඨබ්බාරම්මණො කායසම්පත්තො උපාජ්ඣ වා උපාජ්ඣති වා
උපාජ්ඣස්සති වා උපාජ්ඣ වා -පෙ- යං කායං නිස්සාය ථොට්ඨබ්බාරම්මණො
කායසම්පත්තො චෙදනා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- වෙතනා -පෙ- කායවිඤ්ඤාණං
උපාජ්ඣ වා උපාජ්ඣති වා උපාජ්ඣස්සති වා උපාජ්ඣ වා, කායොපෙසො,
කායායතනමෙවනං, කායධාතුපෙසා, කායිජ්ඣිමෙවනං, ලොකොපෙසො,
ආරුපෙසා, සමුද්දෙපෙසො, පණ්ඩරමෙවනං, බෙත්තමෙවනං, චන්ද්‍රමෙවනං,
ඔරිමං තීරමෙවනං, සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො. ඉදං තං රූපං කායායතනං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

616. ඒ කායායතනරූපය කවරේ යත්:

යම් කයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ ආත්ම-භාවරූපයාපන්න අනිද්දීන සප්තීක වූයේ ද, අනිද්දීන සප්තීක වූ යම් කයෙක් අනිද්දීන සප්තීක වූ ස්ප්‍රභව්‍යයෙහි පැහැසි හෝ පහසා හෝ පහස්නේ හෝ පහසා නම් හෝ, කාය නමුදු තෙලෙ (කායප්‍රසාද) ය, කායායතන නමුදු තෙලෙ ය, කායබාහු නමුදු තෙලෙ ය, කායෙජ්ඣය නමුදු තෙලෙ ය, ලොක නමුදු තෙලෙ ය, ආර නමුදු තෙලෙ ය, සමුද්‍ර නමුදු තෙලෙ ය, පඤ්ඤා නමුදු තෙලෙ ය, සෞත්‍ර නමුදු තෙලෙ ය, වාස්තු නමුදු තෙලෙ ය, ඕරිමතීර නමුදු තෙලෙ ය, යුත්තාම නමුදු තෙලෙ යි. මේ ඒ කායායතනරූප යි.

617. ඒ කායායතනරූපය කවරේ යත්:

යම් කයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ ආත්ම-භාවරූපයාපන්න අනිද්දීන සප්තීක වූයේ ද, අනිද්දීන සප්තීක වූ යම් කයෙක් යම් ස්ප්‍රභව්‍යයෙහි ගැටුණේ හෝ ගැටේ හෝ ගැටෙන්නේ හෝ ගැටේ නම් හෝ කාය නමුදු තෙලෙ ය, කායායතන නමුදු තෙලෙ ය, කායබාහු නමුදු තෙලෙ ය, කායෙජ්ඣය නමුදු තෙලෙ ය, ලොක නමුදු තෙලෙ ය, ආර නමුදු තෙලෙ ය, සමුද්‍ර නමුදු තෙලෙ ය, පඤ්ඤා නමුදු තෙලෙ ය, සෞත්‍ර නමුදු තෙලෙ ය, වාස්තු නමුදු තෙලෙ ය, ඕරිමතීර නමුදු තෙලෙ ය, යුත්තාම නමුදු තෙලෙ යි. මේ ඒ කායායතනරූප යි.

618. ඒ කායායතනරූපය කවරේ යත්:

යම් කයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ ආත්ම-භාවරූපයාපන්න අනිද්දීන සප්තීක වූයේ ද, අනිද්දීන සප්තීක වූ යම් කයෙක් අනිද්දීන සප්තීක වූ ස්ප්‍රභව්‍යයෙහි ගැටුණේ හෝ ගැටේ හෝ ගැටෙන්නේ හෝ ගැටේ නම් හෝ, කාය නමුදු තෙලෙ ය, කායායතන නමුදු තෙලෙ ය, කායබාහු නමුදු තෙලෙ ය, කායෙජ්ඣය නමුදු තෙලෙ ය, ලොක නමුදු තෙලෙ ය, ආර නමුදු තෙලෙ ය, සමුද්‍ර නමුදු තෙලෙ ය, පඤ්ඤා නමුදු තෙලෙ ය, සෞත්‍ර නමුදු තෙලෙ ය, වාස්තු නමුදු තෙලෙ ය, ඕරිමතීර නමුදු තෙලෙ ය, යුත්තාම නමුදු තෙලෙ යි. මේ ඒ කායායතන රූප යි.

619. ඒ කායායතනරූපය කවරේ යත්:

යම් කයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ ආත්ම-භාවරූපයාපන්න අනිද්දීන සප්තීක වූයේ ද, යම් කයක් නිසා ස්ප්‍රභව්‍යය අරමුණු කොට කායසංස්ථයීය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් කයක් නිසා ස්ප්‍රභව්‍යය අරමුණු කොට කාය-සම්ප්‍රසාරය වෙදනාව ... සංඥාව ... චේතනාව ... කායවිඤ්ඤාය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් කයක් නිසා ස්ප්‍රභව්‍යාලම්භක වූ කායසංස්ථයීය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් කයක් නිසා ස්ප්‍රභව්‍යාලම්භක වූ කායසම්ප්‍රසාරය වෙදනාව ... සංඥාව ... චේතනාව ... කායවිඤ්ඤාය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ කාය නමුදු තෙලෙ (කායප්‍රසාද) ය, කායායතන නමුදු තෙලෙ ය, කායබාහු නමුදු තෙලෙ ය, කායෙජ්ඣය නමුදු තෙලෙ ය, ලොක නමුදු තෙලෙ ය, ආර නමුදු තෙලෙ ය, සමුද්‍ර නමුදු තෙලෙ ය, පඤ්ඤා නමුදු තෙලෙ ය, සෞත්‍ර නමුදු තෙලෙ ය, වාස්තු නමුදු තෙලෙ ය, ඕරිමතීර නමුදු තෙලෙ ය, යුත්තාම නමුදු තෙලෙ යි. මේ ඒ කායායතන රූප යි.

620. කතමං තං රූපං රූපායතනං?

යං රූපං චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය වණණනිභා සනිදස්සනං සප්පිසං: නිලං පිතකං ලොභිතකං ඔදානං කාලකං මඤ්ඤ්ඨකං¹ හරි² හරිවණණං අබ්බඛතුරවණණං දීඝං රස්සං අණ්ණං ධුලං වට්ඨං පරිමණ්ඩලං චතුරස්සං³ ඡත්තං අට්ඨංසං සොළසංසං නින්නා ඵලං ඡායා ආතපො ආලොකො අකිකාඤ්ඤා අබ්බා මහිකා ධුමො රජො වන්දමණ්ඩලස්ස වණණනිභා සුරියමණ්ඩලස්ස⁴ වණණනිභා තාරකරූපානං වණණනිභා ආදායමණ්ඩලස්ස වණණනිභා මණ්ඩපඛට්ටනනාවෙච්චරියස්ස වණණනිභා ජාතරූපරජකස්ස වණණනිභා, යං වා පතඤ්ඤාමපි අතරී රූපං චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය වණණනිභා සනිදස්සනං සප්පිසං, යං රූපං සනිදස්සනං සප්පිසං චක්ඛුතා අනිදස්සනෙන සප්පිසෙත පසිඤ්චා පස්සති වා පසිසියති වා පස්සෙති වා, රූපමෙවතං, රූපායතනමෙවතං, රූපඛාතුපෙසා. ඉදං තං රූපං රූපායතනං.

621. කතමං තං රූපං රූපායතනං?

යං රූපං චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය වණණනිභා සනිදස්සනං සප්පිසං: නිලං පිතකං ලොභිතකං ඔදානං කාලකං මඤ්ඤ්ඨකං හරි හරිවණණං අබ්බඛතුරවණණං දීඝං රස්සං අණ්ණං ධුලං වට්ඨං පරිමණ්ඩලං චතුරස්සං³ ඡත්තං අට්ඨංසං සොළසංසං නින්නා ඵලං ඡායා ආතපො ආලොකො අකිකාඤ්ඤා අබ්බා මහිකා ධුමො රජො වන්දමණ්ඩලස්ස වණණනිභා සුරියමණ්ඩලස්ස වණණනිභා තාරකරූපානං වණණනිභා ආදායමණ්ඩලස්ස වණණනිභා මණ්ඩපඛට්ටනනාවෙච්චරියස්ස වණණනිභා ජාතරූපරජකස්ස වණණනිභා, යං වා පතඤ්ඤාමපි අතරී රූපං චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය වණණනිභා සනිදස්සනං සප්පිසං, යමහි රූපමහි සනිදස්සනමහි සප්පිසමහි චක්ඛු, අනිදස්සනං. සප්පිසං පටිභඤ්ඤාදී වා පටිභඤ්ඤාති වා පටිභඤ්ඤාදීස්සති වා පටිභඤ්ඤා වා, රූපමෙවතං, රූපායතනමෙවතං, රූපඛාතුපෙසා. ඉදං තං රූපං රූපායතනං.

622. කතමං තං රූපං රූපායතනං?

යං රූපං චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය වණණනිභා සනිදස්සනං සප්පිසං: නිලං පිතකං ලොභිතකං ඔදානං කාලකං මඤ්ඤ්ඨකං හරි හරිවණණං අබ්බඛතුරවණණං දීඝං රස්සං අණ්ණං ධුලං වට්ඨං පරිමණ්ඩලං චතුරස්සං ඡත්තං අට්ඨංසං සොළසංසං නින්නා ඵලං ඡායා ආතපො ආලොකො අකිකාඤ්ඤා අබ්බා මහිකා ධුමො රජො වන්දමණ්ඩලස්ස වණණනිභා සුරියමණ්ඩලස්ස වණණනිභා තාරකරූපානං වණණනිභා ආදායමණ්ඩලස්ස වණණනිභා මණ්ඩපඛට්ටනනාවෙච්චරියස්ස වණණනිභා ජාතරූපරජකස්ස වණණනිභා, යං වා පතඤ්ඤාමපි අතරී රූපං චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය වණණනිභා සනිදස්සනං සප්පිසං, යං රූපං සනිදස්සනං සප්පිසං චක්ඛුමහි අනිදස්සනමහි සප්පිසමහි පටිභඤ්ඤාදී වා පටිභඤ්ඤාති වා පටිභඤ්ඤාදීස්සති වා පටිභඤ්ඤා වා, රූපමෙවතං, රූපායතනමෙවතං, රූපඛාතුපෙසා. ඉදං තං රූපං රූපායතනං.

1. මඤ්ඤ්ඨකං - මජ්ඣ.

2. 'හරි' ඉති උභං - PTS.

3. චතුරස්සං - සං, PTS.

4. සුරියමණ්ඩලස්ස - මජ්ඣ.

620. ඒ රූපායතනරූපය කවරේ යන්:

යම් රූපයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් පැහැසටහන වූයේ සතිදර්ශන සප්තකික වූ නිල් ය - කහවතැ ලේපැහැ ය හුදු ය කළු ය මිදි-
වතැ සම්මතැ නිල්තණපැහැ ය අඹදළුපැහැ ය උස් ය මිටි ය කුදු ය
මහතැ වට ය පිරිමඩුලු ය සිහුරුසැ සඟුසැ අවැසැ සොළොසැසැ වල ය
ගොඩ ය සෙවණ ය අළු ය එළිය ය අදුරු වලා ය හිම ය දුම් ය රජසැ
සදමඬලෙහි පැහැ ය හිරු මඬලෙහි පැහැ ය තරුපැහැ ය කැටපත්-
මඬලෙහි පැහැ ය මිණි සක් මුතු වෙරළමිණිපැහැ ය රන් පිදිපැහැ ය,
යළි අත්‍ය වූ ද සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් පැහැසටහනැ යි කියන ලද
සතිදර්ශන සප්තකික වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, සතිදර්ශන සප්තකික වූ යම්
රූපයක් අතිදර්ශන සප්තකික වූ ඇතින් දුටුයේ හෝ දකී හෝ දක්නේ
හෝ දකී නම් හෝ තෙලෙ (රූසටහන) රූප නමුදු වෙයි, තෙලෙ
රූපායතන නමුදු වෙයි, තෙල රූපධාතු නමුදු වේ. මේ ඒ
රූපායතනරූප යි.

621. ඒ රූපායතනරූපය කවරේ යන්:

යම් රූපයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් පැහැසටහන වූයේ
සතිදර්ශන සප්තකික වූ - නිල් ය කහවතැ ලේපැහැ ය හුදු ය කළු ය මිදි-
වතැ සම්මතැ නිල්තණපැහැ ය අඹදළුපැහැ ය උස් ය මිටි ය කුදු ය
මහතැ වට ය පිරිමඩුලු ය සිහුරුසැ සඟුසැ අවැසැ සොළොසැසැ වල ය
ගොඩ ය සෙවණ ය අළු ය එළිය ය අදුරු වලා ය හිම ය දුම් ය රජසැ
සදමඬලෙහි පැහැ ය හිරු මඬලෙහි පැහැ ය තරුපැහැ ය කැටපත්
මඬලෙහි පැහැ ය හිරු මඬලෙහි පැහැ ය තරුපැහැ ය කැටපත් මඬලෙහි
පැහැ ය මිණි සක් මුතු වෙරළමිණිපැහැ ය රන් පිදිපැහැ ය, යළි අත්‍ය
වූ ද සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් පැහැසටහනැ යි කියන ලද
සතිදර්ශන සප්තකික වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, සතිදර්ශන සප්තකික වූ යම්
රූපයෙක් අතිදර්ශන සප්තකික වූ ඇති ගැටුණේ හෝ ගැටෙයි හෝ
ගැටෙන්නේ හෝ ගැටේ නම් හෝ, තෙලෙ (රූසටහන) රූප නමුදු
වෙයි, තෙලෙ රූපායතන නමුදු වෙයි, තෙල රූපධාතු නමුදු වේ. මේ ඒ
රූපායතනරූප යි.

622. ඒ රූපායතනරූපය කවරේ යන්:

යම් රූපයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් පැහැසටහන වූයේ
සතිදර්ශන සප්තකික වූ - නිල් ය කහවතැ ලේපැහැ ය හුදු ය කළු ය මිදි-
වතැ සම්මතැ නිල්තණපැහැ ය අඹදළුපැහැ ය උස් ය මිටි ය කුදු ය
මහතැ වට ය පිරිමඩුලු ය සිහුරුසැ සඟුසැ අවැසැ සොළොසැසැ වල ය
ගොඩ ය සෙවණ ය අළු ය එළිය ය අදුරු වලා ය හිම ය දුම් ය රජසැ
සදමඬලෙහි පැහැ ය හිරු මඬලෙහි පැහැ ය තරුපැහැ ය කැටපත් මඬලෙහි
පැහැ ය මිණි සක් මුතු වෙරළමිණිපැහැ ය රන් පිදිපැහැ ය, යළි අත්‍ය
වූ ද සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් පැහැසටහනැ යි කියන ලද
සතිදර්ශන සප්තකික වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, සතිදර්ශන සප්තකික වූ යම්
රූපයෙක් අතිදර්ශන සප්තකික වූ ඇති ගැටුණේ හෝ ගැටෙයි හෝ
ගැටෙන්නේ හෝ ගැටේ නම් හෝ, තෙලෙ රූප නමුදු වෙයි, තෙලෙ
රූපායතන නමුදු වෙයි, තෙල රූපධාතු නමුදු වේ. මේ ඒ රූපායතන
රූප යි.

623. කතමං තං රූපං රූපායතනං?

යං රූපං චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය වණණනිහා සනිදස්සනං සප්පිකං: නීලං පිතකං ලොතිතකං ඔදනා කාලකා මඤ්ජුරධිකං හරි හරිවණණං අඛණ්ඩකුරුවණණං දීඝං රසාං අඤ්ඤං ධූලං වට්ඨං පරිමණ්ඩලං චතුරස්සාං ඡලංහං අට්ඨංහං නොලසංහං නිත්තං ඵලා ඡායා ආතපො ආලොකො අකිකායෙ අබ්බා මහිකා ධූමො රජො චන්ද්‍රමණ්ඩලස්ස වණණනිහා සුරියමණ්ඩලස්ස වණණනිහා තාරකරූපානං වණණනිහා ආදායමණ්ඩලස්ස වණණනිහා මණිසංඛ්‍යානාමෙවරියස්ස වණණනිහා ජාතරූපරජස්ස වණණනිහා, යං වා පතඤ්ඤාපි අභි රූපං චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය වණණනිහා සනිදස්සනං සප්පිකං, යං රූපං ආරබ්භ චක්ඛුං නිස්සාය චක්ඛුසම්ඵය්‍යො උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣති වා -පෙ- යං රූපං ආරබ්භ චක්ඛුං නිස්සාය චක්ඛුසම්ඵය්‍යජා වෙදනා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- වෙතනා -පෙ- චක්ඛු විඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣති වා -පෙ- යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපාරම්භො¹ චක්ඛුසම්ඵය්‍යො උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣති වා -පෙ- යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපාරම්භො චක්ඛුසම්ඵය්‍යජා වෙදනා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- චක්ඛු විඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣති වා, රූපමෙවනං, රූපායතනං -මෙවනං, රූපබාහුපෙසා ඉදං තං රූපං රූපායතනං.

624. කතමං තං රූපං සද්දායතනං?

යො සද්දො චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පිකො: හෙරිසද්දො මුද්දිඛනසද්දො සංඛිසද්දො පණ්ණවසද්දො භීතසද්දො වාදිතසද්දො සම්මසද්දො පාණිසද්දො සත්තානං නිග්ගොසසද්දො බාහුතං සන්තිකාන-සද්දො වාතසද්දො උදකසද්දො මන්ත්‍රස්සසද්දො අමන්ත්‍රස්සසද්දො, යො වා පතඤ්ඤාපි අභි සද්දො චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පිකො, යං සද්දං අනිදස්සනං සප්පිකං සොතෙන අනිදස්සනෙන සප්පිකෙන සුණ්ඨි වා සුණ්ඨිති වා සුණ්ඨිස්සති වා සුණ්ඨි වා, සද්දොපෙසො, සද්දායතනමෙවනං, සද්දබාහුපෙසා ඉදං තං රූපං සද්දායතනං.

625. කතමං තං රූපං සද්දායතනං?

යො සද්දො චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පිකො: හෙරිසද්දො මුද්දිඛනසද්දො සංඛිසද්දො පණ්ණවසද්දො භීතසද්දො වාදිත-සද්දො සම්මසද්දො පාණිසද්දො සත්තානං නිග්ගොසසද්දො බාහුතං සන්ති-කානසද්දො වාතසද්දො උදකසද්දො මන්ත්‍රස්සසද්දො අමන්ත්‍රස්සසද්දො, යො වා පතඤ්ඤාපි අභි සද්දො චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පිකො, යමහි සද්දමහි අනිදස්සනමහි සප්පිකමහි සොතා අනිදස්සනං සප්පිකං පටිභඤ්ඤා වා පටිභඤ්ඤාති වා පටිභඤ්ඤාස්සති වා පටිභඤ්ඤා වා, සද්දොපෙසො, සද්දායතනමෙවනං, සද්දබාහුපෙසා ඉදං තං රූපං සද්දායතනං.

1. යං රූපාරම්භො චක්ඛුං නිස්සාය - සීමු 1, 2, 3, මජ්ඣ. සං.
 යං රූපාරම්භො චක්ඛුං නිස්සාය, PTS.

623. ඒ රූපායතනරූපය කවරෙ යත්:

යම් රූපයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් පැහැසටනන වූයේ සතිදර්ශීන සප්තකිස වූ - නිල් ය කහවනැ ලේපැහැ ය සුදු ය කළු ය මදට-වනැ සම්වනැ නිල්තණපැහැ ය අඹදළුපැහැ ය උස් ය මිටි ය කුඳු ය මහතැ වට ය පිරිමඩුපු ය සිගුරැසැ සඇසැ අවැසැ සොළොසැසැ වල ය ගොඩ ය සෙවණ ය අව ය එළි ය අඳුරු වලා ය හිම ය දුම් ය රජසැ සදමඩලෙහි පැහැ ය හිරුමඩලෙහි පැහැ ය තරුපැහැ ය කැටපත් මඩලෙහි පැහැ ය මණිසක් මුතු වෙරළමණිපැහැ ය රන් පිදිපැහැ ය, යළි අත්‍ය වූ ද සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් පැහැසටනනැ යි කියන ලද සතිදර්ශීන සප්තකිස වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, යම් රූපයක් අරමුණු කොට ඇත නිසා වකක්‍රූතවස්සය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් රූපයක් අරමුණු කොට ඇත නිසා වකක්‍රූතවස්සය වෙදනාව ... සංඥාව ... චේතනාව ... වක්‍රූර්වඥනය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් රූපයක් අරමුණු කොට ඇත නිසා වකක්‍රූතවස්සය වෙදනාව ... සංඥාව ... චේතනාව ... වක්‍රූර්වඥනය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් රූපයක් අරමුණු කොට ඇත නිසා වකක්‍රූතවස්සය වෙදනාව ... සංඥාව ... චේතනාව ... වක්‍රූර්වඥනය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ, තෙල රූප නමුදු වෙයි, තෙල රූපායතන නමුදු වෙයි, තෙල රූපයාතු නමුදු වේ. මේ ඒ රූපායතන රූප යි.

624. ඒ ශබ්දායතනරූපය කවරෙ යත්:

යම් ශබ්දයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අතිදර්ශීන සප්තකිස වූයේ ද - බෙරහඬ ය මිනිඟු හඬ ය සක්හඬ ය පණ්ණාබෙරහඬ ය හීහඬ ය වැසුම් හඬ ය කස්තලහඬ ය අත්තලහඬ ය සත්තවයන්ගේ නිගොසාස (-අවයව) හඬ ය ධාතුන් ගේ (උක්‍රුක්‍රුන්) ගැටුම් හඬ ය සුලංහඬ ය දියහඬ ය මිනිස් හඬ ය නොමිනිස්හඬ ය, යළි අත්‍ය වූ ද සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අතිදර්ශීන සප්තකිස වූ යම් ශබ්දයෙකුත් ඇද්ද, අතිදර්ශීන සප්තකිස වූ යම් ශබ්දයක් අතිදර්ශීන සප්තකිස වූ ශ්‍රෝත්‍රයෙන් ඇසි හෝ අසා හෝ අසන්නේ හෝ අසා නම් හෝ, තෙල ශබ්ද නමුදු වෙයි, තෙල ශබ්දායතන නමුදු වෙයි, තෙල ශබ්දයාතු නමුදු වේ. මේ ඒ ශබ්දායතනරූප යි.

625. ඒ ශබ්දායතනරූපය කවරෙ යත්:

යම් ශබ්දයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අතිදර්ශීන සප්තකිස වූයේ - බෙරහඬ ය මිනිඟු හඬ ය සක්හඬ ය පණ්ණාබෙරහඬ ය හීහඬ ය වැසුම්හඬ ය කස්තලහඬ ය අත්තලහඬ ය සත්තවයන්ගේ අවයව හඬ ය ධාතුන්ගේ ගැටුම් හඬ ය සුලංහඬ ය දියහඬ ය මිනිස්හඬ ය නොමිනිස් හඬ ය, යළි අත්‍ය වූ ද සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අතිදර්ශීන සප්තකිස වූ යම් ශබ්දයෙක් හෝ ඇද්ද, අතිදර්ශීන සප්තකිස වූ යම් ශබ්දයෙක් අතිදර්ශීන සප්තකිස වූ ශ්‍රෝත්‍රය ගැටුණේ හෝ ගැටේ හෝ ගැටෙන්නේ හෝ ගැටේ නම් හෝ, තෙල ශබ්ද නමුදු වෙයි, තෙල ශබ්දායතන නමුදු වෙයි, තෙල ශබ්දයාතු නමුදු වේ. මේ ඒ ශබ්දායතනරූප යි.

626. කතම. තං රූපං සද්දායතනං?

යො සද්දා වතුනනං මහාභුතානං උපාදාය අනිදක්‍යනො සප්පට්ඨො: හෙරිසද්දො චූදිඛිතසද්දො සබ්බසද්දො පණ්ඩසද්දො හිතසද්දො වාදිතසද්දො සම්මසද්දො පාණිසද්දො සත්තානං නිග්ගොසසද්දො ධාතුනං සන්තිසාන-සද්දො වාතසද්දො උදකසද්දො මුත්‍රසසද්දො අමුත්‍රසසද්දො, යො වා පනඤ්ඤපි අපි සද්දො වතුනනං මහාභුතානං උපාදාය අනිදක්‍යනො සප්පට්ඨො, යො සද්දො අනිදක්‍යනො සප්පට්ඨො සොතමි අනිදක්‍යනමි සප්පට්ඨමි පටිඝඤ්ඤි වා පටිඝඤ්ඤති වා පටිඝඤ්ඤායති වා පටිඝඤ්ඤෙ වා, සද්දොපෙසො, සද්දායතනමෙවනං, සද්දධාතුපෙසා. ඉදං තං රූපං සද්දායතනං.

627. කතම. තං රූපං සද්දායතනං?

යො සද්දා වතුනනං මහාභුතානං උපාදාය අනිදක්‍යනො සප්පට්ඨො: හෙරිසද්දො චූදිඛිතසද්දො සබ්බසද්දො පණ්ඩසද්දො හිතසද්දො වාදිතසද්දො සම්මසද්දො පාණිසද්දො සත්තානං නිග්ගොසසද්දො ධාතුනං සන්තිසාන-සද්දො වාතසද්දො උදකසද්දො මුත්‍රසසද්දො අමුත්‍රසසද්දො, යො වා පනඤ්ඤපි අපි සද්දො වතුනනං මහාභුතානං උපාදාය අනිදක්‍යනො සප්පට්ඨො, යං සද්දං ආරබ්භ සොතං නිග්ගාය සොතසම්මෙසො උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣායති වා උප්පජ්ඣෙ වා -පෙ- යං සද්දං ආරබ්භ සොතං නිග්ගාය සොතසම්මෙසජ්ඣ වෙදනා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- වෙතනා -පෙ- සොතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣායති වා උප්පජ්ඣෙ වා -පෙ- යං සොතං නිග්ගාය සද්දාරම්මණං සොතසම්මෙසජ්ඣ වෙදනා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- වෙතනා -පෙ- සොතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣායති වා උප්පජ්ඣෙ වා, සද්දොපෙසො, සද්දායතනමෙවනං, සද්දධාතුපෙසා. ඉදං තං රූපං සද්දායතනං.

628. කතම. තං රූපං ගඤ්ඤායතනං?

යො ගඤ්ඤා වතුනනං මහාභුතානං උපාදාය අනිදක්‍යනො සප්පට්ඨො: චූලගඤ්ඤා සාරගඤ්ඤා තවගඤ්ඤා පතතගඤ්ඤා පුඨගඤ්ඤා ඵලගඤ්ඤා ආමිකගඤ්ඤා¹ විසගඤ්ඤා හුගඤ්ඤා දුග්ගඤ්ඤා, යො වා පනඤ්ඤපි අපි ගඤ්ඤා වතුනනං මහාභුතානං උපාදාය අනිදක්‍යනො සප්පට්ඨො, යං ගඤ්ඤා අනිදක්‍යනං සප්පට්ඨං කාතෙන අනිදක්‍යනෙන සප්පට්ඨෙන සාසි වා සායති වා සාසිසායති වා සායෙ වා, ගඤ්ඤාපෙසො, ගඤ්ඤායතනමෙවනං, ගඤ්ඤාධාතු-පෙසා. ඉදං තං රූපං ගඤ්ඤායතනං.

1. ආමෙගඤ්ඤා - සිමු 1, 3, සා, PTS

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

626. ඒ අබ්ධායතනරූපය කවරෙ යන්:

යම් අබ්ධයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අනිද්දීන සප්තකිසි වූයේ - බෙරතල ය මිනිසුනට ය සත්තල ය පණ්ණාසරතල ය භික්කු ය වැසුම්තල ය කස්තලතල ය අත්තලතල ය සත්තලයන්ගේ අවයව හට ය බාහුන්ගේ ගැටුම්තල ය සුලංගතල ය දියතල ය මිනිස්තල ය නොමිනිස් තල ය, යළි අතප වූ ද සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අනිද්දීන සප්තකිසි වූ යම් අබ්ධයෙක් හෝ ඇද්ද, අනිද්දීන වූ සප්තකිසි වූ යම් අබ්ධයෙක් අනිද්දීන සප්තකිසි වූ ශ්‍රෝත්‍රයෙහි ගැටුණේ හෝ ගැටේ හෝ ගැටෙන්නේ හෝ ගැටේ නම් හෝ, තෙලෙ අබ්ධ නමුදු වෙයි, තෙලෙ අබ්ධයතන නමුදු වෙයි, තෙල අබ්ධායතන නමුදු වේ. මේ ඒ අබ්ධයතනරූප යි.

627. ඒ අබ්ධායතනරූපය කවරෙ යන්:

යම් අබ්ධයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අනිද්දීන සප්තකිසි වූයේ - බෙරතල ය මිනිසුනට ය සත්තල ය පණ්ණාසරතල ය භික්කු ය වැසුම්තල ය කස්තලතල ය අත්තලතල ය සත්තලයන්ගේ අවයව හට ය බාහුන්ගේ ගැටුම් තල ය සුලංගතල ය දියතල ය මිනිස්තල ය නොමිනිස්-තල ය, යළි අතප වූ ද සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අනිද්දීන සප්තකිසි වූ යම් අබ්ධයෙක් හෝ ඇද්ද, යම් අබ්ධයක් අරමුණු කොට ශ්‍රෝත්‍රය නිසා සොතසම්පාදන උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් අබ්ධයක් අරමුණු කොට ශ්‍රෝත්‍රය නිසා සොතසම්පාදන වෙදනාව ... සංඥාව ... වෙතනාව ... ශ්‍රෝත්‍රවිඥනය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් ශ්‍රෝත්‍රයක් නිසා අබ්ධාලම්භන වූ සොතසම්පාදන උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් ශ්‍රෝත්‍රයක් නිසා අබ්ධාලම්භන වූ සොතසම්පාදන වෙදනාව ... සංඥාව ... වෙතනාව ... ශ්‍රෝත්‍රවිඥනය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ, තෙලෙ අබ්ධ නමුදු වෙයි, තෙලෙ අබ්ධයතන නමුදු වෙයි, තෙල අබ්ධායතන නමුදු වේ. මේ ඒ අබ්ධයතන රූප යි.

628. ඒ ගතිකයතන රූපය කවරෙ යන්:

යම් ගතිකයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අනිද්දීන සප්තකිසි වූයේ - මුල්ගත ය තර්ගත ය පොතුගත ය පත්ගත ය මල්ගත ය පලගත ය අවුගත ය කුණ්ණගත ය සුවිද ය දුගත ය, යළි අතප වූ ද සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අනිද්දීන සප්තකිසි වූ යම් ගතිකයෙක් හෝ ඇද්ද, අනිද්දීන සප්තකිසි වූ යම් ගතිකයක් අනිද්දීන සප්තකිසි වූ ක්‍රාණ්ණයෙන් ඇසී හෝ අසා හෝ අසන්නේ හෝ අසා නම් හෝ, ගත නමුදු තෙලෙ ය, ගතිකයතන නමුදු තෙලෙ ය, ගතිකායතන නමුදු තෙලෙ යි. මේ ඒ ගතිකයතන රූප යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

629. කතමං තං රූපං ගතියතනං?

යො ගතො වතුන්තං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්පිසො: මුලගතො සාරගතො තවගතො පත්තගතො පුප්ඵගතො ඵලගතො ආමකගතො විස්සගතො සුගතො දුගතො, යො වා පතඤ්ඤපි අපි ගතො වතුන්තං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්පිසො, යමි ගතමි අනිදස්සනමි සප්පිසමි සානං අනිදස්සනං සප්පිසං පටිගඤ්ඤි වා පටිගඤ්ඤති වා පටිගඤ්ඤස්සති වා පටිගඤ්ඤෙ වා ගතො-පෙසො, ගතියතනමෙපතං, ගතියාතුපෙසො. ඉදං තං රූපං ගතියතනං.

630. කතමං තං රූපං ගතියතනං?

යො ගතො වතුන්තං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්පිසො: මුලගතො සාරගතො තවගතො පත්තගතො පුප්ඵගතො ඵලගතො ආමකගතො විස්සගතො සුගතො දුගතො, යො වා පතඤ්ඤපි අපි ගතො වතුන්තං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්පිසො, යො ගතො අනිදස්සනො සප්පිසො සාතමි අනිදස්සනමි සප්පිසමි පටිගඤ්ඤි වා පටිගඤ්ඤති වා පටිගඤ්ඤස්සති වා පටිගඤ්ඤෙ වා, ගතො-පෙසො, ගතියතනමෙපතං, ගතියාතුපෙසො. ඉදං තං රූපං ගතියතනං.

631. කතමං තං රූපං ගතියතනං?

යො ගතො වතුන්තං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්පිසො: මුලගතො සාරගතො තවගතො පත්තගතො පුප්ඵගතො ඵලගතො ආමකගතො විස්සගතො සුගතො දුගතො, යො වා පතඤ්ඤපි අපි ගතො වතුන්තං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්පිසො, යං ගතො ආරබ්භ සානං නිස්සංග සානසම්ප්ප්පො උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣ වා -පෙ- යං ගතො ආරබ්භ සානං නිස්සංග සානසම්ප්පජ්ඣ වෙදනා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- වේතනා -පෙ- සාතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣ වා -පෙ- යං සානං නිස්සංග ගතියරම්මණො සානසම්ප්ප්පො උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣ වා -පෙ- යං සානං නිස්සංග ගතියරම්මණො සානසම්ප්පජ්ඣ වෙදනා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- වේතනා -පෙ- සාතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣ වා, ගතොපෙසො, ගතියතනමෙපතං, ගතියාතුපෙසො. ඉදං තං රූපං ගතියතනං.

632. කතමං තං රූපං රසායතනං?

යො රසො වතුන්තං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්පිසො: මුලරසො ඛකිරසො තවරසො පත්තරසො පුප්ඵරසො ඵලරසො අබ්බිලං මුද්ධං තිත්තකං කට්ඨකං ලොණිකං බාරිකං ලපිලං¹ කසාවො සාදු අසාදු, යො වා පතඤ්ඤපි අපි රසො වතුන්තං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්පිසො, යං රසං අනිදස්සනං සප්පිසං ජිව්හංග අනිදස්සනංග සප්පිසංග සාසි වා සායති වා සාසිස්සති වා සායෙ වා, රසොපෙසො, රසායතනමෙපතං, රසායාතුපෙසො. ඉදං තං රූපං රසායතනං.

1. ලපිලං - මජ්ඣිම, ලපිලකං - ඔච්ඡ 1, 2, 3, 4.

629. ඒ ගනුයෙකුගේ රූපය කවරේ යන්න:

යම් ගනුයෙකු සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අතිදර්ශන සප්තකය වූයේ - මුලගනු ය සාරගනු ය නිගනු ය පත්‍රගනු ය පුෂ්පගනු ය ඵල-ගනු ය ආමකගනු ය විශ්‍රගනු ය සුගනු ය දුර්ගනු ය, යළි අන්‍ය වූ ද සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අතිදර්ශන සප්තකය වූ යම් ගනුයෙකු හෝ ඇද්ද, අතිදර්ශන සප්තකය වූ යම් ගනුයෙකුගේ අතිදර්ශන සප්තකය වූ ශ්‍රාණය ගැවුණේ හෝ ගැවේ හෝ ගැවෙන්නේ හෝ ගැවේ නම් හෝ, ගනු නමුදු තෙලෙය ගනුයෙකු නමුදු තෙලෙය, ගනුබාභු නමුදු තෙලෙය. මේ ඒ ගනුයෙකුගේ රූපය යි.

630. ඒ ගනුයෙකුගේ රූපය කවරේ යන්න:

යම් ගනුයෙකු සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අතිදර්ශන සප්තකය වූයේ - මුල්ගද ය හරගද ය පොකුගද ය පත්ගද ය මල්ගද ය පලගද ය අමුගද ය කුණ්ණගද ය සුවද ය දුගද ය, යළි අන්‍ය වූ ද සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අතිදර්ශන සප්තකය වූ යම් ගනුයෙකු හෝ ඇද්ද, අතිදර්ශන සප්තකය වූ යම් ගනුයෙකුගේ අතිදර්ශන සප්තකය වූ ශ්‍රාණයෙහි ගැවුණේ හෝ හැනේ හෝ හැනෙන්නේ හෝ හැනේ නම් හෝ, ගනු නමුදු තෙලෙය ය, ගනුයෙකු නමුදු තෙලෙය, ගනුබාභු නමුදු තෙලෙය. මේ ඒ ගනුයෙකුගේ රූපය යි.

631. ඒ ගනුයෙකුගේ රූපය කවරේ යන්න:

යම් ගනුයෙකු සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අතිදර්ශන සප්තකය වූයේ - මුල්ගද ය හරගද ය පොකුගද ය පත්ගද ය මල්ගද ය පලගද ය අමුගද ය කුණ්ණගද ය සුවද ය දුගද ය, යළි අන්‍ය වූ ද සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අතිදර්ශන සප්තකය වූ යම් ගනුයෙකු හෝ ඇද්ද, යම් ගනුයෙකුගේ අරමුණු කොට ශ්‍රාණය නිසා සාකසම්භූතය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් ගනුයෙකුගේ අරමුණු කොට ශ්‍රාණය නිසා සාකසම්භූතය වෙද්දා ව ... සංඥා ... වේදනාව ... ශ්‍රාණවිඤ්ඤා උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් ශ්‍රාණයක් නිසා ගනුබාභුත වූ සාකසම්භූතය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් ශ්‍රාණයක් නිසා ගනුබාභුත වූ සාකසම්භූතය වෙද්දා ව ... සංඥා ... වේදනාව ... ශ්‍රාණවිඤ්ඤා උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ, ගනු නමුදු තෙලෙය ය, ගනුයෙකු නමුදු තෙලෙය, ගනුබාභු නමුදු තෙලෙය. මේ ඒ ගනුයෙකුගේ රූපය යි.

632. ඒ රසායනරූපය කවරේ යන්න:

යම් රසයෙකු සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අතිදර්ශන සප්තකය වූයේ - මුල්රස ය කදරරස ය පොකුරරස ය පත්රරස ය මල්රස ය පලරස ය ඇමුලා මිහිරි තීන්ත ය කුළු ය දුණු ය කර ය ලපිල (-දිවුල් ඇ කසට, මුල) ය කසට ය මිහිරි ය නොමිහිරි ය, යළි අන්‍ය වූ ද සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අතිදර්ශන සප්තකය වූ යම් රසයෙකු හෝ ඇද්ද, අතිදර්ශන සප්තකය වූ යම් රසයෙකුගේ අතිදර්ශන සප්තකය වූ දිවුන් වින්දේ හෝ විදී හෝ විදුනේ හෝ විදී නම් හෝ, තෙලෙ රස නමුදු වෙයි, තෙලෙ රසායන නමුදු වෙයි, තෙල රසායන නමුදු වෙයි. මේ ඒ රසායන රූපය යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

633. කතමං තං රූපං රසායනකං?

යො රසො වතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදක්‍යන්තො සප්පට්ඨො:
මූලරසො ඛනිරසො තචරසො පතතරසො පුප්ඵරසො ඵලරසො අමිලං
මධුරං තිත්තකං කට්ඨකං ලොණිකං බාරිකං ලපිලං කසාවො සාදු අසාදු,
යො වා පනඤ්ඤාපි අපච්ඡි රසො වතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදක්‍යන්තො
සප්පට්ඨො, යමහි රසමහි අනිදක්‍යන්මහි සප්පට්ඨමහි ජිව්‍යා අනිදක්‍යන්තා
සප්පට්ඨො පටිභඤ්ඤාදී වා පටිභඤ්ඤාදී වා පටිභඤ්ඤාදීයාහි වා පටිභඤ්ඤාදී වා,
රසොපෙසො, රසායනකමෙපකං, රසබාභූපෙසා. ඉදං තං රූපං
රසායනකං.

634. කතමං තං රූපං රසායනකං?

යො රසො වතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදක්‍යන්තො සප්පට්ඨො:
මූලරසො ඛනිරසො තචරසො පතතරසො පුප්ඵරසො ඵලරසො අමිලං
මධුරං තිත්තකං කට්ඨකං ලොණිකං බාරිකං ලපිලං කසාවො සාදු අසාදු,
යො වා පනඤ්ඤාපි අපච්ඡි රසො වතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනි-
දක්‍යන්තො සප්පට්ඨො, යො රසො අනිදක්‍යන්තො සප්පට්ඨො ජිව්‍යාය
අනිදක්‍යන්තාය සප්පට්ඨාය පටිභඤ්ඤාදී වා පටිභඤ්ඤාදී වා පටිභඤ්ඤාදීයාහි
වා පටිභඤ්ඤාදී වා, රසොපෙසො, රසායනකමෙපකං, රසබාභූපෙසා. ඉදං
තං රූපං රසායනකං.

635. කතමං තං රූපං රසායනකං?

යො රසො වතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදක්‍යන්තො සප්පට්ඨො:
මූලරසො ඛනිරසො තචරසො පතතරසො පුප්ඵරසො ඵලරසො අමිලං
මධුරං තිත්තකං කට්ඨකං ලොණිකං බාරිකං ලපිලං කසාවො සාදු අසාදු,
යො වා පනඤ්ඤාපි අපච්ඡි රසො වතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදක්‍යන්තො
සප්පට්ඨො, යං රසං ආරබ්‍භ ජිව්‍යං නික්‍යාය ජිව්‍යාසම්ප්පේදො උපපජ්ජි
වා උපපජ්ජති වා උපපජ්ජිංසති වා උපපජ්ජෙති වා -පෙ- යං රසං ආරබ්‍භ
ජිව්‍යං නික්‍යාය ජිව්‍යාසම්ප්පේදො වෙදනා -පෙ- සංකප්ප -පෙ- වේදනා -පෙ-
ජිව්‍යාසංකප්පං උපපජ්ජි වා උපපජ්ජති වා උපපජ්ජිංසති වා උපපජ්ජෙති
වා -පෙ- යං ජිව්‍යං නික්‍යාය රසාරම්භෙණ ජිව්‍යාසම්ප්පේදො උපපජ්ජි වා
උපපජ්ජති වා උපපජ්ජිංසති වා උපපජ්ජෙති වා -පෙ- යං ජිව්‍යං නික්‍යාය
රසාරම්භෙණ ජිව්‍යාසම්ප්පේදො වෙදනා -පෙ- සංකප්ප -පෙ- වේදනා -පෙ-
ජිව්‍යාසංකප්පං උපපජ්ජි වා උපපජ්ජති වා උපපජ්ජිංසති වා උපපජ්ජෙති වා,
රසොපෙසො, රසායනකමෙපකං, රසබාභූපෙසා. ඉදං තං රූපං රසායනකං.

636. කතමං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං?

යං ඉන්ද්‍රියං ඉන්ද්‍රිඛිං¹ ඉන්ද්‍රිනිමිතං ඉන්ද්‍රිකුතං ඉන්ද්‍රිකපො
ඉන්ද්‍රිකතං² ඉන්ද්‍රිකාවො, ඉදං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං.

1. ඉන්ද්‍රිඛිං - සා.

2. ඉන්ද්‍රිකා - සා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

633. ඒ රසායනනිරූපය කවරෙ යත්:

යම් රසයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අනිද්දීන සප්තීස වූයේ - මූලරස ය සකකිරස ය තිත්රස ය පතුරස ය ප්‍රසාරස ය අච්චිල ය මධුර ය නිසාන ය කටුක ය ලවණ ය ක්ෂාර ය ලපිල ය ක්ෂාම ය ස්වාද ය අස්වාද ය, යළි අන්‍ය වූ ද සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අනිද්දීන සප්තීස වූ යම් රසයෙක් හෝ ඇද්ද, අනිද්දීන සප්තීස වූ යම් රසයෙක් අනිද්දීන සප්තීස වූ දිව ගැටුණේ හෝ ගැටේ හෝ ගැටෙන්නේ හෝ ගැටේ නම් හෝ, තෙලෙ රස නමුදු වෙයි, තෙලෙ රසායනන නමුදු වෙයි, තෙල රසධාතු නමුදු වේ. මේ ඒ රසායනනිරූප යි.

634. ඒ රසායනනිරූපය කවරෙ යත්:

යම් රසයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අනිද්දීන සප්තීස වූ ෪ - මූලරස ය කදරස ය පොතුරස ය පත්රස ය මල්රස ය පලරස ය ඇඹුලා මිහිරි තිත්ත ය කුඵරස ය ලුණුරස ය කරරස ය ලපිලරස ය කසටරස ය මිහිරි ය නොමිහිරි ය, යළි අන්‍ය වූ ද සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් යම් රසයෙක් හෝ ඇද්ද, අනිද්දීන සප්තීස වූ යම් රසයෙක් අනිද්දීන සප්තීස වූ දිවෙහි ගැටුණේ හෝ ගැටේ හෝ ගැටෙන්නේ හෝ ගැටේ නම් හෝ, තෙලෙ රස නමුදු වෙයි, තෙලෙ රසායනන නමුදු වෙයි, තෙල රසධාතු නමුදු වේ. මේ ඒ රසායනනිරූප යි.

635. ඒ රසායනනිරූපය කවරෙ යත්:

යම් රසයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අනිද්දීන සප්තීස වූයේ - මූලරස ය කදරස ය පොතුරස ය පත්රස ය මල්රස ය පලරස ය ඇඹුලා මිහිරි ය තිත්ත ය කටුක ය ලුණු ය කර ය ලපිලරස ය කසට ය මිහිරි ය නොමිහිරි ය, යළි අන්‍ය වූ ද සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් අනිද්දීන සප්තීස වූ යම් රසයෙක් හෝ ඇද්ද, යම් රසයක් අරමුණු කොට දිව නිසා ජීවිතාසම්ඵස්සය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් රසයක් අරමුණු කොට දිව නිසා ජීවිතාසම්ඵස්සය වෙදනාව ... සංඥාව ... වෙතනාව ... ජිත්වාපිඥානස උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් දිවක් නිසා රසාලම්බන වූ ජීවිතාසම්ඵස්සය උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ ... යම් දිවක් නිසා රසාලම්බන වූ ජීවිතාසම්ඵස්සය වෙදනාව ... සංඥාව ... වෙතනාව ... ජිත්වාපිඥානස උපතේ හෝ උපදී හෝ උපදනේ හෝ උපදී නම් හෝ, තෙලෙ රස නමුදු වෙයි, තෙලෙ රසායනන නමුදු වෙයි, තෙල රසධාතු නමුදු වේ. මේ ඒ රසායනන රූප යි.

636. ඒ ඉන්ද්‍රිය රූපය කවරෙ යත්:

යම් කරුණෙකින් සත්‍රිය පිළිබඳ සත්‍රිසවනන සත්‍රිසලකුණ සත්‍රිත්‍රිසා සත්‍රිආකලාය සත්‍රිත්‍රිය සත්‍රිභාවය වේ ද, මේ ඒ සත්‍රිඳ්දරූප යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

637. කතමං තං රූපං පුරිඝිජ්ඣයං?

යං පුරිඝස්ස පුරිඝලිඛාං පුරිඝනිමිතං පුරිඝකුතං පුරිසාකපො පුරිඝතං පුරිඝභාවො, ඉදං තං රූපං පුරිඝිජ්ඣයං.

638. කතමං තං රූපං ජිවිතිජ්ඣයං?

යං තෙසං රූපිතං ධම්මානං ආයු ධීනී යපනා යාපනා ඉරියනා චිත්තනා පාලනා ජිවිතං ජිවිතිජ්ඣයං, ඉදං තං රූපං ජිවිතිජ්ඣයං.

639. කතමං තං රූපං කායවිඤ්ඤානි?

යා කුසලචිත්තස්ස වා අකුසලචිත්තස්ස වා අව්‍යාකතචිත්තස්ස වා අභිකක්ඛනස්ස වා පටිකක්ඛනස්ස වා ආලෝකෙනාත්තස්ස වා විලෝකෙනාත්තස්ස වා සම්මිඤ්ඤාත්තස්ස වා පසාරෙනාත්තස්ස වා කායස්ස ඵලානාං සංඝට්ඨානාං සංඝට්ඨිතතං විඤ්ඤානි විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතතං, ඉදං තං රූපං කායවිඤ්ඤානි.

640. කතමං තං රූපං චචිවිඤ්ඤානි?

යා කුසලචිත්තස්ස වා අකුසලචිත්තස්ස වා අව්‍යාකතචිත්තස්ස වා වාචා ඝිර ව්‍යාපාරො උදිරණං භොගො භොගකම්මං වාචා චචිවිඤ්ඤා, අයං චුච්චති වාචා. යා කාය වාචාය විඤ්ඤානි විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතතං, ඉදං තං රූපං චචිවිඤ්ඤානි.

641. කතමං තං රූපං ආකාසධාතු?

යො ආකාසො ආකාසගතං අභං අභගතං විවරො විවරගතං අභමුච්ඡං චතුභි මහාභුතෙහි, ඉදං තං රූපං ආකාසධාතු.

642. කතමං තා රූපං රූපස්ස ලහුතා?

යා රූපස්ස ලහුතා ලහුපරිතාමතා අදකිතතා අවිජ්ජතතා, ඉදං තං රූපං රූපස්ස ලහුතා.

643. කතමං තං රූපං රූපස්ස මුදුතා?

යා රූපස්ස මුදුතා මිඤ්ඤාතා අකකලතා අකඨිතතා, ඉදං තං රූපං රූපස්ස මුදුතා.

637. ඒ පුරිසිඤ්ඤාරූපය කවරෙ යත්:

යම් කරුණෙකින් පුරුෂයාගේ පුරුෂසංවිභව පුරුෂසංඝාත පුරුෂ-
ක්‍රියා පුරුෂාකාරය පුරුෂකය පුරුෂභාවය වේ ද, මේ ඒ පුරුෂඤ්ඤාරූපයි.

638. ඒ ජිවිතඤ්ඤාරූපය කවරෙ යත්:

ඒ රූපිඛම්මයන්ගේ යම් ආශ්‍රයකින් සිටීමෙන් යථනයෙන් යථනයෙන්
ඉරිතනයෙන් පැවැත්මෙන් පාලනයෙන් ජිවිතයෙන් ජිවිතඤ්ඤාරූපය වේ
ද, මේ ඒ ජිවිතඤ්ඤාරූප යි.

639. ඒ කායවිඤ්ඤානිරූපය කවරෙ යත්:

කුසල්සිත් ඇත්තනුයේ හෝ අකුසල්සිත් ඇත්තනුයේ හෝ අව්‍යා-
කාය සිත් ඇත්තනුයේ හෝ ඉදිරිතට යන්නනුයේ හෝ පෙරලා
එන්නනුයේ හෝ සෘජු ව බලන්නනුයේ හෝ භාත්පය බලන්නනුයේ
හෝ සනී තකුළුවන්නනුයේ හෝ දිගහරින්නනුයේ හෝ ශරීරය
පිළිබඳ යම් තද කිරීමෙන් බලවත් තද කිරීමෙන් තද කළ බවෙන්
විඤ්ඤානාකාරයෙන් විඤ්ඤානාකාරය කළ බවෙන් වේ ද, මේ ඒ
කායවිඤ්ඤානිරූප යි.

640. ඒ වච්චිඤ්ඤානිරූපය කවරෙ යත්:

කුසල් සිත් ඇත්තනුයේ හෝ අකුසල්සිත් ඇත්තනුයේ හෝ
අව්‍යාකාය සිත් ඇත්තනුයේ හෝ යම් වචනයෙන් තෙපුලෙන් වාක්‍ය-
භේදයෙන් උද්දරණයෙන් සංඝයෙන් සංඝකම්යෙන් වාක්සංඝාත
වාක්භේදයෙන් වේ ද, මේ වාචා යයි කියනු ලැබේ. ඒ වචනයෙන් යම්
විඤ්ඤානාකාරයෙන් විඤ්ඤානාකාරය කළ බවෙන් වේ ද, මේ ඒ
වාච්චිඤ්ඤානිරූප යි.

641. ඒ ආකාශධාතුරූපය කවරෙ යත්:

යම් ආකාශයෙන් ආකාශතයෙන් (තො ගැට්ඨා හැකි) අතයෙන්
අභගතයෙන් විවරයෙන් විවරගතයෙන් සතර මහාභූතයන් විසින් නො
පක්ෂතා ලද්දකින් වේ ද, මේ ඒ ආකාශධාතුරූප යි.

642. ඒ රූපයාගේ ලක්ෂණාරූපය කවරෙ යත්:

රූපයාගේ යම් ලක්ෂණාකාරයෙන් යුතු වැ පරිවර්ත වන බවෙන්
නො බර බවෙන් නො තද බවෙන් වේ ද, මේ ඒ රූපයාගේ ලක්ෂණ-
රූප යි.

643. ඒ රූපයාගේ මුද්‍රණාරූපය කවරෙ යත්:

රූපයාගේ යම් මාද්‍රව්‍යයෙන් මාද්‍රව්‍යයෙන් (-සිතිද බවෙන්) නො
කැකුළු බවෙන් ආනා තද බවෙන් වේ ද, මේ ඒ රූපයාගේ මාද්‍රව්‍යාරූප යි.

644. කතමං තං රූපං රූපස්ස කම්මෙත්තො?

යා රූපස්ස කම්මෙත්තො කම්මෙත්තො කම්මෙත්තොචො, ඉදං තං රූපං රූපස්ස කම්මෙත්තො.

645. කතමං තං රූපං රූපස්ස උපවෙයො?

යො ආයතනානං ආවෙයො, සො රූපස්ස උපවෙයො. ඉදං තං රූපං රූපස්ස උපවෙයො.

646. කතමං තං රූපං රූපස්ස සන්තති?

යො රූපස්ස උපවෙයො, සා රූපස්ස සන්තති. ඉදං තං රූපං රූපස්ස සන්තති.

647. කතමං තං රූපං රූපස්ස ජරතො?

යා රූපස්ස ජර ජරණතා ඛණ්ඩිතං පාලිතං චලිතතවතා ආයුතොගාති ඉත්ථිතානං පරිපාකො, ඉදං තං රූපං රූපස්ස ජරතො.

648. කතමං තං රූපං රූපස්ස අනිච්චතො?

යො රූපස්ස ඛයො වයො හෙදො පරිහෙදො අනිච්චතා අනතරධානං, ඉදං තං රූපං රූපස්ස අනිච්චතො.

649. කතමං තං රූපං කබලිංකාණෙ ආභාණෙ?

ඔදනො කුමමානො සනතු මධෙජා මංසං බ්රං දඬි සපපි නවතිතං තෙලං මධු පාණිතං, යං වා පනෙත්තමපි අත්ති රූපං යමති යමති ජනපදෙ තෙසං තෙසං සත්තානං මුඛාසිතං දන්තපිඛාදනං ගලජෙකාගරණීයං කුච්ඡිවිතමනං යාය ඔජාය සත්තා යාපෙතති, ඉදං තං රූපං කබලිංකාණෙ ආභාණෙ. ඉදං තං රූපං උපාදා.

උපාදා භාජනීයං.

රූපකණ්ඩං පඨමභාණවාරො.

644. ඒ රූපයාගේ කමලසුදානා රූපය කවරෙ යත්:

රූපයාගේ යම් කමණ්ඩුවක් බවෙන් කමණ්ඩුවක් කමණ්ඩුවක් වේ ද, මේ ඒ රූපයාගේ කමණ්ඩුවා රූපය යි.

645. ඒ රූපයාගේ උපවයරූපය කවරෙ යත්:

(අවකාශයෙන් රූපයාගේ ස්වභාවය) ආයතනයන්ගේ යම් නිවැරදිමක් වේ ද, හේ රූපයාගේ උපවය නම්. මේ ඒ රූපයාගේ උපවය රූපය යි.

646. ඒ රූපයාගේ සන්තතිරූපය කවරෙ යත්:

රූපයාගේ යම් වැඩිමක් වේ ද, ඒ රූපයාගේ සන්තති නම්. මේ ඒ රූපයාගේ සන්තතිරූපය යි.

647. ඒ රූපයාගේ ජරතාරූපය කවරෙ යත්:

රූපයාගේ ජරාවක් ජනනාරයක් (දනාදිය) කැඩුණු බවෙන් (කෙසේත්) පලිත බවෙන් රුද්‍ර වැඩුණු යම් ඇති බවෙන් ආයතනයේ පිරිසිදුමක් ඉන්ද්‍රියයන් මිනිසිරිමක් වේ ද, මේ ඒ රූපයාගේ ජරතාරූපය යි.

648. ඒ රූපයාගේ අනිවච්ඡා රූපය කවරෙ යත්:

රූපයාගේ යම් කෙසේ වීමක් විනාශයක් බිඳීමක් පරිහෙදයක් අනිත්‍යතාවයක් අතුරුදහන් වීමක් වේ ද, මේ ඒ රූපයාගේ අනිත්‍යතා රූපය යි.

649. ඒ කමලිකාරාභාරරූපය කවරෙ යත්:

ඕනෑම ය කුල්මාන ය හත්වට ය මාළු මත් ය කිරි ය දිනිය ගිණිල් ය වෙඩිරු ය තෙල් ය මිනි ය පාණි ය, තවද යම් යම් ජන පදයක් හි ඒ ඒ සත්‍යයන් පිහිටි මුළුත් කා යුතු දැන් විකිය යුතු ගෙලෙන් ගිලිය යුතු කුස පුරුලන යම් ඕප්පෙකින් සත්‍යයෝ යැපෙත් නම්, එබඳු වූ අත්‍ය වූත් යම් රූපයක් ඇද්ද, මේ ඒ කමලිකාරාභාර රූපය යි. මේ ඒ උපාදරූපය යි.

උපාද්‍යාපනය යි.

රූපකාණ්ඩයෙහි පළමුවැනි බඳුම යි.

650. කතමං තං රූපං නො උපාද්‍ය?

ථොට්ඨබ්බායතනං ආපොඛාතු, ඉදං තං රූපං නො උපාද්‍ය.

651. කතමං තං ථොට්ඨබ්බායතනං?

පඨවිඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු කක්කලං මුද්‍රකං සණ්ඨං ඵරුසං සුඛසම්ප්පං දුක්ඛසම්ප්පං ගරුකං ලහුකං, යං ථොට්ඨබ්බං අනිදස්සනං සප්පච්ඡෙදං කායෙත අනිදස්සනෙන සප්පච්ඡෙදන චුඞ්චි වා චුඞ්චි වා චුඞ්චිස්සති වා චුඞ්චි වා, ථොට්ඨබ්බොපෙසො, ථොට්ඨබ්බායතනමෙවනං, ථොට්ඨබ්බායතනමෙවනං. ඉදං තං රූපං ථොට්ඨබ්බායතනං.

652. කතමං තං රූපං ථොට්ඨබ්බායතනං?

පඨවිඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු කක්කලං මුද්‍රකං සණ්ඨං ඵරුසං සුඛසම්ප්පං දුක්ඛසම්ප්පං ගරුකං ලහුකං, යමි ථොට්ඨබ්බමි අනිදස්සනමි සප්පච්ඡමි කායො අනිදස්සනො සප්පච්ඡො පටිභ්ඤ්ඤා වා පටිභ්ඤ්ඤා වා පටිභ්ඤ්ඤාස්සති වා පටිභ්ඤ්ඤා වා, ථොට්ඨබ්බොපෙසො, ථොට්ඨබ්බායතනමෙවනං, ථොට්ඨබ්බායතනමෙවනං. ඉදං තං රූපං ථොට්ඨබ්බායතනං.

653. කතමං තං රූපං ථොට්ඨබ්බායතනං?

පඨවිඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු කක්කලං මුද්‍රකං සණ්ඨං ඵරුසං සුඛසම්ප්පං දුක්ඛසම්ප්පං ගරුකං ලහුකං, යො ථොට්ඨබ්බො අනිදස්සනො සප්පච්ඡො කායමි අනිදස්සනමි සප්පච්ඡමි පටිභ්ඤ්ඤා වා පටිභ්ඤ්ඤා වා පටිභ්ඤ්ඤාස්සති වා පටිභ්ඤ්ඤා වා, ථොට්ඨබ්බොපෙසො, ථොට්ඨබ්බායතනමෙවනං, ථොට්ඨබ්බායතනමෙවනං. ඉදං තං රූපං ථොට්ඨබ්බායතනං.

654. කතමං තං රූපං ථොට්ඨබ්බායතනං?

පඨවිඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු කක්කලං මුද්‍රකං සණ්ඨං ඵරුසං සුඛසම්ප්පං දුක්ඛසම්ප්පං ගරුකං ලහුකං, යං ථොට්ඨබ්බං ආරබ්භ කායං නිසාය කායසම්ප්පං උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා වා උප්පජ්ඣ වා -පෙ- යං ථොට්ඨබ්බං ආරබ්භ කායං නිසාය කායසම්ප්පං උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣ වා -පෙ- යං කායං නිසාය ථොට්ඨබ්බාරම්භො කායසම්ප්පං උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣ වා -පෙ- යං කායං නිසාය ථොට්ඨබ්බාරම්භො කායසම්ප්පං උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣ වා, ථොට්ඨබ්බොපෙසො, ථොට්ඨබ්බායතනමෙවනං, ථොට්ඨබ්බායතනමෙවනං. ඉදං තං රූපං ථොට්ඨබ්බායතනං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

650. ඒ උපාද්‍ය නො වූ රූපය කවර යන්න:

සේනසාමාන්‍යයන් ස, අබ්බාතු සි. මේ ඒ උපාද්. නො වූ රාජ සි.

651. ඒ පොලිබොයනනය කවර යන්:

තද වූ මොළොක් වූ සිලුවු වූ රථ වූ සුවපහස් වූ දුක්පහස් වූ බර වූ නොබර වූ (කකිගෙලකණ) පාරිච්ඡාදායක උණෙහි ලකණ වූ තෙරොමාතු ය (විශාලතලකණ වූ) වාගොමාතු යි. අතිදයීන සප්තක වූ යම් ස්ප්‍රභවයක් අතිදයීන සප්තක වූ කසින් පැහැසි හෝ පහසා හෝ පහස්හේ හෝ පහසා නම් හෝ, තෙල (පෘථි - තෙරො - වාගොමාතු) පොට්ඨබ්බ නමුදු වෙසි, තෙල පොට්ඨබ්බායනන නමුදු වෙසි, තෙල පොට්ඨබ්බාතු නමුදු වේ. මේ ඒ ස්ප්‍රභවයායනනරූප යි.

652. ඒ ජ්‍යෝතිර්බාහ්‍යකාරූපය කවරේ යන්:

කතීන වූ මාදු වූ සිලුවු වූ පරාජය වූ සුවතසේ වූ දුක්ඛතේ වූ බර වූ තො බර වූ පාටිච්ඡාදානු ය තෙජ්ජාධානු ය මායොධානු යි. අතීදර්ශන සප්තකික වූ යම් ස්ප්‍රඥාව්‍යායෙක්සි අතීදර්ශන සප්තකික වූ කාය ගැටුණේ හෝ ගැටේ හෝ ගැටෙත්තේ හෝ ගැටේ නම් හෝ, තෙලෙ ථොට්ඨබ්බ නමුදු වෙයි, තෙලෙ ථොට්ඨබ්බායතන නමුදු වෙයි, තෙලෙ ථොට්ඨබ්බධානු නමුදු වේ. මේ ඒ ස්ප්‍රඥාව්‍යායතනාරූප යි.

653. ඒ ඉළාටිබ්බායනන රූපය කවරෙ යන්:

තද වූ මොළොක් වූ සිලුවු වූ රථ වූ තුවානක් වූ දුක්පතක් වූ බර වූ නොබර වූ පාරිථිකානු ය තෙජෝධානු ය වායෝධානු යි. අතිදයීන සප්තීස වූ යම් සප්තව්‍යයෙක් අතිදයීන සප්තීස වූ කෘතෙහි ගැටුණේ හෝ ගැටේ හෝ ගැටෙන්නේ නෝ ගැටේ නම් හෝ, තෙල පොට්ඨබ්බ නමුදු වෙයි, තෙල පොට්ඨබ්බායතන නමුදු වෙයි, තෙල පොට්ඨබ්බධානු නමුදු වේ. මේ ඒ පොට්ඨබ්බායතනරූප යි.

654. ඒ ජ්‍යෙෂ්ඨබ්‍යාසනනරූපය කවරෙ යන්:

තද වූ මොළොක් වූ සිලුටු වූ රථ වූ සුවසකස් වූ දුක් පහස් වූ බර වූ තොබර වූ පෘථිවියානු ය තෙජෝබාහු ය වාතොබාහු සි. යම් ස්ප්‍රභව-ව්‍යායක් අරමුණු කොට කය නිසා කායසංසරයේ උපතේ හෝ උපදි හෝ උපදනේ හෝ උපදි නම් හෝ ... යම් ස්ප්‍රභව්‍යායක් අරමුණු කොට කය නිසා කායසම්ප්‍රාප්ත වේදනාව ... සංඥාව ... චේතනාව ... කායවිඤ්ඤාය උපතේ හෝ උපදි හෝ උපදනේ හෝ උපදි නම් හෝ ... යම් කයක් නිසා ස්ප්‍රභව්‍යාලම්භින වූ කායසම්ප්‍රාප්තය උපතේ හෝ උපදි හෝ උපදනේ හෝ උපදි නම් හෝ ... යම් කයක් නිසා ස්ප්‍රභව්‍යාලම්භින වූ කායසම්ප්‍රාප්ත වේදනාව ... සංඥාව ... චේතනාව ... කායවිඤ්ඤාය උපතේ හෝ උපදි හෝ උපදනේ හෝ උපදි නම් හෝ තෙලෙ ථොට්ඨබ්බ නමුදු වෙයි, තෙලෙ ථොට්ඨබ්බායතන නමුදු වෙයි තෙල ථොට්ඨබ්බබාහු නමුදු වේ. මේ ඒ ස්ප්‍රභව්‍යායතනරූප සි.

655. කතම. තං රූපං ආපොධාතු?

යං ආපො ආපොගතං සිතනතො සිතනගතං ඛණිකතං රූපං,
ඉදං තං රූපං ආපොධාතු. ඉදං තං රූපං නො උපාදා.

656. කතම. තං රූපං උපාදින්නං?

වක්ඛායතනං සොතායතනං ඝාතායතනං ජිව්හායතනං කායායතනං
ඉන්ද්‍රියං පුරිස්සිද්ධියං ජිවිතියං, යං වා පනඤ්ඤමපි අපි රූපං කම්මස්ස
කතතො රූපායතනං ගතියතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං ආකා-
සධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලිංකාරො
ආකාරො, ඉදං තං රූපං උපාදින්නං.

657. කතම. තං රූපං අනුපාදින්නං?

සද්දායතනං කායවිඤ්ඤානති වච්චිවිඤ්ඤානති රූපස්ස ලුහුතො රූපස්ස
මුද්දතො රූපස්ස කම්මඤ්ඤාතො රූපස්ස ජරතො රූපස්ස අනිච්චතො, යං වා
පනඤ්ඤමපි අපි රූපං ත කම්මස්ස කතතො රූපායතනං ගතියතනං
රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො
රූපස්ස සන්තති කබලිංකාරො ආකාරො, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං.

658. කතම. තං රූපං උපාදිනනුපාදතියං?

වක්ඛායතනං -රෙ- කායායතනං ඉන්ද්‍රියං පුරිස්සිද්ධියං ජිවිතියං,
යං වා පනඤ්ඤමපි අපි රූපං කම්මස්ස කතතො රූපායතනං ගතියතනං
රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො
රූපස්ස සන්තති කබලිංකාරො ආකාරො, ඉදං තං රූපං උපාදිනනුපාදතියං.

659. කතම. තං රූපං අනුපාදිනනුපාදතියං?

සද්දායතනං කායවිඤ්ඤානති වච්චිවිඤ්ඤානති රූපස්ස ලුහුතො රූපස්ස
මුද්දතො රූපස්ස කම්මඤ්ඤාතො රූපස්ස ජරතො රූපස්ස අනිච්චතො, යං වා
පනඤ්ඤමපි අපි රූපං ත කම්මස්ස කතතො රූපායතනං සද්දායතනං
ගතියතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස
උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලිංකාරො ආකාරො, ඉදං තං රූපං
අනුපාදිනනුපාදතියං.

660. කතම. තං රූපං සනිදස්සනං?

රූපායතනං, ඉදං තං රූපං සනිදස්සනං.

661. කතම. තං රූපං අනිදස්සනං?

වක්ඛායතනං -රෙ- කබලිංකාරො ආකාරො, ඉදං තං රූපං අනිදස්සනං.

655. ඒ ආපොඛාතුරූපය කවරෙ යත්:

යම් ආපයෙක් ආපොගතයෙක් ස්තෙනගතයෙක් ස්තෙනගතයෙක් (පාටිච්ඛානිදි) භූතරූපයාගේ ඛනිකභාවයෙක් වේ ද, මේ ඒ ආපොඛාතුරූපයයි. මේ ඒ උපාදා නො වූ රූප යි.

656. ඒ උපාදින්නරූපය කවරෙ යත්:

වක්ඛරූපයක ය ලොත්භාවයක ය ස්වභාවයක ය ජිව්වායක ය කායායක ය භවිජ්ජික ය පුරුෂෙජ්ජික ය ජීවිතෙජ්ජික ය, යළි අන්ය වූ ද කමිසමුත්ථාන වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපායතන ය ගතිකයක ය රසායන ය ස්ප්‍රච්චායක ය ආකාශවායු ය අභිවායු ය රූපයාගේ උපවය ය රූපයාගේ සන්තති ය කවලිකාරකාර යි. මේ ඒ උපාදින්නරූප යි.

657. ඒ අනුපාදින්නරූපය කවරෙ යත්:

ශබ්දායතන ය කායවිඤ්ජනී ය වාග්විඤ්ජනී ය රූපයාගේ ලක්ෂණික ය රූපයාගේ මාදුනික ය රූපයාගේ කමිණික ය රූපයාගේ ජරතා ය රූපයාගේ අතිත්තා ය, යළි අන්ය වූ ද කමිසමුත්ථාන නො වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපායතන ය ගතිකයක ය රසායන ය ස්ප්‍රච්චායක ය ආකාශවායු ය රූපයාගේ උපවය ය රූපයාගේ සන්තති ය කවලිකාරකාර යි. මේ ඒ අනුපාදින්නරූප යි.

658. ඒ උපාදින්නුපාදනීයරූපය කවරෙ යත්:

වක්ඛරූපයක ය ... කායායක ය භවිජ්ජික ය පුරුෂෙජ්ජික ය ජීවිතෙජ්ජික ය, යළි අන්ය වූ ද කමිසමුත්ථාන වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපායතන ය ගතිකයක ය රසායන ය ස්ප්‍රච්චායක ය ආකාශවායු ය අභිවායු ය රූපයාගේ උපවය ය රූපයාගේ සන්තති ය කවලිකාරකාර යි. මේ ඒ උපාදින්නුපාදනීයරූප යි.

659. ඒ අනුපාදින්නුපාදනීයරූපය කවරෙ යත්:

ශබ්දායතන ය කායවිඤ්ජනී ය වාග්විඤ්ජනී ය රූපයාගේ ලක්ෂණික ය රූපයාගේ මාදුනික ය රූපයාගේ කමිණික ය රූපයාගේ ජරතා ය රූපයාගේ අතිත්තා ය, යළි අන්ය වූ ද කමිසමුත්ථාන නො වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපායතන ය ශබ්දායතන ය ගතිකයක ය රසායන ය ස්ප්‍රච්චායක ය ආකාශවායු ය අභිවායු ය රූපයාගේ උපවය ය රූපයාගේ සන්තති ය කවලිකාරකාර ය යි. මේ ඒ අනුපාදින්නුපාදනීය රූප යි.

660 ඒ සනිදුසානරූපය කවරෙ යත්:

රූපායතන යි. මේ ඒ සනිදුසානරූප යි.

661. ඒ අනිදුසානරූපය කවරෙ යත්:

වක්ඛරූපයක ය ... කවලිකාරකාර යි. මේ ඒ අනිදුසානරූප යි.

662. කතමිං තං රූපං සප්තවිධං?

ව්‍යාපාරික, සෞඛ්‍ය, සංවාදන, ජීවන, කාර්ය, රුචික, සතුට, ශක්ති, රස, පරිබෝධ, දේශ, රූප, සැලකීම.

663. කතමිං කං රූපං අප්පට්ඨං?

ඉන්ද්‍රියං -පෙ- කබලිංකාගේ ආභාෂේ, ඉදං තං රූපං අපාරිසං.

664. කතමිං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං?

විකල්පය, සොක්කය, සාක්කය, ජවිතිකය, කාසිකය, ඉසිකය,
පුරිතිකය, ජවිතිකය, ඉසිකය, කාසිකය, ඉසිකය.

665. කවචං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං?

රුපාසතනං -පප- කබ්බිංකාථො ආකාථො, ඉදං තං රූපං ත ඉද්දියං.

666. അതരം ത. രൂപം മിതാകൃതം?

ප්‍රේමිකයෙකු ලෙසින්, ඉදිරි කාලයේ මනසින්.

667. කතමිං තං රූපං ත මහාභූතං?

විකඩායතන -පෙ- කඩ්ලිංකාරො ආකාරො, ඉදං තං රූපං න
මහානුතං.

668. කතමි. තං රූපං විඤ්ඤානාදි?

කංසවිඤ්ඤානති චච්චිඤ්ඤානති, ඉදං තං රූපං විඤ්ඤානති.

669. කතාමි. තං රූපං ත චිද්දේශනාති?

විකබාගතය. -පෙ- කබලිංකාරො, ආතාරො, ඉදං තං රූපං ත
විකබාගතී.

670. කතමිං තං රූපං විතතසමුට්ඨං?

කායවිඤ්ඤානති වවිචිඤ්ඤානති, යං වා පනඤ්ඤාමපි අමී රූපං චිතතරං චිතතනෙතුකං චිතතනමුට්ඨානං රූපායනනං සද්දායනනං ගඤ්ඤායනනං රසායනනං ඓද්ධිබ්බායනනං ආකාශධාතු ආපොධාතු රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤානා රූපස්ස උපවමයා රූපස්ස සන්තති කම්මිංකාමරො ආහාමරො, ඉදං තං රූපං චිතතනමුට්ඨානං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

662. ඒ සප්තපිඤ්ඤා රූපය කවරෙ යත්:

වික්ෂරායතන ය භ්‍රාත්‍රායතන ය ස්‍රාණායතන ය ජීව්වායතන ය කායායතන ය රූපායතන ය අබිද්ධතන ය ගතියායතන ය රසායතන ය ස්ප්‍රභව්‍යායතන යි. මේ ඒ සප්තපිඤ්ඤා රූපය යි.

663 ඒ අප්පට්ඨකරූපය කවරෙ යත්:

සත්‍රිප්පිය ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ අප්පට්ඨකරූපය යි.

664. ඒ ඉන්ද්‍රියරූපය කවරෙ යත්:

වික්ෂරිප්පිය ය ප්‍රොත්‍රෙප්පිය ය ස්‍රාණෙප්පිය ය ජීවෙවිප්පිය ය කායෙප්පිය ය සත්‍රිප්පිය ය පුරුෂෙප්පිය ය ජීවිතෙප්පිය යි. මේ ඒ ඉන්ද්‍රියරූපය යි.

665. ඒ ඉන්ද්‍රිය නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ ඉන්ද්‍රිය නො වූ රූපය යි.

666. ඒ මහාභූතරූපය කවරෙ යත්:

ස්ප්‍රභව්‍යායතන ය අබිධානු යි. මේ ඒ මහාභූතරූපය යි.

667. ඒ මහාභූත නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

වික්ෂරායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ මහාභූත නො වූ රූපය යි.

668. ඒ විඤ්ඤාපිඤ්ඤා රූපය කවරෙ යත්:

කායවිඤ්ඤා ය, වාග්විඤ්ඤා යි. මේ ඒ විඤ්ඤාපිඤ්ඤා රූපය යි.

669. විඤ්ඤා නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

වික්ෂරායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ විඤ්ඤා නො වූ රූපය යි.

670. ඒ විතතසමුත්ථානරූපය කවරෙ යත්:

කායවිඤ්ඤා ය වාග්විඤ්ඤා ය, සත්‍රි අත්‍ය වූ ද විතතප වූ විතත-
භෙදානු වූ විතතසමුත්ථාන වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපායතන ය
අබිද්ධතන ය ගතියායතන ය රසායතන ය ස්ප්‍රභව්‍යායතන ය ආකාශ-
ධානු ය අබිධානු ය රූපලක්ෂණී ය රූපමාදුතී ය රූපකම්මණ්ණි ය රූපො-
පච්ඡාය රූපසන්තති ය කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ විතතසමුත්ථානරූපය යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

671. කතමං තං රූපං න විතතසමුට්ඨානං?

විකෘතියතං -පෙ- කායායතනං ඉන්ද්‍රියයං පුරිසිද්ධියං ජීවිතියං රූපයා ජරතා රූපයා අනිවේතනා, යං ච පනඤ්ඤාමි අපි රූපං න විතතජං න විතතභෙදානං න විතතසමුට්ඨානං රූපායතනං සද්දායතනං ගතියතනං රසායතනං ඵෙය්‍යායතනං ආකාශමාත්‍ර ආපොමාත්‍ර රූපයා ලහුතා රූපයා මුදුතා රූපයා කම්මඤ්ඤාතා රූපයා උපවසො රූපයා සන්තති කම්මලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං න විතතසමුට්ඨානං.

672. කතමං තං රූපං විතතසභංගු?

කායවිඤ්ඤාතති චචිවිඤ්ඤාතති, ඉදං තං රූපං විතතසභංගු.

673. කතමං තං රූපං න විතතසභංගු?

විකෘතියතං -පෙ- කම්මලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං න විතතසභංගු.

674. කතමං තං රූපං විතතානුපරිවතති?

කායවිඤ්ඤාතති චචිවිඤ්ඤාතති, ඉදං තං රූපං විතතානුපරිවතති.

675. කතමං තං රූපං න විතතානුපරිවතති?

විකෘතියතං -පෙ- කම්මලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං න විතතානුපරිවතති.

676. කතමං තං රූපං අර්කිතතිකං?

විකෘතියතං -පෙ- කායායතනං, ඉදං තං රූපං අර්කිතතිකං.

677. කතමං තං රූපං බාහිරං?

රූපායතනං -පෙ- කම්මලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං.

678. කතමං තං රූපං ඔලාරිකං?

විකෘතියතං -පෙ- ඵෙය්‍යායතනං, ඉදං තං රූපං ඔලාරිකං.

679. කතමං තං රූපං සුමුමි?

ඉන්ද්‍රියයං -පෙ- කම්මලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං සුමුමි.

680. කතමං තං රූපං දුරේ?

ඉන්ද්‍රියයං -පෙ- කම්මලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං දුරේ.

671. ඒ විතතසමුදාන නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

චක්‍ෂුරායතන ය ... කායායතන ය සත්‍රිඤ්ඤා ය පුරුෂේෂ්ඨා ය ජීවි-
තේෂ්ඨා ය රූපයාණේ ජරතා ය රූපයාණේ අතීතාතා ය, යමි අතා වූ ද
විතතජ නො වූ විතතකෙතුක නො වූ විතතසමුදාන නො වූ යමි
රූපයෙක් ඇද්ද, රූපායතන ය ඉබ්බායතන ය ගතියතන ය රසායතන
ය ඡත්‍රවෙව්‍යායතන ය ආකාශවායා ය අබ්බාදා ය රූපලක්ෂණි ය රූපමාදුකි
ය රූපකමිණ්ණි ය රූපපාපවය ය රූපසන්නති ය කවලිකාරාහාර යි.
මේ ඒ විතතසමුදාන නො වූ රූප යි.

672. ඒ විතතසහගුරූපය කවරෙ යත්:

කායවිඤ්ඤා ය වාග්විඤ්ඤා යි. මේ ඒ විතත සහගුරූප යි.

673. ඒ විතතසහගු නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

චක්‍ෂුරායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ විතතසහගු නො වූ
රූප යි.

674. ඒ විතතානුපට්ඨති රූපය කවරෙ යත්:

කායවිඤ්ඤා ය වාග්විඤ්ඤා යි. මේ ඒ විතතානුපට්ඨති රූප යි.

675. ඒ විතතානුපට්ඨති නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

චක්‍ෂුරායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ විතතානුපට්ඨති
නො වූ රූප යි.

676. ඒ අර්කතතිකරූපය කවරෙ යත්:

චක්‍ෂුරායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ අර්කතතිකරූප යි.

677. ඒ බාහිරරූපය කවරෙ යත්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිරරූප යි.

678. ඒ ඔලාරිකරූපය කවරෙ යත්:

චක්‍ෂුරායතන ය ... ඡත්‍රවෙව්‍යායතන යි. මේ ඒ ඔලාරිකරූප යි.

679. ඒ සුමුමරූපය කවරෙ යත්:

සත්‍රිඤ්ඤා ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ සුමුමරූප යි.

680. ඒ දුරෙරූපය කවරෙ යත්:

සත්‍රිඤ්ඤා ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ දුරෙරූප යි.

681. කතමං තං රූපං සන්තිකේ?

විකම්භයතනං -පෙ- චෝට්ඨිකම්භයතනං, ඉදං තං රූපං සන්තිකේ.

682. කතමං තං රූපං චක්ඛුසම්භංගස්ස චන්ද්‍රි?

විකම්භයතනං, ඉදං තං රූපං චක්ඛුසම්භංගස්ස චන්ද්‍රි.

683. කතමං තං රූපං චක්ඛුසම්භංගස්ස න චන්ද්‍රි?

සොත්ථයතනං -පෙ- කම්මිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං චක්ඛු-
සම්භංගස්ස න චන්ද්‍රි.

684. කතමං තං රූපං චක්ඛුසම්භංගස්ස චෙදනාය -පෙ-
සංකෘතිය -පෙ- චේතනාය -පෙ- චක්ඛුසිංකෘතියස්ස චන්ද්‍රි?

විකම්භයතනං, ඉදං තං රූපං චක්ඛුසිංකෘතියස්ස චන්ද්‍රි.

685. කතමං තං රූපං චක්ඛුසිංකෘතියස්ස න චන්ද්‍රි?

සොත්ථයතනං -පෙ- කම්මිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං චක්ඛු-
සිංකෘතියස්ස න චන්ද්‍රි.

686. කතමං තං රූපං සොත්ථයම්භංගස්ස -පෙ- සාත්ථයම්භංගස්ස -පෙ-
ථිව්‍යාසම්භංගස්ස -පෙ- කායසම්භංගස්ස චන්ද්‍රි?

කායායතනං, ඉදං තං රූපං කායසම්භංගස්ස චන්ද්‍රි.

687. කතමං තං රූපං කායසම්භංගස්ස න චන්ද්‍රි?

විකම්භයතනං -පෙ- කම්මිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං කාය-
සම්භංගස්ස න චන්ද්‍රි.

688. කතමං තං රූපං කායසම්භංගස්ස චෙදනාය -පෙ-
සංකෘතිය -පෙ- චේතනාය -පෙ- කායසිංකෘතියස්ස චන්ද්‍රි?

කායායතනං, ඉදං තං රූපං කායසිංකෘතියස්ස චන්ද්‍රි.

689. කතමං තං රූපං කායසිංකෘතියස්ස න චන්ද්‍රි?

විකම්භයතනං -පෙ- කම්මිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං කාය-
සිංකෘතියස්ස න චන්ද්‍රි.

(වඤ්ඤ දුකං)

690. කතමං තං රූපං චක්ඛුසම්භංගස්ස ආරම්භං?

රූපායතනං, ඉදං තං රූපං චක්ඛුසම්භංගස්ස ආරම්භං.

681. ඒ සන්තිකෙරූපය කවරෙ යත්:

චක්‍ෂුරායතන ය ... ස්ප්‍රථව්‍යායතන යි. මේ ඒ සන්තිකෙරූප යි.

682. ඒ චක්‍ෂුසම්පන්නයට වහ්‍ය වූ රූපය කවරෙ යත්:

චක්‍ෂුරායතන ය, මේ ඒ චක්‍ෂුසම්පන්නයට වහ්‍ය වූ රූප යි.

683. ඒ චක්‍ෂුසම්පන්නයට වහ්‍ය නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

ශ්‍රොත්‍රායතන ය ... කවලිකාරාගාර යි. මේ ඒ චක්‍ෂුසම්පන්නයට වහ්‍ය නො වූ රූප යි.

684. ඒ චක්‍ෂුසම්පන්නයේ වේදනාවට ... සංඥාවට ... වේතනාවට ... චක්‍ෂුර්විඥනයට වහ්‍ය වූ රූපය කවරෙ යත්:

චක්‍ෂුරායතනය යි. මේ ඒ චක්‍ෂුර්විඥනයට වහ්‍ය වූ රූප යි.

685. ඒ චක්‍ෂුර්විඥනයට වහ්‍ය නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

ශ්‍රොත්‍රායතන ය ... කවලිකාරාගාර යි. මේ ඒ චක්‍ෂුර්විඥනයට වහ්‍ය නො වූ රූප යි.

686. ඒ සොතසම්පන්නයට ... ඝාතසම්පන්නයට ... ජිව්‍යාසම්පන්නයට ... කායසම්පන්නයට වහ්‍ය වූ රූපය කවරෙ යත්:

කායායතන යි. මේ ඒ කායසංස්පෘතියට වහ්‍ය වූ රූප යි.

687. ඒ කායසම්පන්නයට වහ්‍ය නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

චක්‍ෂුරායතන ය ... කවලිකාරාගාර යි. මේ ඒ කායසංස්පෘතියට වහ්‍ය නො වූ රූප යි.

688. ඒ කායසම්පන්නයේ වේදනාවට ... සංඥාවට ... වේතනාවට ... කායවිඥනයට වහ්‍ය වූ රූපය කවරෙ යත්:

කායායතන යි. මේ ඒ කායවිඥනයට වහ්‍ය වූ රූප යි.

689. ඒ කායවිඥනයට වස්තු නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

චක්‍ෂුරායතන ය ... කවලිකාරාගාර යි. මේ ඒ කායවිඥනයට වස්තු නො වූ රූප යි.

(වහ්‍ය දූත යි.)

690. ඒ චක්‍ෂුසම්පන්නයට ආලමඛන වූ රූපය කවරෙ යත්:

රූපායතන ය, මේ ඒ චක්‍ෂුසම්පන්නයට ආලමඛන වූ රූප යි.

691. කතම. තං රූපං චක්ඛුසම්පන්නං න ආරම්භං?

චක්ඛායතනං -පෙ- කඛ්චිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං චක්ඛුසම්පන්නං න ආරම්භං.

692. කතම. තං රූපං චක්ඛුසම්පන්නජාය වෙදනාය -පෙ- සංඝාය -පෙ- වේතනාය -පෙ- චක්ඛුවිඤ්ඤාණං ආරම්භං?

රූපායතනං, ඉදං තං රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණං ආරම්භං.

693. කතම. තං රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණං න ආරම්භං?

චක්ඛායතනං -පෙ- කඛ්චිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණං න ආරම්භං.

694. කතම. තං රූපං සොතසම්පන්නං -පෙ- සානසම්පන්නං -පෙ- ජිව්හසම්පන්නං -පෙ- කායසම්පන්නං ආරම්භං?

ඓදාංච්ඛායතනං, ඉදං තං රූපං කායසම්පන්නං ආරම්භං.

695. කතම. තං රූපං කායසම්පන්නං න ආරම්භං?

චක්ඛායතනං -පෙ- කඛ්චිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං කායසම්පන්නං න ආරම්භං.

696. කතම. තං රූපං කායසම්පන්නජාය වෙදනාය -පෙ- සංඝාය -පෙ- වේතනාය -පෙ- කායවිඤ්ඤාණං ආරම්භං?

ඓදාංච්ඛායතනං, ඉදං තං රූපං කායවිඤ්ඤාණං ආරම්භං.

697. කතම. තං රූපං කායවිඤ්ඤාණං න ආරම්භං?

චක්ඛායතනං -පෙ- කඛ්චිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං කායවිඤ්ඤාණං න ආරම්භං.

(ආරම්භණං.)

698. කතම. තං රූපං චක්ඛායතනං?

යං චක්ඛුං චතුත්තං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ -පෙ- සුඤ්ඤායාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං චක්ඛායතනං.

699. කතම. තං රූපං න චක්ඛායතනං?

සොතායතනං -පෙ- කඛ්චිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං න චක්ඛායතනං.

700. කතම. තං රූපං සොතායතනං -පෙ- සානායතනං -පෙ- ජිව්හායතනං -පෙ- කායායතනං?

යො කායො චතුත්තං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ -පෙ- සුඤ්ඤායාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං කායායතනං.

691. ඒ ව්‍යුහගතත්වයට ආලම්බන නො වූ රූපය කවරේ යත්:

ව්‍යුහගතතා ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ ව්‍යුහගතත්වයට ආලම්බන නො වූ රූප යි.

692. ඒ ව්‍යුහගතත්වයට වෙදනාවට ... තංශුවට ... වෙනතාවට ... ව්‍යුහගතත්වයට ආලම්බන වූ රූපය කවරේ යත්:

රූපගතතා යි. මේ ඒ ව්‍යුහගතත්වයට ආලම්බන වූ රූප යි.

693. ඒ ව්‍යුහගතත්වයට ආලම්බන නො වූ රූපය කවරේ යත්:

ව්‍යුහගතතා ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ ව්‍යුහගතත්වයට ආලම්බන නො වූ රූප යි.

694. ඒ කායගතත්වයට කායගතත්වයට ... ජීවිතාගතත්වයට ... කායගතත්වයට ආලම්බන වූ රූපය කවරේ යත්:

ස්පර්ශගතතා යි. මේ ඒ කායගතත්වයට ආලම්බන වූ රූප යි.

695. ඒ කායගතත්වයට ආලම්බන නො වූ රූපය කවරේ යත්:

ව්‍යුහගතතා ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ කායගතත්වයට අරමුණු නො වූ රූප යි.

696. ඒ කායගතත්වයට වෙදනාවට ... තංශුවට ... වෙනතාවට ... කායගතත්වයට අරමුණු වූ රූපය කවරේ යත්:

ස්පර්ශගතතා යි. මේ ඒ කායගතත්වයට අරමුණු වූ රූප යි.

697. ඒ කායගතත්වයට අරමුණු නො වූ රූපය කවරේ යත්:

ව්‍යුහගතතා ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ කායගතත්වයට අරමුණු නො වූ රූප යි.

(ආලම්බන දුක යි.)

698. ඒ ව්‍යුහගතත්වයට කවරේ යත්:

යම් අයුරකින් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ ද ... තෙලෙ භූතාශ්‍රම නමුදු වේ. මේ ඒ ව්‍යුහගතත්වයට රූප යි.

699. ඒ ව්‍යුහගතත්වයට කවරේ යත්:

ප්‍රොක්තගතතා ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ ව්‍යුහගතත්වයට කවරේ රූප යි.

700. ඒ ප්‍රොක්තගතත්වයට ... ප්‍රොක්තගතත්වයට ... කායගතත්වයට රූපය කවරේ යත්:

යම් කායයක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ ද ... තෙලෙ භූතාශ්‍රම නමුදු වේ. මේ ඒ කායගතත්වයට රූප යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

701. කතමං තං රූපං න කායායතනං?

වක්ඛායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං න කායා-
යතනං.

702. කතමං තං රූපං රූපායතනං?

යං රූපං චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය වණ්ණනිසං -පෙ- රූපධාතු-
පෙසා, ඉදං තං රූපං රූපායතනං.

703. කතමං තං රූපං න රූපායතනං?

වක්ඛායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං න
රූපායතනං.

704. කතමං තං රූපං සද්දායතනං -පෙ- සංකීර්ණායතනං -පෙ-
රසායතනං -පෙ- ථොට්ඨබ්බායතනං?

පඨවිධාතු -පෙ- ථොට්ඨබ්බධාතුපෙසා, ඉදං තං රූපං ථොට්ඨබ්බා-
යතනං.

705. කතමං තං රූපං න ථොට්ඨබ්බායතනං?

වක්ඛායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං න
ථොට්ඨබ්බායතනං.

(ආයතනනි දුක්ඛං.)

706. කතමං තං රූපං චක්ඛුධාතු?

වක්ඛායතනං, ඉදං තං රූපං චක්ඛුධාතු.

707. කතමං තං රූපං න චක්ඛුධාතු?

සොතායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං න
චක්ඛුධාතු.

708. කතමං තං රූපං සොතධාතු -පෙ- ඝාතධාතු -පෙ- ජීව්හා-
ධාතු -පෙ- කායධාතු?

කායායතනං, ඉදං තං රූපං කායධාතු.*

709. කතමං තං රූපං න කායධාතු?

වක්ඛායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං න
කායධාතු*.

710. කතමං තං රූපං රූපධාතු?

රූපායතනං, ඉදං තං රූපං රූපධාතු.

711. කතමං තං රූපං න රූපධාතු?

වක්ඛායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං න රූපධාතු.

* ඉෂම දෙව්වාර PTS. පොළොවෙ දාසා.

701. ඒ කාශායතන නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

වක්‍ෂුරායතන ය ... කවලිකාරාහාර සි. මේ ඒ කාශායතන නො වූ රූප සි.

702. ඒ රූපායතනරූපය කවරෙ යන්:

යම් රූපයෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් පැහැයවහන වූයේ ද ... තෙල රූපධාතු තමුදු වේ. මේ ඒ රූපායතනරූප සි.

703. ඒ රූපායතන නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

වක්‍ෂුරායතන ය ... කවලිකාරාහාර සි. මේ ඒ රූපායතන නො වූ රූප සි.

704. ඒ ශබ්දායතනරූපය ගකායතන ... රසායතන ... ස්ප්‍රභව-
ව්‍යායතනරූපය කවරෙ යන්:

පාපිච්චායු ය ... තෙල ස්ප්‍රභව්‍යායු තමුදු වේ. මේ ඒ ස්ප්‍රභව්‍යා-
යතනරූපය සි.

705. ඒ ඵොඨාබ්බායතන නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

වක්‍ෂුරායතන ය ... කවලිකාරාහාර සි. මේ ඒ ස්ප්‍රභව්‍යායතන
නො වූ රූප සි.

(ආයතන දසක සි.)

706. ඒ වක්‍ෂුරායු රූපය කවරෙ යන්:

වක්‍ෂුරායතන සි. මේ ඒ වක්‍ෂුර්වායුරූප සි.

707. ඒ වක්‍ෂුරායු නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

ශ්‍රොත්‍රායතන ය ... කවලිකාරාහාර සි. මේ ඒ වක්‍ෂුර්වායු නො වූ
රූප සි.

708. ඒ සොතධාතුරූපය ... සාතධාතු ... ජිව්හාධාතු ... කාශධාතු-
රූපය කවරෙ යන්:

කාශායතන සි. මේ ඒ කාශධාතුරූප සි.

709. ඒ කාශධාතු නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

වක්‍ෂුරායතන ය ... කවලිකාරාහාර සි. මේ ඒ කාශධාතු නො වූ
රූප සි.

710. ඒ රූපධාතුරූපය කවරෙ යන්:

රූපායතන සි. මේ ඒ රූපධාතුරූප සි.

711. ඒ රූපධාතු නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

වක්‍ෂුරායතන ය ... කවලිකාරාහාර සි. මේ ඒ රූපධාතු නොවූ රූප සි.

712. කතමං තං රූපං සද්දමාතු -පෙ- ගනිමාතු -පෙ- රතමාතු -පෙ- ථොට්ඨබ්බමාතු?

ථොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං ථොට්ඨබ්බමාතු.

713. කතමං තං රූපං න ථොට්ඨබ්බමාතු?

වක්ඛායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං න ථොට්ඨබ්බමාතු.

(බාතුදුකං.)

714. කතමං තං රූපං වක්ඛුජ්ඣිතං?

යං වක්ඛුං වතුන්තං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ -පෙ- සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං වක්ඛුජ්ඣිතං.

715. කතමං තං රූපං න වක්ඛුජ්ඣිතං?

සොභායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං න වක්ඛුජ්ඣිතං.

716. කතමං තං රූපං සොච්ඡිතං -පෙ- සානිජ්ඣිතං -පෙ- ජිවහිජ්ඣිතං -පෙ- කායිජ්ඣිතං?

යො කායො වතුන්තං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ -පෙ- සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං කායිජ්ඣිතං.

717. කතමං තං රූපං න කායිජ්ඣිතං?

වක්ඛායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං න කායිජ්ඣිතං.

718. කතමං තං රූපං ඉජ්ජිජ්ඣිතං?

යං ඉජ්ජියා ඉජ්ජිලිඛං ඉජ්ජිමිත්තං ඉජ්ජිකුත්තං ඉජ්ජිකප්පො ඉජ්ජිතං ඉජ්ජිභාවො, ඉදං තං රූපං ඉජ්ජිජ්ඣිතං.

719. කතමං තං රූපං න ඉජ්ජිජ්ඣිතං?

වක්ඛායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං න ඉජ්ජිජ්ඣිතං.

720. කතමං තං රූපං පුරිසිජ්ඣිතං?

යං පුරිසස්ස පුරිසලිඛං පුරිසනිමිත්තං පුරිසකුත්තං පුරිසාකප්පො පුරිසතං පුරිසභාවො, ඉදං තං රූපං පුරිසිජ්ඣිතං.

712. ඒ ඔබ්බාතුරුපය ... ගනිබාතු ... රහබාතු ... පොට්ඨබබාතු රූපය කවරෙ යන්:

ස්ප්‍රභව්‍යායනන යි. මේ ඒ ස්ප්‍රභව්‍යාතුරුප යි.

713. ඒ පොට්ඨබබාතු නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

වක්‍රායනන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ ස්ප්‍රභව්‍යාතු නො වූ රූප යි.

(බාතු දුක යි.)

714. ඒ වක්‍රායනරූපය කවරෙ යන්:

යම් දෘශ්‍යයක් සතරමහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ ද ... තෙලෙ ගුහාග්‍රාමි නමුදු වේ. මේ වක්‍රායන රූප යි.

715. ඒ වක්‍රායන නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

ග්‍රොහායනන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ වක්‍රායන නො වූ රූප යි.

716. ඒ කොභිඤ්ඤා රූපය ... කොභිඤ්ඤා ... ජම්බුකායන රූපය කවරෙ යන්:

යම් කශ්‍යපයක් සතරමහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ ද ... තෙලෙ ගුහාග්‍රාමි නමුදු වේ. මේ ඒ කොභිඤ්ඤා රූප යි.

717. ඒ කොභිඤ්ඤා නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

වක්‍රායනන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ කොභිඤ්ඤා නො වූ රූප යි.

718. ඒ ඉන්ද්‍රියරූපය කවරෙ යන්:

යම් කරුණෙකින් සත්‍ය පිළිබඳ සත්‍යවන සත්‍යනිෂ්ඨත සත්‍යත්‍යාසංකල්පය සත්‍යවන සත්‍යවන වේ ද, මේ ඒ ඉන්ද්‍රියරූප යි.

719. ඒ සත්‍ය රූපය කවරෙ යන්:

වක්‍රායනන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ සත්‍ය රූප නො වූ රූප යි.

720. ඒ පුරිකායරූපය කවරෙ යන්:

යම් කරුණෙකින් පුරුෂයෙකු පුරුෂ සවන පුරුෂනිෂ්ඨත පුරුෂත්‍යාසංකල්පය පුරුෂවන පුරුෂවන වේ ද, මේ ඒ පුරුෂායන රූප යි.

721. කතමං තං රූපං ත පුරිසිඤ්ඤා?

වක්ඛායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං ත පුරිසිඤ්ඤා.

722. කතමං තං රූපං ජිවිතීඤ්ඤා?

යො තෙසං රූපිතං බමමානං ආයු ඩිති යපනා යාපනා ඉරිතනා වතනනා පාලනා ජිවිතං ජිවිතීඤ්ඤා, ඉදං තං රූපං ජිවිතීඤ්ඤා,

723. කතමං තං රූපං ත ජිවිතීඤ්ඤා?

වක්ඛායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං ත ජිවිතීඤ්ඤා.

(ඉද්දියදුකං.)

724. කතමං තං රූපං කායවිඤ්ඤානි?

යා කුසලචිතතස්ස වා අකුසලචිතතස්ස වා අව්‍යාකතචිතතස්ස වා අභිකක්ඛනතතස්ස වා පටිකක්ඛනතතස්ස වා අභ්‍යොකේතනතස්ස වා විලො-
කේතනතස්ස වා සම්මිඤ්ඤානතස්ස වා පසාරේතනතස්ස වා කායස්ස ඵමිතනා
සසම්මතා සසම්මතතතං විඤ්ඤානි විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතතතං, ඉදං තං
රූපං කාය විඤ්ඤානි.

725. කතමං තං රූපං ත කායවිඤ්ඤානි?

වක්ඛායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං ත කාය-
විඤ්ඤානි.

726. කතමං තං රූපං චරිතවිඤ්ඤානි?

යා කුසලචිතතස්ස වා අකුසලචිතතස්ස වා අව්‍යාකතචිතතස්ස වා
චාචා කිරා ව්‍යප්පෙට්ඨා උදිරණං සොසො සොසකම්මං වාචා චරිතෙදද,
අයං චුච්චති වාචා. යා තාය වාචාය චරිතවිඤ්ඤානි විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතතතං,
ඉදං තං රූපං චරිතවිඤ්ඤානි.

727. කතමං තං රූපං ත චරිතවිඤ්ඤානි?

වක්ඛායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං ත
චරිතවිඤ්ඤානි.

721. ඒ පුරුෂෝත්තම නො වූ රූපය කවරේ යත්:

වක්‍රාන්තය ය ... කවලිකාරාකාර යි. මේ ඒ පුරුෂෝත්තම නො වූ රූප යි.

722. ඒ ජීවිතෝත්තම රූපය කවරේ යත්:

ඒ රූපිකාණ්ඩයේ යම් අනුමානක් සිටීමෙන් යථතයෙන් යථතයෙන් ඉතිරිකරගත් පැවැත්මක් පැවැත්මෙන් ජීවිතයෙන් ජීවිතෝත්තමයෙන් වේද, මේ ඒ ජීවිතෝත්තම රූප යි.

723. ඒ ජීවිතෝත්තම නො වූ රූපය කවරේ යත්:

වක්‍රාන්තය ය ... කවලිකාරාකාර යි. මේ ඒ ජීවිතෝත්තම නො වූ රූප යි.

(ඉන්ද්‍රිය දූෂණය.)

724. ඒ කායවිඤ්ඤානිරූපය කවරේ යත්:

කුසල්සිත් ඇත්තනුයේ හෝ අකුසල්සිත් ඇත්තනුයේ හෝ අවිශාකානසිත් ඇත්තනුයේ හෝ ඉදිරිගත යත්තනුයේ හෝ පෙරලා එත්තනුයේ හෝ සාප්පු වැ බලත්තනුයේ හෝ භාත්පතා බලත්තනුයේ හෝ සනි සකුළුවත්තනුයේ හෝ විභිදුවත්තනුයේ හෝ ගරිරය පිළිබඳ යම් තද කිරීමෙන් බලවත් තද කිරීමක් තද කළ බවෙන් විඤ්ඤානියෙන් විඤ්ඤානියාගෙන් විඤ්ඤානිය කළ බවෙන් වේද, මේ ඒ කායවිඤ්ඤානිරූප යි.

725. ඒ කායවිඤ්ඤානිරූප නො වූ රූපය කවරේ යත්:

වක්‍රාන්තය ය ... කවලිකාරාකාර යි. මේ ඒ කායවිඤ්ඤානිරූප නො වූ රූප යි.

726. ඒ චරිතවිඤ්ඤානිරූපය කවරේ යත්:

කුසල්සිත් ඇත්තනුයේ හෝ අකුසල්සිත් ඇත්තනුයේ හෝ අවිශාකානසිත් ඇත්තනුයේ හෝ යම් චරිතයෙන් හෙළලෙන් වාසානෙදයෙන් උදිරණයෙන් කොණයෙන් කොණකමයෙන් වාක් සබ්බාසා වාක්සෙදයෙන් වේද, මේ චරිත යි (කියනු ලැබේ.) ඒ චරිතයෙන් යම් විඤ්ඤානියෙන් විඤ්ඤානියාගෙන් විඤ්ඤානිය කළ බවෙන් වේද, මේ ඒ චරිතවිඤ්ඤානිරූප යි.

727. ඒ චරිතවිඤ්ඤානිරූප නො වූ රූපය කවරේ යත්:

වක්‍රාන්තය ය ... කවලිකාරාකාරය යි. මේ ඒ චරිතවිඤ්ඤානිරූප නො වූ රූප යි.

728. කතමං තං රූපං ආකාශවාදාදි?

යො ආකාශො ආකාශගතං අහං අභ්‍යන්තං පිටරො පිටරගතං අභ්‍යන්තං චතුරි මහාභූතෙති, ඉදං තං රූපං ආකාශවාදාදි.

729. කතමං තං රූපං ත ආකාශවාදාදි?

චක්කායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආහාරො. ඉදං තං රූපං ත ආකාශවාදාදි.

730. කතමං තං රූපං ආපොවාදාදි?

යං ආපො ආපොගතං සිතෙනො සිතෙතගතං ඛනිතතං රූපං, ඉදං තං රූපං ආපොවාදාදි.

731. කතමං තං රූපං ත ආපොවාදාදි?

චක්කායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආහාරො. ඉදං තං රූපං ත ආපොවාදාදි.

732. කතමං තං රූපං රූපං ලහුතාදි?

යං රූපං ලහුතා ලහුතරිණිමතා අදකිතතා අපිත්තතා, ඉදං තං රූපං රූපං ලහුතා.

733. කතමං තං රූපං රූපං ත ලහුතාදි?

චක්කායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආහාරො. ඉදං තං රූපං රූපං ත ලහුතා.

734. කතමං තං රූපං රූපං මුද්දතාදි?

යං රූපං මුද්දතා මුද්දතා අකකිලතා අකකිලතා, ඉදං තං රූපං රූපං මුද්දතා.

735. කතමං තං රූපං රූපං ත මුද්දතාදි?

චක්කායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආහාරො. ඉදං තං රූපං රූපං ත මුද්දතා.

736. කතමං තං රූපං රූපං කම්මසුද්දතාදි?

යං රූපං කම්මසුද්දතා කම්මසුද්දතං කම්මසුද්දතං, ඉදං තං රූපං රූපං කම්මසුද්දතා.

737. කතමං තං රූපං රූපං ත කම්මසුද්දතාදි?

චක්කායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං රූපං ත කම්මසුද්දතා.

728. ඒ ආකාශමානුරූපය කවරෙ යත්:

යම් ආකාශයෙක් ආකාශගතයෙක් (නො ගැටිය හැකි) අභයෙක් අභගතයෙක් විවරයෙක් විවරගතයෙක් තතර මහාභූතයක් විසින් නො පහස්නාලයෙක් වේ ද, මේ ඒ ආකාශමානුරූප යි.

729. ඒ ආකාශමානු නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

වක්ෂුරාගතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ ආකාශමානු නො වූ රූප යි.

730 ඒ අපොඛානුරූපය කවරෙ යත්:

යම් අපයෙක් අපොගතයෙක් ස්වභාවයෙක් ස්වභාවගතයෙක් රූප-යානේ බිඳිනනාවයෙක් වේ ද, මේ ඒ අභිමානුරූප යි.

731. ඒ අපොඛානු නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

වක්ෂුරාගතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ අභිමානු නො වූ රූප යි.

732. ඒ රූපයානේ ලක්ෂණාරූපය කවරෙ යත්:

රූපයානේ යම් ලක්ෂණයෙක් යුක්ත වූ පරිවර්තන වන බවෙක් නො බර බවෙක් වේ ද, මේ ඒ රූපයානේ ලක්ෂණාරූප යි.

733. ඒ රූපයානේ ලක්ෂණ නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

වක්ෂුරාගතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ රූපයානේ ලක්ෂණ නො වූ රූප යි.

734. ඒ රූපයානේ මුද්ගාරූපය කවරෙ යත්:

රූපයානේ යම් මාද්වයෙක් මාද්වයෙක් අකඩ්ශ බවෙක් නො තද බවෙක් වේ ද, මේ ඒ රූපයානේ මාද්වාරූප යි.

735. ඒ රූපයානේ මුද්ග නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

වක්ෂුරාගතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ රූපයානේ මුද්ග නො වූ රූප යි.

736. ඒ රූපයානේ කම්මකුකුතා රූපය කවරෙ යත්:

රූපයානේ යම් කම්මකුකුතායෙක් කම්මකුකුතායෙක් කම්මකුකුතායෙක් වේ ද, මේ ඒ රූපයානේ කම්මකුකුතාරූප යි.

737. ඒ රූපයානේ කම්මකුකුතා නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

වක්ෂුරාගතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ රූපයානේ කම්මකුකුතා නො වූ රූප යි.

738. කතමං තං රූපං රූපස්ස උපවිජයා?

යො ආයතනානං ආවසො, යො රූපස්ස උපවිජයො. ඉදං තං රූපං රූපස්ස උපවිජයො.

739. කතමං තං රූපං රූපස්ස න උපවිජයො?

වක්ඛායතනං -පෙ- කඛ්චිංකාරො ආකාරො. ඉදං තං රූපං රූපස්ස න උපවිජයො.

740. කතමං තං රූපං රූපස්ස සන්තති?

යො රූපස්ස උපවිජයො, සා රූපස්ස සන්තති. ඉදං තං රූපං රූපස්ස සන්තති.

741. කතමං තං රූපං රූපස්ස න සන්තති?

වක්ඛායතනං -පෙ- කඛ්චිංකාරො ආකාරො. ඉදං තං රූපං රූපස්ස න සන්තති.

742. කතමං තං රූපං රූපස්ස ජරතා?

යා රූපස්ස ජරා ජීරණතා ඛණ්ඩිවං පාලිවං වළිත්තවිතා ආයුතො සංඝාති ඉන්ද්‍රියානං පරිපාඣො, ඉදං තං රූපං රූපස්ස ජරතා.

743. කතමං තං රූපං රූපස්ස න ජරතා?

වක්ඛායතනං -පෙ- කඛ්චිංකාරො ආකාරො. ඉදං තං රූපං රූපස්ස න ජරතා.

744. කතමං තං රූපං රූපස්ස අනිච්චතා?

යො රූපස්ස ඛයො වයො හෙදෙ පරිහෙදෙ අනිච්චතා අනතරධානං, ඉදං තං රූපං රූපස්ස අනිච්චතා.

745. කතමං තං රූපං රූපස්ස න අනිච්චතා?

වක්ඛායතනං -පෙ- කඛ්චිංකාරො ආකාරො. ඉදං තං රූපං රූපස්ස න අනිච්චතා.

746. කතමං තං රූපං කඛ්චිංකාරෙ ආකාරො?

ඔදහො කුමමාසො සත්තු මත්ථො මංගං ඩිරං දඬි සප්පි කවචිතං තෙලං මුට්ඨ ඵාණිතං, යා වා පතඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං යමහි යමහි ජනපදෙ තෙසං තෙසං සත්තානං මුඛාසීයං දන්තවිබාදනං ගලජේකාකරණීයං කුච්ඡිපිඨමිතනං යාය මජ්ඣය සත්තා යංපෙනති, ඉදං තං රූපං කඛ්චිංකාරෙ ආකාරො.

738. ඒ රූපයාගේ උපවයරූපය කවරෙ යත්:

ආයතනයක්ගේ යම් නිපැදීමක් වේ ද, හේ රූපයාගේ උපවය නම්. මේ ඒ රූපයාගේ උපවයරූප යි.

739. ඒ රූපයාගේ උපවය නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

වක්ෂුරායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ රූපයාගේ උපවය නො වූ රූප යි.

740. ඒ රූපයාගේ සන්තතිරූපය කවරෙ යත්:

රූපයාගේ යම් වැඩීමක් වේ ද, ඒ රූපයාගේ සන්තති නමු. මේ ඒ රූපයාගේ සන්තතිරූප යි.

741. ඒ රූපයාගේ සන්තති නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

වක්ෂුරායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ රූපයාගේ සන්තති නො වූ රූප යි.

742. ඒ රූපයාගේ ජරතාරූපය කවරෙ යත්:

රූපයාගේ යම් ජරායෙන් ජිවිතාරාමයක් කැඩුණු බවෙන් පැහැණු බවෙන් රැළී වැටුණු සම ඇති බවෙන් ආයුෂයාගේ පිරිහීමක් ඉන්ද්‍රියයන් මිනිකිරීමක් වේ ද, මේ ඒ රූපයාගේ ජරතාරූප යි.

743. ඒ රූපයාගේ ජරතා නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

වක්ෂුරායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ රූපයාගේ ජරතා නො වූ රූප යි.

744. ඒ රූපයාගේ අනිවච්ඡාරූපය කවරෙ යත්:

රූපයාගේ යම් කෘත වීමක් විනාශයක් සිදුවීමක් පරිභෝජනයක් අනිත්‍යතාවයක් අතුරුදහන් වීමක් වේ ද, මේ ඒ රූපයාගේ අනිත්‍යතා රූප යි.

745. ඒ රූපයාගේ අනිවච්ඡා නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

වක්ෂුරායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ රූපයාගේ අනිත්‍යතා නො වූ රූප යි.

746 ඒ කවලිකාරාහාරරූපය කවරෙ යත්:

මිදන ය කුල්මාණ ය තත්වට ය මාළු ය මත් ය කිරි ය දිනි ය හිතෙල් ය වෙබරු ය තෙල් ය මිනි ය පැණි ය, තවද යම් යම් ජනපද-යෙක්හි ඒ ඒ සත්ත්වයන් විසින් මුපින් කැමට නිසි දැතින් විකිණ සුදු තෙලෙන් ගලතට නිසි කුස පුරාලන යම් ඔප්වෙතින් සත්ත්වයෝ යැපෙත් නම්, එබඳු වූ අත්‍ය වූත් යම් රූපයක් ඇද්ද, මේ ඒ කවලිකාරාහාරරූප යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

747. කතමං තං රූපං ත කඛ්චිංකාරො ආභාෂරා?

චක්ඛායතනං -පෙ- රූපස්ස අභිච්චතා. ඉදං තං රූපං ත කඛ්චිංකාරො ආභාෂරා.

එවං පුට්ඨෙත රූපසම්මතො.

(සුඛමරූපදුක්ඛං.)

දුක්ඛභිද්දොසො.

[තික්ඛභිද්දොසො]

748. කතමං තං රූපං අර්ඤ්ඤානිකං උපාදා?

චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඤ්ඤානිකං උපාදා.

749. කතමං තං රූපං බාහිරං උපාදා?

රූපායතනං -පෙ- කඛ්චිංකාරො ආභාෂරා. ඉදං තං රූපං බාහිරං උපාදා.

750. කතමං තං රූපං බාහිරං නො උපාදා?

ඓදම්ඛායතනං ආපොඛාදා. ඉදං තං රූපං බාහිරං නො උපාදා.

751. කතමං තං රූපං අර්ඤ්ඤානිකං උපාදින්නං?

චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඤ්ඤානිකං උපාදින්නං.

752. කතමං තං රූපං බාහිරං උපාදින්නං?

ඉඤ්ඤිතං පුරිඤ්ඤිතං ජිවිතීඤ්ඤිතං, යං චා පඤ්ඤාමපි අඤ්ඤි රූපං කම්මස්ස කතන්තා රූපායතනං ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ඓදම්ඛායතනං ආකාශධාතු ආපොඛාදා රූපස්ස උපවිඥො රූපස්ස සත්තති කඛ්චිංකාරො ආභාෂරා, ඉදං තං රූපං බාහිරං උපාදින්නං.

753. කතමං තං රූපං බාහිරං අනුපාදින්නං?

සද්දයතනං කායච්ඤ්ඤානි රූපස්ස ලක්ඛනං රූපස්ස මුද්දනං රූපස්ස කම්මඤ්ඤානා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අභිච්චතා, යං චා පඤ්ඤාමපි අඤ්ඤි රූපං ත කම්මස්සකතන්තා රූපායතනං සද්දයතනං ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ඓදම්ඛායතනං ආකාශධාතු ආපොඛාදා රූපස්ස උපවිඥො රූපස්ස සත්තති කඛ්චිංකාරො ආභාෂරා, ඉදං තං රූපං බාහිරං අනුපාදින්නං.

754. කතමං තං රූපං අර්ඤ්ඤානිකං උපාදින්නපාදානිකං?

චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඤ්ඤානිකං උපාදින්නපාදානිකං.

747. ඒ කවලිකාරාහාර නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

වක්‍ෂුරායතන ය ... රූපයාගේ අනිත්‍යතාරූප යි. මේ ඒ කවලි-
කාරාහාර නො වූ රූප යි. මෙහේ දෙ අයුරින් රූපයවිග්‍රහය වේ.

(සුක්ෂමරූප දූත යි.)

දවිකනිදේශ යි.

[ත්‍රිකනිදේශය]

748. ඒ ආධ්‍යාත්මික උපාදරූපය කවරෙ යන්:

වක්‍ෂුරායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික උපාද-
රූප යි.

749. ඒ බාහිර උපාදරූපය කවරෙ යන්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිර උපාදරූප යි.

750. ඒ උපාද නො වූ බාහිරරූපය කවරෙ යන්:

ස්ප්‍රච්චායතන ය ආපොඛාතු යි. මේ ඒ උපාද නො වූ බාහිරරූප යි.

751. ඒ ආධ්‍යාත්මික උපාදින්නරූපය කවරෙ යන්:

වක්‍ෂුරායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික උපාදින්න
රූප යි.

752. ඒ බාහිර උපාදින්නරූපය කවරෙ යන්:

සත්‍රිප්‍රිය ය පුරුෂෙත්‍රිය ය ජිවිතෙත්‍රිය ය, යළි අත්‍ය වූ ද කමිප්‍රත්‍යය වූ
යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපායතන ය ගතිකායතන ය රසායනික ය ස්ප්‍රච්චාය-
තන ය ආකාශඛාතු ය අභිඛාතු ය රූපයාගේ උපවය ය රූපයාගේ
සන්නති ය කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිර උපාදින්නරූප යි.

753. ඒ බාහිර අනුපාදින්නරූපය කවරෙ යන්:

ශබ්දායතන ය කායපිඤ්ජා ය වාග්පිඤ්ජා ය රූපයාගේ ලක්‍ෂණි ය
රූපයාගේ මාද්‍රණි ය රූපයාගේ කම්ණ්ණි ය රූපයාගේ ජරතා ය රූපයාගේ
අනිත්‍යතා යි. යළි අත්‍ය වූ ද කමිප්‍රත්‍යය නො වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද,
රූපායතන ය ගතිකායතන ය රසායනික ය ස්ප්‍රච්චායතන ය ආකාශ-
ඛාතු ය අභිඛාතු ය රූපයාගේ උපවය ය රූපයාගේ සන්නති ය කවලි-
කාරාහාර යි මේ ඒ බාහිර අනුපාදින්නරූප යි.

754. ඒ ආධ්‍යාත්මික උපාදින්නුපාදනිරූපය කවරෙ යන්:

වක්‍ෂුරායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික උපාදින්න-
පාදනිරූප යි.

755. කතමං තං රූපං ඛාහිරං උපාදිනනුපාදනීයං?

ඉන්ද්‍රියයං පුරිසිත්‍රියං ජිවිතීත්‍රියං, යා චා පනඤ්ඤමපි අත්ති රූපං කමමස්ස කතතතා රූපායතනං ගතියතනං රතායතනං ඓදාංචිබ්බ යතනං ආකාෂධාතු ආපොඛාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සත්තති කබලිංකාථො ආභාථො, ඉදං තං රූපං ඛාහිරං උපාදිනනුපාදනීයං.

756. කතමං තං රූපං ඛාහිරං අනුපාදිනනුපාදනීයං?

සද්දායතනං කායවිඤ්ඤානති චචිචිඤ්ඤානති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුද්‍රතා රූපස්ස කමමඤ්ඤාතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං චා පනඤ්ඤමපි අත්ති රූපං න කමමස්ස කතතතා රූපායතනං ගතියතනං රතායතනං ඓදාංචිබ්බායතනං ආකාෂධාතු ආපොඛාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සත්තති කබලිංකාථො ආභාථො, ඉදං තං රූපං ඛාහිරං අනුපාදිනනුපාදනීයං.

757. කතමං තං රූපං අර්ඤ්ඤතීකං අනිදස්සනං?

චක්ඛායතනං - ථෙ- කායායතනං, ඉදං තං රූපං අර්ඤ්ඤතීකං අනිදස්සනං.

758. කතමං තං රූපං ඛාහිරං සනිදස්සනං?

රූපායතනං, ඉදං තං රූපං ඛාහිරං සනිදස්සනං.

759. කතමං තං රූපං ඛාහිරං අනිදස්සනං?

සද්දායතනං - ථෙ- කබලිංකාථො ආභාථො, ඉදං තං රූපං ඛාහිරං අනිදස්සනං.

760. කතමං තං රූපං අර්ඤ්ඤතීකං සප්පච්ඡං?

චක්ඛායතනං - ථෙ- කායායතනං, ඉදං තං රූපං අර්ඤ්ඤතීකං සප්පච්ඡං.

761. කතමං තං රූපං ඛාහිරං සප්පච්ඡං?

රූපායතනං - ථෙ- ඓදාංචිබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං ඛාහිරං සප්පච්ඡං.

762. කතමං තං රූපං ඛාහිරං අප්පච්ඡං?

ඉන්ද්‍රියයං - ථෙ- කබලිංකාථො ආභාථො, ඉදං තං රූපං ඛාහිරං අප්පච්ඡං.

763. කතමං තං රූපං අර්ඤ්ඤතීකං ඉත්‍රියං?

චක්ඛුත්‍රියං - ථෙ- කායීත්‍රියං, ඉදං තං රූපං අර්ඤ්ඤතීකං ඉත්‍රියං.

764. කතමං තං රූපං ඛාහිරං ඉත්‍රියං?

ඉන්ද්‍රියයං පුරිසිත්‍රියං ජිවිතීත්‍රියං, ඉදං තං රූපං ඛාහිරං ඉත්‍රියං.

755. ඒ බාහිර උපාදිනනුපාදනියරූපය කවරෙ යත්:

සත්‍යය ය පුරුෂයෙකු ය ජීවිතයෙකු ය, යනු අතීත වූ ද කම්පනය ය වූ යම් රූපයක් ඇද්ද, රූපායතන ය ගතියතන ය රසායනන ය ස්ප්‍රච්චායතන ය ආකාශයානු ය අඛණ්ඩයානු ය රූපයක් උපවය ය රූපයක් සන්නති ය කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිර උපාදිනනුපාදනියරූප යි.

756. ඒ බාහිර අනුපාදිනනුපාදනියරූපය කවරෙ යත්:

සබ්දායතන ය කායවිඥානි ය වාග්විඥානි ය රූපයානු ලක්ෂණි ය රූපයානු මාද්‍රව්‍යි ය රූපයානු කම්පනානු ය රූපයානු ජරතා ය රූප-
යානු අනිත්‍යතා යි. යනු අතීත වූ ද කම්පනය ය නො වූ යම් රූපයක් ඇද්ද, රූපායතන ය ගතියතන ය රසායනන ය ස්ප්‍රච්චායතන ය ආකාශයානු ය අඛණ්ඩයානු ය රූපයක් උපවය ය රූපයක් සන්නති ය කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිර අනුපාදිනනුපාදනියරූප යි.

757. ඒ අධ්‍යාත්මික අනිදක්ෂණරූපය කවරෙ යත්:

වික්ෂරායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ අධ්‍යාත්මික අනිදක්ෂණ රූප යි.

758. ඒ බාහිර සනිදක්ෂණරූපය කවරෙ යත්:

රූපායතන යි. මේ ඒ සනිදක්ෂණබාහිරරූප යි.

759. ඒ බාහිරඅනිදක්ෂණරූපය කවරෙ යත්:

සබ්දායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිර අනිදක්ෂණරූප යි.

760. ඒ අධ්‍යාත්මික සප්තකරූපය කවරෙ යත්:

වික්ෂරායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ අධ්‍යාත්මික සප්තක-
රූප යි.

761. ඒ බාහිර සප්තකරූපය කවරෙ යත්:

රූපායතන ය ... ස්ප්‍රච්චායතන යි. මේ ඒ බාහිර සප්තකරූප යි.

762. ඒ බාහිර අප්‍රතිකරූපය කවරෙ යත්:

සත්‍යය ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිර අප්‍රතිකරූප යි.

763. ඒ අධ්‍යාත්මික ඉන්ද්‍රියරූපය කවරෙ යත්:

වික්ෂරිකරූප ය ... කායකරූප යි. මේ ඒ අධ්‍යාත්මික ඉන්ද්‍රියරූප යි.

764. ඒ බාහිරඉන්ද්‍රියරූපය කවරෙ යත්:

සත්‍යය ය පුරුෂයෙකු ය ජීවිතයෙකු යි. මේ ඒ බාහිර ඉන්ද්‍රිය-
රූප යි.

765. කතමං තං රූපං බාහිරං න ඉන්ද්‍රියං?

රූපායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො. ඉදං තං රූපං බාහිරං න ඉන්ද්‍රියං.

766. කතමං තං රූපං අර්ථකතීකං න මහාභූතං?

වික්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ථකතීකං න මහාභූතං.

767. කතමං තං රූපං බාහිරං මහාභූතං?

ථොට්ඨබ්බායතනං ආපොඛාභූ. ඉදං තං රූපං බාහිරං මහාභූතං.

768. කතමං තං රූපං බාහිරං න මහාභූතං?

රූපායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො. ඉදං තං රූපං බාහිරං න මහාභූතං.

769. කතමං තං රූපං අර්ථකතීකං න විඤ්ඤානති?

වික්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ථකතීකං න විඤ්ඤානති.

770. කතමං තං රූපං බාහිරං විඤ්ඤානති?

කායවිඤ්ඤානති චචිවිඤ්ඤානති. ඉදං තං රූපං බාහිරං විඤ්ඤානති.

771. කතමං තං රූපං බාහිරං න විඤ්ඤානති?

රූපායතනං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො. ඉදං තං රූපං බාහිරං න විඤ්ඤානති.

772. කතමං තං රූපං අර්ථකතීකං න විත්තසමුට්ඨානං?

වික්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ථකතීකං න විත්තසමුට්ඨානං.

773. කතමං තං රූපං බාහිරං විත්තසමුට්ඨානං?

කායවිඤ්ඤානති චචිවිඤ්ඤානති, යං වා උපකඤ්ඤමපි අනපි රූපං විත්තජං විත්තනෙභූතං. විත්තසමුට්ඨානං රූපායතනං සද්දායතනං ගක්ඛායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොඛාතු රූපස්ස උග්‍රතා රූපස්ස මූද්‍රතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤාතා රූපස්ස උපවිභො රූපස්ස සන්තති කඛලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං විත්තසමුට්ඨානං.

765. ඒ බාහිර ඉන්ද්‍රිය නො වූ රූපය කවරේ යත්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිර ඉන්ද්‍රිය නො වූ රූප යි.

766. ඒ ආධ්‍යාත්මික මහාභූත නො වූ රූපය කවරේ යත්:

වක්කුරායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික මහාභූත නො වූ රූප යි.

767. ඒ බාහිර මහාභූතරූපය කවරේ යත්:

ස්ත්‍රවෙව්‍යායතන ය අබ්බාදා යි. මේ ඒ බාහිර මහා භූතරූප යි.

768. ඒ බාහිර මහාභූත නො වූ රූපය කවරේ යත්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිර මහාභූත නො වූ රූප යි.

769. ඒ ආධ්‍යාත්මික විඥාණ නො වූ රූපය කවරේ යත්:

වක්කුරායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික විඥාණ නො වූ රූප යි.

770. ඒ බාහිර විඥාණරූපය කවරේ යත්:

කායවිඥාණි ය වාග්විඥාණි යි. මේ ඒ බාහිරවිඥාණරූප යි.

771. ඒ බාහිර විඥාණි නො වූ රූපය කවරේ යත්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිර විඥාණි නො වූ රූප යි.

772. ඒ ආධ්‍යාත්මික විත්තසමුත්ථාන නො වූ රූපය කවරේ යත්:

වක්කුරායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික විත්තසමුත්ථාන නො වූ රූප යි.

773. ඒ බාහිර විත්තසමුත්ථානරූපය කවරේ යත්:

කායවිඥාණි ය වාග්විඥාණි, යශ්‍රී අත්‍ය වූ ද විත්තප වූ විත්තසමුත්ථාන වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපායතන ය ශබ්දායතන ය ගතිායතන ය රසායතන ය ස්ත්‍රවෙව්‍යායතන ය ආකාශබාදා ය අබ්බාදා ය රූපයාගේ ලක්ෂණි ය රූපයාගේ මාද්‍රුණි ය රූපයාගේ කම්ප්‍යාතා ය රූපයාගේ උපවය ය රූපයාගේ සන්තති ය කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිර විත්තසමුත්ථානරූප යි.

774. කතමං තං රූපං බාහිරං න චිත්තසමුට්ඨානං?

ඉප්පිත්ථිකං පුරිසිත්ථිකං ජිවිතිත්ථිකං රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිවචනා, යං වා පනඤ්ඤමපි අප්පි රූපා න චිත්තජං න චිත්තකෙතුකං න චිත්තසමුට්ඨානං රූපායතනං සද්දායතනං ගණිතයතනං රත්නායතනං ඓදාංගිකායතනං ආකාශධාතු ආපොධාතු රූපස්ස ලක්ඛනා රූපස්ස මුද්දනා රූපස්ස කම්මඤ්ඤානා රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කමලිංකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න චිත්තසමුට්ඨානං.

775. කතමං තං රූපං අජකිත්තිකං න චිත්තසහගු?

විකම්බායතනං -පෙ- කාශායතනං. ඉදං තං රූපං අජකිත්තිකං න චිත්තසහගු.

776. කතමං තං රූපං බාහිරං චිත්තසහගු?

කාශවිඤ්ඤානති වච්චිඤ්ඤානති. ඉදං තං රූපං බාහිරං චිත්තසහගු.

777. කතමං තං රූපං බාහිරං න චිත්තසහගු?

රූපායතනං -පෙ- කමලිංකාරො, ආහාරො ඉදං තං රූපං බාහිරං න චිත්තසහගු.

778. කතමං තං රූපං අජකිත්තිකං න චිත්තානුපරිච්ඡතති?

විකම්බායතනං -පෙ- කාශායතනං. ඉදං තං රූපං අජකිත්තිකං න චිත්තානුපරිච්ඡතති.

779. කතමං තං රූපං බාහිරං චිත්තානුපරිච්ඡතති?

කාශවිඤ්ඤානති වච්චිඤ්ඤානති. ඉදං තං රූපං බාහිරං චිත්තානුපරිච්ඡතති.

780. කතමං තං රූපං බාහිරං න චිත්තානුපරිච්ඡතති?

රූපායතනං -පෙ- කමලිංකාරො ආහාරො. ඉදං තං රූපං බාහිරං න චිත්තානුපරිච්ඡතති.

781. කතමං තං රූපං අජකිත්තිකං ඔලාරිකං?

විකම්බායතනං -පෙ- කාශායතනං. ඉදං තං රූපං අජකිත්තිකං ඔලාරිකං.

782. කතමං තං රූපං බාහිරං ඔලාරිකං?

රූපායතනං -පෙ- ඓදාංගිකායතනං. ඉදං රූපං බාහිරං ඔලාරිකං.

783. කතමං තං රූපං බාහිරං සුමුමං?

ඉප්පිත්ථිකං -පෙ- කමලිංකාරො ආහාරො. ඉදං තං රූපං බාහිරං සුමුමං.

774. ඒ බාහිර විත්තයකට නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

සත්‍යය ය පුරුෂයෙකු ය ජීවිතයෙකු ය රූපයෙන් ජරතා ය රූපයෙන් අභිත්‍යයා ය, සත්‍ය අත්‍ය වූ ද විත්තජ නො වූ විත්තයෙකුක නො වූ විත්තයකුක නො වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපයකන ය සබ්දයකන ය ගති යකන ය රසයකන ය ස්ප්‍රභවයකන ය ආකාශ-වායු ය අභිවායු ය රූපයෙන් ලක්‍ෂණි ය රූපයෙන් මාදුණි ය රූපයෙන් කම්පනය ය රූපයෙන් උපවි ය රූපයෙන් සන්නති ය කවලි-කාරාභාර යි. මේ ඒ බාහිර විත්තයකුක නො වූ රූප යි.

775. ඒ ආධ්‍යාත්මික විත්තයකු නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

වික්‍රමයකන ය ... කාශයකන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික විත්තයකු නො වූ රූප යි.

776. ඒ බාහිර විත්තයකු රූපය කවරෙ යන්:

කාශවිඤ්ඤි ය වාග්විඤ්ඤි යි. මේ ඒ බාහිර විත්තයකු රූප යි.

777. ඒ බාහිර විත්තයකු නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

රූපයකන ය ... කවලිකාරාභාර යි. මේ ඒ බාහිර විත්තයකු නො වූ රූප යි.

778. ඒ ආධ්‍යාත්මික විත්තානුපරිවර්තී නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

වික්‍රමයකන ය ... කාශයකන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික විත්තානු-පරිවර්තී නො වූ රූප යි.

779. ඒ බාහිර විත්තානුපරිවර්තී රූපය කවරෙ යන්:

කාශවිඤ්ඤි ය වාග්විඤ්ඤි යි. මේ ඒ බාහිර විත්තානුපරිවර්තී රූප යි.

780. ඒ බාහිර විත්තානුපරිවර්තී නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

රූපයකන ය ... කවලිකාරාභාර යි. මේ ඒ බාහිර විත්තානුපරි-වර්තී නො වූ රූප යි.

781. ඒ ආධ්‍යාත්මික ඕලාරිකරූපය කවරෙ යන්:

වික්‍රමයකන ය ... කාශයකන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික ඕදරික-රූප යි.

782. ඒ බාහිර ඕලාරිකරූපය කවරෙ යන්:

රූපයකන ය ... ස්ප්‍රභවයකන යි. මේ ඒ බාහිර ඕදරිකරූප යි.

783. ඒ බාහිර සුමුරුරූපය කවරෙ යන්:

සත්‍යය ය ... කවලිකාරාභාර යි. මේ ඒ බාහිර සුක්ෂමරූප යි.

784. කතමං තං රූපං අර්කිතතිකං සන්තිකෙ?

චක්කායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතතිකං සන්තිකෙ.

785. කතමං තං රූපං බාහිරා දුරේ?

ඉතිද්දියං -පෙ- කබලිංකායේ ආභායේ. ඉදං තං රූපං බාහිරා දුරේ.

786. කතමං තං රූපා බාහිරං සන්තිකෙ?

රූපායතනං -පෙ- ඵොට්ඨිබ්බායතනං. ඉදං තං රූපං බාහිරං සන්තිකෙ.

(පඤ්ඤානිකා.)

787. කතමං තං රූපා බාහිරං චක්කුසම්පය්සං ත වද්දු?

රූපායතනං -පෙ- කබලිංකායේ ආභායේ. ඉදං තං රූපං බාහිරං චක්කුසම්පය්සං ත වද්දු.

788 කතමං තං රූපං අර්කිතතිකං චක්කුසම්පය්සං වද්දු?

චක්කායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතතිකං චක්කුසම්පය්සං වද්දු.

789. කතමං තං රූපං අර්කිතතිකං චක්කුසම්පය්සං ත වද්දු?

සොථායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතතිකං චක්කුසම්පය්සං ත වද්දු.

790 කතමං තං රූපං බාහිරං චක්කුසම්පය්සජාය වේදනාය -පෙ- සංඝාය -පෙ වේදනාය -පෙ- චක්කුච්ඡේද්දායං ත වද්දු?

රූපායතනං -පෙ- කබලිංකායේ ආභායේ. ඉදං තං රූපං බාහිරං චක්කුච්ඡේද්දායං ත වද්දු.

791. කතමං තං රූපං අර්කිතතිකං චක්කුච්ඡේද්දායං වද්දු?

චක්කායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතතිකං චක්කුච්ඡේද්දායං වද්දු.

792. කතමං තං රූපං අර්කිතතිකං චක්කුච්ඡේද්දායං ත වද්දු?

සොථායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතතිකං චක්කුච්ඡේද්දායං ත වද්දු.

793. කතමං තං රූපං බාහිරං සොභසම්පය්සං -පෙ- සංභ- සම්පය්සං -පෙ- ජීව්හසම්පය්සං -පෙ- කායසම්පය්සං ත වද්දු?

රූපායතනං -පෙ- කබලිංකායේ ආභායේ. ඉදං තං රූපං බාහිරං සොභසම්පය්සං ත වද්දු.

784. ඒ ආධ්‍යාත්මික සන්ධිකෙරුපය කවරේ යත්:

චක්‍ෂුරායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික සන්ධිකෙරුප යි.

785. ඒ බාහිර දූරෙරුපය කවරේ යත්:

ගත්‍රිප්පිය ය ... කවලිකාරුතාර යි. මේ ඒ බාහිර දූරෙරුප යි.

786. ඒ බාහිර සන්ධිකෙරුපය කවරේ යත්:

රූපායතන ය ... ස්ප්‍රභවයායතන යි. මේ ඒ බාහිර සන්ධිකෙරුප යි.

(ප්‍රතිර්ණක ත්‍රිකණෝ යි.)

787. ඒ බාහිර චක්‍ෂුසම්ප්‍රසාරය වස්තු නො වූ රූපය කවරේ යත්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරුතාර යි. මේ ඒ බාහිර චක්‍ෂුසම්ප්‍රසාරය වස්තු නො වූ රූප යි.

788. ඒ ආධ්‍යාත්මික චක්‍ෂුසම්ප්‍රසාරය වස්තු වූ රූපය කවරේ යත්:

චක්‍ෂුරායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික චක්‍ෂුසම්ප්‍රසාරය වස්තු වූ රූප යි.

789. ඒ ආධ්‍යාත්මික චක්‍ෂුසම්ප්‍රසාරය වස්තු නො වූ රූපය කවරේ යත්:

ප්‍රොත්‍යායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික චක්‍ෂුසම්ප්‍රසාරය වස්තු නො වූ රූප යි.

790. ඒ බාහිර චක්‍ෂුසම්ප්‍රසාරය වෙදනාවට ... සංඥාවට ... වෙනතො-
වට ... චක්‍ෂුර්විඥාණයට වස්තු නො වූ රූපය කවරේ යත්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරුතාර යි. මේ ඒ බාහිර චක්‍ෂුර්විඥාණයට වස්තු නො වූ රූප යි.

791. ඒ ආධ්‍යාත්මික චක්‍ෂුර්විඥාණයට වස්තු වූ රූපය කවරේ යත්:

චක්‍ෂුරායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික චක්‍ෂුර්විඥාණයට වස්තු වූ රූප යි.

792. ඒ ආධ්‍යාත්මික චක්‍ෂුර්විඥාණයට වස්තු නො වූ රූපය කවරේ යත්:

ප්‍රොත්‍යායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික චක්‍ෂුර්විඥාණයට වස්තු නො වූ රූප යි.

793. ඒ බාහිර තොතනම්ප්‍රසාරයට ... සාන්ධම්ප්‍රසාරයට ... ජිව්‍යාත්මික
සාන්ධම්ප්‍රසාරයට වස්තු නො වූ රූපය කවරේ යත්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරුතාර යි. මේ ඒ බාහිර තොතනම්ප්‍රසාරයට වස්තු නො වූ රූප යි.

794. කතමිං තං රූපං අර්ඛිතතීතං කායසම්පන්නං වද්දු?

කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඛිතතීතං කායසම්පන්නං වද්දු.

795. කතමිං තං රූපං අර්ඛිතතීතං කායසම්පන්නං න වද්දු?

වික්ඛායතනං -පෙ- ජීව්හායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඛිතතීතං කායසම්පන්නං න වද්දු.

796. කතමිං තං රූපං ඛාහිරං කායසම්පන්නජාය වෙදනාය -පෙ- සඤ්ඤාය -පෙ- චෙතනාය -පෙ- කායවිඤ්ඤාණං න වද්දු?

රූපායතනං -පෙ- කම්මිංකාමෙ අභාමෙ. ඉදං තං රූපං ඛාහිරං කායවිඤ්ඤාණං න වද්දු.

797. කතමිං තං රූපං අර්ඛිතතීතං කායවිඤ්ඤාණං වද්දු?

කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඛිතතීතං කායවිඤ්ඤාණං වද්දු.

798. කතමිං තං රූපං අර්ඛිතතීතං කායවිඤ්ඤාණං න වද්දු?

වික්ඛායතනං -පෙ- ජීව්හායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඛිතතීතං කායවිඤ්ඤාණං න වද්දු.

(වද්දුනීතා.)

799. කතමිං තං රූපං අර්ඛිතතීතං චක්ඛුසම්පන්නං න ආරම්මණං?

වික්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඛිතතීතං චක්ඛුසම්පන්නං න ආරම්මණං.

800. කතමිං තං රූපං ඛාහිරං චක්ඛුසම්පන්නං ආරම්මණං?

රූපායතනං. ඉදං තං රූපං ඛාහිරං චක්ඛුසම්පන්නං ආරම්මණං.

801. කතමිං තං රූපං ඛාහිරං චක්ඛුසම්පන්නං න ආරම්මණං?

සද්දායතනං -පෙ- කම්මිංකාමෙ අභාමෙ. ඉදං තං රූපං ඛාහිරං චක්ඛුසම්පන්නං න ආරම්මණං.

802. කතමිං තං රූපං අර්ඛිතතීතං චක්ඛුසම්පන්නජාය වෙදනාය -පෙ- සඤ්ඤාය -පෙ- චෙතනාය -පෙ- චක්ඛුවිඤ්ඤාණං න ආරම්මණං.

වික්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඛිතතීතං චක්ඛුවිඤ්ඤාණං න ආරම්මණං.

794. ඒ ආධ්‍යාත්මික කායසම්පන්නතාව වස්තු වූ රූපය කවරෙ යන්:
කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික කායසංස්ථායීතාව වස්තු වූ
රූප යි.

795. ඒ ආධ්‍යාත්මික කායසම්පන්නතාව වස්තු නො වූ රූපය කවරෙ
යන්:

වික්ෂරායතන ය ... ජිත්වායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික කායසංස්ථායී-
තාව වස්තු නො වූ රූප යි.

796. ඒ බාහිර කායසම්පන්නතාව වස්තු නො වූ රූපය කවරෙ යන්:
කායසම්පන්නතාව වස්තු නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිර කායසම්පන්නතාව
වස්තු නො වූ රූප යි.

797. ඒ ආධ්‍යාත්මික කායසම්පන්නතාව වස්තු වූ රූපය කවරෙ යන්:
කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික කායසම්පන්නතාව වස්තු වූ රූප යි.

798. ඒ ආධ්‍යාත්මික කායසම්පන්නතාව වස්තු නො වූ රූපය කවරෙ
යන්:

වික්ෂරායතන ය ... ජිත්වායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික කායසම්ප-
න්නතාව වස්තු නො වූ රූප යි.

(වස්තු නිකායෝ යි.)

799. ඒ ආධ්‍යාත්මික වික්ෂරායතනතාව වස්තු නො වූ රූපය කවරෙ
යන්:

වික්ෂරායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික වික්ෂරා-
යතනතාව වස්තු නො වූ රූප යි.

800. ඒ බාහිර වික්ෂරායතනතාව වස්තු වූ රූපය කවරෙ යන්:

රූපායතන යි. මේ ඒ බාහිර වික්ෂරායතනතාව වස්තු වූ රූප යි.

801. ඒ බාහිර වික්ෂරායතනතාව වස්තු නො වූ රූපය කවරෙ
යන්:

කවලිකාරාහාර ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිර වික්ෂරායතන-
තාව වස්තු නො වූ රූප යි.

802. ඒ ආධ්‍යාත්මික වික්ෂරායතනතාව වස්තු නො වූ රූපය කවරෙ යන්:
වික්ෂරායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික වික්ෂරා-
යතනතාව වස්තු නො වූ රූප යි.

803. කතමිං තං රූපං ඛාතිරං චක්ඛුම්භෙත්ති ආරම්භං?

රූපායතනං. ඉදං තං රූපං ඛාතිරං චක්ඛුම්භෙත්ති ආරම්භං.

804. කතමිං තං රූපං ඛාතිරං චක්ඛුම්භෙත්ති න ආරම්භං?

සද්දායනං -පෙ- කඛලිංකාරේ ආභාතේ. ඉදං තං රූපං ඛාතිරං චක්ඛුම්භෙත්ති න ආරම්භං.

805. කතමිං තං රූපං අර්කිතනිකං සොතසම්පන්නං -පෙ- සානං සම්පන්නං -පෙ- ජීවහාසම්පන්නං -පෙ- කායසම්පන්නං න ආරම්භං?

චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතනිකං කායසම්පන්නං න ආරම්භං.

806. කතමිං තං රූපං ඛාතිරං කායසම්පන්නං ආරම්භං?

ථොට්ඨබ්බායතනං. ඉදං තං රූපං ඛාතිරං කායසම්පන්නං ආරම්භං.

807. කතමිං තං රූපං ඛාතිරං කායසම්පන්නං න ආරම්භං?

රූපායතනං -පෙ- කඛලිංකාරේ ආභාතේ. ඉදං තං රූපං ඛාතිරං කායසම්පන්නං න ආරම්භං.

808. කතමිං තං රූපං අර්කිතනිකං කායසම්පන්නාය වේදනාය -පෙ- සංකෘතාය -පෙ- චේතනාය -පෙ- කායච්ඡේදනං න ආරම්භං?

චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතනිකං කායච්ඡේදනං න ආරම්භං.

809. කතමිං තං රූපං ඛාතිරං කායච්ඡේදනං ආරම්භං?

ථොට්ඨබ්බායතනං. ඉදං තං රූපං ඛාතිරං කායච්ඡේදනං ආරම්භං.

810. කතමිං තං රූපං ඛාතිරං කායච්ඡේදනං න ආරම්භං?

රූපායතනං -පෙ- කඛලිංකාරේ ආභාතේ. ඉදං තං රූපං ඛාතිරං කායච්ඡේදනං න ආරම්භං.

ආරම්භෙතිකා.

811. කතමිං තං රූපං ඛාතිරං න චක්ඛායතනං?

රූපායතනං -පෙ- කඛලිංකාරේ ආභාතේ. ඉදං තං රූපං ඛාතිරං න චක්ඛායතනං.

812. කතමිං තං රූපං අර්කිතනිකං චක්ඛායතනං?

යං චක්ඛුං චතුන්නා මිභාභුතානං උපාදාය පසාදො -පෙ- සුඤ්ඤායාමො පෙතො. ඉදං තං රූපං අර්කිතනිකං චක්ඛායතනං.

803. ඒ බාහිර චක්ඛවිඤ්ඤාණයට අරමුණු වූ රූපය කවරේ යත්:
රූපායතන යි. මේ ඒ බාහිර චක්ඛුර්විඤ්ඤාණයට අරමුණු වූ රූප යි.

804. ඒ බාහිර චක්ඛවිඤ්ඤාණයට අරමුණු නො වූ රූපය කවරේ යත්:

ශබ්දායතන ය ... කවලිකාරුහාර යි. මේ ඒ බාහිර චක්ඛුර්විඤ්ඤාණයට අරමුණු නො වූ රූප යි.

805. ඒ ආධ්‍යාත්මික සොත්තමථස්සයට ... සාත්තමථස්සයට ... ජීව්‍යා තමථස්සයට ... කායතමථස්සයට අරමුණු නො වූ රූපය කවරේ යත්:

චක්ඛුරුයතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික කායසංස්පාදීයට අරමුණු නො වූ රූප යි.

806. ඒ බාහිර කායතමථස්සයට අරමුණු වූ රූපය කවරේ යත්:
ස්ප්‍රණ්ඩව්‍යායතන යි. මේ ඒ බාහිර කායසංස්පාදීයට අරමුණු වූ රූප යි.

807. ඒ බාහිර කායතමථස්සයට අරමුණු නො වූ රූපය කවරේ යත්:
රූපායතන ය ... කවලිකාරුහාර යි. මේ ඒ බාහිර කායසංස්පාදීයට අරමුණු නො වූ රූප යි.

808. ඒ ආධ්‍යාත්මික කායතමථස්සස් වෙදනාවට ... සංඥාවට ... වේතනාවට ... කායවිඤ්ඤාණයට අරමුණු නො වූ රූපය කවරේ යත්:

චක්ඛුරුයතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික කායවිඤ්ඤාණයට අරමුණු නො වූ රූප යි.

809. ඒ බාහිර කායවිඤ්ඤාණයට අරමුණු වූ රූපය කවරේ යත්:
ස්ප්‍රණ්ඩව්‍යායතන යි. මේ ඒ බාහිර කායවිඤ්ඤාණයට අරමුණු වූ රූප යි.

810. ඒ බාහිර කායවිඤ්ඤාණයට අරමුණු නො වූ රූපය කවරේ යත්:
රූපායතන ය ... කවලිකාරුහාර යි. මේ ඒ බාහිර කායවිඤ්ඤාණයට අරමුණු නො වූ රූප යි.

ආලම්බන ත්‍රිකයෝ යි.

811. ඒ බාහිර චක්ඛුරුයතන නො වූ රූපය කවරේ යත්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරුහාර යි. මේ ඒ බාහිර චක්ඛුරුයතන නො වූ රූප යි.

812. ඒ ආධ්‍යාත්මික චක්ඛායතනරූපය කවරේ යත්:

යම් ඇතෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වේද ... තෙජල 'ශ්‍රත්‍යමාමි' නමුදු වේ. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික චක්ඛුරුයතනරූප යි.

813. කතමිං තං රූපං අර්ඛිතතීකං න චක්ඛායතතං?

සොනායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඛිතතීකං න චක්ඛායතනං.

814. කතමිං තං රූපං ඛාභීරං න තොනායතනං -පෙ- න සානායතනං -පෙ- න ජ්ථායතනං -පෙ- න කායායතනං?

රූපායතනං -පෙ- කඛලිංකාථෙ ආහාරෙ. ඉදං තං ඛාභීරං න කායායතනං.

815. කතමිං තං රූපං අර්ඛිතතීකං කායායතනං?

යො කායො චතුක්ඛං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ -පෙ- සුඤ්ඤායාමො පෙසො. ඉදං තං රූපං අර්ඛිතතීකං කායායතනං.

816. කතමිං තං රූපං අර්ඛිතතීකං න කායායතනං?

චක්ඛායතනං -පෙ- ජ්ථායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඛිතතීකං න කායායතනං.

817. කතමිං තං රූපං අර්ඛිතතීකං න රූපායතනං?

චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඛිතතීකං න රූපායතනං.

818. කතමිං තං රූපං ඛාභීරං රූපායතනං?

යං රූපං චතුක්ඛං මහාභුතානං උපාදාය වණ්ණනීභා -පෙ- රූපං ඛාභීරපෙසා. ඉදං තං රූපං ඛාභීරං රූපායතනං.

819. කතමිං තං රූපං ඛාභීරං න රූපායතනං?

සද්දායතනං -පෙ- කඛලිංකාථෙ ආහාරෙ. ඉදං තං රූපං ඛාභීරං න රූපායතනං.

820. කතමිං තං රූපං අර්ඛිතතීකං න සද්දායතනං -පෙ- න ගඤ්ඤායතනං -පෙ- න රසායතනං -පෙ- න ථොට්ඨබ්බායතනං?

චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඛිතතීකං න ථොට්ඨබ්බායතනං.

821. කතමිං තං රූපං ඛාභීරං ථොට්ඨබ්බායතනං?

පඨවිඛාදා -පෙ- ථොට්ඨබ්බඛාදාපෙසා. ඉදං තං රූපං ඛාභීරං ථොට්ඨබ්බායතනං.

822. කතමිං තං රූපං ඛාභීරං න ථොට්ඨබ්බායතනං?

රූපායතනං -පෙ- කඛලිංකාථෙ ආහාරෙ. ඉදං තං රූපං ඛාභීරං න ථොට්ඨබ්බායතනං.

ආයතනනිකා.

813. ඒ ආර්යාත්මික වන්ධනාගාර නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

ශ්‍රෝත්‍රායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආර්යාත්මික වන්ධනාගාර නො වූ රූප යි.

814. ඒ බාහිර සංකායතන නො වූ ... සාකායතන නො වූ ... ජිව්‍යායතන නො වූ ... කායායතන නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිර කායායතන නො වූ රූප යි.

815. ඒ ආර්යාත්මික කායායතනරූපය කවරෙ යත්:

ගම් කයෙත් සතරමසාභුතයන් නිසා උපත් ප්‍රසාදය වූයේ ද ... තෙලෙ භූතාශ්‍රාම නමුදු මේ. මේ ඒ ආර්යාත්මික කායායතනරූප යි.

816. ඒ ආර්යාත්මික කායායතන නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

වන්ධනාගාර ය ... ජිව්‍යායතන යි. මේ ඒ ආර්යාත්මික කායායතන නො වූ රූප යි.

817. ඒ ආර්යාත්මික රූපායතන නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

වන්ධනාගාර ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආර්යාත්මික රූපායතන නො වූ රූප යි.

818. ඒ බාහිර රූපායතනරූපය කවරෙ යත්:

ගම් රූපයෙත් සතරමසාභුතයන් නිසා උපත් ප්‍රසාදවන වූයේ ද ... තෙලෙ රූපායතන නමුදු මේ. මේ ඒ බාහිර රූපායතනරූප යි.

819. ඒ බාහිර රූපායතන නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

ශබ්දායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිර රූපායතන නො වූ රූප යි.

820. ඒ ආර්යාත්මික ශබ්දායතන නො වූ ... ගතිායතන නො වූ ... රසායතන නො වූ ... ස්ප්‍රේෂ්ටව්‍යායතන නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

වන්ධනාගාර ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආර්යාත්මික ස්ප්‍රේෂ්ටව්‍යායතන නො වූ රූප යි.

821. ඒ බාහිර ජොට්ඨිකායතන රූපය කවරෙ යත්:

පාටිච්ඡාදායක ය ... තෙල ජොට්ඨිකායතන නමුදු මේ. මේ ඒ බාහිර ස්ප්‍රේෂ්ටව්‍යායතනරූප යි.

822. ඒ බාහිර ජොට්ඨිකායතන නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිර ස්ප්‍රේෂ්ටව්‍යායතන නො වූ රූප යි.

ආයතන ක්‍රියායෝගි යි.

823. කතමං තං රූපං ඛාතිරං න චක්ඛුමාතු?

රූපායතනං -පෙ- කම්මිංකාරෙ ආකාරෙ. ඉදං තං රූපං ඛාතිරං න චක්ඛුමාතු.

824. කතමං තං රූපං අර්ඤ්ඤිතං චක්ඛුමාතු?

චක්ඛායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඤ්ඤිතං චක්ඛුමාතු.

825. කතමං තං රූපං අර්ඤ්ඤිතං න චක්ඛුමාතු?

සොඤ්ඤායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඤ්ඤිතං න චක්ඛුමාතු.

826. කතමං තං රූපං ඛාතිරං න සොඤ්ඤායතනං -පෙ- න සංඝායතනං -පෙ- න ජීව්හායතනං -පෙ- න කායායතනං?

රූපායතනං -පෙ- කම්මිංකාරෙ ආකාරෙ. ඉදං තං රූපං ඛාතිරං න සොඤ්ඤායතනං.

827. කතමං තං රූපං අර්ඤ්ඤිතං කායායතනං?

කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඤ්ඤිතං කායායතනං.

828. කතමං තං රූපං අර්ඤ්ඤිතං න කායායතනං?

චක්ඛායතනං -පෙ- ජීව්හායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඤ්ඤිතං න කායායතනං.

829. කතමං තං රූපං අර්ඤ්ඤිතං න රූපමාතු?

චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඤ්ඤිතං න රූපමාතු.

830. කතමං තං රූපං ඛාතිරං රූපමාතු?

රූපායතනං. ඉදං තං රූපං ඛාතිරං රූපමාතු.

831. කතමං තං රූපං ඛාතිරං න රූපමාතු?

සංඝායතනං -පෙ- කම්මිංකාරෙ ආකාරෙ. ඉදං තං රූපං ඛාතිරං න රූපමාතු.

832. කතමං රූපං අර්ඤ්ඤිතං න සංඝායතනං -පෙ- න සංඝායතනං -පෙ- න ජීව්හායතනං -පෙ- න ජීව්හායතනං?

චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ඤ්ඤිතං න ජීව්හායතනං.

823. ඒ බාහිර වක්‍රවාත නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

රූපායනය ය ... කවලිකාරුහාර හි. මේ ඒ බාහිර වක්‍රවාත නො වූ රූප හි.

824. ඒ අධ්‍යාත්මික වක්‍රවාත රූපය කවරෙ යන්:

වක්‍රවාතනය හි. මේ ඒ අධ්‍යාත්මික වක්‍රවාතරූප හි.

825. ඒ අධ්‍යාත්මික වක්‍රවාත නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

මුහුණතනය ය ... කායනයනය හි. මේ ඒ අධ්‍යාත්මික වක්‍රවාත නො වූ රූප හි.

826. ඒ බාහිර සංකල්පය නො වූ රූපය ... සංකල්පය නො වූ ... ජීවත්වන නො වූ ... කායවාත නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

රූපායනය ය ... කවලිකාරුහාර හි. මේ ඒ බාහිර කායවාත නො වූ රූප හි.

827. ඒ අධ්‍යාත්මික කායවාත රූපය කවරෙ යන්:

කායනයනය හි. මේ ඒ අධ්‍යාත්මිකකායවාත රූප හි.

828. ඒ අධ්‍යාත්මික කායවාත නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

වක්‍රවාතනය ය ... ජීවත්වනනය හි. මේ ඒ අධ්‍යාත්මික කායවාත නො වූ රූප හි.

829. ඒ අධ්‍යාත්මික රූපවාත නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

වක්‍රවාතනය ය ... කායනයනය හි. මේ ඒ අධ්‍යාත්මික රූපවාත නො වූ රූප හි.

830. ඒ බාහිර රූපවාත රූපය කවරෙ යන්:

රූපායනය හි. මේ ඒ බාහිර රූපවාත රූප හි.

831. ඒ බාහිර රූපවාත නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

අභිධානයනය ය ... කවලිකාරුහාර හි. මේ ඒ බාහිර රූපවාත නො වූ රූප හි.

832. ඒ අධ්‍යාත්මික අභිධාන නො වූ රූපය ... අභිධාන නො වූ ... රත්තන නො වූ ... ජීවත්වනනය නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

වක්‍රවාතනය ය ... කායනයනය හි. මේ ඒ අධ්‍යාත්මික අභිධාන-වාත නො වූ රූප හි.

833. කතමං තං රූපං ඛාතිරං ථෙථාච්චබ්බවාදා?

ථෙථාච්චබ්බවාදකතං. ඉදං තං රූපං ඛාතිරං ථෙථාච්චබ්බවාදා.

834. කතමං තං රූපං ඛාතිරං න ථෙථාච්චබ්බවාදා?

රූපායතනං -පෙ- කබලිංකාරො ආහාරො. ඉදං තං රූපං ඛාතිරං න ථෙථාච්චබ්බවාදා.

බාදානිකා.

835. කතමං තං රූපං ඛාතිරං න චක්ඛුජ්ඣිතං?

රූපායතනං -පෙ- කබලිංකාරො ආහාරො. ඉදං තං රූපං ඛාතිරං න චක්ඛුජ්ඣිතං.

836. කතමං තං රූපං අර්කිතනිකං චක්ඛුජ්ඣිතං?

යං චක්ඛුං චතුත්තං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ -පෙ- සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො. ඉදං තං රූපං අර්කිතනිකං චක්ඛුජ්ඣිතං.

837. කතමං තං රූපං අර්කිතනිකං න චක්ඛුජ්ඣිතං?

සොභායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතනිකං න චක්ඛුජ්ඣිතං.

838. කතමං තං රූපං ඛාතිරං න සොභිජ්ඣිතං -පෙ- න ඝාතිජ්ඣිතං -පෙ- න ජිව්භිජ්ඣිතං -පෙ- න කාසිජ්ඣිතං?

රූපායතනං -පෙ- කබලිංකාරො ආහාරො. ඉදං රූපං ඛාතිරං න කාසිජ්ඣිතං.

839. කතමං තං රූපං අර්කිතනිකං කාසිජ්ඣිතං?

යො කායො චතුත්තං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ -පෙ- සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො. ඉදං තං රූපං අර්කිතනිකං කාසිජ්ඣිතං.

840. කතමං තං රූපං අර්කිතනිකං න කාසිජ්ඣිතං?

චක්ඛායතනං -පෙ- ජිව්භායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතනිකං න කාසිජ්ඣිතං.

841. කතමං තං රූපං අර්කිතනිකං න ඉත්තිජ්ඣිතං?

චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතනිකං න ඉත්තිජ්ඣිතං.

842. කතමං තං රූපං ඛාතිරං ඉත්තිජ්ඣිතං?

යං ඉත්තිතං ඉත්තිථිකං ඉත්තිභිමිතං ඉත්තිකුතං ඉත්තිකප්පං ඉත්තිතං ඉත්තිභාසමා, ඉදං තං රූපං ඛාතිරං ඉත්තිජ්ඣිතං.

833. ඒ බාහිර ජොර්ජ් බර්ග්ස් රූපය කවරේ යන්:
 ස්වභාවිකයායනයි. මේ ඒ බාහිර ස්වභාවිකයා රූපයි.

834. ඒ බාහිර ජොර්ජ් බර්ග්ස් නො වූ රූපය කවරේ යන්:
 රූපයකන ය ... කවර්නාකාරයි. මේ ඒ බාහිර ස්වභාවික
 නො වූ රූපයි.

බාහු ක්‍රියාකාරකමයි.

835. ඒ බාහිර වක්‍රාස්‍රය නො වූ රූපය කවරේ යන්:
 රූපයකන ය ... කවර්නාකාරයි. මේ ඒ බාහිර වක්‍රාස්‍රය
 නො වූ රූපයි.

836. ඒ ආබාසාත්මික වක්‍රාස්‍රය රූපය කවරේ යන්:
 යම් ආබාසාත්මිකයෙකුගේ නිසා ප්‍රසාදය වූයේද ... තෙලෙ
 ගුණාත්මක වූයේද. මේ ඒ ආබාසාත්මික වක්‍රාස්‍රය රූපයි.

837. ඒ ආබාසාත්මික වක්‍රාස්‍රය නො වූ රූපය කවරේ යන්:
 ප්‍රායෝගිකයන ය ... කාලයකනයි. මේ ඒ ආබාසාත්මික වක්‍රාස්‍රය
 නො වූ රූපයි.

838. ඒ බාහිර කාලීන නො වූ ... කාලීන නො වූ ... ජීවිතීය
 නො වූ ... කාලීන නො වූ රූපය කවරේ යන්:
 රූපයකන ය ... කවර්නාකාරයි. මේ ඒ බාහිර කාලීන නො
 වූ රූපයි.

839. ඒ ආබාසාත්මික කාලීන රූපය කවරේ යන්:
 යම් කාලයක ස්වභාවිකයෙකුගේ නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේද ... තෙලෙ
 ගුණාත්මක වූයේද. මේ ඒ ආබාසාත්මික කාලීන රූපයි.

840. ඒ ආබාසාත්මික කාලීන නො වූ රූපය කවරේ යන්:
 වක්‍රාස්‍රයකන ය ... ජීවිතීයකනයි. මේ ඒ ආබාසාත්මික කාලීන
 නො වූ රූපයි.

841. ඒ ආබාසාත්මික ඉන්ද්‍රිය නො වූ රූපය කවරේ යන්:
 වක්‍රාස්‍රයකන ය ... කාලයකනයි. මේ ඒ ආබාසාත්මික ස්වභාවික
 නො වූ රූපයි.

842. ඒ බාහිර ඉන්ද්‍රිය රූපය කවරේ යන්:
 යම් කාලයක ස්වභාවිකයෙකුගේ නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේද ... තෙලෙ
 ගුණාත්මක වූයේද. මේ ඒ බාහිර ඉන්ද්‍රිය රූපයි.

* මෙම පොතෙහි පිටු 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

843. කතමං තං රූපං බාහිරං න ඉතිඤ්ඤිතං?

රූපායතනං -පෙ- කබලිංකාරො ආභාරො. ඉදං තං රූපං බාහිරං න ඉතිඤ්ඤිතං.

844. කතමං තං රූපං අර්කිතනිකං න පුරිඤ්ඤිතං?

චක්කායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතනිකං න පුරිඤ්ඤිතං.

845. කතමං තං රූපං බාහිරං පුරිඤ්ඤිතං?

යං පුරිඤ්ඤා පුරිඤ්ඤිතං පුරිඤ්ඤිතං පුරිඤ්ඤායතනං පුරිඤ්ඤායතනං පුරිඤ්ඤායතනං. ඉදං තං රූපං බාහිරං පුරිඤ්ඤිතං.

846. කතමං තං රූපං බාහිරං න පුරිඤ්ඤිතං.

රූපායතනං -පෙ- කබලිංකාරො ආභාරො. ඉදං තං රූපං බාහිරං න පුරිඤ්ඤිතං.

847. කතමං තං රූපං අර්කිතනිකං න ජිවිතඤ්ඤිතං?

චක්කායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතනිකං න ජිවිතඤ්ඤිතං.

848. කතමං තං රූපං බාහිරං ජිවිතඤ්ඤිතං?

යො භෙසං රූපිකං බලිංකාරං ආසාදිතං යපනං යපනං ඉරිතනං චක්කායතනං ජිවිතං ජිවිතඤ්ඤිතං, ඉදං තං රූපං බාහිරං ජිවිතඤ්ඤිතං.

849. කතමං තං රූපං බාහිරං න ජිවිතඤ්ඤිතං?

රූපායතනං -පෙ- කබලිංකාරො ආභාරො. ඉදං තං රූපං බාහිරං න ජිවිතඤ්ඤිතං.

ඉතිඤ්ඤිතං.

850. කතමං තං රූපං අර්කිතනිකං න කායවිඤ්ඤායතනං?

චක්කායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතනිකං න කායවිඤ්ඤායතනං.

851. කතමං තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤායතනං?

යං කුසල විතර්කයා වා අකුසල විතර්කයා වා අවිඤ්ඤායතනං වා අභිකංඝ-
භායතනං වා පටිකංඝායතනං වා ආලෝකනායතනං වා විලෝකනායතනං
වා සම්මතඤ්ඤායතනං වා පසාදනායතනං වා කායායතනං චක්කායතනං
සංඝායතනං විඤ්ඤායතනං විඤ්ඤායතනං. ඉදං තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤායතනං.

843. ඒ බාහිර ඉන්ද්‍රියය නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි, මේ ඒ බාහිර භ්‍රිතිය නො වූ රූප යි.

844. ඒ ආධ්‍යාත්මික පුරිසිය නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

චක්‍ෂුරායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික පුරුෂෙයිය නො වූ රූප යි.

845. ඒ බාහිර පුරිසිය රූපය කවරෙ යන්:

යම් කරුණෙකින් පුරුෂයාගේ පුරුෂතවහන පුරුෂලකුණ පුරුෂත්‍රියා පුරුෂාකුලය පුරුෂතිය පුරුෂභාවය වේද, මේ ඒ වාහ්‍ය පුරුෂෙයිය රූප යි.

846. ඒ බාහිර පුරිසිය නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ වාහ්‍ය පුරුෂෙයිය නො වූ රූප යි.

847. ඒ ආධ්‍යාත්මික ජිවිතිය නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

චක්‍ෂුරායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික ජිවිතෙයිය නො වූ රූප යි.

848. ඒ බාහිර ජිවිතිය රූපය කවරෙ යන්:

ඒ රූපිවිමිතයන්ගේ යම් ආයුතයෙන් සිටීමෙන් යටතයෙන් යාපනයෙන් ඉරියනයෙන් පැවැත්මෙන් පාලනයෙන් ජිවිතයෙන් ජිවිතෙයියෙන් වේද, මේ ඒ වාහ්‍ය ජිවිතෙයිය රූප යි.

849. ඒ බාහිර ජිවිතිය නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිර ජිවිතෙයිය නො වූ රූප යි.

ඉන්ද්‍රිය ත්‍රිකයෝ යි.

850. ඒ ආධ්‍යාත්මික කායවිඤ්ඤා නො වූ රූපය කවරෙ යන්:
චක්‍ෂුරායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික කායවිඤ්ඤා නො වූ රූප යි.

851. ඒ බාහිර කායවිඤ්ඤා රූපය කවරෙ යන්:

කුසල්සිත් ඇත්තනුගේ හෝ අකුසල්සිත් ඇත්තනුගේ හෝ අව්‍යාකාන සිත් ඇත්තනුගේ හෝ ඉදිරියට යන්නනුගේ හෝ පෙරලා එන්නනුගේ හෝ සැත් වූ බලන්නනුගේ හෝ සාත්පරා බලන්නනුගේ හෝ සත්‍ය බකුළුවන්නනුගේ හෝ විදහන්නනුගේ හෝ ශරීරය පිළිබඳ යම් තද කිරීමෙන් බලවත් තද කිරීමෙන් තද කළ බවෙන් විඤ්ඤාගෙන් විඤ්ඤාපකාරයෙන් විඤ්ඤානය කළ බවෙන් වේද, මේ ඒ වාහ්‍ය කායවිඤ්ඤා රූප යි.

852. කතමිං තං රූපං බාහිරං න කායවිඤ්ඤානී?

රූපායතනං -පෙ- කබලිංකාරො ආහාරො. ඉදං තං රූපං බාහිරං න කායවිඤ්ඤානී.

853. කතමිං තං රූපං අර්ථකතීකං න චචිචිඤ්ඤානී?

චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ථකතීකං න චචිචිඤ්ඤානී.

854. කතමිං තං රූපං බාහිරං චචිචිඤ්ඤානී?

යා කුසලවිතතස්ස වා අකුසලවිතතස්ස වා අව්‍යාකතවිතතස්ස වා වාචා හිරා වාජ්‍යපථො උදීරණං භෞතො භෞතකමිමිං වාචා චචිභෙදො, අයං චූචිචිචි වාචා. යා තාය වාචාය විඤ්ඤානී විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතතං, ඉදං තං රූපං බාහිරං චචිචිඤ්ඤානී.

855. කතමිං තං රූපං බාහිරං න චචිචිඤ්ඤානී?

රූපායතනං -පෙ- කබලිංකාරො ආහාරො. ඉදං තං රූපං බාහිරං න චචිචිඤ්ඤානී.

856. කතමිං තං රූපං අර්ථකතීකං න ආකාශධාතු?

චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ථකතීකං න ආකාශධාතු.

857. කතමිං තං රූපං බාහිරං ආකාශධාතු?

යො ආකාශො ආකාශතතං අහං අහතතං විචරෙ විචරතං අගමුච්ඡං චතුභි චතාතුභෙති. ඉදං තං රූපං බාහිරං ආකාශධාතු.

858. කතමිං තං රූපං බාහිරං න ආකාශධාතු?

රූපායතනං -පෙ- කබලිංකාරො ආහාරො. ඉදං තං රූපං බාහිරං න ආකාශධාතු.

859. කතමිං තං රූපං අර්ථකතීකං න ආපොධාතු?

චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්ථකතීකං න ආපොධාතු.

860. කතමිං තං රූපං බාහිරං ආපොධාතු?

යං ආපො ආපොතතං සිතෙතො සිතෙතතො බහිනතතං රූපස්ස. ඉදං තං රූපං බාහිරං ආපොධාතු.

852. ඒ බාහිර කාංක්ෂිතයන් නො වූ රූපය කවරේ යත්:

රූපායනය ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිර කාංක්ෂිතයන් නො වූ රූප යි.

853. ඒ ආධ්‍යාත්මික ව්‍යවස්ථාපිතයන් නො වූ රූපය යත්:

වික්ෂිප්‍යායනය ය කාංක්ෂිතය යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික ව්‍යවස්ථාපිතයන් නො වූ රූප යි.

854. ඒ බාහිර ව්‍යවස්ථාපිතරූපය කවරේ යත්:

කුසල්සිත් ඇත්තනුයේ හෝ අකුසල්සිත් ඇත්තනුයේ හෝ අවිශාකාන-
සිත් ඇත්තනුයේ හෝ යම් වචනයෙන් ප්‍රකාශයක් වාක්‍යයෙකුගෙන්
උද්ගතයෙන් කොටසකින් කොටසකින් වාක්‍යයකින් වාක්‍යයකින්
වේ ද, මේ වාචා යයි කියනු ලැබේ. ඒ වචනයෙන් යම් විදේශයකින්
විදේශකාරකයක් විදේශනය කළ බවෙන් වේ ද, මේ ඒ වාක්‍යවිදේශය
රූප යි.

855. ඒ බාහිර ව්‍යවස්ථාපිතයන් නො වූ රූපය කවරේ යත්:

රූපායනය ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ වාක්‍ය ව්‍යවස්ථාපිතයන් නො වූ රූප යි.

856. ඒ ආධ්‍යාත්මික ආකාංශවාද නො වූ රූපය කවරේ යත්:

වික්ෂිප්‍යායනය ය ... කාංක්ෂිතය යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික ආකාංශ
වාද නො වූ රූප යි.

857. ඒ බාහිර ආකාංශවාද රූපය කවරේ යත්:

යම් ආකාංශයක් ආකාංශනයෙන් අන්‍යයෙන් අන්‍යයෙන් විවරයෙන්
විවරනයෙන් සංකල්පනයෙන් විසින් නො පණ්ණා ලද්දකින් වේ ද,
මේ ඒ බාහිර ආකාංශවාද රූප යි.

858. ඒ බාහිර ආකාංශවාද නො වූ රූපය කවරේ යත්:

රූපායනය ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ බාහිර ආකාංශවාද
නො වූ රූප යි.

859. ඒ ආධ්‍යාත්මික අපොඛවාද නො වූ රූපය කවරේ යත්:

වික්ෂිප්‍යායනය ය ... කාංක්ෂිතය යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික අපොඛවාද
නො වූ රූප යි.

860. ඒ බාහිර අපොඛවාදරූපය කවරේ යත්:

යම් අපොඛයක් අපොඛනයෙන් සංකල්පනයෙන් සංකල්පනයෙන් රූප-
යෙන් බැහැර කාංක්ෂිතයක් වේ ද, මේ ඒ වාක්‍ය අපොඛවාද රූප යි.

861. කතමං තං රූපං ඛාතිරං න ආපොඛාතු?

රූපායතනං -පෙ- කඛ්චිංකාථො ආභාථො. ඉදං තං රූපං ඛාතිරං න ආපොඛාතු.

862. කතමං තං රූපං අර්කිතතීකං රූපස්ස න ලුහුතා?

චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතතීකං රූපස්ස න ලුහුතා.

863. කතමං තං රූපං ඛාතිරං රූපස්ස ලුහුතා?

යං රූපස්ස ලුහුතා ලුහුපරිණාමිතා අදකිතතා අවිජ්ජතතා, ඉදං තං රූපං ඛාතිරං රූපස්ස ලුහුතා.

864. කතමං තං රූපං ඛාතිරං රූපස්ස න ලුහුතා?

රූපායතනං -පෙ- කඛ්චිංකාථො ආභාථො. ඉදං තං රූපං ඛාතිරං රූපස්ස න ලුහුතා.

865. කතමං තං රූපං අර්කිතතීකං රූපස්ස න මුදුතා?

චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතතීකං රූපස්ස න මුදුතා.

866. කතමං තං රූපං ඛාතිරං රූපස්ස මුදුතා?

යං රූපස්ස මුදුතා මිද්දවතා අකකඛ්චතා අකසීතතා, ඉදං තං රූපං ඛාතිරං රූපස්ස මුදුතා.

867. කතමං තං රූපං ඛාතිරං රූපස්ස න මුදුතා?

රූපායතනං -පෙ- කඛ්චිංකාථො ආභාථො. ඉදං තං රූපං ඛාතිරං රූපස්ස න මුදුතා?

868. කතමං තං රූපං අර්කිතතීකං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා?

චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතතීකං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා.

869. කතමං තං රූපං ඛාතිරං රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා?

යං රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා කම්මඤ්ඤතං කම්මඤ්ඤතාවො, ඉදං තං රූපං ඛාතිරං රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා.

870. කතමං තං රූපං ඛාතිරං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා?

රූපායතනං -පෙ- කඛ්චිංකාථො ආභාථො. ඉදං තං රූපං ඛාතිරං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා.

861. ඒ බාහිර ආපෝඛාතූ නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාරයි මේ ඒ වාහ්‍ය අඛිඛාතූ නො වූ රූප යි.

862. ඒ ආධ්‍යාත්මික රූපයාගේ ලක්‍ෂ්‍යා නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

චක්‍ෂුරායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික රූපයාගේ ලක්‍ෂ්‍යා නො වූ රූප යි.

863. ඒ බාහිර රූපයාගේ ලක්‍ෂ්‍යාරූපය කවරෙ යන්:

රූපයාගේ යම් ලක්‍ෂ්‍යයක් යුතු වැ පරිවර්තන වන බවෙක් නො බර බවෙක් නො හඳු බවෙක් වේ ද, මේ ඒ වාහ්‍ය රූපයාගේ ලක්‍ෂ්‍යාරූප යි.

864. ඒ බාහිර රූපයාගේ ලක්‍ෂ්‍යා නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ වාහ්‍ය රූපයාගේ ලක්‍ෂ්‍යා නො වූ රූප යි.

865. ඒ ආධ්‍යාත්මික රූපයාගේ මුද්‍රා නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

චක්‍ෂුරායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික රූපයාගේ මුද්‍රා නො වූ රූප යි.

866. ඒ බාහිර රූපයාගේ මුද්‍රාරූපය කවරෙ යන්:

රූපයාගේ යම් මුද්‍රායක් මාදිවයක් නො කැකුළු බවක් නො හඳු බවෙක් වේ ද, මේ ඒ වාහ්‍ය රූපයාගේ මුද්‍රාරූප යි.

867. ඒ බාහිර රූපයාගේ මුද්‍රා නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ වාහ්‍ය රූපයාගේ මුද්‍රා නො වූ රූප යි.

868. ඒ ආධ්‍යාත්මික රූපයාගේ කම්මකුකුතා නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

චක්‍ෂුරායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආධ්‍යාත්මික රූපයාගේ කම්මකුතා නො වූ රූප යි.

869. ඒ බාහිර රූපයාගේ කම්මකුකුතාරූපය කවරෙ යන්:

රූපයාගේ යම් කම්මකුතා බවෙක් කම්මකුතායක් කම්මකුතා හාවයක් වේ ද, මේ ඒ වාහ්‍ය රූපයාගේ කම්මකුතාරූප යි.

870. ඒ බාහිර රූපයාගේ කම්මකුකුතා නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ වාහ්‍ය රූපයාගේ කම්මකුතා නො වූ රූප යි.

871. කතමං තං රූපං අර්කිතතීනං රූපස්ස න උපවයො?

වික්ඛායනනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතතීනං රූපස්ස න උපවයො.

872. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස උපවයො?

යො අංශකතානාං අවයො, තො රූපස්ස උපවයො. ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස උපවයො.

873. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න උපවයො?

රූපායතනං -පෙ- කබලිංකාරො අභාරො. ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න උපවයො*.

874. කතමං තං රූපං අර්කිතතීනං රූපස්ස න සන්තති?

වික්ඛායනනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතතීනං රූපස්ස න සන්තති.*

875. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස සන්තති?

යො රූපස්ස උපවයො, සා රූපස්ස සන්තති. ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස සන්තති.

876. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න සන්තති?

රූපායතනං -පෙ- කබලිංකාරො අභාරො. ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න සන්තති.

877. කතමං තං රූපං අර්කිතතීනං රූපස්ස න ජරතා?

වික්ඛායනනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතතීනං රූපස්ස න ජරතා.

878. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස ජරතා?

යා රූපස්ස ජරා ජරණතා ඛණ්ඩවං පාලිවං. චලිතතවතා අසුතො කාකාති ඉද්දොතං පරිපාකො. ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස ජරතා.

779 කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න ජරතා?

රූපායතනං -පෙ- කබලිංකාරො අභාරො. ඉදං තං රූපං රූපස්ස න ජරතා.

880. කතමං තං රූපං අර්කිතතීනං රූපස්ස න අනිච්ඡතා?

වික්ඛායනනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අර්කිතතීනං රූපස්ස න අනිච්ඡතා.

* ඉමෙ දෙව් පිඤ්ඤා පටිසංඝයෙ න සන්ති.

871. ඒ ආබ්‍යාන්මික රූපයාගේ උපවය නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

වක්‍රායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආබ්‍යාන්මික රූපයාගේ උපවය නො වූ රූප යි.

872. ඒ බාහිර රූපයාගේ උපවයරූපය කවරෙ යන්:

ආයතනයන්ගේ යම් නිපැදීමක් වේ ද, ඒ රූපයාගේ උපවය යි. මේ ඒ වාහාරූපයාගේ උපවයරූප යි.

873. ඒ බාහිර රූපයාගේ උපවය නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ වාහාරූපයාගේ උපවය නො වූ රූප යි.

874. ඒ ආබ්‍යාන්මික රූපයාගේ සන්තති නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

වක්‍රායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආබ්‍යාන්මික රූපයාගේ සන්තති නො වූ රූප යි.

875. ඒ බාහිර රූපයාගේ සන්තතිරූපය කවරෙ යන්:

රූපයාගේ යම් වැඩීමක් වේ ද, ඒ රූපයාගේ සන්තති යි. මේ ඒ වාහාරූපයාගේ සන්තතිරූප යි.

876. ඒ බාහිර රූපයාගේ සන්තති නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ වාහාරූපයාගේ සන්තති නො වූ රූප යි.

877. ඒ ආබ්‍යාන්මික රූපයාගේ ජරතා නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

වක්‍රායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආබ්‍යාන්මික රූපයාගේ ජරතා නො වූ රූප යි.

878. ඒ බාහිර රූපයාගේ ජරතාරූපය කවරෙ යන්:

රූපයාගේ යම් ජරාවක් ඒකාකාරයෙන් කැඩුණු බවක් තරතූහි බවක් රැළි වැඩුණු හම් ඇති බවක් ආයුෂයාගේ පිරිහීමක් ඉඳිග-
යන්ගේ මිනිකිරීමක් වේ ද, මේ ඒ වාහාරූපයාගේ ජරතාරූප යි.

879. ඒ බාහිර රූපයාගේ ජරතා නො වූ රූපය කවරෙ යන්:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ වාහාරූපයාගේ ජරතා නො වූ රූප යි.

880. ඒ ආබ්‍යාන්මික රූපයාගේ අනිච්චතා නො වන රූපය කවරෙ යන්:

වක්‍රායතන ය ... කායායතන යි. මේ ඒ ආබ්‍යාන්මික රූපයාගේ අනිත්‍යතා නො වන රූප යි.

881. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස අභිව්වතා?

ඥායා රූපස්ස බන්ධනා විජයා භෙදොපරිභෙදො අභිව්වතා අනන්තරාධානං, ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස අභිව්වතා.

882. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න අභිව්වතා?

රූපායතනං -පෙ- කබලිංකාථො ආභාථො. ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න අභිව්වතා.

883. කතමං තං රූපං අජඤ්ඤානිකං න කබලිංකාථො ආභාථො?

විකල්පායතනං -පෙ- කායායතනං. ඉදං තං රූපං අජඤ්ඤානිකං න කබලිංකාථො ආභාථො.

884. කතමං තං රූපං බාහිරං කබලිංකාථො ආභාථො?

භිද්දනා කුමමානස්ස සත්තු ඵෙව්වා මංසං ඩිරං දඬු සප්පි නවනිකං තෙලං මිටු එංකිතං, යං වා පනඤ්ඤාමපි අජි රූපං යමති යමති ජනපදෙ තෙසා තෙසං සත්තානං මුඛාසිකං දන්තවිබාදනං ගලප්පකාමරණීයං කුච්ඡි විජ්ජමනං යාය මජ්ඣම සත්තා යාපෙනති, ඉදං තං රූපං බාහිරං කබලිංකාථො ආභාථො.

885. කතමං තං රූපං බාහිරං න කබලිංකාථො ආභාථො?

රූපායතනං -පෙ- රූපස්ස අභිව්වතා, ඉදං තං රූපං බාහිරං න කබලිංකාථො ආභාථො. එමා තිව්චෙන රූපසංකතො.

(සුමුමරූපනිකා)

නිකානිදදුකො.

වතුකතා.

886. කතමං තං රූපං උපාදා උපාදින්නා?

විකල්පායතනං -පෙ- කායායතනං ඉජ්ඣිකා පුරිසිකා ජිවිතිකා, යං වා පනඤ්ඤාමපි අජි රූපං කමමස්ස කතතතා රූපායතනං ගණායතනං රසායතනං ආකාශමාත්මං රූපස්ස උපවසො රූපස්ස සත්තති කබලිංකාථො ආභාථො, ඉදං තං රූපං උපාදා උපාදින්නං.

887. කතමං තං රූපං උපාදා අනුපාදින්නා?

සද්දායතනං කායවිඤ්ඤානි වච්චිඤ්ඤානි රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස කමමඤ්ඤානා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අභිව්වතා, යං වා පනඤ්ඤාමපි අජි රූපං න කමමස්ස කතතතා රූපායතනං ගණායතනං රසායතනං ආකාශමාත්මං රූපස්ස උපවසො රූපස්ස සත්තති කබලිංකාථො ආභාථො, ඉදං තං රූපං උපාදා අනුපාදින්නං.

රුපයාගේ යම් කෘත විමක් විනාශයක් බිඳීමක් පරිහෙදයෙන් අනිත්‍යතායෙන් අතුරුදහන් විමක් වේ ද, මේ ඒ බාහිර රුපයාගේ අනිත්‍යතාරූප යි.

රුපාංගන ස ... කවුලිකාරාහාර සි මේ ඒ බාහිර රූපයෙන්
අනිත්‍යතා නො වූ රූප සි.

වික්‍රමරාජයාට ය ... කාලයක් කි. මේ ඒ අංකයෙන් කළ
කාරකාර කොට වී රූප කි.

බිඳහ ය කුල්මාය ය හත්වට ය මාළ ය මිඳ ය කිරි ය දිසි ය
 ගිතෙල් ය වෙබරු ය තෙල් ය මිනි ය පැණි ය, තවද යම් යම්
 දහවියෙක්හි ඒ ඒ සතනාන් විසින් මුළුත් කෑ සුභ දහින් විනිස සුභ
 තෙලෙන් ගිලින සුභ කූස පුරුලන යම් මිජාවෙකින් සතනියෝ යැපෙත්
 තම් එබඳු වූ අතර වූ ද යම් රූපයෙක් ඇදිද, මේ ඒ වාහර කවලිකාරාහාර
 රූප හි.

රුපාංකන ය ... රුපයාගේ අතීතයා යි. මේ ඒ වාග්‍ය කවිප්‍රකාශ-
කාරරූප යි. මෙසේ නුත් අයුරෙකින් රුපසබ්‍රහ්මය වේ.

ප්‍රකාශිතයා සි.

886. ඒ උපාද්‍යුඋපාදිකාරූපය කවිතර යන්:

විකුණුවන සේ ... කායාන සේ ස්ත්රීන් සේ පුරුෂයින් සේ
 ජීවත්වන සේ, ස්ත්රී අතර වූ ද කම්පනය වූ රූපානනය ගණිතය
 සේ රසායනය සේ ආකාශය සේ රූපයෙන් උපවිස සේ රූපයෙන්
 සහන සේ කවිලිකාරාකාර සේ සහ සම් රූපයෙන් හෝ ඇද්ද, මේ ඒ
 උපාදර්ශන රූපය යි.

සබ්දායතන ය කායවිඥානී ය චායවිඥානී ය රූපපළමුනි ය රූපමාදුනි
 ය රූපකම්මණසා ය රූපයාගේ ජරතා ය රූපයාගේ අභිත්තසා ය, යනු
 අන්ය වූ ද කම්මත්තය නො වූ රූපායතන ය භක්ඛායතන ය රසායතන ය
 ආකාශධාතු ය රූපොපවය ය රූපසත්තනි ය කවලිකාර්ථාය ය සත්ත සම්ම
 රූපයෙක් නෝ ඇද්ද, මේ ඒ උපාදානුපාදිතාරූප සි

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

888. කතමං තං රූපං තො උපාදුරුපාදින්නා?

කම්මස්ස කතතතා ථොට්ඨබ්බායතනං ආපොඛායු. ඉදං තං රූපං තො උපාදුරුපාදින්නං.

889. කතමං තං රූපං තො උපාදුරුපාදින්නා?

ත කම්මස්ස කතතතා ථොට්ඨබ්බායතනං, ආපොඛායු. ඉදං තං රූපං තො උපාදුරුපාදින්නං.

890. කතමං තං රූපං උපාදුරුපාදිනනුපාදකියං?

චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං ඉඤ්ඤිතං පුරිඤ්ඤිතං ජිවිතීඤ්ඤිතං, යං වා පතඤ්ඤාමි අපි රූපං කම්මස්ස කතතතා රූපායතනං ශක්ඛායතනං ආකාශධායු රූපස්ස උපවගො රූපස්ස සන්තති කබලිංකාථො ආනාථො. ඉදං තං රූපං උපාදුරුපාදිනනුපාදකියං.

891. කතමං තං රූපං උපාදුරුපාදිනනුපාදකියං?

සද්දායතනං භාගවිඤ්ඤානති චිච්ඤ්ඤානති රූපස්ස උත්තා රූපස්ස මුද්දතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤානති රූපස්ස පරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පතඤ්ඤාමි අපි රූපං ත කම්මස්ස කතතතා රූපායතනං ශක්ඛායතනං රතායතනං ආකාශධායු රූපස්ස උපවගො රූපස්ස සන්තති කබලිංකාථො ආනාථො. ඉදං තං රූපං උපාදුරුපාදිනනුපාදකියං.

892. කතමං තං රූපං තො උපාදුරුපාදිනනුපාදකියං?

කම්මස්ස කතතතා ථොට්ඨබ්බායතනං ආපොඛායු. ඉදං තං රූපං තො උපාදුරුපාදිනනුපාදකියං.

893. කතමං තං රූපං තො උපාදුරුපාදිනනුපාදකියං?

ත කම්මස්ස කතතතා ථොට්ඨබ්බායතනං ආපොඛායු. ඉදං තං රූපං තො උපාදුරුපාදිනනුපාදකියං.

894. කතමං තං රූපං උපාදුරුපාදින්නා?

චක්ඛායතනං -පෙ- රතායතනං. ඉදං තං රූපං උපාදුරුපාදින්නං.

895. කතමං තං රූපං උපාදුරුපාදින්නා?

ඉඤ්ඤිතං -පෙ- කබලිංකාථො ආනාථො. ඉදං තං රූපං උපාදුරුපාදින්නං.

896. කතමං තං රූපං තො උපාදුරුපාදින්නා?

ථොට්ඨබ්බායතනං. ඉදං තං රූපං තො උපාදුරුපාදින්නං.

897. කතමං තං රූපං තො උපාදුරුපාදින්නා?

ආපොඛායු. ඉදං තං රූපං තො උපාදුරුපාදින්නං.

888. ඒ උපාදුරුපාදින්න නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

කම්ප්‍රත්‍ය වූ ස්ප්‍රභව්‍යායතන ය අභිබාදා සි. මේ ඒ උපාදුරුපාදින්න නො වූ රූප සි.

889. ඒ උපාදුරුපාදින්න නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

කම්ප්‍රත්‍යය නො වූ ස්ප්‍රභව්‍යායතන ය, අභිබාදා සි. මේ ඒ උපාදුරුපාදින්න නො වූ රූපය සි.

890. ඒ උපාදුරුපාදින්නපාදනිරූපය කවරෙ යත්:

වක්‍ෂුරායතන ය ... කායායතන ය ස්ත්‍රීන්ද්‍රිය ය පුරුෂන්ද්‍රිය ය ජීවි-
තේන්ද්‍රිය ය, යශ්‍රී දත්ත වූ ද කම්ප්‍රත්‍යය වූ රූපායතන ය ගණ්ඩායතන ය
රතායතන ය ආකාශබාදා ය රූපපාපච්ඡය ය රූපසන්නති ය කවලිකාරාහාර
ය යන යම් රූපයෙක් හෝ ඇද්ද, මේ ඒ උපාදුරුපාදින්නපාදනිරූප සි.

891. ඒ උපාදුරුපාදින්නපාදනිරූපය කවරෙ යත්:

ශබ්දායතන ය කායවිඤ්ඤානි ය වාග්විඤ්ඤානි ය රූපයානේ උක්ඛනි ය
රූපයානේ මිදුනි ය රූපයානේ කම්මකම්මනි රූපයානේ ජරතා ය රූපයානේ
අතිත්තා ය, යශ්‍රී දත්ත වූ ද කම්ප්‍රත්‍යය නො වූ රූපායතන ය ගණ්ඩායතන
ය රතායතන ය ආකාශබාදා ය රූපයානේ උපච්ඡය ය රූපයානේ සන්නති ය
කවලිකාරාහාර ය යන යම් රූපයෙක් හෝ ඇද්ද, මේ ඒ උපාදුරු-
පාදින්නපාදනිරූප සි.

892. ඒ උපාදුරුපාදින්නපාදනිරූපය නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

කම්ප්‍රත්‍යය වූ ස්ප්‍රභව්‍යායතන ය අභිබාදා සි. මේ ඒ උපාදුරුපාදින්න-
පාදනිරූප නො වූ රූප සි.

893. ඒ උපාදුරුපාදින්නපාදනිරූපය නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

කම්ප්‍රත්‍යය නො වූ ස්ප්‍රභව්‍යායතන ය අභිබාදා සි. මේ ඒ උපාදුරු-
පාදින්නපාදනිරූප නො වූ රූප සි.

894. ඒ උපාදුරුපාදින්නපාදනිරූපය කවරෙ යත්:

වක්‍ෂුරායතන ය ... රතායතන සි. මේ ඒ උපාදුරුපාදින්නපාදනිරූප සි.

895. ඒ උපාදුරුපාදින්නපාදනිරූපය කවරෙ යත්:

ස්ත්‍රීන්ද්‍රිය ය ... කවලිකාරාහාර සි. මේ ඒ උපාදුරුපාදින්නපාදනිරූප සි.

896. ඒ උපාදුරුපාදින්නපාදනිරූපය නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

ස්ප්‍රභව්‍යායතන සි. මේ ඒ උපාදුරුපාදින්නපාදනිරූප නො වූ රූප සි.

897. ඒ උපාදුරුපාදින්නපාදනිරූපය නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

අභිබාදා සි. මේ ඒ උපාදුරුපාදින්නපාදනිරූප නො වූ රූප සි.

898. කතමං තං රූපං උපාදම්මාරිකං?

වික්ඛායතනං -පෙ- රසායනතං. ඉදං තං රූපං උපාදම්මාරිකං.

899. කතමං තං රූපං උපාදුසුමිම?

ඉත්ථිත්ථිං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො. ඉදං තං රූපං උපාදුසුමිම.

900. කතමං තං රූපං නො උපාදම්මාරිකං?

ඓවාච්චිකායතනං ඉදං තං රූපං නො උපාදම්මාරිකං.

901. කතමං තං රූපං නො උපාදුසුමිම?

ආපොඛායා. ඉදං තං රූපං නො උපාදුසුමිම.

902. කතමං තං රූපං උපාදුරො?

ඉත්ථිත්ථිං -පෙ- කඛලිංකාරො ආභාරො ඉදං තං රූපං උපාදුරො.

903. කතමං තං රූපං උපාදුසනිකො?

වික්ඛායතනං -පෙ- රසායනතං. ඉදං තං රූපං උපාදුසනිකො.

904. කතමං තං රූපං නො උපාදුරො?

ආපොඛායා. ඉදං තං රූපං නො උපාදුරො.

905. කතමං තං රූපං නො උපාදුසනිකො?

ඓවාච්චිකායතනං. ඉදං තං රූපං නො උපාදුසනිකො.

906. කතමං තං රූපං උපාදින්නං සතිදස්සනං?

කමමස්ස කතතතා රූපායතනං. ඉදං තං රූපං උපාදින්නං සතිදස්සනං.

907. කතමං තං රූපං උපාදින්නං අතිදස්සනං?

වික්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං ඉත්ථිත්ථිං පුරිභිත්ථිං ජීවිත්ථිං, යං මා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං කමමස්ස කතතතා ගතායතනං රසායනතං ඓවාච්චිකායතනං ආකාශඛායා ආපොඛායා රූපස්ස උපමිතො රූපස්ස සතතති කඛලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං උපාදින්නං අතිදස්සනං.

908. කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං සතිදස්සනං?

තං කමමස්ස කතතතා රූපායතනං. ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං සතිදස්සනං.

898. ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූපය කවරෙ යන්:

විකල්පයකින් ය ... රසායනික ය. මේ ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූප ය.

899. ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූපය කවරෙ යන්:

සම්ප්‍රදාය ය ... කවලිකාරාභාර ය. මේ ඒ උපාදම් ප්‍රකාරක රූප ය.

900. ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූපය කවරෙ යන්:

ස්වභාවික ය. මේ ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූපය ය.

901. ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූපය කවරෙ යන්:

අභිමත ය. මේ ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූපය ය.

902. ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූපය කවරෙ යන්:

සම්ප්‍රදාය ය ... කවලිකාරාභාර ය. මේ ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූප ය.

903. ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූපය කවරෙ යන්:

විකල්පයකින් ය ... රසායනික ය. මේ ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූප ය.

904. ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූපය කවරෙ යන්:

අභිමත ය. මේ ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූපය ය.

905. ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූපය කවරෙ යන්:

ස්වභාවික ය. මේ ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූපය ය.

906. ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූපය කවරෙ යන්:

සම්ප්‍රදාය ය ... කවලිකාරාභාර ය. මේ ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූපය ය.

907. ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූපය කවරෙ යන්:

විකල්පයකින් ය... කාලයකින් ය සම්ප්‍රදාය ය පුරාණයකින් ය ජීවිතයකින් ය, සම්ප්‍රදාය ය ද සම්ප්‍රදාය ය ගිණිකාරාභාර ය රසායනික ය ස්වභාවික-විකල්පයකින් ය අභිමතයකින් ය අභිමතය රූපයකින් උපවිතය රූපයකින් සම්ප්‍රදාය ය කවලිකාරාභාර ය යන යම් රූපයකින් හෝ ඇදීම, මේ ඒ උපාදම්ප්‍රකාරක රූපය ය.

908. ඒ අනුපාදම්ප්‍රකාරක රූපය කවරෙ යන්:

සම්ප්‍රදාය ය හෝ ය රූපයකින් ය. මේ ඒ අනුපාදම්ප්‍රකාරක රූපය ය.

* මෙම පොතෙහි පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

909. කතමං තං රූපං අනුපාදින්නා අනිදස්සන්?

සද්දායනං කායවිඤ්ඤානං වච්චිඤ්ඤානං රූපස්ස ලුහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මෙකුතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිවච්ඡතා, යං වා පනඤ්ඤාමපි අපච්චි රූපං ත කම්මස්ස කතන්තා ගතිංයනං රසායනං ඵොට්ඨබ්බායනං ආකාශවායු ආපොඛවායු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කඛලිංකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නා අනිදස්සන්.

910. කතමං තං රූපං උපාදින්නං සපපිසං?

විකල්පායනං -පෙ- කායායනං, යං වා පනඤ්ඤාමපි අපච්චි රූපං කම්මස්ස කතන්තා රූපායනං ගතිංයනං රසායනං ඵොට්ඨබ්බායනං, ඉදං තං රූපං උපාදින්නං සපපිසං.

911. කතමං තං රූපං උපාදින්නං අපපිසං?

ඉපච්චිසං පුරිසිසං ජිවිසං, යං වා පනඤ්ඤාමපි අපච්චි රූපං කම්මස්ස කතන්තා ආකාශවායු ආපොඛවායු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කඛලිංකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදින්නං අපපිසං.

912. කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං සපපිසං?

සද්දායනං, යං වා පනඤ්ඤාමපි අපච්චි රූපං ත කම්මස්ස කතන්තා රූපායනං ගතිංයනං රසායනං ඵොට්ඨබ්බායනං, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං සපපිසං.

913. කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං අපපිසං?

කායවිඤ්ඤානං වච්චිඤ්ඤානං රූපස්ස ලුහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මෙකුතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිවච්ඡතා, යං වා පනඤ්ඤාමපි අපච්චි රූපං ත කම්මස්ස කතන්තා ආකාශවායු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කඛලිංකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නා අපපිසං.

914. කතමං තං රූපං උපාදින්නං මහාභූතං?

කම්මස්ස කතන්තා ඵොට්ඨබ්බායනං, ආපොඛවායු, ඉදං තං රූපං උපාදින්නා මහාභූතං.

915. කතමං තං රූපං උපාදින්නං ත මහාභූතං?

විකල්පායනං -පෙ- කායායනං ඉපච්චිසං පුරිසිසං ජිවිසං, යං වා පනඤ්ඤාමපි අපච්චි රූපං කම්මස්ස කතන්තා රූපායනං ගතිංයනං රසායනං ආකාශවායු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කඛලිංකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදින්නං ත මහාභූතං.

909. ඒ අනුපාදිතයන් අතීතයෙන් මු රූපය කවරේ ගත්:

ශබ්දායතන ය කාංචිඥාති ය චක්ඛිඥාති ය රූපලක්ෂණා ය රූපමාදුතා
 ය රූපකම්මණතා ය රූපයානේ ජරතා ය රූපයානේ අතීතතා ය,
 යශ්ච අත්ත වුද කම්ප්‍රතා ය නො වූ තඤ්ඤායතන ය රතායතන ය ස්ප්‍රණව්‍යා-
 යතන ය ආකාශමානු ය අඛිමානු ය රූපොපව්‍ය ය රූපසන්නති ය කවලි-
 කාරුභාර ය යන යම් රූපයෙක් හෝ ඇද්ද, මේ ඒ අනුපාදිත වූ අති-
 දශීන රූප යි.

910. ඒ උපදිනන වූ සප්තවිසරූපස කවිමර යන්:

වික්‍රමරාජවත්ත ය ... කාශ්‍යපවත්ත ය, යළි අතපවු ද කම්ප්‍රත්‍යය වූ රුපාසවත්ත ය ගනුගත්ත ය රජාසවත්ත ය ජප්‍රභව්‍යාසවත්ත ය යන සම් රුපසෙක් හෝ ඇද්ද, මේ ඒ උපාදිතන වූ සප්තවිසරූප යි.

911. එ උපදින්න වු අපවිසරුපය කවරෙ ගත්:

[illegible]

912. ඒ අනුපාදිතය වූ සපයවිසරූපය කවිතර සත්:

බෙදාගන්න ය, යම් අතර වූ ද කම්පනය වූ රූපාගන්න ය ගනිම-
 න් ය රසාගන්න ය ස්වභාවයෙන් ය ගනිම රූපයක් හෝ ඇද්ද,
 මේ ඒ අනුපාදිත වූ සප්තරූප යි.

913. ඒ අනුපාදිතය වූ අපරිසර්ගය කවර යන්:

කෘතමිඥයාට වාග්විඥයාට රූපලක්ෂණය රූපමාද්‍රව්‍යය රූපකම්-
ණයකාට රූපයාගේ ජරතාට රූපයාගේ අනිත්‍යතාවය, යම් අත්‍යක්ෂී
ද කම්ප්‍රතාවය නොවූ ආකාශමාත්‍රය අඛණ්ඩය රූපයාගේ උපවතය
රූපයාගේ සන්තති ය කමලිකාරාගාර ය යන යම් රූපයෙකු නොදැක,
මේ ඒ අනුපාදිත වූ අසුනිකරූපය.

914. ඒ උපදින්නා වූ මහාගුරුතුරු සාමන්තයන්:

කමිප්‍රකාශ වූ ස්වභාවිකායනන හ, අභිබාහු යි. මේ ඒ උපදිනන වූ මහාගුහරු යි.

915. ඒ උපාදිතය වූ මහාගුහන පොත වූ රූපය කවරෙකි:

වික්‍රමරාගන ය ... කාශාගන ය ස්ත්‍රීන්ගේ ය පුරුෂෙහුගේ ය ජීවිතෙහිගේ ය, ගම් අතර වූ ද කම්ප්‍රත්‍යය වූ රූපාගන ය ගම්බදයාගේ ය රහස්‍යයාගේ ය ආකාශබාහු ය රූපයෙන් උපවිත ය රූපයෙන් සත්‍යයාගේ ය කවිලිකාරාගාර ය යන යම් රූපයෙන් හෝ ඇද්ද, මේ ඒ උපදින්න වූ මනාගුණ හෝ වූ රූප යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

916. කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං මහාභූතං?

ත කමමස්ස කතතතා ථොට්ඨබ්බායතනං ආපොඛාතු. ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං මහාභූතං.

917. කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං ත මහාභූතං?

සඤ්ඤායතනං කායපිඤ්ඤානති වච්චිඤ්ඤානති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කමමඤ්ඤානා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිවට්ඨතා, යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං ත කමමස්ස කතතතා රූපායතනං ගතියායතනං රසායතනං ආකාශධාතු රූපස්ස උපවජ්ජයා රූපස්ස සත්තති කබලිංකාථො ආහාරො, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං ත මහාභූතං.

918. කතමං තං රූපං උපාදින්නං ඔලාරිකං?

වකඛායතනං -පෙ- කායායතනං, යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං කමමස්ස කතතතා රූපායතනං ගතියායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං උපාදින්නං ඔලාරිකං.

919. කතමං තං රූපං උපාදින්නං සුමුමං?

ඉඤ්ඤිකං පුරිසිඤ්ඤිකං ජිවිතීඤ්ඤිකං, යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං කමමස්ස කතතතා ආකාශධාතු ආපොඛාතු රූපස්ස උපවජ්ජයා රූපස්ස සත්තති කබලිංකාථො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදින්නං සුමුමං.

920. කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං ඔලාරිකං?

සඤ්ඤායතනං, යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං ත කමමස්ස කතතතා රූපායතනං ගතියායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං ඔලාරිකං.

921. කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං සුමුමං?

කායපිඤ්ඤානති වච්චිඤ්ඤානති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කමමඤ්ඤානා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිවට්ඨතා, යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං ත කමමස්ස කතතතා ආකාශධාතු ආපොඛාතු රූපස්ස උපවජ්ජයා රූපස්ස සත්තති කබලිංකාථො ආහාරො, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං සුමුමං.

922. කතමං තං රූපං උපාදින්නං දුරෙ?

ඉඤ්ඤිකං පුරිසිඤ්ඤිකං ජිවිතීඤ්ඤිකං, යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං කමමස්ස කතතතා ආකාශධාතු ආපොඛාතු රූපස්ස උපවජ්ජයා රූපස්ස සත්තති කබලිංකාථො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදින්නං දුරෙ.

916. ඒ අනුපාදින්න වූ මහාභූතරූපය කවරෙ යත්:

කම්ප්‍රත්‍යය නො වූ ස්ප්‍රථෙව්‍යායතන ය, අබ්බාභු යි. මේ ඒ අනුපාදින්න වූ මහාභූතරූප යි.

917. ඒ අනුපාදින්න මහාභූත නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

ශබ්දායතන ය කායවිඤ්ඤානී ය වාග්විඤ්ඤානී ය රූපායානේ ලක්ඛණී ය රූපායානේ මාදුකී ය රූපායානේ කම්මණ්ණතා ය රූපායානේ ජරතා ය රූපායානේ අනිත්‍යතා ය, තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය නො වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපායතන ය ගක්ඛායතන ය රසායතන ය ආකාශබාහු ය රූපායානේ උපච්ඡය ය රූපායානේ සන්නති ය කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ අනුපාදින්න මහාභූත නො වූ රූප යි.

918. ඒ උපාදින්න ඔලාරිකරූපය කවරෙ යත්:

වක්ඛුරායතන ය ... කායායතන ය, තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපායතන ය ගක්ඛායතන ය රසායතන ය ස්ප්‍රථෙව්‍යායතන යි. මේ ඒ උපාදින්න ඔලාරිකරූප යි.

919. ඒ උපාදින්න සුක්ඛරූපය කවරෙ යත්:

ස්ත්‍රීඤ්ඤාය ය පුරුෂඤ්ඤාය ය ජීවිතෙඤ්ඤාය ය, තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, ආකාශබාහු ය අබ්බාභු ය රූපායානේ උපච්ඡය ය රූපායානේ සන්නති ය කවලිකාරාහාර යි මේ ඒ උපාදින්න සුක්ඛරූප යි.

920. ඒ අනුපාදින්න ඔලාරිකරූපය කවරෙ යත්:

ශබ්දායතන ය, තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපායතන ය ගක්ඛායතන ය රසායතන ය ස්ප්‍රථෙව්‍යායතන යි. මේ ඒ අනුපාදින්න ඔලාරිකරූප යි.

921. ඒ අනුපාදින්න සුක්ඛරූපය කවරෙ යත්:

කායවිඤ්ඤානී ය වාග්විඤ්ඤානී ය රූපායානේ ලක්ඛණී ය රූපායානේ මාදුකී ය රූපායානේ කම්මණ්ණතා ය රූපායානේ ජරතා ය රූපායානේ අනිත්‍යතා ය, තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය නො වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, ආකාශබාහු ය අබ්බාභු ය රූපායානේ උපච්ඡය ය රූපායානේ සන්නති ය කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ අනුපාදින්න සුක්ඛරූප යි.

922. ඒ උපාදින්න දුරෙරූපය කවරෙ යත්:

ස්ත්‍රීඤ්ඤාය ය පුරුෂඤ්ඤාය ය ජීවිතෙඤ්ඤාය ය, තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, ආකාශබාහු ය අබ්බාභු ය රූපායානේ උපච්ඡය ය රූපායානේ සන්නති ය කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ උපාදින්න දුරෙරූප යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

923. කතමං තං රූපං උපාදින්නං සනතිකෙ?

විකඩායතනං -පෙ- කායායතනං, යං වා පනඤ්ඤමපි අපි රූපං කමමය්‍ය කතන්තා රූපායතනං ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ථේඛිබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං උපාදින්නං සනතිකෙ.

924. කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං දුරෙ?

කායවිඤ්ඤානති වච්චිඤ්ඤානති රූපය්‍ය ලහුතා රූපය්‍ය මුදුතා රූපය්‍ය කමමඤ්ඤානා රූපය්‍ය ජරතා රූපය්‍ය අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤමපි අපි රූපං ත කමමය්‍ය කතන්තා අකාසමාදා අපොමාදා රූපය්‍ය උපවගො රූපය්‍ය සනති කමලිංකාරො අභාරො, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං දුරෙ.

925. කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං සනතිකෙ?

සද්දයතනං, යං වා පනඤ්ඤමපි අපි රූපං ත කමමය්‍ය කතන්තා රූපායතනං ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ථේඛිබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං සනතිකෙ.

926. කතමං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං සනිදස්සනං?

කමමය්‍ය කතන්තා රූපායතනං, ඉදං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං සනිදස්සනං.

927. කතමං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං අනිදස්සනං?

විකඩායතනං -පෙ- කායායතනං ඉපිඤ්ඤායං පුරිඤ්ඤායං ජිවිඤ්ඤායං, යං වා පනඤ්ඤමපි අපි රූපං කමමය්‍ය කතන්තා ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ථේඛිබ්බායතනං අකාසමාදා අපොමාදා රූපය්‍ය උපවගො රූපය්‍ය සනති කමලිංකාරො අභාරො, ඉදං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං අනිදස්සනං.

928. කතමං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනීයං සනිදස්සනං?

ත කමමය්‍ය කතන්තා රූපායතනං, ඉදං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනීයං සනිදස්සනං.

929. කතමං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනීයං අනිදස්සනං?

සද්දයතනං කායවිඤ්ඤානති වච්චිඤ්ඤානති රූපය්‍ය ලහුතා රූපය්‍ය මුදුතා රූපය්‍ය කමමඤ්ඤානා රූපය්‍ය ජරතා රූපය්‍ය අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤමපි අපි රූපං ත කමමය්‍ය කතන්තා ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ථේඛිබ්බායතනං අකාසමාදා අපොමාදා රූපය්‍ය උපවගො රූපය්‍ය සනති කමලිංකාරො අභාරො, ඉදං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනීයං අනිදස්සනං.

923. ඒ උපාදින්න සන්තිකෙරූපය කවරෙ යත්:

චක්‍ෂුරායතන ය ... කායායතන ය, තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපායතන ය ගන්ධායතන ය රසායතන ය ස්ප්‍රථව්‍යායතන යි. මේ ඒ උපාදින්න සන්තිකෙරූප යි.

924. ඒ අනුපාදින්න දුරෙරූපය කවරෙ යත්:

කායවිඥප්ති ය වාග්විඥප්ති ය රූපයාගේ ලක්‍ෂණි ය රූපයාගේ මාදුණිය රූපයාගේ කම්ණ්‍යතා ය රූපයාගේ ජරතා ය රූපයාගේ අනිත්‍යතා ය, තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය නො වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, ආකාශබාහු ය අභිබාහු ය රූපයාගේ උපවය ය රූපයාගේ සන්තති ය කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ අනුපාදින්න දුරෙරූප යි.

925. ඒ අනුපාදින්න සන්තිකෙරූපය කවරෙ යත්:

ශබ්දායතන ය. තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය නො වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපායතන ය ගන්ධායතන ය රසායතන ය ස්ප්‍රථව්‍යායතන යි. මේ ඒ අනුපාදින්න සන්තිකෙරූප යි.

926. ඒ උපාදිනනුපාදනීය අනිදක්‍ෂනරූපය කවරෙ යත්:

කම්ප්‍රත්‍යය වූ රූපායතන යි. මේ ඒ උපාදිනනුපාදනීය අනිදක්‍ෂනරූප යි.

927. ඒ උපාදිනනුපාදනීය අනිදක්‍ෂනරූපය කවරෙ යත්:

චක්‍ෂුරායතන ය ... කායායතන ය සත්‍රිඤ්ඤා ය පුරුෂෝද්‍රිය ය, ජීවිතෙත්ථිය ය, තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, ගන්ධායතන ය රසායතන ය ස්ප්‍රථව්‍යායතන ය ආකාශබාහු ය අභිබාහු ය රූපයාගේ උපවය ය රූපයාගේ සන්තති ය කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ උපාදිනනුපාදනීය අනිදක්‍ෂනරූප යි.

928. ඒ අනුපාදිනනුපාදනීය අනිදක්‍ෂනරූපය කවරෙ යත්:

කම්ප්‍රත්‍යය නො වූ රූපායතන යි. මේ ඒ අනුපාදිනනුපාදනීය අනිදක්‍ෂනරූප යි.

929. ඒ අනුපාදිනනුපාදනීය අනිදක්‍ෂනරූපය කවරෙ යත්:

ශබ්දායතන ය කායවිඥප්ති ය වාග්විඥප්ති ය රූපයාගේ ලක්‍ෂණි ය රූපයාගේ මාදුණිය රූපයාගේ කම්ණ්‍යතා ය රූපයාගේ ජරතා ය රූපයාගේ අනිත්‍යතා ය, තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය නො වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, ගන්ධායතන ය රසායතන ය ස්ප්‍රථව්‍යායතන ය ආකාශ බාහු ය අභිබාහු ය රූපයාගේ උපවය ය රූපයාගේ සන්තති ය කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ අනුපාදිනනුපාදනීය අනිදක්‍ෂනරූප යි.

930. කතමං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං සප්පට්ඨං?

චක්ඛායතනං - පෙ - කායායතනං, යං වා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතතතා රූපායතනං ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං සප්පට්ඨං.

931. කතමං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං අප්පට්ඨං?

ඉත්ථිඤ්ඤාං පුරිසිඤ්ඤාං ජිවිතිඤ්ඤාං, යං වා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතතතා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං අප්පට්ඨං.

932. කතමං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනීයං සප්පට්ඨං?

සඤ්ජයතනං, යං වා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං ත කම්මස්ස කතතතා රූපායතනං ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනීයං සප්පට්ඨං.

933. කතමං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනීයං අප්පට්ඨං?

කායවිඤ්ඤානති වච්ඡිඤ්ඤානති රූපස්ස උත්තා රූපස්ස මුද්දතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤානා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිවුතා, යං වා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං ත කම්මස්ස කතතතා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනීයං අප්පට්ඨං.

934. කතමං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං මහාභූතං?

කම්මස්ස කතතතා ථොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු. ඉදං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං මහාභූතං.

935. කතමං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං ත මහාභූතං?

චක්ඛායතනං - පෙ - කායායතනං ඉත්ථිඤ්ඤාං පුරිසිඤ්ඤාං ජිවිතිඤ්ඤාං, යං වා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතතතා රූපායතනං ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලිංකාරො ආභාරො, ඉදං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං ත මහාභූතං.

936. කතමං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනීයං මහාභූතං?

ත කම්මස්ස කතතතා ථොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු. ඉදං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනීයං මහාභූතං.

930. ඒ උපාදික්ෂුපාදකිය සපරිසරාපය කවරෙ යත්:

වක්ෂුරායතන ය ... කායායතන ය, තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපායතන ය ගතියතන ය රසායනන ය ස්ප්‍රථව්‍යායතන යි, මේ ඒ උපාදික්ෂුපාදකිය සප්‍රතිකරූප යි.

931. ඒ උපාදික්ෂුපාදකිය අපරිසරාපය කවරෙ යත්:

සත්‍යානුය ය පුරුෂානුය ය ජීවිතානුය ය, තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, අකායායතන ය අබ්‍යායතන ය රූපායතන උපවය ය රූපයායතන සන්නය ය කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ උපාදික්ෂුපාදකිය අප්‍රතිකරූප යි.

932. ඒ අනුපාදික්ෂුපාදකිය සපරිසරාපය කවරෙ යත්:

සබ්‍යායතන ය, තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය නොවූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපායතන ය ගතියතන ය රසායනන ය ස්ප්‍රථව්‍යායතන යි. මේ ඒ අනුපාදික්ෂුපාදකිය සප්‍රතිකරූප රූප යි.

933. ඒ අනුපාදික්ෂුපාදකිය අපරිසරාපය කවරෙ යත්:

කායවිඥානි ය වාග්විඥානි ය රූපයායතන ලක්ෂණි ය රූපයායතන ලක්ෂණි ය රූපයායතන කම්ප්‍රත්‍යායතන ය රූපයායතන ජරතා ය රූපයායතන අනිත්‍යතා ය, තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය නොවූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, අකායායතන ය අබ්‍යායතන ය රූපයායතන උපවය ය රූපයායතන සන්නය ය කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ අනුපාදික්ෂුපාදකිය අප්‍රතිකරූප යි.

934. ඒ උපාදික්ෂුපාදකිය මහාභූතරූපය කවරෙ යත්:

කම්ප්‍රත්‍යය වූ ස්ප්‍රථව්‍යායතන ය අබ්‍යායතන යි. මේ ඒ උපාදික්ෂුපාදකිය මහාභූතරූප යි.

935. ඒ උපාදික්ෂුපාදකිය මහාභූත නොවූ රූපය කවරෙ යත්:

වක්ෂුරායතන ය ... කායායතන ය සත්‍යානුය ය පුරුෂානුය ය ජීවිතානුය ය, තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපායතන ය ගතියතන ය රසායනන ය අකායායතන ය රූපයායතන උපවය ය රූපයායතන සන්නය ය කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ උපාදික්ෂුපාදකිය මහාභූත නොවූ රූප යි.

936. ඒ අනුපාදික්ෂුපාදකිය මහාභූතරූපය කවරෙ යත්:

කම්ප්‍රත්‍යය නොවූ ස්ප්‍රථව්‍යායතන ය අබ්‍යායතන යි මේ ඒ අනුපාදික්ෂුපාදකිය මහාභූතරූප යි.

937. කතමං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනීයං න මහාභූතං.

සද්දයතනං කායවිඤ්ඤානති චිච්චිඤ්ඤානති රූපස්ස උත්තරා රූපස්ස මුද්දතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤාතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤාමපි අපච්චි රූපං න කම්මස්ස කතතතා රූපායතනං ගතිංගතනං රසායතනං ආකාශධාතු රූපස්ස උපච්චයො රූපස්ස සන්තති කබලිංකායෙ ආභායො, ඉදං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනීයං න මහාභූතං.

938. කතමං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං ඔලාරිකං?

විකම්බයතනං -පෙ- කායායතනං, යං වා පනඤ්ඤාමපි අපච්චි රූපං කම්මස්ස කතතතා රූපායතනං ගතිංගතනං රසායතනං ආකාශධාතු රූපස්ස උපච්චයො රූපස්ස සන්තති කබලිංකායෙ ආභායො, ඉදං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං ඔලාරිකං.

939. කතමං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං සුමුමිං?

ඉතිඤ්ඤායං පුරිසිඤ්ඤායං ජිවිතීඤ්ඤායං, යං වා පනඤ්ඤාමපි අපච්චි රූපං කම්මස්ස කතතතා ආකාශධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපච්චයො රූපස්ස සන්තති කබලිංකායෙ ආභායො, ඉදං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං සුමුමිං.

940. කතමං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනීයං ඔලාරිකං?

සද්දයතනං, යං වා පනඤ්ඤාමපි අපච්චි රූපං න කම්මස්ස කතතතා රූපායතනං ගතිංගතනං රසායතනං ආකාශධාතු රූපස්ස උපච්චයො රූපස්ස සන්තති කබලිංකායෙ ආභායො, ඉදං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනීයං ඔලාරිකං.

941. කතමං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනීයං සුමුමිං?

කායවිඤ්ඤානති චිච්චිඤ්ඤානති රූපස්ස උත්තරා රූපස්ස මුද්දතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤාතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤාමපි අපච්චි රූපං න කම්මස්ස කතතතා ආකාශධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපච්චයො රූපස්ස සන්තති කබලිංකායෙ ආභායො, ඉදං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනීයං සුමුමිං.

942. කතමං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං දුරෙ?

ඉතිඤ්ඤායං පුරිසිඤ්ඤායං ජිවිතීඤ්ඤායං, යං වා පනඤ්ඤාමපි අපච්චි රූපං කම්මස්ස කතතතා ආකාශධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපච්චයො රූපස්ස සන්තති කබලිංකායෙ ආභායො, ඉදං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං දුරෙ.

943. කතමං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං සන්තිකෙ?

විකම්බයතනං -පෙ- කායායතනං, යං වා පනඤ්ඤාමපි අපච්චි රූපං කම්මස්ස කතතතා රූපායතනං ගතිංගතනං රසායතනං ආකාශධාතු රූපස්ස උපච්චයො රූපස්ස සන්තති කබලිංකායෙ ආභායො, ඉදං තං රූපං උපාදිනනුපාදනීයං සන්තිකෙ.

937. ඒ අනුපාදිතනුපාදනීය මනාගුණ නො වූ රූපය කවරෙකි :

ශබ්දාංගතන ය කායවිද්‍යානි ය වාග්විද්‍යානි ය රූපයානේ ලක්‍ෂණි ය රූපයානේ මාද්‍රව්‍යි ය රූපයානේ කම්ණ්ණතා ය රූපයානේ ජරතා ය රූපයානේ අනිත්‍යතා ය, තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය නො වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපාංගතන ය ගණ්ඩාංගතන ය රසාංගතන ය ආකාශධාතු ය රූපයානේ උපච්ඡා ය රූපයානේ සන්තති ය කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ අනුපාදිතනුපාදනීය මනාගුණරූප යි

938. ඒ උපාදිතනුපාදනීය ඔලාරිකරූපය කවරෙකි :

වක්‍ෂ්‍රරාංගතන ය ... කායාංගතන යි. තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපාංගතන ය ගණ්ඩාංගතන ය රසාංගතන ය ස්ප්‍රථව්‍යාංගතන යි. මේ ඒ උපාදිතනුපාදනීය ඔදරිකරූප යි.

939. ඒ උපාදිතනුපාදනීය සුක්‍රමරූපය කවරෙකි :

ගත්‍රිඤ්ඤා ය පුරුෂඤ්ඤා ය ජීවිතඤ්ඤා යි. තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, ආකාශධාතු ය අභිධාතු ය රූපයානේ උපච්ඡා ය රූපයානේ සන්තති ය කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ උපාදිතනුපාදනීය සුක්‍රමරූප යි.

940. ඒ අනුපාදිතනුපාදනීය ඔලාරිකරූපය කවරෙකි :

ශබ්දාංගතන ය යි. තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය නො වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපාංගතන ය ගණ්ඩාංගතන ය රසාංගතන ය ස්ප්‍රථව්‍යාංගතන යි. මේ ඒ අනුපාදිතනුපාදනීය ඔදරිකරූප යි.

941. ඒ අනුපාදිතනුපාදනීය සුක්‍රමරූපය කවරෙකි :

කායවිද්‍යානි ය වාග්විද්‍යානි ය රූපයානේ ලක්‍ෂණි ය රූපයානේ මාද්‍රව්‍යි ය රූපයානේ කම්ණ්ණතා ය රූපයානේ ජරතා ය රූපයානේ අනිත්‍යතා යි. තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය නො වූ යම් රූපයෙක් නෝ ඇද්ද, ආකාශධාතු ය අභිධාතු ය රූපයානේ උපච්ඡා ය රූපයානේ සන්තති ය කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ අනුපාදිතනුපාදනීය සුක්‍රමරූප යි.

942. ඒ උපාදිතනුපාදනීය දුරේරූපය කවරෙකි :

ගත්‍රිඤ්ඤා ය පුරුෂඤ්ඤා ය ජීවිතඤ්ඤා යි. තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, ආකාශධාතු ය අභිධාතු ය රූපයානේ උපච්ඡා ය රූපයානේ සන්තති ය කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ උපාදිතනුපාදනීය දුරේරූප යි.

943. ඒ උපාදිතනුපාදනීය සන්තිකේරූපය කවරෙකි :

වක්‍ෂ්‍රරාංගතන ය ... කායාංගතන යි. තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපාංගතන ය ගණ්ඩාංගතන ය රසාංගතන ය ස්ප්‍රථව්‍යාංගතන යි. මේ ඒ උපාදිතනුපාදනීය සන්තිකේරූප යි

944. කතමං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනියං දුරෙ?

කාශවිඤ්ඤානති චචිච්ඤ්ඤානති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤාතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා. යං චා පනඤ්ඤාමපි අතථි රූපං න කම්මස්ස කතතතා ආකාශමානු ආපොමානු රූපස්ස උපම්මො රූපස්ස සන්තති කම්මලිංකාරෙ ආකාරෙ, ඉදං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනියං දුරෙ.

945. කතමං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනියං සන්තිකෙ?

සද්දායතනං. යං චා පනඤ්ඤාමපි අතථි රූපං න කම්මස්ස කතතතා රූපායතනං භක්ඛායතනං රතායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනියං සන්තිකෙ.

946. කතමං තං රූපං සප්පට්ඨං ඉද්ධියං?

චක්ඛුද්ධියං -පෙ- කායිද්ධියං, ඉදං තං රූපං සප්පට්ඨං ඉද්ධියං.

947. කතමං තං රූපං සප්පට්ඨං න ඉද්ධියං?

රූපායතනං -පෙ- ථොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං සප්පට්ඨං න ඉද්ධියං.

948. කතමං තං රූපං අප්පට්ඨං ඉද්ධියං?

ඉතිද්ධියං පුරිතිද්ධියං ජිවිතීද්ධියං, ඉදං තං රූපං අප්පට්ඨං ඉද්ධියං.

949. කතමං තං රූපං අප්පට්ඨං න ඉද්ධියං?

කාශවිඤ්ඤානති චචිච්ඤ්ඤානති -පෙ- කම්මලිංකාරෙ ආකාරෙ, ඉදං තං රූපං අප්පට්ඨං න ඉද්ධියං.

950. කතමං තං රූපං සප්පට්ඨං මහාභූතං?

ථොට්ඨබ්බායතනං. ඉදං තං රූපං සප්පට්ඨං මහාභූතං.

951. කතමං තං රූපං සප්පට්ඨං න මහාභූතං?

චක්ඛායතනං -පෙ- රතායතනං, ඉදං තං රූපං සප්පට්ඨං න මහාභූතං.

952. කතමං තං රූපං අප්පට්ඨං මහාභූතං?

ආපොමානු. ඉදං තං රූපං අප්පට්ඨං මහාභූතං.

944. ඒ අනුපාදිනනුපාදනීය දුරේරූපය කවරෙ යත්:

කායවිඥානීය වාග්විඥානීය රූපයාණේ ලක්ඛණීය රූපයාණේ මාදුකීය රූපයාණේ කම්මණ්ණායා රූපයාණේ ජරතා රූපයාණේ අනිත්‍යතා යි. තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය නො වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, අකායධාතූ ය අබ්‍යාධාතූ ය රූපයාණේ උපවය රූපයාණේ සන්තති ය කවලිකාරාතාර යි. මේ ඒ අනුපාදිනනුපාදනීය දුරේරූප යි.

945. ඒ අනුපාදිත්තනුපාදනීය සන්තිකේ රූපය කවරෙ යත්:

ඛණ්ඩායතන යි. තවද අන්‍ය වූත් කම්ප්‍රත්‍යය නො වූ යම් රූපයෙක් ඇද්ද, රූපායතන ය ගම්භායතන ය රතායතන ය ස්වභාවිකායතන යි. මේ ඒ අනුපාදිනනුපාදනීය සන්තිකේ රූප යි.

946. ඒ සප්තීක ඉන්ද්‍රිය රූපය කවරෙ යත්:

වික්ෂුර්ඤ්‍යය ය ... කායෙත්ඤ්‍යය යි. මේ ඒ සප්තීක වූ ඉන්ද්‍රියරූප යි.

947. ඒ සප්තීක ඉන්ද්‍රිය නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

රූපායතන ය ... ස්වභාවිකායතන යි. මේ ඒ සප්තීක ඉන්ද්‍රිය නො වූ රූප යි.

948. ඒ අප්‍රතීක ඉන්ද්‍රිය රූපය කවරෙ යත්:

ගත්තින්ද්‍රිය ය පුරුෂෙන්ද්‍රිය ය ජීවිකෙන්ද්‍රිය යි. මේ ඒ අප්‍රතීක ඉන්ද්‍රිය රූප යි.

949. ඒ අප්‍රතීක ඉන්ද්‍රිය නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

කායවිඥානීය වාග්විඥානීය ... කවලිකාරාතාර යි. මේ ඒ අප්‍රතීක ඉන්ද්‍රිය නොවූ රූප යි.

950. ඒ සප්තීක වූ මහාභූත රූපය කවරෙ යත්:

ස්වභාවිකායතන යි. මේ ඒ සප්තීක වූ මහාභූත රූප යි.

951. ඒ සප්තීක වූ මහාභූත නො වූ රූපය කවරෙ යත්:

වික්ෂුරායතන ය ... රසායතන යි. මේ ඒ සප්තීක වූ මහාභූත නො වූ රූප යි.

952. ඒ අප්‍රතීක වූ මහාභූත රූපය කවරෙ යත්:

අබ්‍යාධාතූ යි. මේ ඒ අප්‍රතීක වූ මහාභූත රූප යි.

953. කතමං තං රූපං අප්පට්ඨං ත මහාභූතං?

ඉත්ථිඤ්ඤං -පෙ- කඛල්ලිකාණේ ආභාණේ, ඉදං තං රූපං අප්පට්ඨං ත මහාභූතං.

954. කතමං තං රූපං ඉඤ්ඤං ඔලාරිකං?

විකල්පඤ්ඤං -පෙ- කාසිඤ්ඤං, ඉදං තං රූපං ඉඤ්ඤං ඔලාරිකං.

955. කතමං තං රූපං ඉඤ්ඤං සුඛුමං?

ඉත්ථිඤ්ඤං පුරිසිඤ්ඤං ජිවිතීඤ්ඤං, ඉදං තං රූපං ඉඤ්ඤං සුඛුමං.

956. කතමං තං රූපං ත ඉඤ්ඤං ඔලාරිකං?

රූපායතනං -පෙ- ඓදාධිබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං ත ඉඤ්ඤං ඔලාරිකං.

957. කතමං තං රූපං ත ඉඤ්ඤං සුඛුමං?

කායවිඤ්ඤානති -පෙ- කඛල්ලිකාණේ ආභාණේ, ඉදං තං රූපං ත ඉඤ්ඤං සුඛුමං.

958. කතමං තං රූපං ඉඤ්ඤං දුරේ?

ඉත්ථිඤ්ඤං පුරිසිඤ්ඤං ජිවිතීඤ්ඤං, ඉදං තං රූපං ඉඤ්ඤං දුරේ.

959. කතමං තං රූපං ඉඤ්ඤං සන්තතිනෙ?

විකල්පඤ්ඤං -පෙ- කාසිඤ්ඤං, ඉදං තං රූපං ඉඤ්ඤං සන්තතිනෙ.

960. කතමං තං රූපං ත ඉඤ්ඤං දුරේ?

කායවිඤ්ඤානති විචිචිඤ්ඤානති -පෙ- කඛල්ලිකාණේ ආභාණේ, ඉදං තං රූපං ත ඉඤ්ඤං දුරේ.

961. කතමං තං රූපං ත ඉඤ්ඤං සන්තතිනෙ?

රූපායතනං -පෙ- ඓදාධිබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං ත ඉඤ්ඤං සන්තතිනෙ.

962. කතමං තං රූපං මහාභූතං ඔලාරිකං?

ඓදාධිබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං මහාභූතං ඔලාරිකං.

963. කතමං තං රූපං මහාභූතං සුඛුමං?

ආපොඛාදා, ඉදං තං රූපං මහාභූතං සුඛුමං.

953. ඒ අප්‍රතික්ෂේපය වූ මහාභූත නො වූ රූපය කවරෙකි යන්න:

සත්‍යය ය ... කවලිකාරාහාරය යි. මේ ඒ අප්‍රතික්ෂේපය වූ මහාභූත නො වූ රූපය යි.

954. ඒ ඉන්ද්‍රියය වූ මලාපික රූපය කවරෙකි යන්න:

විකල්පය ය ... කාමයෙහි යි. මේ ඒ ඉන්ද්‍රියය වූ මලාපික රූපය යි.

955. ඒ ඉන්ද්‍රියය වූ සුමුඛ රූපය කවරෙකි යන්න:

සත්‍යය ය පුරුෂයෙහි ය ජීවිතයෙහි යි. මේ ඒ ඉන්ද්‍රියය වූ සුමුඛ රූපය යි.

956. ඒ ඉන්ද්‍රියය නො වූ මලාපික රූපය කවරෙකි යන්න:

රූපායනය ය ... ස්වභාවිකයකි. මේ ඒ ඉන්ද්‍රියය නො වූ මලාපික රූපය යි.

957. ඒ ඉන්ද්‍රියය නො වූ සුමුඛ රූපය කවරෙකි යන්න:

කාමයෙහි ය ... කවලිකාරාහාරය යි. මේ ඒ ඉන්ද්‍රියය නො වූ සුමුඛ රූපය යි.

958. ඒ ඉන්ද්‍රියය වූ දුර රූපය කවරෙකි යන්න:

සත්‍යය ය පුරුෂයෙහි ය ජීවිතයෙහි යි. මේ ඒ ඉන්ද්‍රියය වූ දුර රූපය යි.

959. ඒ ඉන්ද්‍රියය වූ සන්ධිකර්මය කවරෙකි යන්න:

විකල්පය ය ... කාමයෙහි යි. මේ ඒ ඉන්ද්‍රියය වූ සන්ධිකර්මය යි.

960. ඒ ඉන්ද්‍රියය නො වූ දුරරූපය කවරෙකි යන්න:

කාමයෙහි ය වාග්විකල්පය ය ... කවලිකාරාහාරය යි. මේ ඒ ඉන්ද්‍රියය නො වූ දුරරූපය යි.

961. ඒ ඉන්ද්‍රියය නො වූ සන්ධිකර්මය කවරෙකි යන්න:

රූපායනය ය ... ස්වභාවිකයකි. මේ ඒ ඉන්ද්‍රියය නො වූ සන්ධිකර්මය යි.

962. ඒ මහාභූත වූ මලාපික රූපය කවරෙකි යන්න:

ස්වභාවිකයකි. මේ ඒ මහාභූත වූ මලාපික රූපය යි.

963. ඒ මහාභූත වූ සුමුඛ රූපය කවරෙකි යන්න:

අභිමාන යි. මේ ඒ මහාභූත වූ සුමුඛ රූපය යි.

964. කතමං තං රූපං න මහාභූතං ඔලාරිකං?

වක්ඛායතනං -පෙ- රත්තයතනං, ඉදං තං රූපං න මහාභූතං ඔලාරිකං.

965. කතමං තං රූපං න මහාභූතං සුමුමිං?

ඉත්ථිජ්ඣං -පෙ- කබලිංකාරේ ආභාරේ, ඉදං තං රූපං න මහාභූතං සුමුමිං.

966. කතමං තං රූපං මහාභූතං දුරේ?

ආපොඨාභූ. ඉදං තං රූපං මහාභූතං දුරේ.

967. කතමං තං රූපං මහාභූතං සන්තිකේ?

ථොට්ඨබ්බායතනං. ඉදං තං රූපං මහාභූතං සන්තිකේ.

968. කතමං තං රූපං න මහාභූතං දුරේ?

ඉත්ථිජ්ඣං -පෙ- කබලිංකාරේ ආභාරේ, ඉදං තං රූපං න මහාභූතං දුරේ.

969. කතමං තං රූපං න මහාභූතං සන්තිකේ?

වක්ඛායතනං -පෙ- රත්තයතනං. ඉදං තං රූපං න මහාභූතං සන්තිකේ.

970. රූපායතනං දිට්ඨා, සඤ්ජයතනං සුතං, කක්ඛායතනං රත්තයතනං ථොට්ඨබ්බායතනං චූතං, සබ්බං රූපා මහසා විඤ්ඤානං රූපං.

එවං වතුබ්බිධෙත රූපසමකතො.

වතුක්කං.

971. කතමං තං රූපං පඨවිඨාභූ?

යං කක්ඛලං බරිගතං¹ කක්ඛලතං කක්ඛලභාවො අරක්ඛතං වා ඛේඨා වා උපාදින්නං වා අනුපාදින්නං වා, ඉදං තං රූපං පඨවිඨාභූ.

972. කතමං තං රූපං ආපොඨාභූ?

යං ආපො ආපොගතං සින්නො සින්නගතං බන්ධනතං රූපස්ස අරක්ඛතං වා ඛේඨා වා උපාදින්නං වා අනුපාදින්නං වා, ඉදං තං රූපං ආපොඨාභූ.

¹ බරතතං - සීග්. 1, 2, 3, මජ්ඣ., සං.

964. ඒ මහාභූත නො වූ ඕලාරිකරූපය කවරෙ යන්:

වික්ෂරායතන ය ... රසායනන සි. මේ ඒ මහාභූත නො වූ ඕදුරික රූප සි.

965. ඒ මහාභූත නො වූ සුමුමරූපය කවරෙ යන්:

ස්ත්‍රිඤ්ඤ ය ... කවලිකාරාහාර සි. මේ ඒ මහාභූත නො වූ සුක්ෂම-රූප සි.

966. ඒ මහාභූත වූ දූරෙරූපය කවරෙ යන්:

අබ්බාසු සි. මේ ඒ මහාභූත වූ දූරෙරූප සි.

967. ඒ මහාභූත වූ සන්තිකෙරූපය කවරෙ යන්:

ස්ත්‍රභව්‍යායතන සි. මේ ඒ මහාභූත වූ සන්තිකෙරූප සි.

968. ඒ මහාභූත නො වූ දූරෙරූපය කවරෙ යන්:

ස්ත්‍රිඤ්ඤ ය ... කවලිකාරාහාර සි. මේ ඒ මහාභූත නො වූ දූරෙරූප සි.

969. ඒ මහාභූත නො වූ සන්තිකෙරූපය කවරෙ යන්:

වික්ෂරායතන ය ... රසායනන සි. මේ ඒ මහාභූත නො වූ සන්තිකෙ රූප සි.

970. රූපායතනය දූෂට ය, ඉබ්දායතනය ශ්‍රැත ය, සන්ධායතන-රසා-යතන - ස්ත්‍රභව්‍යායතනය මුත් ත, හැම රූපය මතසින් විභූතරූප සි.

මෙසේ වතුස්ත්‍රකාරයෙකින් රූපසංග්‍රහය වේ.

වතුසංග්‍රහය සි.

971. ඒ පඨවිබාහුරූපය කවරෙ යන්:

අධ්‍යාත්ම වූ හෝ බාහිර වූ හෝ උපාදින්න (භරිත) වූ හෝ අනුපාදින්න වූ හෝ යම් කතීයයෙක් පරිභයෙක් කතීයකයෙක් කතීය භාවයෙක් වේ ද, මේ ඒ පඨවිබාහුරූප සි.

972. ඒ අපොඛාසු රූපය කවරෙ යන්:

අධ්‍යාත්ම වූ හෝ බාහිර වූ හෝ උපාදින්න වූ හෝ අනුපාදින්න වූ හෝ යම් අපභයෙක් අපොගතයෙක් ස්වෙතයෙක් ස්වෙතභයයෙක් රූප-තායෙක් බිඛිතකීයෙක් වේ ද, මේ ඒ අබ්බාසුරූප සි.

973. කතමං තං රූපං තෙජෝධාතු?

යං තෙජෝ තෙජෝගතං උසමා උසමාගතං උසුමං උසුමගතං අජකිත්තං වා ඛනිඤ්ඤා වා උපාදින්නං වා අනුපාදින්නං වා, ඉදං තං රූපං තෙජෝධාතු.

974. කතමං තං රූපං වායෝධාතු?

යං වායෝ වායෝගතං එමහිතත්තං රූපස්ස අජකිත්තං වා ඛනිඤ්ඤා වා උපාදින්නං වා අනුපාදින්නං වා, ඉදං තං රූපං වායෝධාතු.

975. කතමං තං රූපං උපාද්?

විකක්ඛායත්තං -පෙ- කඛලිංකාරේ ආභාරේ, ඉදං තං රූපං උපාද්.

එවං පඤ්චවිධෙන රූපසංඛ්‍යානං.

පඤ්චකං.

976. රූපායත්තං චක්ඛුවිඤ්ඤායං රූපං, සප්පායත්තං සොතවිඤ්ඤායං රූපං, ගක්ඛායත්තං ඝාතවිඤ්ඤායං රූපං, රසායත්තං ජීව්‍යාවිඤ්ඤායං රූපං, ඓද්ධිමායත්තං කායවිඤ්ඤායං රූපං, සබ්බං රූපං මනෝවිඤ්ඤායං රූපං.

එවං ඡබ්බිදේන රූපසංඛ්‍යානං.

ඡක්කං.

977. රූපායත්තං චක්ඛු විඤ්ඤායං රූපං, සප්පායත්තං සොතවිඤ්ඤායං රූපං, ගක්ඛායත්තං ඝාතවිඤ්ඤායං රූපං, රසායත්තං ජීව්‍යාවිඤ්ඤායං රූපං, ඓද්ධිමායත්තං කායවිඤ්ඤායං රූපං, රූපායත්තං සප්පායත්තං ගක්ඛායත්තං රසායත්තං ඓද්ධිමායත්තං මනෝධාතු-විඤ්ඤායං රූපං, සබ්බං රූපං මනෝවිඤ්ඤාණධාතු විඤ්ඤායං රූපං.

එවං සත්තවිධෙන රූපසංඛ්‍යානං.

සත්තකං.

978. රූපායත්තං චක්ඛු විඤ්ඤායං රූපං, සප්පායත්තං සොත-විඤ්ඤායං රූපං, ගක්ඛායත්තං ඝාතවිඤ්ඤායං රූපං, රසායත්තං ජීව්‍යාවිඤ්ඤායං රූපං, මනාපිඨො ඓද්ධිමායත්තං සුඛසම්ප්පායං කායවිඤ්ඤායං රූපං, අමනාපිඨො ඓද්ධිමායත්තං දුක්ඛසම්ප්පායං කායවිඤ්ඤායං රූපං, රූපායත්තං සප්පායත්තං ගක්ඛායත්තං රසායත්තං ඓද්ධිමායත්තං මනෝධාතු විඤ්ඤායං රූපං, සබ්බං රූපං මනෝවිඤ්ඤාණධාතු විඤ්ඤායං රූපං.

එවං අට්ඨවිධෙන රූපසංඛ්‍යානං.

අට්ඨකං.

973. ඒ තෙජෝබාහුරූපය කවරෙ යන්:

අධ්‍යාත්ම වූ හෝ බාහිර වූ හෝ උපාදින්න වූ හෝ අනුපාදින්න වූ හෝ තෙජ්‍යෙක් තෙජෝගතයෙක් උණුසුමක් උණුසුම් අසුරෙක් තද උණුසුමක් තද උණුසුම් අසුරෙක් වේ ද, මේ ඒ තෙජෝබාහුරූප යි.

974. ඒ වාතෝබාහුරූපය කවරෙ යන්:

අධ්‍යාත්ම වූ හෝ බාහිර වූ හෝ උපාදින්න වූ හෝ අනුපාදින්න වූ හෝ යම් වායුවක් වාතෝගතයෙක් රූපයාගේ පිරුණුබවෙක් වේ ද, මේ ඒ වාතෝබාහුරූප යි.

975. ඒ උපාදුරූපය කවරෙ යන්:

වක්‍ෂුරූගතය ... කවලිකාරූපය යි. මේ ඒ උපාදුරූප යි

මෙසේ පඤ්චාකාරයෙකින් රූපසංග්‍රහය වේ.

සංක්‍රමණය යි.

976. රූපායතනය වක්‍ෂුර්විඥෙය (-වක්‍ෂුර්විඥනයෙන් දත හැකි) රූපය, අඛණ්ඩතනය ප්‍රොත්‍රවිඥෙය රූපය, ගතියතනය ක්‍රාණ්විඥෙය රූපය, රසායතනය ජීව්විඥෙය රූපය, ස්ප්‍රභව්‍යායතනය කායවිඥෙය රූපය, හැම රූපය මනෝවිඥෙය රූපය යි.

මෙසේ අවිජ්‍යාකාරයෙකින් රූපසංග්‍රහය වේ.

අවිකාය යි.

977. රූපායතනය වක්‍ෂුර්විඥෙය රූපය, අඛණ්ඩතනය ප්‍රොත්‍රවිඥෙය රූපය, ගතියතනය ක්‍රාණ්විඥෙය රූපය, රසායතනය ජීව්විඥෙය රූපය, ස්ප්‍රභව්‍යායතනය කායවිඥෙය රූපය, රූපායතනය අඛණ්ඩතනය ගතියතනය රසායතනය ස්ප්‍රභව්‍යායතනය මනෝබාහුරූපය (-ත්‍රිවිධ මනෝබාහුරූපයෙන් දත හැකි) රූපය, හැම රූපය මනෝවිඥෙය රූපයෙන් දත හැකි රූපය යි.

මෙසේ සප්තච්ඡාකාරයෙකින් රූප සංග්‍රහය වේ.

සප්තකාය යි.

978 රූපායතනය වක්‍ෂුර්විඥෙය රූපය, අඛණ්ඩතනය ප්‍රොත්‍රවිඥෙය රූපය, ගතියතනය ක්‍රාණ්විඥෙය රූපය, රසායතනය ජීව්විඥෙය රූපය, සුවපහස් වූ මනවඛන පහස කායවිඥෙය රූපය, දුක්පහස් වූ නොමනවඛන පහස කායවිඥෙය රූපය, රූපායතනය අඛණ්ඩතනය ගතියතනය රසායතනය ස්ප්‍රභව්‍යායතනය මනෝබාහුරූපය රූපය, හැම රූපය මනෝවිඥෙය රූපයෙන් දත හැකි රූපය යි.

මෙසේ අභිච්ඡාකාරයෙකින් රූපසංග්‍රහය වේ.

අභිකාය යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

979. කතමං තං රූපං චක්ඛන්ති?

යං චක්ඛුං¹ චතුන්නං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ -පෙ- සුඤ්ඤා භාමොපෙසො. ඉදං තං රූපං චක්ඛන්ති.

980. කතමං තං රූපං සොතින්ද්‍රියං -පෙ- ඝාතීන්ද්‍රියං -පෙ- ජිව්හීන්ද්‍රියං -පෙ- කාශීන්ද්‍රියං -පෙ- ඉන්ද්‍රියං -පෙ- පුරිසීන්ද්‍රියං -පෙ- ජිව්හීන්ද්‍රියං?

යො තෙසං² රූපිතං බමමානං ආග්‍ර සීඨී යපනා යාපනා ඉරියනා චතතනා පාලනා ජිවිතං ජිවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තං රූපං ජිවිතින්ද්‍රියං.

981. කතමං තං රූපං ත ඉන්ද්‍රියං?

රූපායතනං -පෙ- කබලිංකාඥෙ ආභාඥෙ. ඉදං තං රූපං ත ඉන්ද්‍රියං.

එවං නවවිධෙන රූපසංඛ්‍යා.

නවකං.

982. කතමං තං රූපං චක්ඛන්ති?

යං චක්ඛුං චතුන්නං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ -පෙ- සුඤ්ඤා භාමොපෙසො. ඉදං තං රූපං චක්ඛන්ති.

983. කතමං තං රූපං සොතින්ද්‍රියං -පෙ- ඝාතීන්ද්‍රියං -පෙ- ජිව්හීන්ද්‍රියං -පෙ- කාශීන්ද්‍රියං -පෙ- ඉන්ද්‍රියං -පෙ- පුරිසීන්ද්‍රියං -පෙ- ජිව්හීන්ද්‍රියං?

යො තෙසං රූපිතං බමමානං ආග්‍ර සීඨී යපනා යාපනා ඉරියනා චතතනා පාලනා ජිවිතං ජිවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තං රූපං ජිවිතින්ද්‍රියං.

984. කතමං තං රූපං ත ඉන්ද්‍රියං සප්පට්ඨං?

රූපායතනං -පෙ- ඓඨාධිබ්බායතනං. ඉදං තං රූපං ත ඉන්ද්‍රියං සප්පට්ඨං.

985. කතමං තං රූපං ත ඉන්ද්‍රියං අප්පට්ඨං?

කායවිඤ්ඤානති -පෙ- කබලිංකාඥෙ ආභාඥෙ. ඉදං තං රූපං ත ඉන්ද්‍රියං අප්පට්ඨං.

එවං දසවිධෙන රූපසංඛ්‍යා.

දසකං.

986. කතමං තං රූපං චක්ඛායතනං?

යං චක්ඛුං චතුන්නං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ -පෙ- සුඤ්ඤා භාමොපෙසො. ඉදං තං රූපං චක්ඛායතනං.

1. යං චක්ඛුං - සිමු 1, 2, ඡෙසං, PTS.

2. යං තෙසං - සිමු 3.

979. ඒ වක්‍රානුකූල රූපය කවරෙකි:

යම් ඇසෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ ... තෙල
ගුණානුම නමුදු වේ. මේ ඒ වික්‍රානුකූල රූපයයි.

980. ඒ ගෝතින්ද්‍රිය රූපය ... ඝාතින්ද්‍රිය ... ජ්විතින්ද්‍රිය ... කාතින්ද්‍රිය ...
ඉතින්ද්‍රිය ... පුරිතින්ද්‍රිය ... ජිවිතින්ද්‍රිය රූපය කවරෙකි:

ඒ රූපිධර්මයන්ගේ ඇසුරෙකින් සිටීමෙන් යපනයෙන් යාපනයෙන්
ඉරියනයෙන් වහිනයෙන් පාලනයෙන් ජිවිතයෙන් ජිවිතෙන්ද්‍රියයෙන් වේ ද,
මේ ඒ ජිවිතෙන්ද්‍රිය රූපයයි.

981. ඒ ඉන්ද්‍රිය නො වූ රූපය කවරෙකි:

රූපායතන ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ ඉන්ද්‍රිය නො වූ රූපයයි.

මෙසේ අනුප්‍රකාරයෙකින් රූපසම්මුඛය වේ.

නවකය යි.

982. ඒ වක්‍රානුකූල රූපය කවරෙකි:

යම් ඇසෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ ... තෙල
ගුණානුම නමුදු වේ. මේ ඒ වික්‍රානුකූල රූපයයි.

983. ඒ ගෝතින්ද්‍රිය රූපය ... ඝාතින්ද්‍රිය ... ජ්විතින්ද්‍රිය ... කාතින්ද්‍රිය ...
ඉතින්ද්‍රිය ... පුරිතින්ද්‍රිය ... ජිවිතින්ද්‍රිය රූපය කවරෙකි:

ඒ රූපිධර්මයන්ගේ යම් ඇසුරෙකින් සිටීමෙන් යපනයෙන් යාපනයෙන්
ඉරියනයෙන් වහිනයෙන් පාලනයෙන් ජිවිතයෙන් ජිවිතෙන්ද්‍රියයෙන් වේ ද,
මේ ඒ ජිවිතෙන්ද්‍රිය රූපයයි.

984. ඒ ඉන්ද්‍රිය නො වූ අප්‍රතිරූපය කවරෙකි:

රූපායතන ය ... ස්ප්‍රභව්‍යායතන යි. මේ ඒ ඉන්ද්‍රිය නො වූ අප්‍රතිරූප
රූපයයි.

985. ඒ ඉන්ද්‍රිය නො වූ අප්‍රතිරූපය කවරෙකි:

කායවිභවය ය ... කවලිකාරාහාර යි. මේ ඒ ඉන්ද්‍රිය නො වූ අප්‍රතිරූප
රූපයයි.

මෙසේ අනුප්‍රකාරයෙකින් රූපසම්මුඛය වේ.

දශකය යි.

986. ඒ වක්‍රානුකූල රූපය කවරෙකි:

යම් ඇසෙක් සතර මහාභූතයන් නිසා උපන් ප්‍රසාදය වූයේ ... තෙල
ගුණානුම නමුදු වේ. මේ ඒ වික්‍රානුකූල රූපයයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

987. කතමං තං රූපං සොකායතනං -පෙ- සානායතනං -පෙ- ජීවනායතනං -පෙ- කායායතනං -පෙ- රූපායතනං -පෙ- සද්දායතනං -පෙ- ගතකායතනං -පෙ- රහායතනං -පෙ- ථොට්ඨබ්බායතනං?

පඨවිධාතු -පෙ- ථොට්ඨබ්බධාතුපෙසා, ඉදං තං රූපං ථොට්ඨබ්බායතනං.

988. කතමං තං රූපං අනිදස්සනං අපප්පිසං බමමායතනපරියාපනං.

ඉතින්ද්‍රියං -පෙ- කබලිංකාරෙ ආගාරෙ, ඉදං තං රූපං අනිදස්සනං අපප්පිසං බමමායතනපරියාපනං.

එමිං එකාදසවිධෙන රූපසබ්බසංඝං.

එකාදසංඝං.

රූපවිගතත්ථි

අවසංඝං භාණ්ඩාරං.

[නිකේතනසංකල්පණං]

989. කතමෙ බමමා කුසලා?

තිණි කුසලමූලානි: අලොභො අද්වේශො අමොහො, තංසල්පයුතො, වේදනාකඛණො, සංකල්පකඛණො, සංකල්පකඛණො, විඤ්ඤාණකඛණො, තං- සමුට්ඨානං කායකම්මං චිත්තම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ බමමා කුසලා.

990. කතමෙ බමමා අකුසලා?

තිණි අකුසලමූලානි: ලොභො ද්වේශො මොහො, තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා, තංසල්පයුතො, වේදනාකඛණො, සංකල්පකඛණො, සංකල්පකඛණො, විඤ්ඤාණකඛණො, තංසමුට්ඨානං කායකම්මං චිත්තම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ බමමා අකුසලා.

991. කතමෙ බමමා අව්‍යාකතා?

කුසලාකුසලානං බමමානං විසංකා කාමාවචරි රූපාවචරි අරූපාවචරි අපරියාපනා, වේදනාකඛණො සංකල්පකඛණො සංකල්පකඛණො විඤ්ඤාණකඛණො, යෙ ච බමමා කිරියා තෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්ම- විපාකා, සබ්බං ච රූපං, අසබ්බං ච ඛාතු. ඉමෙ බමමා අව්‍යාකතා.

987. ඒ සොබාගතනිරූපය ... ඝාතායතන ... ඒවායතන ... කායා-
යතන ... රූපායතන ... සද්දයතන ... ගතියතන ... රසායන ... ජොටි-
බ්‍රාහ්මණනිරූපය කවරෙ යන්:

පාටිච්චාසු ය ... තෙල ස්ප්‍රභව්‍යාසාසු නමුදු මේ. මේ ඒ ස්ප්‍රභව්‍යා-
යතනනිරූප යි.

988. ඒ අනිදෙසන අපරිච්ඡිද්ධ බ්‍රහ්මායතනපරිසරාපන්න රූපය කවරෙ
යන්:

ස්ත්‍රිප්‍රිය ය ... කවලිකාරහාර යි. මේ ඒ අනිදෙසන අපරිච්ඡිද්ධ බ්‍රහ්ම-
යතනපරිසරාපන්නරූප යි.

මෙසේ එකාදශප්‍රකාරයෙකින් රූපසංඛ්‍යාය මේ.

එකාදශකය යි.

රූපකාණ්ඩය නිමි.

අටවැනි බණවර යි.

[නිකායපකාණ්ඩය]

989. කවර බ්‍රහ්මයෝ කුසල වෙති යන්:

අලොභය අද්‍යය ය අමොහ ය යන තුන් කුසලමූලයෝ ය. උත්
(-ඒ අලොභාදීන්) හා සම්ප්‍රසුක්ත වූ වේදනාසකකි සංඥාසකකි සංසකා-
රස්සකි විඤ්ඤාසකකි ය, ඒ අලොභාදීන් විසින් සමුත්ති වූ කායසම්ම ය
වාක්සම්ම මනාසම්ම ය, මේ බ්‍රහ්මයෝ කුසලයෝ යි.

990. කවර බ්‍රහ්මයෝ අකුසල වෙති යන්:

ලොභය ද්‍යෙය ය මොහ ය යන තුන් අකුසලමූලයෝ ය, තදෙකසංඝ්ඨ
(-ඒ ලොභාදීය සමග එක් සිතෙක සිටියා) වූ කෙලසයෝ ය, ඒ ලොභා-
දීන් හා සම්ප්‍රසුක්ත වූ වේදනාසකකි සංඥාසකකි සංසකාරස්සකි විඤ-
ඤාසකකි ය, ඒ ලොභාදීන් විසින් සමුත්ති වූ කායසම්ම ය වාක්සම්ම ය
මනාසම්ම ය, මේ බ්‍රහ්මයෝ අකුසලයෝ යි.

991. කවර බ්‍රහ්මයෝ අව්‍යාකාත වෙති යන්:

කාමාවචර වූ රූපාවචර වූ අරූපාවචර වූ අපරිසරාපන්න වූ (-තුන්
වට්ඨි ඇතුළු නො වූ) කුසලාකුසලබ්‍රහ්මයන්ගේ විපාකයෝ ය, වේදනාසකකි
සංඥාසකකි සංසකාරස්සකි විඤ්ඤාසකකි ය, නො ම කුසලාකුසල වූ
නො ද කම්මිපාක වූ යම් බ්‍රහ්මණ්‍යන්ගේ වෙන් ද, මහු ද, සිංහු රූපය ද
අසංඛිතව්‍යාසු (නිවන) ද, යන මේ බ්‍රහ්මයෝ අව්‍යාකාතයෝ යි

992. කතමෙ ධම්මා සුඛාය වෙදනාය සම්පයුතතා?

සුඛභූතියං කාමාවච්ඡර රූපාවච්ඡර අපරිඤ්ඤාපනෙන සුඛං වෙදනං ඵප්පෙති තංසම්පයුතතා සංඝරක්ඛණෙන සංඝාරක්ඛණෙන විඤ්ඤාණක්ඛණෙන, ඉමෙ ධම්මා සුඛාය වෙදනාය සම්පයුතතා.

993. කතමෙ ධම්මා දුක්ඛාය වෙදනාය සම්පයුතතා?

දුක්ඛභූතියං කාමාවච්ඡරෙ දුක්ඛං වෙදනං ඵප්පෙති තංසම්පයුතතා සංඝරක්ඛණෙන සංඝාරක්ඛණෙන විඤ්ඤාණක්ඛණෙන, ඉමෙ ධම්මා දුක්ඛාය වෙදනාය සම්පයුතතා.

994. කතමෙ ධම්මා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සම්පයුතතා?

අදුක්ඛමසුඛභූතියං කාමාවච්ඡරෙ රූපාවච්ඡර අරූපාවච්ඡර අපරිඤ්ඤාපනෙන අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං ඵප්පෙති තංසම්පයුතතා සංඝරක්ඛණෙන සංඝාරක්ඛණෙන විඤ්ඤාණක්ඛණෙන, ඉමෙ ධම්මා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සම්පයුතතා.

995. කතමෙ ධම්මා විපාකා?

කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවච්ඡර රූපාවච්ඡර අරූපාවච්ඡර අපරිඤ්ඤාපනෙන, වෙදනාක්ඛණෙන -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛණෙන, ඉමෙ ධම්මා විපාකා.

996. කතමෙ ධම්මා විපාකධම්මධම්මා?

කුසලාකුසලා ධම්මා කාමාවච්ඡර රූපාවච්ඡර අරූපාවච්ඡර අපරිඤ්ඤාපනෙන, වෙදනාක්ඛණෙන -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛණෙන, ඉමෙ ධම්මා විපාකධම්මධම්මා.

997. කතමෙ ධම්මා තෙව්විපාකතවිපාකධම්මධම්මා?

යෙ ව ධම්මා කීරියා තෙව් කුසලා නාකුසලා හ වී කම්මවිපාකා, සංඛාරො රූපං, අසංඛාරො වී ඛායා, ඉමෙ ධම්මා තෙව්විපාකතවිපාකධම්මධම්මා.

998. කතමෙ ධම්මා උපාදිනනුපාදනියා?

සාසමා කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවච්ඡර රූපාවච්ඡර අරූපාවච්ඡර වෙදනාක්ඛණෙන -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛණෙන, යං වී රූපං කම්මය්‍යා කතතතා, ඉමෙ ධම්මා උපාදිනනුපාදනියා.

992. කවර බමුණෙක් සුඛවේදනාව හා සම්ප්‍රසන්න වෙති යත්:

කාමාවචරයෙහි රූපාවචරයෙහි අපරිශාසනායෙහි සුඛබුද්ධි වූ සිත්හි සුඛවේදනාව තබා ඒ සුඛවේදනාව හා සම්ප්‍රසන්න වූ සංඥාසකයා ය සංකාරස්කයා ය විඥානසකයා ය, මේ බමුණෙක් සුඛ වේදනාව හා සම්ප්‍රසන්න වෙත්.

993. කවර බමුණෙක් දුඛවේදනාව හා සම්ප්‍රසන්න වෙති යත්:

කාමාවචරයෙහි දුකට භූමි වූ සිත්හි දුඛවේදනාව තබා ඒ දුඛවේදනාව හා සම්ප්‍රසන්න වූ සංඥාසකයා ය සංකාරස්කයා ය විඥානසකයා ය, මේ බමුණෙක් දුඛවේදනාව හා සම්ප්‍රසන්න වෙත්.

994. කවර බමුණෙක් අදුක්ඛමසුඛ (-උපෙක්ඛා) වේදනාව හා සම්ප්‍රසන්න වෙති යත්:

කාමාවචරයෙහි රූපාවචරයෙහි අරූපාවචරයෙහි අපරිශාසනායෙහි උපෙක්ඛාභූමි වූ සිත්හි උපෙක්ඛාවේදනාව තබා තත්සම්ප්‍රසන්න වූ සංඥාසකයා ය සංකාරස්කයා ය විඥානසකයා ය, මේ බමුණෙක් අදුක්ඛමසුඛ (-උපෙක්ඛා) වේදනාව හා සම්ප්‍රසන්න වෙත්.

995. කවර බමුණෙක් විපාක වෙති යත්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිශාසනා වූ කුශලාකුශල බමුණන්ගේ විපාකයෝ ය, වේදනාසකයා ය ... විඥානසකයා ය, මේ බමුණෙක් විපාකයෝ ය.

996. කවර බමුණෙක් විපාකසංඛාරාබමුණ වෙති යත්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිශාසනා වූ කුශලාකුශලබමුණෝ ය, වේදනාසකයා ය ... විඥානසකයා ය, මේ බමුණෙක් විපාකබමුණ (-විපාකසංඛාරා) බමුණෝ ය.

997. කවර බමුණෙක් නො ම විපාක වුවාහු විපාකසංඛාරාබමුණ නො වුවාහු වෙති යත්:

නො ම කුශල වූ අකුශල නො වූ නො ද කම්මවිපාක වූ යම් ක්‍රියාවක් කෙතෙක් වෙත් ද, සියලු රූපය ද, අසංඛතවාත (නිවන) ද යන මේ බමුණෙක් නොව විපාක න විපාකසංඛාරා බමුණෝ ය.

998. කවර බමුණෙක් උපාදිනා - උපාදානික වෙති යත්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සංසාර වූ කුශලාකුශල බමුණන්ගේ විපාකයෝ ය, වේදනාසකයා ය ... විඥානසකයා ය, කම්ම කළ හෙයින් යම් රූපයකුත් වේ ද, මේ බමුණෙක් උපාදිනා උපාදානිකයෝ ය.

* මෙම පොතෙහි පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

999. කතමෙ බමම අනුපාදිනනුපාදනිතා?

සාසවා කුසලාකුසලා බමමා භාමාවචර රූපාවචරා අරූපාවචරා, වෙද නාකකකේයා -පෙ- විඤ්ඤාණකකේයා, යෙ ව බමමා කිරිතා නෙව කුසලා නාකුසලා ත ව කම්මපිපාකා, යං ව රූපා න කම්මසා කතතතා, ඉමෙ බමමා අනුපාදිනනුපාදනිතා.

1000. කතමෙ බමම අනුපාදිනනඅනුපාදනිතා?

අපරිශාපනතා මග්ගා ව මග්ගඵලානි ව අසබ්බතා ව බාහු, ඉමෙ බමමා අනුපාදිනනඅනුපාදනිතා.

1001. කතමෙ බමමා සබ්බිලිට්ඨසබ්බිලෙසිකා?

තීණි අකුසලමූලානි ලොභො දොසො මොහො, තදෙකට්ඨා ව කිලෙසා, තංසම්පසුතො වෙදනාකකේයා -පෙ- විඤ්ඤාණකකේයා, තංසමුට්ඨාතං කායකම්මං වජිකම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ බමමා සබ්බිලිට්ඨසබ්බිලෙසිකා.

1002. කතමෙ බමමා අසබ්බිලිට්ඨසබ්බිලෙසිකා?

සාසවා කුසලව්‍යාසතා බමමා කමාවචර රූපාවචරා අරූපාවචරා, රූපකකේයා වෙදනාකකේයා සඤ්ඤාකකේයා සබ්බාරකකේයා විඤ්ඤාණකකේයා, ඉමෙ බමමා අසබ්බිලිට්ඨසබ්බිලෙසිකා.

1003. කතමෙ බමමා අසබ්බිලිට්ඨඅසබ්බිලෙසිකා?

අපරිශාපනතා මග්ගා ව මග්ගඵලානි ව අසබ්බතා ව බාහු, ඉමෙ බමමා අසබ්බිලිට්ඨඅසබ්බිලෙසිකා.

1004. කතමෙ බමමා සපිතකකපිචාරො?

සපිතකකපිචාරභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරිශාපනො විතකක පිචාරෙ ඵපෙඤා තංසම්පසුතො වෙදනාකකේයා -පෙ- විඤ්ඤාණකකේයා, ඉමෙ බමමා සපිතකකපිචාරො.

1005. කතමෙ බමමා අපිතකකපිචාරමතතා?

අපිතකකපිචාරමතභූමියං රූපාවචරෙ අපරිශාපනො විචාරං ඵපෙඤා තංසම්පසුතො වෙදනාකකේයා -පෙ- විඤ්ඤාණකකේයා, ඉමෙ බමමා අපිතකකපිචාරමතතා.

999. කවර ධර්මයේ අනුපාදිතා - උපාදානිය වෙති යත්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සංක්‍රම වූ කුසලාකුසල බවටයෝ ය, වෙදනාසක්කා ය ... චිඤ්ඤාසක්කා ය, තො ම කුසල වූ අකුසල තො වූ තො ද කම්මිපාක වූ යම් ක්‍රියාවම් කෙතෙකුත් වෙන් ද, කම්ම සාමකෙසින් තො වූ යම් රූපයෙකුත් වේ ද, මේ බවටයෝ අනුපාදිතා - උපාදිතීයයෝ යි.

1000. කවර ධර්මයේ අනුපාදිතය - අනුපාදිතිය වෙති යන්:

අපරිඥාපනත වූ මාංශිකයෝ ද, මාංශීඵලයෝ ද, අසංඛිත (-නිබ්බාන) ඩානුවාදී දැයි මේ වමඥෝ අනුපාදින්න - අනුපාදනිකයෝ යි.

1001. කවර ඛණ්ඩයේ සහතිකයක් සහතිකයක් ලෙස සඳහන් කර ඇත:

ලොහ දෙස මෙහ යන තුන් අකුලලියෝ ය, තත්සහරෙකයෝ වූ කෙලයෝ ය, තත්සම්ප්‍රසන්න වූ වෙදනාංකානු ය ... වශ්‍යනාංකානු ය, තත්සම්ප්‍රසන්න වූ කායකම් ය වාක්කම් ය මතාකම් ය, මේ බිමියෝ සංක්ෂි-
ප්‍රකාශකලයෝ ය.

1002. කවර ධර්මයන් අසඹාලියාසඹාලෙසින වෙති යන්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සංග්‍රහ වූ කුශලාචාරානුකූලයෝ ය, රූපසකති ය වේදනාසකති ය සංඥාසකති ය සංස්කාරස්කති ය විඤ්ඤාසකති ය, මේ ධර්මයෝ අසංකූලමසංකෙලයිකයෝ යි.

1003. කුමර ධර්මයෝ අසඹනිලිට්ඨි අසඹනිලෙසික වෙති යත්:

අපරිච්ඡාදනා වූ මාග්ධියෝ ද, මාග්ධියෝ ද, අසංඛන (-නිබ්බාන) වාතුම දුග්ධ මේ ධර්මයෝ අසංකල්පිත - අසංකල්පිතයෝ හි.

1004. කවර ධර්මයෝ සපිහනී - සත්වාර වෙති යත්:

කාමාවචරයෙහි රූපාවචරයෙහි, අපරිශාලනකයෙහි සවිතකී සම්මාර-
කූමියෙහි වූ විතකීවිමාරයන් තමා තත් (-සවිතකීසම්මාර විතතය හා)
සම්ප්‍රසුතත වූ වෙදනාසකකි ය ... විශ්‍යනසකකි ය. මේ ධර්මයෝ සවිතකී
සම්මාරයෝ යි.

1005. කවර බලිතෝ අවිනවිවාරමානු වෙති යන්.

රජාවවරයෙහි අපරිශාසනායෙහි අවිනකී විවාරමාත්‍රශුභියෙහි වූ විවාරය
නමුත් ඒ අවිනකීවිවාරමාත්‍රවිනතය හා සම්ප්‍රසන්න වූ වෛද්‍යායකකි ය...
විශ්‍යහසකකි ය, මේ ධර්මයේ අවිනකීවිවාරමාත්‍රයේ යි

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1006. කතමෙ බමමා අවිතකකඤ්චිවාරා?

අවිතකකඤ්චිවාරභූමියං කාමාවච්ඡෙර රූපාවච්ඡෙර අරූපාවච්ඡෙර අපරියාපනො වෙදනාකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, සබ්බං ච රූපං, අසබ්බං ච බාහු, ඉමෙ බමමා අවිතකකඤ්චිවාරා.

1007 කතමෙ බමමා පිතිසහගතා?

පිතිභූමියං කාමාවච්ඡෙර රූපාවච්ඡෙර අපරියාපනො පිතියං ධර්මපඤ්ඤානං සම්පසුතො වෙදනාකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, ඉමෙ බමමා පිතිසහගතා.

1008. කතමෙ බමමා සුඛසහගතා?

සුඛභූමියං කාමාවච්ඡෙර රූපාවච්ඡෙර අපරියාපනො සුඛං ධර්මපඤ්ඤානං සම්පසුතො සඤ්ඤාකකිකේ සංඛාරකකිකේ විඤ්ඤාණකකිකේ, ඉමෙ බමමා සුඛසහගතා.

1009. කතමෙ බමමා උපෙකම්බසහගතා?

උපෙකම්බභූමියං කාමාවච්ඡෙර රූපාවච්ඡෙර අරූපාවච්ඡෙර අපරියාපනො උපෙකම්බං ධර්මපඤ්ඤානං සම්පසුතො සඤ්ඤාකකිකේ සංඛාරකකිකේ විඤ්ඤාණකකිකේ, ඉමෙ බමමා උපෙකම්බසහගතා.

1010. කතමෙ බමමා දසසනෙන පතාතබ්බා?

තිණි සඤ්ඤාජනාති: සත්තාසද්ධිං චිචිතිච්ඡා සිලබ්බතපරාමාසො.

1011. තත්ථ කතමා සත්තාසද්ධිං?

ඉධ අස්සුතවා පුච්ඡන්තො අරියානං අදස්සාචි අරියබලමස්ස අකොවිදො අරියබලමෙ අවිනිකො, සප්පුරිසානං අදස්සාචි සප්පුරිසබලමස්ස අකොවිදො සප්පුරිසබලමෙ අවිනිකො. රූපං අත්තො සමනුපස්සති, රූපවනං වා අත්තානං, අත්තති වා රූපං, රූපසම්මං වා අත්තානං. වෙදනං අත්තො සමනුපස්සති, වෙදනාවනං වා අත්තානං, අත්තති වා වෙදනං, වෙදනාසම්මං වා අත්තානං. සඤ්ඤාං අත්තො සමනුපස්සති, සඤ්ඤාවනං වා අත්තානං, අත්තති වා සඤ්ඤාං, සඤ්ඤාසම්මං වා අත්තානං. සංඛාරෙ අත්තො සමනුපස්සති, සංඛාරවනං වා අත්තානං, අත්තති වා සංඛාරෙ, සංඛාරෙසු වා අත්තානං. විඤ්ඤාණං අත්තො සමනුපස්සති, විඤ්ඤාණවනං වා අත්තානං, අත්තති වා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණසම්මං වා අත්තානං.-

1006. කවර ධර්මයෝ අවිතකී - අවිචාර වෙති යත්:

කමාවචරයෙහි රූපාවචරයෙහි අරූපාවචරයෙහි අපරිපාකයෙහි අවිතකී - අවිචාරභූතයෙහි වූ වෛදනාසකකාමිය... විඤ්ඤාසකකාමිය, සියලු රූපය ද, අසංඛාර (නිබ්බාන) ධාතු ව දැයි මේ ධර්මයෝ අවිතකී - අවිචාරයෝ යි.

1007. කවර ධර්මයෝ ප්‍රීතිසහගත වෙති යත්:

කමාවචරයෙහි රූපාවචරයෙහි අපරිපාකයෙහි ප්‍රීතිභූතයෙහි වූ, ප්‍රීතිය තබා ඒ (ප්‍රීතිය උපදනා සිත හා) සම්ප්‍රයෝග වූ වෛදනාසකකාමිය... විඤ්ඤාසකකාමිය. මේ ධර්මයෝ ප්‍රීතිසහගතයෝ යි.

1008. කවර ධර්මයෝ සුඛසහගත වෙති යත්:

කමාවචරයෙහි රූපාවචරයෙහි අපරිපාකයෙහි සුඛභූතයෙහි වූ සුඛය තබා ඒ (සුඛභූතිය) හා සම්ප්‍රයෝග වූ සංඝර්ෂකකාමිය සංඝකාර්ෂකකාමිය විඤ්ඤාසකකාමිය. මේ ධර්මයෝ සුඛසහගතයෝ යි.

1009. කවර ධර්මයෝ උපෙක්ඛාසහගත වෙති යත්:

කමාවචරයෙහි රූපාවචරයෙහි අරූපාවචරයෙහි අපරිපාකයෙහි උපෙක්ඛාභූතයෙහි වූ, උපෙක්ඛාව තබා ඒ (උපෙක්ඛාව උපදනා සිත) හා සම්ප්‍රයෝග වූ සංඝර්ෂකකාමිය සංඝකාර්ෂකකාමිය විඤ්ඤාසකකාමිය. මේ ධර්මයෝ උපෙක්ඛාසහගතයෝ යි.

1010. කවර ධර්මයෝ දර්ශනයෙන් ප්‍රකාශනය වෙති යත්:

සත්කායදූෂටිය විචිකිත්තාය ශීලවුතපරමථීය යන තුන් සංයෝජනයෝ යි.

1011. එහි සත්කායදූෂටී කවරෙ යත්:

මේලොච්ඡා අසුතවත් පාරිච්ඡේදන නෙමේ ආයතීයත් නො දක්නාසුලු වූයේ ආර්ථධර්මයෙහි අකොවිද (අදක්ෂ) වූයේ ආයතීධර්මයෙහි අවිනිත වූයේ, සත්පුරුෂයන් නො දක්නාසුලු වූයේ සත්පුරුෂධර්මයෙහි අකොවිද වූයේ සත්පුරුෂධර්මයෙහි අවිනිත වූයේ රූපය ආත්මයයි (දූෂටිවශයෙන්) දකී. (සෙවණ ඇති රූකක් මෙන්) ආත්මය රූපවත් කොට හෝ, (මලෙහි සුවද මෙන්) ආත්මයෙහි රූපය හෝ, (කරඹුයෙහි මැණික මෙන්) රූපයෙහි ආත්මය හෝ දකී වෛදනාව ආත්මය යි (දූෂටිදර්ශනයෙන්) දකී. ආත්මය වෛදනාවත් කොට හෝ, ආත්මයෙහි වෛදනාව හෝ, වෛදනා-යෙහි ආත්මය හෝ දකී. සංඝර්ෂ ආත්මයයි දකී ආත්මය සංඝර්ෂත් කොට හෝ, ආත්මයෙහි සංඝර්ෂ හෝ, සංඝර්ෂයෙහි ආත්මය හෝ දකී. සංඝකාරයත් ආත්මය යි දකී. ආත්මය සංඝකාරවත් කොට හෝ, ආත්ම-යෙහි සංඝකාරයත් හෝ, සංඝකාරයෙහි ආත්මය හෝ දකී. විඤ්ඤාය ආත්මය යි දකී. ආත්මය විඤ්ඤාවත් කොට හෝ, ආත්මයෙහි විඤ්ඤාය හෝ, විඤ්ඤායෙහි ආත්මය හෝ දකී.-

යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාථා දිට්ඨි-
විසුකාසිකා,¹ දිට්ඨිවිපථඤ්ඤා දිට්ඨිසංඝායාපනං ගාභො පතිට්ඨාභො,²
අභිනිවේසො පරාමාසො කුමමඤ්ඤා ඡුච්ඡාපථො මිච්ඡන්තං තිත්ථායතනං
විපරිජයසගාභො,³ අයං වුච්චති සක්කායදිට්ඨි.

1012. තත්ථ කතමො විචිකිච්ඡා?

සත්ථරි කඛබ්බති විචිකිච්ඡති, ධම්මෙ කඛබ්බති විචිකිච්ඡති, සංකප්ප
කඛබ්බති විචිකිච්ඡති, සිකායා කඛබ්බති විචිකිච්ඡති, පුබ්බතො කඛබ්බති විචි-
කිච්ඡති, අපරතො කඛබ්බති විචිකිච්ඡති, පුබ්බන්තාපරතො කඛබ්බති
විචිකිච්ඡති, ඉදංචාචායා පටිච්චසම්ප්පාදනොදු ධම්මසු කඛබ්බති විචි-
කිච්ඡති. යා ඵවරූපා කඛබ්බා කඛබ්බායතා කඛබ්බාසිතතා විමති විචිකිච්ඡා,
ඤ්ඤාකා ඤ්ඤාභාසො සංසයො අනෙකාසගාභො ආසපානා පරිසපානා
අපරිජයාගාහනා ඵමිතිතතා විතතස්ස භොගිඤ්ඤො, අයං වුච්චති
විචිකිච්ඡා.

1013. තත්ථ කතමො සීලබ්බතපරාමාසො?

ඉතො ඛනිද්ධා සමණ්ඩාගමණානං සීලෙන සුද්ධි වතෙන සුද්ධි සීලබ්බ-
තෙන සුද්ධිති යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාථා
දිට්ඨිවිසුකාසිකා,¹ දිට්ඨිවිපථඤ්ඤා දිට්ඨිසංඝායාපනං ගාභො පතිට්ඨාභො,²
අභිනිවේසො පරාමාසො කුමමඤ්ඤා ඡුච්ඡාපථො මිච්ඡන්තං තිත්ථායතනං
විපරිජයසගාභො,³ අයං වුච්චති සීලබ්බතපරාමාසො.

ඉමාති තිණි සංගොජනාති, තදෙකට්ඨා ව කිලෙසා, තං සමපසුතො
වෙදනාකඛඤ්ඤා - පෙ - විඤ්ඤාණකඛඤ්ඤා, තංගමුට්ඨානං කායකමමං වචි-
කමමං මනොකමමං, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභාතබ්බා.

1014. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පභාතබ්බා?

අවසන්තො ලොභො ඥාණො මොහො, තදෙකට්ඨා ව කිලෙසා, තංසමප-
සුතො වෙදනාකඛඤ්ඤා - පෙ - විඤ්ඤාණකඛඤ්ඤා, තංගමුට්ඨානං කායකමමං
වචිකමමං මනොකමමං, ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පභාතබ්බා.

1015. කතමෙ ධම්මා තෙව දස්සනෙන හ භාවනාය පභාතබ්බා?

කුසලාවතාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියා-
පන්තා, වෙදනාකඛඤ්ඤා - පෙ - විඤ්ඤාණකඛඤ්ඤා, සබ්බං ව රූපං, අසබ්බතා
ව ඛාදා, ඉමෙ ධම්මා තෙව දස්සනෙන හ භාවනාය පභාතබ්බා.

1. දිට්ඨිවිසුකාසිකා - සිමු 1, 2, 3. 2. පටිභාසො - සිමු 3, මුඡ්ඤා, සං, PTS
3. විපරිජයසගාභො - මුඡ්ඤා විපරිජයසගාභො - සං, PTS.

මෙමඳු වූ යම් දෘෂ්ටිකෝණයක් දෘෂ්ටිකතයෙන් දෘෂ්ටිකතයෙන් දෘෂ්ටික න්‍යාය-
යෙන් දෘෂ්ටිවිග්‍රහායකයෙන් දෘෂ්ටිවිග්‍රහ නිකයෙන් දෘෂ්ටික යෝජනායෙන්,
(දෘෂ්ටි) ගැනීමෙන් පිහිටාගැනීමෙන් (නිත්‍යාදි විසින්) අභිනිවේශයෙන්
පරමවිශේෂයෙන් කුන්ධිතමායිකයෙන් මනසාපරමයෙන් මනසායතනමයෙන්
නිව්‍යායනනයෙන් විපරමායනනයෙන් වේ ද, මේ සත්කායදෘෂ්ටි ගති
කියනු ලැබේ.

1012. එහි විවිකිත්ත; කවර යන්:

ශාසනයන් වනන්ගේ කෙරෙහි සැක කෙරෙයි, විවිකිත්සා කෙරෙයි, තවලොවුතුරු දහමිනි ... අව අරි සතුන් කෙරෙහි ... ත්‍රිවිධ ශික්ෂාගෙහි, (අතීතසකකාදි) පුච්ඡානතයෙහි, (අනාගතසකකාදි) අපරානතයෙහි, පුච්ඡානත අපරානතයෙහි, ඉදම්ප්‍රත්‍යයතාප්‍රතීත්‍යසමුත්පන්න ධම්මිකයෙහි සැක කෙරෙයි, විවිකිත්සා කෙරෙයි. යම් මෙබඳු වූ සැකයෙක් සැක කරන අයුරෙක් සැකයට පමුණුවන ලද බවෙක් විමිනියොක් විවිකිත්සාවක් අභිලාෂයෙක් ද්විධාපථයක් සංශයයෙක් අනෙකානන්‍යාභෑයක් ආසපීණයෙක් පරි-සර්පණයෙක් (අරමුණට) නො බැගහැනීමේ විත්‍යයාගේ තදබවෙක් මනෝවිලෝබයෙක් මේ ද, මේ විවිකිත්සා යයි කියනු ලැබේ.

1013. එහි ශිලව්‍යුහපරාමේෂික කවරෙ යන්:

[illegible]

මේ තුන් සංගෝචනයෝ ය, ඔවුන් හා ප්‍රභාසෛනසභා වූ නෙලශයෝ ද, ඒ තදෙකසර වූ ලොහදි අටකෙලෙසුන් හා සම්ප්‍රයෝග වූ වෙදනා-සකකු ය ... විශ්‍යසකකු ය, ඒ ලොහාදිය විසින් උපදවන ලද කාශකම් ය වාක්කම් ය මනාකම් ය, මේ බිමයෝ දර්ශනයෙන් ප්‍රභාතව්‍යයෝ යි.

1014. කවර ධර්මයෝ ගාවතායෙන් ප්‍රකාශවන වෙඩි යන්:

අවශේෂ වූ ලොහය දෙයක් මෙහෙය, (ප්‍රකාශවශයෙන්) තදෙකට වූ කෙලෙසයෝ ද, ඒ කෙලෙසින් හා සම්ප්‍රකාශ වූ වෙදිකාසකයක් ය... විශ්වකයකය, තත්ත්වමය වූ කායකය වාක්කය වෙතෙකය. මෙය මෙයට හා වෙතෙකය ප්‍රකාශවෙතෙකය.

1015. කවර බමිලෝ දැනියෙන් - කාවිකාලෙන් නො ම ප්‍රකාශවූ
වෙති යන්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිඥාපනන වූ කුශලාචාරාකාරක
බව්‍යෝග්‍ය, චෙදනාසකකිග්‍ය විඤ්ඤාසකකිග්‍ය, සිංදු රූපග්‍ය ද. අඤ්ඤා
(නිබ්බාන) බහු දැකි මේ බව්‍යෝග්‍ය නො ම දැකීතයෙන් නො ද භාවනා-
යෙන් ප්‍රභානව්‍යයෝග්‍ය යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1016 කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභාතබ්බහෙතුකා?

තීණී සඤ්ඤාජනාති: සකකායදිට්ඨි විවිකිච්ඡාසීලබ්බතපරාමාසො.

කතා කතමා සකකායදිට්ඨි? ඉධ අස්සුතවා ප්‍රථුජ්ජනො -පෙ- රූපං අත්තතො, සමනුපස්සති -පෙ- අතං වුව්වති සකකායදිට්ඨි.

තත් කතමා විවිකිච්ඡා? සන්ධි කඤ්ඤා -පෙ- අතං වුව්වති විවිකිච්ඡා.

තත් කතමා සීලබ්බතපරාමාසො? ඉතො බග්ගි: සමණ්ණාසමණානං සීලෙනසුද්ධි -පෙ- අතං වුව්වති සීලබ්බතපරාමාසො.

ඉමාති තීණී සංයෝජනාති තදෙකථා ව කිලෙසා තං සමපසුතො වෙදනාකඤ්ඤා -පෙ- විඤ්ඤාණකඤ්ඤා, තං සමුට්ඨානං කායකමං චරිකමං මනෝකමං, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභාතබ්බහෙතුකා. තීණී සඤ්ඤාජනාති සකකායදිට්ඨි විවිකිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාසො, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභාතබ්බහෙතුකා. තදෙකථා ලොභො දෝසො මොහො, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභාතබ්බහෙතුකා. තදෙකථා ව කිලෙසා තං සමපසුතො වෙදනාකඤ්ඤා -පෙ- විඤ්ඤාණකඤ්ඤා, තං සමුට්ඨානං කායකමං චරිකමං මනෝකමං, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභාතබ්බහෙතුකා.

1017. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා?

අවසෙසො ලොභො දෝසො මොහො, ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා, තදෙකථා ව කිලෙසා තං සමපසුතො වෙදනාකඤ්ඤා -පෙ- විඤ්ඤාණකඤ්ඤා, තං සමුට්ඨානං කායකමං චරිකමං මනෝකමං, ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා.

1018. කතමෙ ධම්මා තෙව දස්සනෙන න භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා?

තෙ ධම්මෙ ධර්මා අවසෙසා කුසලාකුසලාචාරාකතා ධම්මා කාමා-චචරා රූපාචචරා අරූපාචචරා අපරිඤ්ඤා, වෙදනාකඤ්ඤා සඤ්ඤාණකඤ්ඤා, සබ්බං ච රූපං, අසබ්බං ච ආරාමං, ඉමෙ ධම්මා තෙව දස්සනෙන න භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා.

1019. කතමෙ ධම්මා ආවයගාමිනො?

සාසවා කුසලාකුසලා ධම්මා කාමාචචරා රූපාචචරා අරූපාචචරා, වෙදනාකඤ්ඤා -පෙ- විඤ්ඤාණකඤ්ඤා, ඉමෙ ධම්මා ආවයගාමිනො.

1020. කතමෙ ධම්මා අපවයගාමිනො?

චතතාරො මග්ගා අපරිඤ්ඤා, ඉමෙ ධම්මා අපවයගාමිනො.

1016. කවර ධර්මයෝ දර්ශනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් හෙතු ඇතියහ යත්:
සත්තකායදූෂි ය විවික්ඛයා ය ශීලව්‍රතපරාමිතී ය යන තුන් සංයෝජනයෝ යි.

එහි සත්තකායදූෂි කවරෙ යත්: මෙ ලොවැ අමුතුවත් පාඨන්ජන තෙමේ ... රූපය ආත්මයෙහි දකී ... මේ සත්තකායදූෂි යයි කියනු ලැබේ.

එහි විවික්ඛයා කවරෙ යත්: ශාස්තෘන් චන්ද්‍රිකා කෙරෙහි සැක කෙරෙයි ... මේ විවික්ඛයා යයි කියනු ලැබේ.

එහි ශීලව්‍රතපරාමිතී කවරෙ යත්: මෙ සත්තෙන් බැහැර මහණ බමුණන්ගේ ශීලයෙන් ශුද්ධය, ... මේ ශීලව්‍රතපරාමිතී යයි කියනු ලැබේ.

මේ තුන් සංයෝජනයෝ ය, තදෙකසා වූ කෙලෙසෝ ද, තත්සම්ප්‍රයුක්ත වූ වෙදනාසකකාය ය ... විඤ්ඤාසකකාය ය, ඒ කෙලෙසුන් විසින් සමුත්ත වූ කායකමී ය වාක්කමී ය මනාකමී ය, යන මේ ධර්මයෝ දර්ශනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් හෙතු ඇත්තාහු ය. සත්තකායද්විතී ය විවික්ඛයා ය ශීලබ්‍රතපරාමිතී ය යන තුන් සංයෝජනයෝ ය, මේ දහමුහු දර්ශනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් ය. තදෙකසා වූ ලොහ ය දෙස ය මොහ ය, යන මේ දහමුහු දර්ශනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් හෙතුහු ය. තදෙකසා වූ කෙලෙසෝ ද, තත්සම්ප්‍රයුක්ත වූ වෙදනාසකකාය ය ... විඤ්ඤාසකකාය ය, ඒ ලොහාදිය විසින් සමුත්ත වූ කායකමී ය වාක්කමී ය මනාකමී ය, මේ දහමුහු දර්ශනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් හෙතුකයෝ යි.

1017. කවර දහමුහු භාවනායෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් හෙතු ඇතියහ යත්:

අවශේෂ වූ ලොහ ය දෙස ය මොහ ය, යන මේ දහමුහු භාවනායෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් හෙතු ඇතියහ. තදෙකසා වූ කෙලෙසෝ ද, ඒ කෙලෙසුන් භාසම්ප්‍රයුක්ත වූ වෙදනාසකකාය ය ... විඤ්ඤාසකකාය ය, ඒ ලොහාදිය විසින් සමුත්ත වූ කායකමී ය වාක්කමී ය මනාකමී ය, මේ ධර්මයෝ භාවනායෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් හෙතුකයෝ යි.

1018. කවර ධර්මයෝ නො ම දර්ශනයෙන් නො ද භාවනායෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් හෙතු ඇතියහ යත්:

ඒ බමිසත් තබා සෙසු කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිශාපනන වූ කුශලාකුශලාචාරාකාය වූ ධර්මයෝ ය, වෙදනාසකකාය සංඥාසකකාය සංකාරාසකකාය විඤ්ඤාසකකාය ය, සියලු රූපය ද, අසංඛිතධාතු ද යි මේ ධර්මයෝ නො ම දර්ශනයෙන් නො ද භාවනායෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් හෙතුකයෝ යි.

1019. කවර දහමුහු ආවයනාමී වෙති යත්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සාමුච වූ කුශලාකුශල ධර්මයෝ ය, වෙදනාසකකාය ය ... විඤ්ඤාසකකාය ය, මේ ධර්මයෝ ආවයනාමීහු ය.

1020. කවර දහමුහු අපවයනාමී වෙති යත්:

අපරිශාපනන වූ සතර මාගීයෝ යි. මේ ධර්මයෝ අපවයනාමීහු ය.

1021. කතමෙ බමම, තෙව ආවශයාමිතො න අපවශයාමිතො?

කුසලාකුසලානං බමමානං විපාකා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිශාපනනා, වෙදනාකකිකො -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකො, සෙව බමමා කිරිනා තෙව කුසලා තාකුසලා න ව කමට්ඨපාකා, සබ්බං ව රූපං, අසබ්බතා ව ඛාදු, ඉමෙ බමමා තෙව ආවශයාමිතො න අපවශයාමිතො.

1022. කතමෙ බමමා සෙබ්බා?

චිත්තානුරාගිකා අපරිශාපනනා, භවට්ඨිමානී ව තිණ්ඨි සාමඤ්ඤාඵලානී ඉමෙ බමමා සෙබ්බා.

1023. කතමෙ බමමා අසෙබ්බා?

උපරිට්ඨිමං අරහත්තඵලං, ඉමෙ බමමා අසෙබ්බා.

1024. කතමෙ බමමා භවට්ඨෙබ්බා නාසෙබ්බා?

තෙ බමමෙ රූපෙතො අවතෙතා කුසලාකුසලාච්ඡාසකතා බමමා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිශාපනනා, වෙදනාකකිකො -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකො, සබ්බං ව රූපං, අසබ්බතා ව ඛාදු, ඉමෙ බමමා තෙව සෙබ්බා නාසෙබ්බා.

1025. කතමෙ බමමා පරිත්තා?

සෙබ්බව කාමාවචරා කුසලාකුසලාච්ඡාසකතා බමමා, රූපකකිකො -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකො, ඉමෙ බමමා පරිත්තා.

1026. කතමෙ බමමා මිහග්ගතා?

රූපාවචරා අරූපාවචරා කුසලාච්ඡාසකතා බමමා, වෙදනාකකිකො -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකො, ඉමෙ බමමා මිහග්ගතා.

1027. කතමෙ බමමා අප්පමාණා?

අපරිශාපනනා මග්ගා ඵ මග්ගඵලානී ව, අසබ්බතා ව ඛාදු, ඉමෙ බමමා අප්පමාණා.

1028. කතමෙ බමමා පරිත්තාරමමණා?

පරිත්තෙව ඛෙමම අරහත සෙ උප්පජ්ජන්ති විත්තවෙතසිකා බමමා, ඉමෙ බමමා පරිත්තාරමමණා.

1 සෙබ්බා - සිමු 1, 2, 3, ඡේදක සහ PTS.

2. අසෙබ්බා - සිමු 1, 2, 3, ඡේදක, සහ, PTS.

1021. කවර දහම්පුත නො ම ආවයනම් නො ද අපවයනම් වෙති යත්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවර අපරිශාපනන වූ කුශලාකුශලධර්මයන් හේ විපාකයෝ ය, වෙදනාසකකාමිය ය... විඤ්ඤාසකකාමිය ය, නො ම කුශල වූ අකුශල නො වූ නො ද කම්මපාක වූ යම් ක්‍රියාධර්ම කෙතෙක් වෙන් ද, සියලු රූපය ද, අසබ්බත (නිබ්බාන) බාහුව ද යි මේ බර්තමාන නො ම ආවයනම් නො ද අපවයනම් වෙත්.

1022. කවර දහම්පුත අනෙක වෙති යත්:

අපරිශාපනන වූ සතරමාගීයෝ ද, හෙට්ඨිම වූ කුත් ප්‍රාමාණ්‍යඵලයෝ ද යි මේ බර්තමාන අනෙකයෝ යි.

1023. කවර දහම්පුත අනෙක වෙති යත්:

මතුනෙහි වූ අභිතඤ්ඤා ය. මේ බර්තමාන අනෙකයෝ යි.

1024. කවර බර්තමාන නොව අනෙක නොවෙති යත්:

ඒ (අනෙකානෙක) බර්තමාන නොව නොව නොව කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිශාපනන වූ කුශලාකුශලාචාරාකාමධර්මයෝ ය, වෙදනාසකකාමිය ය... විඤ්ඤාසකකාමිය ය, සියලු රූපය ද, අසබ්බතබාහුව ද යි මේ බර්තමාන නොව අනෙකයෝ යි.

1025. කවර බර්තමාන පරිත්ත වෙති යත්:

සියලු ම කාමාවචර වූ කුශල - අකුශල - අචාරාකාමධර්මයෝ ය, රූපසකකාමිය ය... විඤ්ඤාසකකාමිය ය. මේ බර්තමාන පරිත්තයෝ යි.

1026. කවර බර්තමාන මහද්ගත වෙති යත්:

රූපාවචර අරූපාවචර වූ කුශලාචාරාකාමධර්මයෝ ය, වෙදනාසකකාමිය ය... විඤ්ඤාසකකාමිය ය. මේ බර්තමාන මහද්ගතයෝ ය.

1027. කවර බර්තමාන අප්‍රමාණ වෙති යත්:

අපරිශාපනන වූ මාගීයෝ ද, මාගීඵලයෝ ද, අසබ්බත (නිබ්බාන) බාහුව ද යි මේ බර්තමාන අප්‍රමාණයෝ යි.

1028. කවර බර්තමාන පරිත්තාලමිත වෙති යත්:

පරිත්ත වූ බර්තමාන අරහතා (-අරහත් කොට) යම් විධානවිධාන බර්තමාන කෙතෙක් උපදනානු නම්, මේ බර්තමාන පරිත්තාලමිතයෝ යි.

1029. කතමෙ බමමා මහනනාරමමණා?

මහනනනනෙ බමමෙ ආරබන ගෙ උපපජ්ජනති විතතවෙනසිකා බමමා, ඉමෙ බමමා මහනනාරමමණා.

1030. කතමෙ බමමා අපමාණාරමමණා?

අපමාණෙ බමමෙ ආරබන ගෙ උපපජ්ජනති විතතවෙනසිකා බමමා, ඉමෙ බමමා අපමාණාරමමණා.

1031. කතමෙ බමමා හිනා?

හිනේ අකුලලුලාති ලොසහා දෙහො මොහො, තදෙකට්ඨා ව කිලෙසා, තං සමපසුනොතා වෙදනාකකිකො -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකො, තංගමුට්ඨාතං කායකමං වජිකමං මනොකමං, ඉමෙ බමමා හිනා.

1032. කතමෙ බමමා මජ්ඣමා?

සාසවා කුසලාච්ඡාසකතා බමමා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා, රූපකකිකො -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකො, ඉමෙ බමමා මජ්ඣමා.

1033. කතමෙ බමමා පණීතා?

අපරිසාපනා මග්ගා ව, මග්ගඋලාති ව, අභිබ්බතා ව බාහු, ඉමෙ බමමා පණීතා.

1034. කතමෙ බමමා මිට්ඨතනනිසකා?

පඤ්ඤා කමමාති ආනනනරිකාති, යා ව මිට්ඨාදිට්ඨි නිසකා, ඉමෙ බමමා මිට්ඨතනනිසකා.

1035. කතමෙ බමමා සමමතනනිසකා?

චතතාරො මග්ගා අපරිසාපනා, ඉමෙ බමමා සමමතනනිසකා.

1036. කතමෙ බමමා අනියතා?

තෙ බමමෙ ධර්මෙහි අවිසේසා කුසලාකුසලාච්ඡාසකතා බමමා කාමා-වචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිසාපනා වෙදනාකකිකො -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකො, සබ්බං ව රූපං, අභිබ්බතා ව බාහු, ඉමෙ බමමා අනියතා.

1037. කතමෙ බමමා මග්ගාරමමණා?

අරියමග්ගං ආරබන ගෙ උපපජ්ජනති විතතවෙනසිකා බමමා, ඉමෙ බමමා මග්ගාරමමණා.

1029. කවර බමුණෝ මහදගුණලබන වෙති යත්:

මහදගුණ වූ බමුණන් අරමුණු කොට යම් විනයවේදනසිත බමුණෙකුගේ උපදානු නම්, මේ බමුණෝ මහදගුණලබනෝ යි.

1030. කවර බමුණෝ අප්‍රමාණාලබන වෙති යත්:

අප්‍රමාණ වූ බමුණන් අරමුණු කොට යම් විනයවේදනසිතබමුණෙකුගේ උපදානු නම්, මේ බමුණෝ අප්‍රමාණාලබනෝ යි.

1031. කවර බමුණෝ සීත වෙති යත්:

ලොහ ය දෙස ය මොහ ය යන තුන් අකුණුලලයෝ ය, (සහර වශයෙන්) තදෙකස් වූ නෙලයෝ ද, උන් හා සමප්‍රසන්න වූ වේදනා-සකති ය ... විශ්වසකති ය, තත්සමුප්පිත වූ කායකම් ය වාක්කම් ය මනාකම් යි. මේ බමුණෝ සීතයෝ යි.

1032. කවර බමුණෝ මධ්‍යම වෙති යත්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සාමුඛ වූ කුසලාචාරාකාර බමුණෝ ය, රූපසකති ය ... විශ්වසකති යි. මේ බමුණෝ මධ්‍යමයෝ යි.

1033. කවර බමුණෝ ප්‍රණීත වෙති යත්:

අපරිසංසන්න වූ මාග්ගිකෝ ද, මාග්ගිකෝ ද, අසංසන්න බාහුව ද යි. මේ බමුණෝ ප්‍රණීතයෝ යි.

1034. කවර බමුණෝ භික්ෂුකානුකූල වෙති යත්:

මාතාවධාදි පඤ්ච අනන්තරික කම්මෝ ද, යම් නිසා මිත්‍රාදාන-යතුන් වේ ද, මේ බමුණෝ භික්ෂුකානුකූලයෝ යි.

1035. කවර බමුණෝ සමානකානුකූල වෙති යත්:

අපරිසංසන්න වූ සතර මාග්ගිකෝ යි. මේ බමුණෝ සමානකානු නිසා-යෝ යි.

1036. කවර බමුණෝ අනිසත වෙති යත්:

ඒ බමුණන් තමා අවශ්‍ය වූ කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අප-රිසංසන්න වූ කුසලාකුසලාචාරාකාර බමුණෝ ය, වේදනාසකති ය ... විශ්ව-සකති ය, සියලු රූපය ද, අසංසන්න බාහුව ද යි. මේ බමුණෝ අනිසතයෝ යි.

1037. කවර බමුණෝ මාග්ගික වෙති යත්:

ආරාමිකයන් අරමුණු කොට යම් විනයවේදනසිතබමුණෙකුගේ උපදානු නම්, මේ බමුණෝ මාග්ගිකයෝ යි.

1038. කතමෙ බමමා මග්ගනෙකුකා?

අරියමග්ගනමබ්බිසා මග්ගනකාති සපෙති, තංසමපසුතො වෙදනා-
කඛනො -පෙ- විඤ්ඤාණකඛනො, ඉමෙ බමමා මග්ගනෙකුකා. අරියමග්ග-
නමබ්බිසා සමමාදිට්ඨි මග්ගො වෙව ගෙවු ව. සමමාදිට්ඨි සපෙති, තංසමප-
සුතො වෙදනාකඛනො -පෙ- විඤ්ඤාණකඛනො, ඉමෙ බමමා මග්ගනෙකුකා.
අරියමග්ගනමබ්බිසා අලොභො අද්දෙසො අමොහො, ඉමෙ බමමා මග්ග-
නෙකු. තං සමපසුතො වෙදනාකඛනො -පෙ- විඤ්ඤාණකඛනො,
ඉමෙ බමමා මග්ගනෙකුකා.

1039. කතමෙ බමමා මග්ගාධිපතීනො?

අරියමග්ගො අධිපතී කරිති, යෙ උපපජ්ජති විතතවෙතසිකා බමමා,
ඉමෙ බමමා මග්ගාධිපතීනො. අරියමග්ගනමබ්බිසා විමංසාධිපතෙසො මග්ගා-
භාවයනාසා විමංසං සපෙති, තංසමපසුතො වෙදනාකඛනො, -පෙ-
විඤ්ඤාණකඛනො, ඉමෙ බමමා මග්ගාධිපතීනො.

1040. කතමෙ බමමා උප්පන්නා?

යෙ බමමා ජාතා භූතා සඤ්ජාතා නිබ්බතා අභිනිබ්බතා පාඤ්ඤා-
උප්පන්නා සමුප්පන්නා උට්ඨිතා සමුට්ඨිතා උප්පන්නා උප්පන්නාසෙත
සබ්බසිතා රූපං¹ වෙදනා සඤ්ඤා සබ්බාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙ බමමා උප්පන්නා.

1041. කතමෙ බමමා අනුප්පන්නා?

යෙ බමමා අජාතා අභූතා අසඤ්ජාතා අනිබ්බතා අභිනිබ්බතා
අපාඤ්ඤාතා අනුප්පන්නා අසමුප්පන්නා අනුට්ඨිතා අසමුට්ඨිතා අනුප්පන්නා
අනුප්පන්නාසෙත සබ්බසිතා රූපං වෙදනා සඤ්ඤා සබ්බාරා විඤ්ඤාණං,
ඉමෙ බමමා අනුප්පන්නා.

1042. කතමෙ බමමා උප්පාදිනො?

කුසලාකුසලානං බමමානං අවිපකකවිපාකානං විපාකා කාමාවචරා
රූපාවචරා අරූපාවචරා අපට්ඨපාපන්නා වෙදනාකඛනො -පෙ- විඤ්ඤා-
ණකඛනො, සඤ්ඤා රූපං සමමයාසනතො උප්පජ්ජියාති, ඉමෙ බමමා
උප්පාදිනො.

1043. කතමෙ බමමා අතීතා?

යෙ බමමා අතීතා නිරුද්ධා විගතා විපරිණතා අත්ථගතා අබ්බත්ථ-
ගතා උප්පජ්ජිතා විගතා අතීතා අතීතාසෙත සබ්බසිතා රූපං වෙදනා
සඤ්ඤා සබ්බාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙ බමමා අතීතා.

1038 කවර ධර්මයෝ මාගීහෙතුක වෙති යත්:

ආයසීමාගීහමඛිනිත්තේ මාගීහගගන් තඛා ඒ මාගීහමප්පුක්ක වු වෙද-
නාස්සකකි ය ... විඤ්ඤාස්සකකි ය යන මේ ධර්මයෝ මාගීහෙතුකයෝ ය,
ආයසීමාගීහමඛිනිත්තේ සමාස්දාසට්ඨ මාගී ද හෙතු ද වෙයි. සමාස්දාසට්ඨ
තඛා තත්තමප්පුක්ක වු වෙදනාස්සකකි ය ... විඤ්ඤාස්සකකි ය, යන මේ
ධර්මයෝ මාගීහෙතුකයෝ ය. ආයසීමාගීහමඛිනිත්තේ අපලාන ය අපදාන ය
අමොහ ය යන මේ ධර්මයෝ මාගීහෙතුක ය. උත්තා සමප්පුක්ක වු
වෙදනාස්සකකි ය ... විඤ්ඤාස්සකකි ය. මේ ධර්මයෝ මාගීහෙතුකයෝ ය.

1039 කවර ධර්මයෝ මාගීහිපති වෙති යත්:

ආයසීමාගීහ අරමමණාධිපති කොට යම් විතතචෙතසිකධර්ම කෙනෙක්
උපදනානු තම්, මේ ධර්මයෝ මාගීහිපති ය. විමංසාව දිසිපති කොට
මාගීහ වඩන ආයසීමාගීහමඛිනිත්තේ විමංසාව තඛා තත්තමප්පුක්ක වු
වෙදනාස්සකකි ය ... විඤ්ඤාස්සකකි ය, මේ ධර්මයෝ මාගීහිපති වෙති.

1040. කවර ධර්මයෝ උත්තරනා වෙති යත්:

යම් ධර්ම කෙනෙක් හටගත්තානු පහළ වූවානු මොහොවට හටගත්තානු
නිපත්තානු වෙහෙසින් නිපත්තානු ප්‍රකට වූවානු උපත්තානු වෙහෙසින්
උපත්තානු උච්ඡිත වූවානු සමුච්ඡිත වූවානු උපත්තානු උපත් කොටසින්
හැඳුනානු ද, ඒ රූප ය වෙදනා ය සංඥ ය සංස්කාර ය විඤ්ඤ ය. මේ
ධර්මයෝ උත්තරනායෝ ය.

1041. කවර ධර්මයෝ අනුත්තරනා වෙති යත්:

යම් ධර්ම කෙනෙක් අජාත අභූත අසංඥාත අනිජාත අනභිනිජාත
අප්‍රාදුර්භූත අනුත්තරනා අසමුත්තරනා අනුචිත අසමුච්ඡිත අනුත්තරනා
වූවානු අනුත්තරනාංශයෙන් සම්මානිත වූවානු ද, ඒ රූප ය වෙදනා ය
සංඥ ය සංස්කාර ය විඤ්ඤ ය. මේ ධර්මයෝ අනුත්තරනායෝ ය.

1042. කවර ධර්මයෝ උත්තරාදී (අවශ්‍යයෙන් උපදනා) වෙති යත්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිසාරනා වු නො වු කළ විපාක
ඇති කුශලාකුශල ධර්මාන්තේ විපාකයෝ ය, වෙදනාස්සකකි ය ...
විඤ්ඤාස්සකකි ය, කම්ම කළ හෙයින් යම් රූපයෙකුත් උපදනේ ද, මේ
ධර්මයෝ උත්තරාදීහ.

1043. කවර ධර්මයෝ අතීත වෙති යත්:

යම් ධර්ම කෙනෙක් ක්ෂණත්‍රය ඉක්මවූවානු නිරුඳි වූවානු පහව
ගියානු (ප්‍රකාශීය හැරීමෙන්) විපරිණාමයට ගියානු අස්තයට ගියානු
අභ්‍යන්තරයට ගියානු ඉපිද පහව ගියානු ද, අතීත වූවානු අතීතාංශයෙන්
සම්මානිත වූවානු ද, ඒ රූප ය වෙදනා ය සංඥ ය සංස්කාර ය විඤ්ඤ ය.
මේ ධර්මයෝ අතීතයෝ ය.

1044. කතමෙ ධම්මා අනාගතා?

යෙ ධම්මා අජාතා අභූතා අසංඤ්ජාතා අනිබ්බතතා අනනිනිබ්බතතා අපාඤ්ඤාතා අනුප්පන්නා අසමුප්පන්නා අනුට්ඨිතා අසමුට්ඨිතා අනාගතා අනාගතංසෙත සබ්බසංඝරාජං වෙදනා සංඤ්ඤා සංඛාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙ ධම්මා අනාගතා.

1045. කතමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නා?

යෙ ධම්මා ජාතා භූතා සංඤ්ජාතා නිබ්බතතා අනිනිබ්බතතා පාඤ්ඤාතා උප්පන්නා සමුප්පන්නා උට්ඨිතා සමුට්ඨිතා පච්චුප්පන්නා පච්චුප්පන්නංසෙත සබ්බසංඝරාජං වෙදනා සංඤ්ඤා සංඛාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නා.

1046. කතමෙ ධම්මා අනිතාරමණා?

අනිතෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති විතතවෙතසිකා ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අනිතාරමණා.

1047. කතමෙ ධම්මා අනාගතාරමණා?

අනාගතෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති විතතවෙතසිකා ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අනාගතාරමණා.

1048. කතමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නාරමණා?

පච්චුප්පන්නෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති විතතවෙතසිකා ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නාරමණා.

1049. කතමෙ ධම්මා අජ්ඣතතා?

යෙ ධම්මා තෙසං තෙසං සත්තානං අජ්ඣතතං පච්චතතං නිශ්කා¹ පාටිප්පකලිකා උපාදින්නා රූපං වෙදනා සංඤ්ඤා සංඛාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣතතා.

1050. කතමෙ ධම්මා ඛනිද්ධා?

යෙ ධම්මා තෙසං තෙසං පරස්සත්තානං පරප්පකලානං අජ්ඣතතං පච්චතතං නිශ්කා පාටිප්පකලිකා උපාදින්නා රූපං වෙදනා සංඤ්ඤා සංඛාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙ ධම්මා ඛනිද්ධා.

1051. කතමෙ ධම්මා අජ්ඣතතඛනිද්ධා?

තදුගගං, ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣතතඛනිද්ධා.

1. නිශ්කා - සීල. 1, 2, 3 වූයේ සං. P.T.S

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1044. කවර බමුණෝ, අනාගත වෙති යත්:

යම් බමුණෙකෙක් අජාත අභූත අසංඝාත අනිච්ඡාත අනතිච්ඡාත අප්‍රාදුර්භූත අනුත්පන්න අසමුත්පන්න අනුභූත අසමුත්ත වූවානු අනාගත වූවානු අනාගතාංශයෙන් සමගාමීත වූවානු ද, ඒ රූප ය වේදනා ය සංඥා ය සංඝකාර ය විඤ්ඤාන යි. මේ බමුණෝ අනාගතයෝ යි.

1045. කවර බමුණෝ ප්‍රත්‍යක්ෂපන්න වෙති යත්:

යම් බමුණෙකෙක් ජාත භූත සංඝාත නිජාත අනිච්ඡාත ප්‍රාදුර්භූත උත්පන්න සමුත්පන්න උභිත සමුභිත වූවානු ප්‍රත්‍යක්ෂපන්න වූවානු ප්‍රත්‍යක්ෂපන්නාංශයෙන් සමගාමීත වූවානු ද, ඒ රූපයෝ ය වේදනා ය සංඥා ය සංඝකාරයෝ ය විඤ්ඤාන යි. මේ බමුණෝ ප්‍රත්‍යක්ෂපන්නයෝ යි.

1046. කවර බමුණෝ අතීතාලම්භන වෙති යත්:

(පරිත්ත - මහද්ගහ වු) අතීත බමුණන් අරමුණු කොට යම් විත්ත චෙතසික බමුණෙකෙක් උපදනානු නම්, මේ බමුණෝ අතීතාලම්භනයෝ ය.

1047. කවර බමුණෝ අනාගතාලම්භන වෙති යත්:

අනාගත බමුණන් අරමුණු කොට යම් විත්ත චෙතසික බමුණෙකෙක් උපදනානු නම්, මේ බමුණෝ අනාගතාලම්භනයෝ යි.

1048. කවර බමුණෝ ප්‍රත්‍යක්ෂපන්නාලම්භන වෙති යත්:

ප්‍රත්‍යක්ෂපන්න බමුණන් අරමුණු කොට යම් විත්ත චෙතසික බමුණෙකෙක් උපදනානු නම්, මේ බමුණෝ ප්‍රත්‍යක්ෂපන්නාලම්භනයෝ යි.

1049. කවර බමුණෝ අධ්‍යාත්ම වෙති යත්:

යම් බමුණෙකෙක් ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ අධ්‍යාත්ම වූවානු ප්‍රත්‍යාත්ම වූවානු (සිය සිය සත්ත්ව උපත්තානු) කීර්ත (තමා කෙරෙහි) වූවානු ප්‍රාති-පෞද්ගලික (වෙන් වෙන් ව ප්‍රභූජ්‍ය) වූවානු උපාදින්න (-ශරීරය) වූ වානු ද, ඒ රූප ය වේදනා ය සංඥා ය සංඝකාරයෝ ය විඤ්ඤාන යි. මේ බමුණෝ අධ්‍යාත්මයෝ යි.

1050. කවර බමුණෝ බාහ්‍ය වෙති යත්:

යම් බමුණෙකෙක් ඒ ඒ පරස්ත්වයන්ගේ පරපුද්ගලයන්ගේ අධ්‍යාත්ම වූවානු ප්‍රත්‍යාත්ම වූවානු නිජාත්මයෙහි උපත්තානු ප්‍රාතිපෞද්ගලික වූවානු උපාදින්න වූවානු ද, ඒ රූප - වේදනා - සංඥා - සංඝකාර - විඤ්ඤාන යි. මේ බමුණෝ බාහ්‍යයෝ යි.

1051 කවර බමුණෝ අධ්‍යාත්ම - බාහ්‍ය වෙති යත්:

ඒ (අධ්‍යාත්ම - බාහ්‍ය යන) දෙක ය. මේ බමුණෝ අධ්‍යාත්ම බාහ්‍යයෝ යි

1052. කතමෙ බමමා අජ්ඣන්තාරමමණා?

අජ්ඣන්තො බමමෙ ආරබ්භ යෙ උපාජ්ජන්ති විතතචෙතසිකා බමමා, ඉමෙ බමමා අජ්ඣන්තාරමමණා.

1053. කතමෙ බමමා බහිඤ්ඤාරමමණා?

බහිඤ්ඤා බමමෙ ආරබ්භ යෙ උපාජ්ජන්ති විතතචෙතසිකා බමමා, ඉමෙ බමමා බහිඤ්ඤාරමමණා.

1054. කතමෙ බමමා අජ්ඣන්තබහිඤ්ඤාරමමණා?

අජ්ඣන්තබහිඤ්ඤා බමමෙ ආරබ්භ යෙ උපාජ්ජන්ති විතතචෙතසිකා බමමා, ඉමෙ බමමා අජ්ඣන්තබහිඤ්ඤාරමමණා.

1055. කතමෙ බමමා සනිද්දස්සනසප්පට්ඨිකා?

රූපාශ්වතනා, ඉමෙ බමමා සනිද්දස්සනසප්පට්ඨිකා.

1056. කතමෙ බමමා අනිද්දස්සනසප්පට්ඨිකා?

චක්ඛාශ්වතනං සොනාශ්වතනං ඝාතාශ්වතනං ජීව්හාශ්වතනං කායාශ්වතනං සද්දාශ්වතනං ගන්ධාශ්වතනං රසාශ්වතනං ථොට්ඨිබ්බාශ්වතනං, ඉමෙ බමමා අනිද්දස්සනසප්පට්ඨිකා.

1057 කතමෙ බමමා අනිද්දස්සනඅප්පට්ඨිකා?

චේදනාතඛකො සඤ්ඤාතඛකො සංඛාරතඛකො විඤ්ඤාණතඛකො, යං රූපං අනිද්දස්සනං අප්පට්ඨිකං බමමාශ්වතනපට්ඨිකාපන්නං, අසඬ්ඛිතං ච බාචු, ඉමෙ බමමා අනිද්දස්සනඅප්පට්ඨිකා.

නිකං.

1058. කතමෙ බමමා හෙතු?

තඤ්ඤා කුසලසෙතච තඤ්ඤා අකුසලසෙතච තඤ්ඤා අව්‍යාකතසෙතච තච කාමාවච්චරසෙතච ඡ රූපාවච්චරසෙතච ඡ අරූපාවච්චරසෙතච ඡ අපට්ඨිකාපන්නං හෙතු.

1059. තත්ථ කතමො තඤ්ඤා කුසලසෙත?

අලොභො අද්වේශො අමොහො.

1060. තත්ථ කතමො අලොභො?

යො අලොභො අප්‍රබ්භතො අප්‍රබ්භිතතනං අසාරගො අසාරජ්ජනං අසාරජ්ජිතතනං අභවිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං, අයං චූළචි අලොභො.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1052. කවර බමිගේ අධ්‍යාත්මාලම්භන වෙතී යත්:

අධ්‍යාත්ම වූ බමිගන් අරමුණු කොට යම් චිත්තවේතනික බමිකෙනෙක් උපදනාහු නම්, මේ බමිගේ අධ්‍යාත්මාලම්භනයෝ යි.

1053. කවර බමිගේ බාහ්‍යාලම්භන වෙතී යත්:

බාහ්‍ය වූ බමිගන් අරමුණු කොට යම් චිත්තවේතනික බමිකෙනෙක් උපදනාහු නම්, මේ බමිගේ බාහ්‍යාලම්භනයෝ යි.

1054. කවර බමිගේ අධ්‍යාත්ම - බාහ්‍යාලම්භන වෙතී යත්:

අධ්‍යාත්ම - බාහ්‍ය වූ බමිගන් අරහයා (අරමුණු කොට) යම් චිත්තවේතනික බමිකෙනෙක් උපදනාහු නම්, මේ බමිගේ අධ්‍යාත්ම බාහ්‍යාලම්භනයෝ යි.

1055. කවර බමිගේ සනිද්ධින - සප්තීක වෙතී යත්:

රූපායතන ය, මේ බමිගේ සනිද්ධින - සප්තීකයෝ යි.

1056. කවර බමිගේ අනිද්ධින - සප්තීක වෙතී යත්:

චක්ෂුරායතන ය ශ්‍රොත්‍රායතන ය ස්පර්ශායතන ය ජිහ්වායතන ය කායායතන ය ශබ්දායතන ය ගන්ධායතන ය රසායතන ය ස්ප්‍රස්ථායතන ය. මේ බමිගේ අනිද්ධින - සප්තීකයෝ යි.

1057. කවර බමිගේ අනිද්ධින - අප්‍රතීක වෙතී යත්:

වේදනාසකකු ය සංඥාසකකු ය සංඝාතාරසකකු ය විඤ්ඤාසකකු ය, අනිද්ධින - අප්‍රතීක වූ බමිගතනපග්‍යාපනන වූ යම් රූපගන්තුන් වේ ද, අසබ්බත (නිබ්බාන) බාහුව ද යි මේ බමිගේ අනිද්ධින - අප්‍රතීකයෝ යි.

ක්‍රික නිද්දේශ යි.

1058. කවර බමිගේ හේතු වෙතී යත්:

තුන් කුශලසේතු ය තුන් අකුශලසේතු ය තුන් අව්‍යාකානසේතු ය නව කාමාවචරසේතු ය ඡති රූපාවචරසේතු ය ඡති අරූපාවචරසේතු ය ඡති අපරිශාපකතසේතු යි.

1059. එහි තුන් කුශලසේතු කවරහ යත්:

අලෝභ ය අද්දෙ ය අමොහ යි.

1060. එහි අලෝභ කවරෙ යත්:

යම් අලෝභයෙන් අලෝභාකාරයෙන් අලුබ්බ බවෙන් නො ඇලීඳීන් නො ඇලෙන අසුරෙක් නො අලුණු බවෙන් අනභිධ්‍යායෙන් අලෝභ යධ්‍යාත කුශලශ්‍රීතයෙන් වේ ද, මේ අලෝභ ය යි කියනු ලැබේ.

1061 තප්ප කතමො අද්දෙසො?

යො අද්දෙසො අද්දසානා අද්දසිතතනං මෙතඤ්ඤි මෙතනායනා මෙතනාසි-
තතනං අනුදායා අනුදායනා අනුදායිතතනං නිකේසිතා අනුකම්පා අව්‍යා-
පාදෙ, අව්‍යාපජේඛා අද්දෙසො කුසලමූලං, අයං වුව්වඨි අද්දෙසො.

1062 තප්ප කතමො අමොහො?

දුකේධ සද්දණං දුක්ඛසමුදයෙ සද්දණං දුක්ඛනිරෝධෙ සද්දණං දුක්ඛනිරෝ-
ධනාමනිඤ්ඤා පටිපද්දා සද්දණං ධුබ්බනේවා සද්දණං අපරනේවා සද්දණං පුබ්බ-
නානාපරනේවා සද්දණං ඉදංසංවිධානාපටිච්චසමුප්පාදනාහු ඛලමහු සද්දණං,
යා එවරුපා පඤ්ඤා පජාතනා පිච්චයො පවිච්චයො ඛලමවිච්චයො සලලක්ඛණං
උපලක්ඛණං පච්චුපලක්ඛණං පණ්ණිවිධං කොසල්ලං තෙසුසද්දො වේගව්‍යා
පිත්තා උපපරිත්තා හුරි මෙධා පරිණාසිකා විපක්ඛනා සමපජ්ඣාදො පතොදෙ
පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිජ්ඣිතං පඤ්ඤාචාරං පඤ්ඤාසන්ධිං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤා-
ආලොකො පඤ්ඤාමිත්‍යාසො පඤ්ඤාපජ්ජාතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ඛලම-
පිච්චයො සමමාදිට්ඨි, අයං වුව්වඨි අමොහො.

ඉමෙ තයො කුසලකෙතු.

1063 තප්ප කතමෙ තයො අකුසලකෙතු?

ලොභො දොසො මොහො.

1064 තප්ප කතමො ලොභො?

යො රාගො සාර්ග්‍යො අනුතයො අනුරෝධො නන්දි නන්දිරුගො චිත්තසං-
සාර්ග්‍යො ඉච්ඡා මූච්ඡා අපේක්ඛාසානං හෙධො පට්ඨගෙධො සබ්බො පබ්බො
එජා මායා ජනිකා භස්සවතී සිබ්බතී¹ ජාලිනී හරිතා විසත්තිකා සුත්තං
විසවා ආග්‍යුතනී² දුතියා පණ්ණිති හමනෙතති වතං වතථො සන්ධෙවො
සිතෙහො අපෙක්ඛා පටිච්චාදා ආසා ආසිංසනා ආසිංසිතතනං³ රුපාසා සද්දසා
ගන්ධාසා රසාසා ථොට්ඨබ්බාසා ලාභාසා ඛතාසා පුත්තාසා ජිවිතාසා ජප්පා
පජ්ජා අභිජප්පා ජප්පනා⁴ ජප්පිතතනං ලොප්පා ලොප්පාසාසා
ලොප්පාසිතතනං පුච්ඡඤ්ඤිකතා⁵ සාදුකම්පනා අබ්බිමර්ශනා විසමලොභො
නිකන්ති නිකාමනා පසානා පිභනා සමපජ්ජනා කාමනණ්ණා භවනණ්ණා
විභවනණ්ණා රූපනණ්ණා අරූපනණ්ණා නිරෝධනණ්ණා රූපනණ්ණා සද්ද-
නණ්ණා ගන්ධනණ්ණා රසනණ්ණා ථොට්ඨබ්බනණ්ණා ඛලමනණ්ණා ඔසො
යොහො ගන්ධො උපාදානං ආවරණං නිවරණං ඡදනං⁶ ඛක්ඛනං උපකක්ඛ-
ලෙසො අනුසංයො පරිසුච්ඡානං ලතා වෙපිච්ඡං දුක්ඛමූලං දුක්ඛනිදානං
දුක්ඛසංභවො මාරපාසො මාරච්ඡිකං මාරපිසයො තණ්හාතද්දි තණ්හාජාලං
තණ්හාගද්දං තණ්හාසමුද්දා අභිජ්ඣා ලොභො අකුසලමූලං, අයං වුව්වඨි
ලොභො.

1. සිබ්බතී, මජ්ඣ., PTS.

2. ආග්‍යුතනී, සිමු මජ්ඣ.

3. ආසිකා ආසිසිතතනා, මජ්ඣ.

4. ජප්පා ජප්පනා, මජ්ඣ.

5. පුච්ඡඤ්ඤිකතා, මජ්ඣ., සිමු 1, 2. පුච්ඡකතා - සිමු 3, PTS.

6. ඡාදනා, සිමු 1 2, 3, මජ්ඣ., සා: ජන්දා, PTS.

1061. එහි අද්වේෂ කවරෙ යත්:

යම් අද්වේෂයෙක් අද්වේෂාකාරයෙන් අද්වේෂ වෙවන් මෙමත්‍රියක් මෙමත්‍රාකාරයෙන් මෙමත්‍රී ඇති වෙවන් අනුදායාවෙන් (-රුකීමෙන්) අනුදායාකාරයෙන් අනුදායා ඇති වෙවන් හිතෙහි වෙවන් අනුකම්පායෙන් අවිභවයෙන් භෞමිදායක නැති වෙවන් අද්වේෂ සම්බන්ධ කුසලමූලයෙන් වේ ද, මේ අද්වේෂයෙහි කියනු ලැබේ.

1062. එහි අමොහ කවරෙ යත්:

දූෂිතතායෙහි ඥානය දූෂිතමුදයෙහි ඥානය දූෂිතරෝගයෙහි ඥානය දූෂිතරෝගාමිනී ප්‍රතිපදායෙහි ඥානය පුච්ඡානායෙහි ඥානය අපරානායෙහි ඥානය පුච්ඡානාපරානායෙහි ඥානය ඉදම්ප්‍රත්‍යයාප්‍රතිත්‍යාගමුත්තරාධිපති ඥානය, යන මෙමුද වූ යම් ප්‍රඥාවක් පරිත්‍යාගාකාරයෙන් (අනිත්‍යාදි) විමසීමෙන් පෙහෙසින් විමසීමෙන් (අනිත්‍යාදීන්ගේ ලක්ෂණවශයෙන්) සැලකීමෙන් උපලක්ෂණයෙන් ප්‍රත්‍යුපලක්ෂණයෙන් පණිහින බවෙන් කුසල බවෙන් නිපුණ බවෙන් (අනිත්‍යාදීන්ගේ) විභාවනයෙන් වින්‍යායෙන් උපපරික්ෂාවෙන් භූරිප්‍රඥාවෙන් මෙධා (-ධාරණප්‍රඥ) වෙන් පරික්ෂාසිතාවක් විදර්ශනාවක් සමාන්තරයෙන් (ප්‍රඥ) පනොදයෙන් ප්‍රඥාවක් ප්‍රඥෙත්‍රියයෙන් ප්‍රඥබලයෙන් ප්‍රඥශක්තියෙන් ප්‍රඥප්‍රායාදයෙන් ප්‍රඥ - ආලෝකයෙන් ප්‍රඥ - අවිභවයෙන් ප්‍රඥප්‍රසාදයෙන් ප්‍රඥරත්‍යයෙන් අමොහයෙන් බිම්බිතයෙන් සමාන්තරයෙන් වේ ද, මේ අමොහයෙහි කියනු ලැබේ.

මේ තුන් කුසලයන්හු වෙත්.

1063. එහි තුන් අකුසලයන්හු කවරහ යත්:

ලෝභය දෝශය මෝහයි.

1064. එහි ලෝභ කවරෙ යත්:

යම් රාගයෙක් බලවත් රාගයෙක් අනුතයෙක් (විෂයයන්හි පැමිණීමෙන්) අනුරෝගයෙන් (-ඇලීමෙන්) තනිකරයෙන් තනිකරාගයෙන් වින්‍යායෙන් බලවත් රාගයෙක් ඉච්ඡායෙන් මුර්ඡායෙන් බැසැහෙන සිටීමෙන් ගිජු වීමෙන් භාන්තරයෙන් ගිජු වීමෙන් ඇලීමෙන් පඩිතයෙන් එජායෙන් මායාවක් (සංඛ්‍යා උපදවන) ජනිතාවක් සංකප්තනිකයක් (වුළු - පිළිකරවිසින්) හිමීමෙන් ජාලිනියක් සරිතාවක් විසතනිකයෙන් සුත්‍ර (-සු) රෙන් පැහැරීමෙන් අයුහිනිතාක් අවිභවයක් ප්‍රණීතිකයෙන් හවරජු (-රුකාන) - යෙන් වතයෙන් වතපයෙන් හන්තවයෙන් සෙනසයෙන් අපෙක්ෂායෙන් පටිඛනුයෙන් අශාසයෙන් අශාසනයෙන් අශාසිත බවෙන් රූපාශායෙන් ශබ්දාශායෙන් ගන්ධාශායෙන් රසාශායෙන් ස්ප්‍රභව්‍යාශායෙන් ලාභාශායෙන් ධනාශායෙන් පුත්‍රාශායෙන් ජීවිතාශායෙන් ජත්‍රායෙන් පුජ්‍යත්‍රායෙන් අභිජත්‍රායෙන් ජත්‍රානාකාරයෙන් ජල්පිත බවෙන් ලොභුර බවෙන් ලොභුපාකාරයෙන් ලොභුරාසිත බවෙන් නගුර ගලන බවෙන් සාදු කාමසත්‍යායෙන් අධිරෝගයක් විෂමලෝභයක් නිකානනියෙන් කැමැතිවන අසුරෙන් ප්‍රාචීනායෙන් රිසි වීමෙන් සම්ප්‍රාචීනායෙන් කාමසත්‍යායෙන් හවිතාසත්‍යායෙන් විභවසත්‍යායෙන් රූප (හව) තාසත්‍යායෙන් අරූපතාසත්‍යායෙන් නිරෝධතාසත්‍යායෙන් රූපයෙහි තාසත්‍යායෙන් ශබ්දතාසත්‍යායෙන් ගන්ධතාසත්‍යායෙන් රසතාසත්‍යායෙන් ස්ප්‍රභව්‍යතාසත්‍යායෙන් බිම්බතාසත්‍යායෙන් ඛණ්ඩයෙන් ග්‍රන්ථයෙන් උපාදනයෙන් (කුසලයන්ගේ) ආවරණයෙන් නිවරණයෙන් ජාදනයෙන් බිහිවයෙන් උපකල්පයෙන් අනුශයෙන් (පරිසුඛාන-) කුසලවාරය ගැනීමෙන් ලතායෙන් විවිධ ඉච්ඡායෙන් දූෂිතමුදයෙන් දූෂිතමුදයෙන් දූෂිතප්‍රත්‍යයෙන් මාරපායෙන් මාරබලිහ (-බිලි) යෙන් මාරවිභවයෙන් තාසත්‍යානදියෙන් තාසත්‍යාජාලයෙන් තාසත්‍යාගර්ජලයෙන් තාසත්‍යාසමුදයෙන් අභිව්‍යායෙන් ලොභ - අකුසලමූලයෙන් වේ ද, මේ ලොභයෙහි කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1065. තත්ථ කතමො දෙසො?

අනන්තං මෙ අවරිති අසාතො ජායති, අනන්තං මෙ වරතිති අසාතො ජායති, අනන්තං මෙ චරිත්තනීති අසාතො ජායති. පියස්ස මෙ මනාපස්ස අනන්තං අවරි -පෙ- අනන්තං වරති -පෙ- අනන්තං චරිත්තනීති අසාතො ජායති. අපට්ඨස්ස මෙ අමනාපස්ස අනන්තං අවරි -පෙ- අනන්තං වරති -පෙ- අනන්තං චරිත්තනීති අසාතො ජායති. අට්ඨානෙ වා පන අසාතො ජායති. යො ඵවරුපො විතතස්ස අසානො උපිසානො පටිසා පටිවිජේධො කොපො පකොපො සමප්පකාපො දෙසො පදෙසො සමප්පදෙසො විතතස්ස ව්‍යාපනති මනොපදෙසො කොධො කුප්ඤ්ඤා කුප්ඤ්ඤානතො දෙසො දුස්සනා දුස්සිතතනං ව්‍යාපනති ව්‍යාපජ්ජනතං ව්‍යාපජ්ජිතතනං වීරොධො පටිවීරොධො වණ්ඨිකකං අග්‍රජරොපො අනතනමිතනං විතතස්ස, අයං වුව්වති දෙසො.

1066. තත්ථ කතමො මොඝනා?

දුෂෙකං අඤ්ඤාණං දුක්ඛානුදයෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරෝධෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරෝධනාමිති යං පටිපදාය අඤ්ඤාණං, පුබ්බනෙත අඤ්ඤාණං අපරනෙත අඤ්ඤාණං පුබ්බනතොපරනෙත අඤ්ඤාණං, ඉදප්පච්චානං පටිච්චානමුප්පනෙතාසු බලෙමසු අඤ්ඤාණං, යං ඵවරුපං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අතභිසමයො අනන්ත-වොධො අසමෙධො අප්පට්ඨෙධො අසංගාහනං අපරිසොගාහනං අසම-පොක්ඛනං අපච්චවෙක්ඛනං අපච්චක්ඛකමමං දුෂෙමජ්ඣං බාලං අභමපඤ්ඤා මොඝනා පමොඝනා සමෙමාඝනා අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරිසුට්ඨානං අවිජ්ජාලභ්භි මොඝනා අකුසලමූලං, අයං වුව්වති මොඝනා.

ඉමෙ තයො අකුසලහෙතු.

1067. තත්ථ කතමෙ තයො අව්‍යාකතහෙතු?

කුසලානං වා බලමානං විපාකතො කිරියාව්‍යාකතෙසු වා බලෙමසු අමොඝනා අදෙසො අමොඝනා. ඉමෙ තයො අව්‍යාකතහෙතු.

1068. තත්ථ කතමෙ තථ කාමාවචරහෙතු?

තයො කුසලහෙතු, තයො අකුසලහෙතු, තයො අව්‍යාකතහෙතු. ඉමෙ තථ කාමාවචරහෙතු.

1069. තත්ථ කතමෙ ඡ රූපාවචර හෙතු?

තයො කුසලහෙතු, තයො අව්‍යාකතහෙතු. ඉමෙ ඡ රූපාවචරහෙතු.

1070. තත්ථ කතමෙ ඡ අරූපාවචරහෙතු?

තයො කුසලහෙතු, තයො අව්‍යාකතහෙතු. ඉමෙ ඡ අරූපාවචරහෙතු.

1065. එහි දේශසූත්‍ර නවතර යන්:

‘මට අවැඩ කෙළේ’යි ආඝාත උපදී. ‘මට අවැඩ කෙරෙයි’ ආඝාත උපදී. ‘මට අවැඩ කරන්නේ’යි ආඝාත උපදී. ‘මාගේ ප්‍රිය මනාපය හට අනභී කෙළේ ය ... දැන් අනභී කෙරෙයි ... මතු අනභී කරන්නේ ය’යි ආඝාත උපදී. ‘මාගේ අප්‍රිය අමනාපය හට අභී කෙළේ ය ... අභී කෙරෙයි ... අභී කරන්නේ ය’යි ආඝාත උපදී. යශ්‍රී අයථාතයෙහි ද ආඝාත උපදී. යම් මෙබඳු විතතයාගේ ආඝාතයෙක් ප්‍රතීඝාතයෙක් ප්‍රතීඝයෙක් ප්‍රතීවිරෝධයෙක් කොපයෙක් ප්‍රකාපයෙක් සම්ප්‍රකාපයෙක් දෛශයෙක් ප්‍රදෛශයෙක් සම්ප්‍රදෛශයෙක් විතතයාගේ විපතන බවෙක් මතස්ප්‍රදෛශයෙක් ක්‍රොධයෙක් කීපෙන අසුරෙක් කීපුණු බවෙක් දෛශ-යෙක් දූෂණාකාරයෙක් දූෂිත බවෙක්, ප්‍රකාතීය හැරීමේක් ප්‍රකාතීය හරින අසුරෙක් ප්‍රකාතීය හල බවෙක් විරෝධයෙක් ප්‍රතිවිරෝධයෙක් සැඟ බවෙක් නො පිරිපුන් වචන ඇති බවෙක් විතතයාගේ අනතතමන (-නො සතුටු) භාවයෙක් වේ ද, මේ ලෝකයෙහි කිසිදු ලැබේ.

1086. එහි මූලකය කවරෙ යන්:

දුඛසත්‍යයෙහි නො දැනීම දුඛමුදයෙහි නො දැනීම දුඛනිරෝධයෙහි නො දැනීම දුඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදයෙහි නො දැනීම, පුච්චාත්‍යයෙහි නො දැනීම අපරාත්‍යයෙහි නො දැනීම පුච්චාත්‍යාපරාත්‍යයෙහි නො දැනීම, ඉදම්ප්‍රත්‍යතාප්‍රතිත්‍යයමුත්පත්‍යධර්මයන්හි නො දැනීම, ඥාන ගම් මෙබඳු වූ අඟුනෙක් අදහිතයක් අනභිසමයක් අනනුබොධයක් අසමබොධයක් අප්‍රතිචේධයක් (අනිත්‍යාදී සාමාන්‍ය හෙයින්) මොනොවට නො ගැනීමෙන් භාත්පසින් නො ගැනීමෙන් සම ව නො දැනීමෙන් (ධර්මභාවය) නො දැනීමෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ නො කිරීමෙන් දුර්මෙධයෙක් බාල බවෙන් අසමාන-ඥානෙක් මොහොත් ප්‍රමොහයෙක් සමමොහයෙක් අවිද්‍යාවක් අවිද්‍යා-යෙක් අවිද්‍යායොගයෙක් අවිද්‍යානුශයයෙක් අවිද්‍යාපරිව්‍රත්‍යාතයෙක් අවිද්‍යාභි-යෙක් මොහ - අකුශලමූලයෙක් වේ ද, මේ මොහ ගති කියනු ලැබේ.

මේ තුන් අක්කර හේතු යි.

1067. එහි තුන් අවකාශයන්හි කවරක යන්:

කුසලධර්මයන්ගේ විපාක හෙයින් හෝ ක්‍රියා - අවසානාත ධර්මයන්හි හෝ අමොහය අප්‍රෙයය අමොහය සි. මොහු තුන් අවසානාත හේතු සි.

1088. එහි නව කාමාවචරයේතු කවරක සත්:

තුන් කුසලයේතු ය තුන් අකුසලයෙන් ය තුන් අවිශාසනයේතු යි.
මොහු නව කාමාවචර යේතු යි.

1069. එහි හිටි රූපාවචරයේදී නවරහ යන්:

තුන් කුසලයේදු ය තුන් අව්‍යාකතයේදු යි. මොහු හිමි රූපාවර-
යේදු යි.

1070. එහි හිමි අරුපාවිවරණේතු කවරක සත්:

කුත් කුසලයේතු ය කුත් අව්‍යාකතයේතු හි. මොහු මඩි අරාපා-
වරයේතු හි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1071. තත්ත කතමෙ ඡ අපරිශාපනතභෙත්තු?

තයො කුසලභෙත්තු, තයො අව්‍යාකතභෙත්තු, ඉමෙ ඡ අපරිශාපනතභෙත්තු.

1072. තත්ත කතමෙ තයො කුසලභෙත්තු?

අලොභො අද්දෙසො අමොභො.

1073. තත්ත කතමො අලොභො?

යො අලොභො අද්‍රව්‍යතා අද්‍රවිතිතතං අසාරංගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජිතතං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං, අයං වුව්වති අලොභො.

1074. තත්ත කතමො අද්දෙසො?

යො අද්දෙසො අද්‍රස්සතා අද්‍රස්සිතතං - පෙ - අව්‍යාපාදෙ අව්‍යාපජේඣා අද්දෙසො කුසලමූලං, අයං වුව්වති අද්දෙසො.

1075. තත්ත කතමො අමොභො?

දුකේඛ ස්‍යණං දුකධමුද්දෙස ස්‍යණං දුකධනීරොධෙ ස්‍යණං දුකධනීරොධනාමිති යා පටිපද්දා ස්‍යණං පුබ්බනෙත ස්‍යණං අපරනෙත ස්‍යණං පුබ්බනතාපරනෙත ස්‍යණං ඉද්දප්පට්ඨසංචාරිට්ඨසමුප්පනෙතසු බලෙමසු ස්‍යණං, යා ඵවරූපා පඤ්ඤා පජානතා විචයො පටිචයො බමමපිචයො සලලකඛණං උපලකඛණං පච්චුපලකඛණං පණ්ඩිට්ඨං කොසල්ලං තෙජ්‍ජඤ්ඤං වේභව්‍යා වින්තා උපපරික්ඛා හුරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සමප-ජඤ්ඤං පනොද්දෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාදීඤ්ඤං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤා-පාසාදෙ පඤ්ඤාආලොභකා පඤ්ඤාමිහාසෙසං පඤ්ඤාපජෝතො පඤ්ඤාසරතං අමොභො බමමපිචයො සමාදුට්ඨි බමමපිචයසමෙධාජ්ඣායෙකා මහනඛිකා මහනපරිශාපනතං, අයං වුව්වති අමොභො.

ඉමෙ තයො කුසලභෙත්තු.

1076. තත්ත කතමෙ තයො අව්‍යාකතභෙත්තු?

කුසලානං බමමානං විපාකතො අලොභො අද්දෙසො අමොභො, ඉමෙ තයො අව්‍යාකතභෙත්තු.

ඉමෙ ඡ අපරිශාපනතභෙත්තු.

ඉමෙ බමමා භෙත්තු.

1077. කතමෙ බමමා න භෙත්තු?

තෙ බමෙම ඨපෙත්වා අවසේසා කුසලාකුසලාච්ඡාසනා බමමා කාමාච-චරා රූපාචචරා අරූපාචචරා අපරිශාපනතා වෙදනාකඛකො - පෙ - විඤ්ඤාණකඛකො සබ්බඤ්ඤා රූපං අභිබ්බතා ච බාත්තු, ඉමෙ බමමා න භෙත්තු.

තුන් කුසලයෙන් තොර, තුන් අවශ්‍යතාවයෙන් තොර, මොහු භවි අපරිච්ඡා-
පතකෙනෙකු යි.

අලෝක ය අභ්‍යස ය අනුමිත යි.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අගමැතිතුමාණෙනි,

ගම් අඳුණගෙන් අදුණාකාරගෙන් අදුණින බවෙන්... අව්‍යාපාදගෙන් නිදන් බවෙන් අදෝම - කුශලසූලගෙන් වේ ද, මේ අඳුණ රැසි කියනු ලැබේ.

දු:වසනයයෙහි ඥානය දු:වසමුදයෙහි ඥානය දු:වහිථර:වයෙහි ඥානය දු:වහිථරො:වහාමිනීප්‍රතිපදයෙහි ඥානය පුථි:න්තයෙහි ඥානය අපර:න්තයෙහි ඥානය පුථි:න්තාපර:න්තයෙහි ඥානය ඉදම්ප්‍රත්‍යයතාප්‍රතිත්‍යයමුත්පත්තා ධම්මෙත්ති ඥානය, යන මෙවළු වූ යම් ප්‍රඥාවක් ප්‍රජාන්තාකාරයෙන් විචායෙන් ප්‍රවිචයෙන් ධම්මිවිචයෙන් සංලක්‍ෂණයෙන් උපලක්‍ෂණයෙන් ප්‍රත්‍යුප- ලක්‍ෂණයෙන් පාණිභායෙන් කොශලයෙන් තෙජසුණයෙන් විකාචන- යෙන් වින්තායෙන් උපපරික්‍ෂාවෙන් ශුරිප්‍රඥයෙන් ඛාරණප්‍රඥායෙන් පරි- ණාසිකාවක් විදදීනායෙන් සමන්ඥනයෙන් පතොදයෙන්, ප්‍රඥයෙන් ප්‍රඥෙත්ථියයෙන් ප්‍රඥාවලයෙන් ප්‍රඥයන්ත්‍රයෙන් ප්‍රඥප්‍රාසාදයෙන් ප්‍රඥ - ආද්‍රා- කයෙන් ප්‍රඥ - අවිකාසයෙන් ප්‍රඥප්‍රදුක්තයෙන් ප්‍රඥරත්තයෙන් අමොහ- යෙන් ධම්මිවිචයෙන් සමන්දපේයෙන් ධම්මිවිචයමොධාඛයෙන් මොඛාඛ- යෙන් මොඛිපට්ඨාපන්තයෙන් චේ ද, මේ අමොහ සි කියනු ලැබේ.

කුලලවිෂයන්ගේ විපාක කෙසින් යන මොහු තුන් අවසානාතයෙකු යි. අනුරාධ ය අඳය ය අමොහ ය,

1077. කවර ධර්මයෝ නගෙනු (හේතු නො ද්‍රව්‍යය) වෙති යත්:

ඒ (හෙතු) බිමින් තබා අවශේෂ කාමාවචර - රූපාවචර - අරූපාවචර - අපරිශාපකාන වූ කුශල - අකුශල - අව්‍යාකාත බිමේ ය, වෙදකාණකාන ය ... විඤ්ඤානාන ය, සියලු රූපය ද, අසංඛිත (නිබ්බාන) ධාතුව ද, යන මේ බිමේ ය නිෂේදන නම් වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1078. කතමෙ ධම්මා සහෙතුකා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා සහෙතුකා: වෙදනාකඛ්ඤාං -පෙ- විඤ්ඤාං -ඤ්ඤාං, ඉමෙ ධම්මා සහෙතුකා.

1079. කතමෙ ධම්මා අහෙතුකා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා අහෙතුකා: වෙදනාකඛ්ඤාං -පෙ- විඤ්ඤාං -ඤ්ඤාං, සබ්බඤ්ඤා රූපං, අසබ්බතා ව ඛාදු, ඉමෙ ධම්මා අහෙතුකා.

1080. කතමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුතතා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා සම්පයුතතා: වෙදනාකඛ්ඤාං -පෙ- විඤ්ඤාං -ඤ්ඤාං, ඉමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුතතා.

1081. කතමෙ ධම්මා හෙතුපිපයුතතා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා පිපයුතතා: වෙදනාකඛ්ඤාං -පෙ- විඤ්ඤාං -ඤ්ඤාං, සබ්බඤ්ඤා රූපං, අසබ්බතා ව ඛාදු, ඉමෙ ධම්මා හෙතුපිපයුතතා.

1082. කතමෙ ධම්මා හෙතු වෙච් සහෙතුකා ව?

ලොභො මොහෙන හෙතු වෙච් සහෙතුකො ව, මොහො ලොභෙන හෙතු වෙච් සහෙතුකො ව, ද්වේශො මොහෙන හෙතු වෙච් සහෙතුකො ව, මොහො ද්වේශෙන හෙතු වෙච් සහෙතුකො ව. අලොභො අද්වේශො අමොහො හෙ අඤ්ඤාමඤ්ඤාං හෙතු වෙච් සහෙතුකා ව. ඉමෙ ධම්මා හෙතු වෙච් සහෙතුකා ව.

1083. කතමෙ ධම්මා සහෙතුකා වෙච් න ච හෙතු?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා සහෙතුකා හෙ ධම්මෙ ඵපෙති: වෙදනා-කඛ්ඤාං -පෙ- විඤ්ඤාං -ඤ්ඤාං, ඉමෙ ධම්මා සහෙතුකා වෙච් න ච හෙතු.

1084. කතමෙ ධම්මා හෙතු වෙච් හෙතුසම්පයුතතා ව?

ලොභො මොහෙන හෙතු වෙච් හෙතුසම්පයුතතා ව, මොහො ලොභෙන හෙතු වෙච් හෙතුසම්පයුතතා ව, ද්වේශො මොහෙන හෙතු වෙච් හෙතුසම්පයුතතා ව, මොහො ද්වේශෙන හෙතු වෙච් හෙතුසම්පයුතතා ව. අලොභො අද්වේශො අමොහො හෙ අඤ්ඤාමඤ්ඤාං හෙතු වෙච් හෙතුසම්පයුතතා ව. ඉමෙ ධම්මා හෙතු වෙච් හෙතුසම්පයුතතා ව.

1078. කවර ධර්මයෝ සහෙතුක වෙති යත්:

ඒ හෙතුධර්මයන්ගෙන් යම් ධර්ම කෙනෙක් සහෙතුක වෙත් ද, වෙදනා සකකිය ... විඤ්ඤානසකකිය යන මේ ධර්මයෝ සහෙතුකයෝ යි.

1079. කවර ධර්මයෝ අහෙතුක වෙති යත්:

ඒ හෙතුධර්මයන්ගෙන් යම් ධර්ම කෙනෙක් අහෙතුක වෙත් ද, වෙදනා සකකිය ... විඤ්ඤානසකකිය ය, සියලු රූපය ද, අසබ්බතවාදාවාද ද, යන මේ ධර්මයෝ අහෙතුකයෝ යි.

1080. කවර ධර්මයෝ හේතු සම්ප්‍රයුක්ත වෙති යත්:

ඒ හෙතුධර්මයන්ගෙන් යම් ධර්ම කෙනෙක් සම්ප්‍රයුක්ත වුවාහු ද, වෙදනාසකකිය ය ... විඤ්ඤානසකකිය ය, යන මේ ධර්මයෝ හේතුසම්ප්‍රයුක්ත යෝ යි.

1081. හේතු විප්‍රයුක්ත ධර්මයෝ කවරහ යත්:

ඒ හෙතුධර්මයන්ගෙන් යම් ධර්ම කෙනෙක් විප්‍රයුක්ත වුවාහු ද, වෙදනා සකකිය ය ... විඤ්ඤානසකකිය ය, සියලු රූපය ද, අසබ්බතවාදාවාද ද, යන මේ ධර්මයෝ හේතුවිප්‍රයුක්තයෝ යි.

1082. කවර ධර්මයෝ හෙතු ද සහෙතුක ද වෙති යත්:

ලොභය මොහය සමග වූයේ හෙතු ද සහෙතුක ද වෙයි, මොහය ලොභය සමග වූයේ හෙතු ද සහෙතුක ද වෙයි, දෛශය මොහය සමග වූයේ හෙතු ද සහෙතුක ද වෙයි, මොහය දෛශය සමග වූයේ හෙතු ද සහෙතුක ද වෙයි අලොභය අදෛශය අමොහය යන මොහු ඔවුනොවුන් හෙතු වුවාහු ද සහෙතුක වුවාහු ද වෙත්. මේ ධර්මයෝ හෙතු ද සහෙතුක ද වෙත්.

1083. කවර ධර්මයෝ සහේතුක ද නොද හේතු ද වෙති යත්:

ඒ හෙතුධර්මයන්ගෙන් යම් ධර්ම කෙනෙක් සහෙතුක වුවාහු ද, ඒ ධර්මයන් තමා වෙදනාසකකිය ... විඤ්ඤානසකකිය ය යන මේ ධර්මයෝ සහෙතුක ද නොද හෙතු වුවාහු ද වෙත්.

1084. කවර ධර්මයෝ, හේතු ද හේතු සම්ප්‍රයුක්ත ද වෙති යත්:

ලොභය මොහය සමග වූයේ හේතු ද හේතුසම්ප්‍රයුක්ත ද වෙයි, මොහය ලොභය සමග වූයේ හේතු ද හේතුසම්ප්‍රයුක්ත ද වෙයි, දෛශය මොහය සමග වූයේ හේතු ද හේතුසම්ප්‍රයුක්ත ද වෙයි, මොහය දෛශය සමග වූයේ හේතු ද හේතුසම්ප්‍රයුක්ත ද වෙයි. අලොභය අදෛශය අමොහය යන මොහු ඔවුනොවුන් හේතු ද හේතුසම්ප්‍රයුක්ත ද වෙත්. මේ ධර්මයෝ හේතු ද හේතු සම්ප්‍රයුක්ත ද වෙත්.

1085. කතමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුතතා චෙච් න ච හෙතු?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා සම්පයුතතා තෙ ධම්මෙ සම්පයුතා චෙදනා කතෙති. -පෙ- විශ්කුණකතෙති, ඉමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුතතා චෙච් න ච හෙතු.

1086. කතමෙ ධම්මා න හෙතු සහෙතුකා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා න හෙතු සහෙතුකා: චෙදනාකතෙති. -පෙ- විශ්කුණකතෙති, ඉමෙ ධම්මා න හෙතු සහෙතුකා.

1087. කතමෙ ධම්මා න හෙතු අහෙතුකා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා න හෙතු අහෙතුකා: චෙදනාකතෙති. -පෙ- විශ්කුණකතෙති, සබ්බස්මිං රූපං අසබ්බතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා න හෙතු අහෙතුකා.

හෙතුසොප්පය.

1088. කතමෙ ධම්මා සප්පච්චයා?

පස්සච්චකතෙති: රූපකතෙති චෙදනාකතෙති, සංකාරකතෙති: සංකාර- රකතෙති, විශ්කුණකතෙති, ඉමෙ ධම්මා සප්පච්චයා.

1089. කතමෙ ධම්මා අප්පච්චයා?

අසබ්බතා ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අප්පච්චයා.

1090. කතමෙ ධම්මා සබ්බතා?

යෙව තෙ ධම්මා සප්පච්චයා, තෙව තෙ ධම්මා සබ්බතා.

1091. කතමෙ ධම්මා අසබ්බතා?

යො එව සො ධම්මා අප්පච්චයො සො එව සො ධම්මා අසබ්බතො.

1092. කතමෙ ධම්මා සනිද්ධස්සතා?

රූපාසනයං, ඉමෙ ධම්මා සනිද්ධස්සතා.

1093. කතමෙ ධම්මා අනිද්ධස්සතා?

චක්ඛායනයං -පෙ- ඓද්ධිඛායනයං, චෙදනාකතෙති, -පෙ- විශ්කුණකතෙති, යස්මිං රූපං අනිද්ධස්සතං අප්පට්ඨං ධම්මායනනපට්ඨාපනයං, අසබ්බතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අනිද්ධස්සතා.

1094. කතමෙ ධම්මා සප්පට්ඨයා?

චක්ඛායනයං -පෙ- ඓද්ධිඛායනයං, ඉමෙ ධම්මා සප්පට්ඨයා.

1085. කවර ධර්මයෝ ගෙතුසම්ප්‍රසක්ත ද නොද ගෙතු ද වෙතී යත්:

ඒ හෙතුබලීයන්ගෙන් යම් බලී කෙනෙක් සම්ප්‍රසන්න වූවාහු ද ඒ බලීයන් තමා වෙදනාස්කකි ය ... ඵ්ඥාස්කකි ය යන මේ බලීයෝ හෙතු සම්ප්‍රසක්ත ද නොද හෙතු ද වේත්.

1086. කවර ධර්මයන් නගෙනු සහෙනුක වෙතී යන්:

ඒ හෙතුබලීයන්ගෙන් යම් බලී කෙනෙක් හෙතු නොව, සහෙතුක වූවාහු ද, වෙදනාස්කන්ධ ය ... විඥානස්කන්ධ ය යන මේ බලීයෝ තහෙතු සහෙතුකයෝ යි.

1087. කවර ධර්මයේ තනෙකු අනෙකුක වෙති යන්:

ඒ හෙතුබලීයන්ගෙන් යම් බලීයෙකෙක් හෙතු නොව, අහෙතුක වුවාහු ද, වෙදනාත්කකි ය ... විඥාත්කකි ය, සිසු රූපය ද, අසබඩන-බාදුව ද, යන මේ බලීයෝ තහෙතු අහෙතුකයෝ සි

සහ-ප්‍රකාශකයාගේ නම සි.

1088. කවර, ධර්මයේ සප්තකය වෙති යන්:

පක්‍ෂාභිමතයෙන් හ: රූපයකි හ වේදනාසකි හ සංඥාසකි හ සංසාරසකි හ විඥානසකි හි. මේ ධර්මයෝ සප්තසංයෝ හි.

1089. කවර ධර්මයේ අප්‍රකාශ වෙති යන්:

අස ඩබ්න (නිබ්බාන) ධාතු ව ය. මේ ධර්මයෝ අප්‍රත්‍යයෝ යි.

1090. කවර ධර්මයේ සංකීර්ණ වෙති යන්.

ඒ යම් ම බිම් කෙතෙක් සපුරායේ ද, එ ම බිමියේ සබ්බනයේ යි.

1091. කවර බමුණෝ අසඹන ලෙකි යන්:

ඒ යම් ම බලිසෙක් අප්‍රකාශ වේ ද, එ ම බලිය අසබඩ ති.

1092. කවර, ධර්මයේ සනිද්ධිත මට්ටම යන්.

රූපාසන්න ස. මේ ඩිප්ට් සනිද්ධිපතක් සි.

1098. කවර ධර්මයන් අනිද්විත මවති යත්:

වික්‍රමයනන ය ... ස්ප්ටේරියායනන ය, චෙදනායනනි ය ... විඤ-
 යනනි ය, අභිදයීන අප්‍රතිස පු ඛමායනනපයසාපනන වු යම් රූපයෙකුත්
 වේ ද, අසඛකතායුච ද, යන මේ ඛමීයෝ අභිදයීනයෝ යි.

1094. කවර ධර්මයෝ සපුරාණ වෙති යන්:

විකල්පයකින් ය ... ස්ප්‍රච්චිතයකින් ය, යන මේ ධර්මයේ ස්ප්‍රච්චිතයේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1095. කතමෙ බමමා අප්පට්ඨිකා?

වෙදනාකඛ්ඤා -පෙ- විඤ්ඤාණකඛ්ඤා, යං ච රූපං අනිදසසනං අප්පට්ඨිකං බමමායතනපරිසාපනතං, අසඛිතා ච ඛායා, ඉමෙ බමමා අප්පට්ඨිකා.

1096. කතමෙ බමමා රූපිනො?

චත්තාරො ච මහාභුතා චතුර්තං ච මහාභූතානං උපාදය රූපං, ඉමෙ බමමා රූපිනො.

1097. කතමෙ බමමා අරූපිනො?

වෙදනාකඛ්ඤා -පෙ- විඤ්ඤාණකඛ්ඤා, අසඛිතා ච ඛායා, ඉමෙ බමමා අරූපිනො.

1098. කතමෙ බමමා ලොකීයා?

සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡාසකතා බමමා කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර රූපකඛ්ඤා -පෙ- විඤ්ඤාණකඛ්ඤා, ඉමෙ බමමා ලොකීයා.

1099. කතමෙ බමමා ලොකුතතරු?

අපරිසාපනතා මහ්තා ච මහ්තඵලාහි ච අසඛිතා ච ඛායා, ඉමෙ බමමා ලොකුතතරු.

1100. කතමෙ බමමා කෙනවි විඤ්ඤායාසා භෙතචිත විඤ්ඤායාසා?

යෙ තෙ බමමා චක්ඛුට්ඨෙඤ්ඤායාසා, න තෙ බමමා සොතට්ඨෙඤ්ඤායාසා. යෙ වා පන තෙ බමමා සොතට්ඨෙඤ්ඤායාසා, න තෙ බමමා චක්ඛුට්ඨෙඤ්ඤායාසා.

යෙ තෙ බමමා චක්ඛුච්ඤ්ඤායාසා, න තෙ බමමා සංතට්ඨෙඤ්ඤායාසා. යෙ වා පන තෙ බමමා සංතට්ඨෙඤ්ඤායාසා, න තෙ බමමා චක්ඛුච්ඤ්ඤායාසා.

යෙ තෙ බමමා චක්ඛුච්ඤ්ඤායාසා, න තෙ බමමා ජීවිතාට්ඨෙඤ්ඤායාසා. යෙ වා පන තෙ බමමා ජීවිතාට්ඨෙඤ්ඤායාසා, න තෙ බමමා චක්ඛුච්ඤ්ඤායාසා.

යෙ තෙ බමමා චක්ඛුච්ඤ්ඤායාසා න තෙ බමමා කායට්ඨෙඤ්ඤායාසා. යෙ වා පන තෙ බමමා කායට්ඨෙඤ්ඤායාසා, න තෙ බමමා චක්ඛුච්ඤ්ඤායාසා.

1095. කවර බමුණෙක් අප්‍රතික්ෂේප වෙයි යන්න:

විද්‍යාසාධකය ... විද්‍යාසාධකය, අනිශ්චිත අප්‍රතික්ෂේප වූ බමුණෙකු
යෙහි ඇතුළු වූ යම් රූපයකින් වේද, අසංඛ්‍යාතයකින් ද, යන මේ බමුණෙක්
අප්‍රතික්ෂේප වෙයි.

1096. කවර බමුණෙක් රූප වෙයි යන්න:

සතර මහාභූතයන් ද, සතර මහාභූතයන් නිසා පවත්නා රූපය ද,
යන මේ බමුණෙක් රූප වෙයි.

1097. කවර බමුණෙක් අරූප වෙයි යන්න:

විද්‍යාසාධකය ... විද්‍යාසාධකය, අසංඛ්‍යාතයකින් ද, යන මේ
බමුණෙක් අරූප වෙයි.

1098. කවර බමුණෙක් ලෝකික වෙයි යන්න:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ අසංඛ්‍යාතයක වූ කුසලාකුසල
අව්‍යාකාත බමුණෙක් ය, රූපස්කන්ධය ... විද්‍යාසාධකය, යන මේ බමුණෙක්
ලෝකිකයෙකි.

1099. කවර බමුණෙක් ලෝකෝත්තර වෙයි යන්න:

අපරිශෝභන වූ මානසිකයක් ද, මානසිකයක් ද, අසංඛ්‍යාතයකින් ද, යන
මේ බමුණෙක් ලෝකෝත්තරයෙකි.

1100. කවර බමුණෙක් චක්‍ෂුර්විද්‍යාසාධකයකින් දකිනු ලබන ද කිසි
විද්‍යාසාධකයකින් නොදකිනු ලබන ද වෙයි යන්න:

යම් බමුණෙකුගේ චක්‍ෂුර්විද්‍යාසාධකයෙන් දකින යුක්තියක නම්, ඒ බමුණෙක්
ශ්‍රෝත්‍රවිද්‍යාසාධකයෙන් නොදකින යුක්තියක. යළි යම් බමුණෙකුගේ ශ්‍රෝත්‍ර-
විද්‍යාසාධකයෙන් දකිනු ලබන නම්, ඒ බමුණෙක් චක්‍ෂුර්විද්‍යාසාධකයෙන් නොදකින
යුක්තියක.

යම් බමුණෙකුගේ චක්‍ෂුර්විද්‍යාසාධකයෙන් නොදකින නම්, ඒ බමුණෙක් ශ්‍රෝත්‍රවිද්‍යාසාධකයෙන්
නොදකින. යළි යම් බමුණෙකුගේ ශ්‍රෝත්‍රවිද්‍යාසාධකයෙන් නොදකින නම්, ඒ බමුණෙක්
චක්‍ෂුර්විද්‍යාසාධකයෙන් නොදකින.

යම් බමුණෙකුගේ චක්‍ෂුර්විද්‍යාසාධකයෙන් නොදකින නම්, ඒ බමුණෙක් ජිහ්වාවිද්‍යාසාධකයෙන්
නොදකින. යළි යම් බමුණෙකුගේ ජිහ්වාවිද්‍යාසාධකයෙන් නොදකින නම්, ඒ බමුණෙක්
චක්‍ෂුර්විද්‍යාසාධකයෙන් නොදකින.

යම් බමුණෙකුගේ චක්‍ෂුර්විද්‍යාසාධකයෙන් නොදකින නම්, ඒ බමුණෙක් කායවිද්‍යාසාධකයෙන්
නොදකින. යළි යම් බමුණෙකුගේ කායවිද්‍යාසාධකයෙන් නොදකින නම්, ඒ බමුණෙක්
චක්‍ෂුර්විද්‍යාසාධකයෙන් නොදකින.

ශ්‍රේණි නිවැරදිව, සොයාගැනීමට හැකි වන විට, සාකච්ඡා කළ යුතුය.
 ශ්‍රේණි පහත නිවැරදිව, සොයාගැනීමට හැකි වන විට, සොයාගැනීමට හැකි වන විට.

ශ්‍රේණි කොටසකට අයත් වන සෑම ශිෂ්‍යයෙකුටම, ආගමික, සාහිත්‍ය, සංගීත, කලා, ආදිය සම්බන්ධව විවිධ ආකාරයේ පාඨමාලා සැපයීමට සලස්වා ඇත. මෙම පාඨමාලා ආගමික, සාහිත්‍ය, සංගීත, කලා, ආදිය සම්බන්ධව විවිධ ආකාරයේ පාඨමාලා සැපයීමට සලස්වා ඇත.

ශ්‍රේණි බිමට, සෞභාග්‍යයෙන් තනි බිමට, කාශ්‍යයෙන්, ශ්‍රේණි පහත බිමට, කාශ්‍යයෙන්, තනි බිමට, සෞභාග්‍යයෙන්.

ශ්‍රේණි නිවැරදි, සොහොනිවැරදි, නිවැරදි, වැඩිපුර, ශ්‍රේණි, පුද්ගල නිවැරදි, වැඩිපුර, නිවැරදි, සොහොනිවැරදි.

ගෙ හෙ බමම, සැනවිසෙසෙසෙය්‍යා න හෙ බමම, ජිව්‍යාපිසෙසෙසෙය්‍යා. ගෙ
ව, පන හෙ බමම, ජිව්‍යාපිසෙසෙසෙය්‍යා න හෙ බමම, සැනවිසෙසෙසෙය්‍යා.

ශ්‍රී ලංකා බැංකුව, සානප්‍රියොදයාන නිකේතන බැංකුව, කායප්‍රියොදයාන, ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන බැංකුව, කායප්‍රියොදයාන නිකේතන බැංකුව, සානප්‍රියොදයාන.

ගෙ හෙ බමම, සැනවිලෙසැයයා න හෙ බමම, වකුඩිලෙසැයයා ගෙ
ව, පන හෙ බමම, වකුඩිලෙසැයයා න හෙ බමම, සැනවිලෙසැයයා.

ගෙ හෙ බමම, ඝාතවිඤ්ඤායා; න හෙ බමම, සොතවිඤ්ඤායා. ගෙ
ව, පත හෙ බමම, සොතවිඤ්ඤායා; න හෙ බමම, ඝාතවිඤ්ඤායා.

[illegible]

ශ්‍රේණි වලට, ජීවන විකේන්ද්‍රයන් නිසා වලට, වකුඩ විකේන්ද්‍රයන්, ශ්‍රේණි පහත වැටීම, වකුඩ විකේන්ද්‍රයන් නිසා වැටීම, ජීවන විකේන්ද්‍රයන්.

[illegible]

ශ්‍රී ලංකා විද්‍යා මණ්ඩලයේ සිටින අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ සහ සාමාජිකයින්ගේ ප්‍රතිචාරයන්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යෙ තෙ බමමා කායවිඤ්ඤායා, න තෙ බමමා චික්ඛුට්ඨෙඤ්ඤායා. යෙ වා පන තෙ බමමා චික්ඛුට්ඨෙඤ්ඤායා, න තෙ බමමා කායවිඤ්ඤායා.

යෙ තෙ බමමා කායවිඤ්ඤායා, න තෙ බමමා සොතවිඤ්ඤායා. යෙ වා පන තෙ බමමා සොතවිඤ්ඤායා, න තෙ බමමා කායවිඤ්ඤායා.

යෙ තෙ බමමා කායවිඤ්ඤායා, න තෙ බමමා ඝාතවිඤ්ඤායා. යෙ වා පන තෙ බමමා ඝාතවිඤ්ඤායා, න තෙ බමමා කායවිඤ්ඤායා.

යෙ තෙ බමමා කායවිඤ්ඤායා, න තෙ බමමා ජිව්හාවිඤ්ඤායා. යෙ වා පන තෙ බමමා ජිව්හාවිඤ්ඤායා, න තෙ බමමා කායවිඤ්ඤායා.

ඉමෙ බමමා කෙනවි විඤ්ඤායා කෙනවි න විඤ්ඤායා.

මුලලනනරුඤ්ඤං.

1101. කතමෙ බමමා අභවා?

චතතාඤ්ඤා අභවා: කාමාසවො භවාසවො දිට්ඨාසවො අපිඤ්ඤාසවො.

1102. තත්ථ කතමො කාමාසවො?

යො කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමරූපො කාමනන්දි කාමතණ්හා කාම-
සිතෙතො කාමපරිලාභො කාමමුච්ඡා කාමපෙක්ඛාසානං, අයං වුච්චති කාමා-
සවො.

1103. තත්ථ කතමො භවාසවො?

යො භවෙසු භවච්ඡන්දො භවරූපො භවනන්දි භවතණ්හා භවසිතෙතො
භවපරිලාභො භවමුච්ඡා භවපෙක්ඛාසානං, අයං වුච්චති භවාසවො.

1104. තත්ථ කතමො දිට්ඨාසවො?

භස්සතො ලොකොති වා අසස්සතො ලොකොති වා, අනත්වා ලොකොති
වා අතනත්වා ලොකොති වා, තං ජිවං තං සරිරනති වා, අඤ්ඤං ජිවං
අඤ්ඤං සරිරනති වා, හොති තථාගතො පරමමරණාති වා න හොති තථා-
ගතො පරමමරණාති වා, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණාති
වා තෙවි හොති න තහොති තථාගතො පරමමරණාති වා, යා ඵවරුපා
දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතං දිට්ඨිකන්තාඤ්ඤා දිට්ඨිපිසුකාසිකං දිට්ඨි-
පිපථන්දිතං දිට්ඨිසංයෝජනං ගාතො පතිට්ඨාතො අභිතිවෙතො පරමාසො
කුමමෙතො මිච්ඡාපපො මිච්ඡාතො තිත්ථායතං විපරිසෙසගාතො, අයං
වුච්චති දිට්ඨාසවො. සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨාසවො.

යම් ධර්ම කෙනෙක් කායවිඥාන වෙන් නම්, ඒ ධර්මයෝ චක්‍ෂුර්විඥාන-
යෙන් නො දන යුත්තාහ. යළි යම් ධර්ම කෙනෙක් චක්‍ෂුර්විඥාන වෙන්
නම්, ඒ ධර්මයෝ කායවිඥාන නො වෙත්.

යම් ධර්ම කෙනෙක් කායවිඥානෙන් දන යුත්තාහු නම්, ඒ ධර්මයෝ
ශ්‍රොත්‍රවිඥාන නො වෙති. යළි යම් ධර්ම කෙනෙක් ශ්‍රොත්‍රවිඥාන වෙන්
නම්, ඒ ධර්මයෝ කායවිඥාන නො වෙත්.

යම් ධර්ම කෙනෙක් කායවිඥාන වෙන් නම්, ඒ ධර්මයෝ ස්පර්ශවිඥාන
නො වෙති. යළි යම් ධර්ම කෙනෙක් ස්පර්ශවිඥාන වෙන් නම්, ඒ ධර්මයෝ
කායවිඥාන නො වෙත්.

යම් ධර්ම කෙනෙක් කායවිඥාන වෙන් නම්, ඒ ධර්මයෝ ජිත්වාචිඥාන
නො වෙති. යළි යම් ධර්ම කෙනෙක් ජිත්වාචිඥාන වෙන් නම්, ඒ ධර්මයෝ
කායවිඥාන නො වෙත්.

මේ ධර්මයෝ (චක්‍ෂුර්දි) කිසි විඥානයකින් දන යුත්තාහු, කිසි විඥාන-
යකින් නො දන යුත්තාහු වෙත්.

මුලිකානුරූපික යි.

1101. කවර ධර්මයෝ ආසුචි වෙති යත්:

ආසුචියෝ සතර දෙනෙකි: කාමාසුචි ය හවාසුචි ය දෘඪාසුචි ය
අපිද්ධාසුචි යි.

1102. එහි කාමාසුචි කවරෙ යත්:

පඤ්ච කාමගුණයෙහි යම් කාම සංඛ්‍යාත ජන්දයෙක් කාමරූපයෙක්
කාමනාන්තරයෙක් කාමනාමයෙක් කාමස්තෙකයෙක් කාමපරිද්ධයෙක් කාම
මුර්ථයෙක් කාමයන්හි බැඳුණෙක සිටීමෙන් වේ ද, මේ කාමාසුචි යයි
කියනු ලැබේ.

1103. එහි හවාසුචි කවරෙ යත්:

රූපාරූපභවයන්හි (ප්‍රාණීනා වශයෙන් පැවැති) යම් භවජන්දයෙක්
භවරූපයෙක් භවනාන්තරයෙක් භවනාමයෙක් භවස්තෙකයෙක් භවපරි-
ද්ධයෙක් භවමුර්ථයෙක් භවයන්හි බැඳුණෙක සිටීමෙන් වේ ද, මේ
හවාසුචි යයි කියනු ලැබේ.

1104. එහි දෘඪාසුචි කවරෙ යත්:

ස්කන්ධ සංඛ්‍යාත ලෝකය ශාස්වත යයි හෝ, ලෝකය අශාස්වත යයි
හෝ, ලෝකය අනන්තය යයි හෝ, ලෝකය අනන්තය යයි හෝ, එ ම
ජීව ය එ ම ශරීර යයි හෝ, ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැයි
හෝ, තථාගත (-සත්‍යයා) මරණින් මතුයෙහි වෙයි හෝ, සත්‍යයා
මරණින් මතුයෙහි නො වෙයි හෝ, සත්‍යයා මරණින් මතුයෙහි වන්නේත්
නො වන්නේත් වේ යයි හෝ, සත්‍යයා මරණින් මතුයෙහි නො ම වෙයි නො
වන්නේ නො වේ යයි හෝ, මෙබඳු වූ යම් දෘඪයක් දෘඪතාපාත් දෘඪ-
ගතනයක් දෘඪකාන්තාරයක් දෘඪවිලෝමයක් දෘඪවිලෝමයක්
දෘඪාංශයාජනයක් (දුඨ වූ) ප්‍රාණයක් පිහිටා ගැනීමෙන් අභිනිවේශ-
යක් පරමිතියක් කුන්තිතමායියක් මිත්‍යාපථයක් මිත්‍යාභිජයක්
තිත්‍යාභිජයක් විපට්ඨාසංග්‍රාහයක් වේ ද, මේ දෘඪාසුචි යයි කියනු
ලැබේ.

1105. නන්ධ කතමො අපිජ්ජාසවො?

දුකේන අඤ්ඤාණං දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරුද්ධො අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරුද්ධොමිතියා පටිපද්දා අඤ්ඤාණං පුබ්බනේන අඤ්ඤාණං අපරනේන අඤ්ඤාණං පුබ්බනතාපරනේන අඤ්ඤාණං ඉද්දපාච්චයනා පටිච්චසමුප්පා-
නේනාහු ධෛර්මසු අඤ්ඤාණං, යං ඵවරූපං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසම්මයො
අනත්තඛොධො අසමෙඛොධො අපාට්ඨෙඛො අසංගාහණා අපරිජොගාහනා
අසම්පෙක්ඛනා අපච්චෙවක්ඛනා අපච්චක්ඛකම්මං දුෂමමර්කං බාලාං අසම්ප-
ජ්ඤාඤාං මොහො පමොහො සමොහො අපිජ්ජා අපිජ්ජොසකා අපිජ්ජානු-
සයා අපිජ්ජාපරිශුච්ඡානං අපිජ්ජාලිඞ්ගි මොහො අකුසලමූලං, අයං වුච්චති
අපිජ්ජාසවො.

ඉදම ධම්මා අසවා.

1106. කතමෙ ධම්මා නො අසවා?

තෙ ධම්මෙ ධෛර්මා අවසෙසා කුසලාකුසලාච්ඡාසනා ධම්මා කාමා-
චචර රූපාචචර අරූපාචචර අපරිකාපනා වෙදනාක්ඛණො -පෙ- විඤ්ඤා-
ණක්ඛණො, සබ්බඤ්ච රූපං, අබ්බතා ච ඛාත්තා, ඉදම ධම්මා නො අසවා.

1107. කතමෙ ධම්මා සාසවා?

කුසලාකුසලාච්ඡාසනා ධම්මා කාමාචචර රූපාචචර අරූපාචචර,
රූපක්ඛණො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛණො, ඉදම ධම්මා සාසවා.

1108. කතමෙ ධම්මා අනාසවා?

අපරිකාපනා මහ්භා ව මහ්භාලාති ව අසබ්බතා ව ඛාත්තා, ඉදම
ධම්මා අනාසවා.

1109. කතමෙ ධම්මා අසච්ඡෙදසුත්තා?

තෙති ධෛර්මති යෙ ධම්මා සම්පසුත්තා වෙදනාක්ඛණො -පෙ- විඤ්ඤා-
ණක්ඛණො, ඉදම ධම්මා අසච්ඡෙදසුත්තා.

1110. කතමෙ ධම්මා අසච්ඡෙදසුත්තා?

තෙති ධම්මති යෙ ධම්මා විපසුත්තා වෙදනාක්ඛණො -පෙ- විඤ්ඤා-
ණක්ඛණො සබ්බඤ්ච රූපං අසබ්බතා ව ඛාත්තා, ඉදම ධම්මා අසච්ඡෙදසු-
ත්තා.

1111. කතමෙ ධම්මා අසවා වෙච සාසවා ව?

තෙයෙව අසවා අසවා වෙච සාසවා ව.

1105. එහි අවිද්‍යාව කවරේ යත්:

දූෂිතතායෙහි නො දැනීම දූෂිතවූදෙයෙහි නො දැනීම දූෂිතරෝධ-
යෙහි නො දැනීම දූෂිතරෝධකාමනී ප්‍රතිපදායෙහි නො දැනීම පුළුන්තායෙහි
නො දැනීම අපරාධතායෙහි නො දැනීම පුළුන්තාපරාධතායෙහි නො දැනීම
ඉදම්ප්‍රත්‍යයතාප්‍රතිත්‍යාසම්ප්‍රතිපත්තා බලියත්ති නො දැනීම ය යන යම් මෙබඳු
වූ නො දැනීමෙන් අද්‍රැයිතයෙන් අනභිසම්යෙන් අනනුබෝධයෙන් අසලෝච-
නයෙන් අප්‍රතිවේදනයෙන් අසම්පාදනයෙන් භාත්පසින් නො බැහැරීමෙන්
සම්මත නො දැනීමෙන් (බලියත්තාප්‍රතිපත්තා) ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණය නො කිරීමෙන්
ප්‍රත්‍යාසම්ප්‍රත්‍ය නො කිරීමෙන් (විත්‍යාසත්‍යාප්‍රතිපත්තා) අපවිත්‍ර බවෙන් බාල
බවෙන් අසම්පාදනයෙන් මෝහයෙන් බලවත් මෝහයෙන් භාත්පසින්
මුද්‍රාපිමෙන් අවිද්‍යායෙන් අවිද්‍යා සම්පාදන මහත්තෙන් අවිද්‍යා යෝගයෙන්
අවිද්‍යානුසංයෝගෙන් අවිද්‍යාපරිණිතයෙන් අවිද්‍යාපරිණිතයෙන් මෝහ අනුශල
මුලයෙන් මේ ද, මේ අවිද්‍යාව යයි කියනු ලැබේ.

මේ බලියත්තා අනුප්‍රාප්තියි.

1106. කවර බලියත්තා අනුප්‍රාප්ත නො වූවාහු වෙති යත්:

ඒ අනුප්‍රාප්තියෙන් තමා කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිණි-
තන වූ අවිජ්‍යා කුශල - අකුශල - අවිජ්‍යාතා බලියත්තා ය, වේදනාස්කන්ධ
ය ... විඤ්ඤාස්කන්ධ ය, සියලු රූපය ද, අසම්පාදන බාහුව ද යන මේ බලියත්තා
අනුප්‍රාප්ත නො වූවෝ යි.

1107. කවර බලියත්තා අනුප්‍රාප්ත වෙති යත්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ කුශල - අකුශල - අවිජ්‍යාතා
බලියත්තා ය, රූපස්කන්ධ ය ... විඤ්ඤාස්කන්ධ ය, යන මේ බලියත්තා
අනුප්‍රාප්තියි.

1108. කවර බලියත්තා, අනුප්‍රාප්ත යත්:

අපරිණිතන වූ මායියෝ ද, මායීඵලයෝ ද, අසම්පාදන නිබ්බානබාහුව
ද, යන මේ බලියත්තා අනුප්‍රාප්තියි.

1109. කවර බලියත්තා අනුප්‍රාප්ත සම්ප්‍රසක්ත යත්:

සම්මත කෙනෙක් ඒ අනුප්‍රාප්තියෙන් හා සම්ප්‍රසක්ත වූවාහු ද, වේදනා-
ස්කන්ධ ය, ... විඤ්ඤාස්කන්ධ ය, යන මේ බලියත්තා අනුප්‍රාප්තසම්ප්‍රසක්තයෝ යි.

1110. කවර බලියත්තා අනුප්‍රාප්තසම්ප්‍රසක්ත යත්:

සම්මත කෙනෙක් ඒ අනුප්‍රාප්තියෙන් හා සම්ප්‍රසක්ත වූවාහු ද, වේදනා-
ස්කන්ධ ය, ... විඤ්ඤාස්කන්ධ ය, සියලු රූපය ද, අසම්පාදන බාහුව ද, යන
මේ බලියත්තා අනුප්‍රාප්තසම්ප්‍රසක්තයෝ යි.

1111. කවර බලියත්තා අනුප්‍රාප්ත ද සාමුප්‍රාප්ත ද වෙති යත්:

ඒ අනුප්‍රාප්ත අනුප්‍රාප්ත ද අනුප්‍රාප්ත සාමුප්‍රාප්ත ද වෙත්.

1112. කතමෙ ධම්මා සාසවා වෙචි නො ව ආසවා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා සාසවා තෙ ධම්මෙ ධර්මාදි අවිඤ්ඤා සාසවා කුසලාකුසලාචාරාකාරා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා, රූපකඤ්ඤා -පෙ- විඤ්ඤාණකඤ්ඤා, ඉමෙ ධම්මා සාසවා වෙචි නො ව ආසවා.

1113. කතමෙ ධම්මා ආසවා වෙචි ආසවසම්පයුත්තා ව?

කාමාසවො අවිජ්ජාසවෙන ආසවො වෙචි ආසවසම්පයුත්තො ව, අවිජ්ජාසවො කාමාසවෙන ආසවො වෙචි ආසවසම්පයුත්තො ව, භවාසවො අවිජ්ජාසවෙන ආසවො වෙචි ආසවසම්පයුත්තො ව, අවිජ්ජාසවො භවාසවෙන ආසවො වෙචි ආසවසම්පයුත්තො ව, දිට්ඨාසවො අවිජ්ජාසවෙන ආසවො වෙචි ආසවසම්පයුත්තො ව, අවිජ්ජාසවො දිට්ඨාසවෙන ආසවො වෙචි ආසවසම්පයුත්තො ව, ඉමෙ ධම්මා ආසවා වෙචි ආසවසම්පයුත්තො ව.

1114. කතමෙ ධම්මා ආසවසම්පයුත්තා වෙචි නො ව ආසවා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා තෙ ධම්මෙ ධර්මාදි වේදනාකඤ්ඤා -පෙ- විඤ්ඤාණකඤ්ඤා, ඉමෙ ධම්මා ආසවසම්පයුත්තා වෙචි නො ව ආසවා.

1115. කතමෙ ධම්මා ආසවපිපයුත්තා සාසවා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා විපයුත්තා සාසවා කුසලාකුසලාචාරාකාරා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා, රූපකඤ්ඤා -පෙ- විඤ්ඤාණකඤ්ඤා, ඉමෙ ධම්මා ආසවපිපයුත්තා සාසවා.

1116. කතමෙ ධම්මා ආසවපිපයුත්තා අනාසවා?

අපරිශාපනතා චිත්තා ව මග්ගඵලානි ව අසබ්බතා ව ඛාදු, ඉමෙ ධම්මා ආසවපිපයුත්තා අනාසවා.

ආසවගොච්ඡිකං.

නිකේතපසාදනං පටිමුක්ඛාණ්ඩාදං.

නිබ්බිතං.

1117. කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤාජනා?

අස සඤ්ඤාජනානි: කාමරූපසඤ්ඤාජනං, පටිඝසඤ්ඤාජනං, මානසඤ්ඤාජනං, දිට්ඨිසඤ්ඤාජනං, විචිකිච්ඡාසඤ්ඤාජනං, සීලබ්බතපරාමාසසඤ්ඤාජනං, භවරූපසඤ්ඤාජනං, ඉක්කාසඤ්ඤාජනං, මච්ඡරිසසඤ්ඤාජනං, අවිජ්ජාසඤ්ඤාජනං.

1112. කවර බමියෝ සාසන ද නො ද ආසන ද වෙති යත්:

යම් බමි කෙනෙක් ඒ ආසනවරයන් හෙත් සාසන වූවානු ද ඒ බමියන් තබා, කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සෙසු ආසන සහිත වූ කුසලාකුසලාචාරානාම බමියෝ ය, රූපස්කන්ධ ය ... විඤ්ඤානස්කන්ධ ය, යන මේ බමියෝ සාසන ද නො ද ආසන ද වෙත්.

1113. කවර බමියෝ ආසන ද ආසනසම්ප්‍රසන්න ද වෙති යත්:

කාමාසනවය අවිදුසුතවය හා ආසන වූයේ ද ආසනසම්ප්‍රසන්න වූයේ ද වෙයි. අවිදුසුතවය කාමාසනවය හා ආසන වූයේ ද ආසනසම්ප්‍රසන්න වූයේ ද වෙයි. භවාසනවය අවිදුසුතවය හා ආසන වූයේ ද ආසනසම්ප්‍රසන්න වූයේ ද වෙයි. අවිදුසුතවය භවාසනවය හා ආසන වූයේ ද ආසන සම්ප්‍රසන්න වූයේ ද වෙයි. දුට්ඨාසනවය අවිදුසුතවය හා ආසන වූයේ ද ආසනසම්ප්‍රසන්න වූයේ ද වෙයි. අවිදුසුතවය දුට්ඨාසනවය හා ආසන වූයේ ද ආසන සම්ප්‍රසන්න වූයේ ද වේ. මේ බමියෝ ආසන ද ආසන සම්ප්‍රසන්න ද වෙත්.

1114. කවර බමියෝ ආසනසම්ප්‍රසන්න ද නො ද ආසන ද වෙති යත්:

යම් බමි කෙනෙක් ඒ ආසනවරයන් හා සම්ප්‍රසන්න වූවානු නම්, ඒ බමියන් තබා, වෙදනාස්කන්ධ ය ... විඤ්ඤානස්කන්ධ ය, යන මේ බමියෝ ආසනසම්ප්‍රසන්න වූවානු ද නො ද ආසන වූවානු ද වෙත්.

1115. කවර බමියෝ ආසන විප්‍රසන්න සාසන වෙති යත්:

යම් බමි කෙනෙක් ඒ ආසනවරයන් හා විප්‍රසන්න වූවානු ද, කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සාසන වූ කුසලාකුසලාචාරානාම බමියෝ ය, රූපස්කන්ධ ය, ... විඤ්ඤානස්කන්ධ ය, යන මේ බමියෝ ආසනවිප්‍රසන්න වූ සාසනවරයෝ යි.

1116. කවර බමියෝ ආසනවිප්‍රසන්න අනාසන වෙති යත්:

අපරිපාටනන වූ මාග්ගියෝ ද, මාග්ගිකයෝ ද, අසබ්බන (නිබ්බන) බාහුව ද, යන මොහු ආසනවිප්‍රසන්න වූ අනාසන බමියෝ යි.

අසබ්බනෙති යි.

නිකායපාඨානංකයෙහි

පළමුවන බණ්ඩර නිමි.

1117. කවර බමියෝ සංයෝජන වෙති යත්:

දූෂ සංයෝජනයෝ ය: කාමරූපසංයෝජන ය, ප්‍රතිසංයෝජන ය, මාන සංයෝජන ය, දෘවිසංයෝජන ය, විචිකිත්ත සංයෝජන ය, ශීලව්‍යපරමසි සංයෝජන ය, භවරූපසංයෝජන ය, ඊෂ්ඨාසංයෝජන ය, මාත්ස්‍යසංයෝජන ය, අවිදුසංයෝජන යි.

1118. තත්ථ කතමං කාමරාගසංකොපණං?

යො කාමෙත්ත කාමච්ඡන්දො කාමරාගො කාමතඤ්ඤි කාමතණ්ඤා කාම-
සිතෙතො කාමපරිලාභො කාමවුච්ඡා කාමජෙක්ඛාසානං, ඉදං වුච්චති කාම-
රාගසංකොපණං.

1119. තත්ථ කතමං පටිඝසංකොපණං?

අතත්ථං මෙ අවරිති අඤාතො ජායති, අතත්ථං මෙ වරතීති අඤාතො
ජායති, අතත්ථං මෙ වරිණ්ණතීති අඤාතො ජායති, පියණ්ණ මෙ මනාපණ්ණ
අතත්ථං අවරි -පෙ- අතත්ථං වරතී -පෙ- අතත්ථං වරිණ්ණතීති අඤාතො
ජායති, අපට්ඨයණ්ණ මෙ අමනාපණ්ණ අතත්ථං අවරි -පෙ- අතත්ථං වරතී -පෙ-
අතත්ථං වරිණ්ණතීති අඤාතො ජායති, අට්ඨානෙ වා පන අඤාතො ජායති.
යො එවරුපො විතතණ්ණ අඤාතො පටිඤාතො පටිඝං පටිවිරොධො කොපො
පකොපො සම්පකොපො දෙසො පදෙසො සම්පදෙසො විතතණ්ණ ව්‍යාපතති
මනොපදෙසො කොපො කුර්ඤාතො කුර්ඤාතතං දෙසො දුණ්ණො දුණ්ණ-
තතං ව්‍යාපතති ව්‍යාපජ්ජනං ව්‍යාපජ්ජතතං විරොධො පටිවිරොධො
වණ්ණිකං අත්තරොපො අතතතමනතො විතතණ්ණ, ඉදං වුච්චති පටිඝ-
සංකොපණං.

1120. තත්ථ කතමං මාතසංකොපණං?

සෙය්‍යොකම්භමිති මාතො සද්දිසොකම්භමිති මාතො කීන්තොකම්භමිති
මාතො, යො එවරුපො මාතො මඤ්ඤාතො මඤ්ඤාතතං උනන්ති උනන්තමං
ධජො සම්පකොපො කෙතුකම්පනො විතතණ්ණ, ඉදං වුච්චති මාතසංකොප-
ණං.

1121. තත්ථ කතමං දිට්ඨිසංකොපණං?

සත්තතො ලොකොති වා අසත්තතො ලොකොති වා අනන්තවා ලොකොති
වා අනන්තවා ලොකොති වා, තං ජිවං තං සරීරන්ති වා අඤ්ඤං ජිවං
අඤ්ඤං සරීරන්ති වා, හොති තථාගතො පරමමරණොති වා ත හොති තථා-
ගතො පරමමරණොති වා නෙව හොති ත ත හොති තථාගතො පරමමර-
ණොති වා, යා එවරුපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතණං දිට්ඨි කන්තාරො
දිට්ඨිවිසුකාසිකං දිට්ඨිවිපථඤ්ඤා දිට්ඨිසංකොපණං භාතො පටිඝකොපො
අභිනිවේශො පරාමාසො කුම්මකොපො ඕච්ඡාපථො ඕච්ඡතතං තිත්ථායතතං
විපරිසෙසකොපො, ඉදං වුච්චති දිට්ඨිසංකොපණං. ඨපෙතො භිලබ්බතපරා-
මාසසංකොපණං සබ්බාපි ඕච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨිසංකොපණං.

1118. එහි කැමරුගසංයෝජන කවරෙ යන්:

පස්කම් ගුණයෙහි යම් කාමයකිනිසා ජන්දයෙන් කාමරුහයෙන් කාම-
නන්දයෙන් කාමවාසනායෙන් කාමස්පන්ධනයෙන් කාමපරිදාහයෙන් කාම-
මුඵ්ච්ඡයෙන් කාමාධිවසානයෙන් (කාමයන්හි ගැලිසිටීමෙන්) වේ ද, මේ
කාමරුහසංයෝජන යයි කියනු ලැබේ.

1119. එහි ප්‍රතිසංස්කරණ කවරෙ නම:

‘මට අතළී කළු’යි ආඝාත උපදී. ‘මට අතළී කෙරෙයි’ ආඝාත උපදී. ‘මට අතළී කරන්නේ ය’ යි ආඝාත උපදී. මාගේ ප්‍රිය මතාපය හට අතළී කෙළේ ය ... අතළී කෙරෙයි... අතළී කරන්නේ ය’යි ආඝාත උපදී. ‘මාගේ අප්‍රිය අමතාපය හට අළී කෙළේ ය ... අළී කෙරෙයි ... අළී කරන්නේ ය’ යි ආඝාත උපදී. යශ්‍රී අසානගෙහි හෝ ආඝාත උපදී. යම් මෙබඳු වූ විතතායා-ගේ ආඝාතයෙක් ප්‍රතිඝාතයෙක් ප්‍රතික්ෂයෙක් ප්‍රතිවිරෝධයෙක් කොපයෙක් ප්‍රකොශයක් ගම්ප්‍රකොපයෙක් දෘෂ්‍යයෙක් ප්‍රදෘශ්‍යයෙක් ගම්ප්‍රදෘශ්‍යයෙක් විතතායාගේ විපරිත බවෙක් විතතායාගේ ද්‍රෝශ්‍යයෙක් ක්‍රෝධයෙක් කීපෙන අසුරෙක් කිපුණු බවෙක් ද්‍රෝශ්‍යයෙක් ද්‍රෝෂාකාරයෙක් ද්‍රීථ බවෙක් විපරිතයෙක් විපරිතාකාරයෙක් විපයීඝ්න බවෙක් විරෝධයෙක් පුනපුනා විරෝධයෙක් සැබව්‍යවක් නො පිරුණු වචන ඇති බවෙක් විතතායාගේ නො සතුටු බවෙක් වේ ද, මේ ප්‍රතිඝාතාගෝච්‍ය යයි කියනු ලැබේ.

1120. එහි මෘතසංයෝජන කවරෙ යන්:

‘මම ශ්‍රේෂ්ඨයෙහි’ මාන ය, ‘මම සුශ්‍රේෂ්ඨයෙහි’ මාන ය, ‘මම තීන්තයෙහි’ මාන ය, යම් මෙබඳු වූ මානයෙන් මාතෘකාරයෙන් මඤ්ඤිත බවෙන් උත්ත-
තියෙන් ඔපසාවා තැබීමෙන් ධරයෙන් සිත දුඹ ව ගැනීමෙන් විතතයා-
ගේ කෙඳිකාමසායෙන් වේ ද, මේ මානසංයෝජන යයි කියනු ලැබේ.

1121. එහි දූෂවිතංශෝජන කවරෙ යත්:

ලෝකය ශාශ්වත ය හෝ, ලෝකය අශාශ්වත ය හෝ, ලෝකය අන්ත වත් ය හෝ, ලෝකය අනන්තවත් ය හෝ, එ ම ජීවය ඒ ශරීර යයි හෝ, ජීවය අනෙකෙකු, ශරීරය අනෙකෙකු'යි හෝ, සත්ත්වයා මරණින් මතුයෙහි වේ යයි හෝ, සත්ත්වයා මරණින් මතුයෙහි නො වේ යයි හෝ, සත්ත්වයා මරණින් මතුයෙහි වන්නේත් නො වන්නේත් වේ යයි හෝ, සත්ත්වයා මරණින් මතුයෙහි නො ම වෙයි නො වන්නේ නො වේ යයි හෝ, තම වෛද්‍ය වූ දෘටියක් දෘටිගතයෙක් දෘටිගතනයෙක් දෘටිකාන්තාරයෙක් විලෝමදෘටියෙක් දෘටිවිෂපාදිතයෙක් දෘටිසංයෝජනයෙක් ශ්‍රාතයෙක් පිහිටායිවීමෙක් පිවිසීමෙක් පරමාර්ථයෙක් කුත්සිතමාභියෙක් ඕත්තාපථයෙක් ඕත්තාකියෙක් තීර්ත්‍යායතනයෙක් විපයතීයග්‍රාහයෙක් වේ ද, මේ දෘටිසංයෝජන යයි කියනු ලැබේ. ශීලවුතපරාමර්ථසංයෝජනය තමා සියලු ඕත්තාදෘටි දෘටිසංයෝජන යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1122. තත්ථ කතමං විවිකිච්ඡාසඤ්ඤාජනං?

සසාරි කඛ්ඛති විවිකිච්ඡති, ධම්මෙ කඛ්ඛති විවිකිච්ඡති, සංඛෙ කඛ්ඛති විවිකිච්ඡති, සික්කාය කඛ්ඛති විවිකිච්ඡති, පුබ්බනෙත කඛ්ඛති විවිකිච්ඡති, අපරනෙත කඛ්ඛති විවිකිච්ඡති, පුබ්බන්තාපරනෙත කඛ්ඛති විවිකිච්ඡති, ඉද්දපච්චයනාපච්චයමුප්පානෙනසු ධම්මෙසු කඛ්ඛති විවිකිච්ඡති. යා ඵවරුපා කඛ්ඛා කඛ්ඛායනා කඛ්ඛාසිතතං විමති විවිකිච්ඡා දොළඟකං දොඬාපථො සංසයො අනෙකාසගාහො ආසප්පානා පරිසප්පානා අපරිසො-
ගාහනා ඵමසිතතං විතතස්ස මනෝවිලෙඝො, ඉදං වුච්චති විවිකිච්ඡා-
සඤ්ඤාජනං.

1123. තත්ථ කතමං සීලබ්බතපරාමාසසඤ්ඤාජනං?

ඉතො ඛණ්ඩා සමණ්ඩාහමණානං සීලෙන සුද්ධි වතෙන සුද්ධි සීලබ්බ-
තෙන සුද්ධිති යා ඵවරුපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහතං දිට්ඨිකන්තාරො
දිට්ඨිවිසුකාසිකං දිට්ඨිපප්ඨාඤ්ඤාජනං දිට්ඨිසඤ්ඤාජනං. ගාහො පතිට්ඨානො අභි-
නිවෙහො පරාමානො කුමමග්ගො ඕච්ඡාපථො ඕච්ඡතතං කිසායතනං පිපරි-
යෙසගාහො, ඉදං වුච්චති සීලබ්බතපරාමාසසඤ්ඤාජනං.

1124. තත්ථ කතමං භවරාගසඤ්ඤාජනං?

යො භවෙසු භවච්ඡන්දො භවරාගො භවනඤ්ඤි භවතණ්ඨා භවසිතෙහො
භවපරිලාහො භවමුච්ඡා භවජේඤ්ඤාසාහං, ඉදං වුච්චති භවරාගසඤ්ඤාජනං.

1125. තත්ථ කතමං ඉස්සාසඤ්ඤාජනං?

යා පත ලාභ සක්කාර ගරුකාර මානන චන්දන පුජනාසු ඉස්සා ඉස්සා-
යනා ඉස්සාසිතතං උසුයා උසුයනා උසුසිතතං, ඉදං වුච්චති ඉස්සා-
සඤ්ඤාජනං.

1126. තත්ථ කතමං මච්ඡරියසඤ්ඤාජනං?

පඤ්ඤා මච්ඡරියානි: ආවාසමච්ඡරියං කුලමච්ඡරියං ලාභමච්ඡරියං වණණ-
මච්ඡරියං ධම්මමච්ඡරියං, යං ඵවරුපං මච්ඡරං මච්ඡරායනා මච්ඡරාසි-
තතං වෙපිච්ඡං කදරියං කට්ඨකඤ්චුකතා අභ්ගාහිතතං විතතස්ස, ඉදං
වු ච්චති මච්ඡරියසඤ්ඤාජනං.

1122. එහි විවිකිත්සාසංග්‍රහජන කවරෙ යත්:

ශාන්තාන් වහන්සේ කෙරෙහි සැක කෙරෙයි, විවිකිත්තා කෙරෙයි. ධර්මයෙහි සැක කෙරෙයි, විවිකිත්තා කෙරෙයි. ත්‍රිපිට ශික්ෂායෙහි සැක කෙරෙයි, විවිකිත්තා කෙරෙයි, පූජානන්දයෙහි සැක කෙරෙයි, විවිකිත්තා කෙරෙයි. අපරානන්දයෙහි සැක කෙරෙයි, විවිකිත්තා කෙරෙයි. පූජානන්ද-පරානන්දයෙහි සැක කෙරෙයි, විවිකිත්තා කෙරෙයි. ඉදම්ප්‍රත්‍යයත්‍යා ප්‍රතිත්‍යා-සමුත්‍යනන ධර්මයන්හි සැක කෙරෙයි, විවිකිත්තා කෙරෙයි. යම් මෙබඳු වූ සැකයෙක් සැකයට පැමිණීමෙන් සැකයට පැමිණී බවෙන් විමර්ශනයක් විවිකිත්තායෙක් ආරාධනාකරෙක් ආරාධනාකරෙක් අනෙකානන්දාන-යෙක් පසුබැසීමෙන් තාත්පරින් පසුබැසීමෙන් නො බැහැරැනීමෙන් විතතයාගේ තදබවෙන් මනෝවිලෝබයෙන් වේ ද, මේ විවිකිත්තාසංගොථන යයි කියනු ලැබේ.

1123. එහි ශිලප්‍රකපරුමයීහ:සො:ජන කවර යත්:

[illegible]

1134. එහි හවුරුගතංගෝඡන කවරෙ යත්:

**රූපාරූපභවයන්හි යම් භවව්‍යුත්තරයක් හවරගසෙක් භවනාදියෙක් භවකාමණොසෙක් හවසෙනහසෙක් හවපරිද්‍රශයෙක් භවමුර්ථ්වායෙක් හව-
යන්හි බැහැගැනීමෙන් වේ ද, මේ හවරගසංයෝජන යයි කියනු ලැබේ.**

1125. එහි ඊක්කියාසංසොජන කවරෙ යන්:

මෙරමා පිළිබඳ ලාභ - හත්කාර - හරුකාර - මානන - විකුණ - පුරතා - විෂයෙහි යම් ජ්‍යෙෂ්ඨත්වයක් ජ්‍යෙෂ්ඨතාවයෙන් ජ්‍යෙෂ්ඨත්වයට පැමිණි බවෙන්, අසුසා (-දෙස් පහළ කිරීමෙන්) අසුසාකාරයෙන් අසුසාවට පැමිණි බවෙන් වේ ද, මේ ජ්‍යෙෂ්ඨතාවයෙන් යම් කිසියම් ලැබේ.

1126. එහි මූලාශ්‍රය සංග්‍රහයක් කවිමය යන්:

මාතෘකාව (මිශ්‍රලබ්‍ර) පහතකි: ආවෘත්තමාතෘකාව සහ කුලමාතෘකාව සහ ලාභමාතෘකාව සහ වර්ගමාතෘකාව සහ වර්ගමාතෘකාව සහ. යම් මෙම ව්‍යුහමාතෘකාවෙන් මාතෘකාවකාරයෙන් මාතෘකාවට පැමිණි බවටත් බෙවෙල්-සායනයේ අනාගත (හදුමිශ්‍ර) බවෙන් කවුකතාවයෙන් සිත හැකිලීමෙන් සිත හාත්පසින් ගත්බවෙන් වේ ද, මේ මාතෘකාවකාරයෙන් සිත කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1127. තත්ථ කතමං අවිජ්ජාසංකොඤ්ඤාජනං?

දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරෝධෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං පුබ්බනෙත අඤ්ඤාණං අපරනෙත අඤ්ඤාණං පුබ්බනතාපරනෙත අඤ්ඤාණං ඉදප්පච්චතා පටිච්චසමුප්පනෙතසු බලෙමසු අඤ්ඤාණං, යං ඵවරූපං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසමයො අනනුබොධො අසලොභො අප්පට්ඨො අසංඝාතණං අපරිශොභාතණං අසමපෙක්ඛනා අපච්චවෙක්ඛනා අපච්චක්ඛකමමං දුමමජ්ඣං බාලං අසමපජ්ඤාදො මොහො පමොහො සමොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජාසංකො අවිජ්ජාසොගො අවිජ්ජානුසංගො අවිජ්ජාපරිවුට්ඨානං අවිජ්ජාලඛ්ඨි මොහො අකුසලමූලං, ඉදං වුට්ඨති අවිජ්ජා සංකොඤ්ඤාජනං.

ඉමෙ බමමා සංකොඤ්ඤාජනා.

1128. කතමෙ බමමා නො සංකොඤ්ඤාජනං?

තෙ බලෙම ධර්මො ධර්මො කුසලාකුසලාච්ඡායාකතා බමමා කාමා-ච්චරා රූපාච්චරා අරූපාච්චරා අපරිශොභනා, වේදනාකඛ්ඤා -පෙ- විඤ්ඤාණකඛ්ඤා, සබ්බඤ්ඤා රූපං, අසබ්බතා ච බාදා, ඉමෙ බමමා නො සංකොඤ්ඤාජනා.

1129. කතමෙ බමමා සංකොඤ්ඤාජනියා?

සාසමා කුසලාකුසලාච්ඡායාකතා බමමා කාමාච්චරා රූපාච්චරා අරූපා-ච්චරා, රූපකඛ්ඤා -පෙ- විඤ්ඤාණකඛ්ඤා, ඉමෙ බමමා සංකොඤ්ඤාජනියා.

1130. කතමෙ බමමා අසංකොඤ්ඤාජනියා?

අපරිශොභනා මනා ච මනාච්චරානි ච අසබ්බතා ච බාදා, ඉමෙ බමමා අසංකොඤ්ඤාජනියා.

1131. කතමෙ බමමා සංකොඤ්ඤාජනසම්පූර්ණතා?

තෙහි බලෙමහි යෙ බමමා සම්පූර්ණතා වේදනාකඛ්ඤා -පෙ- විඤ්ඤාණකඛ්ඤා, සබ්බඤ්ඤා රූපං, අසබ්බතා ච බාදා, ඉමෙ බමමා සංකොඤ්ඤාජනසම්පූර්ණතා.

1132. කතමෙ බමමා සංකොඤ්ඤාජනවිප්පයුතතා?

තෙහි බලෙමහි යෙ බමමා විප්පයුතතා වේදනාකඛ්ඤා -පෙ- විඤ්ඤාණකඛ්ඤා, සබ්බඤ්ඤා රූපං, අසබ්බතා ච බාදා, ඉමෙ බමමා සංකොඤ්ඤාජන-විප්පයුතතා.

1127. එහි අවිද්‍යාසංයෝජන කවරෙ යත්:

දුෂ්ඨතාසංයෝජන නො දැනීම දුෂ්ඨමුදයෙහි නො දැනීම දුෂ්ඨනිරෝධයෙහි නො දැනීම දුෂ්ඨනිරෝධතාමිතිප්‍රතිපද්‍යෙහි නො දැනීම පුළුන්තායෙහි නො දැනීම අපරිනතයෙහි නො දැනීම පුළුන්තාපරිනතයෙහි නො දැනීම ඉදං මුත්‍රායතාප්‍රතිතාසංයෝජනබලයන්හි නො දැනීම ය, යන මේවද්‍ර වූ යම් අන්‍යයෙක් අදර්ශයෙක් අනිශ්චයෙක් අනවබෝධයෙක් අභවෝධයෙක් අප්‍රතිවේධයෙක් (අනිත්‍යාදි සාමාන්‍ය හෙයින්) මොනොවට නො ගැනීමෙක් හාත්පසින් නො බැර ගැනීමෙක් යම ව නො බැලීමෙක් ප්‍රත්‍යවේක්‍ය නො කිරීමෙක් ප්‍රත්‍යක්‍ය නො කිරීමෙක් දුෂ්ඨතායෙක් බාලතායෙක් අසමත් ඥානයෙක් මොහතෙක් ප්‍රමොහතෙක් සමමොහතෙක් අවිද්‍යායෙක් අවිද්‍යාසංයෝජනයෙක් අවිද්‍යාසංයෝජන අවිද්‍යාසංයෝජන අවිද්‍යාසංයෝජන අවිද්‍යාසංයෝජන අවිද්‍යාසංයෝජන මොහ - අකුලලප්‍රියෙක් වේ ද, මේ අවිද්‍යාසංයෝජන යහි කියනු ලැබේ.

මේ බමුණෝ සංයෝජනයෝ යි.

1128. කවර බමුණෝ සංයෝජන නො වූවාහු වෙති යත්:

ඒ සංයෝජනබලයන් තමා අවශ්‍ය වූ කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිනතයහි වූ කුලල - අකුලල - අවිද්‍යාසංයෝජන බමුණෝ ය, වේදනාස්කන්ධ ය ... විඤ්ඤාස්කන්ධ ය, සිහල රූපය ද, අභිධ්මකාමාවචර ද යන මේ බමුණෝ සංයෝජන නො වූවෝ යි.

1129. කවර බමුණෝ සංයෝජනීය වෙති යත්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සාමුච්ඡික කුලලාකුලලාච්ඡාසංයෝජන බමුණෝ ය, රූපස්කන්ධ ය ... විඤ්ඤාස්කන්ධ ය යන මොහු සංයෝජනීය බමුණෝ ය.

1130. කවර බමුණෝ අසංයෝජනීය වෙති යත්:

අපරිනතයහි වූ මායිකෝ ද, මානිමයෝ ද, අභිධ්මකාමාවචර ද යන මොහු අසංයෝජනීය බමුණෝ යි.

1131. කවර බමුණෝ සංයෝජනසම්ප්‍රසක්ත වෙති යත්:

යම් බමුණෙකෙක් ඒ සංයෝජනබලයන් හා සම්ප්‍රසක්ත වූ වාහු ද, වේදනාස්කන්ධ ය ... විඤ්ඤාස්කන්ධ ය, යන මොහු සංයෝජනසම්ප්‍රසක්ත බමුණෝ යි.

1132. කවර බමුණෝ සංයෝජන විප්‍රසක්ත වෙති යත්:

යම් බමුණෙකෙක් ඒ සංයෝජනබලයන් හා විප්‍රසක්ත වූවාහු ද, වේදනාස්කන්ධ ය ... විඤ්ඤාස්කන්ධ ය සිහල රූපය ද, අභිධ්මකාමාවචර ද, යන මේ බමුණෝ සංයෝජනවිප්‍රසක්තයෝ යි

1133. කවර බර්මානුකූල සංගෝජනක් සංගෝජනිකයන් වෙති යන්:
ඒ සංගෝජනයෝ මෑ සංගෝජන ද සංගෝජනික ද වෙත්.

1134. කවර බර්මානුකූල සංගෝජනික ද නො ද සංගෝජන ද වෙති යන්:

යම් බර්මානුකූල කෙනෙක් ඒ සංගෝජනබර්මානුකූල සංගෝජනික වෙත් නම්, ඒ බර්මානුකූල නමා අවශේෂ කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සාමුද්‍රි වූ කුශලාකුශලාච්ඡාසාන බර්මානුකූල ය, රූපසංකත ය ... විශේෂසංකත ය, යන මේ බර්මානුකූල සංගෝජනික ද නො ද සංගෝජන ද වෙත්.

1135. කවර බර්මානුකූල සංගෝජන ද සංගෝජන සම්ප්‍රසක්ත ද වෙති යන්:

කාමරාගසංගෝජනය අවිද්‍යාසංගෝජනය සමග සංගෝජන ද සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද වෙයි, අවිද්‍යාසංගෝජනය කාමරාගසංගෝජනය සමග සංගෝජන ද සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද වෙයි. ප්‍රතිසංගෝජනය අවිද්‍යාසංගෝජනය සමග සංගෝජන ද සංගෝජන සම්ප්‍රසක්ත ද වෙයි, අවිද්‍යාසංගෝජනය ප්‍රතිසංගෝජනය සමග සංගෝජන ද සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද වෙයි. මානසංගෝජනය අවිද්‍යාසංගෝජනය සමග සංගෝජන ද සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද වෙයි, අවිද්‍යාසංගෝජනය මානසංගෝජනය සමග සංගෝජන ද සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද වෙයි. දෘටිසංගෝජනය අවිද්‍යාසංගෝජනය සමග සංගෝජන ද සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද වෙයි, අවිද්‍යාසංගෝජනය දෘටිසංගෝජනය සමග සංගෝජන ද සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද වෙයි. විචිකිත්සාසංගෝජනය අවිද්‍යාසංගෝජනය සමග සංගෝජන ද සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද වෙයි, අවිද්‍යාසංගෝජනය විචිකිත්සාසංගෝජනය සමග සංගෝජන ද සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද වෙයි. ශීලව්‍යපරාමිෂී සංගෝජනය අවිද්‍යාසංගෝජනය සමග සංගෝජන ද සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද වෙයි, අවිද්‍යාසංගෝජනය ශීලව්‍යපරාමිෂීසංගෝජනය සමග සංගෝජන ද සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද වෙයි. භවරාග සංගෝජනය අවිද්‍යාසංගෝජනය සමග සංගෝජන ද සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද වෙයි, අවිද්‍යාසංගෝජනය භවරාගසංගෝජනය සමග සංගෝජන ද සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද වෙයි. ඊෂානිසංගෝජනය අවිද්‍යාසංගෝජනය සමග සංගෝජන ද සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද වෙයි, අවිද්‍යාසංගෝජනය ඊෂානිසංගෝජනය සමග සංගෝජන ද සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද වෙයි. මාත්සර්ගිකසංගෝජනය අවිද්‍යාසංගෝජනය සමග සංගෝජන ද සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද වෙයි, අවිද්‍යාසංගෝජනය මාත්සර්ගිකසංගෝජනය සමග සංගෝජන ද සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද වෙයි. මේ බර්මානුකූල සංගෝජන ද සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද වෙත්.

1136. කවර බර්මානුකූල සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද නො ද සංගෝජන ද වෙති යන්:

යම් බර්මානුකූල කෙනෙක් ඒ සංගෝජනබර්මානුකූල සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත වුවා නම්, ඒ බර්මානුකූල නමා, වෙදනාසංකත ය ... විශේෂසංකත ය. යන මේ බර්මානුකූල සංගෝජනසම්ප්‍රසක්ත ද නො ද සංගෝජන ද වෙත්.

1137. කතමෙ බමමා සඤ්ඤාප්තවිපසයුතතා සඤ්ඤාප්තියා?

තෙනි බමමෙති යෙ බමමා විපසයුතතා සංඝවා කුසලාකුසලාච්ඡාසකතා බමමා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකඛ්ඤා -පෙ- විඤ්ඤාණකඛ්ඤා, ඉමෙ බමමා සඤ්ඤාප්තවිපසයුතතා සඤ්ඤාප්තියා.

1138. කතමෙ බමමා සඤ්ඤාප්තවිපසයුතතා අසඤ්ඤාප්තියා?

අපරිසාපනතා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසංඛිතා ච ඛාදා, ඉමෙ බමමා සඤ්ඤාප්තවිපසයුතතා අසඤ්ඤාප්තියා.

සංයොජනි නොවජ්ඣං.

1139. කතමෙ බමමා ගන්ධා?

චතතාරො ගන්ධා: අභිජ්ඣා කායගන්ධො, ව්‍යාපාදො කායගන්ධො, භිලබ්භතරාමාසො කායගන්ධො, ඉදංසච්චාතිනීවෙසො කායගන්ධො.

1140. තත්ථ කතමො අභිජ්ඣාකායගන්ධො?

යො රාගො සාරාගො අනුනිසො අනුරොධො තඤ්ඤි තඤ්ඤිරාගො විතතස්ස සාරාගො ඉච්ඡා මුච්ඡා අරේඤ්ඤාසානං ගෙධො සඛො පසඛො ඵජා මායා ජනිතා සංජනනී සිඛ්ඛනී ජාලිනී සරිතා විසතතිකා සුතතං විසවා ආයුහනී දුතියා පණ්ඩිතචතෙතති වතං වතථො සන්ධවො සිතෙහො අපෙක්ඛා පටිබ්ඤ්ඤා ආසා ආසිංසනං ආසිංසිතතතං රූපාසා සද්දසා ගන්ධාසා රසාසා ථොට්ඨබ්බාසා ලාසාසා ඛනාසා පුතතාසා ජිවිතාසා ජප්පා පජ්ජා අභිජ්ජා ජප්පනා ජප්පිතතතං ලොලුප්පං ලොලුප්පායතා ලොලුප්පාසිතතතං පුච්ඡාකතා සාදුකමසතා අබ්බමර්ගො විසමලොගො නිකන්ති නිකාමතා පඤ්ඤා පිහතා සමපසාතා කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා රූපතණ්හා අරූපතණ්හා නිසර්ගතණ්හා රූපතණ්හා සද්දතණ්හා ගන්ධතණ්හා රස-තණ්හා ථොට්ඨබ්බතණ්හා බමමතණ්හා ඕසො යොගො ගන්ධො උපාදානං ආචරණං නිවරණං ඡදනං ඛංඛනං උපකක්ඛිලෙසො අනුසංයො පරිසුට්ඨානං ලතා වෙවිච්ඡා දුක්ඛමූලං දුක්ඛනිදානං දුක්ඛස්ථානවො මාරරාසො මාරබලිසං මාරපිසයො තණ්හාතද්දි තණ්හාජාලං තණ්හාගද්දුලං තණ්හාසමුද්දො අභිජ්ඣා ලොගො අකුසලමූලං, අයං වුව්ච්චි අභිජ්ඣාකායගන්ධො.

1137. කවර බමුණෝ සංගෝජනපිටුසුත්ත සංගෝජනිය වෙති යත් :

යම් බමුණෙකෙක් ඒ සංගෝජනබමුණන් හා පිටුසුත්ත වූවාහු නම්, කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සංසුච වූ කුශලාකුශලාචිතානාත බමුණෝ ය, රූපසක්කා ය ... විඤ්ඤානසක්කා ය, යන මේ බමුණෝ සංගෝජන පිටුසුත්ත සංගෝජනිය වෙත්.

1138. කවර බමුණෝ සංගෝජනපිටුසුත්ත අසංගෝජනිය වෙති යත් :

අපරිසාරනත වූ මාඨිකෝ ද, මාගීඵලකෝ ද, අසබ්බත (නිබ්බත) බාහුව ද, යන මේ බමුණෝ සංගෝජනපිටුසුත්ත අසංගෝජනිය වෙත්.

සංගෝජනසංකල්පනය යි.

1139. කවර බමුණෝ ග්‍රන්ථ වෙති යත් :

ග්‍රන්ථකෝ සතර දෙනෙක් වෙති: අභිධ්‍යානායග්‍රන්ථ ය, ව්‍යාපාද කායග්‍රන්ථ ය, ශීලව්‍රිතපරාමිතිකායග්‍රන්ථ ය, ඉදංසත්‍යාභිනිවේශකායග්‍රන්ථ යයි.

1140. එහි අභිධ්‍යානායග්‍රන්ථය කවරෙ යත් :

යම් රාගයෙක් ඛලවත් රාගයෙක් අනුතයෙක් අනුරෝධයෙක් නන්දි-
යෙක් නන්දිරාගයෙක් විතතයාගේ සංරාගයෙක් ඉච්ඡාවක් මුර්ච්ඡාවක්
අධ්‍යවසානයෙක් සේධයෙක් පරිසේධයෙක් ඇලීමෙක් පඩිකයෙක් එජාවක්
මායාවක් ජනිතාවක් සංජනනියක් නිවනියක් ජාලිතියක් සරිතාවක්
විතතවිතාවක් ග්‍රහයෙක් පැතිරීමෙක් ආග්‍රහනියක් ද්විතියාවක් ප්‍රභේදියෙක්
භවනනිවනියෙක් වතයෙක් චන්ද්‍රයෙක් සත්ථවයෙක් ස්තෙහයෙක් අපෙක්ෂා-
වක් ප්‍රතික්ෂිප්තයෙක් ආශායෙක් ආශංසනයෙක් ආශංසිත බවෙක් රූපාශා-
යෙක් ඔබ්බායෙක් ගන්ධාශායෙක් රසාශායෙක් සප්තව්‍යාශායෙක් ලාභාශා-
යෙක් ධනාශායෙක් පුත්‍රාශායෙක් ජීවිතාශායෙක් ජලානාය කිරීමෙක්
ප්‍රජලායෙක් අභිජලායෙක් ජලානායෙක් ජලපානායෙක් ජලපිත බවෙක්
නග්‍රහ භූමියෙක් ස්වදුකාමාශායෙක් අධිමුරාගයෙක් විෂමලෝභයෙක්
නිකානතියෙක් කැමැති වන අයුරෙක් ප්‍රාණිතයෙක් පිතායෙක් සම්ප්‍රාණිත-
යෙක් කාමාශායෙක් භවතාශායෙක් විභවතාශායෙක් රූප (භව)
තාශායෙක් අරූපතාශායෙක් තිරෝධතාශායෙක්, රූපතාශායෙක්
ඔබ්බතාශායෙක් ගන්ධතාශායෙක් රසතාශායෙක් සප්තව්‍යාශායෙක්
ධම්මතාශායෙක් ඕසයෙක් සේගයෙක් ග්‍රන්ථයෙක් උපාදායෙක් ආචරණ-
යෙක් නිවරණයෙක් ජදනයෙක් බන්ධනයෙක් උපකේලයෙක් අනුශයෙක්
පසුඛිනායෙක් ලතායෙක් ජෙව්විජ්ජායෙක් දුඛමුලයෙක් දුඛනිදන-
යෙක් දුඛප්‍රභවයෙක් මාරපායෙක් මාරවලියෙක් මාරවිෂයෙක් තාශා-
නදියක් තාශාභංගයෙක් තාශාභංගදුලයෙක් තාශාභංගමුද්‍රයෙක් අභිධ්‍යානවත්
ලෝභඅකුශල මූලයෙක් මේ ද, මේ අභිධ්‍යානායග්‍රන්ථ යයි කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1141. තත්ත්වය කතමො ව්‍යාපාරො කායගණො?

අනන්තං මෙ අවර්තී ආසාදො ජායති, අනන්තං මෙ වර්තීති ආසාදො ජායති, අනන්තං මෙ වර්තීති ආසාදො ජායති. පිගස්ස මෙ මනාපස්ස අනන්තං අවර්තී - පෙ - අනන්තං වර්තී - පෙ - අනන්තං වර්තීති ආසාදො ජායති. අපරිච්ඡේදො මෙ අමනාපස්ස අනන්තං අවර්තී - පෙ - අනන්තං වර්තී - පෙ - අනන්තං වර්තීති ආසාදො ජායති. අධිකං වා පන ආසාදො ජායති. යො ඵවරාපො විතතස්ස ආසාදො පටිසාදනා පටිසං පටිවිරෝධො කොපො පකොපො සම්පකොපො දෙවො පදොසො සම්පදොසො විතතස්ස ව්‍යාපනති මනොපදොසො කොධො කුර්ඛනා කුර්ඛිතතං දෙවො දුස්සනා දුස්සි - තතනා ව්‍යාපනති ව්‍යාපජනා ව්‍යාපජිතතං විරෝධො පටිවිරෝධො වණ්ඨිකං අසුරෝපො අනතතමනා විතතස්ස, අයං වුච්චති ව්‍යාපාරො කායගණො.

1142. තත්ත්වය කතමො සීලබ්බපරාමාසො කායගණො?

ඉතො ඛනිඤ්ඤා සමණ්ඩාසමණානං සීලෙන සුඤ්ඤිතං වෛරෙන සුඤ්ඤිතං සීලබ්බ - තෙන දුඤ්ඤිතං යං ඵවරාපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතං දිට්ඨිකතායො දිට්ඨිවිසුකාසිකං දිට්ඨිවිපජ්ජිතං දිට්ඨිසංකප්පනං ගාහො පටිච්චාසො අභිනිවේසො පරාමාසො කුම්මසො මිච්ඡාපපො මිච්ඡතං තිත්ථායතං විපරිසෙසගාහො, අයං වුච්චති සීලබ්බපරාමාසො කායගණො.

1143. තත්ත්වය කතමො ඉදං සම්මානිතිවේසො කායගණො?

සස්සතො ලොකො ඉදමෙව සම්මානං මොඝමඤ්ඤානති වා, අසස්සතො ලොකො ඉදමෙව සම්මානං මොඝමඤ්ඤානති වා, අනන්තවා ලොකො ඉදමෙව සම්මානං මොඝමඤ්ඤානති වා, අනන්තවා ලොකො ඉදමෙව සම්මානං මොඝමඤ්ඤානති වා, තා ජිවං තා සරීරං ඉදමෙව සම්මානං මොඝමඤ්ඤානති වා, අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරීරං ඉදමෙව සම්මානං මොඝමඤ්ඤානති වා, ගොති තථාගතො පරමරණං ඉදමෙව සම්මානං මොඝමඤ්ඤානති වා, න ගොති තථාගතො පරමරණං ඉදමෙව සම්මානං මොඝමඤ්ඤානති වා, ගොති තථාගතො පරමරණං ඉදමෙව සම්මානං මොඝමඤ්ඤානති වා, තෙව ගොති තත කොති තථාගතො පරමරණං ඉදමෙව සම්මානං මොඝමඤ්ඤානති වා, තා ඵවරාපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතං දිට්ඨිකතායො දිට්ඨිවිසුකාසිකං දිට්ඨිවිපජ්ජිතං දිට්ඨිසංකප්පනං ගාහො පටිච්චාසො අභිනිවේසො පරාමාසො කුම්මසො මිච්ඡාපපො මිච්ඡතං තිත්ථායතං විපරිසෙසගාහො, අයං වුච්චති ඉදං සම්මානිතිවේසො කායගණො. ධර්මො සීලබ්බපරාමාසං කායගණං සංඛාරි මිච්ඡාදිට්ඨි ඉදං සම්මානිතිවේසො කාය ගණො.

ඉමෙ ධම්මා ගතො.

1141. එහි ව්‍යාපාද කායග්‍රන්ථ කවරෙ ය:

‘මට අවැඩ කළා’යි කෝප උපදී, ‘මට අවැඩ කෙරෙහි’ කෝප උපදී, ‘මට අවැඩ කරන්නේ වනා’යි කෝප උපදී, ‘මාගේ ප්‍රිය මනාප වූවකුට අවැඩ කළා’යි ... අවැඩ කෙරෙහි ... අවැඩ කරන්නේ වනා’යි කෝප උපදී, ‘මාගේ අප්‍රිය අමනාප වූවකුට වැඩ කළා’යි ... වැඩ කෙරෙහි ... වැඩ කරන්නේ වනා’යි කෝප උපදී, යළි නො තැත්හි හෝ කෝප උපදී. මෙබඳු වූ යම් සිත පිළිබඳ ආශාතයෙන් ප්‍රතිශාතයෙන් ප්‍රතික්ෂයෙන් ප්‍රතිවිරෝධයෙන් කෝපයෙන් ප්‍රකෝපයෙන් සම්ප්‍රකෝපයෙන් දොමයෙන් ප්‍රදොමයෙන් සම්ප්‍රදොමයෙන් සිත පෙරැළීමෙන් සිත දූෂ්‍ය වීමෙන් ක්‍රෝධයෙන් කීපෙන අසුරෙක් කිපුණු බවෙන් දොමයෙන් දූෂ්‍යාකාරයෙන් දූෂිත බවෙන් පෙරැළීමෙන් පෙරැළෙන අසුරෙක් පෙරැළුණු බවෙන් විරෝධයෙන් ප්‍රති-විරෝධයෙන් සැබව්වෙන් නො පිරිපුන් වචන ඇතිවුවෙන් විතතයාගේ නො සියමින් බවෙන් වේ ද, මේ ව්‍යාපාද කායග්‍රන්ථ යයි කියනු ලැබේ.

1142. එහි ශීලව්‍යපරාමයී කායග්‍රන්ථ කවරෙ ය:

මේ සත්තෙන් බැහැර මනණබවුණත්තේ ‘ශීලයෙන් ශුද්ධ යැ, ව්‍යායෙන් ශුද්ධ යැ, ශීලව්‍යයෙන් ශුද්ධ යැ’යි මෙබඳු යම් දූෂටයෙක් දූෂටිතයෙක් දූෂටිතභවයෙන් දූෂටිකාන්තාරයෙන් විලෝම දූෂටයෙක් දූෂටිවිපාදිත-යෙන් දූෂටිසංයෝජනයෙන් දූෂිත ගැහිමෙක් පිහිටා සිටීමෙන් අභිනිවේශ-යෙන් පරාමයීයෙන් කුතමායීයෙන් මිථ්‍යාපථයෙන් මිථ්‍යාතියෙන් තීක්ෂ්ණ-යතනයෙන් විපරිතායකයෙන් ඇද්ද, මේ ශීලව්‍යපරාමයී කායග්‍රන්ථ යි කියනු ලැබේ.

1143. එහි ඉදම්මසන්තායානිකීවේශ කායග්‍රන්ථ කවරෙ ය:

සකකු සකිකායාන ලෝකය ශාශ්වත යැ, මෙය මැ සැබව, අනාය තුළුත් යැයි හෝ, ලෝකය අනායවත් යැ, මෙය මැ සැබව, අනාය තුළුත් යැයි හෝ, ලෝකය අනායවත් යැ, මෙය මැ සැබව, අනාය තුළුත් යැයි හෝ, එ මැ ජීවය එ මැ ශරීර යැ, මෙය මැ සැබව, අනාය තුළුත් යැයි හෝ, ජීවය අනෙකෙකු ශරීරය අනෙකෙකු, මෙය මැ සැබව, අනාය තුළුත් යැයි හෝ, තථාගත (-සත්ත) මරණින් මතුයෙහි වෙයි, මෙය මැ සැබව, අනාය තුළුත් යැයි හෝ, තථාගත මරණින් මතුයෙහි නො වෙයි, මෙය මැ සැබව, අනාය තුළුත් යැයි හෝ, තථාගත මරණින් මතුයෙහි වන්නේත් නො ද වන්නේත් වෙයි, මෙය මැ සැබව, අනාය තුළුත් යැයි හෝ, තථාගත මරණින් මතුයෙහි නො මැ වෙයි, නො වන්නේ නො වෙයි, මෙය මැ සැබව, අනාය තුළුත් යැයි හෝ, මෙබඳු වූ යම් දූෂටයෙක් දූෂටිතයෙක් දූෂටිතභවයෙන් දූෂටි-කාන්තාරයෙන් දූෂටිවිලෝමයෙන් දූෂටිවිපාදිතයෙන් දූෂටිසංයෝජනයෙන් දූෂිත ගැහිමෙක් පිහිටා සිටීමෙන් අභිනිවේශයෙන් පරාමයීයෙන් කුතමායී-යෙන් මිථ්‍යාපථයෙන් මිථ්‍යාතියෙන් තීක්ෂ්ණයතනයෙන් විපරිතායකයෙන් වේ ද, මේ ඉදම්මසන්තායානිකීවේශ කායග්‍රන්ථ යයි කියනු ලැබේ. ශීලව්‍යපරා-මයී කායග්‍රන්ථය තමා හැම මිථ්‍යාදූෂට ඉදම්මසන්තායානිකීවේශ කායග්‍රන්ථ යි.

මේ ධම්මෝ ග්‍රන්ථයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1144. කතමෙ ධම්මා නො ගන්තී:

තෙ ධම්මෙ ධර්මෙ අවසේසා කුසලාකුසලාච්ඡාදානා ධම්මා කාමා-
ච්චරා රූපාච්චරා අරූපාච්චරා අපරිතාපනනා, වේදනාකකිකේ -පෙ-
විඤ්ඤාණකකිකේ, සබ්බං ච රූපං අසඬිතා ච ඛාදා, ඉමෙ ධම්මා
නො ගන්තී.

1145. කතමෙ ධම්මා ගන්තීති:

සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡාදානා ධම්මා කාමාච්චරා රූපාච්චරා අරූ-
පාච්චරා රූපකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ ඉමෙ ධම්මා ගන්තීති.

1146. කතමෙ ධම්මා අගන්තීති:

අපරිතාපනනා මඤ්ඤා ව, මඤ්ඤානී ච, අසඬිතා ච ඛාදා ඉමෙ
ධම්මා අගන්තීති.

1147. කතමෙ ධම්මා ගන්තභවසුත්තා:

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා ගන්තභවසුත්තා, වේදනාකකිකේ -පෙ-
විඤ්ඤාණකකිකේ ඉමෙ ධම්මා ගන්තභවසුත්තා.

1148. කතමෙ ධම්මා ගන්තවිපසුත්තා:

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා විපසුත්තා, වේදනාකකිකේ -පෙ-
විඤ්ඤාණකකිකේ සබ්බඤ්ඤා රූපං, අසඬිතා ච ඛාදා, ඉමෙ ධම්මා
ගන්තවිපසුත්තා.

1149 කතමෙ ධම්මා ගන්තා චෙව ගන්තීති ව:

තෙව ගන්තා ගන්තා චෙව ගන්තීති ව.

1150. කතමෙ ධම්මා ගන්තීති චෙව නො ව ගන්තී:

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා ගන්තීති තෙ ධම්මෙ ධර්මෙ අවසේසා කුසලාකුසලාච්ඡාදානා ධම්මා කාමාච්චරා රූපාච්චරා අරූපාච්චරා,
රූපකකිකේ පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, ඉමෙ ධම්මා ගන්තීති චෙව නො ව
ගන්තී.

1151. කතමෙ ධම්මා ගන්තා චෙව ගන්තභවසුත්තා ව:

සීලබ්බතපරාමාසො කායගන්තො අභිජ්ඣාකායගන්තො ගන්තො චෙව
ගන්තභවසුත්තො ව, අභිජ්ඣාකායගන්තො සීලබ්බතපරාමාසොන කාය-
ගන්තො ගන්තො චෙව ගන්තභවසුත්තො ව, ඉදංසම්මාභිනිවේසො
කායගන්තො අභිජ්ඣාකායගන්තො ගන්තො චෙව ගන්තභවසුත්තො ව,
අභිජ්ඣාකායගන්තො ඉදංසම්මාභිනිවේසොන කායගන්තො ගන්තො චෙව
ගන්තභවසුත්තො ව ඉමෙ ධම්මා ගන්තා චෙව ගන්තභවසුත්තා ව.

1144. භුත්තං නො වු ධර්මයෝ කවරහ යත්.

ඒ භුත්තධර්මයන් නමා යෙහි වු කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිපාකක කුශලාකුශලාච්ඡාදාන ධර්මයෝ යැ වෙදනාසකකි යැ .. විඤ්ඤාසකකි යැ, හැම රූප ද, අසංකල්පනාදා ද යන මේ ධර්මයෝ භුත්තං නො වුවෝ යි.

1145. කවර ධර්මයෝ භුත්තනීය වෙති යත්.

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වු සංසාර කුශලාකුශලාච්ඡාදාන ධර්මයෝ යැ, රූපසකකි යැ ... විඤ්ඤාසකකි යැ යන මේ ධර්මයෝ භුත්තනීය වෙති.

1146. කවර ධර්මයෝ අභුත්තනීය වෙති යත්.

අපරිපාකක වු මායිකයෝ ද මායිචරයෝ ද අසංකල්පනාදා ද යන මොහු අභුත්තනීය ධර්මයෝ යි.

1147. භුත්තසම්ප්‍රසූත ධර්මයෝ කවරහ යත්.

යම් ධර්ම කෙනෙක් ඒ භුත්තධර්මයන් හා සම්ප්‍රසූත වූවාහු ද ඒ වෙදනාසකකි ... විඤ්ඤාසකකි යන මේ ධර්මයෝ භුත්තසම්ප්‍රසූතයෝ යි.

1148. භුත්තවිප්‍රසූත ධර්මයෝ කවරහ යත්.

යම් ධර්ම කෙනෙක් ඒ භුත්තධර්මයන්ගෙන් විප්‍රසූත වූවාහු ද වෙදනා-සකකි ... විඤ්ඤාසකකි සියලු රූප ද අසංකල්පනාදා ද යන මේ ධර්මයෝ භුත්තවිප්‍රසූතයෝ යි.

1149. කවර ධර්මයෝ භුත්ත වූවාහු ද භුත්තනීය වූවාහු ද වෙති යත්.

ඒ භුත්තයෝ මැ භුත්ත ද භුත්තනීය ද වෙත්.

1150. කවර ධර්මයෝ භුත්තනීය ද නො ද භුත්ත ද වෙති යත්.

යම් ධර්ම කෙනෙක් ඒ භුත්තධර්මයන්ගෙන් භුත්තනීය වෙත් නම් ඒ ධර්මයන් නමා සෙසු කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වු සංසාර කුශලා-කුශලාච්ඡාදාන ධර්මයෝ යැ, රූපසකකි යැ ... විඤ්ඤාසකකි යැ යන මේ ධර්මයෝ භුත්තනීය වූවාහු ද නො ද භුත්ත වූවාහු ද වෙත්.

1151. කවර ධර්මයෝ භුත්ත වූවාහු ද භුත්තසම්ප්‍රසූත වූවාහු ද වෙති යත්.

ශිලව්‍යපරාමිඨි කායභුත්ත අභිධ්‍යානායුත්ත හා භුත්ත ද භුත්ත-සම්ප්‍රසූත ද වෙයි. අභිධ්‍යානායුත්ත ශිලව්‍යපරාමිඨිකායභුත්ත හා භුත්ත වූයේ ද භුත්තසම්ප්‍රසූත වූයේ ද වෙයි ඉදම්සත්තාභිතිවෙසකාය-භුත්ත අභිධ්‍යානායුත්ත හා භුත්ත ද භුත්තසම්ප්‍රසූත ද වෙයි. අභිධ්‍යානායුත්ත ඉදම්සත්තාභිතිවෙස කායභුත්ත හා භුත්ත ද භුත්ත-සම්ප්‍රසූත ද වේ. මේ ධර්මයෝ භුත්ත වූවාහු ද භුත්තසම්ප්‍රසූත වූවාහු ද වෙත්.

1152. කතමෙ බමම, ගන්ධපාසයුතනා වෙචි නො ව ගන්ධා:

නෙති බමමෙහි යෙ බමම, සමපසුතනා නෙ බමමෙ යෙපනා, වෙදනා-
කකිකො - පෙ- විඤ්ඤාණකකිකො, ඉමෙ බමම, ගන්ධපාසයුතනා වෙචි
නො ව ගන්ධා.

1153. කතමෙ බමම, ගන්ධපාසයුතනා ගන්ධනීයා:

නෙති බමමෙහි යෙ බමම, විපසයුතනා සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡාසකතා
බමම, කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, රූපකකිකො - පෙ-
විඤ්ඤාණකකිකො, ඉමෙ බමම, ගන්ධපාසයුතනා ගන්ධනීයා.

1154. කතමෙ බමම, ගන්ධපාසයුතනා අගන්ධනීයා:

අපරිශාපතනා මකා ව, මග්ගඵලානි ව, අසකිකතා ච ධාතු, ඉමෙ බමම,
ගන්ධපාසයුතනා අගන්ධනීයා.

ගන්ධගොව්‍යක.

1155. කතමෙ බමම, ඔසා - පෙ-

ඔසාගොව්‍යක.

1156. කතමෙ බමම, ගොගා - පෙ-

ගොගාගොව්‍යක.

1157. කතමෙ බමම, නිවරණා:

ජ නිවරණා: කාමව්‍යන්තරණං, ව්‍යාපාදනිවරණං, පිනමිඤ්ඤිනිවරණං,
උඤ්ඤිකුකුඤ්ඤිනිවරණං, විචිකිච්ඡානිවරණං, අවිජ්ජානිවරණං.

1158. තත්ථ කතමං කාමව්‍යන්තරණං:

ගො කාමෙසු කාමව්‍යන්තරණං කාමරාගො කාමනන්දි කාමතණ්ඩා
කාමසිනෙහො කාමපරිලාභො කාමමුච්ඡා කාමජේඛාසානං, ඉදං වුච්චති
කාමව්‍යන්තරණං.

1159. තත්ථ කතමං ව්‍යාපාදනිවරණං:

‘අනන්ධං මෙ අවරි’ති අසානො ජාගති, අනන්ධං මෙ වරන්’ති
අසානො ජාගති. ‘අනන්ධං මෙ වරිකානි’ති අසානො ජාගති, ‘පියක
මෙ මනාපකා අනන්ධං අවරි - පෙ- අනන්ධං වරති - පෙ- අනන්ධං
වරිකානි’ති අසානො ජාගති: ‘අපිකකා මෙ අමනාපකා අන්ධං අවරි
- පෙ- අන්ධං වරති - පෙ- අන්ධං වරිකානි’ති අසානො ජාගති, අවිකානෙ වා
පන අසානො ජාගති, ගො ඵවරූපො විතතකා අසානො පරිකානො
පරිකං විරොධො පරිවිරොධො කොපො පකොපො සමපකොපො දෙකො
පදෙකො සමපදෙකො විතතකා ව්‍යාපතති මනොපදෙකො කොධො
කුප්පකා කුප්පිතතං දෙකො දුක්ඛානා¹ දුක්ඛිතතං ව්‍යාපතති ව්‍යාපජ්ජතං
ව්‍යාපජ්ජතතං විරොධො පරිවිරොධො වණ්ඨිකකං අසුරොපො අනතත-
මතතා විතතකා, ඉදං වුච්චති ව්‍යාපාදනිවරණං.

1. දුක්ඛානං - සිමු 2

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1152. කවර ධර්මයෝ ප්‍රත්ථනප්‍රසන්නා ද නො ද ප්‍රත්ථ ද වෙති යත්:

ගම් බිම් කෙතෙක් ඒ ග්‍රන්ථවීමක් හා සම්ප්‍රයුක්ත වූවාහු නම් ඒ බිම්ගත් තබා වෙදනාසකකිග .. විඥනසකකිග යන මේ බිම්මෝ ග්‍රන්ථ-සම්ප්‍රයුක්ත ද නොද ග්‍රන්ථ ද වෙත්.

1153. කවර ධර්මයෝ ප්‍රත්ථවිප්‍රසූකත ප්‍රත්ථනීය වෙති යත්:

ගම් ධම් කෙනෙක් ඒ ප්‍රජාවමියන්ගෙන් විප්‍රසන්න වූවානු නම් කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සංසුච වූ කුශලාකුශලාව්‍යාකාන ධර්මයෝ හැරුපසකකි හැර... විඤ්ඤාසකකි හැර ගෙන මේ ධර්මයෝ ප්‍රජාව් විප්‍රසන්න ප්‍රජාවනිම වූවානු වෙත්.

1154. කවර ධර්මයෝ ප්‍රත්ථවිපුසුකත අප්‍රත්ථනීය වුවහු වෙති යත්:

අපගේ පක්ෂය වූ මාගේ ද මාගේ ද අභිමතයන් ද යන මේ
 ධර්මයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙසින් අනුමතයක් වුවහොත් වේ.

ශ්‍රී ආචාර්යවරයා සි.

1155. කවර ධර්මයේ ඔස වෙතී යන්: ...

ବିଜୟଚଣ୍ଡୀଙ୍କ ଶ୍ରୀ ସି.

1156. කවර ධර්මයෝ යොග්‍ය වෙති යත්: ...

தனது தனது உயர்வு வி.

1157. කවර ධර්මයෝ නිවරණ වෙති යත්:

නීතිරණයෙන් සෑදෙන ක්ෂේත්‍රය: කාමරයක නිවරණය, ව්‍යාපෘති නිවරණය, පරිසරය, නිවරණය, උදාහරණය, නිවරණය, විවිධත්වය, නිවරණය, අවස්ථා නිවරණය යි.

1158. එහි කැමැත්තැතිවරණය කවරෙ යන්:

කාමිවිෂයෙහි යම් කාමවන්දයෙක් කාමරාගයෙක් කාමනන්දයක්
කාමතෘණයෙක් කාමසොහගයෙක් කාමපරිද්දගයෙක් කාමමූර්ඡයෙක්
කාමාධ්‍යවසානයෙක් ඇද්ද මේ කාමවන්දනීවරණ යයි කියනු ලැබේ.

1159. එහි ව්‍යාපෘද්ධීවරණ කවරෙ යන්:

මට අනච්ඡි කළැයි ආකෘත උපදි. මට අනච්ඡි කෙරෙයි ආකෘත උපදි. මට අනච්ඡි කරන්නේ යයි ආකෘත උපදි, මාගේ ප්‍රියමනාප වුවහුට අනච්ඡි කෙරේ ... අනච්ඡි කෙරෙයි ... අනච්ඡි කරන්නේ යයි ආකෘත උපදි. මාගේ අප්‍රිය අමනාප වුවහුට අච්ඡි කෙරේ යැ ... අච්ඡි කෙරෙයි ... අච්ඡි කරන්නේ යයි ආකෘත උපදි. යථි අසංඛාරයෙහි හෝ ආකෘත උපදි. මෙබඳු වූ ගම් විත්තයාගේ ආකෘතයෙන් ප්‍රතිආකෘතයෙන් ප්‍රතිආකෘතයක් විරෝධයෙන් ප්‍රති-විරෝධයෙන් කොපයෙන් ප්‍රකෝපයෙන් ගම්ප්‍රකෝපයෙන් දෝෂයෙන් ප්‍රදෝෂයෙන් ගම්ප්‍රදෝෂයෙන් විත්තයාගේ පෙරැළීමෙන් විත්තයාගේ ප්‍රදෝෂයෙන් ක්‍රොධයෙන් කිපෙන අසුරෙක් කිපුණු බවෙන් දෝෂයෙන් දුෂාකාරයෙන් දුෂා බවෙන් පෙරැළීමෙන් පෙරැළෙන අසුරෙක් පෙරැළුණු බවෙන් විරෝධයෙන් ප්‍රතිවිරෝධයෙන් චණ්ඩ බවෙන් වාක් අපරිපුණ්‍යා-යෙන් විත්තයාගේ නො හැනූ බවෙන් ඇද්ද මේ වාපාදනිවරණ යයි කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1160. තත්ථ කතමං ඵිනමේධනීවරණං:

අපි ඵිනං අපි මේධං.

1161. තත්ථ කතමං ඵිනං:

යං විතතස්ස අකල්ලතා අකම්මඤ්ඤතා ඔලීයතා සල්ලීයතා ලීනං ලීයතා ලීඨිතතතං ඵිනං ඵීයතා ඵිඨිතතතං විතතුස්ස, ඉදං වුට්ඨති ඵිනං.

1162. තත්ථ කතමං මේධං:

යං කායස්ස අකල්ලතා අකම්මඤ්ඤතා ඕනාහො පරිඥානාහො අනෙතාසමොඡරාධො මේධං හොපං පච්චාසිකා සුපතා සුපිතතතං, ඉදං වුට්ඨති මේධං. ඉති ඉදඤ්ච ඵිනං, ඉදඤ්ච මේධං, ඉදං වුට්ඨති ඵිනමේධනීවරණං.

1163. තත්ථ කතමං උඤ්චවකුක්කුච්චනීවරණං:

අපි උඤ්චං, අපි කුක්කුච්චං.

1164. තත්ථ කතමං උඤ්චං:

යං විතතස්ස උඤ්චං අවුපසමො චේතහො විකේඛපො භන්තතතං විතතස්ස, ඉදං වුට්ඨති උඤ්චං.

1165. තත්ථ කතමං කුක්කුච්චං:

අකප්පිභො කප්පිගසඤ්ඤතා, කප්පිභො අකප්පිගසඤ්ඤතා, අවචේජ චජ්ජගඤ්ඤතා, චජේජ අචජ්ජගඤ්ඤතා යං ඵවරුපං කුක්කුච්චං කුක්කුච්චායතා කුක්කුච්චාසිතතතං චේතහො විපප්පිසාඡො මනොවිලෙඛො, ඉදං වුට්ඨති කුක්කුච්චං. ඉති ඉදං ච උඤ්චං ඉදං ච කුක්කුච්චං, ඉදං වුට්ඨති උඤ්චවකුක්කුච්චනීවරණං.

1166. තත්ථ කතමං විචිකිච්ජනීවරණං:

සත්ථි කඛ්ඛති විචිකිච්ජති, ධම්මෙ කඛ්ඛති විචිකිච්ජති, සංඛේස කඛ්ඛති විචිකිච්ජති, සික්ඛාය කඛ්ඛති විචිකිච්ජති, පුබ්බන්තෙ කඛ්ඛති විචිකිච්ජති, අපරන්තෙ කඛ්ඛති විචිකිච්ජති, පුබ්බන්තාපරන්තෙ කඛ්ඛති විචිකිච්ජති, ඉදංචධායතාපච්චාසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු කඛ්ඛති විචිකිච්ජති, යං ඵවරුපා කඛ්ඛා කඛ්ඛායතා කඛ්ඛාසිතතතං, විමති විචිකිච්ජ, දොලුතකං දොලාපථො සංසරො අනෙකංසංඝො අසංසරා පරිසංසරා අපරිඥාසංඝො ඵමනිතතතං විතතස්ස මනොවිලෙඛො, ඉදං වුට්ඨති විචිකිච්ජනීවරණං.

1160. එහි පිනමිඳුනිවරණ කවරෙ යත්:

පිනයෙක් ඇත, මිඳුනෙක් ඇති.

1161. එහි පිනය කවරෙ යත්:

විතතයාගේ යම් අකලය (හිලන්) බවෙක් අකමණ්‍ය බවෙක් එලෙන අයුරෙක් මොනොවට එලෙන අයුරෙක් හැකිවීමෙක් හැකිලෙන අයුරෙක් හැකුළු බවෙක් ඥානයෙක් ඥානාකාරයෙක් ඥානාවයෙක් (තද බවෙක්) වේ ද, මේ පින යයි කියනු ලැබේ.

1162. එහි මිඳුන කවරෙ යත්:

කයෙහි යම් හිලන් බවෙක් අකමණ්‍යභාවයෙක් බැඳීමෙක් හාත්පසින් බැඳීමෙක් ඇතුළත ඇවිරීමෙක් (අකමණ්‍යභාවයෙන්) පෙළීමෙක් නිදායෙක් (ඇස්පියසාලිම් ආදී) සල බවෙක් නිදන අයුරෙක් නිදිගත් බවෙක් ඇද්ද, මේ මිඳුන යයි කියනු ලැබේ. මෙසේ මේ පිනයත් මේ මිඳුනයත් පිනමිඳුනිවරණ යයි කියනු ලැබේ.

1163. එහි උඳ්ධවකුකුච්චනිවරණ කවරෙ යත්:

උඳ්ධවයෙක් ඇත, කුකුච්චයෙක් ඇති.

1164. එහි උඳ්ධව කවරෙ යත්:

විතතයාගේ යම් උඳ්ධත භාවයෙක් නො සන්තිදීමෙක් විතතවිකෞප-
යෙක් විතතයාගේ හ්‍රාතත බවෙක් ඇද්ද, මේ උඳ්ධව යයි කියනු ලැබේ.

1165. එහි කුකුච්ච කවරෙ යත්:

අකූපයෙහි කූප සංඥ ඇති බව යැ කූපයෙහි අකූපසංඥ ඇති බව යැ අවදුයෙහි වදුසංඥ ඇති බව යැ වදුයෙහි අවදුසංඥ ඇති බව යැ යන මෙබඳු යම් කුකුච්ච කුකුච්ච අයුරෙක් කුකුච්ච කුකුච්ච බවෙක් විතතයාගේ විපිළිසරයෙක් සිත තිරිනැගීමෙක් ඇද්ද, මේ කුකුච්ච යයි කියනු ලැබේ. මෙසේ මේ උඳ්ධවයත් මේ කුකුච්චයත් යන මේ උඳ්ධවකුකුච්චනිවරණ යයි කියනු ලැබේ.

1166. එහි විවිකිච්ඡානිවරණ කවරෙ යත්:

ශාඤ්ඤාත් කෙරෙහි සැක කෙරෙයි, විවිකිත්තා කෙරෙයි. ධර්මයෙහි සැක කෙරෙයි, විවිකිත්තා කෙරෙයි. සංකයා කෙරෙහි සැක කෙරෙයි, විවිකිත්තා කෙරෙයි. ත්‍රිවිධ ශික්ෂායෙහි සැක කෙරෙයි, විවිකිත්තා කෙරෙයි. පුළුච්ඡානායෙහි සැක කෙරෙයි, විවිකිත්තා කෙරෙයි. අපරාත්තයෙහි සැක කෙරෙයි, විවිකිත්තා කෙරෙයි. පුළුච්ඡානායෙහි සැක කෙරෙයි, විවිකිත්තා කෙරෙයි. ඉදම්-ප්‍රත්‍යයනාප්‍රත්‍යයනාප්‍රත්‍යයනා ධර්මයෙහි සැක කෙරෙයි, විවිකිත්තා කෙරෙයි. මෙබඳු වූ යම් සැකයෙක් සැකගට පැමිණීමෙක් සැකගට පැමිණි බවෙක් විමසියෙක් විවිකිත්තායෙක් දෝලකයෙක් ද්විධාපථයෙක් සැකයෙක් අනෙකාත්තායෙක් පසුබැසීමෙක් හාත්පසින් පසුබැසීමෙක් නො බැසගැනීමෙක් විතතයාගේ තද බවෙක් මනෝවිලෝඛයෙක් ඇද්ද, මේ විවිකිච්ඡානිවරණ යයි කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1167. තත්ථ කතමං අවිජ්ජානීවරණං:

දුක්ඛාදි අසුඤ්ඤාණං දුක්ඛසමුදයො අසුඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරෝධො අසුඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරෝධානාමනිත්‍යං පටිපදාය අසුඤ්ඤාණං පුබ්බන්තො අසුඤ්ඤාණං අපරන්තො අසුඤ්ඤාණං පුබ්බන්තාපරන්තො අසුඤ්ඤාණං ඉදං පටිච්චයාපටිච්ච සමුප්පන්නාසු බමෙමසු අසුඤ්ඤාණං, යං ඵවරුපං අසුඤ්ඤාණං අදසසනං අනභිතමයො අනන්තබොධො අසමබොධො අපට්ඨවෙධො අසංඛ්‍යාතනා අපරිතොගාතනා අසමපෙක්ඛනා අපට්ඨවෙක්ඛනා අපට්ඨකක්ඛමං දුමෙමස්සං බාලාං අසමප්පජ්ඣාදං මොහො පමොහො සමෙමොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරික්ඛානං අවිජ්ජාලබ්ධි මොහො අකුසලවුලං, ඉදං වුවංචි අවිජ්ජානීවරණං.

ඉමෙ බමමා නීවරණා.

1168. කතමෙ බමමා හො නීවරණා:

තෙ බමෙම ඵපෙක්ඛා අවසෙසා කුසලාකුසලාච්ඡාසකා බමමා කාමා-වචරා රූපාචරා අරූපාචරා අපරිතාපනා වෙදනාකක්ඛො -පෙ- විඤ්ඤාණකක්ඛො, සබ්බස්සු රූපං, අසංඛිතා ච බාහු, ඉමෙ බමමා හො නීවරණා.

1169 කතමෙ බමමා නීවරණීයා:

සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡාසකා බමමා කාමාචරා රූපාචරා අරූපාචරා, රූපකක්ඛො -පෙ- විඤ්ඤාණකක්ඛො, ඉමෙ බමමා නීවරණීයා.

1170. කතමෙ බමමා අනීවරණීයා:

අපරිතාපනා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසංඛිතා ච බාහු, ඉමෙ බමමා අනීවරණීයා.

1171. කතමෙ බමමා නීවරණසම්පයුතතා:

තෙති බමෙමති යෙ බමමා සම්පයුතතා, වෙදනාකක්ඛො -පෙ- විඤ්ඤාණකක්ඛො, ඉමෙ බමමා නීවරණසම්පයුතතා.

1172. කතමෙ බමමා නීවරණවිපයුතතා:

තෙති බමෙමති යෙ බමමා විපයුතතා, වෙදනාකක්ඛො -පෙ- විඤ්ඤාණකක්ඛො සබ්බස්සු රූපං, අසංඛිතා ච බාහු, ඉමෙ බමමා නීවරණවිපයුතතා.

1173. කතමෙ බමමා නීවරණා වෙච නීවරණීයා ච:

තානෙව නීවරණානි නීවරණා වෙච නීවරණීයා ච.

1167. එහි අවිද්‍යානිවරණ කවරෙ යත්:

දූෂිතත්‍වයෙහි නො දැනීම යැ දූෂිතමුදයෙහි නො දැනීම යැ දූෂිත-
නිරෝධයෙහි නො දැනීම යැ දූෂිතනිරෝධානිවරණිකමුදයෙහි නො
දැනීම යැ පුළුන්තත්‍වයෙහි නො දැනීම යැ අපරාධයෙහි නො දැනීම යැ
පුළුන්පරාධයෙහි නො දැනීම යැ ඉදමුත්තත්‍වයෙහි නො දැනීම යැ
නො දැනීම යැ යන නො දැනීමෙන් අදහස්වන්නේ බර්මානුකූල අනුමාන
වීමෙන් අනවබෝධයෙන් අනුමාන වීමෙන් නො දැනීමෙන් සිවුසත් නො
දැනීමෙන් (අනුමාන වීමෙන්) සහන නො ගැනීමෙන් හාත්පසින් නො
ගැනීමෙන් සම්ම නො දැනීමෙන් බර්මානුකූල නො දැනීමෙන් (කුල-
කුලයෙන්) පුළුන් නො කිරීමෙන් අපරාධ වීමෙන් බල වීමෙන් මුළුතම
බලවත් මොහොතෙන් සම්මානයෙන් අවිද්‍යායෙන් අවිද්‍යානුකූලයෙන්
අවිද්‍යානුකූලයෙන් අවිද්‍යානුකූලයෙන් අවිද්‍යානුකූලයෙන් අනුමාන-
මුදයෙන් ඇදී, මේ අවිද්‍යානිවරණ හි කියනු ලැබේ.

මේ බර්මානුකූල නිවරණයේ යි.

1168. නිවරණ නො වූ බර්මානුකූල කවරෙ යත්:

ඒ නිවරණබර්මානුකූල තමා යෙහි වූ කාමාවර්ත රූපාවර්ත අරූපාවර්ත
අපරිශෝභන වූ කුලකුලාභිභාවන වූ බර්මානුකූල යැ වෙදනාසංකත යැ ...
විභවසංකත යැ හැම රූප ද අසංකතයානු ද යන මොහු නිවරණ නො වූ
බර්මානුකූල යි.

1169. කවර බර්මානුකූල නිවරණය වෙයි යත්:

කාමාවර්ත රූපාවර්ත අරූපාවර්ත වූ සංසාර කුලකුලාභිභාවන
බර්මානුකූල යැ රූපසංකත යැ විභවසංකත යැ යන මොහු නිවරණය බර්මානුකූල යි.

1170. කවර දහමනු අනිවරණය වෙයි යත්:

අපරිශෝභන වූ මායායෝ ද මායාඵලයෝ ද අසංකතයානු ද යන මේ
බර්මානුකූල අනිවරණය වෙයි.

1171. කවර බර්මානුකූල නිවරණසම්ප්‍රයුක්ත වෙයි යත්:

යම් බර්මානුකූල නිවරණයෙන් හා සම්ප්‍රයුක්ත වූවානු ද,
වෙදනාසංකත යැ ... විභවසංකත යැ යන මේ බර්මානුකූල නිවරණසම්ප්‍ර-
යුක්තයෝ යි.

1172. කවර බර්මානුකූල නිවරණසම්ප්‍රයුක්ත වෙයි යත්:

යම් බර්මානුකූල නිවරණයෙන් හා සම්ප්‍රයුක්ත වූවානු ද,
වෙදනාසංකත යැ ... විභවසංකත යැ හැම රූප ද අසංකතයානු ද යන
මේ බර්මානුකූල නිවරණසම්ප්‍රයුක්තයෝ යි.

1173. කවර බර්මානුකූල නිවරණ ද නිවරණය ද වෙයි යත්:

ඒ නිවරණයෝ මැ නිවරණයෝ ද නිවරණය වූවානු ද වෙයි.

1174. කතමෙ ධර්ම; නිවරණික; චෙච් නොච නිවරණ:

තෙති වැව්වලින් ගෙය බවට; නීතිරණිය; තෙ වැව්වලින් ඔපෙය; අවසෙය; සැයව; කුසල; කුසල; විය; කතා; බවට; කාම; වවර; රුප; වවර; අරුප; වවර; රුපකඩකෙය. -පෙ- විසදුණු කඩකෙය; ව, ඉමේ බවට; නීතිරණිය; වෙව් ගො; ව නීතිරණිය.

1175. කතමෙ ධම්ම, නිවරණ, චෙව නිවරණසම්පය්‍යානා, ව:

[illegible]

1176. කතමෙ ධම්මා නිවරණසම්පය්‍යානා චෙච් භො ව නිවරණා:

තෙහි බලවේගී යෙ බවට, සම්පූර්ණතා තෙ බලවේ ආපේති,
 වේදනාකවනේ, -පෙ- විසුකුණකවනේ, ඉමෙ බවට, නිවරණ සම්පූර්ණතා,
 වේව නො ව නිවරණ.

1177. කතමෙ ධම්ම; නිවරණවිපක්ෂතා; නිවරණීය:

තෙහි බලවේගය යෙ බලම, විපසයුතන: සංසච: කුසල:කුසල: ව්‍යාකන: බලම, කාම:වචර, රූප:වචර, අරූප:වචර, රූපකකිකො -පෙ- විසංකප්පකකිකො, ඉමෙ බලම, නිවරණවිපසයුතන: නිවරණියා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1174. කචර බමියෝ නිවරණීය ද නො ද නිවරණ ද වෙති යත්:

යම් බමි කෙනෙක් ඒ නිවරණබමියන්ගෙන් නිවරණීය වෙන් ද ඒ බමියන් තබා සෙසු කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සාමුඛ කුශලා-
කුශලාචාරාකාර බමියෝ යැ රූපසකකි යැ ... විඤ්ඤාසකකි යැ යන මේ
බමියෝ නිවරණීය ද නො ද නිවරණ ද වෙත්.

1175. කචර බමියෝ නිවරණ ද නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද වෙති යත්:

කාමච්ඡන්දනිවරණය අවිද්‍යානිවරණය හා නිවරණ ද නිවරණසම්ප්පය්‍යක
ද වෙයි. අවිද්‍යානිවරණය කාමච්ඡන්දනිවරණය හා නිවරණ ද නිවරණසම්ප්ප-
ය්‍යක ද වෙයි. ව්‍යාපාදනිවරණය අවිද්‍යානිවරණය හා නිවරණ ද නිවරණ-
සම්ප්පය්‍යක ද වෙයි. අවිද්‍යානිවරණය ව්‍යාපාදනිවරණය හා නිවරණ ද
නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද වෙයි. පිනමිඳුනිවරණය අවිද්‍යානිවරණය හා නිවරණ ද
නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද වෙයි. අවිද්‍යානිවරණය පිනමිඳුනිවරණය හා නිවරණ ද
නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද වෙයි. උඤ්චනිවරණය අවිද්‍යානිවරණය හා නිවරණ ද
නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද වෙයි. අවිද්‍යානිවරණය උඤ්චනිවරණය හා නිවරණ ද
නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද වෙයි. කුක්කුච්චනිවරණය අවිද්‍යානිවරණය හා නිවරණ
ද නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද වෙයි. අවිද්‍යානිවරණය කුක්කුච්චනිවරණය හා
නිවරණ ද නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද වෙයි. විචිකිච්ඡානිවරණය අවිජ්ජා-
නිවරණය හා නිවරණ ද නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද වෙයි. අවිජ්ජානිවරණය
විචිකිච්ඡානිවරණය හා නිවරණ ද නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද වෙයි. කාමච්ඡන්ද-
නිවරණය උඤ්චනිවරණය හා නිවරණ ද නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද වෙයි.
උඤ්චනිවරණය කාමච්ඡන්දනිවරණය හා නිවරණ ද නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද
වෙයි. ව්‍යාපාදනිවරණය උඤ්චනිවරණය හා නිවරණ ද නිවරණසම්ප්ප-
ය්‍යක ද වෙයි. උඤ්චනිවරණය ව්‍යාපාදනිවරණය හා නිවරණ ද
නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද වෙයි. පිනමිඳුනිවරණය උඤ්චනිවරණය හා
නිවරණ ද නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද වෙයි. උඤ්චනිවරණය පිනමිඳු-
නිවරණය හා නිවරණ ද නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද වෙයි. කුක්කුච්චනිවරණය
උඤ්චනිවරණය හා නිවරණ ද නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද වෙයි. උඤ්ච-
නිවරණය කුක්කුච්චනිවරණය හා නිවරණ ද නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද වෙයි.
විචිකිච්ඡානිවරණය උඤ්චනිවරණය හා නිවරණ ද නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද
වෙයි. උඤ්චනිවරණය විචිකිච්ඡානිවරණය හා නිවරණ ද නිවරණසම්ප්ප-
ය්‍යක ද වෙයි. අවිජ්ජානිවරණය උඤ්චනිවරණය හා නිවරණ ද නිවරණ
සම්ප්පය්‍යක ද වෙයි. උඤ්චනිවරණය අවිජ්ජානිවරණය හා නිවරණ ද
නිවරණසම්ප්පය්‍යක ද වේ. මේ බමියෝ නිවරණ වූවාහු ද නිවරණසම්ප්පය්‍යක
වූවාහු ද වෙත්.

1176 කචර බමියෝ නිවරණසම්ප්පය්‍යක වූවාහු ද නො ද නිවරණ
වූවාහු ද වෙති යත්:

යම් බමි කෙනෙක් ඒ නිවරණබමියන් හා සම්ප්පය්‍යක වූවාහු ද ඒ
බමියන් තබා වෙදනාසකකි යැ ... විඤ්ඤාසකකි යැ යන මේ බමියෝ
නිවරණසම්ප්පය්‍යක වූවාහු ද නො ද නිවරණ වූවාහු ද වෙත්.

1177. කචර බමියෝ නිවරණවිප්පය්‍යක නිවරණීය වෙති යත්:

යම් බමි කෙනෙක් ඒ නිවරණබමියෙන් විප්පය්‍යක වූවාහු කාමාවචර
රූපාවචර අරූපාවචර වූ සාමුඛ කුශලාකුශලාචාරාකාර බමි කෙනෙක්
ඇද්ද, රූපසකකි යැ ... විඤ්ඤාසකකි යැ යන මේ බමියෝ නිවරණවිප්පය්‍යක
නිවරණීය වෙත්.

1178. කතමෙ ධම්මෙ, නිවරණවිපසය්‍යනා, අනිවරණීයා:

අපරිනාසකා: මග්ගා ට මග්ගථූඤ්ඤා ට අසඬිනා ට ඩාතු, ඉමෙ ධම්ම, නිවරණවිප්පය්‍යකා: අනිවරණිකා.

திரவரத்தினம்.

1179. කතූෂෙ ධම්ම, පරාමාසා:

දිවයිනපරාමි, ශ්‍රී ලංකා.

1180. හැඳි කතමේ, දිවයිනරාමායෝ:

සත්‍යයෙන් ලෝකයෙහි වා, අසත්‍යයෙන් ලෝකයෙහි වා, අනන්ත
 ලෝකයෙහි වා, අනන්තවා, ලෝකයෙහි වා, නං ජීවං නං සරීරන්ති වා,
 අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා, භෝති තථාගතො පරමරණංති
 වා, හ භෝති තථාගතො පරමරණංති වා, භෝති ච න ච භෝති
 තථාගතො පරමරණංති වා, නෙව භෝති හ න භෝති තථාගතො
 පරමරණංති වා, යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිභ්‍යං දිට්ඨිභ්‍යනං දිට්ඨිභ්‍යනං
 දිට්ඨිවිසුක්‍යායිකං¹ දිට්ඨිවිපපජ්ඣං දිට්ඨිසඤ්ඤාප්පං ගාභො පඨිට්ඨාභො,
 අතිඤ්ඤො පරාමාසො කුමමගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡන්තං තිත්ථාසන්තං
 විපරිගෙසගාගො, අයං වුච්චති දිට්ඨිපරාමාසො, සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨි-
 පරාමාසො. ඉමෙ ඛම්මං පරාමාසා.

1181. කනගෙම බිම, නො පර,මාස:

තෙ බිලේම එපෙනා අවසන් කුසලාකුසලාවයාකනා බිලේ, කාමව-
චරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිනාපකතා, වේදනාකකිකේ -පෙ-
විසුකුණකකිකේ, කසිබං වී රූපං, අභිබ්බතා වී බාහු, ඉමේ බිලේ,
නො පරාමාසා.

1182. කතූලෙ බිම්ම, පරාමිඥා:

සාසනා, කුසලා, කුසලා, ව්‍යාකෘතා, බලමා, කාම, චචරා, රූප, චචරා, අරූප, චචරා, රූපකකිකේ, - පෙ - විසාකුණකකිකේ, ඉමෙ බලමා, පරාමවිභා.

1183. කතෘගේ නම, අපරාමය:

අපරිහාසනා, මනෝ ච මනෝලාභී ච අසංකිතා ච බාහු, ඉෂ්ඨි ධම්මං අපරාමේයං.

1184. කතමෙ ධම්ම, පරමාසසම්පූර්ණා:

තෙහි බිමෙහි ගෙ බිම, සමස්තතා, වෙදනාකඩකො, -පෙ-
විසාසකඩකො, ඉමෙ බිම, පරාමාසමස්තතා.

1185. සකුමේ ධම්මා පරාමි,සම්පජ්ජනනා:

තෙහි බිමෙහි යෙ බිමම, විපසුත්තා, වෙදනාකඩනෙය -පෙ-
විකුණුණකඩනෙය, සබ්බං ව රූපං, අසබ්බං ව ධාතු, ඉමෙ බිමම පරා-
මාසවිපසුත්තා.

1 பிழை:கித - கித. 2, 3.

2. පරිගණක - සි. 3

1178. කවර ධර්මයෝ නිවර්ණවිප්ලවකරණය වෙති යත්:

අපරිපාකක වූ මායියෝ ද මායීඵලයෝ ද අසංඛිතධාතු ද යන මේ ධර්මයෝ නිවර්ණවිප්ලවකරණය වෙති.

නිවර්ණගොවජක සි.

1179. කවර ධර්මයෝ පරාමාස වෙති යත්:

දෘටිපරාමයීය සි.

1180. එහි දෘටිපරාමයී කවරෙ යත්:

සකකි සංඛිතාන ලෝකය ශාස්ත්‍රිකයා හෝ ලෝකය අශාස්ත්‍රිකයා හෝ ලෝකය අනන්තයා හෝ ලෝකය අනන්තයා හෝ එ මැ ජීව යැ එ මැ ශරීර යැ සි හෝ ජීවය අනෙකෙකා ශරීරය අනෙකෙකා සි හෝ සත්ත්වයා මරණින් මතුයෙහි වේ යයි හෝ සත්ත්වයා මරණින් මතුයෙහි නො වේ යයි හෝ සත්ත්වයා මරණින් මතුයෙහි වන්නේ නො ද වන්නේ වේ යයි හෝ සත්ත්වයා මරණින් මතුයෙහි නො මැ වෙයි නො වන්නේ නො වේ යයි හෝ මෙබඳු වූ යම් දෘටියක් දෘටිගතයෙක් දෘටිගත-නෙයෙක් දෘටිකාන්තාරයෙක් දෘටිවිලෝමයෙක් දෘටිවිසමානකරයෙක් දෘටි-සංයෝජනයෙක් ග්‍රාහකයක් පිහිටාසිටීමක් අභිනිවේශයෙක් කුණාමායියෙක් මිථ්‍යාපථයෙක් මිථ්‍යාකයෙක් තීර්ථාගතකයෙක් විපරිතාග්‍රාහකයෙක් ඇද්ද මේ දෘටිපරාමයීය සි කියනු ලැබේ. හැම මිථ්‍යාදෘටි දෘටිපරාමයී සි. මේ ධර්මයෝ පරාමයීයෝ සි.

1181. කවර ධර්මයෝ පරාමාස නො වෙති යත්:

ඒ පරාමාස ධර්මයන් තබා අවශේෂ කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිපාකක වූ කුශලාකුශලාචාරාකාන ධර්මයෝ යැ වේදනාසකකි යැ ... විඤ්ඤාසකකි යැ හැම රූප ද අසංඛිතධාතු ද යන මේ ධර්මයෝ පරාමාස නො වෙති.

1182. කවර ධර්මයෝ පරාමාස වෙති යත්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සාමුච්ඡික කුශලාකුශලාචාරාකාන ධර්මයෝ යැ රූපසකකි යැ ... විඤ්ඤාසකකි යැ යන මේ ධර්මයෝ පරාමාස-යෝ සි.

1183. කවර ධර්මයෝ අපරාමාස වෙති යත්:

අපරිපාකක වූ මායියෝ ද මායීඵලයෝ ද අසංඛිතධාතු ද යන මේ ධර්මයෝ අපරාමාසයෝ සි.

1184. කවර ධර්මයෝ පරාමයීයවිප්ලවකරණය වෙති යත්:

යම් ධර්ම කෙනෙක් ඒ පරාමයී ධර්මයන් හා සම්ප්‍රයුක්ත වූවාහු ද, වේදනා-සකකි යැ ... විඤ්ඤාසකකි යැ යන මේ ධර්මයෝ පරාමයීයවිප්ලවකරණයෝ සි.

1185. කවර ධර්මයෝ පරාමයීවිප්ලවකරණය වෙති යත්:

යම් ධර්ම කෙනෙක් ඒ පරාමයී ධර්මයන්ගෙන් විප්ලවකරණය වූවාහු ද, වේදනාසකකි යැ ... විඤ්ඤාසකකි යැ, හැම රූප ද, අසංඛිතධාතු ද යන මේ ධර්මයෝ පරාමයීවිප්ලවකරණයෝ සි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1186 කතමෙ බමම, පරාමාසං චෙව පරාමධර්මා ව:

සෙව පරාමාසං පරාමාසං චෙව පරාමධර්මා ව.

1187. කතමෙ බමම, පරාමධර්මා චෙව හො ව පරාමාසං:

තෙති ධම්මෙති යෙ බමම, පරාමධර්මා, තෙ ධම්මෙ ඤාපෙතා අවසෙසා සංඝවා කුසලාකුසලාච්ඡාදානා බමම, කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා, රූපකකුසලා -පෙ- විඤ්ඤාණකකුසලා, ඉමෙ බමම, පරාමධර්මා චෙව හො ව පරාමාසං.

1188. කතමෙ බමම, පරාමාසං විපස්සනා පරාමධර්මා:

තෙති ධම්මෙති යෙ බමම, විපස්සනා සංඝවා කුසලාකුසලාච්ඡාදානා බමම, කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා, රූපකකුසලා -පෙ- විඤ්ඤාණකකුසලා, ඉමෙ බමම, පරාමාසං විපස්සනා පරාමධර්මා.

1189. කතමෙ බමම, පරාමාසං විපස්සනා අපරාමධර්මා:

අපරිඥාපනා මහා ව මහාචරාති ව අසංඛිතා ව ඛාදු, ඉමෙ බමම, පරාමාසං විපස්සනා අපරාමධර්මා.

පරාමාසංගොච්ඡකං.

1190. කතමෙ බමම, සංරථමණා:

වෙදනාකකුසලා සංඤ්ඤාකකුසලා සංඛාරකකුසලා විඤ්ඤාණකකුසලා, ඉමෙ බමම, සංරථමණා.

1191 කතමෙ බමම, අනාරථමණා:

සංඛං ව රූපං අසංඛිතා ව ඛාදු, ඉමෙ බමම, අනාරථමණා.

1192. කතමෙ බමම, චිත්තා:

චිත්තවිඤ්ඤාණං සොභවිඤ්ඤාණං සංභවිඤ්ඤාණං ජ්ඣානවිඤ්ඤාණං කායවිඤ්ඤාණං මනෝඛාදු මනෝවිඤ්ඤාණං ඛාදු, ඉමෙ බමම, චිත්තා.

1193. කතමෙ බමම, හො චිත්තා:

වෙදනාකකුසලා සංඤ්ඤාකකුසලා සංඛාරකකුසලා සංඛං ව රූපං අසංඛිතා ව ඛාදු, ඉමෙ බමම, හො චිත්තා.

1194. කතමෙ බමම, වෙතසිකා:

වෙදනාකකුසලා සංඤ්ඤාකකුසලා සංඛාරකකුසලා, ඉමෙ බමම, වෙතසිකා.

1195. කතමෙ බමම, අවෙතසිකා:

චිත්තං ව සංඛං ව රූපං අසංඛිතා ව ඛාදු, ඉමෙ බමම, අවෙතසිකා.

1186 කවර බමුණෝ පරාමිති වූවාහු ද පරාමිති වූවාහු ද වෙති යත්:

ඒ පරාමිති මෑ පරාමිති ද පරාමිති ද වෙත්.

1187. කවර බමුණෝ පරාමිති වූවාහු ද නො ද පරාමිති වූවාහු ද වෙති යත්:

ඒ පරාමිති බමුණන් විසින් යම් බමුණෙකුට පරාමිති වෙත් ද ඒ බමුණන් තමා සෙසු කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර සංසාර වූ කුසලා-කුසලාචාරාකාර බමුණෝ යැ, රූපසංකත යැ ... විඤ්ඤාසංකත යැ යන මේ බමුණෝ පරාමිති ද නො ද පරාමිති ද වෙත්.

1188. කවර බමුණෝ පරාමිති විප්‍රසන්න වූ පරාමිතිවශයෙන් වෙති යත්.

ඒ බමුණන්ගෙන් යම් බමුණෙකුට විප්‍රසන්න වෙත් ද, කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සංසාර කුසලාකුසලාචාරාකාර බමුණෝ යැ, රූපසංකත යැ ... විඤ්ඤාසංකත යැ යන මේ බමුණෝ පරාමිතිවිප්‍රසන්න වූ පරාමිතිවශයෙන් යි.

1189. කවර බමුණෝ පරාමිතිවිප්‍රසන්න අපරාමිතිවශයෙන් වෙති යත්:

අපකාමික වූ මාග්ගික ද මාග්ගිකයන් ද අසංකප්පිකයා ද යන මේ බමුණෝ පරාමිතිවිප්‍රසන්න වූ අපරාමිතිවශයෙන් යි.

පරාමිතිවිප්‍රසන්න යි.

1190. කවර බමුණෝ සාර්වත්‍රික වෙති යත්:

වේදනාසංකත යැ සංඥාසංකත යැ සංකාරසංකත යැ විඤ්ඤාසංකත යි. මේ බමුණෝ සාර්වත්‍රිකයෝ යි.

1191. කවර බමුණෝ අනාලම්භන වෙති යත්.

හැම රූප ද අසංකප්පිකයා ද යන මේ බමුණෝ අනාලම්භනයෝ යි.

1192. කවර බමුණෝ විතත වෙති යත්:

චක්‍ෂුර්විඤ්ඤාසංකත යැ ශ්‍රවණවිඤ්ඤාසංකත යැ ස්පර්ශවිඤ්ඤාසංකත යැ කායවිඤ්ඤාසංකත යැ මනෝධාතූ යැ මනෝවිඤ්ඤාසංකත යි. මේ බමුණෝ විතතයෝ යි.

1193. විතත නො වූ බමුණෝ කවරහ යත්:

වේදනාසංකත යැ සංඥාසංකත යැ සංකාරසංකත යැ හැම රූප ද අසංකප්පිකයා ද යන මොහු විතත නො වූ බමුණෝ යි,

1194. කවර බමුණෝ චෛතසික වෙති යත්:

වේදනාසංකත යැ සංඥාසංකත යැ සංකාරසංකත යි. මේ බමුණෝ චෛතසිකයෝ යි

1195. කවර බමුණෝ අචෛතසික වෙති යත්:

විතතය ද හැම රූප ද අසංකප්පිකයා ද යන මේ බමුණෝ අචෛතසිකයෝ යි.

1196. කතමෙ බමම, විත්තසම්පයුත්තා:

වෙදනාකකිකේ, සඤ්ඤාකකිකේ, සංඛාරකකිකේ. ඉමෙ බමමා විත්තසම්පයුත්තා.

1197. කතමෙ බමම, විත්තවිපයුත්තා:

සබ්බං ච රූපං අසඬ්ඛනා ච ඛායා, ඉමෙ බමමා විත්තවිපයුත්තා. විත්තං හ වත්තබ්බං විතෙතන සම්පයුත්තනතිපි විතෙතන විපයුත්තනතිපි.

1198. කතමෙ බමම, විත්තසංසට්ඨා:

වෙදනාකකිකේ, සඤ්ඤාකකිකේ, සංඛාරකකිකේ. ඉමෙ බමමා විත්තසංසට්ඨා.

1199. කතමෙ බමම, විත්තවිසංසට්ඨා:

සබ්බං ච රූපං අසඬ්ඛනා ච ඛායා, ඉමෙ බමමා විත්තවිසංසට්ඨා. විත්තං හ වත්තබ්බං විතෙතන සංසට්ඨනතිපි විතෙතන විසංසට්ඨනතිපි.

1200. කතමෙ බමම, විත්තසමුට්ඨානා:

වෙදනාකකිකේ, සඤ්ඤාකකිකේ, සංඛාරකකිකේ, කායවිඤ්ඤානති චචිවිඤ්ඤානති, සංචාරා පනඤ්ඤාමපි අපි රූපං විත්තජං විත්තභෙදාකං විත්තසමුට්ඨානං රූපායතනං සද්දායතනං ගතියායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං ආකාශඛායා අපොඛායා රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤාතා රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කම්මිඤ්ඤාතො, ඉමෙ බමමා විත්තසමුට්ඨානා.

1201. කතමෙ බමම, හො විත්තසමුට්ඨානා:

විත්තං ච අවසෙසං ච රූපං අසඬ්ඛනා ච ඛායා, ඉමෙ බමමා හො විත්තසමුට්ඨානා.

1202. කතමෙ බමම, විත්තසහභුතො:

වෙදනාකකිකේ, සඤ්ඤාකකිකේ, සංඛාරකකිකේ, කායවිඤ්ඤානති චචිවිඤ්ඤානති, ඉමෙ බමමා විත්තසහභුතො.

1203. කතමෙ බමම, හො විත්තසහභුතො:

විත්තං ච අවසෙසං ච රූපං අසඬ්ඛනා ච ඛායා, ඉමෙ බමමා හො විත්තසහභුතො.

1204. කතමෙ බමම, විත්තානුපට්ඨතීනො:

වෙදනාකකිකේ, සඤ්ඤාකකිකේ, සංඛාරකකිකේ, කායවිඤ්ඤානති චචිවිඤ්ඤානති, ඉමෙ බමමා විත්තානුපට්ඨතීනො.

1196. කවර බමුණෝ විනයසම්ප්‍රසන්න වෙති යත්:

වෙදනාසකකාමී ය, සංඥාසකකාමී ය, සංසකාරසකකාමී ය. මේ බමුණෝ විනයසම්ප්‍රසන්නයෝ යි.

1197. කවර බමුණෝ විනයවිප්‍රසන්න වෙති යත්:

භෑමි රූප ද අසඬිතධාතු ද යන මේ බමුණෝ විනයවිප්‍රසන්නයෝ ය. විනයය විනයය හා සම්ප්‍රසන්න යැ යි ද විනයයෙන් විප්‍රසන්න යැ යි ද නොකිසිවුයු ය.

1198. කවර බමුණෝ විනයසංසංච වෙති යත්:

වෙදනාසකකාමී ය, සංඥාසකකාමී ය, සංසකාරසකකාමී ය. මේ බමුණෝ විනයසංසංචයෝ යි.

1199. කවර බමුණෝ විනයවිසංසංච වෙති යත්:

භෑමි රූප ද අසඬිතධාතු ද යන මේ බමුණෝ විනයවිසංසංචයෝ ය. විනයය සිත හා සංසංචය යයි ද සිත හා විසංසංචය යයි ද නොකිසිවුයු ය.

1200. විනයසම්මුච්ඡාදකබමුණෝ කවරහ යත්:

වෙදනාසකකාමී ය, සංඥාසකකාමී ය, සංසකාරසකකාමී ය, කායච්ඡෙදයාමී ය, වාග්ච්ඡෙදයාමී ය, යනු විනයපට්ඨ විනයහෙතුක ධූ විනයසම්මුච්ඡාදක ධූ යම් අන්‍ය රූපයෙකුත් ඇද්ද, රූපායතන ය, ආබ්‍යාසන ය, භවිතායතන ය, රසායන ය, ස්ප්‍රේෂ්‍යායතන ය, ආකාශධාතු ය, අභිධාතු ය, රූපයායෙන් උත්තරාය ය, රූපයායෙන් මාද්‍යාය ය, රූපයායෙන් කම්මායාය ය, රූපයායෙන් උපමාය ය, රූපයායෙන් සන්තති ය, කවලිකාරාහාර ය, යන මේ බමුණෝ විනයසම්මුච්ඡාදකයෝ යි.

1201. කවර බමුණෝ විනයසම්මුච්ඡාදක නොවෙති යත්:

විනයය ද අවශේෂරූප ද අසඬිතධාතු ද යන මේ බමුණෝ විනයසම්මුච්ඡාදක නොවූවහු වෙත්.

1202. කවර බමුණෝ විනයසහග්‍ර වෙති යත්:

වෙදනාසකකාමී ය, සංඥාසකකාමී ය, සංසකාරසකකාමී ය, කායච්ඡෙදයාමී ය, වාග්ච්ඡෙදයාමී ය, යන මේ බමුණෝ විනයසහග්‍ර (සිත හා එක්ව උපදනාහු) වෙත්.

1203. කවර බමුණෝ විනයසහග්‍ර නොවෙති යත්:

විනයය ද අවශේෂරූප ද අසඬිතධාතු ද යන මේ බමුණෝ සිත හා එක් ව නුපදනාහු වෙත්.

1204. කවර බමුණෝ විනයානුපට්ඨික වෙති යත්:

වෙදනාසකකාමී ය, සංඥාසකකාමී ය, සංසකාරසකකාමී ය, කායච්ඡෙදයාමී ය, වාග්ච්ඡෙදයාමී ය, යන මේ බමුණෝ විනයානුපට්ඨික වෙත්.

1205. කතමෙ බමමා නො විත්තානුපරිච්ඡතීනො:

විත්තං ච අවසෙසං ච රූපං අසංඛිතා ච ඛාදු, ඉමෙ බමමා නො විත්තානුපරිච්ඡතීනො.

1206. කතමෙ බමමා විත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා:

වේදනාකඛ්ඛො සඤ්ඤාකඛ්ඛො සංඛාරකඛ්ඛො, ඉමෙ බමමා විත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා.

1207. කතමෙ බමමා නො විත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා:

විත්තං ච සබ්බං ච රූපං අසංඛිතා ච ඛාදු, ඉමෙ බමමා නො විත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා.

1208. කතමෙ බමමා විත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානසහභුතො:

වේදනාකඛ්ඛො සඤ්ඤාකඛ්ඛො සංඛාරකඛ්ඛො, ඉමෙ බමමා විත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානසහභුතො.

1209. කතමෙ බමමා නො විත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානසහභුතො:

විත්තං ච සබ්බං ච රූපං අසංඛිතා ච ඛාදු, ඉමෙ බමමා නො විත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානසහභුතො.

1210. කතමෙ බමමා විත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිච්ඡතීනො:

වේදනාකඛ්ඛො සඤ්ඤාකඛ්ඛො සංඛාරකඛ්ඛො, ඉමෙ බමමා විත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිච්ඡතීනො.

1211. කතමෙ බමමා නො විත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිච්ඡතීනො:

විත්තං ච සබ්බං ච රූපං අසංඛිතා ච ඛාදු, ඉමෙ බමමා නො විත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිච්ඡතීනො.

1212. කතමෙ බමමා අජ්ඣතතිකා:

චක්ඛායතනං -පෙ- චේතායතනං, ඉමෙ බමමා අජ්ඣතතිකා.

1213. කතමෙ බමමා බාහිරා:

රූපායතනං -පෙ- බමමායතනං, ඉමෙ බමමා බාහිරා.

1214. කතමෙ බමමා උපාදා:

චක්ඛායතනං -පෙ- කබලිකිකාරො අභාරො, ඉමෙ බමමා උපාදා.

1215. කතමෙ බමමා නො උපාදා:

වේදනාකඛ්ඛො සඤ්ඤාකඛ්ඛො සංඛාරකඛ්ඛො විඤ්ඤාණකඛ්ඛො විත්තාරො ච මහාභූතා අසංඛිතා ච ඛාදු, ඉමෙ බමමා නො උපාදා.

1205. කවර ධර්මයෝ විතතානුපරිවර්තී නො වෙති යත්:

මහතාගේ ද අවශේෂ රූප ද අසබඩකඩාතු ද යන මේ වමේයෝ මහතානු-
පරිවර්ති නො වෙත්.

1206. කවර ධර්මයෝ විනයසංඝංගෙහිමුත්ථංග වෙති යත්:

වෙදනාසකඩ නෑ සංඥාසකඩ නෑ සංසකාරසකඩ නෑ යන මේ බමුණෝ විතතසංසාරපසුත්ථානණෝ යි.

1207. කවර බිම්ගෙන් විනාශයට පත්වූවාන නො වෙති යත්:

විකනය ද භාෂි රූප ද අසතිකයාවාද ද යන මේ බමිණෝ විකනයංසාව-
සම්ප්‍රේෂණ නොවෙත්.

1208. කවර ධර්මයෝ විනයසංඝංඝෙටසම්මුත්ථානසහභු වෙති යත්:

වෙදනාසකයා සැ, සංඥාසකයා සැ, සංසාරයා සැ, යන මේ ධර්මයෝ
විතතසංසංභවසම්ප්පාදනසකභූ වෙත්.

1209. කවර ඩිප්ලෝමා පිත්තසංසාරවසල්ලිපි:පසහතු නො: වෙති යත්:

විනයය ද කැමි රූප ද අසම්බන්ධයෙන් ද යන මේ බව්‍යෝ විනයසංසංඛි-
තමානසකන්‍ය නොවේ.

1210. කපිර ධම්මෝ විනයසංඝ:පටසමුත්ත:න:සුපරිවර්තී ඡෙති යත්:

වෙදනාසකනි ගැ සංඥාසකනි ගැ සංසකාරසකනි ගැ යන මේ ධර්මයෝ පිනතසංසාරාසමුත්තරාදියුණුපරිවර්තී වෙත්.

1211. කවර බිම්ගේ විකුණුමට අවසරයක් නොදෙන බවට තීරණය වූදී:

විනයය ද කැම රූප ද අසඹිනවානු ද යන මේ බමියෝ විනය-
සංකෘතියමුළුතැන අනුපව්වැනි නො වෙත්

1212. අංශිකාත්මික විමර්ශන කවරක ගත්:

විකුණුරාගමන යැ ... මිනාගමන යැ යන මේ බිම්යෝ ආධාරාත්මක-
යෝ යි.

1213. බෞද්ධ ධර්මයේ කවරහ යන්:

රූපායනය සෑ ... ධර්මායනය සෑ යන මේ ධර්මයෝ බාහ්‍යයෝ යි.

1214. උපාද්‍ය ඩම්සෙස් කවරක සත්:

වනාන්තරයක නිසි... කළු පැහැයෙන් යුතු සහ මොහු උපාය (භූතයන් නිසා පවත්නා) බවට පත් විය.

1215. උපාදා හෝ වූ ඩිජිතේ කවරක ගත්:

වෙදනාසකකි ය, සංඥාසකකි ය, සංඝාරසකකි ය, විඥානසකකි ය, සන්තර් මහාභුතයෝ ය, අසකිඛිතධාතු ය, යන මොහු උපාදි නො වූ (භුතයන් නො නිස, පවත්නා) ඛමියෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1216. කතමෙ බමමා උපාදින්නා:

සාසවා කුසලාකුසලානං බමමානං විපාකා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා, ඵෙදනාකකුකො -පෙ- විඤ්ඤාණකකුකො, යං ච රූපං කමමස්ස කතන්තා, ඉමෙ බමමා උපාදින්නා.

1217. කතමෙ බමමා අනුපාදින්නා:

සාසවා කුසලාකුසලා බමමා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා, ඵෙදනාකකුකො -පෙ- විඤ්ඤාණකකුකො, යෙ ච බමමා කීරියා නෙච කුසලානාකුසලා න ච කමමවිපාකා, යං ච රූපං න කමමස්ස කතන්තා, අපරියා-පන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසබ්බතා ච ඛානු, ඉමෙ බමමා අනුපාදින්නා.

මහනන්දරුකං.

1218. කතමෙ බමමා උපාදානා:

චත්තාරි උපාදානානි: කාමුපාදානං දිට්ඨිපාදානං සීලබ්බතුපාදානං අත්තවාදුපාදානං.

1219. තත්ථ කතමං කාමුපාදානං:

යො කාමෙසු කාමච්ඡේදා කාමරාගො කාමනජ්ඣි කාමිතණ්ඨා කාමිසිනෙභො කාමපරිලාභො කාමමුච්ඡා කාමඤ්ඤාසානං, ඉදං වුච්චති කාමුපාදානං.

1220. තත්ථ කතමං දිට්ඨිපාදානං:

නජ්ඣි දින්නං නජ්ඣි සිට්ඨං නජ්ඣි හුතං නජ්ඣි සුකට්ඨකකථානං කමමානං ඵලං විපාකො, නජ්ඣි අයං ලොකො නජ්ඣි පරො ලොකො නජ්ඣි මාතා නජ්ඣි පිතා නජ්ඣි සත්තා ඕපපාතීකා නජ්ඣි ලොකෙ සමණව්‍යාහරණං සමමග්ගතා සමමාපට්ඨපන්නා යෙ ඉමං ච ලොකං පරං ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකම්මා පච්චෙදන්තීති, යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසුකාසිකං දිට්ඨිවිපථජ්ඣිතං දිට්ඨි-සඤ්ඤාජනං භාගො පභිට්ඨාගො අභිනිවේසො පරාමාගො කුමමග්ගො ඕච්ඡාපථො ඕච්ඡන්තං තීර්ථාගන්තං විපරියෙසභාගො ඉදං වුච්චති දිට්ඨිපාදානං, ඤාපෙතො සීලබ්බතුපාදානං ච අත්තවාදුපාදානං ච, සබ්බාපි ඕච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨිපාදානං.

1221. තත්ථ කතමං සීලබ්බතුපාදානං:

ඉතො ඛණ්ඩා සමණව්‍යාහරණානං සීලෙන සුද්ධි වනෙන සුද්ධි සීලබ්බතෙන සුද්ධිති යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨි-කන්තාරො දිට්ඨිවිසුකාසිකං දිට්ඨිවිපථජ්ඣිතං දිට්ඨිසඤ්ඤාජනං භාගො පභිට්ඨාගො අභිනිවේසො පරාමාගො කුමමග්ගො ඕච්ඡාපථො ඕච්ඡන්තං තීර්ථාගන්තං විපරියෙසභාගො, ඉදං වුච්චති සීලබ්බතුපාදානං.

1216. උපාදින්නධර්මයෝ කවරහ යත්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සාසුචි කුශලාකුශලධර්මයන්ගේ විපාකයෝ යැ වෙදනාසකකාමියා ... විඤ්ඤාසකකාමියා යැ යම් කම්මයාගේ කාමකාමීන් රූපයෙන් ඇද්ද එ ද යන මේ ධර්මයෝ උපාදින්නයෝ යි

1217. අනුපාදින්න ධර්මයෝ කවරහ යත්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර සාසුචි වූ කුශලාකුශල ධර්මයෝ යැ. වෙදනාසකකාමියා යැ ... විඤ්ඤාසකකාමියා නොමැති කුසල් වූ අකුසල් නොවූ නොද කම්මවිපාක වූ යම් ක්‍රියා ධර්ම කෙනෙකුත් ඇද්ද, කම්මයාගේ කාමකාමීන් නොවූ යම් රූපයකුත් ඇද්ද, අපරිනිවර්තන වූ මාග්ධර්මයෝ ද මාග්ධර්මයෝ ද අසංකල්පනාකු ද යන මේ ධර්මයෝ අනුපාදින්නයෝ යි.

මහනන්දක සි.

1218. උපාදානධර්මයෝ කවරහ යත්:

උපාදානයෝ සතර දෙනෙකි: කාමුපාදාන යැ දිට්ඨපාදාන යැ සීලබ්බතුපාදාන යැ අත්තවාදුපාදාන යි.

1219. එහි කාමුපාදාන කවරෙ යත්:

පඤ්ඤාමගුණයෙහි යම් කාමච්ඡද්දයෙන් කාමරාගයෙන් කාමනන්දියෙන් කාමනාසංසාරයෙන් කාමසන්තාපයෙන් කාමපරිදාහයෙන් කාමමුර්ඡායෙන් කාමාධ්‍යවිභාසයෙන් ඇද්ද, මේ කාමුපාදාන යයි කියනු ලැබේ.

1220. එහි දිට්ඨපාදාන කවරෙ යත්:

දුන් දෑ එලවිපාක නැත යාගයෙහි එලවිපාක නැත නොමගෙහි එලවිපාක නැත ප්‍රකාශ දුෂ්කාත කම්මයන්ගේ එලවිපාක නැත මේ ලොව නැත පරලොව නැත මවු නැත පියා නැත ඔපපාතික සත්ත්වයෝ නැත ලොවැ යම් කෙනෙක් මෙලොව ද පරලොව ද තමා විසින් විශිෂ්ටයෙකුගෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙත් ද එබඳු වූ සමාත්තත සමාත්ප්‍රතිපත්ත සුමිණ්‍යාභවණයෝ නැතැ'යි මෙබඳු යම් දූෂටියෙක් දූෂටිගතයෙක් දූෂටිගතයෙක් දූෂටිකාන්තාරයෙක් දූෂටිවිලෝමයෙක් දූෂටිවිසාදනයෙක් දූෂටිසංයෝජනයෙක් ග්‍රාහයෙක් පිහිටාසිටීමෙන් අභිච්ඡේදයෙන් පරාමිතියෙන් කුන්මාගියෙන් මිථ්‍යාපථයෙන් මිථ්‍යානිකයෙන් තීර්ථාසතනයෙන් විපරිනාසනයෙන් ඇද්ද, මේ දිට්ඨපාදාන යයි කියනු ලැබේ. සීලබ්බතුපාදානය ද අත්තවාදුපාදානය ද තමා හැම මිථ්‍යාදූෂටි දිට්ඨපාදාන නම්.

1221. එහි සීලබ්බතුපාදාන කවරෙ යත්:

මේ සත්තෙන් බැහැර මහණබමුණන්ගේ සීලයෙන් ශුද්ධියා වූයෙන් ශුද්ධියා සීලව්‍රතයෙන් ශුද්ධියා යි මෙබඳු යම් දූෂටියෙක් දූෂටිගතයෙක් දූෂටිගතයෙක් දූෂටිකාන්තාරයෙක් දූෂටිවිලෝමයෙක් දූෂටිවිසාදනයෙන් දූෂටිසංයෝජනයෙන් දූෂටිග්‍රාහයෙක් පිහිටාසිටීමෙන් බැහැර සිටීමෙන් පරාමිතියෙන් කුන්මාගියෙන් මිථ්‍යාපථයෙන් මිථ්‍යානිකයෙන් තීර්ථාසතනයෙන් විපරිනාසනයෙන් ඇද්ද, මේ සීලබ්බතුපාදාන නම්.

1222. නර්ථ භක්තිං අත්තවාද්දපාද්දහං:

ඉඩ අසසුනවා; පුටුර්ණය; අරියානං අදහ්සාචී අරියබමමසා අකො-
විද්දෙ අරියබමමෙ අවිනිතො සපපුරිසානං අදහ්සාචී සපපුරිසබමමසා
අකොච්චෙදෙ සපපුරිසබමමෙ අවිනිතො රූපං අත්තානො සමනුපය්සාති,
රූපචන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා රූපං, රූපසමි වා අත්තානං, වේදනං
-පෙ- සංඝඤ්ඤං -පෙ- සංඛිංසරං -පෙ- විඤ්ඤාණං අත්තානො සමනුපය්සාති,
විඤ්ඤාණචන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණසමි වා
අත්තානං, යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං, දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතානාමො දිට්ඨි-
විසුඤ්ඤානං දිට්ඨිවිපජ්ඣිතං දිට්ඨිසංඝඤ්ඤාප්තං යානො පඤ්චානො අභි-
නිවේසො පරාමානො කුච්චග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡන්තං තිත්ථාගතං
විපරිගෙසගානො, ඉදං වුච්චති අත්තවාදුපාදනං.

ඉබේ බිම්ම, උපායනා.

1223. කතමේ බිම්ම, හෝ උපාද්‍යා:

තෙ බිමේම කපෙනා අවිසේසය කුසලාකුසලාවයාකනා බිමට, කාමා-
වවරා රූපාවවරා අරූපාවවරා අපරිපාපනා, ඉවදනාකඩනේ, -පෙ-
විසුද්ධිකඩනේ, සබ්බං ච රූපං අනඛිතං ච බාහු, ඉමේ බිමට, හො-
රූපාදනා.

1224. කතමේ බිම්ම, උපාදානිකා:

සාකච්ඡා කළාකළා විකාශනය බිම්ම, කාමර, රූපාච්චර, අරූපාච්චර, රූපකඩකොටු - පෙ - විකාශන කඩකොටු, ඉමේ බිම්ම, උපදායකයා.

1225. කතමෙ ධම්ම, අනුපාදානියා:

අපරිශාලනා: මෙයා ව මෙයාඵලානි ව අසභිකා ව බාතු, ඉෂම බලම.
අනුපාදකියා.

1226. කතෛ ධම්ම, උපාද්‍යානසම්පූර්ණතා,

තෙහි බිලෙහි ගෙ බිම, සමස්තතා, වෙදනාකතනි, -පෙ-
විසුද්ධතාකතනි, ඉමෙ බිම, උපාදානසමස්තතා.

1227. කතමේ බිමම, උපාදානවිපසසුත්තය:

නෙහි බිමෙහි ගෙ බිමට, විපසයන, වෙදනාකතනෝ - පෙ-
විකල්පයකතනෝ, සබ්බං ච රූපං අසබ්බං ච බාහු, ඉමෙ බිමට,
උපාදානවිපසයන:

1228. කතමේ බිමම, උපාදාන, චෙච් උපාදානික, ව;

කාමනව උපාදානානි උපාදානා චෙව්ව උපාදානිකා ව.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1229. කතමෙ බමමා උපාදානියා වෙච්ඡි හො ව උපාදානා:

තෙති බමමෙති යෙ බමමා උපාදානියා තෙ බමමෙ ධර්මාදායකා අවිසේසා සාසවා කුසලාකුසලාචාරාකතා බමමා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපා-වචරා, රූපකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, ඉමෙ බමමා උපාදානියා වෙච්ඡි හො ව උපාදානා.

1230. කතමෙ බමමා උපාදානා වෙච්ඡි උපාදානසම්පයුත්තා ව:

දිට්ඨපාදානං කාමුපාදානෙන උපාදානං වෙච්ඡි උපාදානසම්පයුත්තං ව, කාමුපාදානං දිට්ඨපාදානෙන උපාදානං වෙච්ඡි උපාදානසම්පයුත්තං ව, සීලබ්බතුපාදානං කාමුපාදානෙන උපාදානං වෙච්ඡි උපාදානසම්පයුත්තං ව, කාමුපාදානං සීලබ්බතුපාදානෙන උපාදානං වෙච්ඡි උපාදානසම්පයුත්තං ව, අත්තවාදුපාදානං කාමුපාදානෙන උපාදානං වෙච්ඡි උපාදානසම්පයුත්තං ව, කාමුපාදානං අත්තවාදුපාදානෙන උපාදානං වෙච්ඡි උපාදානසම්පයුත්තං ව,* ඉමෙ බමමා උපාදානා වෙච්ඡි උපාදානසම්පයුත්තා ව.

1231. කතමෙ බමමා උපාදානසම්පයුත්තා වෙච්ඡි හො ව උපාදානා:

තෙති බමමෙති යෙ බමමා සම්පයුත්තා තෙ බමමෙ ධර්මාදායකා වෙදනාකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, ඉමෙ බමමා උපාදානසම්ප-යුත්තා වෙච්ඡි හො ව උපාදානා.

1232. කතමෙ බමමා උපාදානවිපයුත්තා උපාදානියා:

තෙති බමමෙති යෙ බමමා විපයුත්තා සාසවා කුසලාකුසලාචාරාකතා බමමා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණ-කකිකේ, ඉමෙ බමමා උපාදානවිපයුත්තා උපාදානියා.

1233. කතමෙ බමමා උපාදානවිපයුත්තා අනුපාදානියා:

අපරියාපනනා මග්ගා ව මග්ගඵලානී ව අසඬ්ඛනා ව බාහු, ඉමෙ බමමා උපාදානවිපයුත්තා අනුපාදානියා.

උපාදානගොච්ඡිකං

නිකේයප කණ්ඩං

දුතියක භාණ්ඩාරං නිවසිතං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1229. කවර ධර්මයෝ උපාදානීය ද මනා ද උපාදාන ද වෙනි යත්:

[illegible]

1230. කවර ඛණ්ඩයේ උපාදාන ද උපාදානසම්ප්‍රයුක්ත ද චෙති හත්.

දිවුළුපාදනග කෘත්‍රිපාදනග හා උපාදන ද උපාදනගමුසුකන ද වෙයි.
 කෘත්‍රිපාදනග දිවුළුපාදනග හා උපාදන ද උපාදනගමුසුකන ද වෙයි.
 සිලබ්බතුපාදනග කෘත්‍රිපාදනග හා උපාදන ද උපාදනගමුසුකන ද වෙයි.
 කෘත්‍රිපාදනග සිලබ්බතුපාදනග හා උපාදන ද උපාදනගමුසුකන ද වෙයි.
 අත්තවාදුපාදනග කෘත්‍රිපාදනග හා උපාදන ද උපාදනගමුසුකන ද වෙයි.
 කෘත්‍රිපාදනග අත්තවාදුපාදනග හා උපාදන ද උපාදනගමුසුකන ද වෙයි.
 මේ ධම්මෝ උපාදන ද උපාදනගමුසුකන ද වෙත්.

1231. කවර බලයෝ උපාදානමිත්‍රසුකත ද හෝ ද උපාදාන ද වෙති
හෝ:

යම් බිම් කෙතෙක් ඒ උපාදානබිමින් හා සම්ප්‍රයුක්ත වෙත්ද, ඒ බිමින් තබා වෙදනාසකකු යැ ... විඤ්ඤාසකකු යැ යන මේ බිමිමෝ උපාදානසම්ප්‍රයුක්ත ද හෝ ද උපාදාන ද වෙත්.

1232. කවර ධර්මයෝ උපාදානවිප්‍රයක්කා වූ උපාදානීය වෙති යත්:

ගම් බම් කෙතෙක් ඒ උපදානවම්යෙන්ගෙන් විප්‍රසුකන වුවාහු වෙන් ද කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර සාහුරි කුශලාකුශලාච්ඡාසාකාත බම්යෝ යැ රූපසකකි යැ ... විඤ්ඤකකි යැ යන මේ බම්යෝ උපදානවිප්‍රසුකන උපදානීය වෙන්.

1233. කවර ධර්මයෝ උපාදානවිප්‍රසක්ත අනුපාදාණික වෙති යත්:

අපගේ පක්ෂය වූ මාගේ ද මාගේ ද අනුබලයෙන් ද යන මේ
 වචනෙන් උපදානවිසුභක්ෂය අනුපාදනය වේ.

උපද්‍රව්‍ය ගවේෂණ සි.

வினாக்கள்: பதில்கள்

දෙවැනි සංචාර කිරීම.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1234. කතමේ බමමා කිලෙසා:

දස කිලෙසවිඤ්ඤාති. ලොභො දෙසො මොභො මානො දිට්ඨි විචිකිච්ඡා
පිනං උඤ්චං අභිරිකං අනොත්තපං.

1235. තත්ථ කතමො ලොභො:

යො රාගො සාරාගො අනුතයො අනුරොධො නන්දි නන්දිරාදො-
විතතස්ස සාරාගො ඉච්ඡා මූච්ඡා අජේඤ්ඤාසානං ගෙධො පට්ඨිගෙධො සබ්බො
පබ්බො ඵජා මායා ජනිකා සංකප්පනති සිබ්බනී ජාලිනී සරිතා විසතතිකා
සුත්තං විසවා අසුභනී දුතියා පණ්ඩි හවනෙනති වනං වනථො සත්ථවො
සිනෙහො අපෙක්ඛා පටිබ්බා අසා අසිංහනා අසිංසිතතතං රූපාසා
සද්දසා ගකිසා රතාසා ඵොට්ඨබ්බාසා ලාභාසා ඛනාසා සුත්තාසා
ජීවිතාසා ජප්පා පජප්පා අභිජප්පා ජප්පනා ජප්පිතතතං ලොලුප්පං
ලොලුප්පායනා ලොලුප්පාසිතතතං සුච්ඡිකප්පිකා සාධුකමාසා අබමම
රාගො විසමලොභො නිකන්ති නිකාමනා පත්ථනා පිහනා සමපත්ථනා
කාමිකණ්ණා හවිතණ්ණා විහවිතණ්ණා රූපතණ්ණා අරූපතණ්ණා තිරොධ
තණ්ණා රූපතණ්ණා සද්දතණ්ණා ගකිතණ්ණා රසතණ්ණා ඵොට්ඨබ්බතණ්ණා
බමමතණ්ණා ඕසො යොගො ගජො උපාදානං අවරණං නිවරණං
ජාදනං බකිනං උපකක්ඛිලෙසො අනුසයො පරිසුඛානං ලතා වෙවිච්ඡං
දුක්ඛමූලං දුක්ඛනිදානං දුක්ඛප්පහවො මාරපාසො මාරබලිසං මාරවිසයො
තණ්ණානදී තණ්ණාජාලං තණ්ණාගද්දුලං තණ්ණාසමුද්දො අභිජ්ඣා ලොභො
අකුසලමූලං, අයං වුච්චති ලොභො.

1236. තත්ථ කතමො දෙසො:

අනත්ථං මෙ අවරිති අසානො ජායති, අනත්ථං මෙ වරතීති, අසානො
ජායති, අනත්ථං මෙ වරිස්සතීති අසානො ජායති, පිගස්ස මෙ මනාපස්ස
අනත්ථං අවරි -පෙ- අනත්ථං වරති -පෙ- අනත්ථං වරිස්සතීති අසානො
ජායති, අපපිගස්ස මෙ අමනාපස්ස අත්ථං අවරි -පෙ- අත්ථං වරති
-පෙ- අත්ථං වරිස්සතීති අසානො ජායති, අට්ඨානෙ වා පහ අසානො
ජායති, යො ඵවරූපො විතතස්ස අසානො පටිඝානො පටිසං පටි
විරොධො කොපො පකොපො සමපකොපො දෙසො පදෙසො සමපදෙසො
විතතස්ස ව්‍යාපතති මනොපදෙසො කොධො කුප්පිකා කුප්පිතතතං
දෙසො දුස්සනා දුස්සිතතතං ව්‍යාපතති ව්‍යාපජ්ජනා ව්‍යාපජ්ජිතතතං
විරොධො පටිවිරොධො චණ්ඩිකා අසුරොපො අනත්තමනතා විතතස්ස,
අයං වුච්චති දෙසො.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1234. කවර ධම්මෝ කෙල්ල වෙතී යත්:

කෙල්ල වත්තුහු දග දෙනෙකි. ලෝභය, දෝෂය, මෝහය මානසය, දෂ්ඨිය, විචිකිත්තය, සන්තාපනය, මිඬුය, අක්ඛිකය, අනපත්තපාසි.

1235. එහි ලෝභ කවරෙ යත්:

ගම් රාගයෙක් බලවත් රාගයෙක් අරමුණෙහි සත්ත්වයන්ගේ පැමිණ-
වීමෙන් ඇවිරීමෙන් (හවයෙහි) ඇලීමෙන් නන්දි සංකප්පාද රාගයෙක්
පිත්තයෙන් සංරාගයෙක් ඉච්ඡායෙක් මුර්ඡායෙක් බැගහෙන සිටීමෙන්
කිපු වීමෙන් භාත්පසින් කිපු වීමෙන් ඇලීමෙන් පඩකයෙක් හව්‍යව
ඇදීමෙන් වක්‍රායෙක් (සසරවට සත්ත්වයන්) ඉපැදවීමෙන් (සත්ත්වයන් දුක
හා සමග යොදමින්) ඉපැදවීමෙන් (සසරවට) හිචීමෙන් ජාලිනියක් (තෘණ-
සංකප්පාද) නදියක් විසන්ධිකායෙක් විසන්ධිකායෙක් අසුභනියෙක් (සහය
වන හෙයින්) දෙවැන්නක් ප්‍රණිධියෙක් හවනෙත්තියෙක් (ඒ ඒ අරමුණෙහි
ඇලෙන හෙයින්) වනෙක් බලවත් වූ ගහනයෙක් සත්වයෙක් සේනායෙක්
අපේක්ෂායෙක් ප්‍රතිබික්‍රියෙක් ආශායෙක් ආශංසායෙක් ආශංසිත බවෙක්
රූපයෙහි ආශායෙක් ශබ්දයායෙක් ගන්ධායායෙක් රසායායෙක් සප්තව්‍යා-
යායෙක් ධ්වනියායෙක් පුත්‍රායායෙක් ජීවිතායායෙක් (ජලපන කරන හෙයින්)
ජලායෙක් ප්‍රකම්පලායෙක් අභිජලායෙක් ජලපනයෙක් ජලපිත බවෙක්
පුනපුනා අරමුණෙහි ලොභවීමෙන් ලොභපාකාරයෙක් ලොභපාසිත බවෙක්
නිභව සලන බවෙක් මිහිරි අරමුණු කැමැති වන බවෙක් අධිමාරාගයෙක්
විෂමලෝභයෙක් නිකාන්ධියෙක් නිකාමිත්තයෙක් ප්‍රාචීනායෙක් පිභායෙක්
සමප්‍රාචීනායෙක් කාමතෘණායෙක් හවතෘණායෙක් විභවතෘණායෙක්
රූපතෘණායෙක් අරූපතෘණායෙක් නිරෝධතෘණායෙක් රූපතෘණා-
යෙක් ශබ්දතෘණායෙක් ගන්ධතෘණායෙක් රසතෘණායෙක් සප්තව්‍යා-
තෘණායෙක් ධ්වනිතෘණායෙක් මිහයෙක් යෝගයෙක් ග්‍රන්ථයෙක් උපාදාන-
යෙක් ආවරණයෙක් නිවරණයෙක් (කුසල්දහම් වසන හෙයින්) ඡාදනයෙක්
බන්ධනයෙක් උපනෙලයෙක් අනුගයෙක් (උපදනා කුසල්වාරගහන්නා)
පයච්ඡින්නයෙක් (පරිවේෂිත කරන හෙයින්) ලතායෙක් (විවිධ වස්තු
කැමැති වන හෙයින්) විවිධ විජ්ජායෙක් දූඛමූලයෙක් දූඛනිදානයෙක්
දූඛප්‍රභවයෙක් මාරපායෙක් මාරබ්බියෙක් මාරවිෂයෙක් තෘණ-
නදියෙක් තෘණසංකප්පාද ජාලයෙක් තෘණ සංකප්පාද ගරුදල (බලවැදුම)
යෙක් තෘණසංකප්පාදයෙක් දුඛලෝභයෙක් ලෝභ අකුසල්මූලයෙක් ඇද්ද
මේ ලෝභ යයි කියනු ලැබේ.

1236. එහි දෝෂ කවරෙ යත්:

මට අවැඩ කළායි කෝප උපදි. මට අවැඩ කෙරෙයි කෝප උපදි.
මට අවැඩ කරන්නේ වතායි කෝප උපදි. මාගේ ප්‍රිය මනාප වූවකුට
අවැඩකළායි අවැඩ කෙරෙයි. අවැඩ කරන්නේ යයි කෝප උපදි. මාගේ
අප්‍රිය අමනාප වූවකුට අප්‍රිය කළායි ... අප්‍රිය කෙරෙයි ... අප්‍රිය කරන්නේ යයි
කෝප උපදි. යළි අසානයෙහි හෝ කෝප උපදි. මේබදු පිත්තයෙන්
යම් ආශානයෙක් ප්‍රතිසානයෙක් ප්‍රතිසයෙක් ප්‍රතිවිරෝධයෙක් කෝපයෙක්
ප්‍රකෝපයෙක් සමප්‍රකෝපයෙක් දෝෂයෙක් ප්‍රදෝෂයෙක් සමප්‍රදෝෂයෙක්
සිත පෙරළීමෙන් පිත්තයෙන් ප්‍රදෝෂයෙක් ක්‍රෝධයෙක් ක්‍රෝධාකාරයෙක්
ක්‍රෝධ කරන බවෙක් දෝෂයෙක් දුෂ්ඨාකාරයෙක් දුෂිත බවෙක් ව්‍යාපත්ති-
යෙක් ව්‍යාපත්ති ආකාරයෙක් ව්‍යාපාදිත බවෙක් විරෝධයෙක් ප්‍රතිවිරෝධ-
යෙක් සාධ බවෙක් අපරිපූර්ණ වචන ඇති බවෙක් පිත්තයෙන් හෝ සතුටු
බවෙක් ඇද්ද මේ දෝෂ යයි කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1237. තප්ථ කතමො මොභො:

දුකේඛ අඤ්ඤාණං දුකඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං දුකඛනිරෝධෙ අඤ්ඤාණං දුකඛනිරෝධගාමිනියං පටිපදාය අඤ්ඤාණං පුබ්බතොත අඤ්ඤාණං අපරතොත අඤ්ඤාණං පුබ්බන්තාපරතොත අඤ්ඤාණං ඉදප්පච්චයතාපටිච්ච සමුප්පතොතසු ධම්මෙසු අඤ්ඤාණං යං ඵවරූපං අඤ්ඤාණං අදංගනං අනභිසම්මො අනනුබ්බොධො අසම්බොධො අප්පට්ඨෙධො අසංගාහනා අරිපයොගාහනා අසම්පෙක්කනා අපච්චඥෙක්කනා අපච්චක්කකම්මං දුමමෙජ්ඣං බාලාං අසම්පජ්ඤාදාං මොභො පමොභො සමොභො අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො අවිජ්ජාසොගො අවිජ්ජානුසංගො අවිජ්ජාපරිසුට්ඨානං අවිජ්ජාලභිති මොභො අකුසලමූලං, අයං වුව්චති මොභො.

1238. තප්ථ කතමො මානො:

සෙය්‍යොගමභිති මානො, සද්දිසොගමභිති මානො, තිනොගමභිති මානො, යො ඵවරූපො මානො මඤ්ඤානා මඤ්ඤානතතං උත්තභි උත්තමො ධර්මො සම්පග්ගාමො කෙතුකම්පනා විතතස්ස, අයං වුව්චති මානො.

1239. තප්ථ කතමො දිට්ඨි:

සංසාරො ලොකොති වා අසංසාරො ලොකොති වා අනන්තා ලොකොති වා අනන්තා ලොකොති වා නං ජීවං නං සරීරන්තා වා අඤ්ඤා ජීවං අඤ්ඤා සරීරන්තා වා භොති තථාගතො පරමමරණාති වා හ භොති තථාගතො පරමමරණාති වා භොති ච හ ච භොති තථාගතො පරමමරණාති වා නෙව භොති හ හ භොති තථාගතො පරමමරණාති වා, යං ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතං දිට්ඨි කතොරො දිට්ඨිවිසුකාසිකං¹, දිට්ඨිවිපථද්විතං දිට්ඨිසඤ්ඤාජනං ගාමො පඨිට්ඨාමො අභිතිවෙසො පරාමාසො කුම්මගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡතතං තිත්ථායතනං විපරිසෙසගාමො, අයං වුව්චති දිට්ඨි සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨි

1240. තප්ථ කතමො විචිකිච්ඡා:

සප්ථරි කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති, ධම්මෙ කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති, සංකේත කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති, සික්කාය කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති, පුබ්බතොත කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති, අපරතොත කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති, පුබ්බන්තාපරතොත කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති, ඉදප්පච්චයතාපටිච්චසමුප්පතොතසු ධම්මෙසු කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති, යං ඵවරූපා කඛ්ඛා කඛ්ඛායනා කඛ්ඛාසිතතං විමති විචිකිච්ඡා, දොලභකං දොලභාපථො සංසරො අනෙකංසගාමො ආරුප්පනා පරිසර්ප්පනා අපරිසර්ප්පනා ඵමතිතතං විතතස්ස මනොවිලොඛො, අයං වුව්චති විචිකිච්ඡා.

1 දිට්ඨිවිසුකාසිකං - සිමු 2

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1241. තත් තත්තං පිනං:

යං විතතස්ස අකල්ලතා අකල්ලසුඤ්ඤාතා ඔලියතා සලලියතා ලිංගිකතා ලිංගිකතාං පිනං පිනතා පිනිතතාං විතතස්ස, ඉදං වුවිච්ඡි පිනං.

1242. තත් තත්තං උඤ්චං:

යං විතතස්ස උඤ්චං අවුපසමො චෙතසො විකල්පො භවතතාං විතතස්ස, ඉදං වුවිච්ඡි උඤ්චං.

1243. තත් තත්තං අභිරික්ඛං:

යං න භිරික්ඛති භිරික්ඛනේඛන, න භිරික්ඛති පාපකාංගං අකුසල්ලාංගං බම්බුසං සම්පන්නිකා, ඉදං වුවිච්ඡි අභිරික්ඛං.

1244. තත් තත්තං අනෙතතපං:

යං න භවතප්පති භවතප්පිතේඛන, න භවතප්පති පාපකාංගං අකුසල්ලාංගං බම්බුසං සම්පන්නිකා, ඉදං වුවිච්ඡි අනෙතතපං.

ඉමෙ බම්බු, කිලෙසා.

1245. තත්තමෙ බම්බු හො කිලෙසා:

තෙ බම්බු භවතො අවිසේසා කුසල්ලාකුසල්ලාචාරාකතා බම්බු කාම, චචරා, රූපාචචරා, අරූපාචචරා අපරිපාපකා, වේදනාකකේසා - පෙ - විඤ්ඤාණකකේසා, සබ්බං ච රූපං, අසබ්බං ච බාහු, ඉමෙ බම්බු හො කිලෙසා.

1246. තත්තමෙ බම්බු සබ්බකිලෙසිකා:

සාසවා කුසල්ලාකුසල්ලාචාරාකතා බම්බු කාම, චචරා, රූපාචචරා, අරූපාචචරා, රූපකකේසා - පෙ - විඤ්ඤාණකකේසා, ඉමෙ බම්බු සබ්බකිලෙසිකා.

1247. තත්තමෙ බම්බු අසබ්බකිලෙසිකා:

අපරිපාපකා මහා ච මහාචාරාති ච අසබ්බං ච බාහු, ඉමෙ බම්බු අසබ්බකිලෙසිකා.

1248. තත්තමෙ බම්බු සබ්බකිලිච්ඡා:

භික්ඛු අකුසල්ලමුලාති ලොභො දෝසො මොහො, තදෙකච්ඡා ච කිලෙසාං සම්පසුදානා වේදනාකකේසා - පෙ - විඤ්ඤාණකකේසාං සමුච්ඡාංගං කායකම්මං චජිකම්මං භික්ඛාකම්මං, ඉමෙ බම්බු සබ්බකිලිච්ඡා.

1241. එහි විනය කවර යත්:

විනයයෙන් යම් අකල්පනයක් අකල්පනයක් අවලංගුකර
(පසුබැසීමෙන්) මොනොවට එල්ලයිවිමෙන් හැකිවීමෙන් හැකුළුණු
අයුරක් හැකුළුණු බවෙන් විනයයෙන් නො පැතිරීමෙන් නො පැතිරෙන
අයුරක් නො පතල බවෙන් ඇද්ද, මේ 'විනය' යයි කියනු ලැබේ.

1242. එහි භෞතික කවර යත්:

විනයයෙන් යම් උඩතු බවෙන් අවුරුදුකරයක් විනයයෙන් විකල්ප-
යෙන් විනයයෙන් ක්‍රියාත්මක බවෙන් ඇද්ද, මේ 'භෞතික' යයි කියනු ලැබේ.

1243. එහි අක්‍රීය කවර යත්:

ප්‍රභූතය කවුණු යම් කාලයකටවිතාදිත් ප්‍රභූතය නො කෙරේ ද,
ලාංඡන අකල්පනයකින් පැමිණීම ප්‍රභූතය නො කෙරේ ද, මේ 'අක්‍රීය'
යයි කියනු ලැබේ.

1244. එහි අනුප්‍රාප්ත කවර යත්:

නිග්‍රහය කවුණු කාලයකටවිතාදි හේතුවෙන් යම් නො සිටීමෙන් ඇද්ද
ලාංඡන අකල්පනයකින් පැමිණීමෙන් නො සිටීමෙන් ඇද්ද, මේ
'අනුප්‍රාප්ත' යයි කියනු ලැබේ.

මේ වග්‍යයේ කෙල්ලයෝ යි.

1245. කෙල්ලය නො වූ වග්‍යයේ කවර යත්:

ඒ කෙල්ලයකින් තමා සෙසු කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර
අවර්තයක වූ කුලලාකුලලාචාරාකාර වග්‍ය කෙරෙත් ඇද්ද, වේදනා-
කාරකය ... විභවකාරකය, සිග්නල් රූපය ද අනුකූලවනවාද යන මොහු
කෙල්ලය නො වූ වග්‍යයෝ යි.

1246. සංකල්පකවග්‍යයේ කවර යත්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සංකල්ප කුලලාකුලලාචාරාකාර
වග්‍යයෝ යැ රූපකාරකය ... විභවකාරකය යැ යන මොහු සංකල්පක
වග්‍යයෝ යි.

1247. අසංකල්පකවග්‍යයේ කවර යත්:

අපරිච්ඡිද්ධ වූ මානසය ද මානසිකය ද අනුකූලවනවාද යන මොහු
අසංකල්පකවග්‍යයෝ යි.

1248. සංකල්පකවග්‍යයේ කවර යත්:

ලෝක දෙස මෝහයෙන් අකල්පනයකින් යැ එය හා එක් වැ සිටි
කෙල්ලයෝ යැ එය හා සම්ප්‍රකෘත වූ වේදනාකාරකය යැ ... විභවකාරකය
තත්ත්වයෙන් වූ කාලයක යැ වාක්‍යයක යැ මානසයක යැ යන මොහු
සංකල්පකවග්‍යයෝ යි.

1249. කතමේ බමම: අසඛිතිරිථි:

කුසලාච්ඡාකතා: බමම: කාමාවචර: රූපාවචර: අරූපාවචර: අපරි-
සාපතනා, වේදනාකකිකේ: -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, සබ්බං ච රූපං
අසඛිතා: ච බාතු, ඉමේ බමම: අසඛිතිරිථි.

1250. කතමේ බමම: කිලෙසසම්පයුතතා:

තෙති බමමෙති යෙ බමම: සම්පයුතතා, වේදනාකකිකේ: -පෙ-
විඤ්ඤාණකකිකේ, ඉමේ බමම: කිලෙසසම්පයුතතා.

1251. කතමේ බමම: කිලෙසවිපයුතතා:

තෙති බමමෙති යෙ බමම: විපයුතතා: වේදනාකකිකේ: -පෙ-
විඤ්ඤාණකකිකේ, සබ්බං ච රූපං අසඛිතා: ච බාතු, ඉමේ බමම:
කිලෙසවිපයුතතා.

1252. කතමේ බමම: කිලෙසා වෙච්ච සඛිතිලෙසිකා: ච:

තෙච්ච කිලෙසා: කිලෙසා: වෙච්ච සඛිතිලෙසිකා: ච.

1253. කතමේ බමම: සඛිතිලෙසිකා: වෙච්ච හො: ච කිලෙසා:

තෙති බමමෙති යෙ බමම: සඛිතිලෙසිකා: හෙ බමමෙ ඔපෙඤ්ඤා: අවි-
සෙසා: සාසථි: කුසලාකුසලාච්ඡාකතා: බමම: කාමාවචර: රූපාවචර:
අරූපාවචර, රූපකකිකේ: -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, ඉමේ බමම:
සඛිතිලෙසිකා: වෙච්ච හො: ච කිලෙසා.

1254. කතමේ බමම: කිලෙසා වෙච්ච සඛිතිරිථි: ච:

තෙච්ච කිලෙසා: කිලෙසා: වෙච්ච සඛිතිරිථි: ච.

1255. කතමේ බමම: සඛිතිරිථි: වෙච්ච හො: ච කිලෙසා:

තෙති බමමෙති යෙ බමම: සඛිතිරිථි, හෙ බමමෙ ඔපෙඤ්ඤා: වේදනා-
කකිකේ: -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, ඉමේ බමම: සඛිතිරිථි: වෙච්ච
හො: ච කිලෙසා.

1256. කතමේ බමම: කිලෙසා වෙච්ච කිලෙසසම්පයුතතා: ච:

ලොභො: මොහෙන කිලෙසො: වෙච්ච කිලෙසසම්පයුතතා: ච, මොහො:
ලොභෙන කිලෙසො: වෙච්ච කිලෙසසම්පයුතතා: ච, දෛශො: මොහෙන
කිලෙසො: වෙච්ච කිලෙසසම්පයුතතා: ච, මොහො: දෛශෙන කිලෙසො:
වෙච්ච කිලෙසසම්පයුතතා: ච, මානො: මොහෙන කිලෙසො: වෙච්ච
කිලෙසසම්පයුතතා: ච, මොහො: මානෙන කිලෙසො: වෙච්ච කිලෙස-
සම්පයුතතා: ච, දිට්ඨි මොහෙන කිලෙසො: වෙච්ච කිලෙසසම්පයුතතා: ච,
මොහො: දිට්ඨිකා: කිලෙසො: වෙච්ච කිලෙසසම්පයුතතා: ච, විචිකිච්ඡ,
මොහෙන කිලෙසො: වෙච්ච කිලෙසසම්පයුතතා: ච, මොහො: විචිකිච්ඡා:
කිලෙසො: වෙච්ච කිලෙසසම්පයුතතා: ච, පිනං මොහෙන කිලෙසො:
වෙච්ච කිලෙසසම්පයුතතා: ච, මොහො: පිනෙන කිලෙසො: වෙච්ච කිලෙස-
සම්පයුතතා: ච, උඤ්චං මොහෙන කිලෙසො: වෙච්ච කිලෙසසම්ප-
යුතතා: ච, මොහො: උඤ්චෙන කිලෙසො: වෙච්ච කිලෙසසම්පයුතතා:
ච, අතිරිකං මොහෙන කිලෙසො: වෙච්ච කිලෙසසම්පයුතතා: ච, මොහො:
අතිරිකෙන කිලෙසො: වෙච්ච කිලෙසසම්පයුතතා: ච, අනොත්තරා-
මොහෙන කිලෙසො: වෙච්ච කිලෙසසම්පයුතතා: ච, මොහො: අනොත්ත-
රොත්තෙන කිලෙසො: වෙච්ච කිලෙසසම්පයුතතා: ච.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1249. අසංකල්පවිමර්ශයේ කවරය යන්න:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිපාකයක් වූ කුලදෙව්‍යාකාන බර්මයේ යැ වෙදනාසංකතිය යැ ... විඤ්ඤානසංකතිය යැ හැම රූප ද අසංකත-
බාහු ද යන මේ බර්මයේ අසංකල්පයේ යි.

1250. කෙල්ලයකටප්පුකතවර්මයේ කවරය යන්න:

ඒ කෙල්ලවර්මයන් හා යම් බර්ම කෙනෙක් සම්ප්‍රසූත වූවාහු ද වෙදනා-
සංකතිය යැ ... විඤ්ඤානසංකතිය යැ යන මොහු කෙල්ලයකටප්පුකතවර්මයේ යි.

1251. කෙල්ලයවිප්පුකතවර්මයේ කවරය යන්න:

ඒ කෙල්ලවර්මයන් කෙරෙහි යම් බර්ම කෙනෙක් විප්පුකත වූවාහු ද
වෙදනාසංකතිය යැ ... විඤ්ඤානසංකතිය යැ හැම රූප ද අසංකතබාහු ද යන
මොහු කෙල්ලයවිප්පුකතවර්මයේ යි.

1252 කෙල්ලය වූ ද සංකල්පය වූ බර්මයේ කවරය යන්න:

එ මැ කෙල්ලයේ කෙල්ලයේත් සංකල්පයේත් වෙයි.

1253. සංකල්පය වූ ද හොඳ කෙල්ලය වූ බර්මයේ කවරය යන්න:

යම් බර්ම කෙනෙක් ඒ කෙල්ලවර්මයන් විසින් සංකල්පය වූවාහු ද
ඒ බර්මයන් නම් වෙදනාසංකතිය වූ කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර සාමාන්‍ය
කුලදෙව්‍යාකානබර්මයේ යැ රූපසංකතිය යැ ... විඤ්ඤානසංකතිය යැ යන
මොහු සංකල්පය වූ ද හොඳ කෙල්ලය වූ බර්මයේ යි.

1254. කෙල්ලය වූ ද සංකල්පය වූ ද බර්මයේ කවරය යන්න:

එ මැ කෙල්ලයේ කෙල්ලයේ ද සංකල්පයේ ද වෙයි

1255. සංකල්පය වූ ද හොඳ කෙල්ලය වූ බර්මයේ කවරය යන්න:

ඒ කෙල්ලවර්මයන් විසින් යම් බර්ම කෙනෙක් සංකල්පය වූවාහු ද ඒ
බර්මයන් නම් වෙදනාසංකතිය යැ ... විඤ්ඤානසංකතිය යැ යන මොහු සංකල්පය
වූ ද හොඳ කෙල්ලය වූ බර්මයේ යි.

1256. කවර බර්මයේ කෙල්ලය වූවාහු ද කෙල්ලයකටප්පුකත වූවාහු ද
වෙයි යන්න:

මෝහය මෝහය හා කෙල්ලය ද කෙල්ලයකටප්පුකත ද වෙයි. මෝහය
ලෝභය හා කෙල්ලය ද කෙල්ලයකටප්පුකත ද වෙයි. දෝෂය මෝහය හා
කෙල්ලය ද කෙල්ලයකටප්පුකත ද වෙයි. මෝහය දෝෂය හා කෙල්ලය ද
කෙල්ලයකටප්පුකත ද වෙයි. මානස මෝහය හා කෙල්ලය ද කෙල්ලයකටප්පුකත ද
වෙයි. මෝහය මානස හා කෙල්ලය ද කෙල්ලයකටප්පුකත ද වෙයි. දුෂ්ටිය
මෝහය හා කෙල්ලය ද කෙල්ලයකටප්පුකත ද වෙයි. මෝහය දුෂ්ටිය හා
කෙල්ලය ද කෙල්ලයකටප්පුකත ද වෙයි. විවික්ඛානා මෝහය හා කෙල්ලය ද
කෙල්ලයකටප්පුකත ද වෙයි. මෝහය විවික්ඛානා හා කෙල්ලය ද කෙල්ලයකටප්පු-
කත ද වෙයි. පිනස මෝහය හා කෙල්ලය ද කෙල්ලයකටප්පුකත ද වෙයි.
මෝහය පිනස හා කෙල්ලය ද කෙල්ලයකටප්පුකත ද වෙයි. උද්ඛලය මෝහය
හා කෙල්ලය ද කෙල්ලයකටප්පුකත ද වෙයි. මෝහය උද්ඛලය හා කෙල්ලය ද
කෙල්ලයකටප්පුකත ද වෙයි. අභිරිකය මෝහය හා කෙල්ලය ද කෙල්ලයකටප්පු-
කත ද වෙයි. මෝහය අභිරිකය හා කෙල්ලය ද කෙල්ලයකටප්පුකත ද වෙයි.
අනොත්තප්පය මෝහය හා කෙල්ලය ද කෙල්ලයකටප්පුකත ද වෙයි. මෝහය
අනොත්තප්පය හා කෙල්ලය ද කෙල්ලයකටප්පුකත ද වෙයි.

ලෝභයා උදාවෙමින් කිලෝසො වෙමි කිලෝසාමයුතො ව, උදාවිමි. ලෝභෙන කිලෝසො වෙමි කිලෝසාමයුතං ව, දෝසො උදාවෙමින් කිලෝසො වෙමි කිලෝසාමයුතො ව, උදාවිමි. දෝසෙන කිලෝසො වෙමි කිලෝසාමයුතං ව, මෙභො උදාවෙමින් කිලෝසො වෙමි කිලෝසාමයුතො ව, උදාවිමි. මොභෙන කිලෝසො වෙමි කිලෝසාමයුතො ව, මානො උදාවෙමින් කිලෝසො වෙමි කිලෝසාමයුතො ව, උදාවිමි. මානෙන කිලෝසො වෙමි කිලෝසාමයුතං ව, දිට්ඨි උදාවෙමින් කිලෝසො වෙමි කිලෝසාමයුතො ව, උදාවිමි. දිට්ඨියා කිලෝසො වෙමි කිලෝසාමයුතං ව, චිච්ඡිකිත්ථා උදාවෙමින් කිලෝසො වෙමි කිලෝසාමයුතො ව, උදාවිමි. චිච්ඡිකිත්ථා කිලෝසො වෙමි කිලෝසාමයුතං ව, පිණං උදාවෙමින් කිලෝසො වෙමි කිලෝසාමයුතං ව, උදාවිමි. පිණෙන කිලෝසො වෙමි කිලෝසාමයුතං ව, අභිජිකං උදාවෙමින් කිලෝසො වෙමි කිලෝසාමයුතං ව, උදාවිමි. අභිජිකෙන කිලෝසො වෙමි කිලෝසාමයුතං ව, අනොත්තප්පං උදාවෙමින් කිලෝසො වෙමි කිලෝසාමයුතං ව, උදාවිමි. අනොත්තප්පෙන කිලෝසො වෙමි කිලෝසාමයුතං ව.

ලෝකයා අතිරික්ත නිලෙසෝ වෙව් කිලෙසසමයසුතොයා ව, අතිරික්ත
 ලෝකයා නිලෙසෝ වෙව් කිලෙසසමයසුතනං ව, දෙසෝ අතිරික්ත
 කිලෙසෝ වෙව් කිලෙසසමයසුතොයා ව, අතිරික්ත දෙසෝ නිලෙසෝ
 වෙව් කිලෙසසමයසුතනං ව, මොසෝ අතිරික්ත නිලෙසෝ වෙව්
 කිලෙසසමයසුතොයා ව, අතිරික්ත මොසෝ නිලෙසෝ වෙව් කිලෙස-
 සමයසුතනං ව, මාසෝ අතිරික්ත නිලෙසෝ වෙව් කිලෙසසමයසුතොයා
 ව, අතිරික්ත මාසෝ නිලෙසෝ වෙව් කිලෙසසමයසුතනං ව, දිවසී
 අතිරික්ත නිලෙසෝ වෙව් කිලෙසසමයසුතනං ව, අතිරික්ත දිවසී
 කිලෙසෝ වෙව් කිලෙසසමයසුතනං ව, විවිකිව් අතිරික්ත නිලෙසෝ
 වෙව් කිලෙසසමයසුතනං ව, අතිරික්ත විවිකිව් නිලෙසෝ වෙව්
 කිලෙසසමයසුතනං ව, පිතෝ අතිරික්ත නිලෙසෝ වෙව් කිලෙසසම-
 යසුතනං ව අතිරික්ත පිතෝ නිලෙසෝ වෙව් කිලෙසසමයසුතනං ව,
 උභිවං අතිරික්ත නිලෙසෝ වෙව් කිලෙසසමයසුතනං ව අතිරික්ත
 උභිවං නිලෙසෝ වෙව් කිලෙසසමයසුතනං ව, අනොතතපං
 අතිරික්ත නිලෙසෝ වෙව් කිලෙසසමයසුතනං ව, අතිරික්ත අනොතත-
 පොන නිලෙසෝ වෙව් කිලෙසසමයසුතනං ව.

ලෝභයා අනොත්තපොභ කිලෙසො වෙච්ච කිලෙසසම්පසුතො ව, අනොත්තපං ලෝභෙන කිලෙසො වෙච්ච කිලෙසසම්පසුතං ව, දොසො අනොත්තපොභ කිලෙසො වෙච්ච කිලෙසසම්පසුතො ව, අනොත්තපං දොසෙන කිලෙසො වෙච්ච කිලෙසසම්පසුතං ව, මොහො අනොත්තපොභ කිලෙසො වෙච්ච, කිලෙසසම්පසුතො ව, අනොත්තපං මොහෙන කිලෙසො වෙච්ච කිලෙසසම්පසුතං ව, මානො අනොත්තපොභ කිලෙසො වෙච්ච කිලෙසසම්පසුතො ව, අනොත්තපං මානෙන කිලෙසො වෙච්ච කිලෙසසම්පසුතං ව, දිට්ඨි අනොත්තපොභ කිලෙසො වෙච්ච කිලෙසසම්පසුතං ව, අනොත්තපං දිට්ඨියා කිලෙසො වෙච්ච කිලෙසසම්පසුතං ව, විජිකිච්ඡා අනොත්තපොභ කිලෙසො වෙච්ච කිලෙසසම්පසුතො ව, අනොත්තපං විජිකිච්ඡා කිලෙසො වෙච්ච කිලෙසසම්පසුතං ව, ජිනො අනොත්තපොභ කිලෙසො වෙච්ච කිලෙසසම්පසුතං ව, අනොත්තපං ජිනෙන කිලෙසො වෙච්ච කිලෙසසම්පසුතං ව, උඤ්චං අනොත්තපොභ කිලෙසො වෙච්ච කිලෙසසම්පසුතං ව, අනොත්තපං උඤ්චෙන කිලෙසො වෙච්ච කිලෙසසම්පසුතං ව, අකිරිකං අනොත්තපොභ කිලෙසො වෙච්ච කිලෙසසම්පසුතං ව, අනොත්තපං අකිරිකෙන කිලෙසො වෙච්ච කිලෙසසම්පසුතං ව, ඉමේ ධම්මො කිලෙසො වෙච්ච කිලෙසසම්පසුතො ව.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1257. කතමෙ බමම: කිලෙසසම්පයුතතා වෙච නො ට කිලෙසා:

තෙති බමෙමති යෙ බමම: සම්පයුතතා තෙ බමෙම ධර්මයා: වෙදනාකම්මකො -පෙ- විඤ්ඤාණකම්මකො, ඉමෙ බමම: කිලෙසසම්පයුතතා වෙච නො ට කිලෙසා.

1258. කතමෙ බමම: කිලෙසවිපයුතතා සඛිකිලෙසිකා:

තෙති බමෙමති යෙ බමම: විපයුතතා සාතවා කුසල්වාතතා බමම: කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා, රූපකම්මකො -පෙ- විඤ්ඤාණකම්මකො, ඉමෙ බමම: කිලෙසවිපයුතතා සඛිකිලෙසිකා.

1259. කතමෙ බමම: කිලෙසවිපයුතතා අසඛිකිලෙසිකා:

අපරිතාපතතා මග්ගා ට මග්ගඵලාති ට අසඛිතා ට බාකු, ඉමෙ බමම: කිලෙසවිපයුතතා අසඛිකිලෙසිකා:

කිලෙසගොච්ඡකං

1260 කතමෙ බමම: දක්ඛනෙන පභාතඛිං:

තිණ්ණි සඤ්ඤාජනාති: සකකායදිට්ඨි විචිකිච්ඡා, සීලබ්බතපරාමාසො.

1261. තථ කතමා සකකායදිට්ඨි:

ඉධ අසුතවා පුපුර්ජනො අරියානං අදක්ඛාපී අරියබම්මස්ස අකොවිදො අරියබමෙම අවිනිකො සපුරිසානං අදක්ඛාපී සපුරිස බමමස්ස අකොවිදො සපුරිසබමෙම අවිනිකො රූපං අත්තතො සමනු-පස්සති, රූපවතනං වා අත්තානං, අත්තති වා රූපං, රූපස්මිං වා අත්තානං, වෙදනං -පෙ- සඤ්ඤං -පෙ- සඛ්ඛාරෙ -පෙ- විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති, විඤ්ඤාණවතනං වා අත්තානං, අත්තති වා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණස්මිං වා අත්තානං -පෙ- යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතං¹ දිට්ඨිකතතායො, දිට්ඨිවිසුකායිකං² දිට්ඨිවිපජ්ඣිතං දිට්ඨිවිස-ඤ්ඤාජනං ගාභො පතිට්ඨාගො අභිනිවේසො පරාමාසො කුමමග්ගො මච්ඡාපථො මච්ඡතනං තිත්ථාගතනං විපරිඤ්ඤාසො, අගං චූචිති සකකායදිට්ඨි.

1262. තථ කතමා විචිකිච්ඡා:

සථරි කඛති විචිකිච්ඡති, බමෙම කඛති විචිකිච්ඡති, සඛෙස කඛති විචිකිච්ඡති, සිකතාය කඛති විචිකිච්ඡති, පුබ්බතො කඛති විචිකිච්ඡති, අපරතො කඛති විචිකිච්ඡති, පුබ්බතාපරතො කඛති විචිකිච්ඡති, ඉදපච්චාතතාපච්චාසමුපපනොසු බමෙමසු කඛති විචි-කිච්ඡති යා ඵවරූපා කඛති කඛතායො කඛතිසිතතනං විමති විචිකිච්ඡා, ඥානිකං ඥානිකපථො සංතපො අනෙකංසොගො අසප්පනා පරි-සප්පනා අපරිගොගාහනා ඵමතිතතනං විතතස්ස මගොවිලෙඛො, අගං චූචිති විචිකිච්ඡා.

1. ගහණං - සිමු, 2,

2. දිට්ඨිවිසුකායිකං - සිමු, 2

1257. කවර බමුණෝ කෙලයමප්‍රසන්න ද නො ද කෙලය ද වෙති යත්:

ඒ කෙලයබමුණන් සමග යම් බමුණෙකු සමප්‍රසන්න වුවහු ද ඒ බමුණන් තමා වෙදනාසකකි යැ ... විඤ්ඤාසකකි යැ යන මේ බමුණෝ කෙලයමප්‍රසන්න ද නො ද කෙලය ද වෙත්.

1258. කවර බමුණෝ කෙලයවිප්‍රසන්න සංකෙලශිත වෙති යත්:

ඒ කෙලයබමුණන් කෙරෙන් යම් බමුණෙකු විප්‍රසන්න වුවහු ද කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සාමුඛ කුශල අව්‍යාකාමබමුණෝ යැ රූපසකකි යැ ... විඤ්ඤාසකකි යැ යන මේ බමුණෝ කෙලයවිප්‍රසන්න ද සංකෙලශිත ද වෙත්.

1259. කවර බමුණෝ කෙලයවිප්‍රසන්න අසංකෙලශිත වෙති යත්:

අපරිඤ්ඤා වූ මාභීර්‍යෝ ද මාභීර්‍යෝ ද අනඛිතබාහු ද යන මේ බමුණෝ කෙලයවිප්‍රසන්න අසංකෙලශිතයෝ යි.

කෙලයගොව්‍යක යි

1260. කවර බමුණෝ දැනගත් ප්‍රභාතව්‍ය වෙති යත්:

සකකායදිට්ඨි විචිකිල්ප, සිලබ්බතපරාමාස යන තුන් සංගොජනයෝ යැ.

1261. එහි සකකායදිට්ඨි කවර යත්:

මෙලොව අසුඛවත් පාඨන්ජන ආර්‍යයන් නො දක්නේ ආර්‍යබමුණට අදක්‍ෂ වූයේ ආර්‍යබමුණෙහි නො හික්මුණේ සත්පුරුෂයන් නො දක්නේ සත්පුරුෂබමුණට අදක්‍ෂ වූයේ සත්පුරුෂබමුණෙහි නො හික්මුණේ රූපය ආත්ම හෙයින් දකී. රූපවත් වූ ආත්මය හෝ දකී ආත්මයෙහි හෝ රූපය දකී. රූපයෙහි හෝ ආත්මය දකී වෙදනාව ... සංඤ්ඤාව ... සංසාරයන් ... විඤ්ඤාය ආත්ම හෙයින් දකී. ආත්මය විඤ්ඤාවත් කොට හෝ දකී. ආත්මයෙහි විඤ්ඤාය ඇතැයි හෝ දකී. විඤ්ඤායෙහි හෝ ආත්මය ඇතැයි දකී. මෙබඳු වූ යම් දෘෂ්ටියක් දෘෂ්ටිගතයෙක් දෘෂ්ටිගතයෙක් දෘෂ්ටිකන්තා-රයෙක් දෘෂ්ටිවිසුකායිකයෙක් දෘෂ්ටිවිසුකායිකයෙක් දෘෂ්ටිසංගොජනයෙක් ග්‍රාහයෙක් පිහිටාසිටීමෙන් අභිභවයෙක් පරාමිතියෙක් කුන්තාවයෙක් ථිට්ඨාපයෙක් මිට්ඨාසයෙක් තීර්ථාගතයෙක් මිට්ඨාසග්‍රාහයෙක් ඇද්ද, මේ 'සකකායදිට්ඨි' යයි කියනු ලැබේ.

1262 එහි විචිකිල්ප, කවර යත්:

ශාත්තාන් වහන්සේ කෙරෙහි සැක කෙරෙයි. බමුණෙහි සැක කෙරෙයි. සංඝයා කෙරෙහි සැක කෙරෙයි. ශික්‍ෂායෙහි සැක කෙරෙයි. පූජිතයෙහි සැක කෙරෙයි. අපරාන්තයෙහි සැක කෙරෙයි. පූජිතා-පරාන්තයෙහි සැක කෙරෙයි. ඉදම්ප්‍රත්‍යයනාප්‍රතීත්‍යසමුප්පාදයෙහි සැක කෙරෙයි. මෙබඳු යම් සැකයක් සැක කරන අයුරෙන් සැකයට පැමිණි බවෙන් විමර්ශයක් විචිකිත්තායෙක් දෝලනකයෙක් දෝධාපයක් සංගයෙක් අනෙකාන්තග්‍රාහයෙක් ආසන්නයෙක් පරිපීඨනයෙක් අපරි-වහාහනයෙක් විතතයාගේ දැඩි බවෙන් මනෝවිලෝඛයෙක් ඇද්ද, මේ 'විචිකිල්ප' යයි කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1263. තත්ථ කතමො සිලබ්බතපරාමාසො:

ඉතො බහිඤා සමණත්තාභිඤානං සිලෙන සුද්ධි, චතෙන සුද්ධි, සිලබ්බතෙන සුද්ධිති යා ඵවරූපා දිට්ඨි -පෙ- විපරිඤ්ඤාසංඝා, අයං චුච්චති සිලබ්බතපරාමාසො. ඉමානි තිණි සංඝොද්දරනාති, තදෙකථා ච කිලෙසා, තං සමපසුතො, වෙදනාකකිකො -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකො, තංසමුථානං කායකම්මං චිතියම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා.

1264. කතමෙ ධම්මා හ දස්සනෙන පහාතබ්බා:

තෙ ධම්මෙ ඵපෙති; අවසෙසා කුසලාකුසලාචාරාකතා ධම්මා කාමාච්චරා රූපාච්චරා, අරූපාච්චරා අපරිඤ්ඤාසංඝා, වෙදනාකකිකො -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකො, සබ්බං ච රූපං අසඬ්ඛිතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා හ දස්සනෙන පහාතබ්බා.

1265. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බා:

අවසෙසො ලොභො දෝසො මොහො, තදෙකථා ච කිලෙසා, තං සමපසුතො වෙදනාකකිකො -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකො, තං සමුථානං කායකම්මං චිතියම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බා.

1266. කතමෙ ධම්මා හ භාවනාය පහාතබ්බා:

තෙ ධම්මෙ ඵපෙති; අවසෙසා කුසලාකුසලාචාරාකතා ධම්මා කාමාච්චරා රූපාච්චරා, අරූපාච්චරා අපරිඤ්ඤාසංඝා, වෙදනාකකිකො -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකො, සබ්බං ච රූපං අසඬ්ඛිතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා හ භාවනාය පහාතබ්බා.

1267. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා:

තිණි සංඝොද්දරනාති: සකකායදිට්ඨි විචිකිච්ඡා: සිලබ්බතපරාමාසො.

1268. තත්ථ කතමො සකකායදිට්ඨි,

ඉධ අඤ්ඤාතවා පුට්ඨර්ථනො -පෙ- විපරිඤ්ඤාසංඝා, අයං චුච්චති සකකායදිට්ඨි.

1269. තත්ථ කතමො විචිකිච්ඡා:

සත්ථි කඬ්ඛනි විචිකිච්ඡති -පෙ- ඵමහිතතතං විතතස්ස මනොවිලොඛො, අයං චුච්චති විචිකිච්ඡා.

1270. තත්ථ කතමො සිලබ්බතපරාමාසො:

ඉතො බහිඤා සමණත්තාභිඤානං සිලෙන සුද්ධි -පෙ- විපරිඤ්ඤාසංඝා, අයං චුච්චති සිලබ්බතපරාමාසො.

ඉමානි තිණි සංඝොද්දරනාති, තදෙකථා ච කිලෙසා, තංසමපසුතො වෙදනාකකිකො -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකො, තංසමුථානං කායකම්මං චිතියම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා.

1263 එහි සිලබිකපරාමිත කවිමය යන්:

මේ සත්තෙන් බැහැර මහණවූණක්ගේ සීලයෙන් ශුද්ධි යැ. චුතයෙන් ශුද්ධි යැ. සීලචුතයෙන් ශුද්ධි යැ. හි මෙබඳුවූ යම් දෑටියෙන් ... ඵපතාය-
ත්‍රාහයෙන් ඇද්ද, මේ 'සීලබ්බතපරාමාස' යයි කියනුලැබේ.

මේ තුන් සංකෝචනයෝ යැ. නදෙකකට කෙලයකෝ ද තත්ත්වප්‍රකාශන වූ වෙදනාසකකි යැ ... විභූතියකකි යැ තත්ත්වමුත්තාන වූ කාශකමි යැ, වික්කමි යැ, මනාසකමි යැ යන මේ බ්‍රහ්මයෝ උභිතයෙන් ප්‍රකාශවියකෝ යි.

1264. කවර ඛණිකයෙහි දැඩිතම ප්‍රභාතව්‍යය නොවෙයි යන්න:

ඒ බලීගත් කඩා ගෙසු කාමුවර රූපාවර අරූපාවර අපරිතාපනන වූ කුශලාකුශලාචාතාතබලීගේ යා, වෙදනාසකකි යා ... විඤ්ඤානකි යා කාම රූප ද අසකිතබාවා ද යන මේ බලීගේ දර්ශනයෙන් ප්‍රකාශවනු නොවෙයි.

1265. **භාවිතයෙන් ප්‍රභූතව්‍යධිමයෝ කවිරහ යන්:**

අවශිෂ්ට වූ ලොහයා අඳිම යා මොහයා තදෙකසේ කෙලයයෝ ද
 තත්තමප්‍රසන්න වෙදනාසකකියා ... විභූතසකකියා තත්තමුත්තාන වූ
 නායකමියා වාක්කමියා මනසකමියා යන මොහු හාමනායෙන් ප්‍රහාතවස
 වමීයෝ යි.

1266 භාවනාශේක්ෂ ප්‍රකාශවූයේ හොඳ වූ ධර්මයෝ කවරහ යත්:

ඒ බිමින් කඩා ගෙසු කෘතීමවර රූපාවර අරූපාවර අපරිශා-
පකත වූ කුශලාකුශලාච්ඡාසාන බිමිගේ ගා, වෙදනාසකකි ගා විඤ්ඤා-
නකකි ගා හැම රූප ද අසබ්බකඛාතු ද ගත මොහු භාවනාසෙන් ප්‍රභානව්‍ය
නො වන බිමිගේ යි

1267. දඬුන්ගේ ප්‍රභාතය හෙතු ඇති වීමෙන් කවර හ හත්:

සකකාය දිව්ගි විවිකිව්ත්, සිලබබතපරාමාස යන තුන් සංගොජනයෝය.

1268. එහි සකසාගැනීමේ නමුර සත්:

මෙලො: වැ අලුතවත් පැරණිත ... මිසය්:සලාතයෙන් ඇද්ද,
මෙ 'තකකා:සලාත' යයි කියනුලැබේ

1269. එහි විවිකිමය, කවර යන්.

ශ්‍රී ලංකාවේ වහන්සේ තෙරෙහි සාකා කෙරෙයි විවිකිත්තා කෙරෙයි ... විතතාගේ දැඩි බවෙන් මනෝවිලෝඛයෙන් ඇද්ද, මේ 'විවිකිත්තා' ගති කියනු ලැබේ.

1270. එහි සිලබිකපරමාන කමරේ යන්:

මේ සන්නේන් බැහැර මහනවමුණත්තේ සිලසේන් සුද්ධි සැ
විපතනී:සත්‍යාසයෙක් ඇද්ද, මේ 'සිලබ්බපරාමාස' සහි නිසතුලාමේ

මේ තුන් සංඛ්‍යාත්මයෝ ද තදෙකක් කෙලෙසයෝ ද තත්සම්ප්‍රසන්න
වෙදනාසකකි යැ ... විඥනසකකි යැ තත්සම්ප්‍රසාන වූ කායසම් යැ
වාක්සම් යැ මනාසම් යැ යන මොහු දර්ශනයෙන් ප්‍රකාශවිය හෙතු ආදී
ධර්මයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

නිකේතනපාඨකරණයේ සංකීර්ණයේ විවිධත්වය සිලබන්තපරාමාසය, ඉමේ බමමා දසකතෙහි පහතබලා. නදෙකවේයා ලොහො දෙසො මොහො, ඉමේ බමමා දසකතෙහි පහතබලා. නදෙකවේයා ච කිලෙසා, නංසමපසුතො වෙදනාකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, නං සමුට්ඨානං කායකමම. චිච්ඡාමම. මනොකමම, ඉමේ බමමා දසකතෙහි පහතබලා -හෙතුකා.

1271. කතමේ බමමා න දසකතෙහි පහතබලා:

තෙ බමමේ ඵපෙති: අවිසෙසා කුසලාකුසලාචාරාකතා බමමා කාමාචාරා රූපාචාරා අරූපාචාරා අපරිභාසනා, වෙදනාකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, සබ්බං ච රූපං, අසඬ්ඛතා ච ඛාදු, ඉමේ බමමා න දසකතෙහි පහතබලා:

1272. කතමේ බමමා භාවනාය පහතබලා:

අවිසෙසො ලොහො දෙසො මොහො, ඉමේ බමමා භාවනාය පහතබලා, නදෙකවේයා ච කිලෙසා, නංසමපසුතො වෙදනාකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, නංසමුට්ඨානං කායකමම. චිච්ඡාමම. මනොකමම, ඉමේ බමමා භාවනාය පහතබලා:

1273. කතමේ බමමා න භාවනාය පහතබලා:

තෙ බමමේ ඵපෙති: අවිසෙසා කුසලාචාරාකතා බමමා කාමාචාරා රූපාචාරා අරූපාචාරා අපරිභාසනා, වෙදනාකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, සබ්බං ච රූපං, අසඬ්ඛතා ච ඛාදු, ඉමේ බමමා න භාවනාය පහතබලා:

1274. කතමේ බමමා සවිතකතා:

සවිතකතභූමියං කාමාචාරෙ රූපාචාරෙ අපරිභාසනෙ විතකතං. ඵපෙති: නංසමපසුතො වෙදනාකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, ඉමේ බමමා සවිතකතා.

1275. කතමේ බමමා අවිතකතා:

අවිතකතභූමියං කාමාචාරෙ රූපාචාරෙ අරූපාචාරෙ අපරිභාසනෙ. වෙදනාකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, විතකතා ච, සබ්බං ච රූපං අසඬ්ඛතා ච ඛාදු, ඉමේ බමමා අවිතකතා.

1276. කතමේ බමමා සච්චාරා:

සච්චාරභූමියං කාමාචාරෙ රූපාචාරෙ අපරිභාසනෙ ච්චාරං ඵපෙති: නංසමපසුතො වෙදනාකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, ඉමේ බමමා සච්චාරා:

1277. කතමේ බමමා අච්චාරා:

අච්චාරභූමියං කාමාචාරෙ රූපාචාරෙ අරූපාචාරෙ අපරිභාසනෙ වෙදනාකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, ච්චාරෙ ච සබ්බං ච රූපං අසඬ්ඛතා ච ඛාදු, ඉමේ බමමා අච්චාරා.

සකකායදිට්ඨි විවිකිට්ඨා සිලබ්බතපරාමාස යන මේ බමුණෝ දැනගත් ප්‍රභාතවෘත්තෝ යැ නදෙනස් වූ ලොහ යැ දොෂ යැ මොහ යැ යන මේ බමුණෝ දැනගත් ප්‍රභාතවෘත්තෝ යැ නදෙනස් කෙලායෝ ද නත්-සම්ප්‍රසුක්ත වේදනාසකකි යැ ... විඤ්ඤාසකකි යැ නත්සම්ප්‍රසුක්ත කායකමි යැ වාක්කමි යැ මනාකමි යැ යන මොහු දැනගත් ප්‍රභාතවෘත්තෝ ඇති බමුණෝ යි.

1271. දැනගත් ප්‍රභාතවෘත්තෝ නැති බමුණෝ කවරහ යත්:

ඒ බමුණන් තමා අවශෙෂ කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිපා-පන්න වූ කුසලාකුසලාචාරාකාන බමුණෝ යැ වේදනාසකකි යැ ... විඤ්ඤාසකකි යැ හැම රූප ද අසංඛිතධාතු ද යන මොහු දැනගත් ප්‍රභාතවෘත්තෝ නැති බමුණෝ යි.

1272. භාවනායෙන් ප්‍රභාතවෘත්තෝ ඇති බමුණෝ කවරහ යත්:

සෙසු ලොහ යැ දොෂ යැ මොහ යැ යන මේ බමුණෝ භාවනායෙන් ප්‍රභාතවෘත්තෝ වෙති නදෙනස් කෙලායෝ ද නත්සම්ප්‍රසුක්ත වේදනා-සකකි යැ ... විඤ්ඤාසකකි යැ නත්සම්ප්‍රසුක්ත කායකමි යැ වාක්කමි යැ මනාකමි යැ යන මොහු භාවනායෙන් ප්‍රභාතවෘත්තෝ ඇති බමුණෝ යි.

1273. භාවනායෙන් ප්‍රභාතවෘත්තෝ නැති බමුණෝ කවරහ යත්:

ඒ බමුණන් තමා අවශෙෂ වූ කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිපා-පන්න කුසල-අවිද්‍යාකානබමුණෝ යැ වේදනාසකකි යැ ... විඤ්ඤාසකකි යැ හැම රූප ද අසංඛිතධාතු ද යන මොහු භාවනායෙන් ප්‍රභාතවෘත්තෝ නැති බමුණෝ යි.

1274. සවිතකිබමුණෝ කවරහ යත්:

කාමාවචර රූපාවචර අපරිපාපන්න වූ සවිතකිභූමියෙහි විතකි යන තමා ඒ විතකි හා සම්ප්‍රසුක්ත වේදනාසකකි යැ විඤ්ඤාසකකි යැ යන මේ බමුණෝ සවිතකිබමුණෝ යි.

1275. අවිතකිබමුණෝ කවරහ යත්.

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිපාපන්න අවිතකිභූමියෙහි වේදනාසකකි යැ ... විඤ්ඤාසකකි යැ විතකි ද හැම රූප ද අසංඛිතධාතු ද යන මොහු අවිතකිබමුණෝ යි.

1276. සවිචාරබමුණෝ කවරහ යත්:

කාමාවචර රූපාවචර අපරිපාපන්න සවිචාරභූමියෙහි විචාරක තමා නත්සම්ප්‍රසුක්ත වූ වේදනාසකකි යැ විඤ්ඤාසකකි යැ යන මොහු සවිචාරබමුණෝ යි.

1277. අවිචාරබමුණෝ කවරහ යත්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිපාපන්න අවිචාරභූමියෙහි වේදනාසකකි යැ... විඤ්ඤාසකකි යැ විචාරක ද හැම රූප ද අසංඛිතධාතු ද යන මොහු අවිචාරබමුණෝ යි.

1278. කතමේ බමම: සප්පිතිකා:

සප්පිතිකාං කාමාවචරේ රූපාවචරේ අපරිතාපනේ පිතං ධරණි,
තංසමපුනෙතා වේදනාකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, ඉමේ බමම:
සප්පිතිකා.

1279. කතමේ බමම: අප්පිතිකා.

අප්පිතිකාං කාමාවචරේ රූපාවචරේ අරූපාවචරේ අපරිතාපනේ
වේදනාකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, පිතං ච සබ්බං ච රූපං
අසඬිතා ච ඛායා, ඉමේ බමම: අප්පිතිකා.

1280 කතමේ බමම: පිතිසහගතා:

පිතිසහගතං කාමාවචරේ රූපාවචරේ අපරිතාපනේ පිතං ධරණි,
තංසමපුනෙතා වේදනාකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, ඉමේ බමම:
පිතිසහගතා.

1281. කතමේ බමම: හ පිතිසහගතා:

හ පිතිසහගතං කාමාවචරේ රූපාවචරේ අරූපාවචරේ අපරිතාපනේ
වේදනාකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, පිතං ච සබ්බං ච රූපං
අසඬිතා ච ඛායා, ඉමේ බමම: හ පිතිසහගතා.

1282. කතමේ බමම: සුඛසහගතා:

සුඛසහගතං කාමාවචරේ රූපාවචරේ අපරිතාපනේ සුඛං ධරණි,
තංසමපුනෙතා සඤ්ඤාකකිකේ සඬ්ඛාරකකිකේ විඤ්ඤාණකකිකේ, ඉමේ
බමම: සුඛසහගතා.

1283. කතමේ බමම: හ සුඛසහගතා:

හ සුඛසහගතං කාමාවචරේ රූපාවචරේ අරූපාවචරේ අපරිතාපනේ
වේදනාකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ සුඛං ච, සබ්බං ච රූපං අසඬිතා
ච ඛායා, ඉමේ බමම: හ සුඛසහගතා.

1284. කතමේ බමම: උපෙක්ඛාසහගතා:

උපෙක්ඛාසහගතං කාමාවචරේ රූපාවචරේ අරූපාවචරේ අපරිතාපනේ
උපෙක්ඛං ධරණි, තංසමපුනෙතා සඤ්ඤාකකිකේ සඬ්ඛාරකකිකේ
විඤ්ඤාණකකිකේ, ඉමේ බමම: උපෙක්ඛාසහගතා.

1285 කතමේ බමම: හ උපෙක්ඛාසහගතා:

හ උපෙක්ඛාසහගතං කාමාවචරේ රූපාවචරේ අරූපාවචරේ අපරිතාපනේ
වේදනාකකිකේ -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකේ, උපෙක්ඛං ච සබ්බං ච රූපං
අසඬිතා ච ඛායා, ඉමේ බමම: හ උපෙක්ඛාසහගතා.

1286. කතමේ බමම: කාමාවචර:

කෙට්ඨනේ අවිච්ඡිතං පරිතතං කරිතං උපරිතො පරතිමිත
වසවතති දෙවෙ අනෙතා කරිතාං ඵතස්මිං අනතරේ ඵත්ථාවචරා ඵත්ථ
පරිතාපනා ඛයා ඛායා අසත්තා රූපා වේදනා සඤ්ඤා සඬ්ඛාරා
විඤ්ඤාණං, ඉමේ බමම: කාමාවචර.

1278 සම්මතධර්මයෝ කවරහ යත්;

කාමාවචර රූපාවචර අපරිඥාපනත සම්මතභූමියෙහි ප්‍රිතිය තඛා තත්සම්ප්‍රසූත වෙදනාසකකායා ... විඤ්ඤාසකකායා යන මොහු සම්මත ධර්මයෝ යි.

1279. අප්‍රිතියධර්මයෝ කවරහ යත්;

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිඥාපනත අප්‍රිතියභූමියෙහි වෙදනාසකකායා ... විඤ්ඤාසකකායා ප්‍රිතිය ද භෑම රූප ද අසංඛිතධාතූ ද යන මොහු අප්‍රිතියධර්මයෝ යි.

1280 ප්‍රිතිසහගතධර්මයෝ කවරහ යත්;

කාමාවචර රූපාවචර අපරිඥාපනත ප්‍රිතිභූමියෙහි ප්‍රිතිය තඛා තත්සම්ප්‍රසූත වෙදනාසකකායා ... විඤ්ඤාසකකායා යන මොහු ප්‍රිතිසහගත ධර්මයෝ යි.

1281. ප්‍රිතිසහගත නො වූ ධර්මයෝ කවරහ යත්;

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිඥාපනත ප්‍රිති නො වූ භූමියෙහි වෙදනාසකකායා ... විඤ්ඤාසකකායා ප්‍රිතිය ද භෑම රූප ද අසංඛිතධාතූ ද යන මොහු ප්‍රිතිසහගත නො වූ ධර්මයෝ යි.

1282. සුඛසහගතධර්මයෝ කවරහ යත්;

කාමාවචර රූපාවචර අපරිඥාපනත සුඛභූමියෙහි සුඛය තඛා තත්සම්ප්‍රසූත සංඥාසකකායා සංසකාරසකකායා විඤ්ඤාසකකායා යන මොහු සුඛසහගත ධර්මයෝ යි.

1283. සුඛසහගත නො වූ ධර්මයෝ කවරහ යත්;

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිඥාපනත සුඛ නො වූ භූමියෙහි වෙදනාසකකායා ... විඤ්ඤාසකකායා සුඛය ද භෑම රූප ද අසංඛිතධාතූ ද යන මොහු සුඛසහගත නො වූ ධර්මයෝ යි.

1284. උපෙක්ඛා සහගතධර්මයෝ කවරහ යත්;

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිඥාපනත උපෙක්ඛා භූමියෙහි උපෙක්ඛාව තඛා තත්සම්ප්‍රසූත සංඥාසකකායා සංසකාරසකකායා විඤ්ඤාසකකායා යන මොහු උපෙක්ඛාසහගත ධර්මයෝ යි.

1285. උපෙක්ඛාසහගත නො වූ ධර්මයෝ කවරහ යත්;

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිඥාපනත උපෙක්ඛා නො වූ භූමියෙහි වෙදනාසකකායා ... විඤ්ඤාසකකායා උපෙක්ඛාව ද භෑම රූප ද අසංඛිතධාතූ ද යන මොහු උපෙක්ඛාසහගත නො වූ ධර්මයෝ යි.

1286. කාමාවචර ධර්මයෝ කවරහ යත්;

තපිත් අවිචිතියා සිම් කොට මතුභාගයෙන් පරිනිර්මිතවශවර්ති දෙවියන් ඇතුළු කොට මෙ අතුරෙහි මෙහි භෑසිරෙන මෙහි පඤ්ඤාපනත වූ යම් භික්ෂුවා වාතු අයතන රූප වෙදනා සංඥා සංසකාර විඤ්ඤාසකකායා ඇද්දා මොහු කාමාවචර ධර්මයෝ යි.

1287. කතමෙ බමමා න කාමාවචර.

රූපාවචර අරූපාවචර අපරිශාපනා, ඉමෙ බමමා න කාමාවචර.

1288. කතමෙ බමමා රූපාවචර:

හෙට්ඨනො චුභවලොකං පරිශන්තං කරිනි: උපරිතො අකනිට්ඨදෙවෙ අනෙතා කරිනි: යං එතස්මිං අන්තරෙ එත්ථාවචර එත්ථ පරිශාපනා: සමාපන්නස්ස වා උපපන්නස්ස වා දිට්ඨබමමසුඛවිභාරිස්ස වා විත්තචෙතසිකා බමමා, ඉමෙ බමමා රූපාවචර.

1289. කතමෙ බමමා න රූපාවචර:

කාමාවචර අරූපාවචර අපරිශාපනා, ඉමෙ බමමා න රූපාවචර.

1290. කතමෙ බමමා අරූපාවචර:

හෙට්ඨනො ආකාසානඤ්චායනනුපගෙ දෙවෙ පරිශන්තං කරිනි: උපරිතො හෙවිභඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනුපගෙ දෙවෙ අනෙතා කරිනි: යං එතස්මිං අන්තරෙ එත්ථාවචර එත්ථ පරිශාපනා: සමාපන්නස්ස වා උපපන්නස්ස වා දිට්ඨබමමසුඛවිභාරිස්ස වා විත්තචෙතසිකා බමමා, ඉමෙ බමමා අරූපාවචර.

1291. කතමෙ බමමා න අරූපාවචර:

කාමාවචර රූපාවචර අපරිශාපනා, ඉමෙ බමමා න අරූපාවචර

1292. කතමෙ බමමා පරිශාපනා:

සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡාසනා බමමා කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර, රූපකඛඤ්ඤා -පෙ- විඤ්ඤාණකඛඤ්ඤා, ඉමෙ බමමා පරිශාපනා.

1293. කතමෙ බමමා අපරිශාපනා:

මඤ්ඤා ච මඤ්ඤාඵලානි ච අසඬ්ඛනා ච ධාතු, ඉමෙ බමමා අපරිශාපනා.

1294. කතමෙ බමමා නිශ්චාතිකා:

චත්තාරෙ මඤ්ඤා අපරිශාපනා, ඉමෙ බමමා නිශ්චාතිකා.

1295. කතමෙ බමමා අනිශ්චාතිකා:

හෙ ධම්මෙ ඵපෙති: අවනෙසා කුසලාකුසලාච්ඡාසනා බමමා කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිශාපනා, වේදනාකඛඤ්ඤා -පෙ- විඤ්ඤාණකඛඤ්ඤා, සබ්බං ච රූපා, අසඬ්ඛනා ච ධාතු, ඉමෙ බමමා අනිශ්චාතිකා.

1287. කාමාවචර නො වූ බමුණෝ කවරහ යන්:

රූපාවචර අරූපාවචර අපරිශාපනන වූ යම් බමුණෙකුක් ඇද්ද, මොහු කාමාවචර නො වූ බමුණෝ යි.

1288. රූපාවචරබමුණෝ කවරහ යන්:

යට භාගයෙන් බබ්ලොව පිරිසත් කොට මිතුහාගයෙන් අකනිට, දෙවියන් ඇතුළු කොට මේ අතුරෙහි මෙහි හැසිරෙන මෙහි ඇතුළු වූ සමාපනනයෙන් හෝ උපපනනයෙන් හෝ දෘටබමුණුබමුණාර ඇත්තනුයේ හෝ යම් විතතවෙනසිකබමුණෙකුක් ඇද්ද, මොහු රූපාවචර බමුණෝ යි.

1289. රූපාවචර නො වූ බමුණෝ කවරහ යන්:

කාමාවචර අරූපාවචර අපරිශාපනන වූ යම් බමුණෙකුක් ඇද්ද, මොහු රූපාවචර නො වූ බමුණෝ යි.

1290. අරූපාවචරබමුණෝ කවරහ යන්:

යටින් ආකාශානඤ්චායනනුපත දෙවියන් පිරිසත් කොට උභිත් භෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනුපත දෙවියන් ඇතුළු කොට මේ අතුරෙහි මෙහි හැසිරෙන මෙහි ඇතුළු වූ සිටි සමාපනනයෙන් හෝ උපපනනයෙන් හෝ දිට්ඨබමුණුබමුණාරිනුයේ හෝ යම් විතතවෙනසික බමුණෙකුක් ඇද්ද, මොහු අරූපාවචර බමුණෝ යි.

1291. අරූපාවචර නො වූ බමුණෝ කවරහ යන්:

කාමාවචර රූපාවචර අපරිශාපනන වූ යම් බමුණෙකුක් ඇද්ද, මොහු අරූපාවචර නො වූ බමුණෝ යි.

1292. පරිශාපනනබමුණෝ කවරහ යන්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සාමුඛ කුශලාකුශලාච්ඡාසාන බමුණෝ ය, රූපසකකු ය, ... විඤ්ඤානකකු ය, යන මොහු පරිශාපනන බමුණෝ යි.

1293. අපරිශාපනනබමුණෝ කවරහ යන්:

මාගියෝ ද මාගීඵලයෝ ද අනඛිතඛායා ද යන මොහු අපරිශාපනන බමුණෝ යි.

1294. නෙතෙය්‍යාණිකබමුණෝ කවරහ යන්:

අපරිශාපනන වූ සතර මාගියෝ යි. මොහු නෙතෙය්‍යාණික බමුණෝ යි.

1295. අනෙතෙය්‍යාණිකබමුණෝ කවරහ යන්:

ඒ නෙතෙය්‍යාණිකබමුණින් තමා සෙසු කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිශාපනන වූ කුශලාකුශලාච්ඡාසානබමුණෝ ය, වෙදනාසකකු ය, ... විඤ්ඤානකකු ය, හැම රූප ද අනඛිතඛායා ද යන මොහු අනෙතෙය්‍යාණික බමුණෝ යි.

1296. කතමෙ බමම නියතා:

පඤ්චකම්මානී ආභන්තරිකානි, යා ව ඡෙව්ජාදිට්ඨි නියතා, චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, ඉමෙ බමම නියතා.

1297. කතමෙ බමම අනියතා:

කෙ බමමෙ රූපෙනා අවසෙසා කුසලාකුසලාච්ඡාසනා බමම කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරියාපන්නා, වේදනාකකිකො -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකො, සබ්බං ච රූපං අසබ්බිතා ච ඛාත්තා, ඉමෙ බමම අනියතා.

1298. කතමෙ බමම සඋත්තරා:

සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡාසනා බමම කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර, රූපකකිකො -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකො, ඉමෙ බමම සඋත්තරා.

1299. කතමෙ බමම අනුත්තරා:

අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසබ්බිතා ච ඛාත්තා, ඉමෙ බමම අනුත්තරා.

1300 කතමෙ බමම සරණා:

තීණී අකුසලමූලානි ලොභො දොශො මොහො, තදෙකට්ඨා ච කීලෙසා, තංසම්පසුත්තො වේදනාකකිකො -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකො, තං සමුට්ඨානං කායකම්මං චජිකම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ බමම සරණා.

1301. කතමෙ බමම අරණා:

කුසලාච්ඡාසනා බමම කාමාවචර රූපාවචරා අරූපාවචර අපරියාපන්නා, වේදනාකකිකො -පෙ- විඤ්ඤාණකකිකො, සබ්බං ච රූපං, අසබ්බිතා ච ඛාත්තා, ඉමෙ බමම අරණානි.

පිටිඤ්ඤාං

1302. කතමෙ බමම විජ්ජාභාගිනො:

විජ්ජාය සම්පසුත්තකා බමම, ඉමෙ බමම විජ්ජාභාගිනො.

1303. කතමෙ බමම අවිජ්ජාභාගිනො:

අවිජ්ජාය සම්පසුත්තකා බමම, ඉමෙ බමම අවිජ්ජාභාගිනො.

1304. කතමෙ බමම විජ්ජපමා:

හෙට්ඨිමෙසු තීසු අරියමග්ගෙසු පඤ්ඤා, ඉමෙ බමම විජ්ජපමා.

1305. කතමෙ බමම චජ්ජරූපමා:

උපරිමේ¹ අරහත්තමග්ගෙ පඤ්ඤා, ඉමෙ බමම චජ්ජරූපමා.

1. උපරිමේ - ඔහු. 2

1296. නියතධර්මයේ කවර හයත්:

අපරිනිවර්තන වූ පඤ්චකමයෝ ද යම් නියතමිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙකුත් ඇද්ද, අපරිනිවර්තන සතර මාගීයෝ ද යන මොහු නියතධර්මයෝ යි.

1297. අනියතධර්මයේ කවර හයත්:

ඒ නියතධර්මයන් තමා අවිශ්ව වූ කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිනිවර්තන කුශලාකුශලාච්ඡාදානධර්මයෝ ය; වේදනාසකකායා ය; ... විඤ්ඤාසකකායා ය; හාමි රූප ද අසඬිතධර්මාදාය ද යන මොහු අනියතධර්මයෝ යි.

1298. සර්වත්වර්තනධර්මයේ කවර හයත්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර වූ සංස්ථි කුශලාකුශලාච්ඡාදානධර්මයෝ ය; රූපසකකායා ය; ... විඤ්ඤාසකකායා ය; යන මොහු සර්වත්වර්තනධර්මයෝ යි.

1299. අනුත්වර්තනධර්මයේ කවර හයත්:

අපරිනිවර්තන වූ මාගීයෝ ද මාගීඵලයෝ ද අසඬිතධර්මාදාය ද යන මොහු අනුත්වර්තනධර්මයෝ යි.

1300. සරණධර්මයේ කවර හයත්:

ලොභ දෝස මොහ යන තුන් අකුශලමූලයෝ ද තදෙකසථ කෙලාසයෝ ද තත්සම්ප්‍රසන්න වේදනාසකකායා ය; ... විඤ්ඤාසකකායා ය; තත්සමුත්තරාන කායකමි වාක්කමි මනාකමි ද යන මොහු සරණධර්මයෝ යි.

1301. අරණධර්මයේ කවර හයත්:

කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිනිවර්තන වූ කුශලාච්ඡාදානධර්මයෝ ය; වේදනාසකකායා ය; ... විඤ්ඤාසකකායා ය; හාමි රූප ද අසඬිතධර්මාදාය ද යන මොහු අරණධර්මයෝ යි.

පිටිසිද්ධාන යි.

1302. විදුහානධර්මයේ කවර හයත්:

අභවිදුහානේ සම්ප්‍රසන්න වූ ධර්මයෝ ය. මොහු විදුහාන ධර්මයෝ යි.

1303. අවිදුහානධර්මයේ කවර හයත්:

සත්‍යප්‍රතිවිභිදක අවිදුහාන හා සම්ප්‍රසන්න ධර්මයෝ ය. මොහු අවිදුහාන ධර්මයෝ යි.

1304. විදුලී උපමා කොට ඇති ධර්මයේ කවර හයත්:

යට තුන් අර්මහා වූ ප්‍රඥා ය. මොහු විදුලී උපමා කොට ඇති ධර්මයෝ යි.

1305. වජ්‍රොපමධර්මයේ කවර හයත්:

උපරිම වූ රතත්මහා ප්‍රඥා ය. මොහු වජ්‍රොපමධර්මයෝ යි.

1306. කතමේ බලම, බලා:

අතිරික. එ අනෙකුත් පනත, ඉමේ බලම, බලා, සබෙබි අනුකූල බලම, බලා.

1307. කතමේ බලම, පනත:

අතිරික. එ අනෙකුත් පනත, ඉමේ බලම, පනත, සබෙබි අනුකූල බලම, පනත.

1308. කතමේ බලම, කතම:

අතිරික. එ අනෙකුත් පනත, ඉමේ බලම, කතම, සබෙබි අනුකූල බලම, කතම.

1309. කතමේ බලම, සුකත:

අතිරික. එ අනෙකුත් පනත, ඉමේ බලම, සුකත, සබෙබි අනුකූල බලම, සුකත.

1310. කතමේ බලම, තපනික:

කතමේ බලම, තපනික. ඉමේ බලම, තපනික, සබෙබි අනුකූල බලම, තපනික.

1311. කතමේ බලම, අනුකූල:

කතමේ බලම, අනුකූල. ඉමේ බලම, අනුකූල, සබෙබි අනුකූල බලම, අනුකූල.

1312. කතමේ බලම, අනුකූල:

කතමේ බලම, අනුකූල. ඉමේ බලම, අනුකූල, සබෙබි අනුකූල බලම, අනුකූල.

කතමේ බලම, අනුකූල.

1313. කතමේ බලම, අනුකූල:

කතමේ බලම, අනුකූල. ඉමේ බලම, අනුකූල, සබෙබි අනුකූල බලම, අනුකූල.

කතමේ බලම, අනුකූල.

1314. කතමේ බලම, අනුකූල:

කතමේ බලම, අනුකූල. ඉමේ බලම, අනුකූල, සබෙබි අනුකූල බලම, අනුකූල.

කතමේ බලම, අනුකූල.

1306. බාලධර්මයේ කවර හ යන්:

අක්‍රීය ද අනපත්‍රපා ද යන මොහු බාලධර්මයේ ය. හැම අකුසල්ලු බාලධර්මයේ යි.

1307. පණ්ඩිතධර්මයේ කවර හ යන්:

ශ්‍රී ද අපත්‍රපා ද යන මොහු පණ්ඩිතධර්මයේ ය. හැම කුසල්දහම්මු පණ්ඩිතධර්මයේ යි.

1308. කාමණ්ඩුධර්මයේ කවර හ යන්:

අක්‍රීය ද අනපත්‍රපා ද යන මොහු කාමණ්ඩුධර්මයේ ය. හැම අකුසල්ලු කාමණ්ඩුධර්මයේ යි.

1309. ඉක්කුධර්මයේ කවර හ යන්:

ශ්‍රී ද අපත්‍රපා ද යන මොහු ඉක්කුධර්මයේ ය. හැම කුසල්ලු ඉක්කුධර්මයේ යි.

1310. තපනීයධර්මයේ කවර හ යන්:

කායදුෂ්ටිත ය, වාක්දුෂ්ටිත ය, යන මොහු තපනීයධර්මයේ ය. හැම අකුසල්ලු තපනීයධර්මයේ යි.

1311. අතපනීයධර්මයේ කවර හ යන්:

කායසුච්චිත ය, වාක්සුච්චිත ය, මනසුච්චිත ය, යන මොහු අතපනීයධර්මයේ ය. හැම කුසල්ලු අතපනීයධර්මයේ යි.

1312. අභිච්චනධර්මයේ කවර හ යන්:

ඒ ඒ ධර්මයන්ගේ යම් සංකල්පයක් සංඥාවක් ප්‍රඥාප්තියෙන් ව්‍යවහාරයෙන් නාමයෙන් නාමකමයෙන් නාමධර්මයෙන් නිරුක්තියෙන් ව්‍යඤ්ඤානගෙන් අභිලාපයෙන් ඇද්ද, මොහු අභිච්චනධර්මයේ යි.

හැම ධර්මයේ ම, අභිච්චනපථයේ යි.

1313. නිරුක්තියධර්මයේ කවර හ යන්:

ඒ ඒ ධර්මයන්ගේ සංකල්පයක් සංඥාවක් ප්‍රඥාප්තියෙන් ව්‍යවහාරයෙන් නාමයෙන් නාමකමයෙන් නාමධර්මයෙන් නිරුක්තියෙන් ව්‍යඤ්ඤානගෙන් අභිලාපයෙන් ඇද්ද, මොහු නිරුක්තියධර්මයේ යි.

හැම ධර්මයේ ම, නිරුක්තියපථයේ යි.

1314. ප්‍රඥාප්තියධර්මයේ කවර හ යන්:

ඒ ඒ ධර්මයන්ගේ යම් සංකල්පයක් සංඥාවක් ප්‍රඥාප්තියෙන් ව්‍යවහාරයෙන් නාමයෙන් නාමකමයෙන් නාමධර්මයෙන් නිරුක්තියෙන් ව්‍යඤ්ඤානගෙන් අභිලාපයෙන් ඇද්ද, මොහු ප්‍රඥාප්තියධර්මයේ යි.

හැම ධර්මයේ ම, ප්‍රඥාප්තියපථයේ යි.

1315 තථ කතමං නාමං:

වේදනාකකිකේ, කඤ්ඤාකකිකේ, සංකාරකකිකේ, විඤ්ඤාණකකිකේ,
අසකිකතාං ච බාහු, ඉදං වුච්චති නාමං.

1316 තථ කතමං රූපං:

චිත්තරෝ මහාභූතා, චතුන්නං ච මහාභූතානං උපාදයරූපං, ඉදං
වුච්චති රූපං.

1317. තථ කතමා අවිජ්ජා:

යං අඤ්ඤාණං අදක්ඛනං අනභිසම්මයං අනත්තඛෙධො අසම්මාධො
අප්පට්ඨෙධො අනංගාහනා අපරිශොගාහනා අසම්පෙකකිනා අපට්ඨවෙකකිනා
අපට්ඨකකම්මං දුල්ඛෙජ්ඣා බාලාං අසම්පජ්ඤාදං මොහො පමොහො
කම්මොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො, අවිජ්ජාසොහො අවිජ්ජානුසංයො
අවිජ්ජාපරිසුට්ඨිතං අවිජ්ජාලඛිති මොහො අකුසලමූලං, අයං වුච්චති
අවිජ්ජා.

1318. තථ කතමා භවතණ්ඨා:

සො භවෙසු භවච්ඡේදො භවතණ්ඨා භවසිනෙහො භවපරිලාහො
භවමුච්ඡා භවජේඛාසානං, අයං වුච්චති භවතණ්ඨා.

1319. තථ කතමා භවදිට්ඨි:

භවිස්සති අත්තා ච ලොකො වා ති යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං -පෙ-
විපරිශෙසගාහො, අයං වුච්චති භවදිට්ඨි.

1320. තථ කතමා විභවදිට්ඨි:

න භවිස්සති අත්තා ච ලොකො වා ති යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං -පෙ-
විපරිශෙසගාහො, අයං වුච්චති විභවදිට්ඨි.

1321. තථ කතමා සංස්සනදිට්ඨි:

සංස්සනො අත්තා ච ලොකො වා ති යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං
-පෙ- විපරිශෙසගාහො, අයං වුච්චති සංස්සනදිට්ඨි.

1322. තථ කතමා උච්ඡේදදිට්ඨි:

උච්ඡේදස්සති අත්තා ච ලොකො වා ති යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං
-පෙ- විපරිශෙසගාහො, අයං වුච්චති උච්ඡේදදිට්ඨි.

1323 තථ කතමා අනතවාදිට්ඨි:

අනතවා අත්තා ච ලොකො වා ති යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං -පෙ-
විපරිශෙසගාහො, අයං වුච්චති අනතවාදිට්ඨි

1315. එහි නාම කවරෙ යත්:

වේදනාසකකි ය, සංඥාසකකි ය, සංකාරසකකි ය, විඤ්ඤාසකකි ය, අනභිබ්බතානු ද යන මේ 'නාම' යි කියනු ලැබේ.

1316. එහි රූප කවරෙ යත්:

සතර මහාභූතයෝ ය, සතර මහාභූතයන් නිසා පවත්නා රූප ය, යන මේ 'රූප' යි කියනු ලැබේ.

1317. එහි විද්‍යා කවරෙ යත්:

යම් නො දැනීමෙන් නො දැක්මෙන් අනභිසම්මයෙන් අනවබෝධයෙන් අසම්බෝධයෙන් අප්‍රතිවේධයෙන් අනිත්‍යාදිවයෙන් නො ගැනීමෙන් නො බැලගැනීමෙන් යම් වා නො දැකීමෙන් (බුද්ධිමත්ව) ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා නො කිරීමෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ නො කිරීමෙන් (විතතසන්තානායෙන්) අපචිත්‍රතා-යෙන් බාලබවෙන් අසම්ප්‍රජනායෙන් මොහයෙන් ප්‍රමෝහයෙන් සම්මෝහ-යෙන් අවිද්‍යායෙන් අවිද්‍යාමයයෙන් අවිද්‍යාගායෙන් අවිද්‍යානුගායෙන් අවිද්‍යා-පට්‍යාසායෙන් අවිද්‍යාපරිභයෙන් මොහ අතුලුලයෙන් ඇද්ද, මෝ 'අවිද්‍යා' යි කියනු ලබා.

1318. එහි භවතාමණා කවරෙ යත්:

රූපාරූපභවයෙහි යම් භවව්‍යුත්පාදයෙන් භවතාමණායෙන් භවසෙනහ-භවපරිද්‍රවයෙන් භවමූර්ථයෙන් භවයෙහි බැලගෙන සිටීමෙන් ඇද්ද, මෝ 'භවතාමණා' යි කියනු ලබා.

1319. එහි භවදූෂිත කවරෙ යත්:

'ආත්මය ද ලොකය ද මතුයෙහි වෙයි' යන මෙබඳු යම් දූෂිතයක් දූෂිතතයෙන් විපරිත්‍යාසයෙන් ඇද්ද, මෝ 'භවදූෂිත' යයි කියනු ලබා.

1320. එහි විභවදූෂිත කවරෙ යත්:

'ආත්මය ද ලොකය ද මතුයෙහි නො වෙයි' යන මෙබඳු යම් දූෂිතයක් දූෂිතතයෙන් ... විපරිත්‍යාසයෙන් ඇද්ද, මෝ 'විභවදූෂිත' යයි කියනු ලබා.

1321. එහි ශාශ්වතදූෂිත කවරෙ යත්:

'ආත්මය ද ලොකය ද ශාශ්වත ය' යන මෙබඳු යම් දූෂිතයක් දූෂිත-තයෙන් ... විපරිත්‍යාසයෙන් ඇද්ද, මෝ 'ශාශ්වතදූෂිත' යයි කියනු ලබා.

1322. එහි උච්චේදදූෂිත කවරෙ යත්:

ආත්මය ද ලොකය ද සිද්ධියෙහි යන මෙබඳු යම් දූෂිතයක් දූෂිත-තයෙන් ... විපරිත්‍යාසයෙන් ඇද්ද, මෝ 'උච්චේදදූෂිත' යයි කියනු ලබා.

1323. එහි අනන්තවත් දූෂිත කවරෙ යත්:

'ආත්මය ද ලොකය ද අනන්තය' යයි මෙබඳු යම් දූෂිතයක් දූෂිත-තයෙන් ... විපරිත්‍යාසයෙන් ඇද්ද, මෝ 'අනන්තවත්දූෂිත' යයි කියනු ලබා.

1324. තත්ථ කතමං අනන්තවාදිට්ඨි:

අනන්තවා අතතා ට ලොකො වානි යා ඵවරුපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං -පෙ- විපරිකේශනා, අයං වුච්චති අනන්තවාදිට්ඨි

1325 තත්ථ කතමං පුබ්බන්තානුදිට්ඨි:

පුබ්බන්තං අරබ්භං ගං උපපජ්ඣති දිට්ඨි දිට්ඨිගතං -පෙ- විපරිකේශනා, අයං වුච්චති පුබ්බන්තානුදිට්ඨි.

1326. තත්ථ කතමං අපරන්තානුදිට්ඨි:

අපරන්තං අරබ්භං ගං උපපජ්ඣති දිට්ඨි දිට්ඨිගතං -පෙ- විපරිකේශනා, අයං වුච්චති අපරන්තානුදිට්ඨි.

1327 තත්ථ කතමං අභිරික්ඛා:

ගං හ භිරිගති භිරිගිතබ්බෙන, හ භිරිගති පාපකානං අකුසලානං බලමානං සමාපත්තියා, ඉදං වුච්චති අභිරික්ඛං.

1328 තත්ථ කතමං අනොත්තප්පං:

ගං හ ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන හ ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං බලමානං සමාපත්තියා, ඉදං වුච්චති අනොත්තප්පං.

1329. තත්ථ කතමං භිරි:

ගං භිරිගති භිරිගිතබ්බෙන, භිරිගති පාපකානං අකුසලානං බලමානං සමාපත්තියා, අයං වුච්චති භිරි.

1330 තත්ථ කතමං ඔත්තප්පං:

ගං ඔත්තප්පති¹, ඔත්තප්පිතබ්බෙන, ඔත්තප්පති¹ පාපකානං අකුසලානං බලමානං සමාපත්තියා, ඉදං වුච්චති ඔත්තප්පං.

1331. තත්ථ කතමං දෙවච්ඡක්ඛා:

සගබ්බමිතෙ වුච්චමානෙ දෙවච්ඡක්ඛායං² දෙවච්ඡක්ඛිතං දෙවච්ඡක්ඛායං ප්‍රාප්තිකුලානිතා විපච්චතික්ඛායානා අනාදරිතා අනාදරිතා අනාරම්භා අප්පාදික්ඛායා,³ අයං වුච්චති දෙවච්ඡක්ඛා.

1332 තත්ථ කතමං පාපමිත්තානා:

ගෙ තෙ පුග්ගලා අක්ඛායා දුග්ගිලා අපාසානා ඔච්ඡිතො දුප්පාසානා, ගා තෙතං තෙවනා නිකේවනා සංතෙවනා හජ්ජා සමාජ්ජා හත්ථි සමාහත්ථි තංසමපවිච්ඡිකානා, අයං වුච්චති පාපමිත්තානා.

1. ඔත්තප්පති - භික්ඛු, 2. දෙවච්ඡක්ඛායං - භික්ඛු, 3. අප්පාදික්ඛායා - මිත්තං.

1324 එළි අභ්‍යන්තර දූෂිත හිමි රාජ්‍යය:

ආකූල ද ලෝකයේ ද 'අනන්තවත්' ගසි මෙවන් සම් දෘෂ්ටිකෝණයේ දෘෂ්ටි-
ගතයෙන් ... විපක්ෂානුකූලයෙන් ඇද්ද, මේ 'අනන්තවත්' දෘෂ්ටි' ගසි
කියනුලබා.

1325. එය ප්‍රවීණතාවයෙන් දැනට නවීන යන්:

සුඵ්‍රී:නතඟ අරභත: යම් දූෂිතක් දූෂිතතයෙන් .. විපය්‍යාත ශ්‍රාතයෙන්
 උපදි ද, මේ 'සුඵ්‍රී:නත:නුගතදූෂි' යයි කියනුලබ:

1326. එහි අපරාධකාන්තයෙකුගේ කවර ගත්:

අපරාධකරු අර්ථය යම් දූෂිතයක් දූෂිතකරයෙන් ... විපරතී:සලා:ස-
යෙන් උපදි ද, මෙම 'අපරාධකරුකරු දූෂි' යයි කියනු ලබා.

1327. එහි අග්‍රික කවිපෙර සත්:

ගම් කරුණෙකින් ලැප්, වියසුන්කෙන් ලැප්, හො වේ ද, ලාංඡන
අකුලලවීමෙන් පැමිණීමෙන් ලැප්, හො වේ ද, මේ 'අග්‍රික' ගම්
කිසිවක් නැත.

1328. එහි අනුපත්‍රපා කවර ගත්:

ගම් කරුණෙකින් තැපියයුත්තෙන් හොයා තැපේ ද, ලාංඡන අකුණල
විමසත්තේ පැමිණීමෙන් හොයා තැපේ ද, මේ 'අනපත්ත' ගිණි කියනුලැබේ

1329. එහි තිරි කවර ගත්:

ගම් කරුණෙකින් ලජ්ජා විසඳුවතෙත් ලජ්ජාවට පැමිණේ ද, ලාංඡන දකුණටමිසත්තේ පැමිණීමෙන් ලජ්ජාවට පැමිණේ ද, මේ 'බිරි' ගම් කියනුලබා.

1330. එහි බහුතරය කවරෙ සත්:

ගම් කැරැණෙකින් තැනි හෙයුත්තෙන් තැනිගනි ද, ලාංකික අතුලෙ-
ඩම්මන්ගේ පැමිණීමෙන් තැනිගනි ද, මේ 'මහතලා' ගම් කියනුලැබේ.

1331. එහි 'ප්‍රවෘත්ති' කවර ගත්:

ප්‍රදේශනශික්ෂාපදය කිහිපයක කල්හි ද්‍රව්‍යවේදයේ ද්‍රව්‍යවේදයේ ද්‍රව්‍ය-
තායෙන් විශ්ලේෂණය කළේය. විශ්ලේෂණයෙන් පසු දැනට බොහෝ දෙනා
බොහෝ දෙනාගෙන් අනෙකුත් දෙනාගෙන් නිශ්චයයක් රැකියා කළේය. මේ ද,
මේ 'දේවවේදය' යන නිගමනය.

1332. එහි පාපමිත්‍රය, කවර යන්:

[illegible]

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1333. තත්ථ කතමා සොච්චස්සතා:

සහබමමිසෙක චුච්චමානෙ සොච්චස්සායං සොච්චස්සයං සොච්චස්සතා අපච්ඡාදකානිතා අච්චච්චනිකතාතතා සංඝරචතා සප්පකිස්සවතා, අයං චුච්චති සොච්චස්සතා.

1334. තත්ථ කතමා කල්‍යාණමිත්තතා:

යෙ තෙ පුත්තලා සඤ්ඤාං සිලවනෙතා බහුස්සුතා වාගවනෙතා පඤ්ඤා-වනෙතා, යා තෙසං සෙවනා නිසෙවනා සංසෙවනා හජනා සමාජනා හතති සමාජනති තංසමපච්චිකතා, අයං චුච්චති කල්‍යාණමිත්තතා.

1335. තත්ථ කතමා අපතතිකුසලතා:

පඤ්චපි අපතතිකඛනාං අපතතිසො, සතතපි අපතතිකඛනාං අපතතිසො, යා තාසං අපතතිනං අපතතිකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා -පෙ- අමොහො බමමච්චයො සමමාදිට්ඨි, අයං චුච්චති අපතති කුසලතා.

1336. තත්ථ කතමා අපතතිචුට්ඨානකුසලතා:

යා තාති අපතතිති චුට්ඨානකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා -පෙ- අමොහො බමමච්චයො සමමාදිට්ඨි, අයං චුච්චති අපතතිචුට්ඨාන කුසලතා.

1337. තත්ථ කතමා සමාපතතිකුසලතා:

අපි සචිත්තකකච්චාරා සමාපතති, අපි අචිත්තකකච්චාරමතතා සමා-පතති, අපි අචිත්තකක අච්චාරා සමාපතති, යා තාසං සමාපතතිනං සමාපතතිකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා -පෙ- අමොහො බමමච්චයො සමමාදිට්ඨි, අයං චුච්චති සමාපතතිකුසලතා.

1338. තත්ථ කතමා සමාපතතිචුට්ඨානකුසලතා:

යා තාති සමාපතතිති චුට්ඨානකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා -පෙ- අමොහො බමමච්චයො සමමාදිට්ඨි අයං චුච්චති සමාපතතිචුට්ඨානකුසලතා.

1339. තත්ථ කතමා බාහුකුසලතා:

අවිචාරක බාහුසො: වකඛුබාහු රූපබාහු වකඛුච්ඡාදකභූමිබාහු, සොත-බාහු සද්ධබාහු සොතච්ඡාදකභූමිබාහු, සංතබාහු හනුබාහු සංතච්ඡාදකභූමිබාහු, ජිව්හබාහු රූපබාහු ජිව්හච්ඡාදකභූමිබාහු, කායබාහු ඵොට්ඨබ්බබාහු බාහු කායච්ඡාදකභූමිබාහු, මනෝබාහු බමමබාහු මනෝච්ඡාදකභූමිබාහු යා තාසං බාහුතං බාහුකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා -පෙ- අමොහො බමමච්චයො සමමාදිට්ඨි, අයං චුච්චති බාහුකුසලතා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1333. එහි සොච්චයානා කවර යත්:

ප්‍රඥප්තිශික්ෂාපදය එළවූ කියනුලබන කල්හි සුවචකමෙන් සුවච්චවෙක් සුවච්චායෙක් අවිරුද්ධානා ඇති බවෙන් අනුකූලග්‍රහණයෙහි සුව ඇති බවෙන් සංගෞරවයායෙක් නිශ්‍රයවාස ඇති බවෙන් ඇද්ද, මෝ 'සොච්චයානා' යයි කියනුලබා.

1334. එහි කල්‍යාණමිත්‍රතා කවර යත්:

ශ්‍රද්ධා ඇති සිල්වින් වූ බහුශ්‍රද්ධ වූ න්‍යාගමින් වූ ප්‍රඥවත් වූ යම් පුද්ගල කෙනෙක් ඇද්ද, ඔවුන්ගේ යම් සෙවනයෙක් බලවත් සේවනයෙක් භාන්දපසින් සේවනයෙක් හඳුනාගත් සමහරයෙක් හඳුනාගත් සමහරකි යෙක් ඔවුන් කෙරෙහි නැඹුණු බවෙන් ඇද්ද, මෝ 'කල්‍යාණමිත්‍රතා' යයි කියනුලබා.

1335. එහි ආපනතිකුසලතා කවර යත්:

පඤ්ච ආපනතිකකකියෝ ද ආපනතිනු යැ ගත ආපනතිකකකියෝ ද ආපනතිනු යැ. ඒ ආපනතින්ගේ පරිවේද දන්තා බවෙන් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රජානනයෙක් ... අමොහයෙක් ධර්මිවයෙක් සමාන්ද්‍යවයෙක් ඇද්ද, මෝ 'ආපනතිකුසලතා' යයි කියනුලබා.

1336. එහි ආපනතිවුට්ඨානකුසලතා කවර යත්:

ඒ ආපනතින්ගෙන් නැගිසිටීමෙහි දැනීමෙන් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රජානනයෙක් ... අමොහයෙක් ධර්මිවයෙක් සමාන්ද්‍යවයෙක් ඇද්ද, මෝ 'ආපනතිවුට්ඨානකුසලතා' යයි කියනුලබා.

1337. එහි සමාපනතිකුසලතා කවර යත්:

සවිතකිසව්වාර සමාපනතියෙක් ඇත අවිතකිසව්වාරමාත්‍ර සමාපනතියෙක් ඇත. අවිතකිසව්වාරසමාපනතියෙක් ඇත. ඒ සමාපනතින්ගේ පරිකම් සහිත අපිණා පරිවේදයෙහි කුසල බවෙන් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රජානනයෙක් ... අමොහයෙක් ධර්මිවයෙක් සමාන්ද්‍යවයෙක් ඇද්ද, මෝ 'සමාපනතිකුසලතා' යයි කියනුලබා.

1338. එහි සමාපනතිවුට්ඨානකුසලතා කවර යත්:

ඒ සමාපනතින්ගෙන් යම් නැගිසිටීමෙහි තීව්‍රණ බවෙන් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රජානනයෙක් ... අමොහයෙක් ධර්මිවයෙක් සමාන්ද්‍යවයෙක් ඇද්ද, මෝ 'සමාපනතිවුට්ඨානකුසලතා' යයි කියනුලබා.

1339. එහි බාහුකුසලතා කවර යත්:

අටළොස් බාහු කෙනෙක් වෙති: චක්ඛුබාහු යැ රූපබාහු යැ චක්ඛු-විඤ්ඤාණබාහු යැ සානබාහු යැ ගක්ඛබාහු යැ සානවිඤ්ඤාණබාහු යැ ජ්ඣාබාහු යැ රසබාහු යැ ජ්ඣාවිඤ්ඤාණබාහු යැ කායබාහු යැ ථොට්ඨබ්බ බාහු යැ කායවිඤ්ඤාණබාහු යැ මනොබාහු යැ ධම්මබාහු යැ මනොවිඤ්ඤාණ බාහු යි. ඒ බාහුන්ගේ යම් උද්ග්‍රහමනසිකාරාදි බාහුකුසලතායෙක් ප්‍රඥයෙක් ප්‍රජානනයෙක් ... අමොහයෙක් ධර්මිවයෙක් සමාන්ද්‍යවයෙක් ඇද්ද, මෝ 'බාහුකුසලතා' යයි කියනුලබා.

1340 තත්ථ කතමා මනසිකාරකුසලතා:

යා තාසං බාතුතං මනසිකාරකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා -පෙ- අමොභො බමමවිචයො සමමාදිට්ඨි, අයං වුච්චති මනසිකාරකුසලතා:

1341. තත්ථ කතමා ආයතනකුසලතා:

චාදසායනනාති: චික්ඛායනනං රූපායනනං සොභායනනං සද්දායනනං සාසායනනං ගඤ්ඤායනනං ජිව්හායනනං රසායනනං කායායනනං ඵොට්ඨබ්බායනනං මනායනනං බම්බායනනං, යා තෙසං ආයතනානං ආයතනකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා -පෙ- අමොභො බමමවිචයො සමමාදිට්ඨි, අයං වුච්චති ආයතනකුසලතා.

1342. තත්ථ කතමා පරිච්චසමුප්පාදකුසලතා:

අවිජ්ජාපච්චයා සඬ්ඛාරා, සඬ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සලායතනං, සලායතනපච්චයා ඵංගො, ඵංගපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපටිදෙව්දුක්ඛදෙමනස්සපායාසා සමභවන්ති; ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකකිකස්ස සමුදයො හොතිති යා තත්ථ පඤ්ඤා පජානනා -පෙ- අමොභො බමමවිචයො සමමාදිට්ඨි, අයං වුච්චති පරිච්චසමුප්පාදකුසලතා.

1343 තත්ථ කතමා ණානකුසලතා:

යෙ යෙ බමමා යෙසං යෙසං බමමානං හෙතු පච්චයා උප්පාදාය¹තං ණා ණානන්ති යා තත්ථ පඤ්ඤා පජානනා -පෙ- අමොභො බමමවිචයො සමමාදිට්ඨි² අයං වුච්චති ණානකුසලතා.

1344. තත්ථ කතමා අට්ඨානකුසලතා:

යෙ යෙ බමමා යෙසං යෙසං බමමානං න හෙතු න පච්චයා උප්පාදාය තං තං අට්ඨානන්ති යා තත්ථ පඤ්ඤා පජානනා -පෙ- අමොභො බමමවිචයො සමමාදිට්ඨි, අයං වුච්චති අට්ඨානකුසලතා.

1345. තත්ථ කතමො අජ්ජවො:

යා උජ්ජිකතා³ අජ්ජිකතා අවඬකතා අකුට්ඨතා, අයං වුච්චති අජ්ජවො.

1346. තත්ථ කතමො මග්ගවො:

යා මුද්දතා මග්ගවතා අකකිලතා අකඨිතතා³ නිච්චිතතා, අයං වුච්චති මග්ගවො.

1. උපාදාය සිමු. 2

2 අජ්ජවතා - සිමු. 2

3. අකපිකතා මජ්ඣං.

1340. එහි මහාසංඝරාජානුකූලතා කවර යන්:

ඒ වානුන්ගේ උද්ගුහමනසිකාර දැනීමෙන් ප්‍රඥායෙන් ප්‍රජානනයෙන් ... අමෝහයෙන් බර්මාවයයෙන් සමාන්තරවයෙන් ඇද්ද, මේ 'මහාසංඝරාජානුකූලතා' යයි කියනු ලබයි.

1341. එහි ආයතනානුකූලතා කවර යන්:

දෙලොස් ආයතන කෙනෙක් වෙති: චක්කායතන යැ රූපායතන යැ සංඝායතන යැ සද්ධායතන යැ සංඝායතන යැ ගතිකයතන යැ ජිවිතායතන යැ රත්නායතන යැ මනායතන යැ බලායතන යි. ඒ ආයතනයන්ගේ යම් (උද්ගුහමනසිකාරාදී) ආයතනානුකූලතායෙන් ප්‍රඥායෙන් ප්‍රජානනයෙන් ... අමෝහයෙන් බර්මාවයයෙන් සමාන්තරවයෙන් ඇද්ද, මේ 'ආයතනානුකූලතා' යයි කියනු ලබයි.

1342. එහි පටිච්චසමුප්පාදනානුකූලතා කවර යන්:

අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයෙන් සංසාරයෝ වෙති සංසාරප්‍රත්‍යයෙන් විඤ්ඤාන වෙයි. විඤ්ඤානප්‍රත්‍යයෙන් නාමරූප වෙයි. නාමරූපප්‍රත්‍යයෙන් ඡායායතන වෙයි. ඡායායතනප්‍රත්‍යයෙන් ස්පර්ශ වෙයි. ස්පර්ශප්‍රත්‍යයෙන් වේදනා වෙයි. වේදනාප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂ්ණා වෙයි. තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයෙන් උපාදාන වෙයි. උපාදානප්‍රත්‍යයෙන් භවය වෙයි. භවප්‍රත්‍යයෙන් ජාති වෙයි. ජාතිප්‍රත්‍යයෙන් ජරාමරණශෝකපරිදේව්‍යඛද්‍යෙමිතකොපාදානගෝ සම්භව වෙත්. මෙසේ මේ කෙටිලදාඛරාශිත්‍රයේ සමුදය වේ යයි එහි යම් ප්‍රඥායෙන් ප්‍රජානනයෙන් ... අමෝහයෙන් බර්මාවයයෙන් සමාන්තරවයෙන් වේ ද මේ 'පටිච්චසමුප්පාදනානුකූලතා' යයි කියනු ලබයි.

1343. එහි සංඝායනානුකූලතා කවර යන්:

යම් යම් බර්මා කෙනෙක් යම් යම් බර්මා කෙනකුන්ගේ උපාදාය පිණිස හෙතුප්‍රත්‍යය වෙත් ද, ඒ ඒ බර්මා කාරණ වේ යයි එහි යම් ප්‍රඥාවක් ප්‍රජානනයෙන් ... අමෝහයෙන් බර්මාවයයෙන් සමාන්තරවයෙන් වේ ද, මේ 'සංඝායනානුකූලතා' යයි කියනු ලබයි.

1344. එහි අසංඝායනානුකූලතා කවර යන්:

යම් යම් බර්මා කෙනෙක් යම් යම් බර්මා කෙනකුන්ගේ උපාදාය පිණිස හෙතු නො වෙත් ද ප්‍රත්‍යය නො වෙත් ද ඒ ඒ බර්මා අසංඝාය යයි එහි යම් ප්‍රඥාවක් ප්‍රජානනයෙන් .. අමෝහයෙන් බර්මාවයයෙන් සමාන්තරවයෙන් ඇද්ද, මේ 'අසංඝායනානුකූලතා' යයි කියනු ලබයි.

1345. එහි ආර්ථ කවරෙ යන්:

යම් සාස්ත්‍ර බවෙන් නො ඇද බවෙන් නො වත් බවෙන් අනුරිථ බවෙන් ඇද්ද, මේ 'ආර්ථ' යයි කියනු ලැබේ.

1346. එහි මාදිව කවරෙ යන්:

යම් මාදිව බවක් සිහිපු බවක් නො කැකුළු බවක් නො තද බවක් යටත් සිත් ඇති බවක් වේ ද, මේ 'මාදිව' යයි කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1347. තත් කතමා ඛන්ති:

යා ඛන්ති ඛම්භනා අභිවංගනනා අච්ඡේදකං අනුසාරොපො අත්ත-
මභනා චිත්තස්ස, අයං වුච්චති ඛන්ති.

1348. තත් කතමං තොරච්චිං:

යො කාසිකො අච්ඡේදකමො චාචසිකො අච්ඡේදකමො කාසිකචාචසිකො
අච්ඡේදකමො, ඉදං වුච්චති තොරච්චිං; සබ්බොපි සිලසංචරො තොරච්චිං.

1349. තත් කතමං සංඛලායා:

යා සා වාචා අභිකා කාසකසා පරකවුතා පරාභිසර්ජනී කොඛ-
සාමනනා අසමාධිසංවත්තනිකා, තථාරූපිං වාචං පභාස, යා සා වාචා හෙලා
කණ්ණස්සවා පෙමනීයා හදාභිකමා පොරි බහුජනකනනා බහුජනමනාපා,
තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති, යා තත් සංඝසචාචකා සබ්බචාචකා
අථරුසචාචකා, ඉදං වුච්චති සංඛලායං.

1350. තත් කතමො පටිසන්ථාරො:

ඥො පටිසන්ථාරො. අමිතපටිසන්ථාරො ච ඛම්පපටිසන්ථාරො ච, ඉධෙ-
කච්චො පටිසන්ථාරකො හොති අමිතපටිසන්ථාරෙන වා ඛම්පපටිසන්ථාරෙන
වා, අයං වුච්චති පටිසන්ථාරො.

1351. තත් කතමා ඉන්ද්‍රියෙස්ස අග්‍රත්තථාරතා:

ඉධෙකච්චො චක්ඛුතා රූපං දිස්සා නිමිත්තභාගාහි හොති අනුච්ඡා-
ඤ්භාගාහි යත්ථාගිකරණමෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතා විහරන්තං අභිජ්ඣා
දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ඛම්මා අනායාසවෙග්ගං, තස්ස සංචරාය න
පටිපජ්ජති, න රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං චක්ඛුන්ද්‍රියෙ න සංචරං අපජ්ජති,
තොනෙන සද්දං සුච්චා -පෙ- සංනෙන භක්ඛා සාසිච්චා -පෙ- ජ්වහාය රතං
සාසිච්චා -පෙ- කාසොන ථොට්ඨබ්බං පුසිච්චා -පෙ- මනසා ඛම්මං විඤ්ඤාය
නිමිත්තභාගාහි හොති අනුච්ඡාඤ්භාගාහි යත්ථාගිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං
අසංවුතා විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ඛම්මා අනායා-
සවෙග්ගං, තස්ස සංචරාය න පටිපජ්ජති, න රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ න
සංචරං අපජ්ජති, යා ඉමෙසං ජන්තං ඉන්ද්‍රියානං අග්‍රත්තථාරතා
අනාරකෙඛා අසංචරො, අයං වුච්චති ඉන්ද්‍රියෙස්ස අග්‍රත්තථාරතා.

1352. තත් කතමා හොජ්ජෙන අමත්තඤ්ඤාතා:

ඉධෙකච්චො අපපටිසම්ඛා අයොනිතො අභාරං අභාරෙති දවංග
මදය මඤ්ඤාතා විභූතභාග, යා තත් අගනකුට්ඨිතා අමත්තඤ්ඤාතා
අපපටිසම්ඛා හොජ්ජෙන, අයං වුච්චති හොජ්ජෙන අමත්තඤ්ඤාතා.

1347. එහි කෘතියක කවර යන්.

යම් කෘතියක් සහන බවක් අධිවාසනා කරන බවෙන් හෝ සැබෑ බවෙන් පිරිසුන් වචන ඇති බවෙන් විකල්පයෙන් සියමන බවෙන් ඇද්ද, මේ 'කෘතිය' යයි කියනු ලබයි.

1348. එහි පුරාණතා කවර යන්.

යම් කාසික අවිනිශ්චයෙන් වාචසික අවිනිශ්චයෙන් කාසිකවාචසික අවිනිශ්චයෙන් ඇද්ද, මේ 'සොරවට' යයි කියනු ලැබේ. හැම සිලසංවර 'සොරවට' නම්

1349. එහි සම්මත බව කවරෙ යන්.

යම් තෙපුලෙන් (බ්‍රහ්මන වර්ණාදීන්) හටගත් අනෙකුත් ඇති පුනික වූ පරාභව කටුක වූ මෙරමා ලැගෙනසුලු ක්‍රොධයට අසන්නා වූ සමාධි පිණිස හෝ පවත්නේ වේ ද, එබඳු වූ තෙපුල් හැරපියා යම් තෙපුලෙන් නිදේශ ද කනට සුව එළවා ද ප්‍රේමනීය ද හෘදයබ්‍රම ද නාගරික ද බොහෝ දෙනාට කාන්ත ද බොහෝ දෙනාට මනවබා ද එබඳු තෙපුල් කියන්නේ වෙයි. ඒ පුතුල් කෙරෙහි යම් සිලවු වචන ඇති බවෙන් මාදු වචන ඇති බවෙන් හෝ පරොක් වචන ඇති බවෙන් ඇද්ද, මේ 'සාමලා' (සම්මත බව) යයි කියනු ලැබේ.

1350. එහි පරිසන්දර කවරෙ යන්.

පරිසන්දරයෝ දෙදෙනෙකු: අමිසපරිසන්දර ද බිම්මපරිසන්දර ද යි. මෙලොවා කිසිවෙක් අමිසපරිසන්දරයෙන් හෝ බිම්මපරිසන්දරයෙන් හෝ අතුරු නැති කරන්නේ වෙයි. මේ 'පරිසන්දර' යයි කියනු ලැබේ.

1351. එහි ඉන්ද්‍රියයන්හි අග්‍රාණ්ඩාරතා කවර යන්.

මෙලොවා කිසිවෙක් ඇසින් රූ දැක නිමිති විසින් ගන්නේ වෙයි. අනුවාසන්න වශයෙන් ගන්නේ වෙයි. යම් කරුණෙකින් චක්‍ෂුරින්ද අසංවෘත කොට වසන මෙ පුතුල්ලු අභිධ්‍යාදොමිතය සංවිධාන පාපක අකුශලබ්‍රමයෝ ලුහුබදනාහු ද ඒ චක්‍ෂුරින්දයාගේ සංවරය පිණිස හෝ පිළිපදී. චක්‍ෂුරින්ද හෝ රක්තේ වෙයි. චක්‍ෂුරින්දයෙහි සංවරයට හෝ පාමිණියි. සතීන් ශබ්ද අසා ... නැගැයෙන් ගද අසා ... දිවින් රස විඳ ... සතීන් පාලාසි පාලාස ... මනසින් දහම් දැන නිමිත්තයාහි අනුවාසන්නයාහි වෙයි. යම් කරුණෙකින් මනිනුය අසංවෘත කොට වස කරන මොහු අභිධ්‍යාදොමිතය පාපක අකුශලබ්‍රමයෝ මාලාපවත්නාහු වෙත් ද ඒ මනිනුයාගේ සංවරය පිණිස හෝ පිළිපදී, මනිනුය හෝ රක්තේ වෙයි. මනිනුයෙහි සංවරයට හෝ පාමිණියි මේ භවිනුයෙන් යම් අග්‍රාණ්ඩයක් අනෙකෙක් හෝ රක්තේ අසංවරයෙන් ඇද්ද, මේ 'ඉන්ද්‍රියයන්හි හෝ පිසු දෙර ඇති බව' යයි කියනු ලැබේ.

1352. එහි භෞජනයෙහි අමාත්‍රයා කවර යන්.

මෙහි කිසිවෙක් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා ප්‍රඥයෙන් හෝ දැන, හෝ විමසා අනුපායයෙන් කෙළි පිණිස මද පිණිස මනිනු පිණිස විගුණ පිණිස අභාර වළඳ කෙරෙයි, ඒ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා හෝ කොට වැළැඳීමෙහි යම් අසනුමානියක් අමාත්‍රයාගේ ඇද්ද, මේ 'භෞජනයෙහි අමාත්‍රයා' යයි කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1353. သဘာဝကမ္ဘာ၊ နက္ခတ္တဗေဒ ဖုတ်ကုတ်စာအုပ်များ

ඉදෙකළෙව්වා වක්කුනා රුපං දික්කා හ නිමිත්තකොභි හොති හ අනුච්ඡාදකොභි, යකිංකරණමෙතං වක්කුන්ද්‍රිගං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අකායාදෙවය්‍යං, නස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති වක්කුන්ද්‍රිගං, වක්කුන්ද්‍රිගෙ සංවරං අපජ්ජති, සොත්තෙන සද්දං සුච්ඡා -පෙ- සාත්තෙන ගඤ්ඤං ඝායති -පෙ- ජ්ඣාය රසං ඝායති -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිච්ඡා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තකොභි හොති, භානුච්ඡාදකොභි, යකිංකරණමෙතං මනින්ද්‍රිගං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අකායාදෙවය්‍යං නස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනින්ද්‍රිගං, මනින්ද්‍රිගෙ සංවරං අපජ්ජති, ය ඉමෙසං ඡන්තං ඉන්ද්‍රියානං ගුණානි හොපනා අරක්ඛා සංවරො, අයං වුව්චති ඉන්ද්‍රියෙසු ගුණතථාරතා.

1354. තරු තනමා ගොල්ලෙන් මරනසිද්ධා;

ඉඩෙකවෙට: පරිහඬියා ගොනිසො ආහාරං ආහාරෙති, නෙව දවය න මදය න මිණිනාය න විභූතනාය යාවදෙව ඉමියා කායයා ධීතියා යාපනාය විනිසුපරතියා බ්‍රහ්මවරියානුග්ගතාය. ඉති පුරාණං ට්‍රිවිදනං පරිහඬියාමි නවිඤ්චි වෙදනං න උපාදෙය්‍යාමි යාත්‍රා ට්‍රිමි හවියාති අනවර්ජනා ට්‍රි ඵාසුචිකාරො ට්‍රිකා, යා නන්ත සතභූටිති, මහතඤ්ඤානා පරිහඬියා හොජ්නෙ, අයං ට්‍රිවිටිති හොජ්නෙ මහතඤ්ඤානා

1355. **သုညိ ဆာသမိ. ဤဝေါဟာရဝေါဟာရ:**

යා අසනී අනෙකුත්¹ අපරිකෘතී² අනි, අසරණතා අධාරණතා,
පිලාපනතා³ පමුණුනතා⁴ ඉදං චිත්තී මුක්තචං.

1356. තුන් කතමිං අසම්පන්නං:

[illegible]

1357. නිජී සතමි, සතී:

සා සති අනුසාසනී පරිසාසනී සති සරණතා, ධාරණතා, අපිලාපනතා, අපමමුසානතා, සති සතිකුරුං, සතිබලං, සමමාසනී, අසං චිව්චනී සති.

1. අනුසාරී අනුසාරී - PTS,

2. අපවිෂ්කි - සිමු. 2.

3. අපිලාපනය - PTS,

4. අරමුද්‍රික්තය: PTS.

සම්ප්‍රියායනය - අස, ආම්ප්‍රියායනය - මිජස.

1353 එහි ඉන්ද්‍රියයන්හි ගුණාභාර බව කවරෙ යන්:

මෙ ලොවැ කිසිවෙක් ඇසින් රූ දැක නිමිත්ත වියින් නො ගන්නේ වෙයි. අනුවාසාදන වියින් නො ගන්නේ වෙයි. යම් කරුණෙකින් වක්‍රාස්තිය සංවෘත කොට වෙහෙස හෙල පුගුල්ලු අභිධ්‍යාදොර්මිතයා ලාමක අකුශලධර්මයෝ මැඩැහෙන සිටුවනාහු ද, ඒ වක්‍රාස්තියෙන් සංවරයට පැමිණෙයි වක්‍රාස්තිය රකී. වක්‍රාස්තියෙන් සංවරයට පැමිණෙයි. කතින් යමද අයා ... නැගැයෙන් ගද අයා දිවින් රස වද ... කයින් පැහැසි පැහැය ... මනසින් දහම් දැන නිමිත්ත වියින් නො ගන්නේ වෙයි අනුවාසාදන වියින් නො ගන්නේ වෙයි යම් කරුණෙකින් මනිනුය අසංවෘත වැ වෙහෙස මොහු අභිධ්‍යාදොර්මිතයා ලාමක අකුශලධර්මයෝ පුලුබදනාහු ද ඒ මනිනුයෙන් සංවරයට පිළිපත්තේ වෙයි. මනිනුය රකී. මනිනුයෙන් සංවරයට පැමිණෙයි. මේ මනිනුයෙන් යම් ගුණ-යක් ගොපනගෙයක් ආරක්‍ෂාගෙයක් සංවරගෙයක් ඇද්ද, මේ 'ඉන්ද්‍රියයන්හි ගුණාභාර බව' යයි කියනුලැබේ.

1354. එහි ගොපනගෙය මාත්‍රය නවර යන්:

මෙ ලොවැ කිසිවෙක් නුනුවණින් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කොට ආහාර වලද කෙරෙයි. කෙළි පිණිස නො මැ වෙයි. මදයට නො වෙයි. මහනිසාට නො වෙයි. මේ ගර්භයෙන් ස්වයංගත යැපීමට වෙහෙස ගන්නා වැඩට බ්‍රහ්මචරියානුග්‍රහයට පමණ වෙයි. මෙයේ පැරැණි බඩබිති වෙදනාත් නසමි. අප්‍රත් බඩබිති වෙදනාත් නුපදවමි. මාගේ ජීවිතයාත්‍රාව ද අනවද්‍ය භාවය ද ප්‍රබවිතරණ ද මේ යයි කියා යි. ඒ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කොට වැලඳීමෙහි යම් සතුටු බවෙක් පමණ දන්නා බවෙක් ඇද්ද, මේ 'ගොපනගෙය මාත්‍රය බව' යයි කියනුලැබේ.

1355. එහි මුහුණත බව කවරෙ යන්:

යම් අසනියක් අනුමාන රහිත බවෙක් ප්‍රතිමාන රහිත බවෙක් අසනියක් සිහි නො කරන බවෙක් නො දරන බවෙක් අරමුණෙහි ඉල්පෙන බවෙක් නටසිහි ඇති බවෙක් ඇද්ද, මේ 'මුහුණත ඇති බව' යයි කියනුලැබේ.

1356. එහි අසම්ප්‍රජනා කවරෙ යන්:

යම් නො දැනීමෙන් නො දැක්වීමෙන් අසනියගෙයක් අනුමානගෙයක් අසනියගෙයක් (සිටියක් දහම්) අප්‍රතිවේධගෙයක් අසනියගෙයක් නො බැගහැනීමෙන් සම්මත නො දැක්වීමෙන් බර්තමානව නො දැක්වීමෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ නො කිරීමෙන් විනාශකරනාගෙයක් අපමිත්‍ර බවෙක් බාල බවෙක් සමාන්-ප්‍රඥ රහිත බවෙක් මොහගෙයක් ප්‍රමොහගෙයක් සමමොහගෙයක් අවිද්‍යාගෙයක් අවිද්‍යා-මහගෙයක් අවිද්‍යා-මොහගෙයක් අවිද්‍යා-ප්‍රමොහගෙයක් අවිද්‍යා-පමානගෙයක් අවිද්‍යා-බර්තමානගෙයක් මොහ - අකුශලමූලගෙයක් ඇද්ද, මේ 'අසම්ප්‍රජනා' යයි කියනුලැබේ.

1357. එහි සමාන කවර යන්:

යම් සමානියක් පුනපුනා සිහිකිරීමෙන් අභිමුඛ වැ මෙන් සිහිකිරීමෙන් සමානියක් සිහිකරන අනුරෝධ බර්තමානව බවෙක් අරමුණෙහි නො ඉල්පෙන බවෙක් නො මුලාවන බවෙක් සමානියක් සමානියෙන් සමානියෙන් සමානියෙන් සමානියෙන් ඇද්ද, මේ 'සමාන' යයි කියනුලැබේ.

1358. තථ ඝනමං සමපඤ්ඤා:

යා පඤ්ඤා පජානතා -පෙ- අමොභො බමමවිචයො බමමාදිට්ඨි, ඉදං වුට්ඨති සමපඤ්ඤා.

1359 තථ ඝනමං පරිසඤ්ඤානං:

යා පඤ්ඤා පජානතා -පෙ- අමොභො බමමවිචයො සමමාදිට්ඨි, ඉදං වුට්ඨති පරිසඤ්ඤානං.

1360. තථ ඝනමං භාවනානං:

යා ඤානලාභං බමමානං අසෙවභා භාවනා ඛුට්ඨිකමං, ඉදං වුට්ඨති භාවනානං. සතතපි ඛොජ්ඣානා භාවනානං.

1361. තථ ඝනමං සමිථො:

යා චිත්තස්ස ඨිති -පෙ- සමමාසමාහි, අයං වුට්ඨති සමිථො.

1362. තථ ඝනමං විපක්ඛනා:

යා පඤ්ඤා පජානතා -පෙ- අමොභො බමමවිචයො සමමාදිට්ඨි, අයං වුට්ඨති විපක්ඛනා.

1363. තථ ඝනමං සමිථනිමිත්තං:

යා චිත්තස්ස ඨිති -පෙ- සමමාසමාහි, ඉදං වුට්ඨති සමිථනිමිත්තං.

1364. තථ ඝනමං පග්ගාභනිමිත්තං:

යො චේතසිකො විජ්ජාරමො -පෙ- සමමාචාරාමො, ඉදං වුට්ඨති පග්ගාභනිමිත්තං.

1365. තථ ඝනමං පග්ගාභො:

යො චේතසිකො විජ්ජාරමො -පෙ- සමමාචාරාමො, අයං වුට්ඨති පග්ගාභො.

1366. තථ ඝනමං අවිකෙතපො:

යා චිත්තස්ස ඨිති -පෙ- සමමාසමාහි, අයං වුට්ඨති අවිකෙතපො.

1367. තථ ඝනමං සිලවිපතති:

යො කාසිකො චිත්තකමො චාචසිකො චිත්තකමො කාසිකචාචසිකො චිත්තකමො, අයං වුට්ඨති සිලවිපතති, සබ්බමිදි දුස්සිලාං සිලවිපතති.

1358. එහි සමාස්ප්‍රඥ කවර යත්:

යම් ප්‍රඥවත් දන්තා දසුරෙත් ... අමොහයෙන් ධර්මවිචයෙන් සමාස්-
දෘථියක් ඇද්ද, මේ 'සමපුර්ණා' යයි කියනු ලැබේ.

1359. එහි පටිසංඛාත (ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා) බල කවරෙ යත්:

යම් ප්‍රඥවත් පුජානතාකාරයෙන් ... අමොහයෙන් ධර්මවිචයෙන්
සමාස්දෘථියක් ඇද්ද, මේ 'ප්‍රත්‍යාවේක්ෂාබල' යයි කියනු ලැබේ.

1360. එහි භාවනාබල කවරෙ යත්:

බොධිපාක්ෂික කුසලධර්මයන්ගේ යම් අංගවතායෙන් භාවනායෙන්
පුනපුනා වැඩීමෙන් ඇද්ද, මේ 'භාවනාබල' යයි කියනු ලැබේ. සත්‍ය
බොධිසංඛයෝ මෑ භාවනාබල යි.

1361. එහි සමථ කවරෙ යත්:

විතතයාගේ යම් අරමුණෙහි අවල වැ සිටීමෙන් ... සමාස්සමාධියෙන්
ඇද්ද, මේ 'සමථ' යයි කියනු ලැබේ.

1362. එහි විපක්ෂාතා කවරෙ යත්:

යම් ප්‍රඥවත් පුජානතාකාරයෙන් ... අමොහයෙන් ධර්මවිචයෙන්
සමාස්දෘථියක් ඇද්ද, මේ 'විපක්ෂාතා' යයි කියනු ලැබේ.

1363. එහි සමථනිමිත්ත කවරෙ යත්:

විතතයාගේ අරමුණෙහි යම් අවල වැ සිටීමෙන් ... සමාස්සමාධියෙන්
ඇද්ද, මේ 'සමථනිමිත්ත' යයි කියනු ලැබේ.

1364. එහි ප්‍රත්‍යාහනිමිත්ත කවරෙ යත්:

යම් චෛතසික විශාරද්ධියෙන් ... සමාස්සමාධියෙන් ඇද්ද,
මේ 'ප්‍රත්‍යාහනිමිත්ත' යයි කියනු ලැබේ.

1365. එහි ප්‍රත්‍යාහ කවරෙ යත්:

යම් චෛතසික විශාරද්ධියෙන් ... සමාස්සමාධියෙන් ඇද්ද, මේ
'ප්‍රත්‍යාහ' යයි කියනු ලැබේ.

1366. එහි අවිකෛප කවරෙ යත්:

විතතයාගේ යම් අරමුණෙහි අවල වැ සිටීමෙන් ... සමාස්සමාධියෙන්
ඇද්ද, මේ 'අවිකෛප' යයි කියනු ලැබේ.

1367. එහි සීලවිපතති කවරෙ යත්:

යම් කායික ව්‍යතික්‍රමයෙන් වාචසික ව්‍යතික්‍රමයෙන් කායිකවිපතික
ව්‍යතික්‍රමයෙන් ඇද්ද, මේ 'සීලවිපතති' යයි කියනු ලැබේ. හැම දුශ්චරිතය
සීලවිපතති නමු.

1368. තත්ථ කතමා දිට්ඨිවිපත්ති:

තත්ථි දින්නං, තත්ථි සිට්ඨං, තත්ථි හුතං, තත්ථි සුකට්ඨකකථානං කම්මං, ඵලං විපාකො, තත්ථි අයං ලොකො, තත්ථි පරො ලොකො, තත්ථි මාතා, තත්ථි පිතා, තත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, තත්ථි ලොකෙ සමණ්ත්‍රාගමණං සම්මග්ගතා සම්මා පටිපත්තා යෙ ඉමං ච ලොකං පරං ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙනතීති යා ඵවරුපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසුකාසිකං දිට්ඨිවිපථජ්ඣිකං දිට්ඨි-සඤ්ඤාජනං ගාභො පඨව්ඨාභො අභිනිවේශො පරාමාසො කුම්මකො ඕච්ඡාපථො ඕච්ඡත්තං තිත්ථාගතං විපරිභෙදගාභො, අයං වුච්චති දිට්ඨිවිපත්ති. සබ්බෙපි ඕච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨිවිපත්ති.

1369. තත්ථ කතමා සීලසම්පදා:

යො කාසිකො අවිතික්කමො වාචසිකො අවිතික්කමො කාසික-වාචසිකො අවිතික්කමො, අයං වුච්චති සීලසම්පදා, සබ්බෙපි සීලසංවරො සීලසම්පදා.

1370. තත්ථ කතමා දිට්ඨිසම්පදා:

තත්ථි දින්නං, තත්ථි සිට්ඨං, තත්ථි හුතං, තත්ථි සුකට්ඨකකථානං කම්මං, ඵලං විපාකො. තත්ථි අයං ලොකො, තත්ථි පරො ලොකො, තත්ථි මාතා, තත්ථි පිතා, තත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, තත්ථි ලොකෙ සමණ්ත්‍රාගමණං සම්මග්ගතා සම්මා පටිපත්තා යෙ ඉමං ච ලොකං පරං ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙනතීති යා ඵවරුපා පඤ්ඤා පජානනා - පෙ-අමොභො බමමවිචයො සම්මාදිට්ඨි, අයං වුච්චති දිට්ඨිසම්පදා. සබ්බෙපි සම්මාදිට්ඨි දිට්ඨිසම්පදා.

1371. තත්ථ කතමා සීලවිසුද්ධි:

යො කාසිකො අවිතික්කමො වාචසිකො අවිතික්කමො කාසිකවාචසිකො අවිතික්කමො, අයං වුච්චති සීලවිසුද්ධි. සබ්බෙපි සීලසංවරො සීලවිසුද්ධි.

1372. තත්ථ කතමා දිට්ඨිවිසුද්ධි:

කම්මසංකතාඤ්ඤාණං¹ සච්චානුලොමිකඤ්ඤාණං මහාසම්මතියා ඤ්ඤාණං ඵලසම්මතියා ඤ්ඤාණං.

1373. දිට්ඨිවිසුද්ධි ඛො පනාති: යා පඤ්ඤා පජානනා - පෙ- අමොභො බමමවිචයො සම්මාදිට්ඨි.

1374. ගථා දිට්ඨියා ච පඨානනති: යො චේතසිකො විරිතාරමො - පෙ- සම්මාචාරාමො.

1375. සාවෙගොති: ජාතිගයං ජරාගයං ව්‍යාධිගයං මරණගයං සංවේජනිගයං ආනනති: ජාති ජරා ව්‍යාධි මරණං.

1. කම්මසංකතාඤ්ඤාණං - සි. 2

1368. එහි දූෂිතභාවය කවර යැයි:

දුන් දූෂ විපාක නැත, පුජ්‍යයෙහි විපාක නැත, භෞමිකයෙහි විපාක නැත, සුකාන්ත දුෂකාන්ත කම්මන්තේ ඵලවිපාක නැත, මේලොව නැත, පරලොව නැත, මිටු නැත, පියා නැත, උපපාදක සත්ත්වයෝ නැත, ලොවැ යම් කෙනෙක් මේලොවත් පරලොවත් තුළ විශිෂ්ටභාවයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, එබඳු වූ සමාන්තර සමාන්තප්‍රතිපත්ත මහණවලුන් කෙනෙක් නැතැයි මේබඳු වූ යම් දූෂිතයන් දූෂිතභාවයෙන් දූෂිතභාවයෙන් දූෂිතභාවයෙන් විලෝමදූෂිත ඇති බවෙන් දූෂිත විපාදිතයන් දූෂිතයෝ ජනයන්ගෙන් ග්‍රාහයන් පිහිටාසිටීමෙන් අභිනිවේශයෙන් පරාමිතයන් කුන්‍යාභාවයෙන් මිත්‍යාපථයෙන් මිත්‍යාභාවයෙන් නිව්‍යාභාවයෙන් විපරිතාපථයෙන් ඇද්ද, මේ 'දූෂිතභාවය' යයි කියනු ලබා. භෞමික විපාක දූෂිතභාවය නම්.

1369. එහි සිලසම්පත් කවර යැයි:

යම් කායික අව්‍යාජිකයෙක් වාචික අව්‍යාජිකයෙක් කායිකවාචික අව්‍යාජිකයෙක් ඇද්ද, මේ 'සිලසම්පත්' යයි කියනු ලබා. භෞමික සිලසම්පත් නම්.

1370. එහි දූෂිතභාවය කවර යැයි:

'දුන් දූෂ විපාක ඇත, පුජ්‍යයෙහි විපාක ඇත, භෞමික (අභිනිවේශක සත්ත්වයෝ) යෙහි විපාක ඇත, සුකාන්ත දුෂකාන්ත කම්මන්තේ ඵලවිපාක ඇත, මේලොව ඇත, පරලොව ඇත, මිටු ඇත, පියා ඇත, උපපාදක සත්ත්වයෝ ඇත, ලොව සමාන්තර සමාන්තප්‍රතිපත්ත වූ යම් කෙනෙක් මේලොවත් පරලොවත් තුළ විශිෂ්ටභාවයෙන් දුන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද එබඳු සුමනව්‍යාජිකයෝ ඇතැයි යම් මේබඳු වූ ප්‍රභවයන් ප්‍රජානනයෙන් ... අමොහයෙන් ධර්මවිපරිතයෙන් සමාන්තදූෂිතයන් ඇද්ද, මේ 'දූෂිතභාවය' යයි කියනු ලැබේ. භෞමික සමාන්තදූෂිත දූෂිතභාවය යි.

1371. එහි සිලවිසුද්ධි කවර යැයි:

යම් කායික අව්‍යාජිකයෙක් වාචික අව්‍යාජිකයෙක් කායිකවාචික අව්‍යාජිකයෙක් ඇද්ද, මේ 'සිලවිසුද්ධි' යයි කියනු ලබා. භෞමික සිලවිසුද්ධි යි.

1372. එහි දූෂිතභාවය කවර යැයි:

කම්මන්තකාන්තය සත්‍යානුලෝමිකභාවය මානසිකවිකල්පයෙන් භාවය ඵලසම්බන්ධයෙන් භාවය යි

1373. 'දූෂිතභාවය' යනු යම් ප්‍රභවයන් ප්‍රජානනයකරයෙන් ... අමොහයෙන් ධර්මවිපරිතයෙන් සමාන්තදූෂිතයන් ඇද්ද, එය යි.

1374. 'සංචේතය' යනු යම් චේතනාසික විකල්පයකින් ... සමාන්තව්‍යාජිකයෙන් ඇද්ද, එය යි.

1375. 'සංචේතය' යනු ජාතික ජරාහය ව්‍යාධිහය මරණය යි.
'සංචේතය' යනු ජාති ජරා ව්‍යාධි මරණ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1376. සංවිග්ගානං ව ගොතිකො පටිභානති. ඉධ භික්ඛු අනුපානනානං පාපකානං අකුසලානං බම්මානං අනුපාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමිති විරියං ආරහති විතතං පග්ගණතාති පදහති, උපානනානං පාපකානං අකුසලානං බම්මානං පහානාය ඡන්දං ජනෙති වායමිති විරියං ආරහති විතතං පග්ගණතාති පදහති, අනුපානනානං කුසලානං බම්මානං උපාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමිති විරියං ආරහති විතතං පග්ගණතාති පදහති, උපානනානං කුසලානං බම්මානං සීතියා අසමමානාය භිග්ගොභාවාය චෙට්ඨලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමිති විරියං ආරහති විතතං පග්ගණතාති පදහති.

1377. අසනතුට්ඨිතා ව කුසලෙසු බමෙමසුති: යා කුසලානං බම්මානං භාවනාය අසනතුට්ඨිතා භිග්ගොභාවාය.

1378. අපාට්ඨානිතා ව පටිභානතීති: යා කුසලානං බම්මානං භාවනාය සකකච්චකීරියතා සාතච්චකීරියතා අට්ඨිතකීරියතා අනොලින-චුතතීතා අනිකඛිතතඡන්දතා අනිකඛිතතඤ්චරතා අසෙවනා භාවනා ඛුලිකමං.

1379. විජ්ජාති: තිග්ගො විජ්ජා: පුබ්බෙතිවාසානුග්ගති සද්දං විජ්ජා, සභතානං චුතුපපාගෙ සද්දං විජ්ජා, අසමානං බගෙ සද්දං විජ්ජා.

1380. විමුත්තීති: ඥෙව විමුත්තියො, විතතානං ව අභිමුත්තී නිබ්බානඤ්ච.

1381. බගෙ සද්දංහරී: මග්ගසම්බද්ධිකා සද්දං.

1382 අනුපාදෙ සද්දංහරී ඵලසම්බද්ධිකා සද්දං.

සුභතභතමානිකා

නිකේධපකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

1876. 'සංවිග්ගායනං ව සොභිසං පටිභංගං' යනු මේ සන්තොසි මහණ භූපත් ලාමක අකුලබ්බිකයන්ගේ නො ඉපදීම පිණිස කුලබ්බිකයන් උපදවයි, වැයම් කෙරෙයි, විග්ගාරම් කෙරෙයි, සිත දැඩි කොටගනියි, ප්‍රබන්ධිකී කෙරෙයි. උපත් ලාමක අකුලබ්බිකයන්ගේ ප්‍රභංගය පිණිස ඡන්දය උපදවයි, වැයම් කෙරෙයි, විග්ගාරම් කෙරෙයි, සිත දැඩි කොටගනියි, ප්‍රබන්ධිකී කෙරෙයි. භූපත් කුලබ්බිකයන්ගේ ඉපදීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි, වැයම් කෙරෙයි, විග්ගාරම් කෙරෙයි, සිත දැඩි කොටගනියි. ප්‍රබන්ධිකී කෙරෙයි. උපත් කුලබ්බිකයන්ගේ ස්වභාව පිණිස අවිනාශයට බහුලභාවයට විප්‍රලාභයට වැඩිමට සමස්ත විමට කුලබ්බිකයන් උපදවයි, වැයම් කෙරෙයි, විග්ගාරම් කෙරෙයි, සිත දැඩි කොටගනියි, ප්‍රබන්ධිකී කෙරෙයි.

1877. 'අතනුච්ඡිකා ව කුලබ්බිකා ව' යනු කුලබ්බිකයන්ගේ වැඩිමෙහි අතනුච්ඡිකා වූවකුගේ බොහෝ කොට කැමැතිබවක් ඇද්ද එය යි.

1878. 'අප්පට්ඨානිකා ව පටිභංගං' යනු කුලබ්බිකයන්ගේ වැඩිමෙහි යම් සකස් කොට කරන බවක් නිරතුරු වැ කරන බවක් නො නැවත කරන බවක් නො හැකුළුණු පැවතුම් ඇති බවක් නො පිටු කුලබ්බිකයන් ඇති බවක් නො පිටු විග්ගාරම් ඇති බවක් අනවශ්‍යයක් හානියකින් බහුල කිරීමෙන් ඇද්ද එය යි.

1879. 'විජ්ජා' යනු ත්‍රිවිද්‍යා යි. පූර්විකාසංක්‍රමානුසාරික විද්‍යා යි, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපප්‍රාප්තියෙහි අනුසාරික විද්‍යා යි, අනුසාරිකයන්ගේ ආත්ම විමෙහි අනුසාරික විද්‍යා යි.

1880. 'විමුක්ති' යනු විමුක්ති දෙකෙහි: අප්‍රාප්තියෙහි සම්බන්ධ වූ විතර්කයන්ගේ අධික්ෂිකත්වය ද නිවැරදි ද යි.

1881. 'බ්‍රහ්මණං' යනු මානසිකවිකල්පයන්ගේ අනුසාරික යි

1882. 'අනුප්‍රාප්තියං' යනු ඵලානුසාරිකයන්ගේ අනුසාරික යි.

සුත්‍රානුසාරික මාතෘකායෙහි

නිකායපාඨානුසාරික නිමි.

අධිකරණය

1383. කතමේ බලය: කුසලය:

වතුසු හුමිසු කුසලය, ඉමේ බලය: කුසලය.

1384. කතමේ බලය: අකුසලය:

අධිකරණය අකුසලය, ඉමේ බලය: අකුසලය.

1385. කතමේ බලය: අවිශ්වාසය:

වතුසු හුමිසු විශ්වාසය, කිසු හුමිසු කිරිමයවිශ්වාසය, රුපසු කිරිමය-
නසු, ඉමේ බලය: අවිශ්වාසය.

1386. කතමේ බලය: සුඛය වේදනය සමපසුතය:

කාමාවචරකුසලය: වතනය: කාමාවචරකුසලය විශ්වාසය: ව කිරිමය: ව පසු, රුපාවචරකුසලය: විශ්වාසය: ව කිරිමය: ව, ලොකුතරකුසලය: විශ්වාසය: ව, එකුපසුතය: සුඛය වේදනය සමපසුතය, ඉමේ බලය: සුඛය වේදනය සමපසුතය.

1387. කතමේ බලය: දුකය වේදනය සමපසුතය:

අධිකරණය දුකය වේදනය සමපසුතය, දුකය වේදනය සමපසුතය, එකුපසුතය දුකය වේදනය සමපසුතය, ඉමේ බලය: දුකය වේදනය සමපසුතය.

1388. කතමේ බලය: අදුකය වේදනය සමපසුතය:

කාමාවචරකුසලය: වතනය: අදුකය වේදනය සමපසුතය, අකුසලය: ජ, කාමාවචරකුසලය: විශ්වාසය: දුකය, අකුසලය: විශ්වාසය: ජ, කිරිමය: ජ, රුපාවචරය: වතුසු. කුසලය: ව විශ්වාසය: ව කිරිමය: ව, වතනය: අරුපාවචරය: කුසලය: ව විශ්වාසය: ව කිරිමය: ව, ලොකුතරය: වතුසු. කුසලය: ව විශ්වාසය: ව, එකුපසුතය: අදුකය වේදනය සමපසුතය, ඉමේ බලය: අදුකය වේදනය සමපසුතය.

කිසියම් ව වේදනය රුපසු කිරිමයනසු, ඉමේ බලය: න විතරකුසලය, සුඛය වේදනය සමපසුතයකි, දුකය වේදනය සමපසුතයකි, අදුකය වේදනය සමපසුතයකි.

1389. කතමේ බලය: විශ්වාසය:

වතුසු හුමිසු විශ්වාසය, ඉමේ බලය: විශ්වාසය.

1390. කතමේ බලය: විශ්වාසය බලය:

වතුසු හුමිසු කුසලය, අකුසලය, ඉමේ බලය: විශ්වාසය බලය.

අර්ථකථාකාණ්ඩය

1383. **භූගලවිමර්ශයේ කවරහ යන්:**

සතර හමියෙකි කුසල ය. මේ ධර්මයෝ කුසලයෝ හි.

1884 අඩුශල්‍යවිෂයෝ කවරහ යන්:

දෙළොස් අකුශලවිතොත්තාදයෝ ය. මේ ධර්මයෝ අකුශලයෝ යි.

1385 අව්‍යාකෘතවිමර්ශයේ කවරය යන්:

සතර භූමියෙහි විපාකය ද තුන් භූමියෙහි ක්‍රියාව්‍යාකෘතය ද රූපය ද නිජාණය ද යන මේ බිමයෝ අව්‍යාකෘතයෝ යි.

1386. ප්‍රවේදනයාම හා සම්ප්‍රයුක්ත ධර්මයෝ කවරහ යන්:

කාම,චචරකුශලයෙන් සතර සොමනස් සහතිම විතෙතාත්පාදයෝ යැ අකුශලයෙන් (සොමනස් සහතිම විතෙතාත්පාදයෝ) සතර දෙන යැ කාම,චචරකුශලයාගේ විපාකයෙන් ද ක්‍රියායෙන් ද (සොමනස්සහතිම විපාක සතර යැ හසිකුපාදවිතතය දූ සි විතෙතාත්පාදයෝ) පස්දෙන යැ කුශලයෙන් ද විපාකයෙන් ද ක්‍රියායෙන් ද රූපාචරිත්‍රිකවිකුශෙකධ්‍යාන විතතයෝ යැ කුශලයෙන් ද විපාකයෙන් ද ලොකොත්තර භ්‍රිකවිකුශෙකධ්‍යාන විතතයෝ යැ යන මොහු යැ. මෙහි උපන් සුඛවේදනාව තඛා, මේ ධර්මයෝ සුඛවේදනාව හා සම්පූර්ණයෝ යි.

1887. දූ:බවේදනාම හ, සම්ප්‍රයුක්ත ධර්මයෝ කම්මරහ යන්:

දෙමින් සහතික විකේතනයාදයේ දෙදෙන හැ දුන්සහතික කා-
විකේත යි. මෙහි උපන් දුබවේදනාව නමැ මේ වූයේ දුබවේදනාව
හැ සම්ප්‍රසන්නයෝ යි.

1388. අද්වයාත්ම වේදනාව හා සම්ප්‍රයුක්ත ධර්මයේ කවරහ යන්:

කාමාවචර-කුලයෙන් කෙරෙන්නර උපෙක්ෂා සහගත විනෝදාභාසයෝ ය. අකුලයෙන් කෙරෙන්න (විනෝදාභාස) සගෙක. කාමාවචර කුලවිපාකයන් කෙරෙන්න දගෙක අකුලවිපාකයන් කෙරෙන්න සගෙක. ක්‍රියා සිත් අසුරෙන්න සගෙක. කුල විපාක-ක්‍රියා විසින් රූපාවචර චතුර්-ධ්‍යාන ද කුල විපාක-ක්‍රියා විසින් සතර අරූපාවචරයෝ ද කුල විසින් ද විපාක විසින් ද ලෝකෝත්තර චතුර්ධ්‍යාන ද යන මේහි උපන් අදුක්ඛමුත්ථෙදනාව තබා මේ ධර්මයෝ අදුක්ඛමුත්ථෙදනාව හා සම්ප්‍ර-සංකරයෝ යි.

ත්‍රිවිධ වෙදනාවෝ ද රූපය ද නිජිණය ද යන මේ ධර්මයෝ 'සුඛවෙදනාව හා සම්ප්‍රසුක්කතය' හි ද 'දුක්ඛවෙදනාව හා සම්ප්‍රසුක්කතය' හි ද 'ඥානම්සුඛවෙදනාව හා සම්ප්‍රසුක්කතය' හි ද නො කියැවුණාහ.

1389. വിചക്ഷണശീലന്റെ കാലിദാസ യന്ത്:

සතර ඉම්ගෙහි විපාක ය. මේ ධර්මයේ විපාකයෝ යි.

1890. විපාකසාදනවිධිමයෝ කවරහ ගත්:

සතර හමියමෙහි තුනල ගෑ, අතුනල ගෑ ගහ මේ බමිණෝ විපාකක්වන බමිණෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1391. කතමෙ බමම: නෙවවිපාකතවිපාකබමමබමම:

ඒසු භුමිසු කිරියාව්‍යාකතං රූපං ච තිබ්බංහං ච, ඉමෙ බමම: නෙවවිපාකතවිපාකබමමබමම:

1392. කතමෙ බමම: උපාදිනනුපාදනියා:

ඒසු භුමිසු විපාකො, යං ච රූපං කමමස්සකතතතා, ඉමෙ බමම: උපාදිනනුපාදනියා.

1393. කතමෙ බමම: අනුපාදිනනුපාදනියා:

ඒසු භුමිසු කුසලං, අකුසලං, ඒසු භුමිසු කිරියාව්‍යාකතං, යං ච රූපං කමමස්සකතතතා, ඉමෙ බමම: අනුපාදිනනුපාදනියා.

1394. කතමෙ බමම: අනුපාදිනනඅනුපාදනියා:

චතතාරො මග්ගා අපරියාපනතා, චතතාරි ච සාමිඤ්ඤඵලාති, තිබ්බංහං ච, ඉමෙ බමම: අනුපාදිනනඅනුපාදනියා.

1395. කතමෙ බමම: සංඛිතිථිඨසංඛිතිලෙසිකා:

ආදය අකුසලවිතතුපාද, ඉමෙ බමම: සංඛිතිථිඨසංඛිතිලෙසිකා.

1396. කතමෙ බමම: අසංඛිතිථිඨසංඛිතිලෙසිකා:

ඒසු භුමිසු කුසලං, ඒසු භුමිසු විපාකො, ඒසු භුමිසු කිරියාව්‍යාකතං, සංඛිතිං ච රූපං, ඉමෙ බමම: අසංඛිතිථිඨසංඛිතිලෙසිකා.

1397. කතමෙ බමම: අසංඛිතිථිඨසංඛිතිලෙසිකා:

චතතාරො මග්ගා අපරියාපනතා, චතතාරි ච සාමිඤ්ඤඵලාති, තිබ්බංහං ච, ඉමෙ බමම: අසංඛිතිථිඨසංඛිතිලෙසිකා.

1398. කතමෙ බමම: සවිතක්කසවිචාරා:

සාමිච්චරං කුසලං, අකුසලං, සාමිච්චරකුසලස්ස විපාකතො ඵකාදය විතතුපාද, අකුසලස්ස විපාකතො ආදි, කිරියතො ඵකාදය, රූපාච්චරං පඨමං ක්‍රියාං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුතතරං පඨමං ක්‍රියාං කුසලතො ච විපාකතො ච ඵඤ්ඤානා විතක්කසවිචාරො ඤාපෙතො, ඉමෙ බමම: සවිතක්කසවිචාරා.

1399. කතමෙ බමම: අවිතක්කසවිචාරමතතා:

රූපාච්චරපඤ්ඤානායෙ දුතීයං ක්‍රියාං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුතතරපඤ්ඤානායෙ දුතීයං ක්‍රියාං කුසලතො ච විපාකතො ච ඵඤ්ඤානා විචාරං ඤාපෙතො, විතක්කසවිචාරො, ඉමෙ බමම: අවිතක්කසවිචාරමතතා.

1391 නො, මෑ විපාක වූ විපාකයන්හිවිධි නො වූ බවටත් කවරන යත්:

තුන් භූමියෙහි ක්‍රියාවන්තාවය ද රූපය ද නිවැරදි ද යන මේ බවටත් නො, මෑ විපාක වූ විපාකයන්හිවිධි නො වූ බවටත් යි.

1392. උපාදිනනඋපාදිත බවටත් කවරන යත්:

තුන් භූමියෙහි විපාක ද කමය කළ හෙයින් යම් රූපයෙකුත් මේ ද, මොහු උපාදිනනඋපාදිත බවටත් යි.

1393 අනුපාදිනනඋපාදිත බවටත් කවරන යත්:

තුන් භූමියෙහි කුශල යැ අකුශල යැ තුන් භූමියෙහි ක්‍රියාවන්තාවය යැ කමය කළ හෙයින් නො වූ යම් රූපයෙකුත් ඇද්ද, මොහු අනුපාදිනන උපාදිත බවටත් යි.

1394. අනුපාදිනනඅනුපාදිත බවටත් කවරන යත්:

අපරිනිපතන වූ සතර මාග්ගෝ ද සතර ශ්‍රමණ්‍ය ඵලයෝ ද නිවැරදි ද යන මොහු අනුපාදිනනඅනුපාදිත බවටත් යි.

1395. සංකිලිථිසංකිලෙසික වූ බවටත් කවරන යත්:

දෙළොස් අකුශලවිතොත්තාදයෝ යැ. මොහු සංකිලිථිසංකිලෙසික වූ බවටත් යි.

1396. අසංකිලිථිසංකිලෙසික වූ බවටත් කවරන යත්:

තුන් භූමියෙහි කුශල යැ තුන් භූමියෙහි විපාක යැ තුන් භූමියෙහි ක්‍රියාවන්තාවය යැ හැම රූප ද යන මොහු අසංකිලිථිසංකිලෙසික වූ බවටත් යි.

1397. අසංකිලිථිසංකිලෙසික වූ බවටත් කවරන යත්:

අපරිනිපතන සතර මාග්ගෝ ද සතර ශ්‍රමණ්‍යඵලයෝ ද නිවැරදි ද යන මොහු අසංකිලිථිසංකිලෙසික වූ බවටත් යි.

1398. සවිතකීච්චාර බවටත් කවරන යත්:

කාමාවචර කුශල යැ අකුශල යැ කාමාවචර කුශලයන් විපාකයෙන් ඵකොළොස් විතොත්තාදයෝ යැ, අකුශලවිපාකයෙන් දෙකෙක, ක්‍රියා-යෙන් ඵකොළොසෙක, කුශල විසින් ද විපාක විසින් ද ක්‍රියා විසින් ද රූපාවචර ප්‍රථමධ්‍යාන යැ, කුශල විසින් ද විපාක විසින් ද ලොකොත්තර ප්‍රථමධ්‍යාන යැ, යන මෙකෙක් තැන්හි උපන් විතකීච්චාරයන් තබා මේ බවටත් සවිතකීච්චාරයෝ යි.

1399 අවිතකීච්චාරමාත්‍ර බවටත් කවරන යත්:

කුශල විසින් ද විපාක විසින් ද ක්‍රියා විසින් ද රූපාවචර පඤ්චක භයෙහි ද්විතීයධ්‍යාන ද කුශල විසින් ද විපාක විසින් ද ලොකොත්තර පඤ්චක භයෙහි ද්විතීයධ්‍යාන ද මෙහි උපන් විචාරය තබා, විතකීච්චාරයන් මොහු අවිතකීච්චාරමාත්‍ර බවටත් යි.

1400. කතමේ බලවත් අවධානයට:

දෙවන පටුනේ ඇති, රුපාවටර්තිකර්මාණය: කුසලය: ව විපාකය: ව කිරිය: ව, වතා: රො අරුපා: කුසලය: ව විපාකය: ව කිරිය: ව, ලොකුතර්තිකර්මාණය: කුසලය: ව විපාකය: ව, පටුනකතම දුර්ගතිය: වෙ උපානා: ව විපාකය: රුපාවට නිබ්බානං ව, ඉමේ බලවත් අවධානයට:

විනයකතමය: විපාකය: හ වතා: රො කතමකතමය: විපාකය: වෙ, අවධානයට, අවධානයට විපාකය: වෙ.

1401. කතමේ බලවත් පිතිසහය:

කාමාවටර්තිකර්මාණය: වතා: රො කොමනසාසනවිනයාලය: ද, අකුසලය: වතා: රො, කාමාවටර්තිකර්මාණය: විපාකය: පටුන, කිරිය: පටුන, රුපාවටර්තිකර්මාණය: කුසලය: ව විපාකය: ව කිරිය: ව, ලොකුතර්තිකර්මාණය: කුසලය: ව විපාකය: ව එනිසානං පිති-සපෙතා, ඉමේ බලවත් පිතිසහය:

1402. කතමේ බලවත් සුඛසහය:

කාමාවටර්තිකර්මාණය: වතා: රො කොමනසාසනවිනයාලය: ද, අකුසලය: වතා: රො, කාමාවටර්තිකර්මාණය: විපාකය: ජ, කිරිය: පටුන, රුපාවටර්තිකර්මාණය: කුසලය: ව විපාකය: ව කිරිය: ව, ලොකුතර්තිකර්මාණය: කුසලය: ව විපාකය: ව එනිසානං සුඛං සපෙතා, ඉමේ බලවත් සුඛසහය:

1403. කතමේ බලවත් උපෙකාසහය:

කාමාවටර්තිකර්මාණය: වතා: රො උපෙකාසහය: වතා: රො, අකුසලය: ජ, කාමාවටර්තිකර්මාණය: විපාකය: දස, අකුසලය: විපාකය: ජ, කිරිය: ජ, රුපාවටර්තිකර්මාණය: කුසලය: ව විපාකය: ව කිරිය: ව, වතා: රො අරුපා: කුසලය: ව විපාකය: ව කිරිය: ව, ලොකුතර්තිකර්මාණය: කුසලය: ව විපාකය: ව එනිසානං උපෙකා සපෙතා, ඉමේ බලවත් උපෙකාසහය:

පිති හ පිතිසහය, සුඛසහය හ උපෙකාසහය, සුඛං හ සුඛසහය. සිත් පිතිසහය හ උපෙකාසහය, සිත් හ වතා: රො පිතිසහය. දෙවන පටුනේ ඇති, දුර්ගතිය: කාම-විනයාලය, හ ව වෙදනා උපෙකා, රුපං ව නිබ්බානං ව, ඉමේ බලවත් හ වතා: රො පිතිසහය, සුඛසහය, උපෙකාසහය.

1400. අවිනිශ්චිතතාවයේ ස්වභාවය ගැන:

දේ පස් විශේෂයන් ද, කුසල විපාක ක්‍රියා විසින් රූපාවචර ක්‍රියා-
ව්‍යාපාරයන් ද, කුසල විපාක ක්‍රියා විසින් සත්‍ය ආරූපයන් ද, කුසල
විපාක විසින් ලෝකෝත්තර ක්‍රියාව්‍යාපාරයන් ද, පඤ්චක නොවන ද්විතීය
ව්‍යාපාරයේ උපත් විවාරය ද, රූපය ද, නිවේශය ද යන මොහු අවිනිශ්චිත-
තාවයේ සි.

විනිශ්චිතතාවය වූ විවාරය සවිනිශ්චිතතාවය ද, අවිනිශ්චිතතාවය මොහු
යයි ද, අවිනිශ්චිතතාවය යයි ද නො කියැවුණේ යි.

1401. ප්‍රතිසංස්කෘතික ස්වභාවය ගැන:

කාමාවචර කුසලයන් කෙරෙහි සත්‍ය සංකල්පයක් සහතික විනිශ්චිතතාවය-
යන් ද, අකුසලයන් කෙරෙහි (සංකල්පයක් සහතික) සත්‍ය විනිශ්චිතතාවයන් ද,
කාමාවචර කුසලයන් විපාකයන් කෙරෙහි (සිත්) පහසු ද, ක්‍රියා
විපාකයන් කෙරෙහි පහසු ද, කුසල විපාක ක්‍රියා විසින් රූපාවචර ද්විතීය-
ක්‍රියාව්‍යාපාරයන් ද, කුසල විපාක විසින් ලෝකෝත්තර ද්විතීය-ක්‍රියාව්‍යාපාරයන්
ද යන මෙහි උපත් ප්‍රතිසංස්කෘතිකතාවය, මේ ස්වභාවය ප්‍රතිසංස්කෘතිකතාවයේ සි.

1402. සුඛසංකත ස්වභාවය ගැන:

කාමාවචර කුසලයන් කෙරෙහි සත්‍ය සංකල්පයක් සහතික විනිශ්චිතතාවය-
යන් ද, අකුසලයන් කෙරෙහි (සිත්) සත්‍යයන් ද, කාමාවචර කුසලයන්
විපාකයන් කෙරෙහි සත්‍යයන් ද, ක්‍රියා (සිත්) අකුසලයන් පහසු ද, කුසල
විපාක ක්‍රියා විසින් රූපාවචර ක්‍රියා-විකල්පව්‍යාපාරයන් ද, කුසල විපාක
විසින් ලෝකෝත්තර ක්‍රියා-විකල්පව්‍යාපාරයන් ද යන මෙහි උපත් සුඛ
තාවය, මේ ස්වභාවය සුඛසංකතතාවයේ සි.

1403. උපෙක්ෂාසහතික ස්වභාවය ගැන:

කාමාවචර කුසලයන් කෙරෙහි සත්‍ය උපෙක්ෂාසහතික විනිශ්චිතතාවය-
යන් ද, අකුසලයන් කෙරෙහි (සිත්) සත්‍යයන් ද, කාමාවචර කුසලයන්
විපාකයන් කෙරෙහි සත්‍යයන් ද, අකුසලවිපාකයන් සත්‍යයන්, ක්‍රියාසහතික
සත්‍යයන්, කුසලවිපාකක්‍රියා විසින් රූපාවචර විකල්පව්‍යාපාරයන්, කුසලවිපාක
ක්‍රියා විසින් සත්‍ය ආරූපයන් ය, කුසලවිපාක විසින් ලෝකෝත්තර
විකල්පව්‍යාපාරයන් ය යන මෙහි උපත් උපෙක්ෂාසහතිකතාවය, මේ ස්වභාවය
උපෙක්ෂාසහතිකතාවයේ සි.

ප්‍රතිසංස්කෘතික නො වෙයි, සුඛසංකත යැ, උපෙක්ෂාසහතික නො වෙයි.
සුඛසංකත නො වෙයි, ප්‍රතිසංස්කෘතික වන්නේ යැ, උපෙක්ෂාසහතික
නො වෙයි, ප්‍රතිසංස්කෘතික යයි නො කියැවුණු ද වන්නේ යැ. දෙමනස්සංකත
විනිශ්චිතතාවයන් දෙදෙන යැ දුඃඛසංකත කාමවිශේෂය යැ උපෙක්ෂා-
වේදනාව ද රූපය ද නිවේශය ද යන මේ ස්වභාවය ප්‍රතිසංස්කෘතිකතාවයේ යයි ද
සුඛසංකතතාවයේ යයි ද උපෙක්ෂාසහතිකතාවයේ යයි ද නො කියැවුණාක.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1404. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභාතබ්බා:

වතතාථො: දිට්ඨිගතසම්පසුත්තචිත්තප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තප්පාදො, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභාතබ්බා.

1405. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පභාතබ්බා:

උඤ්චවසහගතො චිත්තප්පාදො, ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පභාතබ්බා.

වතතාථො: දිට්ඨිගතවිපසුත්තා ලොභසහගතචිත්තප්පාදා දො දොමනස්සසහගතචිත්තප්පාදා, ඉමෙ ධම්මා සීයා දස්සනෙන පභාතබ්බා සීයා භාවනාය පභාතබ්බා.

1406. කතමෙ ධම්මා නෙච්ඡ දස්සනෙන න භාවනාය පභාතබ්බා:

චතුසු භුමිසු කුසලං, චතුසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා නෙච්ඡ දස්සනෙන න භාවනාය පභාතබ්බා.

1407. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභාතබ්බහෙතුකා:

වතතාථො: දිට්ඨිගතසම්පසුත්තචිත්තප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තප්පාදො, එත්ථුප්පත්තං මොහං ධ්වෙසනා, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභාතබ්බහෙතුකා.

1408. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා:

උඤ්චවසහගතො චිත්තප්පාදො, එත්ථුප්පත්තං මොහං ධ්වෙසනා, ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා.

වතතාථො: දිට්ඨිගතවිපසුත්තා ලොභසහගතචිත්තප්පාදා, දො දොමනස්සසහගතචිත්තප්පාදා, ඉමෙ ධම්මා සීයා දස්සනෙන පභාතබ්බහෙතුකා, සීයා භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා.

1409 කතමෙ ධම්මා නෙච්ඡ දස්සනෙන න භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා:

විචිකිච්ඡාසහගතො මොහො, උඤ්චවසහගතො මොහො, චතුසු භුමිසු කුසලං, චතුසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා නෙච්ඡ දස්සනෙන න භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා.

1410. කතමෙ ධම්මා අථවයගාමිනො:

තිසු භුමිසු කුසලං, අකුසලං, ඉමෙ ධම්මා අථවයගාමිනො.

1411. කතමෙ ධම්මා අපචයගාමිනො:

වතතාථො: මිත්තා අපරිත්තාපත්තා, ඉමෙ ධම්මා අපචයගාමිනො.

1404. දැනියෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ධර්මයේ කවරක යන්:

සතර දූෂිතකම්ප්‍රසූක්‍ය විතොත්තාදයෝ යෑ විචික්ඛාසකගත විතොත්තාදය යන මේ ධර්මයේ දැනියෙන් ප්‍රභාතව්‍යයෝ යි.

1405. භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ධර්මයේ කවරක යන්:

ඕද්ධාසකගත විතොත්තාදයෝ යි. මේ ධර්මයේ භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍යයෝ යෑ

දූෂිතකම්ප්‍රසූක්‍ය ලෝභසකගත විතොත්තාදයෝ සතර දෙන යෑ දෙමනස්සකගත විතොත්තාදයෝ දෙදෙන යෑ යන මේ ධර්මයේ දැනියෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ද චන්තාහ, භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ද චන්තාහ.

1406. නො මෑ දැනියෙන් ප්‍රභාතව්‍ය වූ භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍ය නො වූ ධර්මයේ කවරක යන්:

සතරභූමියෙහි භූමිකා යෑ සතරභූමියෙහි විපාක යෑ තුන්ඛිම්භි ක්‍රියාව්‍යාකාත යෑ රූපය ද නිජාණය ද යන මොහු නො මෑ දැනියෙන් ප්‍රභාතව්‍ය වූ භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍ය නො වූ ධර්මයෝ යි.

1407. දැනියෙන් ප්‍රභාතව්‍ය හෙතු ඇති ධර්මයේ කවරක යන්:

සතර දූෂිතකම්ප්‍රසූක්‍ය විතොත්තාදයෝ යෑ විචික්ඛාසකගත විතොත්තාදයෝ යෑ යන මෙහි උපන් මොහය තබා මේ ධර්මයේ දැනියෙන් ප්‍රභාතව්‍ය හෙතු ඇත්තාහු යි.

1408. භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍යහෙතු ඇති ධර්මයේ කවරක යන්:

ඕද්ධාසකගත විතොත්තාදයෝ යෑ මෙහි උපන් මොහය තබා මේ ධර්මයේ භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍යහෙතු ඇත්තාහු ය.

දූෂිතකම්ප්‍රසූක්‍ය වූ ලෝභසකගත විතොත්තාදයෝ සතරදෙන යෑ දෙමනස්සකගත විතොත්තාදයෝ දෙදෙන යෑ යන මේ ධර්මයේ දැනියෙන් ප්‍රභාතව්‍යහෙතු ඇත්තාහු ද චන්තාහ, භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍යහෙතු ඇත්තාහු ද චන්තාහ.

1409 නො මෑ දැනියෙන් නො ද භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍ය හෙතු ඇති ධර්මයේ කවරක යන්:

විචික්ඛාසකගත මෝහ යෑ ඕද්ධාසකගත මෝහ යෑ සිසුඛිම්භි භූමිකා යෑ සිසුඛිම්භි විපාක යෑ තුන්ඛිම්භි ක්‍රියාව්‍යාකාත යෑ රූපය ද නිජාණය ද යන මොහු නො මෑ දැනියෙන් නො ද භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍ය හෙතු ඇති ධර්මයෝ යි.

1410 අවයසාමි ධර්මයේ කවරක යන්:

තුන්ඛිම්භි භූමිකා යෑ අභූමිකා යෑ යන මොහු අවයසාමි (ප්‍රතික්ඛාස, ව්‍යුති, ගති, ප්‍රවාතනිත්ව පමුණුවන) ධර්මයෝ යි.

1411. අපවයසාමි ධර්මයේ කවරක යන්:

අපවයසාමික වූ සතර මාගියෝ යෑ. මොහු අපවයසාමි (තිවිකාපමුණුවන) ධර්මයෝ යි.

1412. කතමෙ ධම්මො නෙව අචයතාමිනො හ අපචයතාමිනො:

චතුසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මො නෙව අචයතාමිනො හ අපචයතාමිනො.

1413. කතමෙ ධම්මො සෙඛා:

චත්තාරො මග්ගා අපරියාපත්තා, හෙට්ඨමානි ච තිණි සාමඤ්ඤ-ඵලානි, ඉමෙ ධම්මො සෙඛා.

1414. කතමෙ ධම්මො අසෙඛා:

උපරිට්ඨිමං අරහත්තඵලං, ඉමෙ ධම්මො අසෙඛා.

1415. කතමෙ ධම්මො නෙවසෙඛා නාසෙඛා:

තිසු භුමිසු කුසලං, අකුසලං, තිසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරියා-ව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මො නෙවසෙඛා නාසෙඛා.

1416. කතමෙ ධම්මො පරිත්තා:

කාමාවචරකුසලං, අකුසලං, සබ්බෙ කාමාවචරස්ස විපාකො, කාමා-වචරකිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මො පරිත්තා.

1417. කතමෙ ධම්මො මහග්ගතා:

රූපාවචරා අරූපාවචරා කුසලාව්‍යාකතා, ඉමෙ ධම්මො මහග්ගතා.

1418. කතමෙ ධම්මො අප්පමාණා:

චත්තාරො මග්ගා අපරියාපත්තා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මො අප්පමාණා.

1419. කතමෙ ධම්මො පරිත්තාරම්මණා:

සබ්බෙ කාමාවචරස්ස විපාකො, කිරියාමනොධාතු, කිරියාහෙතුක මනොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්සසහගතා, ඉමෙ ධම්මො පරිත්තාරම්මණා.

1420. කතමෙ ධම්මො මහග්ගතාරම්මණා:

විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං, ඉමෙ ධම්මො මහග්ගතාරම්මණා.

1421. කතමෙ ධම්මො අප්පමාණාරම්මණා:

චත්තාරො මග්ගා අපරියාපත්තා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, ඉමෙ ධම්මො අප්පමාණාරම්මණා.

1412 නො මැ අපවගන්ති නො ද අපවගන්ති විමර්ශන කවරන යන්:

සතර විමර්ශන විපාක යැ තුන්විමර්ශන ක්‍රියාව්‍යාකෘතිය යැ, මොහු නො මැ අපවගන්ති නො ද අපවගන්ති විමර්ශන යි.

1413. අනෙකුත්විමර්ශන කවරන යන්:

අපවගන්ති සතර මාතියෝ ද සතර මාතියෝ ද තුන් මාතියෝ ද යන මොහු අනෙකුත්විමර්ශන යි.

1414. අනෙකුත්විමර්ශන කවරන යන්:

මහාසතර විමර්ශන යි මේ විමර්ශන අනෙකුත්විමර්ශන යි.

1415 නො මැ අනෙකුත්විමර්ශන නො ද අනෙකුත්විමර්ශන නො ද විමර්ශන කවරන යන්:

තුන්විමර්ශන කුසල යැ අකුසල යැ තුන්විමර්ශන විපාක යැ තුන්විමර්ශන ක්‍රියාව්‍යාකෘතිය යැ රූපය ද නිවැරදි ද යන මොහු නො මැ අනෙකුත්විමර්ශන නො ද අනෙකුත්විමර්ශන නො ද විමර්ශන යි.

1416. පරිත්‍යාග (කාමාවර්ත) විමර්ශන කවරන යන්.

කාමාවර්ත කුසල යැ අකුසල යැ කාමාවර්තයෙන් හැම විපාක යැ කාමාවර්ත ක්‍රියාව්‍යාකෘතිය යැ හැම රූප ද යන මොහු පරිත්‍යාගවිමර්ශන යි.

1417. මහද්වේශවිමර්ශන කවරන යන්:

රූපාවර්ත අරූපාවර්ත කුසලාචාරාකෘතියෝ යැ, මොහු මහද්වේශ විමර්ශන යි.

1418. අප්‍රමාණවිමර්ශන කවරන යන්:

අපවගන්ති සතර මාතියෝ ද සතර මාතියෝ ද තුන් මාතියෝ ද නිවැරදි ද යන මොහු අප්‍රමාණවිමර්ශන යි.

1419 පරිත්‍යාගවේශන විමර්ශන කවරන යන්:

සියලු කාමාවර්ත විපාක යැ ක්‍රියා මනෝවාතා යැ සංමතත් සහතික ක්‍රියාව්‍යාකෘතිය මනෝවාතා යැ යන මොහු පරිත්‍යාගවේශනවිමර්ශන යි.

1420. මහද්වේශවේශනවිමර්ශන කවරන යන්:

විශ්වාසයෙන් යැ සත්‍යවිශ්වාසයෙන් යැ සත්‍යවිශ්වාසයෙන් යැ යන මොහු මහද්වේශවේශනවිමර්ශන යි.

1421. අප්‍රමාණවේශන විමර්ශන කවරන යන්:

අපවගන්ති සතර මාතියෝ ද සතර මාතියෝ ද තුන් මාතියෝ ද යන මොහු අප්‍රමාණවේශන විමර්ශන යැ.

කාමාවර්ත කුසලයෙහි සතර සත්‍යවිප්‍රසන්න විවේචනාත්මකයෝ යැ. ක්‍රියාවේහි සතර සත්‍යවිප්‍රසන්න විවේචනාත්මකයෝ යැ සියලු අකුසල යැ යන මේ විමර්ශන පරිත්‍යාගවේශන ද විත්තාන, මහද්වේශවේශන ද විත්තාන, අප්‍රමාණවේශන නො වේ. 'පරිත්‍යාගවේශන' යි ද 'මහද්වේශවේශන' යි ද නො කියනු ද විත්තාන.

කාමාවචරකුසලනො චතතායො සද්දණ්ඩපසාදනවිතකුසලාද, කිරිතනො චතතායො සද්දණ්ඩපසාදනවිතකුසලාද, සබ්බං අකුසලං, ඉමෙ ධම්මා සියා පරිත්‍යාග්‍රමණා, සියා මහග්‍යාග්‍රමණා, න අපමාණාග්‍රමණා, සියා න චතතබ්බා පරිත්‍යාග්‍රමණානිපි, මහග්‍යාග්‍රමණානිපි.

කාමාවචරකුසලනො චතතායො සද්දණ්ඩපසාදනවිතකුසලාද, කිරිතනො චතතායො සද්දණ්ඩපසාදනවිතකුසලාද, රූපාවචරවතුප්ථං කුසලනො ච කිරිතනො ච, කිරිතානෙකමනොවිසද්දණ්ඩානු උපෙක්ඛාසගතො, ඉමෙ ධම්මා සියා පරිත්‍යාග්‍රමණා, සියා මහග්‍යාග්‍රමණා, සියා අපමාණාග්‍රමණා, සියා න චතතබ්බා පරිත්‍යාග්‍රමණානිපි, මහග්‍යාග්‍රමණානිපි, අපමාණාග්‍රමණානිපි.

රූපාවචරතිකචතුක්ඛානො කුසලනො ච විපාකනො ච කිරිතනො ච, චතුප්ථානං කුසලනං විපාකං, අනාගතභවිකානං, අනිසච්ඡාදනං, ඉමෙ ධම්මා න චතතබ්බා පරිත්‍යාග්‍රමණානිපි, මහග්‍යාග්‍රමණානිපි.

රූපං ච තිබ්බානං ච අනාග්‍රමණා.

1422. කතමෙ ධම්මා භිනා:

ආදාය අකුසලවිතකුසලාද, ඉමෙ ධම්මා භිනා.

1423. කතමෙ ධම්මා මජ්ඣමා:

භික්ඛු භුක්ඛු කුසලං, භික්ඛු භුක්ඛු විපාකං, භික්ඛු භුක්ඛු කිරිතාචාරාකං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා මජ්ඣමා:

1424. කතමෙ ධම්මා පඤ්ඤා:

චතතායො මග්ගා අපරිතාපනා, චතතාරි ච සංඝාදාදි, තිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා පඤ්ඤා.

1425. කතමෙ ධම්මා භිව්ච්ඡාදනා:

චතතායො දිව්ඛිගතසම්පසාදනවිතකුසලාද, දෙව් දෙව්ඛිගතසංගතවිතකුසලාද, ඉමෙ ධම්මා සියා භිව්ච්ඡාදනා සියා අනිගතා.

1426. කතමෙ ධම්මා සම්මතනා:

චතතායො මග්ගා අපරිතාපනා, ඉමෙ ධම්මා සම්මතනා.

1427. කතමෙ ධම්මා අනිගතා:

චතතායො දිව්ඛිගතවිපාදනා ලොකසංගතවිතකුසලාද, විවිධවිච්ඡාසගතො විතකුසලාද, උභවිච්ඡාසගතො විතකුසලාද, භික්ඛු භුක්ඛු කුසලං, චතුසු භුක්ඛු විපාකං, භික්ඛු භුක්ඛු කිරිතාචාරාකං, රූපං ච, තිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා අනිගතා.

කාමාවචර කුශලයෙහි සතර ඥානමුද්‍රායුක්ත විතේනාත්‍යාදයෝ ද ක්‍රියායෙහි සතර ඥානමුද්‍රායුක්ත විතේනාත්‍යාදයෝ ද කුශලක්‍රියා හෙයින් රූපාවචර චතුර්ධ්‍යාතය ද උපේක්ෂාසහගත ක්‍රියාදහනුක මනෝවිඤ්ඤාන-ධ්‍යානු ද යන මේ ධර්මයෝ පරිත්‍යාලබ්‍භත ද වත්තාහ. මහද්වතාලබ්‍භත ද වත්තාහ. අප්‍රමාණාලබ්‍භත ද වත්තාහ. 'පරිත්‍යාලබ්‍භත'යි ද මහද්වතාලබ්‍භත'යි ද 'අප්‍රමාණාලබ්‍භත'යි ද නො කියැවුනු ද වත්තාහ.

කුශලවිපාකක්‍රියා විසින් රූපාවචර ත්‍රිකචතුකෙධ්‍යාතයෝ ද චතුර්ධ්‍යාතයායෝ විපාකය ද ආකාශානඤ්චායතනය ද ආකිඤ්චානඤ්චායතනය ද යන මේ ධර්මයෝ 'පරිත්‍යාලබ්‍භත' යි ද 'මහද්වතාලබ්‍භත' යි ද 'අප්‍රමාණාලබ්‍භත' යි ද නො කියැවුනි.

රූපය ද නිව්‍යාණය ද අනාලබ්‍භතයෝ ය.

1422. භිත ධර්මයෝ කචරත යත්:

දෙළොත් අකුශල විතේනාත්‍යාදයෝ යැ. මොහු භිත ධර්මයෝ යි.

1423. මධ්‍යම ධර්මයෝ කචරත යත්:

තුන්විමැ කුශල යැ තුන්විමැ විපාක යැ තුන්විමැ ක්‍රියාව්‍යාකාන යැ හැම රූපය ද යන මොහු මධ්‍යම ධර්මයෝ යි.

1424. ප්‍රණීත ධර්මයෝ කචරත යත්:

අපයභ්‍යාපනන සතර මාභීයෝ ද සතර ප්‍රාමණ්‍යඵලයෝ ද නිව්‍යාණය ද යන මොහු ප්‍රණීත ධර්මයෝ යි.

1425. මිථ්‍යාකිතීය ධර්මයෝ කචරත යත්:

දුෂ්ඨතනමුද්‍රායුක්ත විතේනාත්‍යාදයෝ සතරදෙන යැ දෙමනස්සහගිත විතේනාත්‍යාදයෝ දෙදෙන යැ යන මේ ධර්මයෝ මිථ්‍යාකිතීය වත්තාහ, අනිත්‍ය ද වත්තාහු ය.

1426. සම්‍යක්කිතීය ධර්මයෝ කචරත යත්:

අපයභ්‍යාපනන වූ සතර මාභීයෝ යැ. මොහු සම්‍යක්කිතීය ධර්මයෝ යි.

1427. අනිත්‍ය ධර්මයෝ කචරත යත්:

දුෂ්ඨතනමුද්‍රායුක්ත ලොභසහගත විතේනාත්‍යාදයෝ සතරදෙන යැ, විචිකිත්‍යාසහගත විතේනාත්‍යාද යැ, ඕෆ්ඛිත්‍යාසහගත විතේනාත්‍යාද යැ, භ්‍රෙහුමික කුශල යැ, චාතුර්ගුමික විපාක යැ, භ්‍රෙහුමික ක්‍රියාව්‍යාකාන යැ, රූපය ද, නිව්‍යාණය ද යන මේ ධර්මයෝ අනිත්‍යයෝ යි.

1428. කනලේ බිමට, මහනරමලයා:

කමාවිවරතුකලතො: වතනාථො: සුඤ්ඤමපසුත්තවිත්තුපාදා, කිරිතතො: වතනාථො: සුඤ්ඤමපසුත්තවිත්තුපාදා, ඉමෙ ධම්මා සිතා මඤ්ඤාදරමඤ්ඤා, න මඤ්ඤාදරමඤ්ඤා, සිතා මඤ්ඤාධිපතීනො, සිතා න වතනබ්බා මඤ්ඤාදරමඤ්ඤානිපි මඤ්ඤාධිපතීනොනිපි.

වනතොරො, අරියමග්ගා න මග්ගාරමොණො, මහානෙත්ථකා, සීගො මග්ගාධි-
පඤ්ඤො, සීගො න වනනබ්බො මග්ගාධිපඤ්ඤොති.

රූපාවිවරවතුන්ගේ නම කුසලතො ව කිරිගතො ව, කිරිගතෙකුක
මතොවිසුකුකුකුකුකු උපෙකකුකුකුකු, ඉමෙ ධම්ම, සිතො මහාරම්මො,
හ මහාමහකුකු හ මහාධිපතිතො, සිතො හ වතතබ්බො මහාරම්මොති.

[illegible]

1429. කහමේ බිම්ම, උපතනා:

වතුහු භූමිය විජානෙ, යං ච රූපං කම්මස්සකතතා, ඉමෙ ධම්මො සියං
උපානතා, සියං උපාදිනො, හ වතතමිධං අනුපානතාති.

වතුහු භූමිප්‍ර කුසලං, අකුසලං, තීප්‍ර භූමිප්‍ර කිරිසංචාරාකතං, සං ව රූපං න කම්මස්සකතතතා, ඉඤ්ඤ ධම්මං, සියං උපානතා, සියං අනුපානතා, සං වතතසිංහං උපාදිභොති.

නිබ්බන්ධං හ ව්‍යභිච්ඡං උපනතනනිපි අනුපනනනනිපි උපාදි-
තොනිපි.

1430. කතෂේ ගිලා; අතීතා:¹ තිබ්බානං ඔපෙතී; සබ්බෙ ගිලා; සීයා; අතීතා; සීයා; අනාගතා; සීයා; පච්චුප්පනා; තිබ්බානං න චතතබ්බං. අතීතනතිපි අනාගතනතිපි පච්චුප්පනනතිපි.

1431. කනමේ බවට, අනිතාරවමනා:

විද්‍යාඥයෙකුගේ සේවය සහිත, නොවිසිඳුණු සේවය සහිත, ඉංග්‍රීසි බසින්,
අතින් සකස් කළ:

1432. සියනදහස,ගත:රමමණ, නැවි.

1433. කතෘගේ නම, පවුලපසුනාමය:

**දෙවසැටි විසූයුණාහි, තීර්තය ව මනෝධාතුයො, ඉමේ බලම්,
පව්විය නන්දමමණ.**

කාමාවචරකුසලයා විපාකතො දාය විතතුපාදා, අකුසලයා විපාකතො භයොවිඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛාසකතො, කීරියාහෙතුකමිතොවිඤ්ඤාණධාතු භයොමනස්සකතො, ඉමේ ධම්මා සිතා අතීතාරම්භණා සිතා අනාගතාරම්භණා සිතා පච්චිපත්තාරම්භණා.

1. ප්‍රාදේශීය සංස්ථාපිත සංවිධාන.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1428. මාඨිලබ්බනබ්බියෝ කචරහ යත්:

කාමාවචර කුශලයන් කෙරෙහි ඥානමප්‍රසන්න විතෙතාත්‍යාදයෝ සතරදෙන යැ, ක්‍රියාගෙහි ඥානමප්‍රසන්න විතෙතාත්‍යාදයෝ සතරදෙන යැ, යන මේ බම්බියෝ මාඨිලබ්බන චන්දානු යැ, මාඨිගෙතුක නො වෙති. මාඨිගිපති චන්දානු යැ, මාඨිලබ්බන හි ද, මාඨිගිපති හි ද නො කියැයුතු ද චන්දානු යැ.

සතර අංගිමාඨියෝ මාඨිලබ්බන මාඨිගෙතුක නො වෙති, මාඨිගිපති ද චන්දානු, 'මාඨිගිපති'හි නො කියැයුතු ද චන්දානු.

කුශල හෙයින් ද ක්‍රියා හෙයින් ද රූපාවචර චතුර්ථානාන යැ, උපෙක්‍ෂා සහගත ක්‍රියාගෙතුක මනෝවිඤ්ඤානාන යැ, යන මේ බම්බියෝ මාඨිලබ්බන චන්දානු, මාඨිගෙතුක නො වෙති, මාඨිගිපති නො වෙති, 'මාඨිලබ්බන'හි නො කියැයුතු ද චන්දානු.

කාමාවචර කුශලයන් කෙරෙහි සතර ඥානමප්‍රසන්න විතෙතාත්‍යාදයෝ යැ, සියලු කාමාවචර විපාක යැ, ක්‍රියා විසින් විතෙතාත්‍යාදයෝ සද්දෙනෙකැ, කුශලවිපාකක්‍රියා විසින් රූපාවචර ත්‍රිකචතුර්ථානාන යැ, චතුර්ථානාන විපාක යැ, කුශලවිපාකක්‍රියා විසින් සතර අරූපායෝ යැ, සතර ශ්‍රාමණ්ඩලයෝ ද යන මේ දහමිත්‍ර මාඨිලබ්බන හි ද, මාඨිගෙතුක හි ද, මාඨිගිපති හි ද නො කියැයුත්තාන. රූපය ද නිව්ඤ්ඤාන ද අනාලබ්බන යෝ හි.

1429. උත්තරානබ්බියෝ කචරහ යත්:

චාතුර්ගුමික විපාක යැ, කම්මඉත්තාන වූ යම් රූපයෙකුත් ඇද්ද, මේ බම්බියෝ උත්තරාන වෙති, උත්තාදී ද වෙත්, අනුත්තරානාන'හි නො කියැයුත්තාන.

චාතුර්ගුමික කුශල යැ, අකුශල යැ, භෞමික ක්‍රියාචාරානාන යැ, කම්මඉත්තාන නො වූ යම් රූපයෙකුත් ඇද්ද, මේ බම්බියෝ උත්තරාන ද වෙති. අනුත්තරාන ද වෙති. 'උත්තාදී'හි නො කියැයුත්තාන.

නිව්ඤ්ඤාන උත්තරාන යයි ද, අනුත්තරාන යයි ද, උත්තාදී යයි ද නො කියැයුතු ය.

1430. අතිකබ්බියෝ කචරහ යත්:

නිවන තබා හැම දහමිත්‍ර අතික වෙති, අනාගත වෙති, ප්‍රත්‍යත්තරාන වෙති. නිවන අතික යයි ද, අනාගත යයි ද, ප්‍රත්‍යත්තරාන යයි ද නො කියැයුතු යැ.

1431. අතිතාලබ්බන බම්බියෝ කචරහ යත්:

විඤ්ඤාණඤ්චායනාන යැ, නෙවසඤ්ඤානානඤ්ඤායනාන යැ, මේ බම්බියෝ අතිතාලබ්බන චන්දානු.

1432. නියත අනාගතාලබ්බනයෝ නැත්තාන.

1433. ප්‍රත්‍යත්තරානාලබ්බන බම්බියෝ කචරහ යත්:

ආර්ථඤ්ඤානාන යැ, තුන් මනෝධාතුනු ද හි මේ බම්බියෝ ප්‍රත්‍යත්තරානාලබ්බන වෙති.

කාමාවචර කුශලවිපාකයෙන් විතෙතාත්‍යාදයෝ සද්දෙනෙකැ, අකුශල විපාකයෙන් උපෙක්‍ෂාසහගත මනෝවිඤ්ඤානාන යැ, නොමිත්තරානාන ක්‍රියාගෙතුක මනෝවිඤ්ඤානාන යැ, මේ බම්බියෝ අතිතාලබ්බන වෙති, අනාගතාලබ්බන ද වෙති, ප්‍රත්‍යත්තරානාලබ්බන ද වෙත්.

කාමාවචරකුලය, අකුලය, කිරියතො ව ව්‍යාප්තිය, රූපාවචර වතුප්‍රාං කාමය කුලයෙහි ව කිරියතො ව, ඉතිමි බලය සිය අතිතාරමණ සිය අනාගතාරමණ සිය පවුළුපාත්‍යාරමණ; සිය හ ව්‍යාප්තිය අතිතාරමණයී අනාගතාරමණයී පවුළුපාත්‍යාරමණයී.

රූපාවචරකුලයකුකුලයකු කුලයෙහි ව ව්‍යාප්තිය ව කිරියතො ව, වතුප්‍රාං කාමය කුලයෙහි ව ව්‍යාප්තිය, අනාගතාරමණයෙහි අතිතාරමණයෙහි, ව්‍යාප්තිය මගින් අපරිපාකය, ව්‍යාප්තිය ව සාමාන්‍යාරමණය, ඉතිමි බලය හ ව්‍යාප්තිය අතිතාරමණයී අනාගතාරමණයී පවුළුපාත්‍යාරමණයී. රූප ව නිබන්ධන ව අනාරමණය.

1434. කතමෙ බලය අත්තිකතා:

අතිතාරමණය රූප ව නිබන්ධන ව සාමාන්‍ය බලය සිය අත්තිකතා, සිය බලය, සිය අත්තිකතාවලය, අතිතාරමණය රූප ව නිබන්ධන ව බලය.

1435. කතමෙ බලය අත්තිකතාරමණය:

විකල්පයකුකුලයෙහි හෙවත් විකල්පයකුකුලයෙහි, ඉතිමි බලය අත්තිකතාරමණය:

1436. කතමෙ බලය බලයාරමණය.

රූපාවචර කුලයකුකුලයකු කුලයෙහි ව ව්‍යාප්තිය ව කිරියතො ව, වතුප්‍රාං කාමය කුලයෙහි ව ව්‍යාප්තිය, අනාගතාරමණයෙහි, ව්‍යාප්තිය මගින් අපරිපාකය, ව්‍යාප්තිය ව සාමාන්‍යාරමණය, ඉතිමි බලය බලයාරමණය.

රූප සාමාන්‍ය බලය ව කාමාවචර කුලයකුකුලයකු බලය, රූපාවචර වතුප්‍රාං කාමය කුලයෙහි ව කිරියතො ව, ඉතිමි බලය සිය අත්තිකතාරමණය සිය බලයාරමණය සිය අත්තිකතාවලයාරමණය.

අතිතාරමණයෙහි හ ව්‍යාප්තිය අත්තිකතාරමණයෙහි බලයාරමණයෙහි අත්තිකතාවලයාරමණයෙහි.

රූප ව නිබන්ධන ව අනාරමණය.

1437. කතමෙ බලය සාමාන්‍යකුකුලය:

රූපයෙහි, ඉතිමි බලය සාමාන්‍යකුකුලය.

1438. කතමෙ බලය අතිතාරමණයකුකුලය:

ව්‍යාප්තිය -ප- ව්‍යාප්තියෙහි. ඉතිමි බලය, අතිතාරමණයකුකුලය.

කාමාවචර කුශල යැ, අකුශල යැ, ක්‍රියා හෙයින් නවවිනේයාත්‍යාදයෝ යැ, කුශල හෙයින් ද ක්‍රියා හෙයින් ද රූපාවචර චතුර්විධාත්‍යාදය මේ වගේද අතීතාලම්භය වෙයි. අනාගතාලම්භය ද වෙයි, ප්‍රත්‍යක්‍ෂාත්‍යාලම්භය ද වෙයි. අතීතාලම්භය යයි ද අනාගතාලම්භය යයි ද ප්‍රත්‍යක්‍ෂාත්‍යාලම්භය යයි ද නො කියායුත්තාහු ද වෙත්.

කුශල හෙයින් ද විපාක හෙයින් ද ක්‍රියා හෙයින් ද රූපාවචර ක්‍රික චතුර්විධාත්‍යාදයෝ යැ, චතුර්විධාත්‍යාදයෝ යැ, අනාගතාත්‍යාදයෝ යැ, අනිඤ්ඤාත්‍යාදයෝ යැ, අපරිනිප්පාදයෝ යැ, සතර ශ්‍රමණාචරයෝ යැ, මේ වගේද අතීතාලම්භය වෙයි' යි ද අනාගතාලම්භය වෙයි' යි ද ප්‍රත්‍යක්‍ෂාත්‍යාලම්භය වෙයි' යි ද නො කියායුත්තාහ.

රූපය හා නිවේණය හා අනාලම්භය යි.

1434. අධ්‍යාත්මවගේ කවරහ යත්:

අනිඤ්ඤාත්‍යාදයෝ රූපය හා නිවේණය හා තමා සියලු වගේද අධ්‍යාත්ම වෙයි, බාහිර ද වෙයි, අධ්‍යාත්ම බාහිර ද වෙත්. අනිඤ්ඤාත්‍යාදයෝ රූපය හා නිවේණය හා බාහිර යි.

1435. අධ්‍යාත්මාලම්භය වගේ කවරහ යත්:

විඤ්ඤාත්‍යාදයෝ යැ, නෙවනඤ්ඤාත්‍යාදයෝ යැ, මේ වගේද අධ්‍යාත්මාලම්භය වෙත්.

1436. බාහ්‍යාලම්භය වගේ කවරහ යත්:

කුශල හෙයින් ද විපාක හෙයින් ද ක්‍රියා හෙයින් ද රූපාවචර ක්‍රික-චතුර්විධාත්‍යාදයෝ යැ, චතුර්විධාත්‍යාදයෝ විපාක යැ, අනාගතාත්‍යාදයෝ යැ, අපරිනිප්පාදයෝ සතර ශ්‍රමණාචරයෝ යැ, මේ වගේද බාහ්‍යාලම්භය වෙත්.

රූපය තමා සියලු ම කාමාවචර කුශලාකුශලඅව්‍යාකාශ වගේද යැ, කුශල හෙයින් ද අකුශල හෙයින් ද රූපාවචර චතුර්විධාත්‍යාදයෝ මේ වගේද අධ්‍යාත්මාලම්භය වෙයි, බාහ්‍යාලම්භය ද වෙයි, අධ්‍යාත්මබාහ්‍යාලම්භය ද වෙත්.

අනිඤ්ඤාත්‍යාදයෝ අධ්‍යාත්මාලම්භය යයි ද බාහ්‍යාලම්භය යයි ද අධ්‍යාත්මබාහ්‍යාලම්භය යයි ද නො කියායුතු යැ.

රූපය හා නිවේණය හා අනාලම්භය යි.

1437. සතිදර්ශනසප්තවගේ කවරහ යත්:

රූපායතන යි, මේ වගේද සතිදර්ශනසප්තව වෙත්.

1438. අතිදර්ශනසප්තවගේ කවරහ යත්:

වසුරායතන යැ ... සප්තවගේ යි, මේ වගේද අතිදර්ශනසප්තව වෙත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1439. කතෘභි බමම, අතිදක්ෂනඅප්පථිසා:

චතුසු භූමිසු කුසලං, අකුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරිතොමාසකතං, යං ච රූපං අතිදක්ඛනං අපථවිසං ධම්මාශතන-පරිශාපතනං, තිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා අතිදක්ඛනඅපථවිසා.

ਬੀ.ਕੇ.ਐ.

1440. කතෘමි බවට, හෙතු:

သထေး: ဆွဲငါးလှေကား, သထေး: နေထိုင်လှေကား, သထေး: နေထိုင်လှေကား.

අලොහො: කුසලහෙතු අදොසො: කුසලහෙතු චතුසු භූමිසු කුසලෙසු උපාඨ්ඤාති, අමොහො: කුසලහෙතු කාමොච්චරකුසලහො: චිත්තොරො: සුඤ්චිපසුතොති චිත්තාපාදො ඔපෙති: චතුසු භූමිසු කුසලෙසු උපාඨ්ඤාති.

ලොහො: අටියු ලොහසහසනෙසු විකුපාදෙසු උපාප්ති, දෙහො: ද්විසු දෙමනසසහසනෙසු විකුපාදෙසු උපාප්ති, මොහො: සබ්බො: කුසලෙසු උපාප්ති.

අලොහො: විපාකහෙතු, අද්දො: විපාකහෙතු, කාමාවචරිත විපාකහෙතු, අහෙතුකෙ විතතුපාදෙ රූපෙති: වතුසු ගුම්පි විපාකෙසු උපාප්තති.

අමොහො විපාකහෙතු කාමි,චචරයා විපාකයො අහෙතුසෙ
විතුපාදෙ ඔපෙඬා, චතනාරො සද්ධා විපාකයෙන විතතුපාදෙ ඔපෙඬා,
චතුසු භුමිසු විපාකෙසු උපපත්ති.

අලොහො කිරිගහෙතු අදෙහො කිරිගහෙතු, කාමාවිවරකිරිගහො,
අහෙතුකො විතනුපාදෙ ඔපෙකො තිසු ගුමිසු කිරිගෙසු උපපජ්ඣති,

අපමානෙ කිරිගෙඩු කාමාවිච්චිකිරිගෙන අහඟුකෙ විතතුපාදෙ
 ඔපෙකා, වතනාලො සැකවිපාසුනෙක විතතුපාදෙ ඔපෙකා, කිසි
 කිරිගෙඩු උපපජ්ඣි, ඉමෙ ධම්මා හෙතු.

1441. සාකුණේ බවට, හි හෙතු:

[illegible]

1442 කැනරෙල් ඩිමිට්, සහෙයුකා:

විවිධත්වය, සහගතය. උදාවිධත්වය සහගතය මොහොතේදී, අවිභේදය, අකුසලය, වතුසු භූමිය කුසලය, කාමාවචරයා විපාකයෙන් අහෙකුසෙ විතතුපායාදේ උපෙකිය, වතුසු භූමිය විපාකයෙන්, කාමාවචරකීර්තයෙන් අහෙකුසෙ විතතුපායාදේ උපෙකිය නිසු භූමිය කීර්තයායාකය, ඉමේ ධර්මය සහෙකුකය.

1443 කතලේ බිම්ම, අගෙතුන:

විවිධවත්, සහගතො මොහො, උභවිවසහගතො මොහො, දෙව පඤ්ච විඤ්ඤාණානි, නිශ්ශංකා ව මිනොධාතුගො, පඤ්ච ව අගෙතුකමිනොවිඤ්ඤාණ- ධාතුගො, රුපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච, ඉමෙ ධම්මො අගෙතුකා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1439. අතිදර්ශන අප්‍රතිබර්තයේ කවර හ හත්:

ව්‍යුත්පන්න කුලය ය, අනුකූල ය, ව්‍යුත්පන්න විපාක ය, ප්‍රෙමුමක ක්‍රියාව්‍යාකාන ය, බර්ග්ස්ට්‍රාන්කරණය වූ අතිදර්ශන අප්‍රතිබර්තය ම රූපයෙකුත් ඇද්ද, නිවැරදි දැයි මේ බර්ග්ස්ට්‍රාන්කරණයේ අතිදර්ශන අප්‍රතිබර්තයේ යි.

ක්‍රියාව ම යි

1440. හේතුබර්තයේ කවර හ හත්:

තුන් කුලයෙකුත් ය, තුන් අනුකූලයෙකුත් ය, තුන් අව්‍යාකාන-හේතු ය.

අලෝක කුලයෙකු හා අද්‍රව්‍ය කුලයෙකු හා ව්‍යුත්පන්න කුලයෙහි උපදිති. අමෝහ කුලයෙකුට කාමාවචර කුලයෙන් සතර ඥානවිප්‍රසන්න විනෝදාත්මයන් නමැ ව්‍යුත්පන්න කුලයෙහි උපදි.

ලෝකය ලෝකසහගත විනෝදාත්මය අවෙති උපදි, ද්‍රව්‍යය දෙමනත් සහගත විනෝදාත්මය දෙකෙහි උපදි, මෝහය සිතට අනුකූලයන්හි උපදි.

අලෝකවිපාකයෙකුට හා අද්‍රව්‍යවිපාකයෙකුට හා දෙක කාමාවචර විපාකයෙහි අනේක විනෝදාත්මයන් නමැ ව්‍යුත්පන්න විපාකයෙහි උපදිත්.

අමෝහවිපාකයෙකුට කාමාවචරවිපාකයෙන් අනේක විනෝදාත්මයන් සතර ඥානවිප්‍රසන්න විනෝදාත්මයන් නමැ ව්‍යුත්පන්න විපාකයෙහි උපදි.

අලෝකක්‍රියායෙකු හා අද්‍රව්‍යක්‍රියායෙකු හා මෝහ කාමාවචරක්‍රියායෙන් අනේක විනෝදාත්මයන් නමැ ප්‍රෙමුමක ක්‍රියායෙහි උපදිත්.

අමෝහක්‍රියායෙකුට කාමාවචරක්‍රියායෙන් අනේක විනෝදාත්මයන් සතර ඥානවිප්‍රසන්න විනෝදාත්මයන් නමැ ප්‍රෙමුමක ක්‍රියායෙහි උපදි. මේ බර්ග්ස්ට්‍රාන්කරණය වෙත්.

1441. හේතු නොවන බර්ග්ස්ට්‍රාන්කරණයේ කවර හ හත්:

හේතුබර්ත නමැ ව්‍යුත්පන්න කුලය ය, අනුකූල ය, ව්‍යුත්පන්න විපාක ය, ප්‍රෙමුමක ක්‍රියාව්‍යාකාන ය, රූපය ද, නිවැරදි දැයි මේ බර්ග්ස්ට්‍රාන්කරණයේ හේතු නොවන බර්ග්ස්ට්‍රාන්කරණයේ යි.

1442. සහේතුක බර්ග්ස්ට්‍රාන්කරණයේ කවර හ හත්:

විවිධවිකල්පසහගත උභවවිකල්පය මෝහය නමැ අව්‍යය අනුකූල ය, ව්‍යුත්පන්න කුලය ය, කාමාවචර විපාකයෙන් අනේක විනෝදාත්මයන් නමැ ව්‍යුත්පන්න විපාක ය, කාමාවචර ක්‍රියායෙන් අනේක විනෝදාත්මයන් නමැ ප්‍රෙමුමක ක්‍රියාව්‍යාකාන ය, මේ බර්ග්ස්ට්‍රාන්කරණයේ සහේතුකයේ යි.

1443. අනේක බර්ග්ස්ට්‍රාන්කරණයේ කවර හ හත්:

විවිධවිකල්පසහගත මෝහය, උභවවිකල්පය මෝහය, දෙපත් විභක්තිය ය, තුන් මනෝබාහු ද පත් අනේක මනෝවිභක්තිය ද රූපය නිවැරදි දැයි මේ බර්ග්ස්ට්‍රාන්කරණයේ අනේකයේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1444. කතමෙ බමම, හෙතුසම්පයුත්තා:

විවික්ච්ඡාසහගතං උද්ධවසහගතං මොහං ධපෙඤා අවසෙසං අකුසලං, චතුසු භුමිසු කුසලං, කාමාවචරිකා විපාකතො අහෙතුකෙ විත්තුපාදෙ ධපෙඤා චතුසු භුමිසු විපාකො, කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ විත්තුපාදෙ ධපෙඤා නිසු භුමිසු කිරියාවෘතතං, ඉමෙ බමම, හෙතුසම්පයුත්තා.

1445. කතමෙ බමම, හෙතුවිපයුත්තා:

විවික්ච්ඡාසහගතො මොහො, උද්ධවසහගතො මොහො, දො පඤ්ච-විඤ්ඤාණානි, නිකො ව මිතොධාතුයො, පඤ්ච ව අහෙතුක මිතො-විඤ්ඤාණධාතුයො, රූපං ව නිබ්බානං ව, ඉමෙ බමම, හෙතුවිපයුත්තා.

1446. කතමෙ බමම, හෙතු වෙච සහෙතුකා ව:

යථ දො තයො හෙතු එකතො උපපජ්ජති, ඉමෙ බමම, හෙතු වෙච සහෙතුකා ව.

1447. කතමෙ බමම, සහෙතුකා වෙච න ච හෙතු:

චතුසු භුමිසු කුසලං, අකුසලං, කාමාවචරිකා විපාකතො අහෙතුකෙ විත්තුපාදෙ ධපෙඤා චතුසු භුමිසු විපාකො, කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ විත්තුපාදෙ ධපෙඤා නිසු භුමිසු කිරියාවෘතතං, එද්දුපපන්නො හෙතු ධපෙඤා, ඉමෙ බමම, සහෙතුකා වෙච න ච හෙතු.

අහෙතුකා බමම, න වත්තබ්බො හෙතු වෙච සහෙතුකානිපි, සහෙතුකා වෙච න ච හෙතූනිපි.

1448. කතමෙ බමම, හෙතු වෙච හෙතුසම්පයුත්තා ව:

යථ දො තයො හෙතු එකතො උපපජ්ජති, ඉමෙ බමම, හෙතු වෙච හෙතු සම්පයුත්තා ව.

1449. කතමෙ බමම, හෙතුසම්පයුත්තා වෙච න ච හෙතු:

චතුසු භුමිසු කුසලං, අකුසලං, කාමාවචරිකා විපාකතො අහෙතුකෙ විත්තුපාදෙ ධපෙඤා චතුසු භුමිසු විපාකො, කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ විත්තුපාදෙ ධපෙඤා නිසු භුමිසු කිරියාවෘතතං, එද්දුපපන්නො හෙතු ධපෙඤා, ඉමෙ බමම, හෙතුසම්පයුත්තා වෙච න ච හෙතු.

හෙතුවිපයුත්තා බමම, න වත්තබ්බො හෙතු වෙච හෙතු සම්පයුත්තානිපි, හෙතුසම්පයුත්තා වෙච න ච හෙතූනිපි.

1450. කතමෙ බමම, න හෙතු සහෙතුකා:

චතුසු භුමිසු කුසලං, අකුසලං, කාමාවචරිකා විපාකතො අහෙතුකෙ විත්තුපාදෙ ධපෙඤා චතුසු භුමිසු විපාකො, කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ විත්තුපාදෙ ධපෙඤා නිසු භුමිසු කිරියාවෘතතං, එද්දුපපන්නො හෙතු ධපෙඤා, ඉමෙ බමම, න හෙතු සහෙතුකා.

1444. හේතුසම්ප්‍රයුක්තධර්මයෝ කචරහ යත්:

විචිකිච්ඡාසහගත උද්ධච්චසහගත මොහය තබා අවශෙෂ අකුශල යා, වාතුර්ගුමක කුශල යා, කාමාවචර විපාකයෙන් අහේතුක විතොත්තාදයන් තබා වාතුර්ගුමක විපාක යා, කාමාවචරක්‍රියා හෙයින් අහේතුක විතොත්තාදයන් තබා භ්‍රෙහුමක ක්‍රියාව්‍යාකෘත යා යන මේ ධර්මයෝ ක්‍රියාව්‍යාකෘතයෝ යි.

1445. හේතුවිප්‍රයුක්තධර්මයෝ කචරහ යත්:

විචිකිච්ඡාසහගත මොහ යා, උද්ධච්චසහගත මෝහ යා, දෙපස් විඤ්ඤාන යා, තුන් මනෝධාතුහු ද, අහේතුක මනෝවිඤ්ඤානධාතු පඨ ද, රූපය ද, නිව්‍යාණය ද යි මේ ධර්මයෝ හේතුවිප්‍රයුක්තයෝ යි.

1446. හේතු ද වූ සම්ප්‍රයුක්තහේතු සහිත ද වූ ධර්මයෝ කචරහ යත්:

යම් තැනෙක දෙතුන් හේතු කෙතෙක් එක්වට උපදනාහු වෙත් ද, මේ ධර්මයෝ හේතු ද සම්ප්‍රයුක්ත හේතුයෙන් සහේතුක ද වෙත්.

1447. සහේතුක ද වූ හො ද හේතු වූ ධර්මයෝ කචරහ යත්:

වාතුර්ගුමක කුශල යා, අකුශල යා, කාමාවචරවිපාකයෙන් අහේතුක විතොත්තාදයන් තබා වාතුර්ගුමක විපාක යා, කාමාවචර ක්‍රියායෙන් අහේතුක විතොත්තාදයන් තබා භ්‍රෙහුමක ක්‍රියාව්‍යාකෘත යා, මෙහි උපත් හේතුන් තබා, මේ දහම්හු සහේතුක ද හො ද හේතු වූවාහු ද වෙත්.

අහේතුක ධර්මයෝ හේතු ද සහේතුක ද වෙති'යි ද, සහේතුක ද හො ද හේතු වෙති'යි ද හො කියැවුත්තාහ.

1448. හේතු වූ ද හේතුසම්ප්‍රයුක්ත වූ ද ධර්මයෝ කචරහ යත්:

යම් තැනෙක දෙතුන් හේතු කෙතෙක් (අන්‍ය හෙතූන් සමග) එක්වට උපදිත් ද, මොහු හේතු වූ ද හේතුසම්ප්‍රයුක්ත වූ ද ධර්මයෝ යි.

1449. හේතුසම්ප්‍රයුක්ත වූ ද හො ද හේතු වූ ධර්මයෝ කචරහ යත්:

වාතුර්ගුමක කුශල යා, අකුශල යා, කාමාවචරවිපාකයෙන් අහේතුක විතොත්තාදයන් තබා වාතුර්ගුමක විපාක යා, කාමාවචර ක්‍රියායෙන් අහේතුක විතොත්තාදයන් තබා භ්‍රෙහුමක ක්‍රියාව්‍යාකෘත යා යන මෙහි උපත් හේතුන් තබා, මොහු හේතුසම්ප්‍රයුක්ත ද වූ හො ද හේතු වූ ධර්මයෝ යි.

හේතුවිප්‍රයුක්ත ධර්මයෝ හේතු ද වූ හේතුසම්ප්‍රයුක්ත වූවෝ යයි ද, හේතුසම්ප්‍රයුක්ත ද වූ හො ද හේතු වූහ'යි ද හො කියැවුත්තාහ.

1450. හේතු හො වූ සහේතුක ධර්මයෝ කචරහ යත්:

වාතුර්ගුමක කුශල යා, අකුශල යා, කාමාවචර විපාකයෙන් අහේතුක විතොත්තාදයන් තබා වාතුර්ගුමක විපාක යා, කාමාවචරක්‍රියායෙන් අහේතුක විතොත්තාදයන් තබා භ්‍රෙහුමක ක්‍රියාව්‍යාකෘත යා යන මෙහි උපත් හේතුන් තබා, මොහු හේතු හො වූ සහේතුක ධර්මයෝ යි.

1451. කතමෙ බමමා හ හෙතු අහෙතුකා:

ඥා පඤ්ඤා විඤ්ඤාණංති, තිස්සො ව මහොධාතුයො, පඤ්ඤා ව අහෙතු-
කමහො විඤ්ඤාණධාතුයො, රූපං ව නිබ්බානං ව, ඉමෙ බමමා හ හෙතු
අහෙතුකා.

හෙතු බමමා හ චිත්තබ්බා හ හෙතු සහෙතුකාතිපි, හ හෙතු
අහෙතුකාතිපි.

හෙතු භොවජ්ඣං

1452. කතමෙ බමමා සප්පච්චයා:

චතුසු භුමිසු කුසලං, අකුසලං, චතුසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු
කිරියාව්‍යාකානං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ බමමා සප්පච්චයා.

1453. කතමෙ බමමා අප්පච්චයා:

නිබ්බානං, ඉමෙ බමමා අප්පච්චයා.

1454. කතමෙ බමමා සංඛිතා:

චතුසු භුමිසු කුසලං, අකුසලං, චතුසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු
කිරියාව්‍යාකානං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ බමමා සංඛිතා.

1455. කතමෙ බමමා අසංඛිතා:

නිබ්බානං, ඉමෙ බමමා අසංඛිතා.

1456. කතමෙ බමමා සතිදස්සනා:

රූපායතනං, ඉමෙ බමමා සතිදස්සනා.

1457. කතමෙ බමමා අතිදස්සනා:

චක්ඛායතනං -පෙ- ථොට්ඨබ්බායතනං, චතුසු භුමිසු කුසලං, අකුසලං,
චතුසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාකානං, සං ච රූපං අතිදස්සනං
අප්පච්ඡං බමමායතනපරිඤාපනං, නිබ්බානං ව, ඉමෙ බමමා අතිදස්සනා.

1458. කතමෙ බමමා සප්පච්ඡා:

චක්ඛායතනං -පෙ- ථොට්ඨබ්බායතනං, ඉමෙ බමමා සප්පච්ඡා.

1459. කතමෙ බමමා අප්පච්ඡා:

චතුසු භුමිසු කුසලං, අකුසලං, චතුසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු
කිරියාව්‍යාකානං, සං ච රූපං අතිදස්සනං අප්පච්ඡං බමමායතනපරිඤා-
පනං, නිබ්බානං ව, ඉමෙ බමමා අප්පච්ඡා.

1460. කතමෙ බමමා රූපිනො:

චිත්තාරො ව මහාභූතා, චතුක්කං ව මහාභූතානං උපාදාය රූපං, ඉමෙ
බමමා රූපිනො,

1451. හේතු හෝ වූ අහේතුක බර්තමාන කවරයක්:

දෙපත් විභේදනයේ ය, මහෝධාන ක්‍රියා ද, අහේතුක මහෝධාන ක්‍රියා පද්ධතිය ද රූපය ද, නිවැරදි ද, යන මේ බර්තමාන හේතු හෝ වූ අහේතුකයෝ ය.

හේතු බර්තමාන හේතු හෝ වූ අහේතුකයෝ යයි ද, හේතු හෝ වූ අහේතුකයෝ යයි ද හෝ කියා යුක්තය.

හේතුකයෝ යයි.

1452. අහේතුක බර්තමාන කවරයක්:

සිද්ධිමිති කුලය ය, අකුලය ය, සිද්ධිමිති විපාක ය, කුන්තිමිති ක්‍රියාමානාක ය, හැම රූපය ද, යන මේ බර්තමාන අහේතුකයෝ ය.

1453. අහේතුක බර්තමාන කවරයක්:

නිවැරදි යයි. මේ බර්තමාන අහේතුකයෝ යයි.

1454. අහේතුක බර්තමාන කවරයක්:

සිද්ධිමිති කුලය ය, අකුලය ය, සිද්ධිමිති විපාක ය, කුන්තිමිති ක්‍රියාමානාක ය, හැම රූපය ද, යන මේ බර්තමාන අහේතුකයෝ යයි.

1455. අහේතුක බර්තමාන කවරයක්:

නිවැරදි යයි. මේ බර්තමාන අහේතුකයෝ යයි.

1456. අහේතුක බර්තමාන කවරයක්:

රූපයක යයි. මොහු අහේතුක බර්තමාන යයි.

1457. අහේතුක බර්තමාන කවරයක්:

විකල්පයක ය ... අනුප්‍රාප්තියක ය, වාතර්ගමක කුලය ය, අකුලය ය, වාතර්ගමක විපාක ය, අනුප්‍රාප්තියක ක්‍රියාමානාක ය, අහේතුක අහේතුක වූ බර්තමාන පරිපාතක වූ යම් රූපයකුත් ඇද්ද, නිවැරදි ද යි මොහු අහේතුක බර්තමාන යයි.

1458. අහේතුක බර්තමාන කවරයක්:

විකල්පයක ය ... අනුප්‍රාප්තියක ය යන මොහු අහේතුක බර්තමාන යයි.

1459. අහේතුක බර්තමාන කවරයක්:

සිද්ධිමිති කුලය ය, අකුලය ය, සිද්ධිමිති විපාක ය, කුන්තිමිති ක්‍රියාමානාක ය, අහේතුක අහේතුක වූ බර්තමාන පරිපාතක වූ යම් රූපයකුත් ඇද්ද, නිවැරදි ද යි මේ බර්තමාන අහේතුකයෝ යයි.

1460. රූප බර්තමාන කවරයක්:

අහේතුක මහෝධාන ද, අහේතුක මහෝධාන නිසා පවත්නා රූපය ද යි මොහු රූප බර්තමාන යයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1461. කතමෙ ධම්මා අරුපිනො:

චතුසු භූමිසු කුසලං, අකුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරිතාව්‍යාකතං, නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා අරුපිනො.

1462. කතමෙ ධම්මා ලොකීයා:

තිසු භූමිසු කුසලං, අකුසලං, තිසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරි-
තාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා ලොකීයා.

1463. කතමෙ ධම්මා ලොකුත්තරා:

චත්තාරො මග්ගා අපරිතපන්නා, චත්තාරි ච සාමිඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං
ච, ඉමෙ ධම්මා ලොකුත්තරා.

සබ්බං ධම්මා කෙනපි විඤ්ඤායා, කෙනපි න විඤ්ඤායා.

පුලලාගාරදුකං

1464. කතමෙ ධම්මා අංසවා:

චත්තාරො අංසවා: කාමාසවො හවාසවො දිට්ඨාසවො අවිජ්ජාසවො.

කාමාසවො අට්ඨකු ලොහසහගතෙසු විතතුපාදෙසු උපපජ්ජති,
හවාසවො චතුසු දිට්ඨිගතවිපක්ඛානලොහසහගතෙසු විතතුපාදෙසු
උපපජ්ජති, දිට්ඨාසවො චතුසු දිට්ඨිගතසම්පසුතෙසු විතතුපාදෙසු
උපපජ්ජති, අවිජ්ජාසවො සබ්බාකුසලෙසු උපපජ්ජති, ඉමෙ ධම්මා අංසවා.

1465. කතමෙ ධම්මා නො අංසවා:

ඤ්ඤානො අංසවෙ අවසෙසං අකුසලං, චතුසු භූමිසු කුසලං, චතුසු
භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරිතාව්‍යාකතං, රූපං ච, නිබ්බානං ච, ඉමෙ
ධම්මා නො අංසවා.

1466. කතමෙ ධම්මා සංසවා:

තිසු භූමිසු කුසලං, අකුසලං, තිසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු
කිරිතාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා සංසවා.

1467. කතමෙ ධම්මා අනංසවා:

චත්තාරො මග්ගා අපරිතපන්නා, චත්තාරි ච සාමිඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං
ච, ඉමෙ ධම්මා අනංසවා.

1468. කතමෙ ධම්මා අංසවසම්පසුත්තා:

ඤ්ඤානො අංසවෙ අවසෙසං අකුසලං, චතුසු භූමිසු කුසලං, චතුසු
භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරිතාව්‍යාකතං, රූපං ච, නිබ්බානං ච, ඉමෙ
ධම්මා අංසවසම්පසුත්තා.

1469. කතමේ බම්බරා අසව්වියාගේ නම:

අළු සුදු මුහුණත සහිතව පිහිටා සිටින උපකරණ මොනවා, විවිධ වස්තු සහිතව මොනවා, උභයවිධ සහිතව මොනවා, එකතු වූ සුදුසු, එකතු වූ සුදුසු විවිධ, නිසි සුදුසු කිරීමට සාධකය, රූපය ව නිසිදායක ව, ඉන්මේ බම්බරා අසව්වියාගේ නම.

1470. කතමේ බම්බරා අසව්වියාගේ වෙළුම් සංඛ්‍යාව:

කෙටි අසව්වියා අසව්වියා වෙළුම් සංඛ්‍යාව ව.

1471. කතමේ බම්බරා සංඛ්‍යාව වෙළුම් නොව අසව්වියා:

අසව්වියා අසව්වියා අසව්වියා අසව්වියා, නිසි සුදුසු සුදුසු, නිසි සුදුසු විවිධ, නිසි සුදුසු කිරීමට සාධකය, සංඛ්‍යාව ව රූපය, ඉන්මේ බම්බරා සංඛ්‍යාව වෙළුම් නොව අසව්වියා.

අසව්වියා බම්බරා හා විවිධව අසව්වියා වෙළුම් සංඛ්‍යාව නිසි සංඛ්‍යාව වෙළුම් නොව අසව්වියා.

1472. කතමේ බම්බරා අසව්වියා වෙළුම් අසව්වියාගේ නම:

අසව්වියා අසව්වියා අසව්වියා උපකරණය, ඉන්මේ බම්බරා අසව්වියා වෙළුම් අසව්වියාගේ නම ව.

1473. කතමේ බම්බරා අසව්වියාගේ නම වෙළුම් නොව අසව්වියා:

අසව්වියා අසව්වියා අසව්වියා, ඉන්මේ බම්බරා අසව්වියාගේ නම වෙළුම් නොව අසව්වියා.

අසව්වියා බම්බරා හා විවිධව අසව්වියා වෙළුම් අසව්වියාගේ නම වෙළුම් අසව්වියාගේ නම වෙළුම් නොව අසව්වියා.

1474. කතමේ බම්බරා අසව්වියාගේ නම සංඛ්‍යාව:

අළු සුදු මුහුණත සහිතව පිහිටා සිටින උපකරණ මොනවා, විවිධ වස්තු සහිතව මොනවා, උභයවිධ සහිතව මොනවා, නිසි සුදුසු සුදුසු, නිසි සුදුසු විවිධ, නිසි සුදුසු කිරීමට සාධකය, සංඛ්‍යාව ව රූපය, ඉන්මේ බම්බරා අසව්වියාගේ නම සංඛ්‍යාව.

1475. කතමේ බම්බරා අසව්වියාගේ නම අසව්වියා:

විවිධව මොනවා අසව්වියාගේ නම, විවිධව ව සංඛ්‍යාව වෙළුම්, නිසිදායක ව, ඉන්මේ බම්බරා අසව්වියාගේ නම අසව්වියා.

අසව්වියා බම්බරා හා විවිධව අසව්වියා වෙළුම් සංඛ්‍යාව නිසි අසව්වියාගේ නම අසව්වියා.

අසව්වියාගේ නම.

1469. අනුච්ඡිද්‍රයකත බලිතෝ කවරහ යත්:

දෙමහත් සහතිත විතොතාතාද දෙක්ති උපත් මේහ ය, විචිච්ඡා සහතිත මේහ ය, උභිච්චසහතිත මේහ ය, සිත්‍රසිමිති කුලය ය, සිත්‍රසිමිති විපාක ය, තුන්සිමිති ක්‍රියාව්‍යාකාත ය, රූපය ද, නිවේණය ද මොහු අනුච්ඡිද්‍රයකත බලිතෝ යි.

1470. අනුච්ඡි ද අනුච්ඡි සහතිත වූ ද බලිතෝ කවරහ යත්:

ඒ අනුච්ඡෝ මි අනුච්ඡි වූවාහු ද අනුච්ඡි සහතිත වූවාහු ද වෙත්:

1471. සාත්‍රච්ඡි ද නො ද අනුච්ඡි වූ ද බලිතෝ කවරහ යත්:

අනුච්ඡිත්තය. අවශේෂ අකුලය ය, ප්‍රෙහුමික කුලය ය, ප්‍රෙහුමික විපාක ය, ප්‍රෙහුමික ක්‍රියාව්‍යාකාත ය, හැම රූපය ද මි මේ බලිතෝ අනුච්ඡි සහතිත වූවාහු ද නො ද අනුච්ඡි වූවාහු ද වෙති.

අනුච්ඡි බලිතෝ අනුච්ඡිත්තෝ අනුච්ඡි සහතිතෝත් වෙති යි ද, සාත්‍රච්ඡි වූවෝත් නො ද අනුච්ඡි වූවෝත් වෙති යි ද නො කියැවුත්තාහු වෙත්

1472. අනුච්ඡි ද අනුච්ඡිච්ඡිද්‍රයකත වූ ද බලිතෝ කවරහ යත්:

සම විතොතාතාදෙක්ති දෙතුන් අනුච්ඡි කෙනෙක් එක්වච්ඡි උපදිත් ද, මොහු අනුච්ඡි වූ ද අනුච්ඡිච්ඡිද්‍රයකත වූ ද බලිතෝ යි.

1473. අනුච්ඡිච්ඡිද්‍රයකත වූ ද නො ද අනුච්ඡි වූ ද බලිතෝ කවරහ යත්:

අනුච්ඡිත්තය. අවශේෂ අකුලයෝ ය. මොහු අනුච්ඡිච්ඡිද්‍රයකත වූ ද නො ද අනුච්ඡි වූ ද බලිතෝ යි.

අනුච්ඡිච්ඡිද්‍රයකත වූ බලිතෝ අනුච්ඡි ද වූ අනුච්ඡිච්ඡිද්‍රයකතෝ යයි ද අනුච්ඡිච්ඡිද්‍රයකත ද වූ නො ද අනුච්ඡි වූවෝ යයි ද නො කියැවුත්තාහ.

1474. අනුච්ඡිච්ඡිද්‍රයකත වූ සාත්‍රච්ඡි බලිතෝ කවරහ යත්:

දෙමහත්සහතිත දෙසිත්ති උපත් මොහ ය, විචිච්ඡාසහතිත මොහ ය, උභිච්චසහතිත මොහ ය, තුන්සිමිති කුලය ය, තුන්සිමිති විපාක ය, තුන්සිමිති ක්‍රියාව්‍යාකාත ය, හැම රූපය ද මොහු අනුච්ඡිච්ඡිද්‍රයකත වූ සාත්‍රච්ඡි බලිතෝ යි.

1475. අනුච්ඡිච්ඡිද්‍රයකත වූ අනුච්ඡි බලිතෝ කවරහ යත්:

අපය්‍යාපනත වූ සතර මාභිතෝ ය, සතර ප්‍රාමණ්‍යාචරයෝ ද, නිවේණය ද මොහු අනුච්ඡිච්ඡිද්‍රයකත වූ අනුච්ඡිබලිතෝ යි.

අනුච්ඡිච්ඡිද්‍රයකත බලිතෝ අනුච්ඡිච්ඡිද්‍රයකත වූ සාත්‍රච්ඡි (අනුච්ඡි සහතිත) යෝ යයි ද, අනුච්ඡිච්ඡිද්‍රයකත වූ අනුච්ඡිත්තෝ යයි ද නො කියැවුත්තාහ.

අනුච්ඡිච්ඡිද්‍රයකත යි.

1476. කනගෙට් බවට, සඳොදොස්නා:

දහ සඤ්ඤාප්තානි: කාමරාගසඤ්ඤාප්තං පටිසසඤ්ඤාප්තං මානසඤ්ඤාප්තං දිවයිසඤ්ඤාප්තං විචිකිච්ඡාසඤ්ඤාප්තං සීලබ්බසපරාමාසසඤ්ඤාප්තං භවිරාගසඤ්ඤාප්තං ඉත්තාසඤ්ඤාප්තං මච්ඡිගසඤ්ඤාප්තං අවිජ්ජාසඤ්ඤාප්තං.

කාමරාගසඤ්ඤාජනං. අට්ඨත්තු ලොභසංඝගතෙනත්තු චිත්තාදායංදෙත්තු උපපජ්ජති, පටිසංඝඤ්ඤාජනං. ද්විත්තු ඥාමනස්සංඝගතෙනත්තු චිත්තාදායංදෙත්තු උපපජ්ජති, මානසඤ්ඤාජනං. චතුත්තු දිට්ඨිගතවිපඤ්ඤානලොභසංඝගතෙනත්තු චිත්තාදායංදෙත්තු උපපජ්ජති, දිට්ඨිසඤ්ඤාජනං. චතුත්තු දිට්ඨිගතසම්පඤ්ඤානෙනත්තු චිත්තාදායංදෙත්තු උපපජ්ජති, විචිකිච්ඡාසඤ්ඤාජනං. විචිකිච්ඡාසගතෙනත්තු චිත්තාදායංදෙත්තු උපපජ්ජති, සීලබ්බපරාමාසංඝඤ්ඤාජනං. චතුත්තු දිට්ඨිගත-සම්පඤ්ඤානෙනත්තු චිත්තාදායංදෙත්තු උපපජ්ජති, භවරාගසඤ්ඤාජනං. චතුත්තු දිට්ඨිගතවිපඤ්ඤානලොභසංඝගතෙනත්තු චිත්තාදායංදෙත්තු උපපජ්ජති, ඉක්ඛාසඤ්ඤාජනං. මච්ඡරිග සඤ්ඤාජනං. ච ද්විත්තු ඥාමනස්සංඝගතෙනත්තු චිත්තාදායංදෙත්තු උපපජ්ජනති, අවිජ්ජාසඤ්ඤාජනං. සබ්බාකුසලෙත්තු උපපජ්ජති, ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤාජනං.

1477. කතුවේ බිම්ම; හෙය් සෙය්දුජ්හා:

එපෙනි; සඤ්ඤාපතෙ අවසෙසං අකුසලං, චතුසු භුමිසු කුසලං,
චතුසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච, නිබ්බානං
ච, ඉමෙ ධර්මා නො සඤ්ඤාපතා.

1478. කතෘගේ නම: සෙනෙගල්ය:

නිපුණ භූමිපු කුසලං, අකුසලං, නිපුණ භූමිපු විපාකො, නිපුණ භූමිපු කිරිතො-
ව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධර්මා සංඝොකප්පනිකා.

1479. කතමේ බිම්ම, අසලකුණුප්පිය:

විත්ත:පරාමිතා: අපරිස:පත්තා: විත්ත:වි ව සාමකුසුමලානි නිබ්බ:න:
ව, ඉමෙ ධම්ම: අසකුසුමජනියා.

1480. කතෘ මිමිම, සංඥාප්තසම්ප්‍රත්ත:

උදාවිකසනයා මොහොතේදී අවසරය අකුසලය, ඉමේ බවට,
සමසාධනවිකසනයා.

1481. කතෘමේ ධර්මය, සංකෘතෘජනවිප්පය්ගතනා:

උභවවසගතනො මොහො, චතුසු හුමිසු කුසලං, චතුසු හුමිසු විපාකො,
නිසු හුමිසු කිරිගංච්ඤාකතං, රූපං ච, නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මං
සංකොඤ්චනවිපසග්ගතා.

1482. කාතමේ ධම්ම, සංඝදායකයා, චෙළි සංඝදායකයා, ව:

තෘතීයික සංකීර්ණය: සංකීර්ණය, වෙනස් සංකීර්ණය, ව.

1476. തൃക്കാശ്ശിപ്പള്ളിയിൽ താമസം ചെയ്ത:

සංයෝජන දසයෙහි: කාමරාභංගෝජන ය, ප්‍රභීතසංයෝජන ය, මානසංයෝජන ය, දෘෂ්ටිසංයෝජන ය, විචිකිත්තාසංයෝජන ය, ශිලව්‍රිත-පරාමිතිසංයෝජන ය, භවරාභංගෝජන ය, ඊෂ්ඨාසංයෝජන ය, මාත්‍රායාමිසංයෝජන ය, අවිද්‍යාසංයෝජන යි.

කාමරාගසංගෝජනය අළු ලෝහසහගත චිතේතාභාරාදායන්හි උපදී. ප්‍රතිසංගෝජනය දෙමනස් සහගිය දෙ සිත්හි උපදී. මානසංගෝජනය දළචගතවිප්‍රසුක්ක වූ ලෝහ සහගත සතර සිත්හි උපදී. දළචසංගෝජනය දළචගතකම්ප්‍රසුක්ක වූ සතර සිත්හි උපදී. විචිකිත්තාසංගෝජනය විචිකිත්තාසහගත චිතේතාභාරාදායන්හි උපදී. ඕලවුතපරාමේසංගෝජනය දළචගතකම්ප්‍රසුක්ක සතර සිත්හි උපදී. හවරාගසංගෝජනය දළචගත-විප්‍රසුක්ක වූ ලෝහසහගත සතර සිත්හි උපදී. ඊශ්ඨාසංගෝජනයත් මාත්තයථිසංගෝජනයත් දෙමනස්සහගිය දෙසිත්හි උපදිති. අවිදුකසංගෝජනය සියලු අකුලල සිත්හි උපදී. මොහු සංගෝජන ධර්මයෝ යි.

1477. සංයෝජන හෝ වූ බලීයේ කවරක යන්:

සංකේපනයන් නම් අවශේෂ අකුල ගා, සිහුවිමිති කුල ගා, සිහුවිමිති විපාක ගා, තුන්විමිති ක්‍රියාව්‍යාකාන ගා, රූපය ද, නිවේණය දැයි මොහු සංකේපන හොඳ වූ බව්‍යෝ සි.

1478. සංගෝජනය (සංගෝජනයන්ට හිත වූ) ධම්මෝ කවරුන්ගේ:

**ප්‍රොසෙක්ෂන් කුලය යි, අකුලය යි, ප්‍රොසෙක්ෂන් විපාකය යි, ප්‍රොසෙක්ෂන්
ත්‍රියාවිචාරණය යි, තම රූපය දැකීමෙන් සංකේතනයට ගෙන වූ
විශේෂයයි.**

1479. අභ්‍යන්තර විවේචන කවරක යන්:

අපගයාපනා වූ සතර මාඩියෝ ද, සතර ප්‍රාමණ්‍යඵලයෝ ද, නිව්‍යාණත දසි මොහු සංයෝජනිත නො වූ බව්‍යෝයි.

1480. සංඝෝජනසම්ප්‍රයුක්ත වූ ඩමිතියෝ කවරහ ගත්:

සෞඛ්‍ය සහන මෝහය නම්, අවශේෂ අනුග්‍රහය යි. මොහු සංභෝජන සම්ප්‍රදාය වූ බවේය යි.

1481. සංගෝජනවිප්‍රසන්නා චූ ධර්මයෝ කවරහ යත්:

ඖෂධිකාසහගත මේහ යා, වාතූර්ගුමික කුශල යා, වාතූර්ගුමික
 විපාක යා, ත්‍රෙහුමික ක්‍රියාවාකාක යා, රූපය ද, හිමිණය දැයි මොහු
 සංශෝචනවිප්‍රසාදන වූ ධර්මයෝ යි.

1482. සංගෝජන වූ ද සංගෝජනික වූ ද ධර්මයෝ කවරක සත්:

එ සංගෝචනයෝ මෑ සංගෝචනයෝ ද සංගෝචනයනට හිත වුනාහු ද
බවත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1483. කතමේ ධම්මො අසොකුප්පකාං චෙච්ඡි හොං ච අසොකුප්පකාං:

ථපෙඨි: අසොකුප්පකො අවසෙසං අකුසලං, තිසු භුමිසු කුසලං, තිසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරිතාමාසකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමේ ධම්මො අසොකුප්පකාං චෙච්ඡි හොං ච අසොකුප්පකාං.

අසොකුප්පකාං ධම්මො හ ව්‍යතබ්බො අසොකුප්පකාං චෙච්ඡි අසොකුප්පකාං කිපි, අසොකුප්පකාං චෙච්ඡි හොං ච අසොකුප්පකාං කිපි.

1484. කතමේ ධම්මො සංයෝජනාං චෙච්ඡි අසොකුප්පකාං සමප්පත්තාං ච.

භජ්ඨ ඥාතිකේ අසොකුප්පකාං ඵකතො උප්පජ්ජන්ති, ඉමේ ධම්මො අසොකුප්පකාං චෙච්ඡි අසොකුප්පකාං සමප්පත්තාං ච.

1485. කතමේ ධම්මො අසොකුප්පකාං සමප්පත්තාං චෙච්ඡි හොං ච අසොකුප්පකාං:

ථපෙඨි: අසොකුප්පකො අවසෙසං අකුසලං, ඉමේ ධම්මො අසොකුප්පකාං සමප්පත්තාං චෙච්ඡි හොං ච අසොකුප්පකාං.

අසොකුප්පකාං සමප්පත්තාං ධම්මො හ ව්‍යතබ්බො අසොකුප්පකාං චෙච්ඡි අසොකුප්පකාං සමප්පත්තාං කිපි, අසොකුප්පකාං සමප්පත්තාං චෙච්ඡි හොං ච අසොකුප්පකාං කිපි.

1486. කතමේ ධම්මො අසොකුප්පකාං විපාසනාං අසොකුප්පකාං:

උද්ධව්වසනංගො මොහො, තිසු භුමිසු කුසලං, තිසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරිතාමාසකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමේ ධම්මො අසොකුප්පකාං විපාසනාං අසොකුප්පකාං.

1487. කතමේ ධම්මො අසොකුප්පකාං විපාසනාං අසොකුප්පකාං:

ව්‍යතාරො මිත්තං අපරිතාපනාං, ව්‍යතාරි ච සංකුප්පකාං, තිබ්බං ච, ඉමේ ධම්මො අසොකුප්පකාං විපාසනාං අසොකුප්පකාං.

අසොකුප්පකාං සමප්පත්තාං ධම්මො හ ව්‍යතබ්බො අසොකුප්පකාං විපාසනාං අසොකුප්පකාං කිපි, අසොකුප්පකාං විපාසනාං අසොකුප්පකාං කිපි.

සංයෝජනංගො චජ්ජකං.

1488. කතමේ ධම්මො භජ්ඨ:

ව්‍යතාරො භජ්ඨ: අභිජ්ඣා කායගණනා, ව්‍යාපාදො කායගණනා, සීලබ්බතපරාමාසො කායගණනා, ඉදං සම්මානිති චෙතො කායගණනා.

අභිජ්ඣා කායගණනා අට්ඨසු ලොභසංගතොසු විතතුපාපාදොසු උප්පජ්ජන්ති, ව්‍යාපාදො කායගණනා ද්විසු දොමනංගො සංගතොසු විතතුපාපාදොසු උප්පජ්ජන්ති සීලබ්බතපරාමාසො කායගණනා ච ඉදං සම්මානිති චෙතො කායගණනා ච චතුසු දිව්හිගතසමප්පත්තොසු විතතුපාපාදොසු උප්පජ්ජන්ති, ඉමේ ධම්මො භජ්ඨ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1489. කතමෙ ධම්මා නො ගන්තා:

ඔපෙඨා ගන්තෙ අවසෙසං අකුසලං, චතුසු භූමිසු කුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච, නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා නො ගන්තා.

1490. කතමෙ ධම්මා ගන්තීතා:

තිසු භූමිසු කුසලං, අකුසලං, තිසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා ගන්තීතා.

1491. කතමෙ ධම්මා අගන්තීතා:

චත්තාරො මඤ්ඤා අපරිසාපනතා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤාථලාභී, නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා අගන්තීතා.

1492. කතමෙ ධම්මා ගන්තසම්පසුත්තා:

චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පසුත්තචිත්තාදාදා, චත්තාරො දිට්ඨිගතවිපාකසමුත්තලොභසහගතචිත්තාදාදා, එඤ්ජපපනතං ලොභං ඔපෙඨා, ඥේ දෙමනස්සසහගතචිත්තාදාදා, එඤ්ජපපනතං පරිඤ්ඤා ඔපෙඨා, ඉමෙ ධම්මා ගන්තසම්පසුත්තා.

1493. කතමෙ ධම්මා ගන්තවිපසුත්තා:

චතුසු දිට්ඨිගතවිපසුත්තලොභසහගතෙසු චිත්තාදාදෙසු උපානො ලොභො, ද්විසු දෙමනස්ස සහගතෙසු චිත්තාදාදෙසු උපානො පරිඤ්ඤා, විචිකිල්පසහගතො චිත්තාදාදෙ, උභිධ්වසහගතො චිත්තාදාදෙ, චතුසු භූමිසු කුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා ගන්තවිපසුත්තා.

1494. කතමෙ ධම්මා ගන්තා චෙච්ච ගන්තීතා ච:

තෙච්ච ගන්තා ගන්තා චෙච්ච ගන්තීතා ච.

1495. කතමෙ ධම්මා ගන්තීතා චෙච්ච නො ච ගන්තා:

ඔපෙඨා ගන්තෙ අවසෙසං අකුසලං, තිසු භූමිසු කුසලං, තිසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා ගන්තීතා චෙච්ච නො ච ගන්තා.

අගන්තීතා ධම්මා හ චත්තබ්බා ගන්තා චෙච්ච ගන්තීතාභිපි ගන්තීතා චෙච්ච නො ච ගන්තාභිපි.

1496. කතමෙ ධම්මා ගන්තා චෙච්ච ගන්තසම්පසුත්තා ච:

ගන්ත දිට්ඨි ච ලොභො ච එකතො උපාප්පනත්, ඉමෙ ධම්මා ගන්තා චෙච්ච ගන්තසම්පසුත්තා ච.

1497. කතමෙ ධම්මා ගන්තසම්පසුත්තා චෙච්ච නො ච ගන්තා:

අට්ඨ ලොභසහගතචිත්තාදාදා, ඥේ දෙමනස්සසහගතචිත්තාදාදා, එඤ්ජපපනතා ගන්තෙ ඔපෙඨා, ඉමෙ ධම්මා ගන්තසම්පසුත්තා චෙච්ච නො ච ගන්තා.

ගන්තවිපසුත්තා ධම්මා හ චත්තබ්බා ගන්තා චෙච්ච ගන්තසම්පසුත්තා භිපි, ගන්තසම්පසුත්තා චෙච්ච නො ච ගන්තාභිපි.

1489. ප්‍රභූ හෝ වූ බර්තමාන විප්ලවය:

ප්‍රභූ හෝ නිබා සෙසු අනුකූල යැ, සිසුබිම්බි කුකුල යැ, සිසුබිම්බි විපාක යැ, කුකුලිම්බි ක්‍රියාව්‍යාකෘත යැ, රූපය ද නිවැණිය දැයි මොහු ප්‍රභූ හෝ වූ බර්තමාන යි.

1490. ප්‍රභූහිත බර්තමාන විප්ලවය:

ප්‍රෙමානුකූල කුකුල යැ, ප්‍රෙමානුකූල විපාක යැ, ප්‍රෙමානුකූල ක්‍රියාව්‍යාකෘත යැ, හැම රූපය දැයි මොහු ප්‍රභූහිත බර්තමාන යි.

1491. ප්‍රභූහිත හෝ වූ බර්තමාන විප්ලවය:

අපරිච්ඡේදන වූ සතර මාසයෝ යැ, සතර ප්‍රමාණවලයෝ ද, නිවැණිය දැයි මොහු ප්‍රභූහිත හෝ වූ බර්තමාන යි.

1492. ප්‍රභූසම්ප්‍රසූත බර්තමාන විප්ලවය:

දෘටිකතසම්ප්‍රසූත විප්ලවයාදයෝ සතරදෙන යැ, දෘටිකතවිප්ලවයාදයෝ සතරදෙන විප්ලවයාදයෝ සතරදෙන යැ, මෙහි උපන් ලොකය නිබා යි. දෘටිකතසතකත විප්ලවයාදයෝ දෙදෙන යැ, මෙහි උපන් ප්‍රතිභය හැර යි. මොහු ප්‍රභූසම්ප්‍රසූත බර්තමාන යි.

1493. ප්‍රභූවිප්ලවයාද බර්තමාන විප්ලවය:

දෘටිකතවිප්ලවයාද ලොකසතකත වූ සතර සිත්ති උපන් ප්‍රතිභ යැ, විවික්චිතසතකත විප්ලවයාද යැ, මෘදුධිතසතකත විප්ලවයාද යැ, වාතුර්ගුමක කුකුල යැ, වාතුර්ගුමක විපාක යැ, ප්‍රෙමානුකූල ක්‍රියාව්‍යාකෘත යැ, රූපය ද, නිවැණිය දැයි මොහු ප්‍රභූවිප්ලවයාද බර්තමාන යි.

1494. ප්‍රභූ ද ප්‍රභූහිත ද වූ බර්තමාන විප්ලවය:

ඒ ප්‍රභූයෝ මැ ප්‍රභූ ද ප්‍රභූහිත ද වූ බර්තමාන යි.

1495. ප්‍රභූහිත වූ ද හෝ ද ප්‍රභූ වූ බර්තමාන විප්ලවය:

ප්‍රභූ හෝ නිබා අවශේෂ අනුකූල යැ, ප්‍රෙමානුකූල කුකුල යැ, ප්‍රෙමානුකූල විපාක යැ, ප්‍රෙමානුකූල ක්‍රියාව්‍යාකෘත යැ, හැම රූපය දැයි මොහු ප්‍රභූහිත ද වූ හෝ ද ප්‍රභූ වූ බර්තමාන යි.

ප්‍රභූහිත හෝ වූ බර්තමාන ප්‍රභූ ද වූ ප්‍රභූහිත වූහ'යි ද ප්‍රභූහිත ද වූ හෝ ද ප්‍රභූ වූහ'යි ද හෝ කියැවුණාහ.

1496. ප්‍රභූ ද වූ ප්‍රභූසම්ප්‍රසූත ද වූ බර්තමාන විප්ලවය:

සම් සිතෙක දෘටිකත ලොකයන් එක්වට උපදිත් ද, මොහු ප්‍රභූ ද වූ ප්‍රභූසම්ප්‍රසූත ද වූ බර්තමාන යි.

1497. ප්‍රභූසම්ප්‍රසූත ද වූ හෝ ද ප්‍රභූ වූ බර්තමාන විප්ලවය:

එහි උපන් ප්‍රභූ හෝ නිබා, ලොකසතකත විප්ලවයාදයෝ අවදෙන යැ, දෘටිකතසතකත විප්ලවයාදයෝ දෙදෙනා යැයි මොහු ප්‍රභූසම්ප්‍රසූත ද වූ හෝ ද ප්‍රභූ වූ බර්තමාන යි.

ප්‍රභූවිප්ලවයාද බර්තමාන ප්‍රභූ ද වූ ප්‍රභූසම්ප්‍රසූතයෝ සති ද, ප්‍රභූසම්ප්‍රසූත ද වූ හෝ ද ප්‍රභූයෝ සති ද හෝ කියැවුණාහ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1498. ග්‍රන්ථප්‍රසූතන ග්‍රන්ථීය ධර්මයේ කවරය යන්:

දෛනිකවිප්‍රසන්න වූ ලොහකහඟන සතර සිත්ති උපත් ලොහ ය, දෙමහත් සහඟන දෙ සිත්ති උපත් ප්‍රතිස ය, විවිකිත්තා සහඟන විතොනා-තපාද ය, ඕදාධිතාසහඟන විතොනාතපාද ය, භුන්තිමි කුසල ය, භුන්තිමි විපාස ය, භුන්තිමි ක්‍රියාවෛකාන ය, හෑම රූපය දැයි මොහු හුන්විප්‍රසන්න හුන්තිය බමිතෝ යි.

1499 **ග්‍රන්ථිප්‍රසූතන ග්‍රන්ථික නො වූ බිම්යෝ කවරහ ගත්:**

අපගේ පක්ෂය වූ සතර මාසයේදී, සතර මාසයේදීද, නිවැරදිව දැන ගන්නා ලදී. නිවැරදිව දැන ගන්නා ලදී. නිවැරදිව දැන ගන්නා ලදී.

ශ්‍රී ලංකා විදුලි සන්නිවේදන කොමිෂන් සභාව

ශ්‍රී ලංකා, එස්. ඩී.

1500. ඔසවිලියෝ කවරක ගත්: ...

බහුලාංකික සි.

1501. සෞභවිජියෝ කවරහ යන්: ...

සංගණක සංවිධාන සි.

1602. නිවරණවිෂයේ කවරහ යන්:

නීවරණයෝ සඳහනෙකි: කාමින්දුනීවරණ ය, ව්‍යාපාදනීවරණ ය, පිනමිඳුනීවරණ ය, උඳ්ධවකුකුඳ්ධවනීවරණ ය, විවිකිත්තනීවරණ ය, අභිජානීවරණ යි.

කාමවන්ඤ්චිවරණය ලෝභසහගත සිත් අවෙති උපදී ව්‍යාපාදනිවරණය දොමනත් සහගත දෙ සිත්ති උපදී. චිතඤ්චිවරණය සංඝස්සාදිත අකුසල් සිත්ති උපදී. උත්ඛලනිවරණය ඔංඤ්ඤාසහගත විතොත්තපාදංඝති උපදී. කුක්කුලනිවරණය දොමනත් සහගත දෙ සිත්ති උපදී. අවිජ්ජානිවරණය සියලු අකුසල් සිත්ති උපදී. මොහු නිවරණ ධර්මයෝ සි

1503. නීතිරණ හෙය, වූ ධර්මයේ කවරහ යන්:

නීවරණයන් තබා අවශේෂ අකුලය යා, සිහුතිමිනි කුලය යා, සිහුතිමිනි විපාක යා, තුන්තිමිනි ක්‍රියාව්‍යාකාන යා, රූපය ද නිවැරණය දෙක මොහු නීවරණ හොටු වමෙයෝ යි.

1504 නිවරණය (නිවරණයන්ට හිත) වූ බමුණෝ කවරහ යන්:

භෞද්දායක කුසල යැ, අකුසල යැ, භෞද්දායක විපාක යැ, භෞද්දායක
 ක්‍රියාව්‍යාකාන්ත යැ, කැමි රූපය දැයි මොහු නිවරණය වීමට යි.

1505. අනිවරණීය බිලියෝ කවරහ ගත්:

අපගේ පක්ෂය වූ සහර මාලියෝ යැ, සහර ශ්‍රමණයාලියෝ ද, නිවැණේ
දසි මොහු අනිවරණික වන්නෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1506. කතමෙ ධම්මා නිවරණසම්පයුත්තා:

ආදාස අකුසලවිතප්පාදා, ඉමෙ ධම්මා නිවරණසම්පයුත්තා.

1507 කතමෙ ධම්මා නිවරණවිපයුත්තා:

වතුසු භුමිසු කුසලං, වතුසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරියාච්ඡාකතං,
රූපං ව, නිබ්බානං, ඉමෙ ධම්මා නිවරණවිපයුත්තා.

1508. කතමෙ ධම්මා නිවරණා වෙව නිවරණීයා ව:

තානෙව නිවරණාති නිවරණා වෙව නිවරණීයා ව.

1509. කතමෙ ධම්මා නිවරණීයා වෙව නො ව නිවරණා:

ඛපෙති: නිවරණෙ අවගෙහං අකුසලං, තිසු භුමිසු කුසලං තිසු භුමිසු
විපාකො, තිසු භුමිසු කිරියාච්ඡාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා නිවරණීයා
වෙව නො ව නිවරණා.

අනිවරණීයා ධම්මා න වහ්නබ්බා නිවරණා වෙව නිවරණීයාතිපි,
නිවරණීයා වෙව නො ව නිවරණාතිපි.

1510. කතමෙ ධම්මා නිවරණා වෙව නිවරණ සම්පයුත්තා ව:

යථි ඥා තිණි නිවරණාති එකතො උප්පජ්ජති, ඉමෙ ධම්මා
නිවරණා වෙව නිවරණසම්පයුත්තා ව.

1511. කතමෙ ධම්මා නිවරණසම්පයුත්තා වෙව නො ව නිවරණා:

ඛපෙති: නිවරණෙ අවගෙහං අකුසලං, ඉමෙ ධම්මා නිවරණසම්ප-
යුත්තා වෙව නො ව නිවරණා.

නිවරණවිපයුත්තා ධම්මා න වහ්නබ්බා නිවරණා වෙව නිවරණ-
සම්පයුත්තාතිපි, නිවරණසම්පයුත්තා වෙව නො ව නිවරණාතිපි.

1512. කතමෙ ධම්මා නිවරණවිපයුත්තා නිවරණීයා:

තිසු භුමිසු කුසලං, තිසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරියාච්ඡාකතං,
සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා නිවරණවිපයුත්තා නිවරණීයා.

1513. කතමෙ ධම්මා නිවරණවිපයුත්තා අනිවරණීයා:

වහ්නාරො මග්ගා අපරිනාපනතා, වහ්නාරි ව සාමඤ්ඤඵලාති, නිබ්බානං
ච, ඉමෙ ධම්මා නිවරණවිපයුත්තා අනිවරණීයා.

නිවරණසම්පයුත්තා ධම්මා න වහ්නබ්බා නිවරණවිපයුත්තා
නිවරණීයාතිපි, නිවරණවිපයුත්තා අනිවරණීයාතිපි.

නිවරණසංඝෝද්ඤ්ඤා

1506. නිවරණසම්ප්‍රයුක්ත ධර්මයෝ කචර්ත යත්:

දෙළොස් අකුසල් සිත්හු යැ. මොහු නිවරණසම්ප්‍රයුක්ත ධර්මයෝ සි.

1507. නිවරණවිප්‍රයුක්ත ධර්මයෝ කචර්ත යත්:

වාතුර්ගුමක කුසල යැ, වාතුර්ගුමක විපාක යැ, ප්‍රේමානුමක ක්‍රියාව්‍යා-
කාන යැ, රූපය ද, නිවරණය දැයි මොහු නිවරණවිප්‍රයුක්ත ධර්මයෝ සි.

1508 නිවරණ වූ ද නිවරණීය වූ ද ධර්මයෝ කචර්ත යත්:

එ මැ නිවරණයෝ නිවරණ ද නිවරණීය ද වෙයි.

1509. නිවරණීය ද නො ද නිවරණ වූ ධර්මයෝ කචර්ත යත්:

නිවරණයන් තබා අවශේෂ අකුසල යැ, ප්‍රේමානුමක කුසල යැ,
ප්‍රේමානුමක විපාක යැ, ප්‍රේමානුමක ක්‍රියාව්‍යාකාන යැ, හැම රූපය දැයි මොහු
නිවරණීය වූ ද නො ද නිවරණ වූ ධර්මයෝ සි

අනිවරණීය ධර්මයෝ නිවරණ වූ නො ද නිවරණීයත්'යි ද, නිවරණීය ද වූ
නො ද නිවරණ වූ හ'යි ද නො කියැයුත්තාහ.

1510. නිවරණ ද වූ නිවරණසම්ප්‍රයුක්ත ද වූ ධර්මයෝ කචර්ත යත්:

යම් සිතෙක දෙතුන් නිවරණ කෙතෙක් එක්වට උපදිත් ද, මොහු
නිවරණ වූ ද නිවරණසම්ප්‍රයුක්ත වූ ද ධර්මයෝ සි.

1511. නිවරණසම්ප්‍රයුක්ත ද වූ නො ද නිවරණ වූ ධර්මයෝ කචර්ත:
යත්:

නිවරණයන් තබා අවශේෂ අකුසල යැ. මොහු නිවරණසම්ප්‍රයුක්ත ද වූ
නො ද නිවරණ වූ ධර්මයෝ සි.

නිවරණවිප්‍රයුක්ත ධර්මයෝ නිවරණ ද වූ නිවරණසම්ප්‍රයුක්ත වූහ'යි ද,
නිවරණසම්ප්‍රයුක්ත ද වූ නො ද නිවරණ වූහ'යි නො කියැයුත්තාහ.

1512. නිවරණවිප්‍රයුක්ත වූ නිවරණීය ධර්මයෝ කචර්ත යත්:

ප්‍රේමානුමක කුසල යැ, ප්‍රේමානුමක විපාක යැ, ප්‍රේමානුමක ක්‍රියාව්‍යා-
කාන යැ, හැම රූපය දැයි මොහු නිවරණ විප්‍රයුක්ත වූ නිවරණීය ධර්මයෝ සි.

1513. නිවරණවිප්‍රයුක්ත වූ අනිවරණීය ධර්මයෝ කචර්ත යත්:

අපය්‍යාපනන වූ සතර මාඨ්‍යෝ යැ, සතර ප්‍රාමණ්‍යාචරයෝ ද, නිවරණය
දැයි මොහු නිවරණවිප්‍රයුක්ත වූ අනිවරණීය ධර්මයෝ සි.

නිවරණසම්ප්‍රයුක්ත ධර්මයෝ නිවරණවිප්‍රයුක්ත නිවරණීය වූහ'යි ද,
නිවරණවිප්‍රයුක්ත අනිවරණීය වූහ'යි ද නො කියැයුත්තාහ.

නිවරණයෝවසක සි.

1514. කතමෙ ධම්මා පරාමාසා:

දිව්‍යපරාමාසායෙ චතුසු දිව්‍යගතසම්පයුතෙතසු විතතුපාදෙසු උප්පත්ති,
ඉමෙ ධම්මා පරාමාසා.

1515. කතමෙ ධම්මා නො පරාමාසා:

උපෙති: පරාමාසං අවසෙසං අකුසලං, චතුසු භූමිසු කුසලං, චතුසු
භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරිතාච්ඡාකතං, රූපං ච තිබ්බානං ච, ඉමෙ
ධම්මා නො පරාමාසා.

1516. කතමෙ ධම්මා පරාමධා:

තිසු භූමිසු කුසලං, අකුසලං, තිසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරිතා-
ච්ඡාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා පරාමධා.

1517. කතමෙ ධම්මා අපරාමධා:

චතතාරො මහා අපරිසංපන්නා, චතතාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, තිබ්බානං
ච, ඉමෙ ධම්මා අපරාමධා.

1518. කතමෙ ධම්මා පරාමාසම්පයුතා:

චතතාරො දිව්‍යගතසම්පයුතවිතතුපාදා, ඵළ්ලපානං පරාමාසං
උපෙති, ඉමෙ ධම්මා පරාමාසම්පයුතා.

1519. කතමෙ ධම්මා පරාමාසවිපයුතා:

චතතාරො දිව්‍යගතවිපයුතලොභසහගතවිතතුපාදා, ඥා දෙම-
හස්සසහගතවිතතුපාදා, විචිකිල්පසහගතො විතතුපාදො, උභ්බවසහගතො
විතතුපාදො, චතුසු භූමිසු කුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු
කිරිතාච්ඡාකතං, රූපං ච, තිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා පරාමාසවිපයුතා:

පරාමාසො හ චතතබ්බො පරාමාසම්පයුතොතිපි පරාමාසවිප-
යුතොතිපි.

1520. කතමෙ ධම්මා පරාමාසා ටෙච්ච පරාමධා ච:

සො ඵච පරාමාසො පරාමාසො ටෙච්ච පරාමධො ච.

1521. කතමෙ ධම්මා පරාමධා ටෙච්ච නො ච පරාමාසා:

උපෙති: පරාමාසං අවසෙසං අකුසලං, තිසු භූමිසු කුසලං, තිසු භූමිසු
විපාකො, තිසු භූමිසු කිරිතාච්ඡාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා පරාමධා,
ටෙච්ච නොච පරාමාසා.

අපරාමධා ධම්මා හ චතතබ්බො පරාමාසා ටෙච්ච පරාමධාතිපි,
පරාමධා ටෙච්ච නො ච පරාමාසාතිපි.

1522. කතමෙ ධම්මො පරාමාසව්පයුත්තො පරාමධා:

විත්තොරො දිට්ඨිගතවිපයුත්තලොභසහගතචිත්තපාදො, දො දෙමහස්සා සහගතචිත්තපාදො, විවික්ච්ඡාසහගතො චිත්තපාදො, උඤ්චවිසහගතො චිත්තපාදො, තීක්ඛු භුමික්ඛු කුසලං, තීක්ඛු භුමික්ඛු විපාකො, තීක්ඛු භුමික්ඛු කිරියා-ව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මො පරාමාසව්පයුත්තො පරාමධා.

1523. කතමෙ ධම්මො පරාමාසව්පයුත්තො අපරාමධා:

විත්තොරො මහ්සා අපරියාපනනා, විත්තාරි ච සාමඤ්ඤථලාභී, තිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මො පරාමාසව්පයුත්තො අපරාමධා.

පරාමාසං ච පරාමාසසම්පයුත්තො ච ධම්මො හ විත්තබ්බං පරාමාස-විපයුත්තො පරාමධාතිපි, පරාමාසව්පයුත්තො අපරාමධාතිපි.

පරාමාසගොවුත්තං.

1524. කතමෙ ධම්මො සාරවංශො.

චතුක්ඛු භුමික්ඛු කුසලං, අකුසලං, චතුක්ඛු භුමික්ඛු විපාකො, තීක්ඛු භුමික්ඛු කිරියාව්‍යාකතං, ඉමෙ ධම්මො සාරවංශො.

1525. කතමෙ ධම්මො අනාරවංශො:

රූපං ච තිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මො අනාරවංශො.

1526. කතමෙ ධම්මො චිත්තො:

චක්ඛුච්ඡාදාණං සොභච්ඡාදාණං සාහච්ඡාදාණං ජ්වහාච්ඡාදාණං කායච්ඡාදාණං මහොධාතු මහොච්ඡාදාණධාතු, ඉමෙ ධම්මො චිත්තො.

1527. කතමෙ ධම්මො නො චිත්තො:

චෙදනාක්කකො, සඤ්ඤාක්කකො, සඛ්ඛාරක්කකො, රූපං ච, තිබ්බා-නං ච, ඉමෙ ධම්මො නො චිත්තො.

1528. කතමෙ ධම්මො චෙතසිකා:

චෙදනාක්කකො, සඤ්ඤාක්කකො, සඛ්ඛාරක්කකො, ඉමෙ ධම්මො චෙතසිකා.

1529. කතමෙ ධම්මො අචෙතසිකා:

චිත්තං ච රූපං ච තිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මො අචෙතසිකා.

1530 කතමෙ ධම්මො චිත්තසම්පයුත්තො:

චෙදනාක්කකො සඤ්ඤාක්කකො සඛ්ඛාරක්කකො, ඉමෙ ධම්මො චිත්ත-සම්පයුත්තො.

1531. කතමෙ ධම්මො චිත්තවිපයුත්තො:

රූපං ච, තිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මො චිත්තවිපයුත්තො.

චිත්තං හ විත්තබ්බං විතෙතන සම්පයුත්තනතිපි, විතෙතන විපයු-ත්තනනතිපි.

1522. පරාමයිවිප්ලවය වූ පරාමාභව වර්තමාන කවරක යන්:

සතර දෘෂ්ටිකෝණයකින් ලෝකයෙහි සිත්හි යැ, දෙවනස්තරයකින් දෙ සිත්හි යැ, විවිධත්වයකින් සිත් යැ, උච්චතමයකින් සිත් යැ, තුන්විමැ කුසල් යැ, තුන්විමැ විපාක යැ, තුන්විමැ ක්‍රියාව්‍යාකෘතිය යැ, හාම රූප දූෂිත මොහු පරාමයිවිප්ලවය පරාමාභව වර්තමාන යි.

1523. පරාමයිවිප්ලවය වූ අපරාමාභව වර්තමාන කවරක යන්:

අපරාමාභවය වූ සතර මාසයෝ යැ, සතර මාසයෝ වර්තමාන ද, නිවැරදි දූෂිත මොහු පරාමයිවිප්ලවය වූ අපරාමාභව වර්තමාන යි.

පරාමයි වූ ද පරාමයිවිප්ලවය වූ ද වර්තමාන පරාමයිවිප්ලවය වූ පරාමාභවයක් ද, පරාමයිවිප්ලවය වූ අපරාමාභවයක් ද නො කියැවුණි.

පරාමාභවයෙන් යි.

1524. සාමාන්‍ය වර්තමාන කවරක යන්:

සිත්හිමැ කුසල් යැ, අකුසල් යැ, සිත්හිමැ විපාක යැ, තුන්විමැ ක්‍රියාව්‍යාකෘතිය දූෂිත මොහු සාමාන්‍ය වර්තමාන යි.

1525. අනාලම්භ වර්තමාන කවරක යන්:

රූපය ද, නිවැරදි දූෂිත මොහු අනාලම්භ වර්තමාන යි.

1526. විතත වර්තමාන කවරක යන්:

විතතවිභවය යැ, ප්‍රාග්ධනවිභවය යැ, ප්‍රාග්ධනවිභවය යැ, ජනවිභවය යැ, කාලවිභවය යැ, මනෝධාතූ යැ, මනෝවිභවය යි. මොහු විතත වර්තමාන යි.

1527. විතත නො වූ වර්තමාන කවරක යන්:

වේදනාත්මක යැ, සංකල්පනාත්මක යැ, සංකල්පනාත්මක යැ, රූපය ද නිවැරදි දූෂිත මොහු විතත නො වූ වර්තමාන යි.

1528. වේදනාත්මක වර්තමාන කවරක යන්.

වේදනාත්මක යැ, සංකල්පනාත්මක යැ, සංකල්පනාත්මක යැ, මොහු වේදනාත්මක වර්තමාන යි.

1529. අවේදනාත්මක වර්තමාන කවරක යන්:

විතතය ද, රූපය ද, නිවැරදි දූෂිත මොහු අවේදනාත්මක නො වූ වර්තමාන යි.

1530. විතතසම්ප්‍රයුක්ත වර්තමාන කවරක යන්:

වේදනාත්මක යැ, සංකල්පනාත්මක යැ, සංකල්පනාත්මක යැ, යන මොහු විතතසම්ප්‍රයුක්ත වර්තමාන යි.

1531. විතතසම්ප්‍රයුක්ත වර්තමාන කවරක යන්:

රූපය ද නිවැරදි දූෂිත මොහු විතතසම්ප්‍රයුක්ත වර්තමාන යි.

විතතය විතතය හා සම්ප්‍රයුක්ත යයි ද, විතතය හා සම්ප්‍රයුක්ත යයි ද නො කියැවුණි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1532. කතමෙ ධම්ම, චිත්තසංසථා:

වේදනාකඤ්ඤා, සංකල්පකඤ්ඤා, සංකල්පකඤ්ඤා, ඉමෙ ධම්ම, චිත්තසංසථා.

1533. කතමෙ ධම්ම, චිත්තවිසංසථා:

රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්ම, චිත්තවිසංසථා.

චිත්තං ච තතඛිං චිත්තෙතං සංසථානතිපි, චිත්තෙතං විසංසථානතිපි.

1534. කතමෙ ධම්ම, චිත්තසමුට්ඨානා:

වේදනාකඤ්ඤා, සංකල්පකඤ්ඤා, සංකල්පකඤ්ඤා, කායවිඤ්ඤානති, චිත්තවිඤ්ඤානති, යං චා පනඤ්ඤාපි අනි රූපං චිත්තජං චිත්තභෙදාකං චිත්තසමුට්ඨානං, රූපායතනං සංස්කරණං ගතියතනං රසායතනං චේතනායතනං ආකාශායතනං ආකාශායතනං රූපායතනං චිත්තායතනං රූපායතනං කම්මඤ්ඤානං රූපායතනං උපපත්තියං රූපායතනං සංසාරානං කම්මඤ්ඤානං, ඉමෙ ධම්ම, චිත්තසමුට්ඨානා.

1535. කතමෙ ධම්ම, හෙ චිත්තසමුට්ඨානා:

චිත්තං ච අවිජ්ජාසං ච රූපං නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්ම, හෙ චිත්තසමුට්ඨානා.

1536. කතමෙ ධම්ම, චිත්තසහසුතො:

වේදනාකඤ්ඤා, සංකල්පකඤ්ඤා, සංකල්පකඤ්ඤා, කායවිඤ්ඤානති, චිත්තවිඤ්ඤානති, ඉමෙ ධම්ම, චිත්තසහසුතො.

1537. කතමෙ ධම්ම, හෙ චිත්තසහසුතො:

චිත්තං ච අවිජ්ජාසං ච රූපං නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්ම, හෙ චිත්තසහසුතො:

1538. කතමෙ ධම්ම, චිත්තානුප්පත්තිනො:

වේදනාකඤ්ඤා, සංකල්පකඤ්ඤා, සංකල්පකඤ්ඤා, කායවිඤ්ඤානති, චිත්තවිඤ්ඤානති, ඉමෙ ධම්ම, චිත්තානුප්පත්තිනො.

1539. කතමෙ ධම්ම, හෙ චිත්තානුප්පත්තිනො:

චිත්තං ච අවිජ්ජාසං ච රූපං නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්ම, හෙ චිත්තානුප්පත්තිනො.

1540. කතමෙ ධම්ම, චිත්තසංසථාසමුට්ඨානා:

වේදනාකඤ්ඤා, සංකල්පකඤ්ඤා, සංකල්පකඤ්ඤා, ඉමෙ ධම්ම, චිත්තසංසථාසමුට්ඨානා.

1532. චිත්තය හා සංසාරයටබිමගේ කවරන යත්:

වේදනාසකකි යැ, සංඥාසකකි යැ, සංසාරසකකි යි. මොහු චිත්ත-
සංසාරයට බිමගේ යි.

1533. චිත්තය හා විසංසාරයටබිමගේ කවරන යත්:

රූපය ද නිජාණය දැයි මොහු චිත්තවිසංසාරයට බිමගේ යි.

චිත්තය චිත්තය හා සංසාරයට යයි ද, චිත්තය හා විසංසාරයට යයි ද
නො කියැහැත්තේ යි.

1534. චිත්තසමුත්ථානවිමුක්තියේ කවරන යත්:

වේදනාසකකි යැ, සංඥාසකකි යැ, සංසාරසකකි යැ, කායවිඤ්ඤානි යැ,
වාග්විඤ්ඤානි යැ, යප්පි චිත්තජ චිත්තසෙතුවක චිත්තසමුත්ථාන වූයම් රූපයෙකුත්
ඇද්ද එ යැ, රූපායතන යැ, ශබ්දායතන යැ, ගන්ධායතන යැ, රසායතන යැ,
සප්තව්‍යායතන යැ, ආකාශවාත යැ, අඛාත යැ, රූපලක්ෂණි යැ, රූප-
මාදුකි යැ, රූපකම්මණ්‍යනා යැ, රූපොපවය යැ, රූපසන්තති යැ, කවලි-
කාරාහාර යැ, යන මොහු චිත්තසමුත්ථාන බිමගේ යි.

1535. චිත්තසමුත්ථාන නො වූ බිමගේ කවරන යත්:

චිත්තය ද අවශෙෂරූපය ද නිජාණය දැයි මොහු චිත්තසමුත්ථාන නො වූ
බිමගේ යි.

1536. චිත්තසහග්‍ර බිමගේ කවරන යත්:

වේදනාසකකි යැ, සංඥාසකකි යැ, සංසාරසකකි යැ, කායවිඤ්ඤානි යැ,
වාග්විඤ්ඤානි යැ, යන මොහු සිත හා එක් වැ උපදනා (-චිත්තසහග්‍ර)
බිමගේ යි.

1537. චිත්තසහග්‍ර නො වූ බිමගේ කවරන යත්:

සිත ද අවශෙෂ රූපය ද නිවන දැයි මොහු චිත්තසහග්‍ර නො වූ
බිමගේ යි.

1538. චිත්තානුපරිවර්තී බිමගේ කවරන යත්:

වේදනාසකකි යැ, සංඥාසකකි යැ, සංසාරසකකි යැ, කායවිඤ්ඤානි යැ,
වාග්විඤ්ඤානි යැ යන මොහු චිත්තානුපරිවර්තී බිමගේ යි.

1539. චිත්තානුපරිවර්තී නො වූ බිමගේ කවරන යත්:

චිත්තය ද අවශෙෂ රූපය ද නිජාණය දැයි මොහු චිත්තානුපරිවර්තී
නො වූ බිමගේ යි.

1540. චිත්තසංසාරයට සමුත්ථාන බිමගේ කවරන යත්:

වේදනාසකකි යැ, සංඥාසකකි යැ, සංසාරසකකි යැ යන මොහු
චිත්තසංසාරයට සමුත්ථාන බිමගේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1541. කතමෙ ධර්ම, නො, විතතසංසට්ඨසමුට්ඨානා:

විනයං ව, රූපං ව, නිබ්බෑනං ව, ඉමෙ ධර්මො, භො: විනයසංසථි-
සමුච්ඡිදානං.

1542. කතෛ ධර්ම: ඵ්නතසංසරිතමුඛි:නසකභුතෙ:

වෙදනාකඩනෙයි, සතුකඩනෙයි, සබ්බරකඩනෙයි, ඉමෙ ධම්මා චිත්ත-සංසථි සමුච්ඡාදකභූතො.

1543. කතෛ බම්ම: හෙ, විතතසංසට්ඨසමුට්ඨි:නසභභුහෙ:

විනයං ච රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ඛම්ම, නෙ, විනයසංසධිසම්මුට්ඨං, හ සඤ්ඤානො.

1544. කතමේ බවට, විතතසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිවතතිනො:

වෙදනාකතයෝ, සත්කෘතකතයෝ, සත්කාරකතයෝ, ඉමේ බමරි, පිත්ත සංසාරකමුඛයා, නුපරිවනිතො.

1545. කතමේ බවම, හෝ විතතසංසථිසමුථිභානානුපරිච්ඡිතභානා:

පිත්තං ච රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මං හෙං පිත්තසංඝට්ඨ-සමුට්ඨානාභූපරිවත්තහො.

1546. කහගෙඩි බර්ම, අජබ්‍යතිකා.

එකතුව - පළමු මහාසංගමය, දෙවන සම්මන්ත්රණය.

1547. කනගෙම බිමම, බාහිරා:

රූපාංකනය -පෙ- බව්වාංකනය, ඉමේ බව්ව, බාහිර.

1548. කතෘමි තමම, උපාද්:

එකඟායතන - පෙ - කබ්ලිකාර: ඇතැර, ඉහළ බිම, උපාද.

1549. කනමේ බිම, හොඳ පාද:

වතු සු භූමි සු කුසලං, අකුසලං, වතු සු භූමි සු විපාකො, තිසු භූමි සු කිරිස, ව්‍යාකතං, වතතා රො ව මතාභුතා, තිබ්බතං ව, ඉමෙ ධම්මා නො රූපාදි.

1550. කතමේ බිම්ම, උපාදිනනා:

සිසු භූමිසු විපාකො, ගං ච රූපං කම්මස්ස කතතතා, ඉමෙ බම්බෙ,
රූපාදිතතා.

1551. කතෂම් ඛම්මං අනුපාදිතා:

නිපුණ භූමිපු කුසලං, අකුසලං, නිපුණ කීර්තියාකතං, සං ව රූපං
න කම්මස්ස කතන්තා, චිත්තාදරො මිත්තා අපරිශාපතා, චිත්තාරී ටි
සාමසුද්ධරාති, තිබ්බානං ව, ඉසම් ධම්මං අනුපාදිතා.

මහානගර දූත.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1541. විත්තසංසාරයට සමුත්ථාන නොවූ බවට තීරණය කිරීම:

විත්තය ද රූපය ද නිව්වාණය දැයි මොහු විත්තසංසාරයට සමුත්ථාන නොවූ බවට තීරණය කළේය.

1542. විත්තසංසාරයට සමුත්ථාන සහග්‍ර බවට තීරණය කිරීම:

වේදනාසකකාමියා, සංඥාසකකාමියා, සංසාරකාමියා, යන මොහු විත්තසංසාරයට සමුත්ථාන සහග්‍ර බවට තීරණය කළේය.

1543. විත්තසංසාරයට සමුත්ථාන සහග්‍ර නොවූ බවට තීරණය කිරීම:

විත්තය ද රූපය ද නිව්වාණය දැයි මොහු විත්තසංසාරයට සමුත්ථාන සහග්‍ර නොවූ බවට තීරණය කළේය.

1544. විත්තසංසාරයට සමුත්ථානානුපරිවර්තී බවට තීරණය කිරීම:

වේදනාසකකාමියා, සංඥාසකකාමියා, සංසාරකාමියා, යන මොහු විත්තසංසාරයට සමුත්ථානානුපරිවර්තී බවට තීරණය කළේය.

1545. විත්තසංසාරයට සමුත්ථානානුපරිවර්තී නොවූ බවට තීරණය කිරීම:

විත්තය ද රූපය ද නිව්වාණය දැයි මොහු විත්තසංසාරයට සමුත්ථානානුපරිවර්තී නොවූ බවට තීරණය කළේය.

1546. අධ්‍යාත්මික බවට තීරණය කිරීම:

චක්‍ෂුරායතනියා ... මනායතනියා යි. මොහු අධ්‍යාත්මික බවට තීරණය කළේය.

1547. බාහ්‍යබවට තීරණය කිරීම:

රූපායතනියා ... බාහ්‍යයතනියා යි. මොහු බාහ්‍යබවට තීරණය කළේය.

1548. උපාද්‍ය (-ගුණයක් නිසා පවත්නා) බවට තීරණය කිරීම:

චක්‍ෂුරායතනියා ... කවලිකාරාහාරියා යි. මොහු උපාද්‍ය බවට තීරණය කළේය.

1549. උපාද්‍ය නොවූ බවට තීරණය කිරීම:

වාතූර්ගුමක කුශලියා, අකුශලියා, වාතූර්ගුමක විපාකියා, ප්‍රොගුමක ක්‍රියාව්‍යාකාමියා, සතර මහාගුණයෝ යන මොහු උපාද්‍ය නොවූ බවට තීරණය කළේය.

1550. උපාද්‍ය බවට තීරණය කිරීම:

ප්‍රොගුමක විපාකියා, කම්ම පිළිබඳ යම් කාතමාත් රූපයෙන් ඇද්ද, මොහු උපාද්‍ය බවට තීරණය කළේය.

1551. අනුපාද්‍ය බවට තීරණය කිරීම:

ප්‍රොගුමක කුශලියා, අකුශලියා, ප්‍රොගුමක ක්‍රියාව්‍යාකාමියා, කම්ම පිළිබඳ කාතමාත් නොවූ යම් රූපයකින් ඇද්ද, අපරාධාපනන වූ සතර මාගියෝ ද, සතර ප්‍රාමණ්‍යඵලයෝ ද, නිව්වාණය දැයි මොහු අනුපාද්‍ය බවට තීරණය කළේය.

මහාගුණ දූතියා යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1558. කතූමේ බවම, උපාදානා:

**මහතරී උපායනානි: කාමුපාදනං පිටුපාදනං සිරිබිතුපාදනං
අත්තමාදපාදනං.**

කෘත්‍රිපාදනං අට්ඨිත්‍ර ලොභසහකතෙත්‍ර චිත්තපාදෙත්‍ර උපාත්තී, දිවු-
පාදනකල්පි සිලබිත්තපාදනකල්පි අත්තාද්දපාදනකල්පි චිත්ත දිව්භිත්තසම්ප-
ත්තෙත්‍ර චිත්තපාදෙත්‍ර උපාත්තී ඉමෙ ධම්මා උපාදනා.

1558. කතෛ ධම්මො, හො උපාදායා:

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ

1554. කතෘ විමල, උපාද්‍යයා:

තිසු ගුම්පු සුභලං, අසුභලං, තිසු ගුම්පු විපාකො, තිසු ගුම්පු
 කිරිසංචාරානන්දං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධර්මො, අනුපාදනීයා.

1555. ബാലകൃഷ്ണൻ, അച്ഛൻ, അമ്മ:

විත්‍යාපරා ඕනෑම අපරිසාපනතා, විත්‍යාපරි ව සංවිකල්පයටදානි, නිබන්ධනං ව, ඉමෙ ධම්මං අනුපාදනියා.

1556. කනගම් බිමට: උපායගස්විපක්ෂය:

වත්ත:රේ, දිවයිනකම්පසුත්ත: ලෝභසහනවිත්තුපා:ද, වත්ත:රේ, දිවයිනවිපසුත්ත: ලෝභසහනවිත්තුපා:ද, එත්තුපාත්ත: ලෝභ: ඔපෙත්ති:, ඉමේ ධම්ම: උපාදානකම්පසුත්ත:.

1557. කතෂම් ඛම්මං උපාදාහිපසස්සතතා:

වතුහු දිවයිනවිප්‍රසන්නලෝභකභයනෙහු වික්‍රාපාදෙහු උපානෝ
ලෝභෝ, දේ දේමනසාසකභවවික්‍රාපාද, විවිකිවිජ්ඣකභයෝ වික්‍රා-
පාදෝ, උභවිවකභයෝ වික්‍රාපාදෝ, වතුහු භූමිහු භූභලං, වතුහු භූමිහු
විපානෝ, තිහු භූමිහු කිරිතාමාසකතං, රූපං ච, නිබ්බානං ච, ඉමේ ඛම්ම-
උපාදනවිප්‍රසන්නා.

1558. කනමේ බමිම, උපාදාන, වෙව් උපාදානිකා ව:

තැනෙහි උපාදානයාති උපාදානා වෙහි උපාදානිකා ව.

1559. කතමේ බිම්ම, උපාදානියා වෙව් නො ව උපාදානියා ව:

ශ්‍රී ලංකා උපද්‍රව අවසානයේදී, නිසි භූමිකා ක්‍රම, නිසි භූමිකා විපාක, නිසි භූමිකා කිරීමේ ව්‍යාපෘති, සබ්බංගි රාජ්‍ය, ඉතිරි බලය, ස්වාධීනතාවය වේවාය යනාදිය උපද්‍රවය.

අනුපාදනියා බම්මා හ ව්‍යක්තබ්බා උපදානා චෙච උපාදානියාඤ්චි
උපාදානියා චෙච හො ව උපාදානාඤ්චි.

1552. උපායනවිමසෙත් කවරහ සත්:

උපාදාන සතරෙකි: කාමුපාදාන ය, දිට්ඨිපාදාන ය, සීලබ්බතුපාදාන ය, අත්තමාදුපාදාන යි.

කාමුපාදන සලාභසහගත සිත් අවෙති උපදී. දිට්ඨිපාදන සද සීලබ්බිතුපාදන සද අනන්වාදුපාදන සද දූෂ්ඨනසම්ප්‍රයුක්ත සිත් සහරෙති උපදිත්. මේ ධර්මයෝ උපාදනයෝ සි.

1558. උපායය නො වූ බිම්ගේ කවරහ යන්:

උපාදානයක් තබා අවශේෂ අනුශල ගා, සිසුබිම්භි කුශල ගා, සිසුබිම්භි
වීජාක ගා, තුන්විමා ක්‍රියාව්‍යාකෘත ගා, රූපය ද නිජාණය දෙසි මොහු
උපාදාන නොවූ බවේයෝ සි.

1554. උපාදානිය (උපාදානසන්ධි නික) බිම්පෙය් කවරය යන්:

ත්‍රෛභූමික කුශල ගැ, අකුශල ගැ, ත්‍රෛභූමික විපාක ගැ, ත්‍රෛභූමික
 ක්‍රියාව්‍යාකාන්ත ගැ, භූමි රූපය දැයි මොහු උපදානිය බව්‍යෝයි.

1555. අනුපාදනික ධර්මයේ කවරහ ගත්.

අපගේ පක්ෂය වූ සහර මැතිණි මැති, සහර මුරුමුණි මැතිණි ද, නිවාසය
දෙස මොහු අනුපාදනය වීමෙන් යි.

1556. උපාදානසම්ප්‍රයුක්තධර්මයෝ කවිරහ යත්:

දෘවිගතකම්ප්‍රසාදක වූ ලොහකහන සිත් සතර ශා, දෘවිගතවිප්‍රසාදක වූ ලොහකහන සිත් සතර ශා, මේහි උපත් ලොහය කබා හි. මේ බිමිගෝ උපාදහකම්ප්‍රසාදකයෝ හි.

1557. උපාදානවිප්‍රසූතන බිම්මෝ නවරහ ගත්:

දෛනිකවිප්ලවය ලෝකසහන සිත් සතරෙහි උපත් ලෝක ය, දෛනිකසහන සිත් දෙක ය, විවිධත්වය සහන සිත් ය, භෞතික-සහන සිත් ය, සියුම්ම, කුසල ය, සියුම්ම, විපාක ය, තුන්විම, ක්‍රියා-ව්‍යාකූල ය, රූපය ද නිවැරදි ද සි මොහු උපාදානවිප්ලවය වශයෙන් සි.

1558. උපාදාන ද උපාදානීය ද වූ බව්‍රේහයෝ කවරහ යත්:

ඒ උපායනයෙන් ම, උපායන ද උපායනීය ද වෙත්.

1559. උපාදානික ද හො ද උපාදාන වූ බිම්ගේ කවරක සත්:

උපාදානයන් නඩා අවශේෂ අකුශල යා, ප්‍රොසුචික කුශල යා, ප්‍රො-
සුචික විපාක යා, ප්‍රොසුචික ක්‍රියාවිපාකාන යා, හැම රූපය දැයි මොහු
උපාදානීය ද හෝ ද උපාදාන වූ බව්ශෝ සි.

අනුපාදකිත ධර්මයෝ උපාදාන ද ච්ඡි උපාදාකිත සි ද උපාදාකිත ද නො ද
උපාදාන ච්ඡි සි ද නො කීයැහුන්තාහ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1560. කතමෙ බම්බරො උපාදානා වෙව උපාදානසම්පසුත්තා ව:

යත්ථ දිට්ඨි ව ලොභො ව එකතො උපාදානාදි, ඉමෙ බම්බරො උපාදානා වෙව උපාදානසම්පසුත්තා ව.

1561. කතමෙ බම්බරො උපාදානසම්පසුත්තා වෙව නො ව උපාදානා:

අට්ඨලොභසහගතචිතතුපාදා, එක්ඛානෙත උපාදානෙ සපෙඤා, ඉමෙ බම්බරො උපාදානසම්පසුත්තා වෙව නො ව උපාදානා.

උපාදානවිපසුත්තා බම්බරො න වත්තබ්බො උපාදානා වෙව උපාදානසම්පසුත්තාතිපි, උපාදානසම්පසුත්තා වෙව නො ව උපාදානාතිපි.

1562. කතමෙ බම්බරො උපාදානවිපසුත්තා උපාදානීයා:

චතුසු දිට්ඨිගතවිපසුත්තලොභසහගතෙසු චිතතුපාදෙසු උපානො: ලොභො, දො දෙමනසාසහගතචිතතුපාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිතතුපාදො, උභවිධසහගතො චිතතුපාදො, තිසු භූමිසු කුසලං, තිසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරිතාච්ඡාසහගතං, සබ්බං ව රූපං, ඉමෙ බම්බරො උපාදාන විපසුත්තා උපාදානීයා.

1563. කතමෙ බම්බරො උපාදානවිපසුත්තා අනුපාදානීයා:

චත්තාරො මහතා අපරිතාපත්තා, චත්තාරි ව සාමඤ්ඤඵලාති. තිබ්බොතං ව, ඉමෙ බම්බරො උපාදානවිපසුත්තා අනුපාදානීයා.

උපාදානසම්පසුත්තා බම්බරො න වත්තබ්බො උපාදානවිපසුත්තා උපාදානීයාතිපි, උපාදානවිපසුත්තා අනුපාදානීයාතිපි.

උපාදාන නොවිජ්ඣා.

1564. කතමෙ බම්බරො කිලෙසා:

දස කිලෙසවක්ඛනී: ලොභො දෙසො මොහො මානො දිට්ඨි විචිකිච්ඡා පිතං උභවං අතිරිකං අනොත්තපං.

ලොභො අට්ඨසු ලොභසහගතෙසු චිතතුපාදෙසු උපාදානී, දෙසො ද්විසු දෙමනසාසහගතෙසු චිතතුපාදෙසු උපාදානී, මොහො සබ්බාකුසලෙසු උපාදානී, මානො චතුසු දිට්ඨිගතවිපසුත්තලොභසහගතෙසු චිතතුපාදෙසු උපාදානී, දිට්ඨි චතුසු දිට්ඨිගතසම්පසුත්තෙසු චිතතුපාදෙසු උපාදානී, විචිකිච්ඡා, විචිකිච්ඡාසහගතෙසු චිතතුපාදෙසු උපාදානී, පිතං සහබ්බාරිකෙසු අකුසලෙසු උපාදානී, උභවංඤ්ඤා අතිරිකඤ්ඤා අනොත්තපංඤ්ඤා සබ්බාකුසලෙසු උපාදානී. ඉමෙ බම්බරො කිලෙසා.

1565. කතමෙ බම්බරො නො කිලෙසා:

සපෙඤා කිලෙසෙ අවසෙසං අකුසලං, චතුසු භූමිසු කුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො තිසු කිරිතාච්ඡාසහගතං, රූපඤ්ඤා, තිබ්බොතඤ්ඤා, ඉමෙ බම්බරො නො කිලෙසා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1560. උපාදාන ද උපාදානසම්ප්‍රසුක්ක ද වූ බමිසෝ කවරහ යත්:

යම් සිතෙක දෂට්ඨයන් ලොහයන් එක්විට උපදීන් ද, මොහු උපාදාන ද උපාදානසම්ප්‍රසුක්ක ද වූ බමිසෝ යි.

1561. උපාදානසම්ප්‍රසුක්ක වූ ද හො ද උපාදාන වූ බමිසෝ කවරහ යත්:

අභිලොභසහගත විතොනාතාදයෝ ය, මෙහි උපත් උපාදානගත් තඛා, මොහු උපාදානසම්ප්‍රසුක්ක ද වූ හො ද උපාදාන වූ බමිසෝ යි.

උපාදානවිප්‍රසුක්ක බමිසෝ උපාදාන ද වූ උපාදානසම්ප්‍රසුක්කයෝ යයි ද, උපාදානසම්ප්‍රසුක්ක ද වූ හො ද උපාදාන වූහ යි ද හො කියැවුණි.

1562. උපාදානවිප්‍රසුක්ක වූ උපාදානීය බමිසෝ කවරහ යත්:

දෂට්ඨතවිප්‍රසුක්ක ලොහසහගත සතර සිත්ති උපත් ලොහ ය, දෙමුඛස්සහගත දෙසිත්ත ය, විචික්ඛාසහගත සිත ය, ඕද්ධත්තසහගත සිත ය, භ්‍රෙහුමක කුශල ය, භ්‍රෙහුමක විපාක ය, භ්‍රෙහුමක ක්‍රියාව්‍යාකාන ය, හිම රූපය දැයි මොහු උපාදානවිප්‍රසුක්ක උපාදානීය බමිසෝ යි.

1563. උපාදානවිප්‍රසුක්ක අනුපාදානීය බමිසෝ කවරහ යත්:

අපයභාපනත සතරමාගීයෝ ය, සතර ශ්‍රාමණ්‍යථලයෝ ද, නිජාණය දැයි මොහු උපාදානවිප්‍රසුක්ක අනුපාදානීය බමිසෝ යි.

උපාදානසම්ප්‍රසුක්ක බමිසෝ උපාදානවිප්‍රසුක්ක උපාදානීයහ යි ද උපාදානවිප්‍රසුක්ක අනුපාදානීයහ යි ද හො කියැවුණි.

උපාදානගොච්ඡක යි.

1564. කෙල්ලබමිසෝ කවරහ යත්:

කෙල්ලවිසතු දහයෙකි: ලෝභ ය, ද්වේෂ ය, මෝහ ය, මාන ය, දෂට්ඨ ය, විචික්ඛා ය, ඥානාන ය, ඕද්ධත්ත ය, අග්‍රික ය, අනපත්‍රපා ය.

ලෝභය අට ලෝභසහගත විතොනාතාදයන්හි උපදී. ද්වේෂය දෙමුඛස්සහගත දෙසිත්ති උපදී. මොහය සියලු අකුශලයෙහි උපදී. මානය දෂට්ඨතවිප්‍රසුක්ක ලොහසහගත සතර සිත්ති උපදී. දෂට්ඨ දෂට්ඨතසම්ප්‍රසුක්ක සතර සිත්ති උපදී. විචික්ඛාසහගත සිත්ති උපදී. ඥානානය සංකාරිකඅකුශලයන්හි උපදී. ඕද්ධත්තය ද අග්‍රිකය ද අනොත්තපාය ද සියලු අකුශලසිත්ති උපදීන්. මොහු කෙල්ල බමිසෝ යි.

1565. කෙල්ල හො වූ බමිසෝ කවරහ යත්:

කෙල්ලයන් තඛා අවශෙෂ අකුශල ය, වාතුර්ගුමක කුශල ය, වාතුර්ගුමක විපාක ය, භ්‍රෙහුමක ක්‍රියාව්‍යාකාන ය, රූපය ද නිජාණය දැයි මොහු කෙල්ල හො වූ බමිසෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1566. කතමෙ ධම්මා සංඝඝණිතය:

භික්‍ෂු භුක්ති කුසලං, අකුසලං, භික්‍ෂු භුක්ති විපාකො, භික්‍ෂු භුක්ති කිරියා-
ව්‍යාකතං, සංඝඝණිත රූපං, ඉමෙ ධම්මා සංඝඝණිතය.

1567. කතමෙ ධම්මා අසංඝණිතය:

චත්තරො, මහ්තා අපරියාපනතා, චත්තාරි ච සංඝඝණිතරූපානි, නිබ්බා-
නඤ්ච, ඉමෙ ධම්මා අසංඝණිතය.

1568. කතමෙ ධම්මා සංඝඝණිතය:

ආදාය අකුසලභික්‍ෂුසංඝයාද, ඉමෙ ධම්මා සංඝඝණිතය.

1569. කතමෙ ධම්මා අසංඝණිතය:

චතුස්ස භුක්ති කුසලං, චතුස්ස භුක්ති විපාකො, භික්‍ෂු භුක්ති කිරියාව්‍යාකතං,
රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච ඉමෙ, ධම්මා අසංඝණිතය.

1570. කතමෙ ධම්මා කිලෙසසම්පූර්ණතා:

ආදාය අකුසලභික්‍ෂුසංඝයාද, ඉමෙ ධම්මා කිලෙසසම්පූර්ණතා.

1571. කතමෙ ධම්මා කිලෙසසම්පූර්ණතා:

චතුස්ස භුක්ති කුසලං, චතුස්ස භුක්ති විපාකො, භික්‍ෂු භුක්ති කිරියාව්‍යාකතං,
රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච, ඉමෙ ධම්මා කිලෙසසම්පූර්ණතා.

1572. කතමෙ ධම්මා කිලෙසා චෙව සංඝඝණිතය ච:

තෙව කිලෙසා කිලෙසා චෙව සංඝඝණිතය ච.

1573. කතමෙ ධම්මා සංඝඝණිතයා චෙව හො ච කිලෙසා:

ආදාය කිලෙසෙ අවසෙසං අකුසලං, භික්‍ෂු භුක්ති කුසලං, භික්‍ෂු භුක්ති
විපාකො, භික්‍ෂු භුක්ති කිරියාව්‍යාකතං, සංඝඝණිත රූපං, ඉමෙ ධම්මා සංඝඝ-
ණිතයා චෙව හො ච කිලෙසා.

අසංඝණිතයා ධම්මා හ චත්තරො කිලෙසා චෙව සංඝඝණිතයානිපි
සංඝඝණිතයා චෙව හො ච කිලෙසානිපි.

1574. කතමෙ ධම්මා කිලෙසා චෙව සංඝඝණිතයා ච:

තෙව කිලෙසා කිලෙසා චෙව සංඝඝණිතයා ච.

1575. කතමෙ ධම්මා සංඝඝණිතයා චෙව හො ච කිලෙසා:

ආදාය කිලෙසෙ අවසෙසං අකුසලං, ඉමෙ ධම්මා සංඝඝණිතයා චෙව
හො ච කිලෙසා.

අසංඝණිතයා ධම්මා හ චත්තරො කිලෙසා චෙව සංඝඝණිතයානිපි, සංඝඝ-
ණිතයා චෙව හො ච කිලෙසානිපි.

1566. සාංකේර්ශික ධර්මයෝ කවරහ යත්:

ප්‍රේමාදායක කුසල යා, අකුසල යා, ප්‍රේමාදායක විපාක යා, ප්‍රේමාදායක ක්‍රියාවාසායක යා, හාම රූපය දෘශ්‍ය මොහු සාංකේර්ශික ධර්මයෝ යි.

1567. අසාංකේර්ශික ධර්මයෝ කවරහ යත්:

අපරිනිවර්තන වූ සතර මාර්ගයෝ යා, සතර ස්‍රාමණ්ඩලයෝ ද, නිව්‍යාණය දෘශ්‍ය මොහු අසාංකේර්ශික ධර්මයෝ යි.

1568. සංකල්ප ධර්මයෝ කවරහ යත්:

ආදාය අකුසලවිතොතාපාදයෝ යි. මොහු සංකල්ප ධර්මයෝ යි.

1569. අසංකල්ප ධර්මයෝ කවරහ යත්:

සිත්තවිමුක්ති කුසල යා, සිත්තවිමුක්ති විපාක යා, තුන්විමුක්ති ක්‍රියාවාසායක යා, රූපය ද නිව්‍යාණය දෘශ්‍ය මොහු අසංකල්ප ධර්මයෝ යි.

1570. කේර්ශ්‍යසම්ප්‍රසූත ධර්මයෝ කවරහ යත්:

දෙලොස් අකුසලවිතොතාපාදයෝ යි. මොහු කේර්ශ්‍යසම්ප්‍රසූත ධර්මයෝ යි.

1571. කේර්ශ්‍යවිප්‍රසූත ධර්මයෝ කවරහ යත්:

වාතුර්ගුමක කුසල යා, වාතුර්ගුමක විපාක යා, ප්‍රේමාදායක ක්‍රියාවාසායක යා, රූපය ද නිව්‍යාණය දෘශ්‍ය මොහු කේර්ශ්‍යවිප්‍රසූත ධර්මයෝ යි.

1572. කේර්ශ්‍ය ද වූ සාංකේර්ශික ද වූ ධර්මයෝ කවරහ යත්:

එ මා කේර්ශ්‍යයෝ කේර්ශ්‍ය ද සාංකේර්ශික ද වෙත්.

1573. සාංකේර්ශික ද වූ නො ද කේර්ශ්‍ය වූ ධර්මයෝ කවරහ යත්:

කේර්ශ්‍යයන් තබා අවශේෂ අකුසල යා, ප්‍රේමාදායක කුසල යා, ප්‍රේමාදායක විපාක යා, ප්‍රේමාදායක ක්‍රියාවාසායක යා, හාම රූපය දෘශ්‍ය මොහු සාංකේර්ශික ද වූ නො ද කේර්ශ්‍ය වූ ධර්මයෝ යි.

අසාංකේර්ශික ධර්මයෝ කේර්ශ්‍ය ද වූ සාංකේර්ශික වූහ යි ද, සාංකේර්ශික ද වූ කේර්ශ්‍ය වූහ යි ද නො කියැයුත්තාහ.

1574. කේර්ශ්‍ය ද වූ සංකල්ප ද වූ ධර්මයෝ කවරහ යත්:

එ මා කේර්ශ්‍යයෝ කේර්ශ්‍ය ද සංකල්ප ද වෙත්.

1575. සංකල්ප ද වූ නො ද කේර්ශ්‍ය වූ ධර්මයෝ කවරහ යත්:

කේර්ශ්‍යයන් තබා අවශේෂ අකුසල යි. මොහු සංකල්ප ද වූ නො ද කේර්ශ්‍ය වූ ධර්මයෝ යි.

අසංකල්ප ධර්මයෝ කේර්ශ්‍ය ද වූ සංකල්ප වූහ යි ද, සංකල්ප ද වූ නො ද කේර්ශ්‍ය වූහ යි ද නො කියැයුත්තාහ.

1576. කෙල්ල ද වූ කෙල්ලකමුහුකත ද වූ බිමයෝ කවරහ ගත්:

කම තැනෙක දෙතුන් කෙල්ල කෙනෙක් එක්වට උපදිත් ද, මොහු කෙල්ල ද වූ කෙල්ලකමුහුකත ද වූ බිමයෝ යි.

1577. කෙල්ලකමුහුකත ද වූ හො ද කෙල්ල වූ බිමයෝ කවරහ ගත්:

කෙල්ලගත් තබා අවයෙම අකුර යි. මොහු කෙල්ලකමුහුකත ද වූ හො ද කෙල්ල වූ බිමයෝ යි.

කෙල්ලවිප්‍රසන්න බිමයෝ කෙල්ල ද වූ කෙල්ලකමුහුකත වූහ'යි ද, කෙල්ල කමුහුකත ද වූ හො ද කෙල්ල වූහයි හො කියැවුත්තාහ.

1578. කෙල්ලවිප්‍රසන්න වූ සාංකෙලයක බිමයෝ කවරහ ගත්:

ප්‍රෙතුමක කුරු යැ, ප්‍රෙතුමක විපාක යැ, ප්‍රෙතුමක ක්‍රියාව්‍යා-
කාත යැ, කැම රූපය ද'යි මොහු කෙල්ලවිප්‍රසන්න වූ සාංකෙලයක
බිමයෝ යි.

1579. කෙල්ලවිප්‍රසන්න වූ අසාංකෙලයක බිමයෝ කවරහ ගත්:

අපකෂාපන්න වූ සතර මායියෝ යැ, සතර ප්‍රාණාභ්‍යාසයෝ ද,
කිවිණ්ණ ද'යි මොහු කෙල්ලවිප්‍රසන්න අසාංකෙලයක බිමයෝ යි.

කෙල්ලකමුහුකත බිමයෝ කෙල්ලවිප්‍රසන්න සාංකෙලයක වූහ'යි ද,
කෙල්ලවිප්‍රසන්න අසාංකෙලයක වූහ'යි ද හො කියැවුත්තාහ.

කෙල්ලකමුහුකත යි.

1580. දශිකයෙන් (කෝමන් මිනිස්) ප්‍රභාතව්‍යබිමයෝ කවරහ ගත්:

සතර දෘටිකතකමුහුකත විතොත්තාදයෝ යැ, විවිකිකතාසහන
විතොත්තාදයෝ ද'යි මොහු දශිකයෙන් ප්‍රභාතව්‍යබිමයෝ යි

දෘටිකතවිප්‍රසන්න ලොභසහන විතොත්තාදයෝ සතරදෙන යැ,
දෙමහත් සහනික විතොත්තාදයෝ දෙදෙන යැ ගත මේ බිමයෝ දශික-
යෙන් ප්‍රභාතව්‍ය ද වත්තාහ, දශිකයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය හො ද වත්තාහ.

1581. දශිකයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය හො වූ බිමයෝ කවරහ ගත්:

උභවිකසහන විතොත්තාදයෝ, වාතුර්ගුමක කුරු යැ, වාතුර්ගුමක
විපාක යැ, ප්‍රෙතුමක ක්‍රියාව්‍යාකාත යැ, රූපය ද, කිවිණ්ණ ද'යි මොහු
දශිකයෙන් ප්‍රභාතව්‍ය හො වූ බිමයෝ යි.

1582. භාවිතායෙන් ප්‍රභාතව්‍ය බිමයෝ කවරහ ගත්:

භෞතිකසහන විතොත්තාද යැ, මොහු භාවිතායෙන් ප්‍රභාතව්‍ය
බිමයෝ යි.

සතර දෘටිකතවිප්‍රසන්න ලොභසහන විතොත්තාදයෝ යැ, දෙමහත්
සහනික විතොත්තාදයෝ දෙදෙන යැ ගත මේ බිමයෝ භාවිතායෙන්
ප්‍රභාතව්‍ය ද වත්තාහ, භාවිතායෙන් ප්‍රභාතව්‍ය හො ද වත්තාහ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1583. කතමෙ ධම්මා න භාවනාය පභාතබ්බා:

චතතාරො දිට්ඨිගතසම්පසුත්තචිත්තදායාද, විචික්ඛිත්තසංගතො චිත්තදායාද, චතුසු භූමිසු කුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො, භීසු භූමිසු කිරියාව්සාකතං, රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච, ඉමෙ ධම්මා න භාවනාය පභාතබ්බා.

1584. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභාතබ්බහෙතුකා:

චතතාරො දිට්ඨිගතසම්පසුත්තචිත්තදායාද, විචික්ඛිත්තසංගතො චිත්තදායාද, එත්ථුපාත්තං මොහං ඔපෙඤ්ඤා, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභාතබ්බහෙතුකා.

චතතාරො දිට්ඨිගතවිපසුත්තලොභසංගතචිත්තදායාද, ඥා දෙමනස්ස සංගතචිත්තදායාද, ඉමෙ ධම්මා සීයා දස්සනෙන පභාතබ්බහෙතුකා, සීයා න දස්සනෙන පභාතබ්බහෙතුකා.

1585. කතමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පභාතබ්බහෙතුකා:

විචික්ඛිත්තසංගතො මොහො, උඤ්චිවසංගතො චිත්තදායාද, චතුසු භූමිසු කුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො, භීසු භූමිසු කිරියාව්සාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච, ඉමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පභාතබ්බහෙතුකා.

1586. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා:

උඤ්චිවසංගතො චිත්තදායාද, එත්ථුපාත්තං මොහං ඔපෙඤ්ඤා, ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා:

චතතාරො දිට්ඨිගතවිපසුත්තා ලොභසංගතචිත්තදායාද. ඥා දෙමනස්ස සංගතචිත්තදායාද, ඉමෙ ධම්මා සීයා භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා, සීයා න භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා.

1587. කතමෙ ධම්මා න භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා:

චතතාරො දිට්ඨිගතසම්පසුත්තචිත්තදායාද, විචික්ඛිත්තසංගතො චිත්තදායාද, උඤ්චිවසංගතො මොහො, චතුසු භූමිසු කුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො, භීසු භූමිසු කිරියාව්සාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච, ඉමෙ ධම්මා න භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා.

1588. කතමෙ ධම්මා සවිතක්කා:

කාමාවචරකුසලං, අකුසලං, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො එකාදස චිත්තදායාද, අකුසලස්ස විපාකතො ඥා, කිරියතො එකාදස, රූපාවචරං පඨමං කොභං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරං පඨමං කොභං කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුපාත්තං විතක්කං ඔපෙඤ්ඤා, ඉමෙ ධම්මා සවිතක්කා.

1583. භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍යය නොවූ බවටත් කවර හෙයින්:

සතර දෘෂ්ටිකල්පයක විකේතනාදයෙන් යැ, විවික්ඛාසකත විකේතනාදය යැ, වාතුර්ගුමක කුශල යැ, වාතුර්ගුමක විපාක යැ, ප්‍රේ-
ශ්‍යුමක ක්‍රියාව්‍යාකාන යැ, රූපය ද, නිව්‍යාන දෙක මොහු භාවනායෙන්
ප්‍රභාතව්‍යය නොවූ බවටත් යි.

1584. දැනටත් ප්‍රභාතව්‍යය හේතු ඇති බවටත් කවර හෙයින්:

සතර දෘෂ්ටිකල්පයක විකේතනාදයෙන් යැ, විවික්ඛාසකත විකේතනාදය යැ, මෙහි උපත් මොහත හැර යි. මොහු දැනටත්
ප්‍රභාතව්‍යයෙහි ඇති බවටත් යි.

සතර දෘෂ්ටිකල්පයක ලෝභසකත විකේතනාදයෙන් යැ, දෙමනස්
සකත දෙසිත යැ, යන මේ බවටත් දැනටත් ප්‍රභාතව්‍යයෙහි ඇති ද
වික්ඛාස, දැනටත් ප්‍රභාතව්‍යයෙහි ඇති ද වික්ඛාස.

1585. දැනටත් ප්‍රභාතව්‍යයෙහි ඇති බවටත් කවර හෙයින්:

විවික්ඛාසකත මොහ යැ, උභිධ්වසකත විකේතනාදය යැ, වාතුර්-
ගුමක කුශල යැ, වාතුර්ගුමක විපාක යැ, ප්‍රේශ්‍යුමක ක්‍රියාව්‍යාකාන යැ,
රූපය ද නිව්‍යාන දෙක මොහු දැනටත් ප්‍රභාතව්‍යයෙහි ඇති බවටත් යි.

1586. භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍යයෙහි ඇති බවටත් කවර හෙයින්:

භාග්‍යසකත විකේතනාදය යැ, මෙහි උපත් මොහත හැර යි. මොහු
භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍යයෙහි ඇති බවටත් යි.

සතර දෘෂ්ටිකල්පයක ලෝභසකත විකේතනාදයෙන් යැ, දෙමනස්
සකත විකේතනාදයෙන් දෙදෙන යැ යන මේ බවටත් භාවනායෙන්
ප්‍රභාතව්‍යයෙහි ඇති ද වික්ඛාස. භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍යයෙහි
ඇති ද වික්ඛාස.

1587. භාවනායෙන් ප්‍රභාතව්‍යයෙහි ඇති බවටත් කවර හෙයින්:

සතර දෘෂ්ටිකල්පයක විකේතනාදයෙන් යැ, විවික්ඛාසකත විකේතනාදය යැ,
භාග්‍යසකත මොහ යැ, වාතුර්ගුමක කුශල යැ, වාතුර්ගුමක විපාක යැ,
ප්‍රේශ්‍යුමක ක්‍රියාව්‍යාකාන යැ, රූපය ද නිව්‍යාන දෙක මොහු භාවනායෙන්
ප්‍රභාතව්‍යයෙහි ඇති බවටත් යි.

1588. සවිතකිබවටත් කවර හෙයින්:

කාමාවචරකුශල යැ, අකුශල යැ, කාමාවචරකුශලය හේ විපාකයෙන්
ඵකොලොස් විකේතනාදයෙන් යැ, අකුශලය හේ විපාකයෙන් දෙසිතෙක,
ක්‍රියායෙන් ඵකොලොසෙක, කුශලයෙහි ද විපාකයෙහි ද ක්‍රියායෙහි ද
රූපාවචර ප්‍රථමධ්‍යාන යැ, කුශලයෙහි ද විපාකයෙහි ද ලොකොත්තර
ප්‍රථමධ්‍යාන යැ, මෙහි උපත් විතකිත හැර යි. මොහු සවිතකි බවටත් යි.

1589. කතමේ බලය: අවිනිශ්චය:

ඒක පක්ෂවේදීත්වයෙන්, රාජ්‍යවිවර්ධනවිකල්පයක්: කුසලයෙන් ව විපාකයෙන් ව කිරීමෙන් ව, වහන්සේ: අරාජ්‍යවිවර්ධන කුසලයෙන් ව, විපාකයෙන් ව කිරීමෙන් ව, ලෝකානුකූලවිකල්පයක්: කුසලයෙන් ව විපාකයෙන් ව විනිශ්චයෙන් ව. රාජ්‍යවේදීත්වයෙන්, ඉතිමි බලය: අවිනිශ්චය.

1590. කතමේ බලය: සම්මතය:

කාමාවිවර්ධනකුසලය, අකුසලය, කාමාවිවර්ධනකුසලය විපාකයෙන් එකාදය විනිශ්චයෙන්, අකුසලය විපාකයෙන් ඒකාදය, රාජ්‍යවිවර්ධනකුසලයෙන් කුසලයෙන් ව විපාකයෙන් ව කිරීමෙන් ව, ලෝකානුකූලවිකල්පයක්: කුසලයෙන් ව විපාකයෙන් ව, එකුත්තර විවර්ධන විවර්ධන, ඉතිමි බලය: සම්මතය.

1591. කතමේ බලය: අවිනිශ්චය:

ඒක පක්ෂවේදීත්වයෙන්, රාජ්‍යවිවර්ධනවිකල්පයක්: කුසලයෙන් ව විපාකයෙන් ව කිරීමෙන් ව, වහන්සේ: අරාජ්‍ය කුසලයෙන් ව විපාකයෙන් ව කිරීමෙන් ව, ලෝකානුකූලවිකල්පයක්: කුසලයෙන් ව විපාකයෙන් ව, විවර්ධන ව, රාජ්‍යවේදීත්වයෙන්, ඉතිමි බලය: අවිනිශ්චය.

1592. කතමේ බලය: සම්මතය:

කාමාවිවර්ධනකුසලයෙන් වහන්සේ: කාමාවිවර්ධනකුසලයෙන් විපාකයෙන් පක්ෂවේදීත්වයෙන්, අකුසලයෙන් වහන්සේ: කාමාවිවර්ධනකුසලය විපාකයෙන් පක්ෂවේදීත්වයෙන්, රාජ්‍යවිවර්ධනකුසලයෙන් කුසලයෙන් ව විපාකයෙන් ව කිරීමෙන් ව, ලෝකානුකූලවිකල්පයක්: කුසලයෙන් ව විපාකයෙන් ව, එකුත්තර විවර්ධන විවර්ධන, ඉතිමි බලය: සම්මතය.

1593. කතමේ බලය: අවිනිශ්චය:

කාමාවිවර්ධනකුසලයෙන් වහන්සේ: උපෙක්ෂානුකූලවිකල්පයෙන්, අකුසලයෙන් අධික, කාමාවිවර්ධනකුසලය විපාකයෙන් එකාදය, අකුසලය විපාකයෙන් සහය, කිරීමෙන් ව, රාජ්‍යවිවර්ධනකුසලයෙන් කුසලයෙන් ව විපාකයෙන් ව කිරීමෙන් ව, වහන්සේ: අරාජ්‍ය කුසලයෙන් ව විපාකයෙන් ව කිරීමෙන් ව, ලෝකානුකූලවිකල්පයක්: කුසලයෙන් ව විපාකයෙන් ව, පිහි ව, රාජ්‍ය ව, කිරීමෙන් ව, ඉතිමි බලය: අවිනිශ්චය.

1594. කතමේ බලය: පිහිගතය:

කාමාවිවර්ධනකුසලයෙන් වහන්සේ: කාමාවිවර්ධනකුසලයෙන් විපාකයෙන් පක්ෂවේදීත්වයෙන්, අකුසලයෙන් වහන්සේ: කාමාවිවර්ධනකුසලය විපාකයෙන් පක්ෂවේදීත්වයෙන්, රාජ්‍යවිවර්ධනකුසලයෙන් කුසලයෙන් ව විපාකයෙන් ව කිරීමෙන් ව, ලෝකානුකූලවිකල්පයක්: කුසලයෙන් ව විපාකයෙන් ව, එකුත්තර විවර්ධන විවර්ධන, පිහිගතය, ඉතිමි බලය: පිහිගතය.

1589. අවිනිශ්චිතතාවයේ නිවැරදි ගත්:

දෙපස් විභාගයේ යැ, කුලය විවෘත ක්‍රියාකාරීත්වයේ රුපාවලයේ ක්‍රියා-
විකල්පයන්ගෙන් යැ, කුලය විවෘත ක්‍රියාකාරීත්වයේ සහර අරුතවලයේ යැ,
කුලයකින් ද විවෘතයකින් ද ලෝකෝත්තර ක්‍රියාකාරීත්වයන්ගෙන් යැ,
රුපය ද නිවැරදි දැයි මොහු අවිනිශ්චිතතාවයේ යි.

1590. සම්මතවශයෙන් නිවැරදි ගත්:

සාමාන්‍යයේ කුලය යැ, අනුකූලය යැ, සාමාන්‍යයේ කුලයෙන් විවෘත
කරින් එකෝනොයොත් විවෘතයන්ගෙන් කෙරෙහි, අනුකූලවිවෘතයකින්
දෙසියයක, ක්‍රියාකාරීත්වයේ එකෝනොයොත්, කුලයකින් ද විවෘත-
කරින් ද ක්‍රියාකාරීත්වයේ ද රුපාවලයේ එකකාරීත්වයෙන් යැ, කුලය
කරින් ද විවෘතයකින් ද ලෝකෝත්තර එකකාරීත්වයෙන් යැ, මෙහි
උපන් විවෘතය හැර යි. මොහු සම්මතවශයෙන් යි.

1591. අවිනිශ්චිතතාවයේ නිවැරදි ගත්:

දෙපස් විභාගයේ යැ, කුලය විවෘත ක්‍රියාකාරීත්වයේ රුපාවලයේ ක්‍රියා-
විකල්පයන්ගෙන් යැ, කුලය විවෘත ක්‍රියාකාරීත්වයේ සහර අරුතයේ යැ,
කුලය විවෘත කරින් ලෝකෝත්තර ක්‍රියාකාරීත්වයන්ගෙන් යැ, විවෘත ද
රුපය ද නිවැරදි දැයි මොහු අවිනිශ්චිතතාවයේ යි.

1592. සම්මතවශයෙන් නිවැරදි ගත්:

සාමාන්‍යයේ කුලයෙන් සහර සංකීර්ණයකින් යැ, අනුකූල-
යෙන් සහරක, සාමාන්‍යයේ කුලයෙන් විවෘතයෙන් පසෙක, ක්‍රියා-
යෙන් පසෙක, කුලයකින් ද විවෘතයකින් ද ක්‍රියාකාරීත්වයේ ද රුපාවලයේ
ද්විතීයිකයන්ගෙන් යැ, කුලයකින් ද විවෘතයකින් ද ලෝකෝත්තර
ද්විතීයිකයන්ගෙන් යැ, මෙහි උපන් ප්‍රියය හැර යි. මොහු සම්මතවශයෙන් යි.

1593. අවිනිශ්චිතතාවයේ නිවැරදි ගත්:

සාමාන්‍යයේ කුලයෙන් සහර උපකාරකයකින් විවෘතයන්ගෙන් යැ,
අනුකූලයෙන් යි අපේක, සාමාන්‍යයේ කුලයෙන් විවෘතයෙන් එකෝ-
නොයොත්, අනුකූලවිවෘතයෙන් සහරක, ක්‍රියාකාරීත්වයේ සහරක, කුලය
විවෘත ක්‍රියාකාරීත්වයේ රුපාවලයේ ද්විතීයිකයන්ගෙන් යැ, කුලය විවෘත
ක්‍රියාකාරීත්වයේ සහර අරුතයේ යැ, කුලයකින් ද විවෘතයකින් ද
ලෝකෝත්තර ද්විතීයිකයන්ගෙන් යැ, ප්‍රියය ද රුපය ද නිවැරදි දැයි
මොහු අවිනිශ්චිතතාවයේ යි.

1594. ප්‍රියයකරවශයෙන් නිවැරදි ගත්:

සාමාන්‍යයේ කුලයෙන් සහර සංකීර්ණයකින් යැ, අනුකූලයෙන්
සහරක, සාමාන්‍යයේ කුලයෙන් විවෘතයෙන් පසෙක, ක්‍රියාකාරීත්වයේ
පසෙක, කුලය විවෘත ක්‍රියාකාරීත්වයේ රුපාවලයේ ද්විතීයිකයන්ගෙන් යැ,
කුලයකින් ද, විවෘතයකින් ද ලෝකෝත්තර ද්විතීයිකයන්ගෙන් යැ,
මෙහි උපන් ප්‍රියය හැර යි. මොහු ප්‍රියයකරවශයෙන් යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1595. කතමෙ ධම්මා න පිතියහගතා:

කාමාවචරකුසලනො චතතාථො උපෙක්ඛාසගගතචිතතූපාදා, අකුසලනො අවච්ඡාදා, කාමාවචරකුසලනා විපාකනො ඵකාදසා, අකුසලනා විපාකනො සත්තා, කිරියනො ඡ, රූපාවචර දුක්ඛකායානා කුසලනො ච විපාකනො ච කිරියනො ච, චතතාථො අරුපා කුසලනො ච විපාකනො ච කිරියනො ච, ලොකුත්තර දුක්ඛකායානා කුසලනො ච විපාකනො ච, පිතිය ච, රූපං ච, නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා න පිතියහගතා.

1596. කතමෙ ධම්මා සුඛසගගතා:

කාමාවචර කුසලනො චතතාථො සොමනස්සගගතචිතතූපාදා, අකුසලනො චතතාථො, කාමාවචරකුසලනා විපාකනො ඡ, කිරියනො පඤ්චා, රූපාවචරකිකචතුක්ඛකායානා කුසලනො ච විපාකනො ච කිරියනො ච, ලොකුත්තරකිකචතුක්ඛකායානා කුසලනො ච විපාකනො ච, ඵඤ්චප්පනං සුඛං ඔපෙක්ඛා, ඉමෙ ධම්මා සුඛසගගතා.

1597. කතමෙ ධම්මා න සුඛසගගතා:

කාමාවචරකුසලනො චතතාථො උපෙක්ඛාසගගතචිතතූපාදා, අකුසලනො අවච්ඡාදා, කාමාවචරකුසලනා විපාකනො දසා, අකුසලනා විපාකනො සත්තා, කිරියනො ඡ, රූපාවචර චතුක්ඛකායානා කුසලනො ච විපාකනො ච කිරියනො ච, චතතාථො අරුපා කුසලනො ච විපාකනො ච කිරියනො ච, ලොකුත්තර චතුක්ඛකායානා කුසලනො ච විපාකනො ච, සුඛං ච රූපං ච, නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා න සුඛසගගතා.

1598. කතමෙ ධම්මා උපෙක්ඛාසගගතා:

කාමාවචරකුසලනො චතතාථො උපෙක්ඛාසගගතචිතතූපාදා, අකුසලනො ඡ, කාමාවචරකුසලනා විපාකනො දසා, අකුසලනා විපාකනො ඡ, කිරියනො ඡ, රූපාවචර චතුක්ඛකායානා කුසලනො ච විපාකනො ච කිරියනො ච, චතතාථො අරුපා කුසලනො ච විපාකනො ච කිරියනො ච, ලොකුත්තර චතුක්ඛකායානා කුසලනො ච විපාකනො ච, ඵඤ්චප්පනං උපෙක්ඛං ඔපෙක්ඛා, ඉමෙ ධම්මා උපෙක්ඛා සගගතා.

1599. කතමෙ ධම්මා න උපෙක්ඛාසගගතා:

කාමාවචරකුසලනො චතතාථො සොමනස්සගගතචිතතූපාදා, අකුසලනො ඡ, කාමාවචරකුසලනා විපාකනො ඡ, අකුසලනා විපාකනො ඵකො, කිරියනො පඤ්චා, රූපාවචරකිකචතුක්ඛකායානා කුසලනො ච විපාකනො ච කිරියනො ච, ලොකුත්තරකිකචතුක්ඛකායානා කුසලනො ච විපාකනො ච, උපෙක්ඛා ච, රූපං ච, නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා න උපෙක්ඛා සගගතා.

1600. කතමෙ ධම්මා කාමාවචරා:

කාමාවචරකුසලං, අකුසලං, සබ්බං කාමාවචරං විපාකො, කාමාවචරකිරියාචාරාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා කාමාවචරා.

1595. ප්‍රිතිසහගත නො වූ බලියෝ කවරහ යන්:

කාමාවචරකුශලයෙන් සතර උපේක්ෂාසහගත විතේතාත්‍යාදයෝ යැ, අකුශලයෙන් අපේක, කාමාවචරකුශලයාගේ විපාකයෙන් එකොළොසෙකැ, අකුශලවිපාකයෙන් සතෙකැ, ක්‍රියාහෙයින් සයෙකැ, කුශල විපාක ක්‍රියා හෙයින් රූපාවචර ද්විකද්විකධ්‍යානයෝ යැ, කුශල විපාක ක්‍රියාහෙයින් සතර ආරූපයෝ යැ, කුශලහෙයින් ද විපාකහෙයින් ද ලොකොත්තර ද්විකද්විකධ්‍යානයෝ යැ, ප්‍රිතිය ද රූපය ද නිජාණය දැයි මොහු ප්‍රිතිසහගත නො වූ බලියෝ යි.

1596. සුඛසහගතබලියෝ කවරහ යන්:

කාමාවචර කුශලයෙන් සොම්නස්සහගත සතරයින්හු යැ, අකුශලයෙන් සතරෙක, කාමාවචරකුශලයාගේ විපාකයෙන් සයෙකැ, ක්‍රියායෙන් පයෙක, කුශල හෙයින් ද විපාක හෙයින් ද ක්‍රියාහෙයින් ද රූපාවචර ත්‍රිකචතුෂකධ්‍යානයෝ යැ, කුශල හෙයින් ද විපාක හෙයින් ද ලොකොත්තර ත්‍රිකචතුෂකධ්‍යානයෝ යැ, මෙහි උපත් සුඛය හැර යි. මොහු සුඛසහගත බලියෝ යි.

1597. සුඛසහගත නො වූ බලියෝ කවරහ යන්:

කාමාවචරකුශලයෙන් උපේක්ෂාසහගත සතරයින්හු යැ, අකුශලයෙන් අපේක, කාමාවචරකුශලයාගේ විපාකයෙන් දයෙක, අකුශලයාගේ විපාකයෙන් සතෙක, ක්‍රියායෙන් සයෙක, කුශල විපාක ක්‍රියා හෙයින් රූපාවචර චතුෂකධ්‍යානයෝ යැ, කුශල විපාක ක්‍රියා හෙයින් සතර ආරූපයෝ යැ, කුශල හෙයින් ද විපාක හෙයින් ද ලොකොත්තර චතුෂකධ්‍යානයෝ යැ, සුඛය ද, රූපය ද නිජාණය දැයි මොහු සුඛසහගත නො වූ බලියෝ යි.

1598. උපෙක්ෂාසහගතබලියෝ කවරහ යන්:

කාමාවචරකුශලයෙන් සතර උපේක්ෂාසහගත විතේතාත්‍යාදයෝ යැ, අකුශලයෙන් සයෙක, කාමාවචරකුශලයාගේ විපාකයෙන් දයෙක, අකුශලයාගේ විපාකයෙන් සතෙක, ක්‍රියාහෙයින් සයෙක, කුශල විපාක ක්‍රියාහෙයින් රූපාවචර චතුෂකධ්‍යානයෝ යැ, කුශල විපාක ක්‍රියා හෙයින් සතර ආරූපයෝ යැ, කුශලහෙයින් ද විපාක හෙයින් ද ලොකොත්තර චතුෂකධ්‍යානයෝ යැ, මෙහි උපත් උපෙක්ෂාව හැර යි. මොහු උපෙක්ෂාසහගත බලියෝ යි.

1599. උපෙක්ෂා සහගත නො වූ බලියෝ කවරහ යන්:

කාමාවචර කුශලයෙන් සොම්නස් සහගත සතර යින්හු යැ, අකුශලයෙන් සයෙක, කාමාවචරකුශලයාගේ විපාකයෙන් සයෙක, අකුශලයාගේ විපාකයෙන් එකෙක, ක්‍රියා හෙයින් පයෙක කුශල විපාක ක්‍රියාහෙයින් රූපාවචර ත්‍රිකචතුෂකධ්‍යානයෝ යැ, කුශල හෙයින් ද විපාක හෙයින් ද ලොකොත්තර ත්‍රිකචතුෂකධ්‍යානයෝ යැ, උපෙක්ෂාව ද රූපය ද, නිජාණය දැයි මොහු උපෙක්ෂාසහගත නො වූ බලියෝ යි.

1600. කාමාවචර බලියෝ කවරහ යන්:

කාමාවචර කුශල යැ, අකුශල යැ, සියලු කාමාවචර විපාක යැ, කාමාවචර ක්‍රියාව්‍යාකාසය යැ, හැම රූපය දැයි මොහු කාමාවචර බලියෝ යි.

1601. කතමෙ බම්ම, හ කාමාවචරා:

රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිශාපනා, ඉමෙ බම්ම, හ කාමාවචරා.

1602. කතමෙ බම්ම, රූපාවචරා:

රූපාවචර චතුක්කපඤ්චකර්කානං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරිත-
තො ච, ඉමෙ බම්ම, රූපාවචරා.

1603. කතමෙ බම්ම, හ රූපාවචරා:

කාමාවචරා අරූපාවචරා අපරිශාපනා, ඉමෙ බම්ම, හ රූපාවචරා.

1604. කතමෙ බම්ම, අරූපාවචරා:

චතතාරො අරූපා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරිතතො ච, ඉමෙ
බම්ම, අරූපාවචරා.

1605. කතමෙ බම්ම, හ අරූපාවචරා:

කාමාවචරා රූපාවචරා අපරිශාපනා, ඉමෙ බම්ම, හ අරූපාවචරා.

1606. කතමෙ බම්ම, පරිශාපනා:

භික්ඛු භුමික්ඛු කුසලං, අකුසලං, භික්ඛු භුමික්ඛු විපාකො, භික්ඛු භුමික්ඛු කිරිත-
මාංකනං, සබ්බං ච රූපා, ඉමෙ බම්ම, පරිශාපනා.

1607. කතමෙ බම්ම, අපරිශාපනා:

චතතාරො මග්ගා අපරිශාපනා, චතතාරී ච සාමසුද්දඵලානී, නිබ්බානං
ච, ඉමෙ බම්ම, අපරිශාපනා.

1608. කතමෙ බම්ම, නිශානිකා:

චතතාරො මග්ගා අපරිශාපනා, ඉමෙ බම්ම, නිශානිකා.

1609. කතමෙ බම්ම, අනිශානිකා:

භික්ඛු භුමික්ඛු කුසලං, අකුසලං, චතුක්ඛු භුමික්ඛු විපාකො, භික්ඛු භුමික්ඛු කිරිත-
මාංකනං, රූපං ච, නිබ්බානං ච, ඉමෙ බම්ම, අනිශානිකා.

1610. කතමෙ බම්ම, නිශතා:

චතතාරො දිව්භිගතකම්පක්ඛුතචිත්තපාදා, දො දොමනස්ස සහගත
චිත්තපාදා, ඉමෙ බම්ම, සියා නිශතා සියා අනිශතා. චතතාරො මග්ගා
අපරිශාපනා, ඉමෙ බම්ම, නිශතා.

1601. කෘතීමයවර්තන හෝ වූ විමර්ශන කවරක සත්:

රූපාවචරයෝ සැ, අරූපාවචරයෝ සැ, අපසංඛාතයෝ සැ යි මොහු කෘතියවචර නො වූ බව්‍යෝ යි.

1602. රූපාවතර බලියෝ කවරක සත්:

කුලය හෙයින් ද විපාක හෙයින් ද ක්‍රියා හෙයින් ද රූපාවචර
චක්‍රකෘතවිකල්පයන් යැයි මොහු රූපාවචර බලයෝ යි.

1603. රූපාවචර හෝ වූ ධර්මයෝ කවරහ යන්:

කෘෂිවරයෝ හා, අරුපාවිවරයෝ හා, අපහ්නිපන්නයෝ දැඩි මොහු
රුපාවිවර නො වූ බවේයේ යි.

1604. අරුපාවිවරධම්මෝ කවරහ ගත්:

**කුඹුර හෙයින් ද විපාක හෙයින් ද ක්‍රියා හෙයින් ද සතර ආරූපයෝ
සෑ සි මොහු ආරූපාච්චර ධර්මයෝ සි.**

1605. අරූප,විවර හෙය, වූ බිම්ගේ කවරක ගත්:

කෘෂිවරයෝ සහ රූපාචාරයෝ සහ, අපගතියාපනනයෝ සහ සි මොහු
අරූපාචාර නොවූ බවටෝ සි.

1606. පසුබිම්පාලනවේදයේ කවරක ගත්:

ප්‍රෙමානුකූල කුසල යා, ප්‍රෙමානුකූල විපාක යා, ප්‍රෙමානුකූල ක්‍රියාවි-
 කෂණ යා, හාමි රූපය දැකි මොහු පහතරහන බිමගේ සි.

1607. අපරිභාෂකවිමර්ශයේ කවර හා ගත්:

අපග්‍යාපනන වූ සතර මාග්ගයෝ යා, සතර ප්‍රාමණ්‍ය ඵලයෝ ද,
නිව්‍යාණය දැයි මොහු අපග්‍යාපනනවමියෝ සි.

1608. නෛය්‍යාණික ධර්මයේ කවර හයක්:

අපග්‍යාපනය වූ සතර මාසයේ ය, මොහු භෞතියාණික ධර්මයේ සි:

1609. අනෙකුත් සියලුම විවිධ කවරයන්:

ප්‍රොසියානු කුමරු, අනුකූල කුමරු, වානරාසුරු විජය කුමරු, ප්‍රොසියානු කුමරු, වානරාසුරු කුමරු, රාජ්‍ය ද නිවැරදි ද හි මොහු අනෙකුත් කුමරු වන්නේය.

1610. ജിജ്ഞാസുവിന്റെ അഭിപ്രായം:

ආහාර දාමයෙහි ප්‍රධාන වශයෙන් භාවිත කරන ලද, දොළහක සහතික
විකේතයක් ලෙසින් සැලකෙන, මේ බිම්ගේ නිකුත් ද වත්තාස, අතින් ද
වත්තාස. අපගේ ප්‍රධාන ආහාර මාංශයක් සහ මොහු නිකුත් බිම්ගේ සි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1611. කතූමෙ ධම්මො දුඨ්ඨිකා:

විනයාදේ: දිවයිනවිපායුතා: ලොහකහතවිතතුපාද, විවිකිව්-
 සහතනෙ: විතතුපාදෙ, උභවිතතනෙ: විතතුපාදෙ, තිත්ත භුමිත්ත භුතලං,
 වතුත්ත භුමිත්ත විපාකෙ: තිත්ත භුමිත්ත කිරිංච්චාසකං, රූපං ච, නිබ්බානං ච,
 ඉමෙ ධම්මා අනිසංඝා.

1612. කහලේ බිම්ම, සර්පතොරා:

නිසුරු ගුණික කුසලං, අකුසලං, නිසුරු ගුණික විපාකො, නිසුරු ගුණික කිරිසංඛා-
කං, සබ්බං ව උපං, ඉමෙ ධර්මා සද්ධතරා.

1618. **කතමේ ගිම්ම: දසුනන්ර:**

චක්‍රාභරා මහා අපරිභාසනා, චක්‍රාභරා ච සංඝාදාදි, නිබ්බානං
ච, ඉමං ධර්මං අනුකරා.

1614. **ଆନନ୍ଦେଇ ଦିଲେ, ଶର :**

ආදාන අනුසල විනාශයාද, ඉහළ බිම්ම, කරණ.

1615. කනගම බිම්ම, අරණ;¹

වතුපු හුමිපු කුසලං, වතුපු හුමිපු විපාකො, තිපු හුමිපු කිරිතොවොකතං,
රූපංච, තිබ්බොතං ච, ඉමෙ ධම්මො අරණංති.

உலகநாடு:

අපිට තමාට තමාට. නිවසින.

බමමසඬුග්ගප්පකරණං නිවහිතං.

1. 000000, PTS.

2. විමර්ශනය-විෂයකරණයේ සංඛ්‍යාව - PTS

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1611. අනිත්ත ධම්මෝ කචර්භ යත්:

දෘඪිකත චිත්තස්ස වු ලොභසහගත චිත්තොත්තාදයෝ සතර දෙන යා,
චිත්තිත්තාසහගත චිත්තොත්තාද යා, උඤ්චිවසහගත චිත්තොත්තාද යා,
ප්‍රොසාදික සුභල යා, වාතුර්ගුමික විපාක යා, ප්‍රොසාදික ක්‍රියාව්‍යා-
කාන යා, රූපය ද නිව්‍යාණය ද හි මොහු අනිත්ත ධම්මෝ හි.

1612. සරුතතර ධම්මෝ කචර්භ යත්:

ප්‍රොසාදික සුභල යා, අසුභල යා, ප්‍රොසාදික විපාක යා, ප්‍රොසාදික
ක්‍රියාව්‍යාකාන යා, සිංහල රූපය ද හි මොහු සරුතතර ධම්මෝ හි

1613. අනුතතර ධම්මෝ කචර්භ යත්:

අපග්‍යාපකත සතර මාභිමෝ යා, සතර ප්‍රාමණ්‍යථලයෝ ද, නිව්‍යාණය
ද හි මොහු අනුතතර ධම්මෝ හි.

1614. සරණධම්මෝ කචර්භ යත්:

දෙලොත් අසුභලචිත්තොත්තාදයෝ යා මොහු සරණධම්මෝ හි.

1615. අරණධම්මෝ කචර්භ යත්:

වාතුර්ගුමික සුභල යා, වාතුර්ගුමික විපාක යා, ප්‍රොසාදික ක්‍රියාව්‍යා-
කාන යා, රූපය ද නිව්‍යාණය ද හි මොහු අරණධම්මෝ හි.

පිටසිද්ධික හි.

අභිකථා කාණ්ඩය නිමි.

ධම්මසංකල්පකරණය සමාපත හි.

ධම්මසංඝනිප්පකරණ

අනුක්‍රමණිකා

- I නිද්දිසසදානුකූලමණිකා 666-674**
II විසෙසසදානුකූලමණිකා 675-677

I

බම්බසබ්බසංකරණං.

නිද්දිට්ඨානමානං අනුකක්ඛණිකා

අ	පෙදබ්බසං
අකුසලකෙතු	1063
අකුසලා ධර්මො	366, 400, 401, 403, 404, 410, 411, 413, 414, 422, 423, 428, 990, 1384
අභ්‍යන්තරිකා ධර්මො	1146, 1491
අවිතතිකා ධර්මො	1195, 1529
අජ්ජවේ	1345
අජ්ඣතතඛණ්ඩා ධර්මො	1051, 1434
අජ්ඣතතඛණ්ඩාරමණං ධර්මො	1054, 1436
අජ්ඣතතා ධර්මො	1049, 1434
අජ්ඣතතාරමණං ධර්මො	1052, 1435
අජ්ඣතතීකා රූපං	676
අජ්ඣතතීකා ධර්මො	1212, 1546
අඤ්ඤාතාච්ඡ්‍රියං	556
අඤ්ඤීච්ඡ්‍රියං	365
අට්ඨානකුසලතා	1344
අට්ඨිච්ඡියාති	74
අතපතීයා ධර්මො	1311
අතීයා ධර්මො	1043, 1430
අතීයාරමණං ධර්මො	1046, 1431
අතතච්ඡුපාදනං	1222
අද්‍රක්ඛමිසුඛාය භේදනාය	
සමපසුත්තා ධර්මො	994, 1388
අදෙසො	33, 105, 313, 1061
අධිච්චතපථා ධර්මො	1312
අධිච්චතා ධර්මො	1312
අනඤ්ඤතඤ්ඤායාමිතිච්ඡ්‍රියං	296
අනන්තචා දිට්ඨි	1324
අනභිජ්ඣා	35, 316
අනාගතා ධර්මො	1044, 1430
අනාගතාරමණං ධර්මො	1047, 1191, 1432, 1525
අනාගතා ධර්මො	1108, 1467
අභිච්චතා රූපං	648, 744, 891
අභිද්‍රක්ඛණ අපථිකා ධර්මො	1057, 1439
අභිද්‍රක්ඛණසපථිකා ධර්මො	1056, 1438

අ	පෙදබ්බසං
අභිද්‍රක්ඛණ රූපං	661, 757, 759
අභිද්‍රක්ඛණා ධර්මො	1093, 1457
අතීයතා ධර්මො	1036, 1297, 1427, 1611
අතීයතාතිකා ධර්මො	1295, 1609
අතීච්චරණීයා ධර්මො	1170, 1505
අනුත්තරා ධර්මො	1299, 1613,
අනුපාදනීයා ධර්මො	1245, 1555
අනුපාදිත්තඅනුපාදනීයා ධර්මො	1000, 1394
අනුපාදිත්තං අභිද්‍රක්ඛණ රූපං	909
අනුපාදිත්තං අපථිකං රූපං	913
අනුපාදිත්තං ඕලාරිකං රූපං	920
අනුපාදිත්තං දුරේ රූපං	924
අනුපාදිත්තං නමිකාගුතං රූපං	917
අනුපාදිත්තං මිකාගුතං රූපං	916
අනුපාදිත්තං රූපං	657, 753
අනුපාදිත්තං සතිද්‍රක්ඛණ රූපං	908
අනුපාදිත්තං සන්ධිකෙ රූපං	925
අනුපාදිත්තං සපථිකං රූපං	912
අනුපාදිත්තං සුබ්බං රූපං	921
අනුපාදිත්තා ධර්මො	1217, 1551
අනුපාදිත්තපාදනීයං	
අභිද්‍රක්ඛණ රූපං	929
අනුපාදිත්තපාදනීයං	
අපථිකං රූපං	933
අනුපාදිත්තපාදනීයං	
ඕලාරිකං රූපං	940
අනුපාදිත්තපාදනීයං	
දුරේ රූපං	944
අනුපාදිත්තපාදනීයං	
නමිකාගුතං රූපං	937
අනුපාදිත්තපාදනීයං	
රූපං	936
අනුපාදිත්තපාදනීයං රූපං	659, 756
අනුපාදිත්තපාදනීයං	
සතිද්‍රක්ඛණ රූපං	928
අනුපාදිත්තපාදනීයං	
සන්ධිකෙ රූපං	945

අ	පෙද්මකං
අනුපාදිනනුපාදනිකං	
සප්තරිකං රූපං	932
අනුපාදිනනුපාදනිකං	
සුමුඛං රූපං	941
අනුපාදිනනුපාදනිකං බලමං	999, 1393
අනුපාදනිකං බලමං	1041, 1429
අනුපාදනිකං සූත්‍රං	1382
අනුපාදනිකං සූත්‍රං	3:9
අනුපාදනිකං සූත්‍රං	395, 1328
අනුපාදනිකං සූත්‍රං	1323
අනුපාදනිකං සූත්‍රං බලමං	1020, 1411
අනුපාදනිකං සූත්‍රං	1326
අනුපාදනිකං සූත්‍රං බලමං	1183, 1517
අනුපාදනිකං සූත්‍රං	1071
අනුපාදනිකං සූත්‍රං බලමං	1293, 1607
අනුපාදනිකං සූත්‍රං බලමං	1089, 1453
අනුපාදනිකං සූත්‍රං රූපං	948
අනුපාදනිකං සූත්‍රං රූපං	948
අනුපාදනිකං සූත්‍රං මහාසූත්‍රං රූපං	953
අනුපාදනිකං සූත්‍රං මහාසූත්‍රං රූපං	952
අනුපාදනිකං රූපං	663, 762
අනුපාදනිකං බලමං	1095, 1459
අනුපාදනිකං පටිපාටිකං	1378
අනුපාදනිකං බලමං	1027, 1418
අනුපාදනිකං රූපං බලමං	1030, 1421
අනුපාදනිකං බලමං	1279, 1593
අනුපාදනිකං	392
අනුපාදනිකං	34, 106, 814, 1062
අනුපාදනිකං බලමං	1301, 1615
අනුපාදනිකං බලමං	1070
අනුපාදනිකං බලමං	1290, 1604
අනුපාදනිකං බලමං	199, 1461
අනුපාදනිකං	32, 104, 312, 1060
අනුපාදනිකං	57, 337, 398, 1366
අනුපාදනිකං බලමං	1277, 1591
අනුපාදනිකං	1317
අනුපාදනිකං බලමං	1303
අනුපාදනිකං අනුපාදනිකං බලමං	1006, 1400
අනුපාදනිකං අනුපාදනිකං බලමං	1005, 1399
අනුපාදනිකං බලමං	1275, 1589
අනුපාදනිකං	1067

අ	පෙද්මකං
අනුපාදනිකං බලමං	432, 444, 456, 470, 483, 499, 554, 557, 563, 565, 567, 569, 575, 577-585, 591, 1383
අනුපාදනිකං	86, 316
අනුපාදනිකං බලමං	1003, 1397
අනුපාදනිකං බලමං	1002, 1396
අනුපාදනිකං බලමං	1249, 1569
අනුපාදනිකං බලමං	1247, 1567
අනුපාදනිකං බලමං	1091, 1455
අනුපාදනිකං බලමං	1130, 1479
අනුපාදනිකං බලමං	1377
අනුපාදනිකං	1356
අනුපාදනිකං බලමං	1023, 1414
අනුපාදනිකං	388
අනුපාදනිකං	394, 1327
අනුපාදනිකං බලමං	1079, 1443
අනුපාදනිකං රූපං	641, 728, 837
අනුපාදනිකං	
අනුපාදනිකං බලමං	1019, 1410
අනුපාදනිකං	1533
අනුපාදනිකං	1336
අනුපාදනිකං රූපං	655, 730, 860, 972
අනුපාදනිකං	1341
අනුපාදනිකං	124
අනුපාදනිකං රූපං	690-697, 799-810
අනුපාදනිකං	
අනුපාදනිකං බලමං	1115, 1474
අනුපාදනිකං බලමං	1110, 1469
අනුපාදනිකං බලමං	1116, 1475
අනුපාදනිකං බලමං	1114, 1473
අනුපාදනිකං බලමං	1109, 1468
අනුපාදනිකං බලමං	1113, 1472
අනුපාදනිකං බලමං	1111, 1470
අනුපාදනිකං බලමං	1101, 1464
අනුපාදනිකං	449, 746, 884, 126

ප්‍ර	පෙද්මක
ඉන්ද්‍රියාංග රාමය	636, 989, 983
ඉන්ද්‍රියාංග රාමය - න ඉන්ද්‍රියාංග රාමය	714 - 723, 835 - 8449
ඉන්ද්‍රියාංග භූමිකා රාමය	954
ඉන්ද්‍රියාංග දුර රාමය	958
ඉන්ද්‍රියාංග රාමය	664, 763, 764
ඉන්ද්‍රියාංග සන්නිවේදන රාමය	959
ඉන්ද්‍රියාංග සම්මුතිය රාමය	955
ඉන්ද්‍රියාංග	187
ඉන්ද්‍රියාංග අනුපාතය	1851
ඉන්ද්‍රියාංග අනුපාතය	1853
උ	
උපදේශක	1322
උපදේශක	480
උපදේශක රාමය	645, 738, 872
උපදේශක අනුපාතය රාමය	887
උපදේශක අනුපාතය රාමය	891
උපදේශක අනුපාතය රාමය	895
උපදේශක අනුපාතය රාමය	886
උපදේශක අනුපාතය රාමය	890
උපදේශක භූමිකා රාමය	898
උපදේශක දුර රාමය	902
උපදේශක භූමිකා	1214, 1548
(උපදේශක භූමිකා) අනුපාතය	1233, 1563
උපදේශක භූමිකා	1227, 1557
උපදේශක භූමිකා	1231, 1561
උපදේශක භූමිකා	1226, 1556
උපදේශක භූමිකා	1230, 1560
උපදේශක භූමිකා	1228, 1558
උපදේශක භූමිකා	1219, 1552
උපදේශක භූමිකා	1229, 1554
උපදේශක රාමය	748, 749, 975
උපදේශක රාමය	903
උපදේශක රාමය	894
උපදේශක රාමය	899

උ	පෙද්මක
උපදේශක අනුපාතය රාමය	907
උපදේශක අනුපාතය රාමය	911
උපදේශක භූමිකා රාමය	918
උපදේශක දුර රාමය	922
උපදේශක භූමිකා රාමය	915
උපදේශක භූමිකා රාමය	914
උපදේශක රාමය	656, 761, 762
උපදේශක භූමිකා රාමය	906
උපදේශක භූමිකා රාමය	923
උපදේශක භූමිකා රාමය	910
උපදේශක සම්මුතිය රාමය	919
උපදේශක භූමිකා	1216, 1550
උපදේශක භූමිකා	927
උපදේශක භූමිකා	931
උපදේශක භූමිකා	938
උපදේශක භූමිකා	942
උපදේශක භූමිකා	935
උපදේශක භූමිකා	934
උපදේශක භූමිකා	658, 754, 755
උපදේශක භූමිකා	926
උපදේශක භූමිකා	943
උපදේශක භූමිකා	930
උපදේශක භූමිකා	939
උපදේශක භූමිකා	998
උපදේශක භූමිකා	1892
උපදේශක භූමිකා	153, 407, 438, 464, 493
උපදේශක භූමිකා	1009, 1284, 1403, 1598
උපදේශක භූමිකා	154, 408, 441, 467, 496
උපදේශක භූමිකා	1040, 1429
උපදේශක භූමිකා	1042, 1429

බ	පෙද්දකින
මහ: බමම:	1155, 1500
මහත්තමබලං	81, 102, 311
මහත්තම:	89, 319, 1330
මලාභිකං රූපං	678, 781, 782
ක	
කණ්ණ: බමම:	1308
කබ්බිකාපෙර: ආහාපෙර:	649
කමමඤ්ඤාන: රූපං	644, 736, 869
කල්යාණමිත්තන:	1334
කාමාවරහෙතු	1069
කාමාවචර: බමම:	1286, 1600
කාමාසලය:	1102
කාමුපාදනං	1219
කායකමමඤ්ඤාන:	46, 326
කායපක්ඛණ්ඩ	40, 320
කායපාලඤ්ඤාන:	48, 328
කාය මුද්දන:	44, 324
කායලහුත:	42, 322
කායවිඤ්ඤානනි රූපං	639, 724
කායවිඤ්ඤායනං රූපං	976, 977, 978
කායායතනං රූපං	616, 619, 700, 987
කායිකුසලං රූපං	980, 983
කායුජ්ජිකත:	50, 330
(කිලෙසවිපසුත්තං)	
අභිකිලෙසිකාපි බමම:	1259, 1579
කිලෙසවිපසුත්ත: බමම:	1251, 1571
කිලෙසවිපසුත්ත: සබ්බි- ලෙසිකාපි බමම:	1258, 1578
කිලෙසසමාසුත්ත: වෙව බමම, නො ව කිලෙස:	1257, 1577
කිලෙසසමාසුත්ත: බමම:	1250, 1570
කිලෙස: වෙව බමම: කිලෙස සමාසුත්ත: ව	1356, 1576
කිලෙස: වෙව බමම: සබ්බිලීඨං ව	1254, 1574
කිලෙස: වෙව බමම: සබ්බිලෙසිකා: ව	1252, 1527

ක	පෙද්දකින
කිලෙස: බමම:	1234, 1564
කුරුලහෙතු	1059
කුසල: බමම: 1, 146, 147, 149, 150 156, 157, 159, 160, 161, 163 165, 167, 168, 170, 172, 174 176, 277, 339, 364, 389, 1383	
කෙනවි න විඤ්ඤායන: බමම:	1100, 1463
කෙනවි විඤ්ඤායන: බමම:	1100, 1463
ඛ	
ඛනති	1347
ඛකි:	123
ඛසං ඤාණං	1381
ඃ	
ගජ්ජනික: වෙව බමම: නො ව ගජ්ජ:	1150, 1495
ගජ්ජනික: බමම:	1145, 1490
ගජ්ජවසුත්ත: ඛෙ: පන බමම: ගජ්ජනිකාපි	1153, 1498
ගජ්ජවසුත්ත: බමම: (ගජ්ජවසුත්ත: බමම:)	1148, 1493
අගජ්ජනිකාපි	1154, 1499
ගජ්ජසමාසුත්ත: වෙව බමම: නො ව ගජ්ජ:	1152, 1497
ගජ්ජසමාසුත්ත: බමම:	1147, 1492
ගජ්ජ: වෙව බමම: ගජ්ජනික: ව	1449, 1494
ගජ්ජ: වෙව බමම: ගජ්ජසමා- සුත්ත: ව	1151, 1496
ගජ්ජ: බමම:	1139, 1488
ගකායතනං	628, 631, 987
ඃ	
ඃකායවිඤ්ඤායනං රූපං	976, 977
ඃකායායතනං රූපං	608, 611, 700, 987
ඃකායිකුසලං රූපං	980, 983

ක	පෙද්ධක
බමබාතු	69, 120, 145
බම,	122
බමාංගනං	66, 119, 144
බාතුකලතා	1339
බාතුකො	125
බාතුරූපං - න බාතු රූපං	706-713, 823-834

න	
න අරූපාවචරා බම,	1291, 1605
න අභිච්ඡිකාරූපං	745, 880, 882
න අංකාංගබාතුරූපං	729, 856, 858
න අංපොඛාතුරූපං	731, 859, 861
න අංභාරරූපං	747, 883, 885
න ඉන්ද්‍රියං අත්ථිකං රූපං	985
න ඉන්ද්‍රියං භිලාපිකං රූපං	956
න ඉන්ද්‍රියං දුරෙ රූපං	960
න ඉන්ද්‍රියං රූපං	665, 765, 981
න ඉන්ද්‍රියං සන්තිකෙ රූපං	961
න ඉන්ද්‍රියං සත්ථිකං රූපං	984
න ඉන්ද්‍රියං සුමුමං රූපං	957
න උපවචරූපං	739, 871, 873
න උපෙක්ඛාංගගතං බම,	1285
	1599
න කම්මඤ්ඤාතාරූපං	737, 868
	870
න කාමාවචරා බම,	1287, 1601
න කාංශංගනං රූපං	701
න විත්තසමුප්පාදං රූපං	671
	772, 774
න විත්තසංගරූපං	673, 775, 777
න විත්තානුපට්ඨකාරූපං	675
	778, 780
න ජරතාරූපං	743, 877, 879
න දක්ඛනෙත පභාතබ්බගෙතුකා	
බම,	1271, 1585
න දක්ඛනෙත පභාතබ්බං බම,	
	1264, 1581
න පිතිකගතං බම,	1281, 1595
න භාවනාය පභාතබ්බගෙතුකා	
බම,	1273, 1587
න භාවනාය පභාතබ්බං බම,	
	1266, 1583

න	පෙද්ධක
න මහාගුතං භිලාපිකං රූපං	964
න මහාගුතං දුරෙ රූපං	988
න මහාගුතං රූපං	667, 766, 768
න මහාගුතං සන්තිකෙ රූපං	969
න මහාගුතං සුමුමං රූපං	965
න මුද්දතාරූපං	785, 865, 867
න රූපාවචරා බම,	1289, 1603
න ලහුතාරූපං	783, 862, 864
න වච්චිඤ්ඤාතාරූපං	
න වජ්ජරූපං	689, 798
න විඤ්ඤාතාරූපං	669, 769, 771
න සන්තිකාරූපං	741, 874, 876
න සුමුමං රූපං	1283, 1597
න ගෙතු බො පභ බම,	
සංගෙතුකා'පි	1086, 1450
න ගෙතුබම,	1077, 1441
(න ගෙතුබම) අගෙතුකා'පි	
	1087, 1451
තාමං	1315
තිකතා බම,	1296, 1610
තිකාංගිකා බම,	1294, 6108
තිරුතතිබම,	1313
තිරුතතිපථා බම,	1313
තිවරණවිපසුත්තා බො පභ බම,	
තිවරණිකා'පි	1177, 1512
තිවරණවිපසුත්තා බම,	
	1172, 1507
(තිවරණවිපසුත්තා බම)	
අතිවරණිකා'පි	1178, 1513
තිවරණසමුපුත්තා වෙව බම,	
නො ව තිවරණ	1176, 1511
තිවරණසමුපුත්තා බම,	1171
	1506
තිවරණ වෙව බම, තිවරණ	
සමුපුත්තා ව	1175, 1510
තිවරණ වෙව බම,	
තිවරණිකා'පි	1173, 1508
තිවරණ බම,	1157, 1502
තිවරණිකා වෙව බම, නො ව	
තිවරණ	1174, 1509
තිවරණිකා බම,	1169, 1504
නෙව දක්ඛනෙත න භාවනාය	
පභාතබ්බගෙතුකා බම,	
	1018, 1409

න	පේදය
නෙළු දණ්ණෙන න හා වනාය	
පහානබ්බා බලමා	1015, 1406
නෙළු විපාකා න විපාක	
බලමබලමා	997, 1391
නෙළු හෙබා නාහෙබා බලමා	
	1024, 1415
නෙළු වාලකාමිනො න අපවක	
හාමිනො බලමා	1021, 1412
නො අපවක බලමා	1106, 1465
නො උපාද අනුපාදිතො	
රූපං	889
නො උපාද අනුපාදිතනුපාදිතං	
රූපං	893
නො උපාද අපාටිකං රූපං	897
නො උපාද උපාදිතං රූපං	888
නො උපාද උපාදිතනුපාදිතං	
රූපං	892
නො උපාද ඔලාපිකං රූපං	900
නො උපාද දුරෙ රූපං	904
නො උපාද බලමා	1215, 1549
නො උපාදහා බලමා	1223, 1553
නො උපාද රූපං	650, 750
නො උපාද සන්ධිකෙ රූපං	905
නො උපාද සපාටිකං රූපං	896
නො උපාද සුඛං රූපං	901
නො කිලෙසා බලමා	1245, 1565
නො ගන්ධා බලමා	1144, 1489
නො විතකසමුට්ඨානා බලමා	
	1201, 1535
නො විතකසහසුනො බලමා	
	1203, 1537
නො විතකසංසට්ඨසමුට්ඨානං	
සහසුනො බලමා	1209, 1543
නො විතකසංසට්ඨසමුට්ඨානා	
බලමා	1207, 1541
නො විතක සට්ඨසමුට්ඨානානු-	
පට්ඨකතීනො බලමා	1211, 1545
නො විතකා බලමා	1193, 1527
නො විතකානුපට්ඨකතීනො	
බලමා	1205, 1539
නො නිවරණා බලමා	1168, 1503
නො පරාමාසා බලමා	1181, 1515
නො සංකෘතූප්තා බලමා	1128,
	1477

ප	පේදය
පහානබ්බා	1364
පහානො	56, 836, 897, 1363
පච්චුප්පකා බලමා	1045, 1430
පච්චුප්පකාරමණා බලමා	
	1048, 1433
පඤ්චබ්බිකං කිංතං	88
පඤ්චබ්බිකො මිශ්‍රො	89
පඤ්ඤානතිබලමා	1314
පඤ්ඤානතිපථා බලමා	1314
පඤ්ඤාබලං	29, 100, 309
පඤ්ඤාසුඤ්ඤා	16, 79, 292
පට්ඨකසමුප්පාදකුසලකා	1342
පට්ඨකසානබලං	1359
පට්ඨකාසාරො	1350
පථවිබාහු රූපං	871
පණ්ණිකා බලමා	1033, 1424
පණ්ණිකා බලමා	1307
පරාමධා වෙච්ච බලමා නො ච	
පරාමාසා	1187, 1521
පරාමධා බලමා	1182, 1516
පරාමාසවිපාසකා බො පහ	
බලමා පරාමධාපි	1188, 1522
පරාමාසවිපාසකා බලමා	1185,
	1519
(පරාමාස විපාසකා බලමා)	
අපරාමධාපි	1189, 1523
පරාමාසසවිපාසකා බලමා	1184,
	1518
පරාමාසා වෙච්ච බලමා	
පරාමධා ච	1186, 1520
පරාමාසා බලමා	1179, 1514
පරිකා බලමා	1025, 1416
පරිකාරමණා බලමා	1028, 1419
පරිකාපකා බලමා	1292, 1606
පාපවිතකා	1332
පිති	9, 86, 285, 374, 478
පිතිසහසකා බලමා	1007, 1278,
	1401, 1594
පුබ්බකානුද්වි	1325
පුට්ඨි සුද්ධං	637, 981, 983

ප	පෙද්ධක
ඵකාසාදරො	71
ඵකො	2, 107, 132, 151, 278, 367, 405, 415, 426, 429, 433, 445, 457, 471, 486, 555, 558, 570
ඵචාඨිකිකතනං	651, 654, 987

ඵ	
ඵලාභී	130
ඵභිභා ධම්මො	1050, 1434
ඵභිභාඨරමණං ධම්මො	1053, 1436
ඵභා ධම්මො	1316
ඵභිරං රූපං	677
ඵභිරං ධම්මො	1218, 1547

භ	
භවතණං	1318
භවද්වයි	1319
භාවනාභිලං	1360
භාවනාය පභාතභිභවෙනුකං	
ධම්මො	1017, 1272, 1408, 1586
භාවනාය පභාතභිභවං ධම්මො	1014, 1265, 1405, 1582
භොජනෙ අමිතකඤ්ඤානං	1352
භොජනෙ මිත්තඤ්ඤානං	1354

භ	
භික්ඛවෙනුකං ධම්මො	1038, 1428
භික්ඛාභිපජ්ජනො ධම්මො	1039, 1428
භික්ඛාරමණං ධම්මො	1037, 1428
භික්ඛො	129
භිජ්ඣමං ධම්මො	1032, 1423
භිද්දවො	1346
භිග්ගසාකාරකුප්පලං	1340
භිග්ගායනං	65, 116, 141
භිකිඤ්ඤං	80, 117, 140, 440, 452, 466, 495
භිග්ගොභංගුච්ඡෙදකරු රූපං	977
භිග්ගොච්ඡෙදකරුභංගු	68, 118, 143
භිග්ගොච්ඡෙදකරුභංගු	
භිග්ගොච්ඡෙදකරු රූපං	977, 78
භිග්ගොච්ඡෙදකරු රූපං	976
භිග්ගොච්ඡෙදකරුභංගො	72

භ	පෙද්ධක
භික්ඛානං ධම්මො	1026, 1417
භික්ඛානංඨරමණං ධම්මො	1029, 1420
භික්ඛානුකං	668, 767
භික්ඛානුකං භිද්ධාරිකං රූපං	962
භික්ඛානුකං දුරෙ රූපං	966
භික්ඛානුකං කතතිකෙ රූපං	967
භික්ඛානුකං සුමුඛං රූපං	963
භිව්ජ්ජනතිකං ධම්මො	1034, 1425
භිව්ජ්ජවි	382, 393
භිව්ජ්ජවායාමො	384
භිව්ජ්ජකතකො	383
භිව්ජ්ජකමාභී	385
භුට්ඨාසනී	1355
භුට්ඨකාරූපං	643, 734, 866
භොගො	391, 1066

භ	
භරාද්ධික පභාතං	1374
භොගං ධම්මො	1156, 1501

ර	
රත්නායනං	632, 635, 987
රූපකතකො	588, 597
රූපං	586, 1316
රූපායනං	620, 623, 702, 987
රූපාවචරකෙතු	1069
රූපාවචරං ධම්මො	1288, 1602
රූපිකො ධම්මො	1096, 1460

ල	
ලහුකං රූපං	642, 732, 863
ලොකිකං ධම්මො	1098, 1462
ලොකුත්තරං ධම්මො	1099, 1463
ලොකො	390, 1064

ඵ	
ඵච්ඡිඤ්ඤාකරී රූපං	640, 726
ඵජ්ජරූපං ධම්මො	1305
ඵජ්ජරූපං	682, 787
ඵභො භංගුරූපං	974
ඵචාරො	8, 85, 284, 373, 463, 477, 492
ඵච්ඡිඤ්ඤා	426, 1021, 1262, 1169
ඵජ්ජ	1379

ව	පේදය
විජයාගාරිකා: බමුණ:	1302
විජයාගාරිකා: බමුණ:	1314
විජයාගාරිකා: බමුණ:	668, 724 - 727, 850-855
විජයාගාරිකා: බමුණ:	63, 115, 140
විජයාගාරිකා: බමුණ:	73
විජයාගාරිකා: බමුණ:	7, 84, 283, 372, 462, 476, 491
විජයාගාරිකා: බමුණ:	55, 335, 1362
විජයාගාරිකා: බමුණ:	996, 1390
විජයාගාරිකා: බමුණ:	995, 1389
විජයාගාරිකා: බමුණ:	1320
විජයාගාරිකා: බමුණ:	1380
විජයාගාරිකා: බමුණ:	26, 97, 306, 386
විජයාගාරිකා: බමුණ:	13, 76, 289, 377, 572
විජයාගාරිකා: බමුණ:	3, 108, 133, 152, 879, 368, 406, 416 434, 446, 458, 472, 487, 559
විජයාගාරිකා: බමුණ:	60, 112, 137
විජයාගාරිකා: බමුණ:	420
ව	
සලකා, බමුණ:	1298, 1612
සලකා, බමුණ:	1011, 1261, 1268
සලකා, බමුණ:	1001, 1395
සලකා, බමුණ:	1255, 1575
සලකා, බමුණ:	1248, 1568
සලකා, බමුණ:	1253, 1573
සලකා, බමුණ:	1246, 1566
සලකා, බමුණ:	1090, 1454
සලකා, බමුණ:	62, 114, 139, 148, 155, 158, 162, 164, 166, 169, 171, 173, 175, 338, 199, 402, 409, 412, 421, 427, 431, 443, 455, 469, 484, 498, 562, 564, 566, 568, 574, 579
සලකා, බමුණ:	4, 109, 134, 180, 369, 435, 447, 459, 473, 488
සලකා, බමුණ:	61, 111, 118

ස	පේදය
සලකා, බමුණ:	1128, 1481
සලකා, බමුණ:	1138, 1487
සලකා, බමුණ:	1136, 1485
සලකා, බමුණ:	1111, 1480
සලකා, බමුණ:	1135, 1484
සලකා, බමුණ:	1111, 1482
සලකා, බමුණ:	1117, 1476
සලකා, බමුණ:	1134, 1483
සලකා, බමුණ:	1129, 1478
සලකා, බමුණ:	52, 332, 1357
සලකා, බමුණ:	14, 77, 290
සලකා, බමුණ:	27, 98, 307
සලකා, බමුණ:	95
සලකා, බමුණ:	624, 627, 987
සලකා, බමුණ:	25, 96, 305
සලකා, බමුණ:	12, 75, 288
සලකා, බමුණ:	1055, 1437
සලකා, බමුණ:	860, 758
සලකා, බමුණ:	1092, 1456
සලකා, බමුණ:	646, 740, 875
සලකා, බමුණ:	681, 724, 786
සලකා, බමුණ:	1088, 1452
සලකා, බමුණ:	946
සලකා, බමුණ:	947
සලකා, බමුණ:	951
සලකා, බමුණ:	950
සලකා, බමුණ:	662, 760, 761
සලකා, බමුණ:	1094, 1458
සලකා, බමුණ:	1278, 1592
සලකා, බමුණ:	1363
සලකා, බමුණ:	54, 334, 396, 1361
සලකා, බමුණ:	15, 78, 291, 378

ක	පෙරුමක
සමාසිඛයා	28, 30, 308, 337
සමාසනීයානුකූලයා	1337
සමාසනීයානුකූලයා	1338
සමාප්තියා	33, 333, 1358
සමාප්තියානුකූලයා	1038, 1436
සමාප්තියානුකූලයා	301
සමාප්තියානුකූලයා	300
සමාප්තියානුකූලයා	20, 37, 30, 297, 317
සමාප්තියානුකූලයා	299
සමාප්තියානුකූලයා	23, 92, 302
සමාප්තියානුකූලයා	21, 91, 298
සමාප්තියානුකූලයා	23, 93, 303
සමාප්තියානුකූලයා	24, 94, 304
සමාප්තියානුකූලයා	1300, 1614
සමාප්තියානුකූලයා	1276, 1598
සමාප්තියානුකූලයා	1004, 1368
සමාප්තියානුකූලයා	1274, 1598
සමාප්තියානුකූලයා	1321
සමාප්තියානුකූලයා	1083, 1447
සමාප්තියානුකූලයා	1078, 1448
සමාප්තියානුකූලයා	1376
සමාප්තියානුකූලයා	1375
සමාප්තියානුකූලයා	1249
සමාප්තියානුකූලයා	1190, 1524
සමාප්තියානුකූලයා	1112, 1471
සමාප්තියානුකූලයා	1107, 1468
සමාප්තියානුකූලයා	1013, 1263
සමාප්තියානුකූලයා	1270
සමාප්තියානුකූලයා	1221
සමාප්තියානුකූලයා	1367
සමාප්තියානුකූලයා	1370

ක	පෙරුමක
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	1369
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	1309
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	1008, 1282
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	1402, 1596
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	10, 87, 286, 375, 450, 479
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	992, 1386
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	453
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	679, 783
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	1022, 1413
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	976, 977
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	978
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	604, 607
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	00, 987
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	980, 993
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	18, 81, 294, 880
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	482
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	1348
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	1333

ක	පෙරුමක
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	38, 318, 1329
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	30, 101, 310
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	1031, 1422
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	1082, 1446
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	1084, 1449
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	1088, 1440
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	1081, 1445
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	1085, 1449
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	1080, 1444
සිංදුවර්ණසංග්‍රහය	131

II

බ්‍රහ්මසමිති-භාෂාකරණ

විෂයසපදානුක්‍රමණිකා

අ	පිටපතක
අක්‍රමය:	348
අක්‍ර:	349
අක්‍රය: ඒ.පී. අක්‍රය: හරිත:	416, 432, 444, 460
අධිකතකයකගෙන්:	118
අක්‍රය:	490
අක්‍රය:	38
අක්‍රය:	36, 56
අක්‍රය:	114
අක්‍රය: ලෝකය:	416
අක්‍රය: ක්‍රමය: ලෝකය:	439
අක්‍රය: ලෝකය:	416
අක්‍රය: ලෝකය:	490
අක්‍රය: 212, 214, 216, 222, 234	
අක්‍රය:	402
අක්‍රය:	28, 50
අක්‍රය:	402
අක්‍රය:	28, 50
අක්‍රය: 180, 438, 468	
අක්‍රය: 150, 152, 212, 214, 216, 218, 234	
අක්‍රය:	28, 32, 50
අක්‍රය:	484
අක්‍රය: 52, 34, 40, 52, 54, 492	
අක්‍රය:	388
අක්‍රය: 180, 404, 418, 426, 438, 440	
අක්‍රය: 32, 34, 40, 52, 54, 492	
අක්‍රය: 28, 32, 50	
අක්‍රය: 96, 98, 100, 102	
අක්‍රය:	56
අක්‍රය:	36
අක්‍රය: 28, 30, 34, 40	
අක්‍රය: 166, 404, 440	
අක්‍රය:	38
අක්‍රය: 28, 30, 34	
අක්‍රය:	40, 52

අ	පිටපතක
අක්‍රය: 28, 30, 34, 40, 52	
අක්‍රය: 404, 418, 426, 432	
අක්‍රය:	36
අක්‍රය:	36
අක්‍රය: 176, 178, 404, 422, 430, 436	
අක්‍රය:	94
අක්‍රය: 294, 296	
අක්‍රය: 402, 430	
අක්‍රය: 190, 438, 468	
අක්‍රය:	
අක්‍රය: 38, 50	
අක්‍රය:	
අක්‍රය: 40	
අක්‍රය: 118	
අක්‍රය: 118	
අක්‍රය: 30, 32, 42, 48	
අක්‍රය: 876	
අක්‍රය: 376	
අක්‍රය: 30, 32, 42, 48	
අක්‍රය: 876	
අක්‍රය: 876	
අක්‍රය:	
අක්‍රය: 402, 430	
අක්‍රය:	
අක්‍රය: 28, 34, 48, 54	
අක්‍රය: 50, 128	
අක්‍රය: 94	
අක්‍රය: 114	
අක්‍රය: 438	
අක්‍රය: 438, 462	

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 33 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ක	පිටිවක
කකකක:	490
කටුකකුටුකක:	424
කදරිත:	428
කමමකකකකකක:	496
කරුණකතකත:	116
කුට්ඨිවිජ්ඣකත:	302, 324
ඛ	
ඛරිතක:	374
කිපාතිකුකු:	86, 92
ක	
කලකෙකිකරණික:	302, 324, 354
කිර:	348
ච	
චණ්ඩිකක:	404, 422, 430, 436
චතුර්ත: කික:	96, 98, 104, 106, 108
චිතතාඛිපතෙක:	120, 122, 124, 126, 154
ඡ	
ඡකුඛිපතෙක:	120, 122, 124, 126, 154
ඡ	
ඡනික:	402, 430
ඡපා:	402, 430
ඡාලිනි:	402, 430
ඡ	
ඡංජිම: ත:කරිත:	416, 432
ඡන්දාමනෙමිකුකුකුකුකු:	28, 30, 46
ඡනික: කික:	96, 98, 104, 106, 108
ඡනික:කත:	162, 166, 388, 416
ඡෙජොකකික:	94
ඡෙට්	
ඡෙට්ට:කෙට:	180, 424, 488
ඡෙට්ටක:	180, 424, 488

ද	පිටිවක
දනතමිමදත:	302, 324, 354
දකි:තිකුකු:	84, 86, 88, 90, 92, 148
දිට්ඨිතක:	162, 166
දිට්ඨිතකත:	162, 166
දිට්ඨිවිසුක:කික:	162, 166, 388, 416
දුකක:පට්ටද:	84, 86, 88, 90, 148
දුතිය: කික:	96, 98, 104, 106, 108
දුතිය:	402
දුමෙමකික:	418, 426
දෙවට්ටක:	484
දෙවට්ටකික:	484
ධ	
ධුරතමක:කෙ:	30, 32, 34, 48
ධ	
ධිතත:කික:	146, 148, 150, 154
ධිතක:	398
ධිලකකික:	94
ධිලනික:ක:නි:	112
ඨ	
ඨට්ටකික:	438
ඨකුම: කික:	96, 98, 100, 102, 104, 106, 108
ඨට්ටකමක:	88
ඨට්ටකු:	402
ඨට්ටකකික:	84, 86, 88, 90
ඨකුර:	28, 30, 46, 48
ඨතික:කෙ:	162, 166, 388, 416, 424
ඨරකුක:	490
ඨරානිකජනි:	490
ඨරිතත:රමක:	86, 88, 90, 92
ඨරිත:කික:	30, 32, 34, 86
ඨරිතතත:	180, 438
ඨකමක:	88
ඨකකකික:	94
ඨකනික:ක:නි:	114
ඨට්ටකුක:	402, 430
ඨට්ටකකකුකුකුකු:	118
ඨ	
ඨතික:රුප:නි:	96, 98

	පිටුවකිනං
භූ	
භූරි	30, 32, 34, 36, 38, 48
ම	
මග්ගං	74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100, 102, 104, 106, 108, 110, 112,
මහොව්ලෙඛො	180, 448, 438,
මාරපාසො	402, 430,
මාරඛලිසං	402, 430,
මුඛාසිතං	302, 324, 354
මුදිතාසතතතං	118
මේතතාසතතතං	116
මේතති	402
මෙධා	30, 32, 34, 36, 38, 48
ය	
යපතා	32, 50
යාපතා	32, 50
ල	
ලපිලං	296, 298
ලොකුත්තරං කිංතං	146, 148, 150, 154
ලොභිතකතිහාතාති	114
ලොභිතකසද්දසතතතං	118
ලොභිතකසිණං	94
ව්‍ය	
ව්‍යප්පථො	348
ව්‍යප්පතා	28, 32, 50
ව්‍යාපජ්ජතා	176, 178, 422, 432
ව්‍යාපතති	176, 178, 422, 432

	පිටුවකිනං
ව	
වාගොකසිණං	94
විකඛාසිතකසද්දසතතතං	118
විකම්පතකසද්දසතතතං	118
විච්ඡිද්ධකසද්දසතතතං	118
විචිලකසද්දසතතතං	118
විජිතාභිප්පෙතයං	120, 122, 124, 126, 154
විශ්‍යගකො	294, 296,
විසවා	402
විසතතිතා	402, 430
විමංතාභිලතෙතයං	120, 122, 124, 126, 154
වේදසිතං	28, 30
වේගව්‍යා	31, 32, 34, 36, 38, 48
වේවිච්ඡං	406, 424, 430
ස	
සභිලවාචතා	490
සච්චානුලොමිකසද්දං	496
සප්පතිශ්‍යාවතා	486
සිබ්බති	402
සුඛාපච්චදං	86, 92, 94,
සුඤ්ඤතං	148, 150, 212, 214, 216, 218, 224
සුත්තං	412
සොච්චශ්‍යායං	486
සොච්චසියං	486
හ	
හතවිකම්පතකසද්දසතතතං	118
හදයං	28, 30, 46, 48
හරි	290, 292
හරිවණ්ණං	290, 292
හොති තථාගතො පරමමරණො	416, 432